

FOND ZA HUMANITARNO PRAVO
Istraživanje, Dokumentacija i Sećanja

PODUJEVO
1999
VAN SVAKE SUMNJE

Podujevo 1999 – van svake sumnje

Edicija: Dokumenta

Podujevo 1999 – van svake sumnje

Fond za humanitarno pravo

UVOD

Knjiga pred vama prenosi sudsku istinu o odgovornosti Saše Cvjetana, optuženog za krivično delo ratnog zločina prema civilima, izvršeno 28. marta 1999. u Podujevu na Kosovu. Dokumenti, hronološki poredani, prikazuju kako je suđenje, započeto na osnovu činjenično nepotpune i selektivne optužnice, preraslo u proces protiv poricanja, laži i nekažnjivosti. U tome velika zasluga pripada sudiji Biljani Sinanović, koja se rukovodila isključivo zakonom, i preživeloj deci, čije su se reči u sudnici slušale oborenih očiju i sa osećanjem stida.

Dokazi koji su izneti tokom suđenja, priloženi u ovoj knjizi, nedvosmisleno govore o individualnoj krivičnoj odgovornosti Saše Cvjetana, ali isto tako da on nije jedini krivac. Zahvaljujući svedoku insajderu, ostali pripadnici „Škorpiona“ koji su učestvovali u zločinu pobrojani su i imenovani u sudskim spisima, koje prenosi ova publikacija, i više ih niko ne može zaštititi od krivične odgovornosti.

Pre ove knjige, Fond za humanitarno pravo (FHP) objavio je publikaciju Štrpci, koja govori o sudskoj istini u vezi sa otmicom 19 putnika iz voza Beograd – Bar, 27. februara 1993.

Podujevo 1999, drugu po redu u ediciji Dokumenta, FHP posvećuje preživeloj deci, Sarandi, Fatosu, Jehoni, Lirrie, i Gencu Bogujevci, koji su me postideli svojom hrabrošću, iskrenošću i dobrotom, i žrtvama, koje su raznete mecima pripadnika jedinice „Škorpioni“, rezervnog sastava MUP Srbije: Shefkate, Nora, Sala, Shpend, Shpetim i Shehide Bogujevci, Fexhrie Blakqory Llugaliu i Nefise Bogujevci Llugaliu, Hamdi, Esma, Fitnete, Dafina, Arbër, Mimoza i Albion Duriqi, i svim drugim žrtvama zločina koje su počinile jedinice srpske policije 28.marta 1999. u Podujevu.

Knjiga je izašla zahvaljujući finansijskoj podršci i razumevanju OEBS-a, misije u Srbiji i Crnoj Gori, da sudsku istinu treba učiniti dostupnom široj javnosti.

Nataša Kandić

Republika Srbija
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Uprava za borbu protiv organizovanog kriminala
„O” str. pov. br.: 230-778/01
11.03.2002. godine
Beograd

O K R U Ź N I S U D
– Istražno odeljenje –

P R O K U P L J E

PREDMET: Traženi izveštaj
sa službenim spisima

VEZA: Vaš Ki br. 33/01
od 17.07.2001. godine

Uprava za borbu protiv organizovanog kriminala postupila je po vašem zahtevu za prikupljanje potrebnih obaveštenja, u cilju uspešnog vođenja istrage protiv okrivljenih lica Cvjetan Saše i Demirović Dejana zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ RS i drugih dela, te utvrdila sledeće:

- Okrivljeni Cvjetan Saša i Demirović Dejan su tokom marta 1999. godine bili pripadnici jedinice „Škorpioni”.
- Jedinica „Škorpioni” formirana je kao dobrovoljačka jedinica i brojala je 128 pripadnika.
- Komandant jedinice „Škorpioni” bio je Slobodan Medić zv. „Boca”, a njegov zamenik je bio Manojlović Srđan zv. „Srle”.
- Od pripadnika jedinice „Škorpioni” po nadimcima identifikovani su:
 - Vukšić Zoran zv. „Žuća”,

- Đukić Željko zv. „Brka”,
- Medić Dragan zv. „Guljo”

Dana 25.03.1999. godine, jedinica „Škorpioni” je uz saglasnost tadašnjeg načelnika Resora javne bezbednosti MUP-a R. Srbije, general-pukovnika Vlastimira Đorđevića, prevedena u rezervni sastav SAJ-a MUP-a i upućena u Prolom Banju radi daljeg angažovanja.

Dana 27.03.1999. godine, oko 18.00 časova, Simović Zoran, tadašnji komandant SAJ-a Beograd, otišao je u Prolom Banju da preuzme jedinicu „Škorpioni”.

Dana 28.03.1999. godine, oko 04.00 časova, po dogovoru sa Slobodanom Medićem, Simović je preuzeo jedinicu „Škorpioni”.

Po dolasku u Podujevo, Simović i Medić su otišli u objekat smeštaja SAJ-a i tamo zatekli tadašnjeg komandanta SAJ-a Prištine Stalević Radislava.

Medić je ostao u zgradi smeštaja SAJ-a, a Simović i Stalević su otišli u OUP Podujevo, radi dogovora o daljem angažovanju i smeštaju pripadnika rezervnog sastava SAJ-a – jedinice „Škorpioni”.

Dok su bili u OUP Podujevo, Simović i Stalević čuli su nekoliko dugih rafala iz pravca gde je trebalo izvršiti smeštaj jedinice.

Kada je došao na lice mesta, Simović je obavešten da je nekoliko pripadnika rezervnog sastava SAJ-a – jedinice „Škorpioni”, pucalo u žene i decu, meštane Podujeva.

Od aktivnog sastava SAJ-a na lice mesta prvi je došao Vulević Spasoje zv. „Vuk”, tada komandir voda za podršku SAJ-a, a sada zamenik komandanta SAJ-a MUP-a.

Prvu pomoć povređenim licima ukazao je lekar SAJ-a Marković Dragan i nakon ukazane pomoći lica su ambulantnim kolima VJ prevezena u bolnicu u Prištinu.

Posle ovog događaja, Simović je naredio Mediću da sve pripadnike rezervnog sastava, koji su pod njegovom komandom, vrati iz Podujeva u Prolom Banju, što je Medić i učinio.

PRILOZI:

- spisak pripadnika jedinice „Škorpioni”,
- izjava Simović Zorana,
- izjava Stalević Radoslava,
- izjava Manojlović Srđana

NAČELNIK UPRAVE
general-major
Radovan Knežević

ZAPISNIK O ISPITIVANJU

Sastavljen dana 24.05.1999. godine pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju u krivičnom postupku protiv CVJETAN SAŠE i dr., zbog osnovane sumnje da je izvršio-la* krivično delo iz čl. 47. st. 2. tač. 6. KZRS i dr.

PRISUTNI SU

Istražni sudija
Mijat Bajović

Zapisničar
Radica Marinković

Javni tužilac

Okrivljeni
Cvjetan Saša
Branilac
Dragutin Stanković

Ispitivanju okrivljenog-ne* prisustvuju

- 1) Javni tužilac
- 2) Branilac
- 3) Zastupnik oštećene radne organizacije

Okrivljeni u smislu čl. 218 ZKP, daje o sebi sledeće podatke

1. Ime i prezime	CVJETAN SAŠA
2. Nadimak	„Kobra”
3. Ime i prezime roditelja	Milan i Milka
4. Devojačko prezime majke	Atlagić
5. Gde je rođen-a*	u Zadru, Republika Hrvatska
6. Gde živi	u Novom Sadu, ul. 9. maj br. 6
7. Dan mesec i godina rođenj	20. decembra 1975.
8. Narodnost i državljanstvo	Srbin, SRJ
9. Zanimanje	mašinbravar
10. Porodične prilike	oženjen, bez dece

11. Da li je pismen-a* pismen
12. Kakve je škole završio-la* srednju mašinbravar, srednju vojnu u Banjaluci, nastavni centar Vrbas, obaveštajno-izviđačku diverzantsku u 5000 Pančevo
13. Da li je, gde i kada služio vojku, odnosno da li ima čin rezervnog mlađeg oficira, oficira ili vojnog službenika regulisao
14. Da li se vodi u vojnoj evidenciji i pri kom vojnom okrugu u Pančevu
15. Da li je odlikovan-a* odlikovan od strane Republike Srpske Krajine
16. Kakvog je imovnog stanja živi u porodičnom domaćinstvu
17. Da li je, kada i zašto osuđivan-a* ne
18. Da li je i kada izrečenu kaznu izdržao-la* ne
19. Da li se protiv njega-nje* vodi postupak za koje drugo krivično delo ne
20. Zakonski zastupnik ako je okrivljeni maloletan

Okrivljeni-a* je poučen-a* u smislu člana 67. stav 2. ZKP da ima pravo da uzme branioca, koji može prisustvovati njegovom-njenom* ispitivanju.

Okrivljenom-oj* je saopšten zahtev javnog tužioca _____ tužilaštva _____ Kt.br. _____ od _____ za sprovođenje istrage za delo iz čl. _____ kao i osnovi sumnje koji stoje protiv njega-nje*

Okrivljenom-oj* je saopšteno da u smislu čl. 218 st. 2. ZKP nije dužan-na* da iznese svoju odbranu niti da odgovara na postavljena pitanja, pa upitan-a* šta ima da iznese u svoju odbranu, izjavi:

Okrivljeni je upoznat da je protiv njega Okružno javno tužilaštvo iz Prokuplja stavilo zahtev za sprovođenje istrage (...) predlog za određivanje pritvora KT 25/99 od 24.05.1999. godine zbog krivičnog dela ubistva iz čl.

47 st. 2 tač. 6. KZRS, krivičnog dela teške krađe iz čl. 166 st. 1. tač. 4. KZRS i krivičnog dela čl. 33. st. 1. ZOM-a.

Poučen je da može sebi uzeti branioca. Sud mu po službenoj dužnosti dodeljuje za branioca Dragutina Stankovića, adv. iz Prokuplja.

Okr. izjavi da je razumeo zahtev OJT-a, pa u svojoj odbrani navodi:

Ja živim u Novom Sadu. Oženjen sam. Dece nemam.

Početkom napada NATO-a na Jugoslaviju, dana 24.03.1999. godine, angažovan sam kao pripadnik rezervnog sastava SAJ, a radi se o posebnom sastavu koji ima naziv „Škorpioni”.

25.03.1999. godine krenuli smo iz Novog Sada autobusom, kamionom koji vozi opremu, i Boca, komandant „Škorpiona”, ušao je sa još trojicom koji su iz njegovog ličnog obezbeđenja. Ispred je išao Boca sa BMW sive metalik boje. Jedan autobus je bio „Šid prevoza”, a drugi „Bečej prevoz”. Svi autobusi su bili angažovani za svrhe naše jedinice.

Putovali smo dosta dugo, krenuli smo uveče negde oko ponoći i došli smo u Prolom Banju kasno. Na putu prema Prolom Banji svratili smo u Makiš. Tu smo uzeli samo uniforme i odmah ih obukli, a kada smo došli u Prolom Banju razmestili smo se po sobama. Ja sam bio sa komandirima vodova Rajkom. Posle dva-tri dana kada je trebalo da stigne druga grupa dobili smo od komandira vodova naređenje da čistimo oružje koje je bilo konzervirano, kako za nas tako i za grupu koja je trebala da stigne. Svi smo dobili automatske puške kal. 7,62 mm, i municiju smo takođe dobili u Prolom Banji gde smo bili smešteni do odlaska u Podujevo na izvršenje zadatka.

Ja mogu da kažem da nam uopšte nije rečeno prilikom angažovanja da ćemo učestvovati u akcijama u sastavu SAJ. Mi smo samo znali da su nas pratili pripadnici SAJ kada smo išli prema Podujevu iz Prolom Banje. U Prolom Banji smo proveli dva-tri dana, čistili smo puške, one su bile konzervirane, nismo zaduživali puške, a čistili smo puške za one koji su trebali da dođu u Prolom Banju.

Ja objašnjavam da SAJ ima značenje specijalne antiterorističke jedinice, a mi imamo naziv „Škorpioni“.

Komandant moje jedinice koja ima naziv „Škorpioni“ je bio čovek koji ima nadimak Boca, a ja njegovo prezime ne znam. Ja sam imao svog komandanta voda, a to je bio Rajko Olujić sa kojim se znam odranije, iz Dalmacije i Novog Sada. Naša jedinica ima oko 120 ljudi podeljenih u pet vodova.

Komandir jednog voda je bio čovek koji ima nadimak Guljo, čije ime i prezime ne znam, ali znam da je rođeni brat komandanta Boce. Poznato mi je da su pod nadimcima Brka i Žučo bili komandiri još dva voda.

Ja ne znam tačno dan i datum, ali jednog jutra oko 06 do 07 časova zajedno sa pratnjom pripadnika SAJ-a autobusom smo otišli iz Prolom Banje na izvršenje zadatka u Podujevu. Tada nam je prilikom polaska na teren [rečeno] da ćemo učestvovati u čišćenju terena. Mi smo stigli do Podujeva i tu su nas dočekali pripadnici SAJ-a, a tu sam video i nekoliko pripadnika policije. Oni su, mislim, imali plave uniforme, a preko prsluka je pisalo „Policija“ belim slovima. Kada smo došli u Podujevo sa dva autobusa komandant Boca je otišao negde na sastanak, a mi smo izašli iz autobusa. Ja sam stajao sa Rajkom Olujićem i još nekoliko naših pripadnika i razgovarali smo sa pripadnicima SAJ-a. Pripadnici SAJ-a su nam rekli da su sve te kuće prazne i da je sve očišćeno. Tad se jedan broj ljudstva samovoljno udaljio od autobusa i odlazio je po okolnim kućama. Znam da je jedan od starešina SAJ-a rekao da nas komandiri vodova smeste po kućama u neposrednoj blizini, a ja sam sa komandirom Rajkom Olujićem u pratnji nekoliko pripadnika SAJ-a i dvojicom pripadnika policije krenuo da nađem kuću pogodnu za smeštaj voda. Pripadnici SAJ-a su nam opet objasnili da su kuće prazne, a da su srpske kuće obeležene belim peškirim izbačenim kroz prozore.

Sasvim blizu od naših autobusa gde su bili parkirani pronašli smo jednu kuću na kojoj je bila zatvorena kapija, ja sam probio deo kapije koji je bio od drveta, a Rajko se provukao i otvorio kapiju. Ovde je iz jedne kuće koja je bila na levoj strani od kapije izašao jedan muškarac starosti oko 40 godina i rekao mi na srpskom da u kući ima još žena i dece. Ovaj čovek je bio Šiptar, a odlično govori srpski. Mi smo tada rekli ovima što su u kući da izađu iz kuće i oni su izašli iz kuće sa stvarima, nosili su kofere i torbe. Kada su izašli

iz kuće bilo ih je desetak, od čega je bilo dva muškarca starosti jedan oko 30, a drugi oko 40 godina. Ovaj čovek od 30 nosio je dete i crnu kožnu jaknu. Kada sam ja ušao u kuću, našao sam mu crni pojas od borilačkih veština. Ostali su bili žene i deca.

Pored ove dvojice muškaraca bio je i jedan treći muškarac, izlazio je iz kuće, a imao je od 40 do 50 godina, nižeg rasta, sed, dobro građen, imao je na sebi starije odelo, košulju žućkastu sa štraftama. Kada je izlazio, držao je levu ruku podvijenu pod sako, ja sam mu povukao tu ruku mahinalno, iz lične bezbednosti. Tada je jedna žena povikala: „Ne, ruka mu je polomljena.“ Ja sam mu pokidao košulju, video sam na levoj strani na ramenu ranu od metka. Ja sam ga tada ošamario i rekao sam mu: „Da li je to slomljena ruka, ili rana od metka?“ Po konstituciji i gradi ovog čoveka i po svemu taj čovek je bio pripadnik UČK.

Jedan muškarac je rekao da se u kući pored žena i dece nalazi i jedna nepokretna paralizovana žena.

Komandir Rajko i ovi iz SAJ-a su naredili da ova lica izađu na ulicu i da se postroje. Rajko je tada rekao: „Neka se puste“, video sam tada komandiru Rajku suze u očima. Rekli smo im da beže niz ulicu i kada su oni bežali ja sam uvis visoko iznad njih ispalio jedan kratak rafal. Ja ne znam gde su oni otišli, ali su se razbežali niz ulicu.

Posle ovoga ja i Rajko smo se vratili nazad u dvorište, ovaj policajac je ostao na ulazu u kuću, a SAJ-evci su bili na kapiji. Ovo je druga kuća u istom dvorištu u koje smo prvo ušli. Mi smo ušli da pretrase i ovu kuću i u sobi na spratu našao sam pištolj marke „zbrojovka“ M – 75 9 mm sa okvirom koji je bio pun municije i jedan upaljač marke „Dupon“. Ja sam uzeo pištolj i upaljač i o tome Rajku nisam rekao. Policija mi je ovo uzela u Novom Sadu 21.05.1999. godine.

Kada smo izašli na ulicu, čula se galama u susednom dvorištu i komandir voda Rajko mi je rekao da odem da vidim šta se tamo dešava, a on će da se vrati po pomoć i Rajko mi je rekao da se priključim ostaloj vojsci da im pomognem. Ja sam prošao kroz ulaznu kapiju dvorišta i produžio pored kuće i pored česme, a tu je bio parkiran i „volvo“ plave boje. Kada sam došao, pored te česme zatekao sam postrojenju grupu ljudi iza zid te kuće. Tu je

bilo petnaestak ljudi, među njima Guljo i Brko. Jedan od njih je bio niskog rasta i bio je najmlađi od njih i on je pretresao te ljude, a ja sam gledao prema prozorima da ne bi neko pucao na njih. Tad je jedan od pripadnika naše grupe odvojio jednu ženu plave kose i odmah se vratio i čuo sam da je pitao „kako ne znaš čije su to bombe i čiji su trombloni – mine” i odmah je ovu ženu gurnuo prema zidu. Neko je rekao od ove policije što imaju oznake „da se svi pobiju” na šta je ovaj odmah odveo ovu plavu ženu stazom prema kući i ispalio kratki rafal po leđima i žena je pala na betonsku stazu. Ja ne znam ko je ovo uradio, ali znam da je taj izvršilac bio plav. Guljo je tada rekao ljutito i uzbuđeno da se sva ova lica priteraju uza zid i da se pobiju. Tada smo mi pucali iz više oružja, bilo je to 10 ili 12 oružja. Pucao sam ja, pucao je Guljo, ja sam ispalio najviše 10 metaka, pucao je i onaj mladić koji ih je pretresao, a pucalo je još 6–7 ljudi. Svi postrojeni su pogođeni, popadali su jedni preko drugih na gomilu. Mi nismo proveravali da li među njima ima preživelih, već smo se odmah povukli nazad na ulicu i ja sam primetio da je zavládala panika. Pojedine starešine iz SAJ-a povikali su da se postrojimo i pitali su ko je pucao. Od starešina znam za jednog da mu je nadimak „Vuk”, a to je jedan dobar momak, Simović je isto rekao da se povučemo. Pojavio se i Boca koji je bio ljut i govorio „p... vam materina, nijednu minutu vas ne mogu ostaviti same a da ne pravite pizd...”. On u tom momentu nije znao šta se desilo. Ja mislim da ni Vuk nije znao, a ja mislim po tome jer su nam oni rekli da je sve čisto.

Na postrojavanju Guljo je kasnio sa svojim ljudima, dato je naređenje da svi uđemo u autobuse, čuo se još poneki rafal našta je Boco rekao Rajku da se vrati, da još ima verovatno naših ljudi. Rajko se vratio sa tim ljudima i u tom momentu se čulo još par snajperskih hitaca i mi smo sto posto sigurni da je to pucao UČK na Žučinu grupu.

U Prolom Banji smo ostali još desetak dana i rečeno nam je da se vratimo kući i da nikom ništa ne pričamo. Pukovnik Trajković se zahvalio na izvršenom zadatku i od tada smo znali da pripadamo rezervnom sastavu SAJ-a. Rekli su nam da će nas zvati kada bude potrebno i da sada idemo kući. Odmah smo u Prolom Banji ostavili puške i municiju i otišli smo za Beograd. Znam da nam se zahvalio jedan od ministara koga ne mogu da se setim kako se zove. Takođe su nam rekli da ćemo uniforme razdužiti u Novom Sadu i da će biti na jednom mestu. Rekli su nam da ćemo dobiti kombinezone kada se budemo drugi put angažovali.

Ja objašnjavam da se svako naređenje mora izvršiti i ne samo u toj jedinici nego u svakoj jedinici specijalne namene bez obzira na posledice. Ja nisam video da je bilo ijedno dete, ali ja sam malopre objasnio da se sva naređenja moraju izvršavati.

Najneposredniji na licu mesta nam je bio Guljo i po njegovom naređenju smo postupali.

To je moja odbrana, glasno sam čuo diktiranje zapisnika, priznajem za svoj i potpisujem.

CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Radica Marinković

Istražni sudija
Mijat Bajović

(Zapisnik sam potpisala dana 13.11.2002. godine nakon održanog suđenja i saznanja da je neophodno da zapisničar potpiše zapisnik na šta me raniji sudija sa kojim sam radila nikada nije upozorio. Zapisnik potpisujem na usmeni zahtev predsednika Okružnog suda u kancelariji sudije Milorada Lapčevića)

ZAPISNIK O ISPITIVANJU

Sastavljen dana 24.05.1999. godine pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju u krivičnom postupku protiv CVJETAN SAŠE i dr., zbog osnovane sumnje da je izvršio-la* krivično delo iz čl. 47. st. 2. tač. 6. KZRS

PRISUTNI SU

Istražni sudija
Mijat Bajović

Zapisničar
Radica Marinković

Okrivljeni
Demirović Dejan
Branilac
Šubaranović Živorad

Ispitivanju okrivljenog-ne* prisustvuju

- 1) Javni tužilac
- 2) Branilac
- 3) Zastupnik oštećene radne organizacije

Okrivljeni u smislu čl. 218 ZKP, daje o sebi sledeće podatke

1. Ime i prezime	DEMIROVIĆ DEJAN
2. Nadimak	„Nečko“
3. Ime i prezime roditelja	Ismet i Ružica
4. Devojačko prezime majke	Stamatović
5. Gde je rođen-a*	u Bihaću
6. Gde živi	u Beški, Kneza Miloša br. 38
7. Dan mesec i godina rođenja	18. maja 1975.
8. Narodnost i državljanstvo	Srbin, SRJ
9. Zanimanje	student

10. Porodične prilike	neoženjen
11. Da li je pismen-a*	pismen
12. Kakve je škole završio-la*	srednja škola unutrašnjih poslova
u Sr. Kamenici
13. Da li je, gde i kada služio
vojsku, odnosno da li ima čin
rezervnog mlađeg oficira, oficira ili
vojnog službenika	regulisao
14. Da li se vodi u vojnoj evidenciji
i pri kom vojnom okrugu	u Indiji
15. Da li je odlikovan-a*	
16. Kakvog je imovnog stanja	živi u porodičnom domaćinstvu
17. Da li je, kada i zašto osuđivan-a*	ne
18. Da li je i kada izrečenu kaznu
izdržao-la*	ne
19. Da li se protiv njega-nje* vodi
postupak za koje drugo krivično delo	ne
20. Zakonski zastupnik ako je okrivljeni maloletan	

Okrivljeni-a* je poučen-a* u smislu člana 67. stav 2. ZKP da ima pravo da uzme branioca, koji može prisustvovati njegovom-njenom* ispitivanju.

Okrivljenom-oj* je saopšten zahtev javnog tužioca _____
_____ tužilaštva _____ Kt.br. _____ od _____ za
sprovođenje istrage za delo iz čl. _____ kao i osnovi sumnje koji sto-
je protiv njega-nje*.

Okrivljenom-oj* je saopšteno da u smislu čl. 218 st. 2. ZKP nije dužan-na*
da iznese svoju odbranu niti da odgovara na postavljena pitanja, pa upi-
tan-a* šta ima da iznese u svoju odbranu, izjavi:

Okrivljeni je upoznat da je protiv njega Okružno javno tužilaštvo iz Proku-
plja stavilo zahtev za sprovođenje istrage i predlog za određivanje pritvo-
ra Kt. 25/99 od 24.05.1999. godine zbog osnovane sumnje da je izvršio
krivično delo ubistva iz čl. 47 st. 2 tač. 6 KZRS.

Sud mu za branioca postavlja po službenoj dužnosti Šubaranović Živorada, adv. iz Prokuplja.

Okrivljeni izjavi da je razumeo zahtev OJT-a, pa u svojoj odbrani navodi:

Ja živim u Beškoj. Dva dana po početku bombardovanja od strane NATO pozvan sam u rezervni sastav SAJ-a – „Škorpioni“ pod komandom Medić Slobodana zvanog Boca. Uniforme smo zadužili u Beogradu, a naoružanje u Prolom Banji gde smo stigli iz Novog Sada. Dva dana po našem dolasku u Prolom Banju dobio sam zadatak da idemo u Podujevo za čišćenje terena. Jednog jutra cela jedinica koja je brojala 125 ljudi stigla je u Podujevo i stali smo u komandi SAJ-a. Po dolasku su ljudi počeli nekontrolisano da izlaze iz autobusa i to više iz prvog autobusa, dok sam ja u mom autobusu sa ostalim ljudima ostao pola sata. Zamolio sam pripadnika SAJ-a da mi pronade starog kolegu Latnik Dejana. Jedan rukovodilac SAJ-a rekao nam je da nađemo smeštaj, a mi smo zamolili da i njihovi ljudi krenu sa nama.

U drugoj kući na koju sam naišao iz nje je izašao stariji čovek sa bradom i rekao mi je: „Gde je moj sin, ja sam platio za slobodu?“ A pitao ga je pre toga jedan momak: „Gde su pare?“. Ovoga starca je preuzeo moj kolega Miloš iz Sremske Mitrovice, a ja sam otišao sa još tri kolege u drugu kuću u istom dvorištu iz koje je izašlo više žena i dece i jedan starac sa prtljagom. Mi smo ih zaustavili, oni ostavljaju stvari uza zid kuće, pregledali smo i videli da nemaju oružje.

I u kući smo videli da nemaju oružje. Skoro istovremeno jedan momak plave kose izdvaja iz grupe jednu ženu plave kose i vodi je u kuću i odmah se vratio iz kuće, odnosno ja sam otišao, a on je ostao u kući. U momentu kada sam se kretao ka nedovršenoj kući taj momak plave kose je dovukao ženu plave kose i video sam kada je uhvatio rukom za kosu i nekoliko puta udario je glavom u zid, izmakao par koraka unazad i nju gurnuo na stazu uza zid i ispalio jedan kratak rafal njoj u leđa. Ona je pala pogođena na betonsku stazu blizu kokošinjca. Tada sam se ja nalazio u uglu dvorišta na početku betonske staze suprotno od ubijene žene, do same kuće i na mene je bukvalno tada nasrnula grupa ljudi, nisam video koja je grupa ljudi, ali sam čuo samo su rekli: „Vraćaj to nazad i likvidiraj.“ Tu je bilo izmešanih SAJ-evaca i plavaca.

Kad govorim o plavcima, milicija iz Podujeva uopšte nije bila tu, oni su došli negde sa strane, ali tvrdim da nijedan plavac iz Podujeva nije bio tu.

U istom momentu pojavila se grupa mojih kolega koju je predvodio Gulja, brat Bocin, a sa njima i Saša i najmlađi član „Škorpiona” i sigurno 4–5 pripadnika „Škorpiona”. Svi su oni saterali grupu ljudi prema meni, odnosno u sam ćošak kuće prema zidu i počela je paljba iz automatskih pušaka. U tom momentu sam i ja mogao da stradam, u momentu sam napravio pokret. Tog momenta ja sam bio direktno ugrožen da [budem] pogođen hicem, ali sam ipak uspeo da otrčim i da se sklonim iza jednog ćoška, gde sam ugledao dva policajca i tako sam uspeo da pobegnem, a da ne budem pogođen, pa sam napravio polukrug levo-desno i tako spasao glavu. Ja sam siguran i video sam da se pucalo iz najmanje 7 do 8 cevi, a možda i više. Čuo sam komandu za postrojavanje, pojavio se komandant Simović, Vuk, a ubrzo i Boca, svi su glasno galamili i pitali šta se dešava, a komandanti SAJ-a su naglas govorili da se pakujemo i idemo odmah nazad jer im mi takvi nismo potrebni, rekli su, jer se tako nešto do sada nije desilo.

Odmah po ulasku u autobus čuli smo još neki rafal, kao pojedinačna paljba, i mi smo krenuli u Prolom Banju.

Dok sam izlazio iz autobusa non-stop se čula paljba pojedinačna, ko je to radio ja ne znam.

Ja sam sedeo preko puta Gulje u autobusu i bio sam ljut jer nisam mogao da verujem da se tako nešto može desiti, pa sam isprovocirao Gulju i šapnuo sam da sam pucao u dvorištu, a on mi je burno odgovorio i rekao: „Pa šta, i ja sam pucao”, i mene je ovo iznerviralo i počeo sam da vičem na njega govoreći mu da sam zamalo mogao da budem ubijen i ja pored ostalih. On me je pitao kako, jer me nije video.

Kada smo došli autobusima u Prolom Banju, ostao je jedan v[od] koji je predvodio Žuća. Posle 10 dana boravka u Prolom Banji otišli smo za Novi Sad autobusima. Tvrdim da pušku koju sam nosio nisam upotrebio. Njom nikog nisam ubio niti povredio.

Tačno je samo to da sam ispalio jedan rafal ispred jedne apoteke, razbio sam staklo ispred apoteke. Iz te apoteke uzeli smo neke lekove i sanitet-

ski materijal za potrebe jedinice, a ni to ja ne bih uradio da nisu odobrile starešine SAJ-a koje su stajale pored nas i same su to radile, jer mi nismo imali nikakve lekove, pa smo morali da to uzmemo da se lečimo. Apoteka se nalazi u Podujevu.

Poznato mi je da se vod koji je predvodio Žuća naknadno vratio u Pro-lom Banju i to uveče. Priča se da je u Podujevu bilo nekoliko ubistava i to u Čajdžinici. Ja to nisam video, ali mi je ispričao jedan čovek koji je bio sa Žućom poreklom iz Borovog naselja, tamo je bio konobar.

Još jednom napominjem da nisam učestvovao u ubistvima u Podujevu.

Ja nikad ne bih, bez obzira na bilo čije naređenje, pucao na decu i žene i majke, jer mi je to otac rekao koji je bio u Vukovaru: „Sine, veliki je greh pucati u malu decu i žene.” Ja sam došao da se borim protiv UČK i za otadžbinu, a ne protiv dece.

Ja sam čak rekao da ovu ženu odvedu u komandu, a ne da je ubiju.

To je moja odbrana, glasno sam čuo diktiranje zapisnika priznajem za svoj i potpisujem.

DEMIROVIĆ DEJAN

Zapisničar:
Radica Marinković

Istražni sudija:
Mijat Bajović

Branilac okrivljenog stavlja zahtev da se prema okrivljenom ukine pritvor.

Zapisničar:
Radica Marinković

Istražni sudija:
Mijat Bajović

OKRUŽNI SUD U PROKUPLJU, kao krivični u veću sastavljenom od predsjednika suda Branislava Đ. Niketića kao predsjednika veća i sudija Svetozara Milojevića i Aleksandra Stojanovića kao članova veća, zapisničara Stanković Slađane u krivičnom predmetu okrivljenih CVJETAN SAŠE iz Novog Sada i DEMIROVIĆ DEJANA iz Beške, zbog krivičnih dela iz čl. 47 stav 2 tačka 6 KZRS, čl. 166 stav 1 tačka 4 KZRS i čl. 33 stav 1 ZOM-a, rešavajući o predlozima istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju Kl.br. 20/99 od 15.06.1999. godine kojim se ne slaže sa predlogom OJT-a iz Prokuplja odnosno kojim traži produženje pritvora, u nejavnoj sednici veća održanoj dana 16.06.1999. godine doneo je

R E Š E N J E

I. OBUSTAVLJA SE istraga protiv okrivljenih Cvjetan Saše iz Novog Sada i Demirović Dejana iz Beške određena rešenjem istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju Kl. br. 20/99 od 24.05.1999. godine.

– Na osnovu čl. 171 stav 1 tačka 4 ZKP-a.

II. UKIDA SE pritvor protiv okrivljenih Cvjetan Saše iz Novog Sada i Demirović Dejana iz Beške određen rešenjem istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju Kl. br. 20/99 od 24.05.1999. godine a računa se od 21.05.1999. godine i isti se imaju odmah pustiti na slobodu.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju Kl. br. 20/99 od 24.05.1999. godine određeno je sprovođenje istrage i određivanje pritvora protiv okrivljenih Cvjetan Saše iz Novog Sada i Demirović Dejana iz Beške zbog krivičnih dela iz čl. 47 stav 2 tačka 6 KZRS, čl. 166 stav 1 tačka 4 KZRS i čl. 33 stav 1 ZOM-a, prema okrivljenom Cvjetan Saši i krivičnog dela iz člana 47 stav 2 tačka 6 KZRS prema okrivljenom Demirović Dejanu. Pritvor

je prema okrivljenima određen shodno čl. 191 stav 1 i stav 2 tačka 4 ZKP-a, a računa se od 21.05.1999. godine.

Istražni sudija Okružnog suda u Prokuplju je uputio predloge Okružnom sudu iz Prokuplja za krivično veće Kl.br. 20/99 od 15.06.1999. godine kojim je tražio da se produži pritvor prema okrivljenima kao i predlog takođe Kl.br. 20/99 od 15.06.1999. godine kojim je tražio od krivičnog veća da odluči o njegovom neslaganju sa predlogom OJT-a iz Prokuplja da se izvrši ekshumacija leševa navedenih u rešenju o sprovođenju istrage.

Veće Okružnog suda u Prokuplju je povodom predloga istražnog sudije ispitalo spise predmeta Kl.br. 20/99 pa je našlo:

Rešavajući o predlozima istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju kojima je traženo da veće produži pritvor prema okrivljenima i da odluči o neslaganju sa predlogom OJT-a iz Prokuplja da se vrši ekshumacija leševa, shodno čl. 171 stav 1 tačka 4 ZKP-a, veće je našlo da nema dovoljno dokaza da su okrivljeni Cvjetan Saša i Demirović Dejan počinili krivična dela koja su im stavljana na teret. Iz spisa predmeta vidi se da je, u konkretnom slučaju, u raščišćavanju terena učestvovalo više lica podeljenih po grupama. Tako je jedna grupa, u kojoj je bio i okrivljeni Cvjetan Saša, prilikom raščišćavanja terena naišla na grupu ljudi u kojoj se nalazilo lice osumnjičeno da je bio terorista, pa je došlo do pucnjave i do lišavanja života ljudi navedenih u rešenju o sprovođenju istrage. Iz spisa se ne može sa sigurnošću zaključiti da je i okrivljeni Cvjetan Saša lišio života neko lice iz te grupe građana, s obzirom na to da je bilo više lica koja su pucala. Takođe, nema dokaza da je okrivljeni Demirović Dejan uopšte pucao toga dana. Naprotiv, i sam je bio ugrožen u tom puškaranju.

Veće Okružnog suda nalazi da u konkretnom slučaju nije obavljena radnja obdukcije leševa da bi moglo sa sigurnošću da se utvrdi da su lica navedena u rešenju o sprovođenju istrage stradala od vatrenog oružja. Iz poznatih razloga, po oceni veća ovoga suda nije moguće izvršiti ekshumaciju leševa s obzirom na to da su isti odneti u nepoznatom pravcu, sahranjeni na nepoznata mesta, a zbog novonastale situacije na Kosovu nije moguće izvršiti pretragu o tome gde su ta lica sahranjena da bi mogla da se izvrši ekshumacija leševa. Bez tih dokaza, veće ovog suda nalazi da napred navedeni

okrivljeni ne mogu biti osumnjičeni za krivična dela koja su im stavljena na teret.

Iz spisa predmeta se vidi da je okrivljeni Cvjetan Saša, u čišćenju terena, u jednoj kući našao pištolj, isti uzeo jer je opšte poznata situacija da na Kosovu svaka albanska kuća poseduje oružje uglavnom neprijavljeno. Nema dokaza da je okrivljeni Saša taj pištolj prisvojio za sebe.

S obzirom na to da je veće Okružnog suda u Prokuplju obustavilo istragu prema okrivljenima zbog krivičnih dela koja su im stavljana na teret, isto nalazi da su prestali razlozi zbog kojih je određen pritvor prema okrivljenima Saši i Dejanu, pa je veće ovoga suda ukinulo pritvor prema okrivljenima tako da se isti imaju odmah pustiti na slobodu.

Sa napred navedenih razloga odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

OKRUŽNI SUD U PROKUPLJU, 16.06.1999.g. KV-br. 35/99.

Zapisničar,
Stanković Slađana, s. r.

Predsednik veća-suda,
Branislav Đ. Niketić, s. r.

POUKA O PRAVNOM LEKU: Protiv ovog rešenja dozvoljena je žalba koja se podnosi preko ovoga suda Vrhovnom sudu Srbije u Beogradu, u roku od 3 dana od dana prijema istog.

Republika Srbija
OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
KT.br. 25/99
18. jun 1999. god.
PROKUPLJE
MN/GA

OKRUŽNOM SUDU PROKUPLJE
ZA
VRHOVNI SUD

BEOGRAD

Okružni javni tužilac u Prokuplju, na osnovu čl. 45. stav 2. tač. 4. Zakona o krivičnom postupku, protiv rešenja Okružnog suda u Prokuplju KV.br. 35/99 od 16.06.1999. godine u zakonskom roku izjavljuje

ŽALBU

- zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka – čl. 363. tač. 1. ZKP-a,
- zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja čl. 363. tač. 3. ZKP-a,
- zbog povrede Krivičnog zakona – čl. 363. tač. 2. ZKP-a.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem Okružnog suda u Prokuplju KV.br. 35/99 od 16.06.1999. godine obustavljena je istraga protiv okrivljenih Cvjetan Saše iz Novog Sada i Demirović Dejana iz Beške, vođena u pravcu izvršenja krivičnog dela ubistva iz čl. 47. stav 2. tač. 6. KZ RS, čl. 166. stav 1. tač. 4. KZ RS i čl. 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji. Istim rešenjem ukinut je pritvor prema okrivljenima ako je određen rešenjem istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju KI.br. 20/99 od 24.05.1999. godine.

Ovakvo rešenje smatramo nepravilnim i nezakonitim s obzirom da je isto doneto uz počinjene brojne povrede odredaba krivičnog postupka i u odsustvu detaljne analize prikupljenih činjenica u spisima, što je sve naravno imalo za posledicu i pogrešnu primenu Krivičnog zakona.

Svaka odgovorna i stručna sudska odluka morala bi da bude lišena proizvoljnosti, utisaka i pretpostavki. Ovo rešenje, naprotiv, obiluje takvim elementima. Rešenje počiva na iracionalnom i pristrasnom stavu odbrane, koji je razumljiv s obzirom na procesnu ulogu odbrane. Međutim, sud je imao daleko veću odgovornost prilikom ocene činjenica i donošenja meritorne odluke.

Brojne su povrede postupka koje je načinilo veće Okružnog suda u Prokuplju. U uvodu tih povreda treba da se posebno naznači stav istrage prilikom obraćanja veću Okružnog suda u Prokuplju. Naime, istražni sudija, bez ikakvih zvaničnih podataka o tome, daje ocenu da je objektivno nemoguće izvršiti ekshumaciju leševa. Dakle istražni sudija smatra da nema uslova za bilo kakvo dalje prikupljanje materijalnih dokaza, da nastupa svojevršno mirovanje istrage, ali i pored toga predlaže produženje pritvora okrivljenima. Ta kontradiktornost pravnih činjenica je u osnovi i podloga odluke veću Okružnog suda.

Teza odbrane okrivljenih je da prema nezvaničnim podacima obdukcija nije izvršena, da ne može ni da se izvrši, da se ne zna o kojim se licima radi, da nema leševa, a samim tim i dokaza na osnovu kojih se tvrdi da su okrivljeni počinili krivičnih dela.

Takve teze u osnovi, sasvim nerazumljivo, prihvata i Okružni sud. Da nema leševa ne može da se prihvati kao tačno, jer bar fotodokumentacija u spisima to potvrđuje. To potvrđuje i zapisnik o uviđaju istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju KRI.br. 21/99 od 30.03.1999. godine. To potvrđuje i izveštaj sudske medicine u Prištini od 03.06.1999. godine u kome stoji da su leševi prebačeni dana 30.03.1999. godine na Institut radi obdukcije, a da je sutradan neko dao nalog da se leševi sahrane bez obdukcije. Nijednog trenutka ni istražni sudija, ni veće nisu pokušali da saznaju ko je i sa kojim pravom sprečio izvršenje te istražne radnje – vršenje obdukcije. Ovako, proizilazi da je veće Okružnog suda mišljenja da neažurnost Okružnog suda, s obzirom na to da je obdukcija zahtevana još 24.05.1999.

godine, treba da beneficira okrivljene tako da Okružni sud svoje oficijelno propuštanje uzima kao okolnost koja kroz sintagmu nedostatka dokaza koristi okrivljenima.

Iako zvanično ovo tužilaštvo ima informaciju, kroz saopštenja državnih organa na Kosovu, da civilni organi nesmetano rade, veće Okružnog suda nalazi da „iz poznatih razloga” nije moguće izvršiti ekshumaciju i obdukciju leša. Ne znamo na koje poznate razloge misli sud, jer do sada nismo dobili dokaze da Republika Srbija u pravnom smislu ne funkcioniše na Kosovu. Isto tako ne može da se tvrdi da su leševi odvezeni u nepoznatom pravcu, sahranjeni na nepoznatim mestima, s obzirom na to da nadležne službe svakako znaju gde su leševi sa Instituta za sudsku medicinu transportovani i sahranjeni.

Bitnu povredu vidimo i u tome što u obrazloženju Okružnog suda u njegovom rešenju stoji da je do otvaranja vatre i lišavanja života ljudi došlo zbog toga što se u toj grupi nalazilo lice osumnjičeno da je terorista. Ovakvim stavom sud se direktno konfrontirao sa izjavom – odbranom Cvjetan Saše koji je izjavio da je prilikom nailaska na jednu grupu ljudi posumnjao da jedno lice pripada tzv. OVK, ali su ta lica, uz kratku rafalnu vatru uvis, puštena da idu. Druga grupa ljudi u drugom dvorištu lišena je života bez ikakvog razloga. Očigledna je proizvoljnost u obrazloženju rešenja Okružnog suda u Prokuplju.

Okružni sud se, bez opravdanih razloga, opredelio da obustavi krivični postupak. Nije uloženi ni minimum napora da se izvede ijedna istražna radnja [predložena] od strane javnog tužioca. Nije čak ni pokušano da se kontaktira sa sudskom medicinom u Prištini i pribavi izveštaj o tome da li je ekshumacija sa obdukcijom moguća, zbog čega nije poštovan nalog istražnog sudijske iz zapisnika o uviđaju o vršenju obdukcije i čijim je nalogom zabranjeno vršenje obdukcije. Ovakvim postupanjem se dolazi na odsustvo pravnog (...) i na prihvatanje teorije o ravnotežama smrti, što je kao način razmišljanja nedozvoljeno.

Okružni sud u Prokuplju takođe zanemaruje pismeni dokaz u spisima, pa tvrdi da nema dokaza da je okrivljeni Cvjetan Saša pištolj, koji je oduzeo iz jedne šiptarske kuće, prisvojio za sebe. Na taj način Okružni sud negira autentičnost zapisnika o pretresanju lica Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije – SUP-a Novi Sad od 21.05.1999. godine, iz koga se vidi

da je prilikom pretresa stana Cvjetan Saše od njega oduzet pištolj sa municijom, što je okrivljeni i potvrdio svojim potpisom na zapisniku. Dakle, Okružni sud negira činjenicu koju nudi jedan državni organ u autentičnom i verodostojnom smislu i pokušava da negira činjenicu da okrivljeni Cvjetan Saša nedozvoljeno i neovlašćeno drži vatreno oružje, čime nesumnjivo čini krivično delo iz čl. 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji. Iz kog razloga Okružni sud postupa na taj način i negira očigledno postojanje dela, može da bude objašnjeno samo od strane navedenog veća Okružnog suda.

Veće Okružnog suda je neprekidno na terenu opšte poznatog. Tvrdi u obrazloženju rešenja da je opšte poznata situacija da na Kosovu svaka albanska kuća poseduje uglavnom neprijavljeno oružje. Da li je ovo oružje prijavljeno, to sud nije ni pokušao zvanično da utvrdi, ali je činjenica da bez obzira na poreklo tog oružja, njegov držalac jeste vlasnik istog i da je okrivljeni Cvjetan protivpravno oduzeo tuđu pokretnu stvar. Ovo zaključujemo iz toga što on nije kao ovlašćeno lice Ministarstva unutrašnjih poslova kontrolisao dozvoljenost držanja oružja od strane građana, već je naprotiv oružje oduzeo u nameri da sebi pribavi protivpravnu imovinsku korist. Nije prihvatljivo da sudu bude bliska logika da jedno lice ima pravo da neprijavljeno i bez dozvole drži vatreno oružje koje je drugom licu oduzelo, naravno pod pretpostavkom neprijavljeno vatreno oružje. Da je okrivljeni Cvjetan zaista u službenom svojstvu oduzeo pištolj i predao ga nadležnom Sekretarijatu unutrašnjih poslova, sigurno je da njegova radnja ne bi bila kvalifikovana kao teška krađa. U ovim okolnostima, smatramo da je okrivljeni izvršilac navedenog krivičnog dela i da je nerazumljiva obustava postupka i u ovom delu.

Uvažavajući do kraja princip legaliteta i u nameri da se savesno i odgovorno postupa, Okružni javni tužilac je mišljenja da je odluka veća Okružnog suda apsolutno nezakonita, direktno suprotstavljena raspoloživim činjenicama i dokazima. Samim tim ovolike povrede postupka, činjenične kontradiktornosti nesumnjivo ukazuju na nezakonitost odluke u pogledu primene krivičnog zakona, tako da u celini navedenu odluku veća smatramo nezakonitom.

Iz navedenih razloga Okružni javni tužilac u Prokuplju

P R E D L A Ž E

Da Vrhovni sud Srbije u Beogradu UKINE rešenje veća Okružnog suda u Prokuplju KV.br. 35/99 od 16.06.1999. godine i spise vrati u fazu istrage.

OKRUŽNI JAVNI TUŽILAC
Miroslav Nikolić

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragomira Stojanovića, kao predsednika veća, Miodraga Jakovljevića i Boža Rakočevića, kao članova veća, sa savetnikom Oliverom Purić, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu protiv okrivljenih Cvjetan Saše iz Novog Sada i Demirović Dejana iz Beške, zbog krivičnog dela ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 6. Krivičnog zakona Republike Srbije i dr. rešavajući o žalbi Okružnog javnog tužioca u Prokuplju izjavljenoj protiv rešenja Okružnog suda u Prokuplju, Kv. broj 35/99 od 16. juna 1999. godine, u sednici veća održanoj dana 13. jula 1999. godine, doneo je

R E Š E N J E

UVAŽAVA SE žalba Okružnog javnog tužioca u Prokuplju i UKIDA rešenje Okružnog suda u Prokuplju Kv. broj 35/99 od 16. juna 1999. godine, a predmet vraća prvostepenom sudu na dalji postupak.

O b r a z l o ž e n j e

Rešenjem Okružnog suda u Prokuplju Kv. broj 35/99 od 16. juna 1999. godine, u delu izreke pod I obustavljena je istraga protiv okr. Cvjetan Saše i Demirović Dejana, određena rešenjem istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju, Ki. broj 20/99 od 24. maja 1999. godine, na osnovu člana 171. stav 1. tačka 4. ZKP, a u delu pod II ukinut je pritvor protiv okrivljenih određen rešenjem istražnog sudije istog suda Ki. broj 20/99 od 24. maja 1999. godine, koji se računa od 21. maja 1999. godine, i naređeno je da se odmah puste na slobodu.

Protiv prvostepenog rešenja (Kv. broj 35/99) Okružni javni tužilac u Prokuplju blagovremeno je izjavio žalbu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona sa predlogom da se ukine i predmet vrati u istragu.

Republički javni tužilac Srbije, u podnesku Ktž.I 1376/99 od 25. juna 1999. godine, izneo je mišljenje da je žalba osnovana i predložio da se prvostepeno rešenje ukinе i predmet vrati u istragu.

Vrhovni sud je razmotrio sve spise ovog predmeta, ispitao prvostepeno rešenje povodom žalbe, u smislu člana 397. stav 4. ZKP i po oceni navoda u žalbi i pismeno dostavljenom mišljenju Republičkog javnog tužioca, nalazi:

Žalba je osnovana.

Odlučujući o predlogu istražnog sudije za produženje pritvora protiv okrivljenih i neslaganju sa predlogom javnog tužioca da se izvrši ekshumacija leševa, veće prvostepenog suda (iz člana 23. stav 6. ZKP) rešenjem Kv. 35/99 od 16. juna 1999. godine obustavilo je istragu na osnovu člana 171. stav 1. tačka 4. ZKP i ukinulo pritvor protiv okrivljenih, nalazeći – da nema dovoljno dokaza da su okrivljeni učinili krivična dela koja im se stavljaju na teret, te da su prestali razlozi za pritvor.

Obrazlaže se da je grupa, u kojoj je učestvovao okr. Cvjetan Saša, pri čišćenju terena naišla na grupu ljudi u kojoj je bilo terorista, pa je došlo do pucnjave i lišavanja života ljudi navedenih u rešenju o sprovođenju istrage; da se iz spisa ne može sa sigurnošću zaključiti da je i okr. Cvjetan Saša lišio života neko lice iz te grupe građana, s obzirom da je bilo više lica koja su pucala, a da nema dokaza da je okr. Demirović Dejan uopšte pucao, već je i sam bio ugrožen u tom puškaranju.

Posebno se navodi to da nije obavljena obdukcija leševa, kako bi se sa sigurnošću moglo utvrditi da su ta lica stradala od vatrenog oružja, a da iz poznatih razloga nije moguće izvršiti ekshumaciju, jer su leševi odneseni i sahranjeni na nepoznatim mestima, i da zbog novonastale situacije nije moguće izvršiti pretragu mesta sahrane radi ekshumacije. Po stavu prvostepenog suda bez tih dokaza okrivljeni ne mogu biti osumnjičeni za krivična dela koja im se stavljaju na teret. S pozivom na spise predmeta, uzima se da je pri čišćenju terena okr. Cvjetan Saša u nekoj kući našao i uzeo pištolj, ali da nema dokaza da je pištolj prisvojio za sebe.

Vrhovni sud nalazi da se navedena zaključivanja prvostepenog suda za sada ne mogu prihvatiti, jer dati razlozi protivureče sadržini dokaza i podacima u spisima, što čini bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 11. ZKP, a činjenično stanje pokazuje se kao pogrešno utvrđeno, pa je i pravilnost primene krivičnog zakona dovedena u pitanje, na šta se osnovano u žalbi javnog tužioca ukazuje.

Prema odredbi člana 157. stav 1. ZKP istraga se pokreće protiv određenog lica kad postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično delo.

Odredba stava 2. istog člana nalaže – da se u istrazi prikupe dokazi i podaci potrebni da bi se moglo odlučiti da li će se podići optužnica ili obustaviti postupak, dokazi za koje postoji opasnost da se neće moći ponoviti na glavnom pretresu ili bi njihovo izvođenje bilo skopčano sa teškoćama, kao i drugi dokazi koji mogu biti od koristi za postupak, a čije se izvođenje, s obzirom na okolnosti slučaja, pokazuje celishodnim.

Na osnovu priloženih dokaza i podataka u spisima, istražni sudija se saglasio sa zahtevom javnog tužioca za sprovođenje istrage, Kt. 25/99 od 24. maja 1999. godine, i u smislu člana 159. stav 1. ZKP doneo rešenje o sprovođenju istrage Ki. broj 20/99 od 24. maja 1999. godine, protiv okr. Cvjetan Saše i Demirović Dejana, zbog osnovane sumnje da su učinili po jedno krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 6. KZ RS, a okr. Cvjetan Saša i krivično delo teške krađe iz člana 166. stav 1. tačka 4. KZ RS i krivično delo nedozvoljenog držanja vatrenog oružja i municije iz člana 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji Republike Srbije. Istim rešenjem na osnovu člana 191. stav 1. i 2. tačka 4. ZKP, protiv okrivljenih je određen pritvor u trajanju do 30 dana, koji se računa od 21. maja 1999. godine.

Osnovana sumnja koju ima u vidu odredba člana 157. stav 1. ZKP, da je učinjeno krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 6. KZ RS, a da su okrivljeni učestvovali u njegovom izvršenju, proizilazi iz priloženih i predloženih dokaza i navoda odbrane okrivljenih. Tako, iz zapisnika o uviđaju Kri. 21/99 od 30. marta 1999. godine istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju, sačinjenog povodom događaja od 28. marta 1999. godine u Podujevu, proizilaze podaci o većem broju leševa ubijenih lica, tragovi povreda na leševima, tragovi krvi i prisustvo čaura od pušanih i pištoljskih metaka. U vezi sa tim je sačinjen i kriminalističko-tehnički elabo-

rat, kojim je objektivizirano stanje zatečeno pri uviđaju, a naređena obdukcija leševa.

U datoj odbrani pred istražnim sudijom, na zapisniku od 24. maja 1999. godine, okrivljeni potvrđuju da je u tom događaju lišeno života više lica iz vatrenog oružja. Okr. Cvjetan Saša ne osporava da je pri tome, zajedno sa drugima, koristio automatsku pušku, dok okr. Demirović Dejan ne osporava svoje prisustvo. Tvrdi da nije pucao na ova lica, a da je i sam bio izložen opasnosti dok su drugi pucali. U vezi sa okolnostima pod kojima su ova lica lišena života okrivljeni su ukazali na dokaze.

Okrivljeni Cvjetan Saša u svojoj odbrani potvrđuje da je, prilikom pretresa jedne albanske kuće, našao pištolj M 75, kal. 9 mm, fabrički broj D 4754 sa okvirom od 15 metaka i isti uzeo, a da to nije nikom prijavio, pa ni kolegi sa kojim je vršio pretres. Odneo ga je svojoj kući i držao, gde je pronađen prilikom pretresa 21. maja 1999. godine i oduzet. To se potvrđuje i sadržinom potvrde o privremeno oduzetim predmetima, a to ni optuženi ne osporava. Navedenim se potvrđuje osnovana sumnja da je okr. Cvjetan Saša učinio i krivično delo teške krađe iz člana 166. stav 1. tačka 4. KZ RS i krivično delo nedozvoljenog držanja vatrenog oružja i municije iz [člana] 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji Republike Srbije. Pored priloženih pisмениh dokaza i kriminalističko tehničkog elaborata javni tužilac je u zahtevu za sprovođenje istrage predložio izvođenje drugih dokaza – pribavljanjem zvaničnog izveštaja Instituta za sudsku medicinu u Prištini o vrstama povreda, sredstvu kojim su nanete, vremenu nanošenja i vremenu smrti 19 usmrćenih lica; saslušanjem svedoka radi utvrđivanja ličnih podataka i pouzdane identifikacije ovih lica, a po potrebi i ekshumacijom i obdukcijom leševa.

Istražni sudija je prihvatio izvođenje ovako predloženih dokaza, ali ih nije izveo. Nisu provereni ni navodi odbrane okrivljenih, kako je određeno rešenjem istražnog sudije, da bi se mogla ocenjivati njihova osnovanost. Pribavljen je samo izveštaj Instituta za sudsku medicinu u Prištini, od 3. juna 1999. godine, o tome da su 30. marta 1999. godine na pomenuti Institut „prebačeni leševi nastradalih osoba u ratnim dejstvima sa teritorije Podujeva, a sutradan je dat nalog da se leševi sahrane bez obdukcije”.

Istraga se ne može smatrati završenom samim tim što je istražni sudija bez prikupljanja dokaza u smislu člana 157. stav 2. ZKP ili odluke da dokazi neće biti izvedeni, spise dostavio javnom tužiocu na postupak. S obzirom na to, ni podnesak javnog tužioca kojim je vratio spise predmeta i tražio da se izvedu ranije predloženi dokazi ne može se uzeti kao predlog za dopunu istrage i povodom njega izjaviti neslaganje sa izvođenjem tih dokaza.

Nemogućnost ekshumacije, a time i obdukcije leševa, prvostepeni sud pravda objektivnim okolnostima, a da pri tome nije preduzeo nijednu radnju u cilju pribavljanja podataka i utvrđivanja mesta sahrane leševa, radi vršenja obdukcije, što je javni tužilac predlagao. U vezi sa tim je i stav prvostepenog suda iznet u pobijanom rešenju, da se zbog nedostataka leševa i nemogućnosti obdukcije, okrivljeni ne mogu sumnjičiti kao izvršioci krivičnog dela ubistva.

Navedeni stav se ne može prihvatiti. Nedostatak ovog dokaza samo otežava utvrđivanje činjenica potrebnih za odluku, ali ne sprečava njihovo utvrđivanje i drugim neposrednim i posrednim dokazima, kako je to predložio javni tužilac.

Razlozi prvostepenog suda u pobijanom rešenju da su označena lica stradala prilikom pušaranja sa teroristima i da se sa sigurnošću ne može tvrditi, bez obdukcije leševa, da su ta lica stradala od vatrenog oružja, ne proizilazi iz sadržine dokaza u spisima, a u prvom redu navoda odbrane okrivljenih.

Posle pravosnažnosti rešenja o sprovođenju istrage, istraga može biti obustavljena primenom člana 171. stav 1. tačka 4. ZKP, samo ako su izvedeni dokazi i obesnaženo postojanje osnovane sumnje da je učinjeno krivično delo i okrivljeni učinilac.

U konkretnom slučaju prvostepeni sud zanemaruje da istraga nije završena, jer nije izveden nijedan od dokaza predloženih od strane javnog tužioca, a nisu izvedeni dokazi radi provere navoda odbrane optuženih, pa ni oni koje je istražni sudija prihvatio. Kod navedenog, prvostepeni sud pogrešno ocenjuje da nema dovoljno dokaza da su okrivljeni učinili krivična dela koja im se stavljaju na teret, i obustavlja krivični postupak, s pozivom na odredbu člana 171. stav 1. tačka 4. ZKP.

Ukazuje se i na to da u spisima nema podataka da li je i kada rešenje o sprovođenju istrage (Ki. 20/99 od 24. maja 1999. godine) uručeno okrivljenima i njihovim braniocima, a nije odlučeno ni o žalbama okr. Cvjetan Saše, pa se ne može pouzdano ispitati da li je postalo pravosnažno, a to je od značaja za odlučivanje.

Ukoliko rešenje o sprovođenju istrage nije pravosnažno, istraga se ne može obustaviti s pozivom na odredbu člana 171. stav 1. tačka 4. ZKP, kako je to učinio prvostepeni sud. Može se samo odlučivati o osnovanosti zahteva za sprovođenje istrage povodom izjavljene žalbe.

S obzirom na navedeno, prvostepeno rešenje je doneto uz bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 11. ZKP i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, pa je i pravilna primena krivičnog zakona dovedena u pitanje, zbog čega je ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak u smislu člana 157. stav 2. i 166. ZKP.

Sa navedenih razloga Vrhovni sud je uvažio žalbu javnog tužioca i u smislu člana 397. stav 3. ZKP odlučio kao u izreci ovog rešenja.

Zapisničar
Olivera Purić, s. r.

Predsednik veća sudija,
Dragomir Stojanović, s. r.

Za tačnost opravka
Šef pisarnice
Rada Mitrović

D.Lj.

ZAPISNIK O SASLUŠANJU SVEDOKA

sastavljen dana 03.04.2002. godine pred Okružnim sudom iz Prokuplja sudijom opštinskog suda u Kuršumliji u krivičnom postupku protiv CVJETAN SAŠE iz N. Sada i Demirović Dejana iz Beške, zbog krivičnog dela iz člana 142. stav 1. KZ SRJ.

Ljubomir Jovanović – sudija

Svedok

MARKOVIĆ DRAGAN

Zapisničar

Bratislava Avramović

Saslušanju svedoka prisustvuju i:

javni tužilac

Višeslav Bukumirović

okrivljeni

branilac

Đorđe Kalanj, adv. iz Beograda

brani Cvjetan Sašu i

Božidar Filipović, adv. iz Prokuplja,

isto brani Cvjetan Sašu

Svedok je opomenut da je dužan da govori istinu i da ne sme ništa prećutati, upozoren je na posledice davanja lažnog iskaza, kao i da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja, ako je verovatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju (član 229. ZKP.), pa na opšta pitanja svedok daje odgovore:

1. Ime i prezime

DRAGAN MARKOVIĆ

2. Ime oca

Vojislav

3. Zanimanje

Lekar opšte prakse SAJ

– MUP-a Srbije Beograd

4. Boravište	Beograd, Ul. Gandijeva br. 56
stan 32
5. Mesto rođenja	Priština
6. Godina rođenja	20.06.1963. g.
7. Odnos sa okrivljenim i oštećenim	

Za ovim svedok o samom predmetu iznosi sledeće:

Ja sam u to vreme bio lekar pri specijalnoj jedinici MUP-a Republike iz Prištine – SAJ, koja je bila locirana na terenu Podujeva, i bio sam smešten u komandi mesta koja se nalazila u jednoj kući u Podujevu.

Sećam se da je 28. marta 1999. godine došao komandant novoprispele jedinice Boca, komandant rezervnog sastava jedinice koja je nosila naziv „Škorpion” i tako se predstavio i tu smo se upoznali i on je zajedno sa njegovim pomoćnicima tu sedeo čekajući dalje instrukcije, a sa nama su bili i Stalević, komandant specijalne jedinice Priština, posle izvesnog vremena čuo se jedan, bar ja tako mislim da je bio, duži rafal, mi smo prokomentarisali da se nešto nije desilo, jer po našoj proceni pucnjava je bila blizu. Rafal se čuo blizu, a posle 5 minuta sam radio-vezom od strane komandanta SAJ Beograd Simovića pozvan da hitno dođem do zgrade u blizini Opštine jer ima potrebe za mojom intervencijom.

Ja sam sa svom opremom, koju sam stalno nosio sa sobom, odmah krenuo i to sam, tamo su me sačekali Simović, Vulević i povelili me do jednog dvorišta, mislim da se od glavne ulice išlo desno jedno par kuća do jednog dvorišta sa prizemnom zgradom sa nekim objektima u dvorištu, WC itd, a koju sam ocenio kao prizemnu kuću, nisam mnogo obraćao pažnju na okolinu, već sam odmah pristupio pružanju prve pomoći i spasavanju ranjenih kojih je bilo, tu sam odmah pružio pomoć jednoj devojkici od 12 godina koja je bila ranjena u vrat, još jedna devojkica od 9 g. koja je imala prostrelnu ranu kroz ruku i nogu, ne sećam se koja je, leva ili desna, bila je još jedna devojkica od 6 ili 7 godina koja je bila ranjena, ne sećam se koje je povrede imala, ali mislim da su povrede bile po ekstremitetima, i bio je i jedan dečak od 4 ili 5 godina, za koga mislim da je imao prostrelnu ranu na ruci, ali ne sećam se da li je leva ili desna.

U pružanju te pomoći pomagali su mi Simović, komandant jedinice i Vulević Spasoje zv. „Vuk“, a i još neki pripadnici jedinice koji su došli tu da pomognu iz redovnog sastava jedinice, pored ove dece koju sam odmah medicinski zbrinuo i pripremio za transport, smeštena su ta deca, njih četvoro, u dva vozila koja mu je na raspolaganje stavio Vulević i uz pratnju poslata prema Kliničkom centru Priština.

Kasnije sam čuo od direktora KBC Priština dr Grbića da je jedna od tih devojčica davala neku izjavu na televiziji CNN i na RTS, jer im se u bolnici u toku tog rata nudila neka pomoć, ali to znam kako sam već rekao po priči dr Grbića i drugih kolega, ne sećam se tačno kako se zovu.

Što se tiče drugih lica nađenih u tom dvorištu, zapazio sam da se jedan starac nalazio malo odvojen od te grupe stradalih lica na rastojanju negde od 5 do 6 metara, desno od gomile stradalih lica.

Na samoj gomili bilo je stradalih lica 2 ili 3 žene i mislim dvoje dece, ne sećam se njihovog pola.

Ja sam samo tu intervenisao po pozivu i ne znam za bilo koja druga stradalica lica na nekoj drugoj lokaciji, jer niti sam zvan niti sam bio, tako da mogu da kažem po mojoj proceni da u tom dvorištu nije bilo više od 10-ak stradalih lica. Tu mislim i na ranjene i na poginule.

Kada sam završio moj deo posla u zbrinjavanju ranjenih i utvrdio da su preostala lica mrtva i da ne daju znake života, ja više nisam kao lekar imao tu šta da radim, ali znam da su Vulević i Simović bili izuzetno besni, što se to uopšte desilo, pozvana je policija Podujeva i ona se uključila koliko je meni poznato u dalji rad po pitanju okolnosti stradanja lica iz ovog dvorišta, a inače mi je poznato da je odmah naredeno da se ta jedinica vrati nazad, da li za Beograd, a koji je razlog njihovog vraćanja ja ne znam.

Na pitanje tužioca mogu da kažem da sam svako od lica koja sam zatekao u dvorištu, mimo kojima je pružena i hitna medicinska pomoć, i posebno pogledao, a sve to u skladu sa pravilima medicine, i utvrdio smrt preostalih tu na licu mesta, s tim što još jednom ističem za svakog pojedinačno, mada preciznije mogu da kažem da po mojoj proceni tim ljudima više nije bilo pomoći sa medicinske tačke gledišta.

Inače nije sporno da su povrede tim licima nanete od projektila iz vatrenog oružja. Te povrede su bile sveže, i krvarenje je još bilo u toku jer sam ja tada pružao pomoć ranjenima.

Posle tog 28.03. ja sam sa jedinicom otišao iz Podujeva i ne znam posle toga šta se događalo.

Inače mogu da kažem da ja lično nisam sačinio nikakvu zabeležku ili službenu belešku jer to nije bio deo moga posla, već sam gledao da etički ljudski pomognem sve što je bilo u mojoj moći ranjenima.

Inače mogu da kažem da su povrede koje sam kao lekar video kod dece sve bile teške povrede – prostrelne rane, da nisu bile medicinske intervencije bile bi kobne.

Mogu da kažem da je prethodnog dana poginuo pripadnik naše jedinice, to je bilo 27. marta, pa se zato sećam precizno dana kada se ovaj događaj u Podujevu desio, 28. marta 1999. godine.

Obraćao sam pažnju inače samo na povrede koje su opasne po život.

To je moja izjava. Čuo sam glasno diktiranje zapisnika, priznajem ga za svoj i potpisujem bez primedbi.

Troškove dolaska ne tražim.

Svedok
Dragan Marković

ZAPISNIK O SASLUŠANJU SVEDOKA

sastavljen dana 03.04.2002. godine pred Okružnim sudom u Prokuplju sudijom Okružnog suda u krivičnom postupku protiv Cvjetan Saše iz N. Sada i Demirović Dejana iz Beške, zbog krivičnog dela iz člana 47/2-2-6 idr. KZ.

Ljubomir Jovanović – sudija

Svedok
SPASOJE VULEVIĆ VUK

Zapisničar
Bratislava Avramović

Saslušanju svedoka prisustvuju i:
javni tužilac
Višeslav Bukumirović

okrivljeni

branilac
Đorđe Kalanj, adv. iz Beograda i
Božidar Filipović, adv. iz Prokuplja,
brani Cvijetan Sašu

Svedok je opomenut da je dužan da govori istinu i da ne sme ništa prećutati, upozoren je na posledice davanja lažnog iskaza, kao i da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja, ako je verovatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju (član 229. ZKP.), pa na opšta pitanja svedok daje odgovore:

1. Ime i prezime
2. Ime oca
3. Zanimanje

SPASOJE VULEVIĆ zv. „Vuk”
Marko
policajac MUP-Srbije-SAJ Beograd

4. Boravište	Beograd, Ul. Partizanske vode br. 10/17
5. Mesto rođenja	Peć
6. Godina rođenja	21.03.1971.g.
7. Odnos sa okrivljenim i oštećenim	nesrodan.

Za ovim svedok o samom predmetu iznosi sledeće:

Ja sam se sa mojom jedinicom nalazio u Podujevu i sećam se da je 28. marta 1999. godine došla jedna jedinica u Podujevo, mislim da su se zvali „Škorpioni“, pa sam ja dobio zadatak da ljudstvo te jedinice smestimo po kućama.

Okupio sam njihove komandire vodova, obišli smo objekte u kojima treba da budu smešteni, oni su razumeli šta treba da rade i ja sam posle toga pošao u moju jedinicu da popijem kafu.

Samo što sam seo čuo sam nekoliko dugih rafala i odmah sam prema mestu za koje sam pretpostavio da sa tog mesta dolaze krenuo, i čim sam došao kod prve kuće u kojoj je bilo smešteno po dogovoru 30 pripadnika, tj. jedan vod „Škorpiona“ odmah sam počeo da vičem na prisutne, jer mi je neki instinkt govorio da su nešto „zabrljali“. Psovao sam im sve po redu, i majku i sve što mi je palo napamet, a onda sam ušao u dvorište kroz jednu garažu sa dr Markovićem i odmah smo u dvorištu u kome je bila sa desne strane prizemna kuća koja je išla na g, u desnom ćošku tog dvorišta bila je приметna gomila ljudi, pa kada smo prišli, videli smo da tu leže deca i žene i videli smo pomeranje delova tela, pa smo ja i dr Marković odmah pristupili pružanju prve pomoći i pre svega deci koja su pokazivala znake života, izdvojili smo iz te gomile 4 deteta, 3 ženska i jedno muško.

Jedna devojčica je imala 12 g. i imala je teške rane, mislim da je dobila dva projektila, jedan u pluća, a drugi u predelu vrata, a ove 2 druge devojčice su imale 9–10 godina, znam da su bile povređene od projektila, dok smo mi pružali pomoć bilo je tu još krvarenja kod njih, ističem da je imao problema doktor da zaustavi krvarenje kod ove najstarije devojčice, koja je izbacivala penušavu krv. Koliko sam ja video dečak nije bio ranjen, a to znam jer sam ga ja nosio do sanitetskog vozila.

Decu smo zbrinjavali tako što je doktor pružao prvu medicinsku pomoć, nakon toga odmah ranjeno dete predavao nekom od pripadnika naše jedinice, to bi dete nosio do sanitetskog vozila, a odmah zatim doktor pruža dalje narednom detetu kome je bila potrebna pomoć da bi kasnije, kada je zbrinuo sve ranjene, s obzirom na to da sam ja neposredno bio pored njega i pružao mu asistenciju koliko sam znao i umeo, nastavio da pregleda i ostale prisutne na gomili, koji nisu pokazivali znake života, pa nije bilo potrebe za medicinskom intervencijom.

Od preostalih na toj gomili nakon što su odnesene 3 devojčice i dečak u medicinska vozila, sećam se da je tu preostalo bez da su davali znake života 7 do 8 deteta, od 6 meseci do 7–8 godina i 4 žene od kojih jedna starija, i 3 negde srednjih godina starosti, a doktor mi je rekao, mada ja to nisam video, da je u dvorištu malo dalje od ove gomile još jedan starac. Doktor mi je rekao da je video još jednog starca. Ja zaista nisam video tog starca.

Kada smo završili sa zbrinjavanjem ovih ranjenika i utvrdili da više nema živih u gomili koja je ostala, ja sam izašao na ulicu i ponovo sam tražio i insistirao da kažu iz ovog voda „Škorpiona“ ko je to uradio, psovao sam, vikao, pretio, ali mi niko nije na ta pitanja odgovorio, niti je hteo da kaže poimenično lice ko je to uradio.

Nakon toga, odnosno dok smo mi još bili tu sa njima, došao je njihov komandant „Boca“, a nama je naš komandant Simović rekao da se vratimo na mesto gde je bio smeštaj naše jedinice.

Mi smo inače toga dana bili iz redovnog sastava SAJ-a dosta potišteni, jer nam je prethodnog dana 27.03.1999. godine stradao vozač komandanta jedinice, a komandant teže ranjen sa pratiocem, jer je njihovo vozilo naišlo na protivtenkovsku minu, a suština je u tome da smo mi godinu i nešto na terenu Kosova pored žrtava koje smo imali nastojali da stvorimo imidž jedne zaista profesionalne jedinice koja poštuje zakon i štiti građane bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost, a onda je došla jedna grupa takvih ljudi koja je sav taj naš trud i rad jednim postupkom bacila u blato i okaljala i gde su stradala nevina deca, žene i stari ljudi.

Inače ja sam bio komandir voda u redovnoj jedinici SAJ-a i ja sam odgovarao samo za moj vod, a ne i za ovu jedinicu „Škorpioni“.

Inače ja sam zaista prilikom tog mog obraćanja vodu „Škorpiona“ na ulici koji je bio smešten u toj kući gde smo našli te stradale civile, najviše se obraćao desnoj strani polukruga grupe, jer su oni bili najbliže vratima gde se desio incident, mislim da ih je tu bilo baš u tom delu toj grupi oko 10, mada ih je ukupno u toj kući bilo smešteno 30-ak.

Od trenutka kada sam čuo rafale do trenutka kada sam stigao do grupe ovih ljudi, „Škorpiona“ koji su bili smešteni u toj kući, prošlo je negde oko 2 minuta, mada ja nisam ulazio u dvorište sve dok dr Marković nije stigao, a on je došao posle 2 minuta.

Tako brzo naše reagovanje odraz je procedure rada koja je kod nas uvežbana, da u svakoj situaciji kad se čuje pucnjava ili rafali sa nekog mesta, a čuje se naša aktivnost, i preko radio-veze se odmah reaguje, tako što se iz istih stopa kreće ka tom mestu. To važi i za doktora.

Inače, ta jedinica „Škorpioni“ je odmah vraćena, zbog događaja, nazad odakle su i došli.

Inače, koliko se ja sećam, pored naše jedinice redovnog sastava SAJ-a, toga dana u Podujevu je bio Beogradski PJP, a bilo je i drugih jedinica, ali ja ne mogu da se setim naziva, a znam da sam tog jutra bio u Štabu pa sam video komandante jedinica koje sam poznao iz viđenja a i za koje znam da su komandovali raznim jedinicama.

Inače, ja sam tada čuo 4 do 5 rafala, od kojih je jedan bio dug mislim da je ceo okvir ispaljen od 30 metaka dok su ostali bili kraći ili srednji 10 do 20 metaka.

Inače, kada je sve to završeno i kada je povučena jedinica „Škorpioni“ iz Podujeva, ja sam čuo nekih priča da su navodno ovim ljudima iz „Škorpiona“ prišla 2 policajca i rekla im: „Šta čekate, pičke, pobijte sve te Šiptare.“

Pročitao sam zapisnik, u istome je zapisano sve kako sam izjavio, pa isti priznajem za svoj i potpisujem ga bez primedbi.

ZAPISNIK O SASLUŠANJU SVEDOKA

sastavljen dana 03.04.2002. godine pred Okružnim sudom u Prokuplju sudijom Okružnog suda u krivičnom postupku protiv CVJETAN SAŠE iz N. Sada i Demirović Dejana iz Beške, zbog krivičnog dela iz člana 142. stav 1. KZ SRJ.

Ljubomir Jovanović – sudija

Svedok
ZORAN SIMOVIĆ

Zapisničar
Bratislava Avramović

Saslušanju svedoka prisustvuju i:
javni tužilac
Višeslav Bukumirović

okrivljeni

branilac
Đorđe Kalanj, adv. iz Beograda i
Božidar Filipović, adv. iz Prokuplja,
brane Cvjetan Sašu

Svedok je opomenut da je dužan da govori istinu i da ne sme ništa prećutati, upozoren je na posledice davanja lažnog iskaza, kao i da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja, ako je verovatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog srodnika teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju (član 229. ZKP.), pa na opšta pitanja svedok daje odgovore:

1. Ime i prezime	ZORAN SIMOVIĆ
2. Ime oca	Budimir
3. Zanimanje	službenik MUP-a Beograd
4. Boravište	Beograd, Ul. Požeška br. 12a
5. Mesto rođenja	Novi Pazar
6. Godina rođenja	12.02.1961. g.

7. Odnos sa okrivljenim i oštećenim nesrodan

Za ovim svedok o samom predmetu iznosi sledeće:

Po naređenju dobijenom od Štaba MUP-a, 27.03.1999. godine sam negde u popodnevnom časovima odnosno predveče otišao u Prolom Banju da angažujem jedinicu koja je tamo došla, iz rezervnog sastava MUP-a, koja je imala naziv „Škorpioni“, kada sam stigao u Prolom Banju njen komandant se predstavio kao „Boca“ pa smo se dogovorili da sutradan, 28.03.1999. godine, jedinica krene ka Podujevu, gde će biti uključena u rad.

Ja sam prenoćio u Prolom Banji i sutradan smo krenuli ka Podujevu.

Odmah po dolasku smo se dogovorili o smeštaju ljudstva po kućama, i za to je bio zadužen Vulević Spasoje zv. „Vuk“, komandir voda redovne SAJ, koji je zajedno sa komandirima vodova jedinice „Škorpioni“ ostao da rasporedi ljudstvo u objektima koji su za to bili namenjeni.

Ja sam otišao u komandu mesta tj. „Štab“ sa Bocom i još nekim njegovim ljudima.

Tu smo bili neko vreme čekajući instrukcije i u toku tog našeg razgovora čula su se koliko se sećam dva rafala, ja sam odmah istrčao da vidim o čemu se radi; na izvesnom rastojanju, ne znam koliko je bilo, 300 do 400 metara, video sam pripadnike SAJ-a među kojima je bio i Vulević Spasoje zv. „Vuk“, video sam da se tu nešto desilo i kada sam došao neko me je iz te grupe informisao, ne sećam se ko je, da je došlo do upotrebe vatrenog oružja od strane pripadnika rezervnog sastava „Škorpioni“ koji su došli neposredno pre toga.

Inače, koliko se sećam, i da su dva pripadnika te jedinice to počinila, ali nisam znao niti sam dobio informaciju da li je to dva, ko su, ali ja ostajem pri onoj izjavi da su pripadnici „Škorpiona“ pucali bez da mi je neko odredio broj pripadnika koji su pucali.

Inače, (tako da) mogu da kažem da sam zaista informisan dolaskom na lice mesta da su pripadnici rezervnog sastava „Škorpiona“ upotrebili vatreno oružje, u datoj kući, nad civilnim stanovništvom, gde ima poginulih i ra-

njenih. Istog trenutka sam pozvao doktora Dragana, i uključio medicinsku ekipu Vojske Jugoslavije da se ukaže pomoć ranjenim civilima i da se odvezu u Prištinu na bolničko lečenje.

Po organizovanju pružane pomoći vratio sam se u Štab da izvestim šta se desilo, i to učinio, i izvestio Bocu da skupi sve svoje ljude i da se vraćaju za Prolom Banju.

Po povratku za Prolom Banju, ja sam produžio put Beograda na sahranu pripadniku pok. Aleksić Radovanu, dok su lokalni policajci iz OUP-a Podujevo ostali da izvrše dalje radnje.

Što se tiče broja stradalih lica mogu da kažem da ih je bilo nekoliko, a broj zaista ne znam, niti mogu da opredelim. Znam samo za dvoje dece za koju sam ja pomogao da se odnesu do sanitetskog vozila, a za ostale ne znam po polu, uzrastu.

Čuo sam diktiranje zapisnika, u istom je uneseno onako kako sam izjavio.

Isti priznajem za svoj i potpisujem za svoj.

Svedok Zoran Simović

Republika Srbija
OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
KT.br. 25/99
05.4.2002. godine
PROKUPLJE
BV/JL

OKRUŽNOM SUDU
PROKUPLJE

Vršilac dužnosti okružnog javnog tužioca u Prokuplju na osnovu čl. 46. st. 2. tač. 3. u vezi čl. 265. st. 1. Zakonika o krivičnom postupku, podiže

OPTUŽNICU

PROTIV: 1. CVJETAN SAŠE, iz Novog Sada, naselje Veternik, ulica 19. maja br. 6., rođenog 20.12.1975. u Zadru, Republika Hrvatska, od oca Milana i majke Milke, rođene Atlagić, Srbina, nije državljanin SRJ, status izbeglog lica, mašinbravara, bez zaposlenja, nalazi se u pritvoru u Okružnom zatvoru u Prokuplju.

2. DEMIROVIĆ DEJANA iz Beške, Ulica kneza Miloša br. 38., rođenog 18.05.1975. godine u Bihaću od oca Ismeta i majke Ružice rođ. Stamatović, državljanina SRJ, završio Srednju školu unutrašnjih poslova, bez zaposlenja, bio u pritvoru, nalazi se u bekstvu,

ZBOG TOGA

okr. Cvjetan i Demirović što su dana 28.03.1999. godine oko 10 sati u Podujevu za vreme rata između SR Jugoslavije i koalicije NATO-pakta koji je otpočeo 24.03.1999. godine, kao pripadnici oružanih snaga Jugoslavije – rezervnog sastava Ministarstva unutrašnjih poslova – jedinice pod na-

živom „Škorpioni“ i oružanog sukoba sa pripadnicima terorističke organizacija tzv. „OVK“, kada je tog dana stigla u centar Podujeva, u ulici Rahmana Morine u dvorištu kuće br. 15. i ulici Kosančić Ivana br. 270 i dr., kršeći pravila međunarodnog prava za vreme rata izvršio je ratni zločin protiv civilnog stanovništva albanske nacionalnosti tako što su hicima iz automatskih pušaka kal. 7,62 mm, lišili života više lica koji su identifikovani Seljman Gaši, rođen 1931. godine, Amdi Durići¹, rođen 1928. godine, Tahiri Idriz, rođen 1930. godine i Šabani Fitneta², rođena 1963. godine, dok su preostale žrtve do sada neidentifikovane, kao i ranili više za sada neidentifikovanih lica.

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vreme rata i oružanog sukoba, izvršili napad na civilno stanovništvo, koji je imao za posledicu smrt i teške telesne povrede više lica.

Čime su izvršili krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st. 1. KZJ.

Okr. Cvjetan Saša

što je u martu 1999. godine najverovatnije 28.03.1999. godine u Podujevu, u nameri da sebi pribavi protivpravnu imovinsku korist, oduzeo tuđu pokretnu stvar, na taj način što je prilikom izvršavanja operativnih zadataka u svojstvu pripadnika rezervnog sastava SAJ-a, naoružan automatskom puškom kal. 7,62 mm iz kuće za sada nepoznatog lica albanske narodnosti oduzeo pištolj marke „zbrojovka“ – čehoslovačke proizvodnje, M-57, kal. 9 mm, fabrički broj D 4754 sa okvirom i 15 metaka kal. 9 mm,

– čime je izvršio krivično delo teške krađe iz čl. 166. st. 1. tač. 4. KZRS.

2. što je neovlašćeno, dakle bez dozvole nadležnog državnog organa, držao u svom stanu u Novom Sadu pištolj marke „zbrojovka“, čehoslovačke proizvodnje, kal. 9 mm, model 75, fabrički broj D 4754 sa okvirom i 15 metaka kal. 9 mm, do koga je došao protivpravnim oduzimanjem iz albanske

¹ Hamdi Duriqi; u ličnoj karti pisalo je Avdi Durići

² Fitnete Shabani Duriqi

kuće u Podujevu krajem marta 1999. godine, gde se nalazio kao pripadnik rezervnog sastava SAJ-a, koje mu je oružje od strane radnika MUP-a Srbije oduzeto 21.05.1999. godine nakon pretresa njegovog stana.

– čime je izvršio krivično delo neovlašćenog nabavljanja, držanja i nošenja vatrenog oružja, municije i dr. iz čl. 33. st. 1. ZOM-a.

– Stoga VD okružnog javnog tužioca

Predlaže

I. Da se pred tim sudom kao stvarno i mesno nadležnim, zakaže glavni pretres na koji da se pozovu sledeća lica i to:

1. VD okružni javni tužilac u Prokuplju.
2. Okrivljeni Cvjetan Saša iz Novog Sada, naselje Veternik, Ulica 19. maja br. 6, sada u pritvoru u Okružnom zatvoru u Prokuplju.
3. Okr. Demirović Dejan iz Beške, sada u bekstvu, prema kom shodno čl. 304. st. 2. i 3. ZKP-a, predlažemo suđenje u odsustvu.
4. Predstavnici oštećenih porodica identifikovanih nastradalih lica, navedenih u dispozitivu optužnice, iz Podujeva.
5. Svedoci: Olujić Radoslav iz Futuka, Republika Srpska br. 60, Medić Slobodan zv. Boca iz Novog Sada, ulica Petefi Šandora br. 136, Đukić Željko zv. „Brko” iz Šida, Ulica Sremskog fronta br. 97, Vučić Zorana zv. „Žuti” iz Bačkog Petrovog Sela, Ulica slobode br. 119, Manojlović Srđan zv. Srle iz Beograda, Bulevar AVNOJ-a br. 50, Medić Dragan zv. „Guljo” iz Stejanovca, ulica Brilova br. 62, opština Ruma, Marković Dragan iz Beograda, ulica Gandijeva br. 56, stan 32, Simović Zoran iz Beograda ulica Požeška br. 12a i Stalević Radisav iz Kucure, ulica Nova br. 1, opština Vrbas.

II. Da se na glavnom pretresu izvrši uvid u sledeće pismene dokaze: 1) zapisnik o uviđaju istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju Kri. br. 21/99 od 30.03.1999. godine, 2) skicu i fotodokumentaciju sa lica mesta, 3) izveštaj o pronalasku 19 leševa na teritoriji opštine Podujevo – Instituta za sudsku medicinu u Prištini, potpisan od strane Živojina Cvetkovića, 4) spisak pripadnika jedinice „Škorpioni”.

III. Da se izvrši uvid u izvode iz KE za okrivljene

IV. Da se prema Cvjetan Saši izrekne mera bezbednosti oduzimanja predmeta iz čl. 69 KZJ navedenog pištolja marke „zbrojovka“.

V. Da se prema okrivljenima odredi pritvor jer se radi o izvršenju krivičnog dela za koje je previđen obavezan pritvor.

O b r a z l o ž e n j e

Postojanje gore opisanih krivičnih dela utvrđuje se dokazima koji su prikupljeni u toku vođenja istrage te delimičnim priznanjima okr. Cvjetana i Demirovića.

Naime, nakon izbijanja ratnog sukoba 24.03.1999. godine između SR Jugoslavije i koalicije NATO pakta, kao i sukoba sa pripadnicima terorističke organizacije tzv. OVK-a na području Kosova i Metohije, formirana je jedinica rezervnog sastava Ministarstva unutrašnjih poslova SAJ-a, koji su na uniformama nosili oznake „Škorpioni“ i kao pripadnici oružanih snaga Jugoslavije upućeni na Kosovo dana 27. marta 1999. godine, stigli autobusima u Prolom Banju, gde su dobili automatsko naoružanje – puške 7,62 mm sa 150 metaka koje su očistili i pripremili za borbu, a nakon toga krenuli za Podujevo radi izvršenja dobijenih zadataka, gde su stigli u ranim prepodnevnim časovima 28.03.1999. godine. Pri dolasku, vozila su parkirana u centru grada, a starešina jedinice Medić Slobodan zv. „Boca“, otišao je u komandu grada, radi dogovora oko plana akcije dok je ostalim članovima jedinice izdata naredba da se ne udaljavaju od vozila iz razloga bezbednosti, što pojedinci nisu ispoštovali već su se samovoljno udaljili sa lica mesta što su učinili i okr. Cvjetan i Demirović, odlazeći u obilazak kuća i dvorišta u ulici Rahmana Morine i Kosančić Ivana. U dvorište kuće br. 15 ušli su sa pometim automatskim puškama, naišli su na grupu civila koja je bila sastavljena od žena, dece i nekoliko muškaraca i tom prilikom upotrebili oružje, rafalno pucajući u te civile pri čemu su ih lišili života a neke ranili, čineći tako ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Motivi za ovakvo postupanje su neobjašnjivi i teško shvatljivi za normalnog čoveka.

Prednje činjenično stanje utvrđuje se zapisnikom o uviđaju istražnog sudije u Prokuplju Kri. br. 21/99 od 30.03.1999. godine, skicom, fotodokumentacijom sa lica mesta sa konstatacijom da lice mesta sa leševima nije izmenjeno do 30.03. kada je izvršen uviđaj. Prema navodima zapisnika, na licu mesta u dvorištu kao i u obližnjim objektima u ulici Kosančić Ivana, nađena su tela šestoro dece, pet žena i pet muškaraca u vidu leševa sa opisom njihove garderobe i uočenim povredama, mada obdukcija pronađenih leševa nije izvršena, ali su navedena 4 lica identifikovana. Takođe, iz izveštaja Instituta za sudsku medicinu u Prištini proizilazi da je dana 30.03.1999. godine iz Podujeva dopremljeno na ovaj Institut 18 leševa.

Nakon navedenog događaja na lice mesta su došli komandant i komandiri ratnih jedinica u Podujevu, koji su se tom prilikom ljutili i psovali reagujući na ovaj događaj, zbog čega je ova jedinica odmah prikupljena i povučena iz Podujeva, a posle toga vraćena u Vojvodinu i rasformirana.

Svedoci Olujić Radosav, Medić Slobodan, Đukić Željko, Vukšić Zoran, Manojlović Srđan, Medić Dragan i Marković Dragan, su svi bili na licu mesta posle navedenog događaja i u svojim iskazima ne objašnjavaju precizno šta se dogodilo na ovom mestu, zašto se pucalo i da li je to neko naredio. Ističemo da je svedok Marković Dragan kao lekar SAJ-a sa još nekoliko lica odmah došao na lice mesta i pružio pomoć četvoro ranjene dece, dok je na ostalim licima koja su ležala u dvorištu i dr. mestima konstatovao da su ista mrtva sa prostrelinama tela iz kojih je curila sveža krv, što ukazuje da je zločin izvršen neposredno na minut-dva pre njegovog dolaska. Takođe lica u komandi koja su saslušana u svojstvu svedoka čula su nekoliko dugih rafala te su nakon obaveštenja odmah došli na lice mesta i konstatovali da je izvršen zločin od strane pripadnika jedinice „Škorpioni“ i to od okrivljenih lica.

U svojim odbranama okr. Cvjetan Saša delimično priznaje izvršenje krivičnog dela sa objašnjenjem da je on pucao u civile koji su stajali uza zid po navodno nečijoj komandi i da je to morao da uradi.

Okr. Dejan, koji je u bekstvu, priznaje da je bio na licu mesta, navodno da nije pucao, ali samo njegovo bekstvo ukazuje da je i on izvršilac ovog krivičnog dela.

Stoga smatram da ovakve odbrane sud ne bi trebao da prihvati kao istinite i ubedljive jer nema dokaza da su neka druga lica učestvovala u izvršenju ovog krivičnog dela.

U opisanim radnjama okr. Cvjetan Saše i Demirović Dejana stoje sva bitna obeležja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st. 1 KZJ za koje su krivično odgovorni. Ovo iz razloga što su kao pripadnici oružanih snaga Jugoslavije, za vreme rata, kršili odredbe međunarodnog ratnog prava, Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vreme rata od 1949. godine, koji je naša zemlja ratifikovala, dopunski protokol uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba 1977. godine i dr.

U odnosu na postojanje krivičnog dela teške krađe iz čl. 166. st. 1. tač. 4. KZRS i krivičnog dela nedozvoljenog nabavljanja, držanja i nošenja oružja iz čl. 33 st. 1. ZOM-a nesumnjivo se utvrđuje da je on izvršilac krivičnog dela jer je predmetni pištolj kod njega pronađen i oduzet od strane organa SUP-a.

S toga je optužnica opravdana i na zakonu zasnovana.

VD OKRUŽNOG JAVNOG TUŽIOCA
Višeslav Bukumirović

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

(pred okružnim sudom)

Pred Okružnim sudom u Prokuplju, na dan 09.10.2002. god.

Sastav veća	Stranke, branioci i zastupnici	
Predsednik veća Sudija: Miodrag Lapčević ³	Tužilac:	Višeslav Bukumirović VD državnog tužioca
Članovi veća Sudija: Svetozar Milojević	Optuženi:	Cvjetan Saša iz Novog Sada
Sudije porotnici: Milošević Miodrag Vukajlović Jovanka Poštić Zoran	Branilac:	Kalanj Đorđe i Goran Rodić za Cvjetan Sašu Božidar Filipović za Demirović Dejana
Zapisničar: Vesna Milenković	Oštećeni:	

Sud otvara glavni pretres u 9 sati i objavljuje sastav veća. Sud je objavio sastav veća.

Nema primedbi na sastav veća.

³ Milorad Lapčević

Sud utvrđuje da su prisutni sledeća pozvana lica:

ovaj glavni pretres: okrivljeni Cvjetan Saša, njegovi branioci Rodić Goran i Đorđe Kalanj iz Beograda.

Državni okružni tužilac Višeslav Bukumirović.

Prisutan je branilac okrivljenog Demirović Dejana, advokat Božidar Filipović iz Prokuplja.

U smislu čl. 89. ZKP-a sud utvrđuje istovetnost optuženog.

CVJETAN SAŠA, od oca Milana i majke Milke, rođene Atlagić, rođen u Zadru, sa prebivalištem u Veterniku, Ulica 1. maja broj 6, rođen 20. decembra 1975. godine, Srbin, državljanin SRJ, mašinbravar, ima završenu srednju vojnu školu, neoženjen, bez dece, pismen, završio srednju vojnu školu, vojnu obavezu regulisao, ima čin vodnika, vodi se u vojnoj evidenciji pri garnizonu broj 5000 Pančevo, bez imovine, do sada nije osuđivan, protiv istoga se vodi krivični postupak u Okružnom sudu u Bjelom Polju zbog pokušaja ubistva, odnosno dogovor za izvršenje krivičnog dela, a u Novom Sadu zbog iznude.

U smislu čl. 318. ZKP-a sud optuženog upozorava da pažljivo prati tok glavnog pretresa i upućuje ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svojoj odbrani, da može postavljati pitanja ispitanim licima u ovom postupku, stavljati primedbe i davati objašnjenja u pogledu njihovog iskaza.

Glavni pretres počinje čitanjem optužnice.

Pročitana je optužnica.

Optuženi izjavi da je optužnicu razumeo u celosti sa svim njenim delovima.

Optuženom se predočava da nije dužan da se o optužbi izjasni niti da iznosi svoju odbranu i da nije dužan da odgovara na pojedina postavljena pitanja.

Ja sam rođen u Zadru, a inače moja porodica je živela u Dalmatinskoj Ostružnici. Rođen sam u radničkoj porodici, otac mi je bio vozač, majka domaćica. Pored mene moji roditelji imaju još dvoje dece, tako da ja imam mlađeg brata i mlađu sestru. Cela porodica živela je u Ostrovici, gde sam ja završio osnovnu školu do 4. razreda, nakon toga nastavio sam 5, 6, 7. i 8. razred u selu, odnosno u mestu nedaleko od Ostrovice. Moja porodica živela je skromno, pošteno, rekli bismo lepo. Srednju školu, mašinsku – mašinsko-tehničkog smera, završio sam u Benkovcu. Nakon toga srednju vojnu školu završio sam u nastavnom centru u Vrbasu, odnosno u Banjaluci.

Početak ratnih zbivanja zatekao me je Hrvatskoj, moju porodicu zatiče u mom rodnom selu. Selo biva napadnuto 15. jula 1991. godine. Radi sigurnosti sve srpske porodice iz sela, žene i deca, bivaju smešteni u Kistanji kod Knina, tu smo bili smešteni u kolektivnom smeštaju u osnovnoj školi.

Nakon jedno dva meseca moja porodica vraća se u Ostrovicu 1992. godine, a pošto je bilo ratno stanje ja odlazim u Banjaluku gde završavam srednju vojnu školu. Moja porodica ostaje u Ostrovici. Moj otac celo vreme bio je mobilisan kao vozač u oružanim snagama Republike Srpske Krajine.

Po završetku srednje vojne škole ja dobijam diplomu da sam školu završio, potom bivam raspoređen u VII kninski korpus u Drugu pešadijsku brigadu na mesto komandira čete. Komandir čete bio sam u dva mesta u okolini Knina, Čista Mala i Čista Velika. Nakon toga bivam premešten u Benkovac u 92. motorizovanu brigadu. gde dobijam zaduženje da držim obuku mladim vojnicima; tu ostajem oko dva meseca dok pešadijska obuka mladih vojnika nije bila završena. Nakon toga prelazim u mesto Pruška, to je 107. nastavni centar Alfa kojim rukovodi kapetan Dragan. Praktično u tom centru ja sam obučen za specijalca. Nakon toga preuzimam i jedan izviđačko-diverzantski vod 92. motorizovane brigade Vojske Republike Srpske Krajine na isturenom komandnom mestu Biljane Gornje. Tu ostajem jedno kratko vreme, a zatim dobijam nov ratni raspored, službeno postavljenje, da preuzmem izviđačko-diverzantsku četvu VII kninskog korpusa. Tada sam praktično bio najmlađi komandir jer sam imao samo nekih 18 godina. Stupanjem u ovakvu elitnu jedinicu ja sam znao, jer mi je to i objašnjeno, a zatim sam preneo mojim vojnicima, da se pravila rata u svakom pogledu po našim i međunarodnim pravilima apsolutno moraju poštovati i uvek

sam bio i ostao zastupnik toga. Strogo je bilo zabranjeno ubijati starce, žene, decu, nehumano postupanje sa ranjenicima i zarobljenicima. To je bilo poštovano sa moje strane, a to je morala poštovati i moja jedinica, odnosno svaki njen vojnik. Ja sam tri puta ranjavan u raznim operacijama, ali ništa nije moglo da utiče na takvo moje opredeljenje čestitog vojnika. Krajem 1994. godine otišao sam na Dinaru po zadatku normalno i tu sam proveo celo vreme sve do nastupa „Oluje“, odnosno napada na Republiku Srpsku Krajinu od strane Hrvatskih oružanih snaga. Čak nam nije ni bilo javljeno da se takve operacije izvode pa je cela moja jedinica ostala dva dana u totalnom okruženju. Sa Dinare, 50 kilometara pešice, moja jedinica probija se do Republike Srpske, do Drvara. U Drvaru odlazim u komandu brigade, tražim instrukcije i objašnjenja ne znajući šta se dešava. Nisam znao šta se dešava ni sa mojom porodicom. Znao sam jedino da mi je živ brat jer se u to vreme nalazio u Srbiji, bolje rečeno u Vranju na školskoj ekskurziji. Otišao sam potom u Banjaluku u nastavni centar u kome sam ranije završio srednju vojnu školu i tražio jedino pomoć da saznam šta se desilo sa mojom porodicom. Rečeno mi je da odem u kasarnu „Kozara“ i tu sam našao porodicu u jednom teškom stanju koje će teško moći da shvate ljudi koji kroz sve to nisu prošli. Jedino što sam tada želeo i što sam tražio bilo je utočište za moju porodicu, mesto gde ćemo iznova početi i gde ćemo moći da normalno živimo. Utočište nalazimo u Novom Sadu. U novom Sadu počeo sam da radim kratko vreme na obezbeđenju nekih biznismena, znači privatan posao, ono što mi je ponuđeno. U Novom Sadu neposredno iza toga ja i moj otac bivamo praktično uhapšeni i autobusima prebačeni do Zrenjanina. Tu nam je rečeno da se ne radi o hapšenju, već o mobilizaciji i ja bivam prebačen u Erdut. Na moje insistiranje otac je pušten i vratio se u Novi Sad. Ja tada bivam predat u Srpsku dobrovoljačku gardu kojom komanduje Željko Ražnatović Arkan. S obzirom na moje vojno iskustvo i spremu koju sam imao, meni je ponuđeno od strane Srpske dobrovoljačke garde, ne znam tačno tog oficira, da formiram jedan vod, jednu manju jedinicu za obavljanje izviđačko-diverzantskih aktivnosti. Ta jedinica nije formirana, mada sam ja započeo sa njenim formiranjem, pa sam zahtevao da budem pušten, praktično demobilisan i da se vratim kući, što mi je udovoljeno. Po povratku u Novi Sad nastavljam da obavljam posao obezbeđenja određenih ličnosti, biznismena, da bih zaradio novac i prehranio sebe i porodicu. U Novom Sadu upoznajem dosta ljudi iz Krajine koje sam i ranije poznavao.

Dana 17.11.1994. godine ja upoznajem u Bihaću Slobodana Medića zvanog „Boca“, koji je bio komandant Specijalnih jedinica „Škorpioni“. Moja jedinica, Diverzantsko-izviđački vod, učestvuje zajedno sa njegovom jedinicom „Škorpioni“ još te '94. godine. U Novom Sadu po povratku iz Erduta ja se slučajno srećem sa Medićem sa kojim se i nakon toga viđam često na piću u kafićima, u kafani. Rajka Orlovića⁴, koji je komandir jednog od vodova „Škorpiona“, poznajem iz srednje škole. Sa njima se družim u Novom Sadu s vremena na vreme.

Dana 24. marta počinje bombardovanje Savezne Republike Jugoslavije od NATO snaga. 24. marta ja sedim u jednom od kafića sa Medićem i komandir voda „Škorpiona“. Jedinica „Škorpioni“ po zahtevu oružanih snaga SRJ kao specijalne jedinice trebalo je da se uključe u borbu protiv NATO snaga i terorističkih snaga koje su delovale na području Republike Srbije.

Na poziv Medića da stupim u jedinicu „Škorpioni“, jer pre toga nisam bio pripadnik „Škorpiona“, ja to prihvatom i 26. marta odlazim u ul. Petefi Šandora u Novom Sadu. Bila je noć, ne mogu da se opredelim o kom se tačno vremenu radilo. Video sam dva automobila i mnoštvo ljudi. Od njih sam neke poznao, neke nikada do tada nisam video. Tu smo se zadržali vrlo kratko jer nam je naređeno da uđemo u autobuse i autobusima odlazimo do Beograda, u Makišku šumu, gde na stadionu „Milicionera“ zadužujemo uniforme „Škorpiona“. Inače jedinica SAJ, da napomenem, u ovom momentu, pripada Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije kao specijalna antiteroristička jedinica. „Škorpioni“ su i ranije bili u sastavu SAJ-a, a sada se zvanično angažuju. Bombardovanje je bilo u punom jeku i ja se javljam porodici da odlazim na zadatak. Niko nije znao gde idemo, koje je naše odredište, ali smo s obzirom na to da su na Kosovu vođene borbe i protiv UČK i protiv NATO SNAGA – terorista i protiv NATO SNAGA, da ćemo biti upućeni na Kosovo. Naša dva autobusa sa određenom policijskom pratnjom dolaze u Prolom Banju. Bivamo smešteni u hotel „Radan“ rano ujutru, jer smo cele noći putovali. To se sve događa 27. marta. Rajko Olujić, koji je bio komandir voda, bio je od toga momenta i moj komandir voda, jer sam ja bio raspoređen u njegov vod zbog ranijeg poznanstva, takođe smo bili i cimeri u istoj sobi. Dana 27. marta, znači istog dana kada smo stigli u Prolom Banju, dobijamo naoružanje i to automatske puške

⁴ Rajko Olujić

7,62 mm koje su bile konzervirane i po 5 okvira municije, sa po 30 metaka, znači 150 metaka, mada je neko ko je hteo mogao da uzme i više. Nakon što smo očistili oružje, ne samo za nas nego još za jednu grupu vojnika koja se očekivala da dođe, celoj jedinici obratio se Slobodan Medić zv. Boca komandant jedinice, i tada nam je otprilike rekao sledeće: „Vi ste elitna jedinica, u borbu idete da se borite protiv okupatora i terorista. Ne idete da pljačkate, ne idete da ubijate, vi idete da branite zemlju, da se borite protiv okupatora i terorista.” Obratio se po pravilima koje važe u ratu za jednu regularnu vojsku, a to je istovremeno bila šansa da ta jedinica stekne imidž elitne jedinice. Jedan broj ljudi, ja ne mogu da procenim o kome se to broju radi, istupio je, svakako da se radi o ljudima koji su pošli u rat sa nekim drugim namerama i tada je naređeno da sednu u autobus i da se vrate prema Beogradu. Nakon njihovog odlaska mi bivamo smešteni po sobama. Hteo bi da dodam još samo to da zaduženja po broju, mislim na puške, nije bilo. jer nije ni bilo vremena, a pored toga puške su bile konzervirane prilikom predaje. Pripremili smo naružanje za borbeni zadatak. Dana 28. rano izjutra, verovatno zbog bezbednosti i potrebe jedinice, mi krećemo autobusima na Kosovo. Tačno odredište u tom momentu nismo znali. Ja nisam znao tačno odredište, a verovatno da su komandiri vodova ili komandant brigade znali gde idemo. Stigli smo u Podujevo, na meni potpuno nepoznat teren, jer do tada nikada nisam bio. Radilo se možda od 6 do 7 sati ujutru. Ne mogu tačno da opredelim jer ne znam grad, ali smo stali otprilike negde u centru Podujeva u neposrednoj blizini stanice policije. Čim smo stigli nama je prvo rečeno da ostanemo u autobusima jer je naš komandant otišao na dogovor sa komandantom SAJ-a na nekakav sastanak, odnosno na sastanak rukovodstva tih jedinica koje su bile stacionirane u Podujevu. Ja tada primećujem da u stvari Podujevo ne drži UČK, kako sam mislio do tada, već da u Podujevu dosta ima naše vojske, naše policije, i da je Podujevo praktično bez prisustva UČK, pa sam se ja tada osećao malo slobodnije. Bio sam u ubeđenju da je Podujevo pod UČK-om sa razloga što znam da je pre toga izvršen atentat na Živka Trajkovića, komandanta SAJ-a, kojom prilikom je poginuo njegov vozač, a on bio ranjen. I pored zabrane da se izlazi iz autobusa pojedini pripadnici „Škorpiona” napuštaju autobuse i ja vidim da odlaze u blizinu autobusa gde provaljuju prodavnice i butike i iz njih iznose robu. Mene je to zaprepastilo jer sam se držao naređenja koje mi je dato.

Meni se tada Rajko Olujić obraća da pođem sa njim i da nađemo pogodnu kuću u Podujevu za smeštaj našeg voda. Naime, svaki vod je bio odnosno trebao biti razmešten po posebnim objektima. Sa nama tada kreću četvorica policajaca, možda je među njima bio neki pripadnik SAJ-a, ja to sada ne znam, da nam pokažu bliži teren i da nam pomognu da nađemo pogodnu kuću, s obzirom na to da su oni tu bili duže i da su poznavali situaciju u gradu. Mi smo krenuli uz neku ulicu malo dalje od policijske stanice, od autobusa gde smo bili smešteni, ne znam kroz koju ulicu, par stotina metara dalje, jer su nam pripadnici SAJA rekli da su oni objekti u blizini policijske stanice i mesta gde su bili autobusi smešteni već zauzeti, i da u njima već borave pripadnici drugih jedinica koje su ranije došle u Podujevo.

Dolazimo do jedne kuće koja je po našoj proceni bila podobna za smeštaj našega voda, do jednog dvorišta na kome je bila zatvorena kapija. Radilo se o velikoj kapiji, čija je prva trećina odozdo bila metalna, pa zatim drveni deo u jednoj trećini, a zadnja trećina metalna. Ja sam udario nogom u drveni deo, taj drveni deo je popustio. Nisam siguran da li sam u dvorište ušao ja ili Rajko, uglavnom ušli smo u to dvorište zajedno, a ušli su i pripadnici policije koji su pošli da nas prate. U tom dvorištu sa moje desne strane gledano od ulaska u dvorište uočio sam jednu veliku kuću na dva sprata, dva nivoa, a sa leve strane takođe jednu spratnu kuću. Ulaskom u dvorište sa desne strane od kapije uočio sam jednu bombu zelene boje, ne bih mogao da kažem o kojoj se vrsti bombi radi.

Nakon našeg ulaska u dvorište iz te kuće sa leve strane izlazi jedan stariji čovek, u ruci drži neki novac i zlato, rekao je „da platimo“. Ja sam mu odgovorio „mi ništa ne uzimamo“. Rekao nam je pri tom da u kući ima još ljudi. Mi smo rekli da izađu napolje iz kuće. Taj stariji čovek koji je izašao sa zlatom pozvao je na naš zahtev lica koja su se nalazila u toj kući i izašli su iz kuće četiri ili pet muškaraca i žena sa putnim torbama. Nakon toga u toj drugoj kući u istom dvorištu čula se neka galama. Da li je neko pozvao i te ljude da izađu, a ja mislim da jeste, i da ih je pozvao neko od tih ljudi policajaca koji su bili sa nama, međutim, kako niko nije izlazio ja sam polomio ulazna vrata, a za mnom je bio Rajko Olujić. Prvo je niz stepenice sišao jedan čovek 30-ih godina, dobro građen, koji je imao savijenu ruku koju je držao na čudan način, za mene čudan način, a pošto mi je bilo poznato čime se sve teroristi služe, meni je bilo sumnjivo i radi lične bezbednosti

gurnuo sam ga kundakom, on je pao i ustao nakon toga. Jedna žena iza njega rekla mi je da mu je ruka povređena. Ja sam radi provere uklonio deo košulje, koja je bila karirana, i uočio da na ruci iznad lakta ima prostrelnu ranu od metka. Za mene je to bila sumnja da se radi o pripadniku terorista. Rečeno je da svi izađu napolje. U toj kući je bilo desetak osoba. Iz ove kuće je izašlo takođe 4 do 5 ljudi, tako da je u dvorištu bilo ukupno desetak ljudi. Među tim osobama je bilo 4, možda 5 dece, a ostalo su bili muškarci i žene. Tada je Rajko rekao da ti ljudi izađu na ulicu. Istovremeno sam video da Rajko plače, odnosno da ima suze u očima, i pretpostavio sam da on tada doživljava ono što je moja porodica kao i njegova porodica doživljavala u operaciji „Oluja” u Krajini. Rajko im je reko da idu niz ulicu. Bilo je očigledno da ti ljudi nerado napuštaju svoju kuću i dvorište. Ja tada u cilju da ih požurim da što pre odu sa toga mesta na mesto gde ih upućuje Rajko, iz moje automatske puške ispaljujem do 10-ak metaka. Taj kratak rafal ispaljujem direktno uvis i garantujem da tom prilikom nikoga nisam povredio ni na koji način. Pre toga, pre izlaska ovih ljudi iz ovoga dvorišta, znači kada su ljudi iz svojih kuća izašli u svoje dvorište, ja sam na ulici uočio određeni broj pripadnika naše jedinice „Škorpioni”. Ti ljudi bili su udaljeni od ulazne kapije do koje smo došli Rajko i ja 20-30 metara. Od tih ljudi prepoznao sam Staparić Gorana, pripadnika „Škorpiona”, Lukić Zlatka, takođe pripadnika „Škorpiona”, i mislim da je sa njima bio i Rokvić Pavle, takođe pripadnik „Škorpiona”. Bilo je još par ljudi, takođe pripadnika „Škorpiona” koje ja nisam poznavao. Lica koja sam ja nabrojao i ona koja su sa njima bila mogla su da vide da ja nikoga od tih ljudi nisam ni povredio, ni ubio, ni naneo mu bilo koje drugo zlo. Nakon što su ovi ljudi izašli na ulicu, ja se vraćam da proverim prostorije kuće u kojoj treba da boravi naš vod. Na spratu u jednoj prostoriji pronalazim sa desne strane uniformu i nalazim bombe, i to nekoliko bombi u jednom sandučiću. U drugoj sobi levo pronalazim pištolj marke „zbrojovka” M 75, češke proizvodnje, sa metkom u cevi, što sam utvrdio proverom, vađenjem okvira i repetiranjem pištolja. Dok sam ja bio u kući, ja sam čuo pucnjavu pojedinačnu i rafalnu iz više oružja, u neposrednoj blizini i to iz pravca iz koga smo mi došli, a suprotno od mesta gde su otišli ljudi, žene i deca iz ovih objekata u koji smo mi ušli. Istrčavši na ulicu ja sam mislio da su napadnute naše jedinice, da su napadnuti „Škorpioni” i jedinice SAJ-a, ja zajedno sa Staparićem⁵, Lukićem, Zlatkom i Rokvić Pavlom trčim u pravcu odakle se čula paljba. Trčali smo

⁵ Stoparićem.

ulicom nekih 200 do 300 metara, odnosno mi smo išli preko dvorišta, ne ulicom, i dolaskom do jedne kuće i kroz jedan uzani mali prolaz ulaskom u dvorište uočavam sa moje leve strane na jednoj betonskoj stazi da leži jedna ubijena žena, a sa njene desne strane video sam još 6 do 7 leševa. Video sam da se radi o civilima. To je za mene bio jedan vrlo neprijatan doživljaj. U tom momentu ja čujem galamu na ulici, okrećem se i vidim jedan deo pripadnika Prištinskog bataljona i jedan deo „Škorpiona“. Ja u tom dvorištu u tom momentu nisam uočio niti pripadnike „Škorpiona“ niti bilo kojih drugih formacija koje su bile prisutne na terenu u Podujevu. Ja sa napred navedenom trojicom pripadnika „Škorpiona“ tada izlazim na ulicu i zatičem ljude koji galame, koji pričaju. U tom momentu dolazi više pripadnika SAJ-a, znam da se jedan zove Vuk, ne znam mu tačno ime i prezime, i pošto je on video mene i one momke koji su izašli sa mnom on je počeo nas da psuje. Ja sam njemu odgovorio takođe psovkom. Između mene i njega došlo je do koškanja koje je kratko trajalo. U tom momentu počinje ljutito da se obraća svom rođenom bratu Medić Draganu, pod nadimkom „Guljo“, zatim Crnom, Žuci i Marić Slobodanu. Bilo je i drugih pripadnika „Škorpiona“, kojima ja imena ne mogu da se setim. Na njih je vikao komandant Medić Slobodan – Boca. Od momenta kada sam ja začuo pucnjavu do dolaska komandanta SAJ-a prošlo je možda, po mojoj proceni, 4 do 5 minuta. Pri tom mislim na komandanta Bocu. Dolaskom Medić Slobodana – Boce ja sam čuo da se on obraća licima koje sam napred naveo, njegovom bratu i ostalima, rečima „pizda vam materina, ne mogu nijednog trenutka da vas ostavim same, a da ne napravite neku pizdariju“. Nisam čuo nikakav odgovor sa njihove strane. Istog momenta stiže naređenje da uđemo u autobuse svako sa svojim vodom i da se vraćamo nazad za Prolom Banju. Ja nisam znao razlog zbog čega nas vraćaju nazad, osim što sam video te leševe. Autobusom sam se vratio u Prolom Banju sa mojim vodom i komandirrom voda.

U Prolom Banji o ovome događaju se malo pričalo, ali se govorilo da je najmlađi pripadnik „Škorpiona“, takođe po imenu Saša, koji je Šilja, koga ja znam, ali mu ne znam prezime, bio zaista u tome dvorištu, ali ovim ne želim da ga teretim i dovedem u bilo koju neprijatnu situaciju. U Prolom Banji imali smo normalne aktivnosti kao i svaka druga vojska, ali o tome ko je izvršio ovo delo ja nisam uspeo bilo šta da saznam. U Prolom Banji niko od pripadnika policije nije dolazio i niko, makar mene, nije ispitivao. U Prolom Banji smo proveli 10-ak dana, nakon čega nam se obratio koman-

dant Medić Slobodan, rekao da se vraćamo za Vojvodinu da razdužimo naoružanje i da ćemo biti nakon nekog vremena ponovo angažovani. Mi smo razdužili naoružanje u Prolom Banji.

Sud traži od mene da se posebno izjasnim o pronalaženju pištolja i upaljača. Ja mogu da kažem sledeće.

Nakon što su ljudi, žene i deca napustili dve kuće i dvorište, što sam već rekao, ja sam ispred kapije na ulici našao jedan zlatni upaljač marke „Dupon”; kasnije sam tek saznao da se radi o zlatnom upaljaču. Momenat nalaska upaljača je bio nakon što sam ja pucao u vazduh i ovi civili otišli niz ulicu. U tom momentu ja nisam znao gde se Rajko nalazi, ali ja se vraćam u kuću da proverim objekat i tu nalazim pištolj kako sam to napred i objasnio.

Pronađeni pištolj u albanskoj kući ja sam poneo u Prolom Banju. Taj pištolj videli su svi jer sam ga javno nosio u futroli. Video ga je i moj cimer, komandir voda Olujić. Kada je došlo do razduženja, nisam bio samo ja taj koji je pronašao pištolj, bilo je još ljudi koji su imali pronađeno naoružanje u Podujevu. Pitao sam komandanta Bocu šta da radim s tim pištoljem u momentu kada smo praktično bili demobilisani, on je rekao „prijavite to kod Srleta”, a radi se o Manojlović Srđanu, praktično evidentičaru i magacioneru, da on to evidentira, „ponesite to kući kao svoje lično naoružanje, a kada se završi rat videćemo šta će sa tim biti”. Srle je evidentirao broj pištolja, njegovu marku i kalibar u jednoj posebnoj svesci i ja sam dobio potvrdu da mogu da nosim taj pištolj. Za mene je međutim ta potvrda bila praktično bezvredna, jer koji bi bio smisao da ja kao pripadnik antiterorističkih jedinica maštem potvrdom da imam pravo da nosim pištolj dok traje rat.

Sud donosi:

R e š e n j e

Zbog odmora suda u ovom stadijumu postupka prekida se pretres na 30 minuta i isti će biti nastavljen u 11.45 h.

NASTAVAK GLAVNOG PRETRESA

U 11.45 sati.

Sud predočava optuženom da je kod istražnog sudije ovog suda u istražnom postupku do sada dao dve izjave, prvu 24.05.1999. godine, a drugu 18.07.2001. godine.

Sud predočava nesaglasnost datih izjava, kako jedne sa drugom, tako i obe ranije date izjave, sa izjavom koju je danas dao.

Pročitani mi je od strane predsednika veća deo mog iskaza u vezi pogibije civila u Podujevu zbog koje se ja danas teretim. U vezi sa tim želim da izjavim sledeće:

Nakon mog povratka u Novi Sad ja sam živeo u ulici Radnička broj 6, sa mojom porodicom, odnosno tu sam živeo sam, a porodica u Veterniku. Normalno je da sam održavao kontakt sa ljudima sa kojima sam bio do tada, sa pripadnicima moje jedinice, sa pripadnicima SAJ-a, izlazio sa njima na piće, u kafane, jednostavno družili smo se. Jednoga dana jedan major pripadnik Ministarstva pokrajinskog SUP-a u Novom Sadu predložio mi je da formiram jednu jedinicu. Pretpostavljam da se radi o jedinici koja bi izvršavala zadatke posebne namene. Počeo sam da razmišljam i da pravim spisak koji bi to ljudi mogli adekvatni da budu da se ta jedinica formira, odnosno za tu jedinicu. U međuvremenu sam odbio da ponovo odem na teren zbog iskustva koje sam imao na terenu u Podujevu.

Dana 21. maja 1999. godine u prepodnevni satima, dok sam sedeo sa nekim mojim prijateljima u jednom lokalu gde smo pili neko piće, iznenada su prišla dva civila, izvadili pištolje, uperili u mom pravcu bez ikakvog legitimisanja i upozorenja rekli mi: „Budi miran i nemoj da se suprotstavljaš, urokaćemo te.“ Izveli su me iz lokala i odveli u jedan civilni auto, mislim da se radi o renou 18, bele ili krem boje. Stavljaju me na zadnje sedište automobila i odvođe u prostorije bazena sajma. U prostoriji u koju su me odveli bilo je još nekoliko civila. Tu su me fotografisali po metodama policije i tu i započinje prvo psihološko maltretiranje. To psihološko maltretiranje bilo je u tome što su mi naredili da ustanem, da sednem i rekli mi „pičko jedna“, zatim je jedan od njih ušao i uperio pištolj u mom pravcu, ili mi zapalili ciga-

retu, a potom istu uzeli i bacili govoreći „što si zapalio“. To je trajalo jedno sat vremena, a da pri tom ja nisam znao uopšte o čemu se radi. Zamolio sam Jovović Slobodana, jednog od tih inspektora, kasnije sam saznao da je inspektor i da se tako zove, da javi mojima kući gde se nalazim, a napisao sam mu pri tom broj mog telefona. Odgovorio mi je da nema problema. Tek kasnije sam saznao da on o tome moju porodicu nije obavestio. Nakon sat vremena došli su četvorica ljudi iz interventne jedinice, bili su u borbenoj uniformi sa automatskim puškama, bombama i prslucima. Stavili su me u „maricu“ i to iza sedišta vozača, pa je jedan od njih seo napred, a ja između dvojice drugih inspektora. Pri tom su mi stavili lisice na ruke. Markuš Zoran je bio komandant i dan-danas je komandant Interventne jedinice u Novom Sadu. Odveli su me u zatvor Klisa u Novom Sadu, iz vozila su izašli Markuš i vozač, a ja sam, mada sam očekivao da izađem iz vozila, ostao neko vreme u vozilu. Nakon toga, nakon nekog vremena vratio se Markuš, vratio se i vozač i krenuli smo van kruga zatvora ulicama Novog Sada. Poznao sam Novi Sad i video sam da izlazimo iz Novog Sada na Zrenjaninski put i da krećemo u pravcu Zrenjanina. Ja sam tada pitao Markuša: „Šta je ovo šta se događa?“, a on mi je odgovorio: „Saša, nemoj da se sekiraš, nećemo ti ništa.“ Pre toga meni je rečeno da imaju strogo naređenje i da mi ne mogu reći bilo šta i gde me vode. Ja sam pomišljao tada svašta, da me vode da bi me likvidirali, da bi me negde usput ubili, pa sam u jednom momentu čak pomislio da izvučem osigurač od bombe jednog od pripadnika te interventne jedinice i da svi odletimo u vazduh. Po izlasku na Zrenjaninski put mi skrećemo i sporednim putevima krećemo u pravcu Beograda. Tačnije, od Beograda krećemo sporednim putevima, ne autoputem, i to putovanje traje veoma dugo, praktično do predveče, i tada stižemo u Prokuplje. U Prokuplju mene vode u jednu osnovnu školu preko puta SUP-a, ja ne znam kako se zove ta škola, gde me uvode u jednu učionicu i govore da sednem u prvu klupu. Tu me predaju inspektorima SUP-a Prokuplje, a pripadnici Interventne jedinice Novi Sad napuštaju tu školu i verovatno se vraćaju za Novi Sad. Proveo sam par sati u toj učionici u prvoj klupi sa nekoliko pripadnika SUP-a ili neke druge službe inspektora, da bi me nakon par sati odveli u noćnim satima u zatvor u Prokuplju. Smestili su me u jednu prostoriju, mislim da se radi o prostoriji broj 6, u kojoj je bio još jedan momak sav u zavojima i koja prostorija nije imala struje. Prilikom ulaska u zatvor oduzeli su mi stvari koje su mi praktično već bile oduzete i o tome izdali potvrdu o privremeno oduzetim predmetima. U zatvoru sam u toj prostoriji proveo ceo jedan dan da bih nakon toga bio pozvan i odveden u sprat-

ni deo u prostoriju „uprava“. Odveli su me u prvu prostoriju na spratu sa leve stane u kojoj su bila dva inspektora. Njihov prvi nastup je bio da sam ja kriminalac, a da o meni imaju sva saznanja iz Novog Sada, da znaju ko sam, šta sam i šta sam počinio. Počinje jedna psihološka tortura i počinju da me pitaju da li znam za civile koji su ubijeni u Podujevu. Ja sam rekao da znam i opisao sam im događaj upravo ovako kako sam danas pred sudom govorio. Međutim, oni tada govore da će me izvesti napolje i da će me streljati, to su mi govorili Klikovac i Oparnica. Rečeno mi je da moja porodica ne zna gde sam, da porodicu neću videti, niti će porodica videti mene sve dok ne budem napisao i potpisao onako kako će mi oni to izdiktirati. Pri tom su mi ponovo ponavljali da ću biti streljan i da će me oni lično likvidirati. Tek kasnije sam saznao da moja porodica uopšte nije znala gde se ja nalazim. Obavili su razgovor mobilnim telefonom sa nekim generalom iz Beograda, u mom prisustvu, on im je otprilike rekao da sam ja „tvrda kost“ i da se mogu slomiti samo na drugi način, a očigledno je bila u pitanju moja porodica. Na kraju su mi jasno stavili do znanja da ću se porodici javiti onog momenta kada budem napisao i potpisao izjavu koju oni budu diktirali. U protivnom se zna šta mi sleduje. Izjavu su napisali na pisačkoj mašini inspektori, i jedino što sam ja mogao da učinim, a to sam učinio, da se potpišem na drugi način od načina kako se inače potpisujem. Naređeno mi je pri tom da kada budem davao izjavu kod istražnog sudije da to mora biti identično i da se praktično ta izjava prepíše, a da ću nakon toga da izađem iz pritvora.

Sud mi predočava da je izjava koja je uneta u zapisnik kod istražnog sudije u oba slučaja detaljna u pogledu rasporeda objekata, u pogledu pružanja staze, u pogledu likvidacije plave žene, u pogledu priterivanja uza zid, u pogledu davanja naređenja od strane od tačno određenog lica i samog čina pucanja, po broju pušaka, po broju lica koja su pucala, pa je to mogao da iznese samo neko ko je zaista video sve to i bio na licu mesta. Pa mi je rečeno da odgovorim otkuda takvi podaci inspektorima ako im ja to nisam dao i da li sam im ja te podatke dao, pa u vezi s tim optuženi odgovara:

Ja te podatke inspektorima nisam dao. Ja ne znam odakle podaci pripadnicima SUP-a, jer se tu očigledno radi o podacima sa terena. Ja sam dobio zapisnik sa ovakvom sadržinom, ja sam ga potpisao, a naređeno mi je da takvu izjavu moram dati kod istražnog sudije.

Od strane istražnog sudije Mijata Bajovića ja sam ispitan u Okružnom zatvoru. Prisutni mom ispitivanju pored Mijata Bajovića bili su i jedna zapisničarka i ova dva ista inspektora SUP-a koji su mi i napisali izjavu i primorali me da je potpišem.

Posebno naglašavam da nisam imao branioca, da moj advokat nije bio prisutan i da nisam ni imao advokata. Istražni sudija je praktično prepisao ranije datu izjavu kod SUP-a.

Na pitanje da li je čuo upozorenje istražnog sudije da ima pravo na branioca i da li je čuo da mu je za branioca postavljen advokat Dragutin Stanković, a sud mu predočava da je on takav iskaz i potpisao, optuženi odgovara:

Ja tvrdim da me istražni sudija nije upozorio na prava koja imam i ja bih voleo da dođe taj advokat koji je bio moj advokat, da dođe istražni sudija i da dođu svi ti koji su bili prisutni u mom ispitivanju pa da se pogledamo i da vidimo ko govori istinu i da li sam ja imao advokata.

Nijedan navod sa zapisnika od 24.5.1999. godine koji sam dao kod istražnog sudije ovog suda, a koji se ne poklapa sa mojom izjavom koju sam danas dao kod ovog suda ja ne priznajem. Jedino što su ispunili obećanje to je da su posle 5-6 dana obavestili moju porodicu i rekli im gde se ja nalazim.

Što se tiče moje izjave date u prostorijama zatvora u Bjelom Polju kod istog istražnog sudije, ja sam tada zaista dao izjavu, ali mislim da se ta izjava poklapa sa izjavom koju sam danas dao kod ovog suda. Na sudu je da izvrši uvid u takvu izjavu i da oceni tu izjavu u sklopu kompletne moje odbrane.

Predočen je deo izjave optuženom sa zapisnika od 18.7.2001. godine, o događajima u Podujevu i o tome da u tom delu izjave optuženi jasno opisuje događaj iz svog viđenja, ali sa tačnim mestom gde su civilna lica ubijena, ko je naredio njihovo ubistvo i spominje da je naređenje izdao Medić Slobodan zvani „Guljo“. U vezi s tim optuženi odgovara:

Istražni sudija Mijat Bajović, koga bih ja voleo da vidim ovde i da mu postavim neka pitanja, morao je, da bi sebe opravdao, da napiše to što je u zapisniku napisano. Inače u Bjelom Polju nije bilo pretnje.

U vezi ove izjave želim da kažem sledeće: Ja sam u Bijelom Polju odgovarao zbog određenog krivičnog dela i moj branilac bio je gospodin Đorđe Kalanj, koji je branilac i u ovom predmetu. On je već bio angažovan, moraće istražni sudija da objasni zašto mi tada nije dozvolio da me brani branilac koji je već bio sa moje strane angažovan. Mene istražni sudija nije ni pitao da li ja želim ili ne želim advokata.

Na pitanje suda da li je bilo komentara u Prolom Banji o događaju koji se desio u Podujevu, optuženi odgovara: „Bilo je komentara, pokušali smo da saznamo šta se desilo, ali u tome nismo uspeali.”

Na pitanje suda da li je on poznavao Dejana Demirovića optuženi odgovara „nisam”.

Sud nema novih pitanja optuženom, a predočava mu da, ukoliko želi, može svoju izjavu dopuniti onim što smatra da je bitno za njegovu odbranu. U mojoj odbrani u odnosu na ono što sam rekao želim da dodam i sledeće: drago mi je što sam se živ pojavio i što mogu da dajem odbranu kod ovog suda.

Danas kod ovog suda ja sam rekao što sam hteo da kažem u svoju odbranu, moja izjava je prenetu verno na zapisnik jer sam je slušao tokom diktiranja. Nemam nikakvih primedbi i prvi put izjavu dajem po svojoj slobodnoj volji.

To je moja odbrana.

Pošto mi sud omogućava da kažem još ono što imam u svoju odbranu, ističem i sledeće:

Maja meseca 2000. godine u Novom Sadu u kafiću Bonaparta pokušana je moja likvidacija od strane Službe državne bezbednosti, odnosno od nekih ljudi koji su unajmljeni sa juga Srbije i koji su iznajmili vikendicu u okolini Novog Sada, a ja sam o tome saznao preko jednog policajca koji me je upozorio na to. Ta likvidacija je trebala da usledi da se ja ne bih pojavio na ovom sudu i da ne bih rekao ono što sam danas rekao.

Na pitanje Državnog tužioca zašto je danas na zapisniku prilikom utvrđivanja istovetnosti optuženog izjavio da nema nadimak, a u zapisniku od 24.5.99. godine kod istražnog sudije stoji da ima nadimak „Kobra“, šta je u vezi sa tim tačno, optuženi odgovara: „Moj jedini nadimak može biti Sale iz milošte, Kobra me niko ne zove, a istražni sudija je mogao da napiše da imam i nadimak Rambo.“

Na pitanje Državnog tužioca da objasni zašto je nakon događaja, kada je on izašao na ulicu, a došli komandant SAJ-a, Vuk i drugi komandanti, zašto ga je taj komandant psovao: ja sam već objasnio; kada je komandant došao na lice mesta on se obratio ljudima sa desne strane, grupi u kojoj sam bio ja, gledao je u nas, znači gledao je i u mene, pa ako je psovao ja sam smatrao da psuje i mene pa sam zato ja i odgovorio. On je nas psovao govoreći nam „vi ste pičke“, a ja sam njemu odgovorio „ti si pička“. Na njegovu psovku uzvratio sam identičnom psovkom. I to se na tome završilo.

Na pitanje državnog tužioca da objasni deo izjave od 24.05, praktično sam kraj izjave, u kome se (...) ja objašnjavam da se svako objašnjenje⁶ mora izvršiti i to ne samo u toj jedinici nego u svakoj jedinici specijalne namene bez obzira na posledice, a zatim sledeću rečenicu. Najneposredniji na licu mesta bio nam je Guljo, po njegovom naređenju smo postupali. Tužilac konkretno traži da se objasni, ako je komandant bio Medić Slobodan Boco, a njegov komandir voda Olujić Rajko, ko je sada Guljo, i da objasni ovaj deo izjave.

Optuženi odgovara: „Ja sam već ranije objasnio i mislio sam da je gospodin državni tužilac shvatio, ništa u toj izjavi nije tačno, ukoliko se odnosi na izjavu od 24. maja 99. godine. Međutim, ja ponovo ponavljam da se postupanje moje jedinice ima odvijati po pravilima službe i pravilima ratovanja.“

Na pitanje državnog tužioca kako je on to krenuo sa Olujić Rajkom iz autobusa ako je komandant njegove jedinice naredio da se ne vrši udaljavanje sa lica mesta dok sastanak traje, optuženi odgovara:

⁶ Verovatno – „naređenje“.

„Na to pitanje dobićete odgovor od Olujić Rajka, on je meni prvi pretpostavljeni i on me je pozvao da pođem sa njim.“

Na pitanje svog branioca Kalanj Đorđa da li je primio rešenje od predsednika suda o postavljanju branioca po službenoj dužnosti i kada je to rešenje primio, optuženi odgovara:

„Ja nikada nisam primio rešenje o postavljenju branioca po službenoj dužnosti.“

Na pitanje branioca Đorđa Kalanja optuženom, kada mu je prvi put došao branilac nakon 24.5.99. godine, kada je ispitan kod istražnog sudije i ko je taj branilac bio, imenom i prezimenom, optuženi odgovara:

„Nakon moga saslušanja nakon 5-6 dana prvi put kod mene je pristupio advokat Božidar Filipović iz Prokuplja, a ne mogu da se setim da li sam mu dao ovlašćenje da me brani u daljem delu postupka, ali mislim da mu ja nisam dao.“

Na pitanje branioca Gorana Rodića da li je svakoga puta kada je bio na terenu zaduživan naoružanjem:

„Svakoga puta kada sam bio na terenu u jedinici i u Bosni i u Hrvatskoj ja sam bio zaduživan naoružanjem jer je naoružanje sastavni deo borbene opreme i bez njega se jednostavno ne može.“

Na pitanje branioca Gorana Rodića da malo bliže objasni ulazak u kuću nakon izlaska civila, i zašto on tamo ide, u tu kuću, zašto ulazi unutra, optuženi odgovara:

„Cilj moga ulaska u kuću nakon izlaska civila bio je pretres kuće i stvaranje bezbednosnih uslova za ulazak ostalih pripadnika, a u vezi sa pištoljem koji sam tamo našao – ja smatram da je sasvim normalno što sam ga uzeo i dobro je što sam ga uzeo ja, a da ga nisu upotreбили teroristi za borbu protiv naše strane.“

Na pitanje svog branioca Rodić Gorana: pošto je u momentu kada je našao pištolj čuo pucnjavu i žurno se udaljio iz kuće, da li bi, da nije bilo toga

momenta pucnjave, on oduzeo iz kuće i bombe koje je pronašao, optuženi odgovara:

„Da nije došlo do te pucnjave svakako da bih sa sobom poneo i bombe i stavio ih na bezbedno mesto i predao ih jedinici na dalji postupak.”

Nema novih pitanja optuženom.

Branilac optuženog, advokat Goran Rodić, želi da na zapisnik iznese sledeće primedbe.

Kao prvo, odbrana želi da iznese u vezi date odbrane danas od strane optuženog Cvjetan Saše primedbe na zapisnike, prvo od 24.05.99, a potom i na Zapisnik od 18.07.2001. godine, i to iz sledećih razloga.

Suprotno članu 70. stav 1. tada važećeg Zakona o krivičnom postupku, okrivljeni je s obzirom da mu je stavljeno na teret krivično delo ubistva morao prilikom prvog ispitivanja da ima branioca. Iz njegove odbrane proizilazi da branioca nije imao.

Drugo, prvom ispitivanju optuženog kod istražnog sudije prisustvovala su lica koja po Zakonu nisu mogla biti prisutna njegovom ispitivanju. Radi se o, kako je on naveo, inspektorima SUP-a.

U odnosu na Zapisnik od 18.7.2001. godine odbrana ističe da isti nije sačinjen u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku. Sam Zapisnik ne sadrži podatke koje mora sadržati. Prigovaram i utoliko što i u originalu u sudskim spisima i u fotokopiji koju smo kao odbrana dobili stoji da je zadnja strana toga Zapisnika numerisana brojem 4, što je pogrešno, i evidentno je iz sadržine originala zapisnika da isti ima šest stranica. Ističemo da su oba zapisnika sačinjena uz apsolutno bitne povrede odredaba krivičnog postupka. U vezi sa drugim Zapisnikom ističemo da je tada u novom postupku po novom zahtevu za sprovođenje istrage optuženi imao branioca koji nije bio obavešten o ispitivanju optuženog u Bijelom Polju, a i novi Zakonik o krivičnom postupku predviđa obaveznu odbranu prilikom prvog ispitivanja – saslušanja.

U ovom stadijumu postupka odbrana optuženog ima sledeći predlog.

Smatram da su se stekli zakonski uslovi za ukidanje pritvora optuženom Cvjetan Saši i u tom smislu predlažemo da sud donese rešenje o ukidanju pritvora. Saglasno čl. 141. Zakonika o krivičnom postupku, stavom 1. je propisano da će se pritvor odrediti prema licu za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično delo za koje se može izreći kazna zatvora od 20 godina ili teža kazna. Ako okolnosti ukazuju da se radi o slučaju za koji zakon propisuje mogućnost izricanja blaže kazne, isti taj zakonski propis ostavlja mogućnost da se pritvor ne odredi.

Optuženi Saša Cvjetan dugo se nalazi u pritvoru i željno je iščekivao ovo suđenje, što je sud mogao da zaključi i iz njegove odbrane. On će dati obećanje sudu da neće napustiti mesto koje mu sud odredi kao boravište, da će se odazivati svakom pozivu suda i da se neće bez dozvole suda udaljavati. Što se tiče same istrage, dokazi su ili davno izvedeni ili nisu ni izvedeni, pa Cvjetan Saša, ukoliko bi se našao na slobodi, apsolutno ne može uticati na dalji tok ovog postupka.

Ja mogu da kažem kod ovoga suda da sam kao branilac angažovan i kod Haškog suda, zastupam generala Pavla Strugara, pa mogu da obavestim sud da se isti brani sa slobode, a po garanciji koja je dala Savezna Republička Vlada, pored toga, gospođa Biljana Plavšić takođe se brani sa slobode i drugi optuženici kod toga suda, pa smatram da bi i ovaj naš sud mogao da postupi kao Haški tribunal.

Branilac optuženog Đorđe Kalanj, u smislu člana 178. Zakona o krivičnom postupku predlaže da ovo veće iz spisa predmeta izdvoji pre svega Zapisnik o saslušanju optuženog od 24.5.99. godine.

Ukoliko veća odbije da zapisnik od 24. maja 99. godine izdvoji iz spisa predmeta, ja molim da u ova dva dana kada je zakazan nastavak glavnog pretresa, budu u svojstvu svedoka ispitani istražni sudija, koji je sačinio Zapisnik od 24.5.99. godine, kao i zapisničar, koji je radio na tome predmetu sa istražnim sudijom toga dana.

Branilac optuženog Dejana Demirovića, advokat Božidar Filipović, moli sud da pita okrivljenog sledeće: da li je ikada video i ostvario bilo kakav kontakt sa sada pokojnim Dragutinom Stankovićem, advokatom iz Prokuplja.

Sud donosi:

R e š e n j e

Da optuženi, bez obzira na to što je dao odgovor na ovo pitanje, još jednom odgovori.

Ja sam već dao odgovor da nikada nisam video niti sreo advokata Dragutina Stankovića, niti sam bilo kada sa njim ostvario bilo kakav kontakt.

Na pitanje branioca optuženog Demirović Dejana da li sud poseduje u spisima predmeta izjavu Cvjetan Saše datu kod policije 28.3.99 godine:

Sud konstatuje da u ovom stadijumu postupka pri isteku radnog vremena ne može vršiti proveru tog podatka jer sam spis ima više stotina strana.

Državni tužilac se protivi da se izvedu dokazi saslušanjem istražnog sudije i zapisničara, a ostavlja konačno sudu na odluku da li će izvesti ove dokaze.

Smatra da nema mesta da se prema optuženom Cvjetan Saši u ovom stadijumu postupka ukine pritvor i na kraju ističe da je u vreme kad se događaj odigrao važila Uredba o postupanju sudova i tužilaštva za vreme ratnog stanja.

Branilac optuženog Demirović Dejana moli sud da konstatuje da li na zapisnicima o ispitivanju optuženih Cvjetan Saše i Demirović Dejana stoje potpisi zapisničara koji je postupao po tome predmetu, kao i na zapisniku od 18.7.2001. godine o ispitivanju Cvjetan Saše.

Sud konstatuje da na zapisnicima od prednjih datuma stoji na zapisniku o ispitivanju optuženih 24.05.99 godine, kako Cvjetan Saše tako i Demirović Dejana, nema potpisa zapisničara Radice Marinković, na zapisniku od 18.7.2001. godine nije ispunjena prva strana original zapisnika te ne proizilazi ko je postupao kao zapisničar niti na kraju zapisnika na mestu gde se vrši overa zapisnika od strane ovlašćenih službenih lica ima konstatacije ko je postupao u svojstvu zapisničara, kao zapisničar 24.5.99. godine postupala je Radica Marinković.

Upravo sa prednjih učinjenih propusta kompletna odbrana i optuženog Cvjetana i optuženog Demirovića predlaže da ovaj sud izvede dokaz saslušanjem istražnog sudije i zapisničara.

Branioци optuženog Cvjetan Saše, Đorđe Kalanj i Goran Rodić i branilac optuženog Demirović Dejana, mole sud da u toku dokaznog postupka koji će se izvesti u sledeća dva dana ispita u svojstvu svedoka postupajućeg zapisničara Radicu Marinković, jer smatraju da će se s obzirom da radi u ovoj istoj zgradi na nju izvršiti pritisak i da će izvođenje ovog dokaza kasnije biti otežano. Pored toga, u istoj ovoj zgradi nalazi se i Državno okružno tužilaštvo. Njenim saslušanjem ubrzao bi se ovaj postupak i skratio tok dokaznog postupka.

U skladu sa donetim rešenjem ovog suda KV.br. 23/02, od 8.4.2002. godine, a na predlog državnog okružnog tužioca, sud donosi:

R e š e n j e

Današnji glavni pretres se prekida i isti će biti nastavljen 10.10.2002. godine u 9 sati.

Dovršeno u 14.10 minuta.

NASTAVAK GLAVNOG PRETRESA

Održan pred Okružnim sudom u Prokuplju, dana 11.10.2002. godine, predsednik veća sudija Milorad Lapčević, sudija Svetozar Milojević i sudije porotnici: Zoran Poštić, Vukajlović Jovanka i Milošević Miodrag, kao članovi veća, zapisničar Vesna Milenković.

Sud konstatuje da se pretres drži pred istim većem.

Prisutni su optuženi Saša Cvjetan i njegovi branioci, advokat Đorđe Kalanj i Goran Rodić.

Prisutan je branilac optuženog Demirović Dejana, advokat Božidar Filipović.

Pretresu prisustvuje državni okružni javni tužilac Višeslav Bukumirović.

Za današnji glavni pretres sud je pozvao kao svedoke Medić Dragana, Olujić Rajka, Stalević Radisava⁷, Marković Dragana i Simović Zorana.

Sud konstatuje da su pristupili svedoci: Medić Slobodan, koji je imao poziv za glavni pretres od 10.10, ali po njegovom iskazu isti nije primio, obavešten je, i odazvao se sudu.

Pristupili su Medić Dragan, Olujić Rajko, Stalević Radisav. Nisu prisutni svedoci Marković Dragan i Simović Zoran.

Sud obaveštava pre početka današnjeg glavnog pretresa državnog tužioca optuženog i branioca optuženih da je juče u 14 sati ovome sudu prispeo izveštaj Haškog tribunala o izvršenoj obdukciji određenog broja leševa nađenih na teritoriji opštine Podujevo.

Po jedan primerak nalaza Haškog tribunala izveštaja OEBS-a u toku današnjeg glavnog pretresa biće dostavljen državnom tužiocu i braniocima optuženih.

Sud donosi:

R e š e n j e

Da se u dopuni dokaznog postupka na današnjem glavnom pretresu ispituju Medić Slobodan, Medić Dragan, Olujić Rajko i Stalević Radisav.

⁷ Radislav Stalević.

Sud u sudnici zadržava svedoka Medić Slobodana, a ostale prisutne svedoke upućuje na mesto gde imaju sačekati da budu pozvani radi davanja svojih iskaza.

SVEDOK: MEDIĆ SLOBODAN, zvani Boco, od oca Radivoja, po zanimanju poljoprivredni tehničar, sa boravištem u Novom Sadu, ul. Petefi Šandora br. 136, rođen u Vinkovcima 1966. godine, sa optuženim Cvjetanom i Demirovićem nije u srodstvu, u dobrim odnosima.

Sud u smislu člana 329 ZKP-a zaklinje svedoka Medić Slobodana.

Svedok je upozoren da je dužan da pred sudom govori samo istinu, da ništa što mu je poznato sudu ne sme prećutati, a da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično delo.

Svedoku se predočava da nije dužan da odgovara na pojedina pitanja kojima bi sebe ili bliska lica izložio velikoj materijalnoj šteti, teškoj sramoti ili krivičnom progonu.

Ja sam komandant jedinice „Škorpioni” koja je bila tokom svih ratnih događaja u rezervnom sastavu SAJ-a, što je i danas. Ja sam od osnivanja ove jedinice u njoj i, kao što sam napred rekao, komandant sam jedinice.

Jedinica „Škorpioni” formirana je još 1991. godine u sastavu Vojske Jugoslavije kao redovna jedinica i njenih specijalnih jedinica delovala je na području Bosne i Hrvatske, da bi završetkom ratnih operacija na području Bosne i Hrvatske bila prevedena u rezervni sastav, a ljudstvo povučeno u Srbiju.

Jezgro jedinice je zadržano na okupu kako su pravila nalogala i kako smo uputstva dobili, a ljudstvo se razišlo gde je ko imao smeštaj i kako smo mogli ljude da obezbedimo za bilo kakav normalan život. Nakon napada NATO agresora na našu zemlju komandna struktura „Škorpiona” dobila je nalog da se jedinica ponovo oformi. Jedinica je oformljena, zadužila se opremom, delimično u Beogradu, vojnom opremom u smislu naoružanja u Prolom Banji i mi smo 28.3.1999. godine u ranim jutarnjim satima stigli u Podujevo.

U ovom stadijumu postupka sud konstatuje da je ispitan i svedok o zaduženju jedinice, njenom prikupljanju, boravku u Prolom Banji, do odlasku u Podujevo dao identičan iskaz sa ispitanim svedokom Manojlović Srđanom – Srletom.

Državni tužilac i branioci optuženih su saglasni da se o detaljima u ovome delu svedok bliže ne ispituje.

U Podujevo smo stigli u ranim jutarnjim satima i naša dva autobusa zaustavila su se u blizini policijske stanice u Podujevu, gde je istovremeno bilo i komandno mesto. Odnosno nešto malo dalje od policijske stanice na 300 do 400 metara. Ja sam, kako to pravila nalažu, sa mojim zamenikom i sa jednim vezistom i jednim mojim pratiocem odmah krenuo u, da je tako nazovem, komandu mesta da sa odgovornim ljudima, starešinama jedinica koje su se već nalazile u gradu, uspostavam kontakt, da sačinimo plan i program daljeg delovanja moje jedinice, da nađem pogodan smeštaj za jedinicu i da se jednostavno dogovorimo kako ćemo raditi od našeg dolaska pa ubuduće, jer smo bili svi na istom zadatku, a to je bila borba za otadžbinu. Na tom sastanku bili su zamenik komandanta SAJ-a za Prištinu Sava Simović, jedan od komandanata, da ga tako nazovem, SAJ-a, a tu su bila prisutna još tri ili četiri njihova lica čija svojstva ja u tom momentu nisam znao. Znam da je bio prisutan vozač pukovnika Trajkovića koji je bio ranjen prethodnih dana. Nakon što smo okvirno postigli kao vojnici jedan sporazum, dogovorili se o radu, o dejstvima i o drugim detaljima o kojim smo se imali dogovoriti, oni su izašli, a ostali smo u prostoriji Manojlović, ja, vozač komandanta Trajkovića i još jedan momak. Nakon 45–55 minuta, ja ne mogu zaista tačno da opredelim vreme, jer je pre svega dosta vremena i prošlo od toga događaja do sada, došao je jedan momak i obavestio nas da se nešto događa. Da se nešto događa i pre njegovog dolaska mi smo znali jer smo čuli pucnjavu iz različitih vrsta naoružanja, pored lakog pešadijskog kal. 7,62 mm čuli su se pucnji i iz mitraljeza ETK, kako smo ga mi popularno zvali „šarac“, zatim iz 84 oružja⁸ sa jačim punjenjem od automatske puške, ali u svakom slučaju čuli su se pucnji iz više vrsta i više kalibara. Ljudi koji provedu u ratu više godina i koji učestvuju u borbenim operacijama odmah čim čuju pucanj znaju iz čega se puca. Manojlović i ja odmah smo potrčali napolje i uputili se nedaleko odatle prema mestu

⁸ Verovatno – M 84.

gde je već bila stvorena gužva. Kada govorim „gužva“, hoću da objasnim šta je to stvarno bilo. Dolaskom na lice mesta ja sam zatekao pripadnike SAJ-a, pripadnike „Škorpiona“, pripadnike policije i redovne vojske. Radi se o malom prostoru, pa kada se desi takav događaj po prirodi stvari dolazi do gužve. Dolaskom na lice mesta ono prvo što uočavam jesu ranjenici koji bivaju iznošeni od strane pripadnika SAJ-a u šatorskim krilima, kojima je ukazana pomoć, kako sam kasnije saznao, od doktora SAJ-a, doktora Markovića. Tu je dovezeno i jedno sanitetsko vozilo radi što bržeg transporta do medicinske ustanove i zbrinjavanja ovih ljudi; na tome smo svi mi radili.

Ja sam zaista i prošlog puta i sada rekao da sam bio ljut, da sam bio besan, ali pre svega s razlogom, što nije ispoštovana moja komanda da se niko ne sme udaljiti iz autobusa dok ja drugojačije ne naredim. A komanda u mojoj jedinici je zakon i on se mora poštovati. Ja jesam vikao na vojnike koje sam tako zatekao, mislim na moje vojnike, ja ne znam šta sam im tačno rekao, teško je i očekivati da se setim posle tri godine šta sam ja sve tamo tačno rekao, ali ja sam već kazao da sam bio ljut zato što su oni izašli iz autobusa, došli tu gde nisu smeli da budu bez boje komande. Kasnije mi je objašnjeno da su oni pošli da traže smeštaj u saradnji sa SAJ-em.

Ja na licu mesta nisam mogao da utvrdim ko je počinio taj zločin. Ko je pucao u civile. Ja danas pred sudom odgovorno kažem: da sam ja tada saznao ko je to učinio, danas ne bi bilo, odnosno ne bi bilo suđenja tome ko je to učinio, njemu bi bilo presuđeno na licu mesta. Jedinica „Škorpioni“ organizovana je kao vojna formacija u sastavu regularnih jedinica Republike Srpske Krajine, a kasnije se borila i u Bosni i u Hrvatskoj. Zadatak jedinice je bio odbrana otadžbine, ali istovremeno njen zadatak je bio čestitost, poštenje i viteška borba. Svako onaj ko se nije tako ponašao nije imao mesta u toj jedinici. Pred svako okupljanje jedinice, ja sam, da se izrazim narodski, očitao Očenaš pripadnicima o ponašanju kakvo mora biti kod svakog vojnika.

Sud ga pita da objasni, ako je to tako, zašto je naredeno da se jedinica „Škorpioni“ povuče iz Podujeva i ko je tu naredbu njemu izdao.

„Ja kažem i sada, to sam se pitao celo ovo vreme, da ja ne znam zašto je moja jedinica povučena. Meni je tu naredbu izdao Simović koga zovemo Tutinac, ali ja nisam tada njega pitao zašto se jedinica povlači, već sam postupio po naređenju pretpostavljenog.

Nakon tako izdate naredbe ja sam naredio da se vojnici „Škorpiona“ postroje i uđu u autobuse. Tri voda su ušli u autobuse i mi smo se odmah nakon toga vratili u Prolom Banju. Jedan vod kojim je komandovao Žuća vratio se u Prolom Banju u poslepodnevnim satima vozilom koje je obezbedio SAJ.

Sud me pita da kažem da li sam ja radio i šta sam preduzimao da utvrdim da li su ubistvo civila počinili moji vojnici; pa ja smatram da sam već dao odgovor na to pitanje. Ono što je bilo u mojoj moći i u moći komandira SAJ-a mi smo preduzeli, ali nismo utvrdili da je bilo ko pucao na civile kao pripadnik „Škorpiona“. Naprotiv, ja smatram i sada, smatrao sam i tada, da ubistvo civila u Podujevu nisu počinili pripadnici „Škorpiona“.

Sud me pita da kažem kakvi su mi vojnici bili Cvjetan i Demirović. Ako bih davao ocenu o njima, ja bih rekao vrlo dobri, ali to je ona vojnička ocena, što znači za obične ljude što bih rekao mnogo dobri ili odlični.

Ja objašnjavam da mi je poznato, što je bila i naredba u SAJ-u, da je svaki vojnik svako nađeno naoružanje na terenu, pod tim podrazumevam opšti pojam pronađeno, bio dužan da prijavi jedinici. Po povratku iz Podujeva u Prolom Banju prijavljena su dva pištolja i jedna puška. Cvjetan je prijavio jedan pištolj.

To je moj iskaz, ništa nisam prećutao, pred sudom sam samo istinu govorio i u ostalom položio sam zakletvu.”

Na pitanje državnog tužioca da li je neki od starešina sa nadimkom Vuk na neki način reagovao kada su se pripadnici „Škorpiona“ prikupili kod autobusa radi povratka nakon komande:

Moguće je da je Vuk, koji ima čin ili poručnika ili eventualno kapetana, vodio nekakav dijalog sa nekim vojnicima, ali ja to nisam uočio niti mi je to poznato.”

Na pitanje odgovori da je uveče u Prolom Banji, kada su se oni već smestili, došla patrola policije, tačnije dva inspektora i kod mene su se interesovali šta se to dogodilo u Podujevu. Ja to njima nisam znao da objasnim jer niti sam znao tada niti znam sada.

Na pitanje branioca optuženog Saše Cvjetana, da li je nakon povlačenja iz Prolom Banje jedinica bila u pripravnosti, svedok odgovara:

„Jeste, do povlačenja iz Prolom Banje jedinica je bila u pripravnosti i nakon kraćeg vremena ponovo je bila angažovana u ratnim operacijama.”

Na pitanje branioca optuženog Cvjetana, advokata Rodića, da li pripadnici „Škorpiona” prilikom pretresa, uopšte vojnici u ratnim situacijama, odlažu oružje pa idu na takav zadatak ili oružje nose sa sobom, svedok odgovara:

„U svakom slučaju vojnik sa sobom nosi svoje oružje.”

Na pitanje istog branioca da li je nakon prijave pištolja od strane Cvjetana njegovoj jedinici isti imao ovlašćenje da taj pištolj nosi sa sobom, svedok odgovara:

„Bio je rat i ja mislim da je oružje moglo da se nosi.”

Na pitanje branioca optuženog Demirovića, kojom vrstom naoružanja je bila naoružana jedinica „Škorpioni”, svedok odgovara:

„Lakim pešadijskim naoružanjem, automatskom puškom kalibra 7,66 mm, popularni ‘kalašnjikov’. Moja jedinica nije imala bilo koje drugo naoružanje pa ni M 53 odnosno M 84.”

Na pitanje državnog tužioca da li je on na licu mesta video o kojim se čaurama radi, da li su to čaure iz automatskog oružja kojim je bila naoružana njegova jedinica ili je bilo i drugih vrsta čaura, svedok odgovara:

„Na mesto gde se događaj odigrao ja nisam pristupao, znači u to dvorište ja nisam ulazio, pa samim tim nisam ni video o kakvim se čaurama radi.”

Na pitanje državnog tužioca zbog čega nije išao na lice mesta ako je već video da se iznose ranjeni ljudi, svedok odgovara:

„Ja sam otišao da primim određena naređenja, događaj koji se odigrao nisam povezao sa mojom jedinicom, pa u tom pravcu nisam ni vodio istragu.

Događaji se u ratu odvijaju neplanirano i brzo i ne može se predvideti tok događaja. Kao komandant jedinice ja moram da mislim kako da sačuvam jedinicu i moje ljude.”

Na pitanje tužioca da li je on na licu mesta rekao: „Ne mogu da vas ostavim same nijednog minuta, a da ne napravite neku pizdariju”, svedok odgovara:

„Ja to na licu mesta nisam rekao niti bih tako šta kazao.”

Na pitanje branioca optuženog Saše Cvjetana, da dopuni svoj iskaz odlaska na lice mesta i povlačenje jedinice, svedok odgovara:

„Ja sam to već odgovorio, a ostajem pri svakoj reči koju sam izgovorio i pred istražnim sudijom ovog suda.”

Na pitanje branioca optuženog Demirovića da li je na putu prema Podujevu sa komandirima voda svoje jedinice razgovarao o smeštaju jedinice u Podujevu, svedok odgovara:

„U ratu lice mesta, teren, sve diktira, mi ne možemo planirati smeštaj pre odlaska na lice mesta i sagledavanja situacije na terenu.”

Na pitanje optuženog svedoku da li je on, s obzirom da dugo zajedno ratuju, bio spreman da u svakom momentu priskoči u pomoć onima koji su ugroženi ili vojnicima ili civilima nezavisno od vere, od nacije i bilo kojih drugih različitosti, svedok odgovara:

„Ja sam Cvjetana upoznao 1994. godine, decembra meseca. Nijednog momenta nikada nisam imao razloga da posumnjam u njegovu hrabrost, ljudskost i vojničke vrline. Nikada nije bio nedisciplinovan vojnik.”

Okružno javno tužilaštvo u Prokuplju

VD Okružnog javnog tužioca
Gdin Višeslav Bukumirović

Beograd, 19. novembar 2002.

Poštovani gđine Bukumiroviću,

U vezi sa Vašim zahtevom da Vam Fond za humanitarno pravo dostavi podatke o Bogujevci Lirrie i drugim licima albanske nacionalnosti radi njihovog saslušanja pred Okružnim sudom u Prokuplju u predmetu Saše Cvjetana i Dejana Demirovića, optuženih za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, obaveštavam Vas da

FHP, ni ja kao izvršni direktor, ne možemo dati adrese mogućih svedoka bez njihove saglasnosti. Očevi pobijene i ranjene dece Bogujevci, koji ne žive na Kosovu, obavezali su me da njihovu adresu držim u tajnosti do njihove drugačije odluke.

I drugi albanski svedoci događaja od 28. marta 1999. godine nisu spremni da se pojave pred Okružnim sudom u Prokuplju. Smatraju da je suđenje farsa i da je Sudsko veće nevoljno i nekompetentno da primenjuje zakon i izrekne pravdu i optuženome i žrtavama.

Ja se u potpunosti slažem sa njima. Svojom pasivnošću Vi ste ih uverili da ne zastupate žrtve. Upadljivo je da se Vi ne usuđujete da postavite pitanje optuženom i svedocima. Oni lažu, naučeni da suđenje bez svedoka vodi oslobođanju optuženih.

U slučaju optuženih Cvjetana i Demirovića, kao i drugih mogućih suđenja, rešenje je da Vrhovni sud Srbije delegira drugi sud koji će suditi za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i druge međunarodne zločine. U tom slučaju, proces protiv Cvjetana i Demirovića počeo bi iz početka. Tada bi albanske žrtve i svedoci bili spremni da daju svoje iskaze. Zbog lične bezbednosti njihovo saslušanje bilo bi moguće organizovati u Okružnom sudu u Prištini, na isti način na koji međunarodne sudije sa Kosova saslušavaju srpske svedoke u Okružnom sudu u Beogradu.

U prilogu Vam šaljem moj tekst „U ime žrtava“, zasnovan na neposrednom razgovoru sa žrtvama događaja u Prokuplju⁹ 28. marta 1999. godine i inicijativu upućenu Vrhovnom sudu Srbije.

Nataša Kandić

Izvršni direktor

⁹ Podujevu.

Vrhovni sud Republike Srbije

Predsednica
gđa Lepa Karamarković

Beograd, 19. novembar 2002.

Poštovana predsednice,

Obraćam Vam se povodom suđenja za ratne zločine pred Okružnim sudom u Prokuplju koje se odvija sa velikim problemima. Iako je Vrhovni sud Srbije odbio zahtev Okružnog suda u Prokuplju za delegiranje drugog suda, iznosim argumente koji ukazuju na neophodnost ponovnog razmatranja pitanja nadležnosti suda za suđenje za ratne zločine.

U Prokuplju se sudi Cvjetan Saši i Demirović Dejanu (u odsustvu) za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, počinjen 28. marta 1999. godine u Podujevu na Kosovu. Suđenje je započeto na osnovu nepotpune i površne optužnice kojom se okrivljuju dvojica pripadnika rezervnog sastava MUP-a Srbije za ubistvo 19 albanskih civila, uglavnom dece i žena. Sudsko veće je stručno nekompetentno da vodi postupak u skladu sa jedinom svrhom suđenja: donošenje pravde i izricanje pravične presude. Sudsko veće otvoreno preferira svedoke koji svedoče u korist optuženoga. Bez valjanih argumenata odbija svedoke koji bi mogli doprineti utvrđivanju činjenica i krivične odgovornosti optuženih. Sklonost Sudskog veća prema optuženom Cvjetanu sprečava taj sud da i sam pribavi dokaze koji će doprineti donošenju pravde i optuženome i žrtvama. Ovako, suđenje bez dokaza vodi izricanju oslobađajuće presude i slavljenju ratnih zločinaca kao heroja.

Predsednik Sudskog veća ne reaguje na postupanje branilaca optuženih kojima vređaju sud. On dozvoljava da ga advokati prekidaju i opominju da im ne ometa odbranu. Predsednik veća ne reaguje kada optuženi Cvjetan preti novinarima i nevladinim organizacijama zbog njihovog izveštavanja sa suđenja. Razumljivo je što nijedan albanski svedok nije spreman da svedoči pred Sudskim većem u Prokuplju. Činjenica da se na dosadašnjim suđenjima u Srbiji za ratni zločin na Kosovu nije pojavio nijedan albanski svedok alarmantno poziva Ministarstvo pravde Srbije i Vrhovni sud Srbije da razmotre probleme i odluče o pitanjima kao što su delegiranje

Okružnog suda u Beogradu za sva suđenja za ratne zločine, saradnja sa internacionalizovanim i lokalnim sudovima na Kosovu i zaštita svedoka.

Molim Vas da rečenim pitanjima posvetite ozbiljnu pažnju i svojim odlukama doprinesete stvaranju uslova za profesionalno i kompetentno vođenje procesa za ratne zločine.

Ukoliko se suđenje nastavi pred Okružnim sudom u Prokuplju, bojim se da će to biti veliko kompromitovanje pravosuđa u Srbiji i države u celini.

U prilogu je tekst „U ime žrtava“, pismo VD okružnog tužioca u Prokuplju i moj odgovor.

S poštovanjem,

Nataša Kandić

Izvršni direktor

U IME ŽRTAVA

UBISTVO DECE I ŽENA U PODUJEVU

28. MARTA 1999. GODINE

Policija i vojska iz Srbije počele su da stižu u Podujevo 20. marta. Pucali su po gradu, lomili izloge i pljačkali robu iz butika i prodavnica. Kada je počelo bombardovanje 24. marta 1999. godine, Albanci su se povukli u svoje kuće, međusobno komunicirajući preko otvorenih prolaza između dvorišta. S periferije prešli su kod rođaka ili poznanika u centar, verujući da je bezbednije. U centru Podujeva, gotovo svaka albanska kuća imala je izbeglice iz okolnih sela.

Etničko čišćenje Podujeva sprovedeno je 28. marta. Preko 10.000 Albanaca isterano je iz kuća. U kolonama su prošli centar i nastavili putem koji su im srpske snage ostavile kao koridor. Prilikom ulaska u albanske kuće u centru grada pripadnici policije iz Srbije, vođeni lokalnim policajcima i mobilisanim civilima, na tri različita mesta ubili su najmanje 19 civila, većinom žena i dece. Njihova tela ležala su dva dana na mestu ubistva. Prebacivanje tela u kapelu u Prištini organizovao je lokalni Štab civilne odbrane 30. marta. Niko od Albanaca ne zna kada su tela vraćena iz kapele i sahranjena na javnom groblju u Podujevu. Prilikom ekshumacije u junu 1999. godine, u prisustvu istražitelja Haškog tribunala, tela su izvađena radi ponovne sahrane. Nađena su u plitko iskopanim pojedinačnim grobovima u jednom redu. Samo tri groba su bila obeležena. Po drugi put tela su iskopana 2000. godine, kada je 11 tela preneto u Institut za sudsku medicinu u Oranovcu radi obdukcije. Enver Duriqi, kome su ubijeni četvoro dece, supruga i roditelji, nije želeo ponovno prekopavanje grobova. Svoje je sahranio na brdu iznad kuće na periferiji Podujeva.

O ubistvu žena i dece u Podujevu saznala sam u aprilu 1999. godine od jednog starog beogradskog taksiste (Albanca), koji je u Institutu za decu u Beogradu obilazio dvoje albanske dece, devetogodišnju Lirrie Bogujevci, koja je preživela streljanje 28. marta u Podujevu, i dečaka iz Peći koji je imao teške povrede od granate.

Kroz Podujevo sam prošla 19. aprila 1999. godine, misleći da ću sresti nekoga ko će me uputiti na oca male Lirrie. Na ulicama sam videla samo uni-

formisane ljude. Izgledali su kao razbojници i pljačkaši. Nisam se usudila da ih bilo šta pitam. Dva dana kasnije na putu od Prištine prema Podujevu videla sam kolonu od nekoliko hiljada Albanaca. Jedan starac mi je rekao da im je policija dozvolila da se vrate u Podujevo. Međutim, videla sam da kolona nije ušla u Podujevo. Nakon rata, u razgovoru sa ljudima saznala sam da su u grad mogli da se vrate samo oni koji su imali stanove u zgradama, dok su ostali sklonište našli u šumama, gde su ostali do dolaska međunarodnih snaga.

Do Lirrijinog oca Selatina došla sam dve godine posle događaja. Od njega sam saznala da je petoro dece preživelo. Mnogo puta sam razgovarala sa njim, a on bi svaki put posle našeg razgovora pričao sa decom o 28. mартu. Govorio bi mi telefonom ili pismom da je deci teško, da najmlađi Genc čuti kada se pomene događaj ili majčino ime. Poslednji put, 10. novembra 2002. godine, rekao mi je da je Genc (1993) prvi put pričao i da je rekao da pamti čoveka koji je pucao u njih.

U Podujevu sam razgovarala sa ljudima iz kuća u ulici Ivana Kosačića i Rahmana Morine. Dana 30. i 31. oktobra 2002. godine obišla sam sve kuće i dvorišta iz kojih su 28. marta isterani ljudi. U dvorištu Halima Gashija videla sam malu staru kućicu i njene zidove pored kojih su ubijene žene i deca iz porodice Bogujevci i Duriqi. Na zidovima i betonskoj stazi u dvorištu još uvek se vide tragovi metkova. Rupe su obojene belom bojom, ali se razaznaju.

Razgovor sa Rexhepom Kastratijem

Sa Rexhepom Kastratijem sam započela razgovor o ulasku policije u albanske kuće. Policija je prvo ušla kod njega. On živi u kući gde i porodica Gjata. Kuća je 100 metara udaljena od opštine i policijske stanice. Ima tri ulaza. Rexhep Kastrati je bio na prvom spratu. Sinovi Rexhepa Kastratija dan ranije su prešli u Prištinu. Rexhep je ostao sa suprugom, ćerkama, starijim sestrama i njihovom decom. U kući su imali i izbeglice.

O događajima koji su usledili kada je policija ušla na kapiju Rexhep Kastrati mi je ispričao:

„Oko 8.00 časova čuli smo lupnjavu na vratima i razvaljivanje ulaznih vrata. Moja sestra Nuriye izašla je prva, a ja za njom. Prvi je ušao mladić koji je

delovao kao da vodi grupu. On je bio u šarenoj zelenoj maskirnoj uniformi, ostali različite: neki iste kamuflažne, neki su bili u plavoj policijskoj, a neki u crnoj uniformi. Dvadesetak njih su nosili crne trake ili marame oko glave. Nekolicina je nosila naočare. Taj mladić mogao je imati 23 do 24 godine, bio je krupan i visok, imao je kratku kosu, ošišanu do nule, čudne oči, više zelene i lepo lice kao Arkanovo. Na ramenu je imao neki znak, ne znam koji. Čim je zakoračio unutra uhvatio me je jednom rukom za košulju, a drugom je uperio automat u mene. Pitao me je koliko nas ima i ja sam odgovorio da nas je puno. Moja sestra Nurije izvadila je svežanj novca i pružila mu. Nije ništa rekla jer ne zna srpski. Mene je pitao zašto mu žena daje novac, i ja sam mu rekao da je to zbog toga što će nas on usmeriti u kom pravcu treba da idemo. Dala je i zlato, zlatnike, ogrlice, minduše.

Pamtim tog mladića, držao me je i maltretirao sigurno pola sata. Držao me je pored sebe tako da sam osećao njegov miris, a imao je neki čudan miris. Povremeno bi iz džepa gornjeg dela uniforme vadio bočicu i mirisao. Tečnost je bila bezbojna. Svaki put kada bi otvarao tu bočicu i mirisao postajao bi agresivniji. Više puta me je pitao kako to da znam tako dobro srpski. Zbog posla, rekao sam mu. Pitao me je zašto smo ostali, zašto nismo pobjegli. Sve vreme je psovao. Gurao me je prema stepenicama. Nogom je razvalio vrata pored stepenica i pitao me šta se tamo nalazi. Tamo je podrum, pokazao sam mu rukom. Gurao me je ispod stepenica, ja sam se opirao, moja ćerka je plakala moleći ga da joj ne ubije oca, a Nurije me vukla za ruku, pokušavajući da ga spreči da me odvede. Onda su nas izbacili na ulicu. Na ulici je bilo policije i obučenih u maskirne i crne uniforme. Moja ćerka je videla policajca Tomislava Petrovića iz Podujeva. Njega je posle mesec dana srela u Prištini, prišla mu je i rekla mu da je on bio u našoj kući kada su nas isterali. Toma je pitao za datum, računao i priznao joj je da je tog 28. marta bio u grupi uniformisanih. Njegov komentar je bio da sam imao veliku sreću, da me je samo bog spasio.

Svi smo izašli bos. Niko nije stigao da se obuče. Moju drugu sestru, paralizovanu, vukle su njene ćerke preko stepenica da bi je iznele na ulicu. Nije bila ni obučena. Kada smo prolazili kroz dvorište, taj mladić je video nekoliko automobila koji su pripadali izbeglicama. Rekao je: 'U, kakva kola, kao da je sajam automobila.' Osim jednog pokvarenog, nijedan nismo našli kada smo se vratili u junu mesecu. Čim smo izašli na ulicu, postrojili su nas. Isti taj mladić me je izvukao iz stroja i ponovo je počeo da me maltre-

tira. Uperio je pušku u mene. U tom trenutku neki pas je počeo da laje i on me je pitao zašto pas laje. Nisam znao šta da mu odgovorim. Dok me je tako maltretirao prišao je jedan koji je bio sa njim i rekao mu: 'Pusti čoveka, nemoj da ga maltretiraš.' Tada me je pustio, okrenuo pušku i kundakom me udario tačno u usta. Pocepao mi je gornju i donju usnu. Ja sam počeo da padam, ali me je Nuriye zadržala. Onda je taj mladić ispucao rafal uvis. Pamtim tog mladića i siguran sam da je to onaj kome se sudi u Prokuplju. Video sam njegovu sliku. Držao me je naspram sebe, gledao sam mu u lice i njegov miris mi je ostao u pamćenju. Prepoznao bih i tog policajca koji je rekao tom mladiću da me ne maltretira.

Niz ulicu smo krenuli u koloni. Iz kuće su poslednji izašli stari Ejup i njegov sin Florim. Usmerili su nas da idemo niz ulicu. Video sam kada su iz gomile ljudi, pored vrata porodice Bogujevci, izdvojili Selmana Gashija".

Razgovor sa Florimom Gjatom

Florim Gjata (33) sa svojom porodicom, ocem i majkom nalazio se na trećem spratu, kod strica Isaka, kada je policija ušla u kuću. Njegov otac Ejup (70) ranjen je 24. marta. Kada je čuo da policija ulazi u kuću, promenio je košulju kako bi sakrio tragove krvi. Preko košulje stavio je jaknu. Na njega i bratanca Namera pucali su vojnici u centru Podujeva, na raskrsnici za selo Krpimej. Naser je na mestu ubijen, Ejup je pogođen u desnu stranu leđa i gornji deo leve noge. Uspeo je da pobegne i da se skloni u kuću Rexhepa Sekiraga. Naserovo telo stajalo je na ulici 12 sati, dok Sekiraga nije dobio dozvolu policije da odnese telo porodici Gjata. Namera je porodica sahranila u dvorištu.

Sa Florimom sam razgovarala u kući porodice Bogujevci. Pitala sam Florima za upaljač koji je pred sudom pominjao optuženi Cvjetan. Rekao mi je da upaljač pripada stricu Isaku. Dodao je da u kući nije bilo uniforme UČK ni pištolja, koje pominje optuženi. Detaljno i pažljivo mi je pričao o događajima 28. marta. Iz kuće strica Isaka svi su bili izašli na poziv policije, on je ostao poslednji sa ranjenim ocem, majkom i jednogodišnjim sinčićem. Krenuli su stepenicama da siđu u trenutku kada su im u susret došla dva uniformisana lica. O tome šta se događalo Florim mi je rekao:

„Jedan se obratio mom ocu rečima: ‘Šta si, bolestan, ranjen’. Moj otac je rekao da je bolestan. Ja sam sa sinom u naručju išao za ocem. Kada su mene videli, jedan od te dvojice rekao je: ‘Tebe tražimo, pusti to dete.’ Rekao sam da ne mogu da pustim sina jer nema ni godinu dana. Taj isti je rekao: ‘Pusti sina ili ću da te ubijem sa njim.’ Stajao je ispod mene na stepenicama, a onaj drugi je bio pored mene. Taj drugi je ćutao, samo je držao uperenu pušku u mene. Imao je 26 do 27 godina. Obojica su nosili šarene maskirne uniforme i na ramenima su imali oznake. Čini mi se da je pisalo ‘šorpion’, ali nisam sto posto siguran. Onaj koji mi je pretio bio je visok, krupan i ošišan kao ćelav. Lice mu je bilo krupno. Morao sam da spustim dete. Ono je počelo da plače velikim glasom. Onda je progovorio onaj koji je stajao pored mene sa puškom: ‘Pusti čoveka, vidiš kako plače dete, i ja imam takvo dete.’ Ja sam krenuo da uzmem dete, ali onaj ćelavi vikao je da ne uzimam dete. Drugi je rekao: ‘Uzmi dete i idi.’ Ja sam uzeo dete i krenuo stepenicama. Nisam prešao ni dva stepenika kada sam pred sobom video Toma Petrovića iz policije. Rekao sam mu: ‘Tomo, bre, vidiš imam malo dete, a ovi hoće da me ubiju.’ Samo je slegnuo ramenima. Nastavio sam da silazim i na ulaznim vratima čuo sam jedan rafal. Pomislio sam da su napolju pobili sve koji su izašli pre mene. Na ulici je već bila kolona, priključili smo se i uputili smo se prema reci Lab.”

Šta mi je rekao Selatin Bogujevci

Iz dvorišta porodice Gjata lako se stiže u dvorište porodice Bogujevci, u ulici Ivana Kosančića br. 265 (danas Skenderbegova). Braća Safet i Selatin i njihova preživela deca ne žive više tamo. Kuća je prazna i povremeno je obilazi njihova sestra. U istom dvorištu nalaze se kuće njihovog pokojnog oca Uka, starijeg strica Maliqa i mlađeg strica Qazima. Dva-tri dana pre početka bombardovanja Selatin je na ulici ispred kuće video svog poznatika Envera Duriqija sa porodicom. Išli su traktorom i nisu znali kuda da idu. Selatin im je ponudio praznu kuću strica Qazima.

Selatin, njegov brat Safet i Enver Duriqi pobjegli su iz kuće pre ulaska policije. Oko šest sati izjutra čuli su pucnjavu i lomljavu u gradu. Ispred njihove kuće bilo je parkirano blindirano vozilo. Žene i deca počeli su da kukaju da muškarci napuste kuću. Bili su pod pritiskom priča da policija i paramilitarci ubijaju muškarce. Sa ženama i decom ostao je stari Hamdi, Enverov otac. Trojica muškaraca su preko dvorišta izašli na livadu ‘mahala e Kallajve’, na

100 metara od kuće, gde su zatekli puno ljudi, izbeglih pred policijom i vojskom ili proteranih iz kuća. Preko celog dana stizale su nove grupe ljudi, sa kesama u rukama ili u traktorima. Niko nije imao informaciju o Bogujevcima i Duriqima. Kada je pao mrak, Selatin je u grupi prešao u selo Balovac / Ballovac, a Safet i Enver ostali su da čekaju decu i žene. Sutradan je i Safet prešao u Balovac, a dva dana kasnije i Enver, ne saznajući ništa o sudbini dece i žena. Nastavili su da se kreću u grupi ljudi, iz sela u selo. Napred su ih terale srpske snage, granatirajući svako selo u koje bi se civili smestili. Iz Balovca otišli su u Hertice, pod granatama su prešli u Šajkovac, odatle u Batlavu, i tako dalje do Koljića / Koliq. O deci u bolnici u Prištini saznali su 14. aprila u Koljiću. Neki čovek je išao po sina u bolnicu u Prištini, koji je bio operisan pre početka bombardovanja, i doneo poruku da su Saranda, Jehona, Fatos i Genc u bolnici, a da je Lirrie prebačena u Beograd. Saranda mu je dala cedulju sa njihovim imenima i rečima 'ako bude sreće da sretnete naše očeve'. Safet i Enver su 15. aprila preko brda krenuli u bolnicu. Tamo su našli i razgovarali sa Sarandom i Jehonom. Očevi se nisu usudili da traže dečake koji su bili smešteni u odeljenju za ortopediju.

Civili su iz Koljića granatama isterani 18. aprila. Selatin kaže da je tom prilikom puno ljudi stradalo. Krenuli su prema Prištini. Tu im je policija rekla da svi koji su iz Podujeva idu kući i da niko ne sme krijuci da ostane u Prištini. Na ulazu u Podujevo, kod benzinske pumpe, policija ih je usmerila prema Šajkovcu. U tom selu sve kuće su bile zapaljene, tako da su ljudi krenuli za Sibovac. Tamo su našli jednu čitavu albansku kuću, koju je od paljevine i pljačke sačuvao Srbin komšija. Tu su proveli noć, pa su se ponovo vratili u zapaljeni Šajkovac. Posle nekoliko dana policija im je rekla da mogu da se vrate u „oslobođene zone” Podujeva. Neki su krenuli, a većina je ostala u šumama. Kolonu je pratio inspektor Nebojša Maljević iz OUP Podujevo u policijskom vozilu i Faik Jashari, član srpske delegacije u Rambujeu, u crnom mercedesu. Nebojša Maljević odveo je braću Bogujevci do kuće, ušao u dvorište i vratio se rekavši da su kuće zauzete.

Selatin i Safet Bogujevci i Enver Duriqi ušli su u Ivana Kosančića br. 265 po dolasku KFOR-a u Podujevo. Na mestu zločina, u dvorištu Halima Gashija, videli su tragove ubistva.

Selatin kaže: „Tragovi krvi su se jasno videli po celoj stazi do izlaska kroz kapiju, na zidu male kuće i dvorišta videle su se rupe od metaka, trag dečijeg

mozga ostao je na zidu kuće, jednu dečiju čizmu našao sam pored česme, klikeri su bili rasuti i ženske marame razbacane po Naimovom dvorištu, sat Enverove žene stao je u dva do jedanaest časova... Ličnu kartu moje žene Shefkate našao sam na termo-peći u našoj kući. Nisam našao torbe koje su sve vreme rata stajale u dvorištu pored stričeve kuće. Tu su ostale, pred kraj rata neko ih je odneo. Fotografije snimljene mojom kamerom našao sam u selu Dumnice, razbacane i oštećene. Na prostoru od nekoliko metara našli smo 97 čaura. U kapeli u Prištini, Srbin mi je pokazao knjigu u kojoj je bilo registrovano 19 NN tela, da su doneta 30. marta i da ih je predao Anastasijević Milan iz civilne zaštite. Ne znam kada su tela sahranjena. Patolog Tefik Gashi, koji je pregledao tela, rekao mi je da je stvari nađene kod ubijenih uzeo inspektor sudske medicine Živojin Žika Cvetković. Na gradskom groblju našli smo 19 NN grobova i tri imena: Amdi Duriqi, Isma Duriqi¹⁰ i Fitnete Shabani.”

Deca i žene ubijeni u dvorištu Halima Gashija

U dvorištu Halima Gashija ubijeno je sedmoro dece i sedam žena: Shpetim (1989) i Shpend (1986), sinovi Safeta Bogujevcija, njegova supruga Sala (1960), Nora (1984), ćerka Selatina Bogujevci, njegova supruga Shefkate (1956), Shehide Bogujevci (1932), Nefise Bogujevci Llugaliu (1945), sestra¹¹ Selatina i Safeta, njena snaja Fexhrie Blakqori Llugaliu (1978), Dafina (1990), Arbër (1992), Mimoza (1995) i Albion (1997), deca Envera Duriqi, Fitnete (1963), Enverova supruga (devojački Shabani) i Esmā (1930), Enverova majka. Otac Envera Duriqi, Hamdi, ubijen je istog dana u kafani “Drini”.

Istom prilikom teško su ranjeni Saranda (1985), Safetova ćerka, i Selatinova deca Fatos (1986), Jehona (1988), Lirrie (1990) i Genc (1993).

Sećanje preživele dece

O događajima koji su usledili nakon što su Selatin, Safet i Enver otišli iz kuće deca su pričala svojim očevima i istražiteljima Haškog tribunala. Pismom ili telefonom Selatin mi je govorio šta je čuo od dece:

¹⁰ Duriqi Esmā.

¹¹ Nefise Bogujevci Llugaliu je tetka Safeta i Selatina Bogujevci

„Kada smo nas trojica izašli iz kuće, moja i Safetova porodica prešle su u stričevu kuću, gde su bili Duriqi. Kada je policija počela da ulazi po kućama, majke su odlučile da je bolje da izađu na ulicu. Od muškaraca sa njima je bio samo Enverov otac Hamdi (1928). Kada su krenuli, u dvorište je ušla grupa uniformisanih i sprečila ih da izađu. Deca kažu da ih je bilo puno, u kamuflažnim i policijskim uniformama. Pamte visokog policajca sa dužom kosom i mindušom, starijeg policajca sa bradom i nižeg rasta i veoma mladog policajca sa vojničkom kapom kao kačket koji je sa gornje strane bio ravan. Za tog najmlađeg kažu da ih je najviše pretresao. Kontrolisao im je torbe i nije im dao da ih ponesu sa sobom kada su ih preko Selmanovog dvorišta oterali u dvorište Naima Gashija. Do tog dvorišta pratili su ih taj najmlađi i stariji sa bradom. U Naimovom dvorištu je bilo puno policajaca. Lomili su ogradu. Jedan visoki sa malom bradom naredio je ženama da skinu maramu. Pretresli su Shpetima i Arbëra, našli su klikere i bacili ih na zemlju. Visoki sa kratkom kovrdžavom kosom odvojio je Shefkate, zavlacio je ruke u njene džepove i bacao nađene dinare. Onda ju je poveo prema staroj kući na dnu Naimovog dvorišta i uvukao unutra. To su deca videla u trenutku kada su ih oterali u Halimovo dvorište, puno policajaca, i odatle na ulicu Rahmana Morine. Na ulici su videli razne uniforme, vojsku, policiju i ljude koji su nosili mešanu odeću, obične pantalone i kamuflažne bluze ili policijske pantalone sa vojničkom bluzom. U rukama su nosili motke i drške od sekira, lomili su izloge prodavnica i psovali. Terali su ih prema policijskoj stanici. Išli su u koloni, na čelu je bio stari Hamdi. Zaustavili su ih kod kafane 'Drini'. Jedan u policijskim pantalonama i vojničkoj bluzi počeo je da viče na starca, bacio mu je belu kapu sa glave i udario mu šamar. Taj je naredio drugom da uvede Hamdiju u kafanu, i pokazao je na Selmana Gashija, koji je stajao u koloni pored jedne prodavnice. Taj drugi obojicu je uveo u kafanu i deca su posle nekoliko trenutaka čula dva pucnja. Deci i ženama su rekli da se vrate odakle su došli. Došli su ponovo u Halimovo dvorište i tu su zatekli Shefkate, koju su bili ostavili u Naimovom dvorištu, i iste policajce koji su ih pre toga isterali. Pored Shefkate videli su policajca koga su zapamtili jer su videli kada ju je uvukao u staru Naimovu kuću. Jedan je počeo da viče na Fexhrie, izvadio je nož i udario je po glavi. Videli su kako isti policajac vuče Shefkate za kosu, videli su da ona plače i da mu nešto govori. Ona je jedina govorila srpski. Deca su gledala kada je taj gurnuo Shefkate i pucao joj u leđa. Ona je pala, on je još jednom pucao. Deca su počela da plaču. Licem su bila okrenuta prema policajcu koji je bacio praznu pušku i od druga uzeo punu, kojom je zapucao po njima. Deca i

žene su popadali na zemlju pored zida kuće. Saranda je čula zvuk menjanja okvira i osetila nove metkove. U jednom trenutku podigla je glavu i videla mlađeg brata Shpetima bez glave i Enverovog sina Arbëra bez lica. Saranda, Jehona, Lirrie, Fatos i Genc pogođeni su sa više metaka po telu i u ruke. Pamti da im je neko dao prvu pomoć i da su ih ambulantnim kolima odneli u bolnicu u Prištinu. Odatle je Lirrie prebačena u Beograd, gde je lečena do 10. oktobra 1999. godine.”

Još jedno ubistvo u ulici Ivana Kosačića

Istog dana, u ulici Kosačić Ivana ubijeni su Selim i Idriz Tahiri, a Nazim Veseli ranjen. O tom događaju razgovarala sam sa Nazimom i Isakom Jusufijem koji je streljanje preživeo bez povreda. U kući Nazimovog strica bilo je pedesetak ljudi, kada je oko deset sati ušla policija. Policajci su bili u šarenim maskirnim uniformama. Nazim je video da ih vode njihovi lokalni Srbi. Na čelu je video Dragana Biočanina, koji je radio u opštini u odeljenju za teritorijalnu odbranu i vojne poslove. Sa njim je bio i njegov brat Boban. O tome šta je usledilo Nazim mi je rekao:

„Dragan je uzeo Selima Tahiri da ih vodi po drugim kućama. Sa nama je ostalo puno policajaca. Dvorište ih je bilo puno. Jedan policajac je rekao da muškarce treba odvesti u policijsku stanicu. U međuvremenu Selima su vratili. Uzeli su mene, Selima, Idriza i Isaka. Dovedi su nas do ulice, zatim su nas vratili nazad i uveli u hodnik kuće. U tom trenutku ušao je Boban Biočanin, psujući nas rečima ‘šta radite ovde, majku vam j...’. Odmah je zapucao na nas četvoricu. Mi smo bili postrojeni. Prvo je pucao u mene, zatim u Selima, pa u Idriza i Isaka. U nas je ispraznio okvir. Mene je pogodio sa dva metka, jedan u stomak i drugi u desnu ruku ispod lakta. Pali smo na zemlju i oni nisu proveravali da li je neko od nas ostao živ. Otišli su. Mene i Isaka su naši preneli preko zida i odneli nas pored reke Lab gde je bilo puno ljudi.”

Na kraju

Pred Okružnim sudom u Prokuplju sudi se Saši Cvjetanu i Demirović Dejanu (u odsustvu), bivšim pripadnicima MUP-a Srbije, rezervnog sastava SAJ-a, jedinice „Škorpioni” za ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 st. 1. Krivičnog zakona Jugoslavije. Tužilac ih tereti za ubistvo

četiri identifikovana lica i više neidentifikovanih žrtava, i ranjavanje više neidentifikovanih lica 28. marta 1999. godine u Podujevu na Kosovu.

Optuženi je na suđenju porekao priznanje o ubistvu koje je dao pred policijom i istražnim sudijom u maju 1999. godine. Svedoci, pripadnici jedinice „Škorpioni“, izgledaju kao Cvjetan, zastrašujuće normalni. Pod zakletvom svi ponavljaju „niko nije ubio, niko nije pucao u decu i žene“. Ne poriču da su pobijene civile videli 28. marta 1999. godine u nekom albanskom dvorištu u Podujevu, ali kao i Cvjetan, ne znaju ko i kada ih je ubio.

Sudsko veće nije prihvatilo predlog tužioca da pred sudom svedočim i iznesem podatke na osnovu razgovora sa neposrednim svedocima i preživelim žrtvama. Time je otvoreno pokazalo naklonost prema svedocima koji u svojim iskazima štite optužene.

Suđenje pokazuje nezainteresovanost suda da pribavi dokaze za počinjena nedela i odlučnost da se teški međunarodni zločini prikažu kao incident i delo pojedinaca pod pritiskom NATO bombardovanja.

Da li sud u Prokuplju može da ispuni zahteve pravde? Da li taj sud može da donese pravdu žrtvama? Moj odgovor je da suđenje Saši Cvjetanu ozbiljno ugrožava pravdu i ljudsko dostojanstvo žrtava. Takvo suđenje nije primeren događaj za pojavljivanje žrtava i njihov glas.

Beograd, 18. novembar 2002.

Nataša Kandić
Izvršni direktor Fonda za humanitarno pravo

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Aleksandra Rankovića, predsednika veća, Nikole Miloševića i Sonje Manojlović, članova veća, sa savetnikom Vrhovnog suda, Draganom Jevrić, zapisničarem, u krivičnom predmetu optuženog Saše Cvjetana i dr, zbog krivičnog dela iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije (KZ SRJ) i dr, odlučujući o predlogu v.d. okružnog javnog tužioca u Prokuplju, za prenošenje mesne nadležnosti, u sednici veća održanoj 27.11.2002. godine, doneo je

REŠENJE

ODREĐUJE SE Okružni sud u Beogradu da postupa kao stvarno nadležan sud u krivičnom predmetu optuženih Saše Cvjetana i Dejana Demirovića, zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ i dr.

Obrazloženje

Optužnicom Okružnog javnog tužioca u Prokuplju Kt. broj 25/99 od 05.04.2002. godine optuženima Saši Cvjetanu i Dejanu Demiroviću stavljeno je na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, a opt. Saši Cvjetanu i krivično delo teške krađe iz člana 166. stav 1. tačka 4. KZ RS i krivično delo iz člana 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji.

V.D. okružnog javnog tužioca u Prokuplju podneo je Vrhovnom sudu predlog da se za vođenje ovog krivičnog postupka protiv optuženih Saše Cvjetana i Dejana Demirovića za navedena krivična dela odredi Okružni sud u Beogradu uz obrazloženje da se saslušanje svedoka Albanaca predloženih optužnicom javnog tužioca ne bi moglo neometano obaviti pred Okružnim sudom u Prokuplju.

Vrhovni sud je razmotrio spise predmeta pa je po oceni stavljenog predloga našao da je isti osnovan.

Prema odredbi člana 36. stav 1. ZKP, za vođenje krivičnog postupka može se odrediti drugi stvarno nadležan sud ako je očigledno da će se tako lakše sprovesti postupak ili ako postoje drugi važni razlozi.

Po oceni Vrhovnog suda dosadašnji tok ovog krivičnog postupka pokazuje da postoje važni razlozi iz kojih je nužno da se postupak nastavi pred Okružnim sudom u Beogradu. Naime, u daljem toku postupka neophodno je saslušanje većeg broja svedoka Albanaca iz Podujeva i drugih mesta sa Kosova, pa će po uverenju ovog suda lakše biti obezbeđeno njihovo prisustvo na glavnom pretresu i neometano davanje iskaza pred Okružnim sudom u Beogradu.

Iz iznetih razloga, Vrhovni sud je, ocenivši predlog javnog tužioca za prenošenje nadležnosti opravdanim, na osnovu člana 36. stav 1. ZKP, odlučio kao u izreci ovog rešenja.

Zapisničar
Dragana Jevrić, s.r.

Predsednik veća – sudija
Aleksandar Ranković, s.r.

K.br. 792/02

Kv.br. 391/03

OKRUŽNI SUD U BEOGRADU, u veću sastavljenom od sudija: Živote Dojinčevića, kao predsednika veća, Milene Rašić i Saše Milovanovića, kao članova veća, uz učešće stručnog saradnika Tatjane Milenković, kao zapisničara, u krivičnom predmetu prema okr. Demirović Dejanu, zbog kriv. dela iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, odlučujući o predlogu za razdvajanje postupka, u sednici veća održanoj dana 26.02.2003. godine, doneo je

REŠENJE

Prema:

DEMIROVIĆ DEJANU, od oca Ismeta i majke Ružice, rođ. Stamatović, rođenog 18.5.1975. godine, sa prebivalištem u Beškoj, ul. Kneza Miloša br. 38,

RAZDVAJA SE krivični postupak koji je pokrenut optužnicom Okružnog javnog tužilaštva u Prokuplju Kt.br. 25/99 od 5.4.2002. godine, zbog kriv. dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, od krivičnog postupka prema okr. Cvjetan Saši.

Obrazloženje

Optužnicom Okružnog javnog tužilaštva u Prokuplju Kt.br. 25/99 od 05.04.2002. godine stavljeno je na teret okr. Demirović Dejanu i okr. Cvjetan Saši izvršenje kriv. dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, a okr. Cvjetan Saši i izvršenje kriv. dela teške krađe iz člana 166. stav 1. tačka 4. KZ SR i kriv. dela neovlašćenog nabavljanja, držanja i nošenja vatrenog oružja i municije iz člana 33, stav 1, ZOOM-a RS.

Rešenjem Okružnog suda u Prokuplju Kv.br. 23/02 od 8.4.2002. godine određeno je suđenje u odsustvu okr. Demirović Dejanu.

Postupajući predsednik veća Okružnog suda u Beogradu stavio je predlog da se postupak prema okr. Demirović Dejanu razdvoji iz razloga celishodnosti.

Krivično veće je razmotrilo sve spise predmeta, pa je donelo odluku kao u izreci rešenja.

Kako je rešenjem Okružnog suda u Prokuplju Kv.br. 23/02 od 08.04.2002. godine određeno suđenje u odsustvu okr. Demirović Dejanu, te kako je okr. Demirović Dejan lišen slobode u Kanadi dana 16.01.2003. godine, te je u toku postupak po međunarodnoj poternici, iz razloga celishodnosti postupak prema okr. Demirović Dejanu je razdvojen od krivičnog postupka prema okr. Cvjetan Saši, a iz razloga celishodnosti obzirom da se Cvjetan Saša nalazi u pritvoru koji mu se računa od 15.11.2001. godine, a trajanje postupka ekstradicije u odnosu na okr. Demirović Dejana je neizvesno, pa kako nema smetnji da se u odnosu na okr. Demirović Dejana postupak nastavi po završetku postupka za njegovu ekstradiciju, veće je donelo odluku kao u izreci ovoga rešenja, na osnovu člana 34. stav 1. i 2. ZKP-a, a shodno ovlašćenjima veća iz člana 24. stav 6. ZKP-a.

ZAPISNIČAR
Tatjana Milenković, s. r.

PREDSEDNIK VEĆA – SUDIJA
Života Đojinčević, s. r.

POUKA O PRAVNOM LEKU:

Protiv ovog rešenja žalba nije dozvoljena.

K. br. 792/02

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred većem Okružnog suda u Beogradu 11.04.2003. godine u krivičnom postupku protiv okr. CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela iz čl. 142. st. 1. KZ SRJ, a po optužnici iz Beograda Kt. 1273/02.

PRISUTNI SU:

PRESEDNIK VEĆA – SUDIJA
Biljana Sinanović

ZAMENIK OJT
Ružica Janić

ČLAN VEĆA – SUDIJA
Siniša Važić

OPTUŽENI
CVJETAN SAŠA

ČLANOVI VEĆA – SUDIJE
– p o r o t n i c i –
1. Pajović Ivica
2. Nikolić Nada
3. Rakić Ljubiša

BRANIOCI
adv. Đorđe Kalanj
adv. Goran Rodić

ZAPISNIČAR
Tanja Vučković

Započeto u 10.00 časova.

Glavni pretres je javan.

Svedok **OPARNICA MILOŠ**, star 39 godina, iz Beograda, direktor Centralnog biroa Interpola za Srbiju i Crnu Goru, okrivljenog ne poznaje, nesrođan, upozoren, izjavi:

„Ja sam u vreme bombardovanja bio i pre toga sam bio inspek. kriv. teh. u Upravi krim. policije. To otprilike znači da je moj položaj bio šef u nekom sekretarijatu. U Podujevu nikada nisam bio. Sećam se da me je u proleće '99. godine, bio je april ili maj, pozvao načelnik za opšti kriminal Miodrag Jovanović i rekao mi da treba da odem u Prokuplje da zajedno sa kolegom iz SUP-a Niš, Klikovac Duškom, obavim inform. razgovor sa nekim licima, s tim što će mi detaljnije podatke dati u SUP-u Prokuplje. I nas dvojica smo zajedno otišli u Prokuplje. Znam da sam odmah informisan da su dovedena dva lica, i to Cvjetan Saša i Demirović Dejan, sa kojima sam trebao da obavim infor. razgovor. Što se tiče podataka koje sam dobio bila je dostavljena fotodok. sa lica mesta. Znam da je obavljan kriv. teh. lica mesta, u dokumentaciji je postojao izveštaj da su leševi poslati na Institut u Prištini ili je to bilo neko odeljenje u Prištini gde je izvršen spoljan pregled leša. Saznao sam da nije vršena obdukcija. To je bilo sve od dokumentacije, obavili smo i razgovor sa ist. sud. Mijatom Bajovićem, koji je rekao da je bio na licu mesta i sačinio zapisnik, on nam je ispričao šta se može videti u zapisniku i da je bila misteriozna scena sa leševima u dvorištu, koji su se nalazili jedan preko drugog. Zapamtio sam detalj jedan da je veliki broj leševa bio u jednom dvorištu, mislim da je bilo oko 15 leševa. Dok je dva leša bilo negde u blizini tog dvorišta. Koliko se sećam, bilo je u pitanju prezime Gaši, kako je označeno na fotodokumentaciji ispod fotografije. Radilo se o dvorištu kuće porodice Gaši. Očigledno je da su ovi ljudi bili ubijeni i vidi se iz fotodokumentacije, a ja sam prilikom polaska iz Beograda, od Miška Jovanovića koji me je uputio u Prokuplje, saznao da odlazim tamo da bih obavio informativni razgovor sa dvojicom kolega za koje se pretpostavlja da su bili na licu mesta u to vreme i koji su to izvršili. To su informacije koje sam imao pre inf. razgovora.

Kolega Klikovac Duško i ja smo obavili inform. razgovor sa Cvjetan Sašom i Demirovićem. Razgovor smo obavili u zatvoru u Prokuplju. Razgovore smo obavili tako što smo uvek bili Klikovac i ja sa okrivljenim. Niko nikada nije prisustvovao razgovorima koje smo Klikovac i ja obavljali, ali je samo jedan čuvar bio u hodniku. Ja nisam bio prisutan ispitivanju okr. od strane istražnog sudije. Ja sam siguran da ni Klikovac nije bio prisutan tom ispitivanju, jer smo nas dvojica sve vreme bili zajedno, i nismo se odvajali. Napominjem da se sve događalo u vanredno stanje, kada je policija imala ovlašćenje da zadržava lice 30 dana, već su Demirović i Cvjetan predati istražnom sudiji nakon policijskog pritvora od dva dana po mom

saznanju. I ne znam koliko su bili u pritvoru u Novom Sadu. To je tada bio ograničavajući faktor da pritvor ne bi prešao tri dana po starom zakonu. Nakon obavljenog inform. razgovora mi smo napisali kriv. prijavu i uz dokumentaciju je dostavili, odnosno objašnjavam da smo sačinili kriv. prijavu koju smo predali radnicima SUP-a Prokuplje, a oni su uz prateću dokumentaciju predali Okružnom sudu u Prokuplju, odnosno Okružnom tužilaštvu. Mi smo napisali jedan dopis javnom tužiocu, a jedan istražnom sudiji; odmah nakon sačinjavanja prijave mi smo otišli.”

Na pitanje čl. veća, svedok odgovara:

„Tačno je da sam spomenuo da mi je bilo čudno da ovaj posao obavlja Prokuplje, da se ovo nalazi u Podujevu, ovo objašnjavam jedino činjenicom što je bilo bombardovanje – vanredno stanje. Za ovaj predmet trebao je da bude nadležan SUP Prokuplje. Druga stvar je čudna da smo trebali da obavimo razgovor inform. i podnesemo prijavu. Trebalo je uraditi još nešto, a to je bilo da se pronađu puške, odnosno drugi materijalni tragovi i da se izvrši veštačenje. Mi smo o ovome razgovarali sa javnim tužiocem u Prokuplju i očekivali smo da će on povodom ovoga da zatraži zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja. Koliko mi je poznato, takvih zahteva nije bilo. Ja više nikada nisam dobio takav dokumenat, niti mi je bilo kada zatražena informacija o ovom predmetu. Inače napominjem da je ceo postupak prema okr. vođen maksimalno kokretan¹² i oni su tretirani kao naše kolege. To znači, kada smo mi jeli, tada su jeli oni, i kada smo pili kafu i oni su. Nikada im nismo pretili, nikada mi nismo sugerisali da nešto potpišu, izjave su pisali sami svojeručno, a samo smo ih gramatički korigovali da bi rečenice imale smisao.”

Na pitanje branioca svedok odgovara:

„Meni je poznato da su krim. teh. OUP-a Prokuplje pre našeg odlaska izvršili uviđaj, objašnjavam da su prvi put uviđaj vršili kriv. teh. OUP-a Podujevo, a drugi put od SUP-a Prokuplje i ne znam da li su prikupljali čaure i čaure su prikupljene i ja sam ih video svojim očima. Ja sam te čaure video svojim očima i mislim da ih je bilo 20 ili 30 i radilo se o puščanim čaurama. Ove čaure su poslate krim. tehnici SUP-a, što je uobičajen postupak, i ne znam

¹² Verovatno – „korektno”.

da li su ove čaure poslate SUP-u Prokuplje ili OUP-u Podujevo. I ne znam da li su te čaure dostavljene sudu.

Ja sam video gomilu čaura u jednoj kesi i ne znam da li je bila i puščana. Nas je interesovalo ko su ljudi koji su nastradali, ali njihovu indentifikaciju nismo mogli tražiti i izvršiti u to vreme. Podujevo je bio pust grad i nismo mogli nikoga pitati. Pošto smo mi došli u Prokuplje otprilike mesec dana nakon događaja, mislim da ti leševi nisu bili na licu mesta. Poznato mi je da kolega Klikovac ima dokumenat u kome stoji opis leševa, a znam da identifikacija nije vršena. Ja se ne sećam da li sam izvršio uvid u zapisnik o uviđaju. Ja sam infor. razgovor sa okrivljenim obavio na osnovu dokumentacije koje sam imao. Međutim, ovih detalja se ne sećam tačno, jer je prošlo četiri godine. Ne sećam se kafane 'Drina'¹³. Ja se ne sećam i mislim da sam pre ispitivanja okrivljenih video izveštaj o pronalasku 19 lica, sačinjen od SUP-a Priština, koji mi je predocen. Ja mislim da prvi put čujem podatak iz izveštaja da je smrt nastupila 5-6 dana. Osim dokaza koje sam naveo već, ja sam se upoznao i sa sadržinom oduzetih predmeta i mislim da se radi o nekom pištolju koji je oduzet od Cvjetan Saše i mislim da je od okr. oduzet sat ili tabakera, čega se ne sećam, i sačinjena je potvrda o oduzetim predmetima. U školi gde je bio SUP Prokuplje smo kucali kriv. prijavu, ispitivanja okrivljenih smo vršili u zatvoru. Sve informacije o događaju smo dobili od Demirovića i Cvjetan Saše. Fizičkog privođenja kod istražnog sudije nije bilo pošto su okrivljeni bili već u zatvoru. Pre ovog događaja ja sam 9 godina radio kao inspektor na kriv. delinkv. Nikada pre ovoga nisam imao slučaj sa ovoliko nastradalih. Ovaj postupak koji sam vodio bio je specifičan na ranije više stvari, pre svega što smo postupak započeli mesec dana posle događaja. Bilo je bombardovanje, nedostupnost 80% lica sa kojima je trebalo obaviti razgovor, to su oštećeni kao i lica koja u svojim izjavama spominju okrivljeni, osim toga i mandat za obavljanje određenih radnji. Kada sam spominjao gramatičku korekciju, mislio sam na interpunkciju, u svakom slučaju nije rađena nakon njihove izjave. Prema tome okrivljeni su sami pisali svoje izjave i mi smo hteli da budu jasnije. Dok su okr. pisali svoje izjave, mi smo im pričali kada treba da stave tačku i da imaju smisla, da ne bude put redova."

Na pitanje branioca svedok odgovara:

¹³ „Drini”.

„Sreo sam se sa istražnim sudijom i sa mnom je bio Klikovac i bio je načelnik krim. policije iz SUP-a Prokuplje. Ja ne znam ko je od okriv. pozvao svoju porodicu i da je lišen slobode i predviđeno je da ko je lišen slobode da obavesti porodicu. Ja kod sebe nemam nikakvu dokumentaciju i rešenje o pritvoru od tri dana. Uobičajeno je da privedena lica sa kojima se obavlja razgovor imaju lisice zbog sprečavanja samopovređivanja. Ja se ne sećam da li je Cvjetan Saša ili Demirović tražio da kontaktira sa porodicom, samo znam da je omogućeno i ne znam da li je bio Demirović ili Cvjetan. Objašnjavam da su okr. ispitani u kancelariji. Ja sam sve vreme bio u kontaktu sa Jovanović Miškom, koji je načelnik krim. policije MUP Srbije. Što se tiče kvalif. kriv. delo, o tome smo se dogovorili Klikovac i ja sa tužiocem u Prokuplju, a kvalifik. smo odredili ko može više, a ko manje i to smo kvalif. kao ubistvo iz čl. 47. st 1. KZ RS, s tim što tužilac ima mogućnost da izvrši prepravku kvalifikacije. U to vreme Dragan Ilić je bio general-major.”

Na pitanje okr. svedok odgovara:

„Ja nisam okr. diktirao njegovu izjavu, već je sam pisao.”

Konstatuje se da je branilac Đorđe Kalanj iz sudnice izašao uz odobrenje predsednika veća, a ostao je prisutan drugi branilac.

Na sledeće pitanje – nisam nikome pretio streljanjem, nisam svedoku pretio porodici, svedok odgovara:

„U kriv. prijavi ja sam naveo da su okr. Cvjetan i Demirović sa još nekoliko NN lica izvršili to što je navedeno u prijavi, za ta NN lica sam naveo nadimke u kriv. prijavi.”

Pitanja više nema.

Okr. prigovara iskazu svedoka. Navodeći da je maltretiran od svedoka, a za vreme ispitivanja njegovog svedok je razgovarao sa generalom. Te mu je rečeno da sa njim treba obaviti razgovor u roku od pola sata, a ne dva dana kao što je on naveo. Te da su prisutni svedok i Klikovac bili na ispitivanju pred istražnim sudijom.

Pitanja više nema.

Svedok **KLIKOVAC DUŠKO**, star 42 godine, iz Niša, ul. Zetska br. 6, dipl. pravnik, zaposlen u Odeljenju kriv. policije SUP-a Niš, okrivljenog poznaje, ranije ga nije poznao, upozoren, položio zakletvu, izjavljuje:

„Ja sam u vreme događaja bio zaposlen kao inspektor SUP-a Niš, u kriv. del. kriv. delinkvente, i sećam se da je 27. ili 28. maj, i da sam izdvojen, i da imam zadatak u Prokuplju i da će kolega doći po mene. I sutradan došao je kolega Oparnica Miloš iz Beograda i zajedno smo otišli u Prokuplje. On je rekao da treba da obavimo razgovor sa nekim licima koja će iz Novog Sada biti dovedena u SUP Prokuplje u vezi sa ubistvom. Nisam siguran da li mi je Oparnica pokazao zapisnik ili smo u Prokuplju, u svakom slučaju znam da je rađen uviđaj i da je naznačeno da se događaj dogodio 28.03.99. godine, a uviđaj je izvršen 30.03. iste godine, uz uviđaj bila je i fotodokumentacija, izveštaj od SUP-a Priština u kome je navedeno da je pronađeno 19 leševa od kojih se pominju tri imena i neka lična karta koja je pronađena. Uz fotodokum. bila je i skica lica mesta, sećam se da su se u fotodok. videli neki leševi u dvorištu, na jednoj fotografiji lež na stepeništu. Nisam znao o kojim licima se radi sve dok nisu privedena, tek sam od njih saznao njihove lične podatke i njihovu pripadnost, odnosno rezerv. sastavu policije, sa oznakom 'Škorpion'. Kolega Oparnica i ja smo obavili zajedno razgovor sa okrivljenima i osim nas dvojice nikada niko nije bio prisutan.

Razgovore smo obavljali pojedinačno sa okrivljenima. Ti razgovori su trajali dugo, a vođeni su možda u dva navrata. Izjave okr. su otkucane po njihovom i izjave pročitane pre nego što su ih potpisali. Odnosno izjave smo kucali kolega i ja, a okriv. smo ih pročitali i izjave su predstavljale rezime obavljenog razgovora. Ni ja ni kolega nismo okrivljenima pretili. Razgovori su dugo trajali zbog toga što je bilo priče o angažovanju okr. u jedinicama, o njihovom odlasku i hapšenju u Novi Sad. A što se tiče događaja u Podujevu, odnosno okrivljeni su pravili određene zastoje i preskakali neke događaje i ponovo smo razgovarali na te okolnosti koje nisu odmah izjavili. Napominjem da su podaci koji su navedeni u kriv. prijavi podaci na osnovu razgovora okrivljenih.

Ja ne znam tačno kako se zove tehničar koji je išao na lice mesta, ali taj podatak ću pogledati u svojim beleškama, tu se radi o inspektoru Anastasijević Milanu, radniku Podujeva. I mislim da je sada u Kuršumliji. Prema okrivljenima za vreme infor. razgovora nismo upućivali nikakve pretnje.

Ja znam da su prikupljene čaure na licu mesta i bile su u jednoj kesi, a mislim da se radilo o čaurama kal. 7,62 mm za automatsku pušku. Ne sećam se koliko je bilo čaura i one su dostavljene SUP-u Prokuplje zajedno sa upaljačem i pištoljem. Radi se o pištolju i upaljaču koji su oduzeti od okr. Cvjetan Saše od strane SUP-a Novi Sad i zapisnik o pretresanju lica. Za vreme dok smo obavljali razgovore sa okrivljenim o tome smo izveštavali u Upravi krim. policije Dragana Ilića. Kolega i ja smo sačinili prijavu i predali smo tužilaštvu. Napominjem da je u to vreme kada smo radili važila uredba o vanrednom stanju o primeni kriv. zakona u kojoj je postojala mogućnost zadržavanja u pritvoru, odnosno vođenja istrage 30 dana. Pošto se radilo o ubistvu u kome se spominjalo 19 žrtava, kolega i ja smo primenili odredbe o kriv. postupku. Okružnog tužioca smo obavestili o podacima do kojih smo došli i sa njim smo se konsultovali o kvalifikaciji kriv. dela. U skladu sa tim doneto je rešenje o pritvoru okrivljenih, koji je tekao od momenta dolaska u Prokuplje. Nakon obavljenih razgovora i izjava okrivljeni su predati odeljenju pritvora. Oni su primljeni 22.03.

Na pitanje pun. ošt. svedok odgovara:

„Kada sam u svom iskazu naveo da su okr. naveli više imena, pri tome sam mislio to da su okr. spominjali razna imena, a sve je to navedeno u izjavama, ništa nije izostavljeno u njihovim izjavama, o svim detaljima smo izveštavali Dragana Ilića i on je bio pretpostavljeni na ovom zadatku. Moglo bi se reći da je o detaljima razgovor vođen sa tužiocem. Dalje odgovara general Dragan Ilić, nije sugerisao da proširimo kriv. prijavu u odnosu na druga lica, mi smo bili dovoljno kvalifikovani da znamo protiv koga treba da podnesemo prijavu i sa tužiocem. Prijava je konceptirana¹⁴ da je kriv. delo izvršeno od strane Demirovića i Cvjetana i nekoliko još NN izvršilaca. Napominjem da se sve ovo dešavalo u vanrednim uslovima i da smo se odlučili da pritvor traje 72 sata, nismo bili u mogućnosti da identifikujemo sva lica.

Ja nikada u životu nisam podneo kriv. prijavu i nisam kvalif. kriv. dela dok tužilac nije rekao. Sa konstatacijom jav. tužioca podneli smo optužnicu.”

Konstatuje se da je svedok izjavio:

¹⁴ Verovatno – „koncipirana”.

„ [Razgovarajući] o događaju sa kolegama iz Prijepolja i imao sam utisak da ništa o tome nisu znali. O samom događaju sa kolegama i ono što smo radili u vezi sa ovim događajem nismo razgovarali sa OUP-a iz Prokuplja. Razgovori sa okrivljenima su trajali otprilike 6–7 sati i mi smo razgovore započeli do 8 sati uveče i možda do 2–3 sata noću. A onda smo sutradan nastavili razgovor. Izjave smo kucali na kraju razgovora, odnosno kada su razgovori završeni. Izjave su kucane pojedinačno. U rešenju o pritvoru je naznačeno vreme i to je bilo u Prokuplju. Okrivljene nismo ispitivali u prostorijama Osnovne škole već u zgradi Okružnog zatvora u delu u kome se nalaze prostorije Uprave. Nije mi poznato kada su okriv. Demirović i Cvjetan privedeni istražnom sudiji. U to vreme nije bilo mogućnosti da se preduzmu mere za identifikaciju žrtava. Koliko se sećam, kriv. prijavu smo podneli u odnosu na leševe koji su pronađeni u jednom dvorištu gde je bilo više leševa, jedno je bilo na stepeništu i ovoga se zaista ne sećam, a sve to na osnovu dokumentacije i nismo bili na licu mesta. Ja kod sebe imam izveštaj koji je sačinjen od SUP-a Priština i nismo bili u mogućnosti da kontaktiramo sa lekarom koji je dao podatak o vremenskom rasponu nastupanja smrti u odnosu na pregled leševa. Nejasno je i da li je radnik SUP-a Priština ili Instituta za sud. medicinu. U svom radu mi smo koristili i izveštaj skica lica mesta i dokumentaciju. Ne znam kako je došlo do razlike između broja leševa u izveštaju i kod istražnog sudije. Ja od 01. jula 1990. godine radim kao inspektor za kriv. i sek. delinkvente. U svojoj karijeri nisam imao slučaj sa ovolikim brojem slučajeva. Kolega i ja smo došli od 15 časova, a pošli smo iz Prokuplja u nedelju oko 13 ili 14 časova. Osim dokumentacije koju sam naveo mi smo obavili razgovor sa okrivljenima i nikakve druge dokaze mi za to vreme nismo nabavili.”

Na pitanje okr. svedok odgovara:

„Sa generalom Ilićem nisam razgovarao i ne sećam se da li je Oparnica razgovarao sa Ilićem i ne verujem da je tako bilo. Ja se ne sećam da je kolega Oparnica telefonom generalu rekao: 'Generale, tvrda je kost.' Nije tačno da smo okrivljenom pretili streljanjem, nije tačno da okrivljenom kažem da neće videti porodicu. Ja se sećam da je okr. svaki put kada smo pili kafu i on je pio.”

Pitanja više nema.

Izjavljuje da stavlja prigovor iskazu svedoka na isti način kao što je stavio prigovor iskazu svedoku Oparnici iz istih okolnosti, s tim što dodaje da je Klikovac bio prisutan davanju iskaza kod istražnog sudije.

Sud donosi

R e š e n j e

Da se glavni pretres prekine, s tim što je nastavak određen za

14.04.2003. godine u 10.00 časova.

ZAPISNIK O PREPOZNAVANJU

Sastavljen u Okružnom zatvoru u Beogradu dana 8.07.2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 25/99 od 5.04.2002. godine.

Prepoznavanju prisustvuju zamenik OJT Ružica Janjić, branioci okrivljenog, advokati Đorđe Kalanj i Dušan Rodić¹⁵, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokati Teki Bokši i Dragoljub Todorović, tumači Mario Rosini, za englesko-srpski jezik, za albansko-srpski i englesko-albanski Ervin Mazniku i kao staralac oštećenima engleski državljani gospođa Pen Douz.

Konstatuje se da je pristupila radi prepoznavanja Lirie Bogujevci¹⁶, stara 13 godina, živi u Engleskoj, upitana da opiše lice ili lica koja su pucala u njenu mamu, izjavljuje:

„Bilo je oko dvadeset ljudi, svi su bili u bašti i ja sam zapamtila dvojicu od njih, sećam se da je jedan bio visok sa bradom i imao bradu, a drugi nije bio toliko visok i imao je ožiljak na licu u vidu srca, bili su tamnopusi. Imali su zelene uniforme, a na glavi nisu imali ništa.“ Dalje misli da bi bila sposobna da prepozna nekoga od njih. Dodaje da se onesvestila pre pucnjave. Misli da su bila ona dvojica, da su oni pucali. „Ona dvojica koje sam opisala bili su ispred ostalih.“ Crta – ožiljak koji je primetila kod jednog od onih dvojice nalazi se na njegovom levom obrazu, a sada pokazuje na svom levom obrazu, ožiljak otprilike dužine neveliki, a pokazuje dužinu od oko 5 santimetara.

Svedokinja pristupa prepoznavanju, te izjavljuje: „U nizu za prepoznavanje prepoznajem osobu koja stoji druga zdesna u crvenoj košulji.“

Konstatuje se da je svedokinja prepoznala okrivljenog Cvjetan Sašu.

¹⁵ Goran Rodić.

¹⁶ Lirrie Bogujevci.

Konstatuje se da su u nizu za prepoznavanje zdesna nalevo bila sledeća lica: 1. Đelekar Srđan, 2. Cvjetan Saša, 3. Mećanin Slobodan, 4. Maletić Predrag, 5. Rimac Mirko.

Naknadno svedokinja izjavljuje da je čovek koga je pokazala, prepoznala, sličan čoveku koji je imao bradu koga je opisala.

Branioći okrivljenog izjavljuju da lica na poziciji 4 i 5 uopšte nisu slična okrivljenom, pa predlažu da se izvrši fotografisanje svih lica u nizu.

Zamenik OJT izjavljuje da se protivi predlogu za fotografisanje, smatrajući da primedba da se lica na poziciji 4 i 5¹⁷ nije na mestu jer su lica sličnih visina i konstitucija.

Branioći okrivljenog izjavljuju da stavljaju primedbu koja glasi da dva lica u nizu, i to na pozicijama 4 i 5, su bez kose, dok ostala lica imaju kosu.

¹⁷ Nedostaje deo teksta.

ZAPISNIK O PREPOZNAVANJU

Sastavljen u Okružnom zatvoru u Beogradu dana 8.07.2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 25/99 od 5.04.2002. godine.

Prepoznavanju prisustvuju zamenik OJT Ružica Janjić, branioci okrivljenog, advokati Đorđe Kalanj i Dušan Rodić¹⁸, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokati Teki Bokši i Dragoljub Todorović, tumači Mario Rosini, za englesko-srpski jezik, za albansko-srpski i englesko-albanski Ervin Mazniku i kao staralac oštećenima engleski državljanin gospođa Pen Douz.

Pristupila prepoznavanju Jehona Bogujevci, stara 15 godina, izjavljuje da želi da govori i na engleskom i na albanskom, iskaz daje u prisustvu sudskog psihologa i prevodilaca sa engleskog na srpski, albanskog na srpski i engleskog na albanski.

Na pitanje predsednika veća svedok odgovara: „Ja se sećam događaja i znam zbog čega sam pozvana, a mislim da mi je tada 10 ili 11 godina. U ovom događaju pogođena sam mecima u ruku, ramena i nogu, mislim da se malo prisećam lica koja su u mene pucala, bilo je prisutno dosta ljudi, bili su vani u bašti i na ulici. Mislim da oko dvojica je pucalo, odnosno da je bilo oko dva čoveka koji su pucali. Sećam se jednog od njih, bio je dosta visok, nije bio preterano korpulentan, imao je na glavi kapu (a pokazuje četvrtastu), a napred je imala obod zelene boje. Ne mogu da se prisetim da li je imao još bilo šta na licu. Mislim da je bio svetle puti, kosu mu nisam videla. Mislim da bih mogla da prepoznam tog čoveka. Taj čovek je bio neobrijan imao je sasvim malu i kraću bradu. Taj čovek je na sebi imao uniformu zelene maskirne boje.

Pristupa se prepoznavanju, pa se konstatuje da se u nizu za prepoznavanje nalaze sledeća lica poređana zdesna na levo

1. Maletić Predrag

¹⁸ Goran Rodić.

2. Mečanin Slobodan
3. Đelekar Srđan
4. Cvjetan Saša
5. Rimac Mirko

Konstatuje se da je svedok – oštećena pokazala na lice koje se nalazi na poziciji broj 4 gledano zdesna nalevo – Cvjetan Sašu.

Primedbe na zapisnik ostaju, po izjavi branilaca, kao u zapisniku koji je izvršila Bogujevci Liria¹⁹.

¹⁹ Lirrie Bogujevci.

ZAPISNIK O PREPOZNAVANJU

Sastavljen u Okružnom zatvoru u Beogradu dana 8.07.2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 25/99 od 5.04.2002. godine.

Prepoznavanju prisustvuju zamenik OJT Ružica Janjić, branioci okrivljenog, advokati Đorđe Kalanj i Dušan Rodić²⁰, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokati Teki Bokši i Dragoljub Todorović, tumači Mario Rosini, za englesko-srpski jezik, za albansko-srpski i englesko-albanski Ervin Mazniku i kao staralac oštećenima engleski državljani gospođa Pen Douz.

Pristupio je Bogujevci Fatos, star 16 godina, izjavljuje da želi (...) ²¹ na albanskom jeziku, pa se konstatuje da iskaz daje u prisustvu prevodilaca sa albanskog na srpski, engleskog na srpski i albanskog na engleski.

Izjavljuje da zna zbog čega je pozvan, želi da iznese svoj iskaz. Dodaje da je u vreme kada se događaj odigrao imao 12 ili 13 godina, dalje na pitanje predsednika veća odgovara:

„U ovom događaju sam pogođen iz automatskog oružja u obe noge. Ne mogu da se setim, odnosno ne mogu da identifikujem lice koje je u njega²² pucalo, jer ga nisam video. Ja sam siguran da su pucala dvojica, a postoji mogućnost da ih je bilo više. Mislim da ih je bilo više koji su pucali, a bilo je prisutno između 5 i 6 lica. Odnosno, oko mesta gde se ovo dogodilo bilo je više lica, ali ja sam video oko 6 ili 7 lica. Ja ne mogu da opišem lica koja su pucala jer sam u grupi bio prvi, a oni su pucali iza mojih leđa tako da ih ja nisam mogao videti.

Ja mogu da prepoznam najmlađeg koji je bio u toj grupi, a pri tom mislim na grupu lica koji su imali iste uniforme. Taj čovek je bio najmlađi, imao je kapu vojničku, imao je duguljasto mršavo lice, nije imao bradu, kratku kosu

²⁰ Goran Rodić.

²¹ Verovatno – „da govori“.

²² Verovatno – „u mene“.

je imao crne boje, a pre bih rekao da je nizak nego visok. Taj čovek je nas pretresao pa su nas onda izveli na ulicu i tog čoveka više nisam video.

Taj čovek je bio možda malo viši od moje sadašnje visine, ja sam sada visok oko metar i 70.”

Svedok pristupa prepoznavanju, s tim što se u nizu za prepoznavanje zdesna nalevo nalaze sledeća lica:

1. Đelekar Srđan
2. Rimac Mirko
3. Mečanin Slobodan
4. Maletić Predrag
5. Cvjetan Saša

Konstatuje se da je svedok prepoznao lice na poziciji u nizu broj 5. zdesna nalevo – Cvjetan Sašu.

Na pitanje predsednika veća svedok odgovara: „Ovo lice nije ono koje sam ja malopre opisao. Ovo je čovek koga sam prepoznao jer je bio prisutan. Čoveka koga sam prepoznao prepoznajem kao čoveka koji je takođe bio prisutan, odnosno objašnjavam da su bila dva čoveka koji su bili jako slični ovom čoveku, tako da nisam siguran da je to baš ovaj čovek koga sam sada pokazao bio tamo na licu mesta. Ja mislim da je ovaj čovek koga sam sada prepoznao bio glavni i on je stalno nešto govorio, a ovaj je čovek jedini koji je govorio i obraćao se nama. Malopre, kada sam opisivao čoveka pre prepoznavanja, a koga nema u liniji za prepoznavanje, ja izjavljujem da sam opisao samo jednog čoveka zato što nisam imao prilike da opisujem više. Mogao bih da opišem i druge ljude koji su bili prisutni.”

Prepoznavanje je završeno.

Branioci iznose iste primedbe na zapisnik kao na zapisniku o prepoznavanju koji je izvršila Bogujevci Liria²³.

²³ Lirrie Bogujevci.

ZAPISNIK O PREPOZNAVANJU

Sastavljen u Okružnom zatvoru u Beogradu dana 8.07.2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 25/99 od 5.04.2002. godine.

Prepoznavanju prisustvuju zamenik OJT Ružica Janjić, branioci okrivljenog, advokati Đorđe Kalanj i Dušan [Goran] Rodić, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokati Teki Bokši i Dragoljub Todorović, tumači Mario Rosini, za englesko-srpski jezik, za albansko-srpski i englesko-albanski Ervin Mazniku i kao staralac oštećenima engleski državljani gospođa Pen Douz.

Pristupila je Bogujevci Saranda, stara 18 godina, izjavljuje da želi svoj iskaz da iznese na engleskom jeziku, s tim što ukoliko bude potrebno da objasni nešto što je teže služiti se i albanskim jezikom. Konstatuje se da svedok daje iskaz u prisustvu prevodilaca sa engleskog na srpski, albanskog na srpski, i engleskog na albanski.

Na pitanje Predsednika veća svedokinja odgovara:

„Mislim da znam zbog čega sam pozvana, a kada se ovaj događaj odigrao imala sam nepunih 14 godina. Događaj se odigrao u bašti iza kuće, bilo je dosta ljudi u uniformama, a ne mogu tačno da preciziram broj; i ja sam povređena, pogođena sam mecima u ruku, nogu i u leđa. Ja sam videla jednog čoveka koji je u mene pucao. Iz povreda koje sam ja zadobila ja zaključujem da je bilo više lica koja su u mene pucala. Mislim da bih mogla da prepoznam čoveka koji je u mene pucao. Taj čovek je bio prilično visok, imao je bradu, imao je blizu 40 godina sudeći po njegovom izgledu. Taj čovek je imao maskirnu uniformu. Kosa tog čoveka bila je tamnobraon srednje dužine, ne sećam se boje njegovih očiju, a mislim da su bile smeđe. Osim njega mogla bih da prepoznam i još neka od lica koja su bila prisutna.

Bio je jedan koji je bio nizak, prilično mlad, nosio je kapu koja je bila okrenuta naopako, tako da je prednji deo bio otpozadi. Nisam mogla da vi-

dim boju kose jer je nosio kapu, on je bio prilično nizak, nisam videla da li je on pucao. Ja nisam mogla da vidim da li je još neko pucao, jer kada je taj čovek pucao u mene, ja sam pala, pokrila oči rukama i zažmurila. Mogla bih da opišem da je bio još jedan koji je bio stariji, a bio je prilično nizak, imao je visinu kao ovaj mlađi i nosio je bradu, bio je dakle gotovo plavokos ili veoma svetle smeđe kose. Mislim da su mu oči bile zelene. Bio je još jedan koji je bio dosta visok i prilično jake građe i taj je nosio bradu i njegova boja kose je bila tamnosmeđa, nije nosio kapu ni bilo šta na glavi, bio je star oko 40 godina, tako je izgledao. Dakle, kada smo otišli na ulicu, pre nego što sam ranjena, to je bilo blizu policijske stanice, taj čovek je ušao u dućan, bio je prilično mlad, imao je bradu, kosa mu je bila tamnosmeđa, brada je bila kratka, a u dućanu je bilo dvoje starih ljudi. Dakle bio je još jedan koji je bio tamo kad su nas izvodili iz kuće u baštu, imao je dugu crnu kosu, bio je dosta visok i imao je mindušu ili naušnicu. Više nikog ne bih mogla jasno da opišem.

Konstatuje se da svedokinja pristupa prepoznavanju, a u nizu za prepoznavanje se nalaze sledeća lica poređana zdesna nalevo:

1. Cvjetan Saša
2. Rimac Mirko
3. Đelekar Srđan
4. Maletić Predrag
5. Mečanin Slobodan

Konstatuje se da je svedokinja pogledala niz za prepoznavanje te je izjavila da je sigurna da lica koja stoje na pozicijama 2, 3, 4 i 5 gledana zdesna nalevo nisu učestvovala, a za lice koje se nalazi na poziciji broj 1 nije sigurna da li je učestvovalo. Konstatuje se da je lice na poziciji broj 1 okrivljeni Cvjetan Saša.

Konstatuje se da je okrivljeni Cvjetan Saša prilikom prepoznavanja koja su vršile Lirrie Bogujevci²⁴ i Jehona Bogujevci bio obučen u majicu koja je pola crvena a pola teget, bez kragne, a da je nakon toga presvučen te je prilikom prepoznavanja koje je vršio Fatos Bogujevci i Saranda Bogujevci bio obučen u teget majicu sa kragnom.

²⁴ Lirrie Bogujevci.

Branioci okrivljenih izjavljuju da ostaju pri istim primedbama kao na prethodnim zapisnicima o prepoznavanju.

K-broj 792/02.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU, dana 09. jula 2003. godine, u krivičnom postupku protiv optuženog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02.

PRISUTNI SU:

PREDSEDNIK VEĆA – SUDIJA
Biljana Sinanović

ZAMENIK OJT-a
Ružica Janjić

ČLAN VEĆA – SUDIJA
Siniša Važić

ČLANOVI VEĆA-SUDIJE

– p o r o t n i c i –

Pajović Ivica

Nikolić Nada

Rakić Ljubiša

OPTUŽENI

Cvjetan Saša

ZAPISNIČAR

Slobodanka Nedeljković

BRANIOCI:

adv. Đorđe Kalanj

adv. Goran Rodić

Započeto u 10:00 časova.

Glavni pretres je javan.

Konstatuje se da su na glavni pretres pristupili zamenik OJT Ružica Janjić, okrivljeni Cvjetan Saša, koji je priveden iz Okružnog zatvora, branioци okrivljenog, advokati Đorđe Kalanj i Goran Rodić, punomoćnici oštećenih, ad-

vokati Teki Bokši i Dragoljub Todorović, kao i Nataša Kandić, sudski tumač za albanski jezik Gani Morina, te tumači za engleski jezik Mario Rosini i tumač za albansko-engleski jezik Ervin Mazniku, sudski psiholog Dušanka Garić.

Konstatuje se da su u sud pristupili oštećeni Saranda Bogujevci, Fatos Bogujevci, Jehona Bogujevci, Lirie Bogujevci²⁵, Saget Bogujevci²⁶ i Selatin Bogujevci, koji se iz razloga posebne zaštite nalaze u odvojenoj prostoriji u zgradi suda.

Punomoćnik oštećenih Nataša Kandić predlaže da se isključi javnost sa dela glavnog pretresa na kome će biti saslušavani maloletni oštećeni-svedoci, kao i za vreme saslušanja Sarande Bogujevci, koja je mlađe punoletno lice.

Sudski psiholog Dušanka Garić izjavljuje da na osnovu razgovora sa oštećenima – maloletnim svedocima ne bi se moglo zaključiti da se oni nalaze u nekom akutnom lošem stanju u vezi sa događajem, ali s obzirom na njihov uzrast svakako je za njih prihvatljivije da javnost sa glavnog pretresa bude isključena.

Zamenik OJT izjavljuje da ovakav predlog prepušta punomoćnicima oštećenih, a dodaje da za ovakav stav postoji oslonac u Zakonu u članu 292. ZKP.

Punomoćnik oštećenih advokat Teki Bokši²⁷ sa svoje strane predlaže isključenje javnosti iz istog razloga što je prethodni punomoćnik navela, te predlaže i da se za mišljenje upita psiholog, koja je došla u pratnji dece, koja bi se o tome mogla bolje izjasniti.

Branilac okrivljenog advokat Đorđe Kalanj izjavljuje da se protivi predlogu za isključenje javnosti smatrajući da je u interesu odbrane da se baš današnje saslušanje svedoka – oštećenih, obavi u prisustvu javnosti. Dodaje da je prisutan sudski psiholog koji u svakom trenutku može pružiti pomoć prilikom davanja iskaza maloletnih lica, te predlaže da se svako

²⁵ Lirrie Bogujevci.

²⁶ Safet Bogujevci.

²⁷ Teki Bokshi

maloletno lice upita ponaosob da li želi da javnost bude isključena za vreme saslušanja ili ne.

Okrivljeni izjavljuje da je saglasan sa predlozima svog branioca, a što se njega lično tiče oštećeni od njega imaju dužno poštovanje, tako da smatra da nema potrebe da se javnost isključuje.

Sud donosi

R e š e n j e

Da se isključi javnost u delu glavnog pretresa na kome će biti saslušani maloletni Bogujevci Lirie²⁸, Bogujevci Jehona i Bogujevci Fatos, radi zaštite interesa maloletnika.

Odluka je doneta na osnovu člana 292 ZKP s obzirom da su maloletnici Fatos Bogujevci, Jehona Bogujevci i Lirie Bogujevci²⁹ sada stari ispod 16 godina, a u vreme događaja koji je predmet optužbe bili su stari ispod 12 godina.

U delu glavnog pretresa sa koga je javnost isključena na glavnom pretresu biće prisutni punomoćnici oštećenih, te deo stručne javnosti i to: predstavnik ICG Milanka Šaponja-Hadžić, član FHP Jelena Stevančević, član izvršni direktor KHK – dr Gazmed Fula³⁰, izvršni direktor KMDLNJ – Bedžet Šalja³¹, predstavnici JUKOM-a – Šolić Natalija i Novak Bučo³², predstavnik Helsinškog odbora za Srbiju – Čolak Mihajlo, predstavnik KMDLNJ – Driton Bilali i predstavnik FHP, iz Prištine – Anka Kurteši³³.

Sud donosi

²⁸ Lirrie Bogujevci.

²⁹ Lirrie Bogujevci.

³⁰ Gazmend Pula.

³¹ Shala Bexhet.

³² Novak Vučo

³³ Anka Kurteshi-Hajdari

R e š e n j e

Da se glavni pretres održi.

Glavni pretres je javan u delu saslušanja svedoka Bogujevci Safeta i Bogujevci Selatina.

Konstatuje se da se glavni pretres održava pred Većem u istom sastavu, koje donosi

R e š e n j e

Da se glavni pretres nastavi izvođenjem dokaza.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

Svedok-oštećeni BOGUJEVCI SELATIN³⁴

Pre nego što je svedok pristupio glavnom pretresu, svedok Goran Rodić predlaže da se iskazi svedoka i prevođenje njihovog iskaza tonski snima te podseća sud da prisutni prevodioci nisu poznati, te nisu položili zakletvu.

Sudski prevodilac za albanski jezik izjavljuje da je dostavio rešenje kojim je postavljen za sudskog tumača, a u vezi sa tim je i položio zakletvu.

Prevodioci Mario Rosini i Ervin Mazniku su prevodioci UNMIK-a, pa se konstatuje da im je pročitao tekst zakletve u smislu člana 95. stav 3. ZKP.

Sud donosi

R e š e n j e

³⁴ Selatin Bogujevci.

Odbija se predlog za tonsko snimanje. glavni pretres³⁵

SASLUŠANJE SVEDOKA BOGUJEVCI SELATINA

Svedok-oštećeni BOGUJEVCI SELATIN, star 47 godina, živi u Engleskoj, oštećeni maloletni Fatos, Jehona i Lirie³⁶ su njegova deca, po zanimanju mašinski tehničar, izjavljuje da svoj iskaz želi da iznese na albanskom jeziku, pa se konstatuje da je svedok upozoren, opomenut, položio zakletvu, izjavljuje:

Na albanskom jeziku u prisustvu prevodioca sa albanskog na srpski jezik.

„Kada se događaj odigrao, u kući tada su bili moji roditelji, otac i majka, odnosno majka je bila prisutna, Šehide Bogujevci³⁷, moje petoro dece: Nora Bogujevci – ćerka, Fatos Bogujevci – sin, Jehona Bogujevci – ćerka, Lirie Bogujevci³⁸ – ćerka i Genc Bogujevci – sin. Prisutna je bila moja snaja, žena rođenog brata, moja žena i troje dece. Znači moja žena se zove Šefkata Bogujevci³⁹, snaja Sara Bogujevci⁴⁰, Saranda Bogujevci – ćerka mog brata, Špend Bogujevci⁴¹ – sin mog brata i Špetin Bogujevci⁴² – bratov sin. Tog trenutka boravila je kod nas i tetka Nefise Lugaljin⁴³ i njena snaja Fexhrie Fuganjini⁴⁴. Moja kuća se nalazila u Podujevu u ulici Kosančić Ivana broj 265. Toga 28. marta ja sam u šest časova ujutru, na insistiranje moje supruge i dece, napustio kuću. Razlog što sam napustio kuću na njihovo insistiranje jeste to što je već počela akcija ulazak po kućama, i zajedno sa bratom od strica Valdetom Bogujevcijem izašli smo, napustili smo kuću.

³⁵ Glavnog pretresa.

³⁶ Lirrie Bogujevci.

³⁷ Shehide Bogujevci.

³⁸ Lirrie Bogujevci.

³⁹ Shefkate Bogujevci.

⁴⁰ Sala Bogujevci.

⁴¹ Shpend Bogujevci.

⁴² Shpetim Bogujevci.

⁴³ Nefise Bogujevci Llugaliu.

⁴⁴ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

Zajedno s nama bio je i Enver Dulaći⁴⁵ koji je bio gost kod strica, sklonjen je bio u stričevoj kući. Išli smo otprilike vazdušnom linijom oko 300 metara i tu smo se sklonili. Mi smo ostali tu na tom mestu od šest sati do uveče i na početku, oko 6 časova ujutru, bilo je malo ljudi, kasnije su počeli da dolaze iz drugih okolnih mesta i broj je bio poprilično veliki. Ja sam ostao tu sa tim ljudima od 6 časova ujutru do 8 časova uveče i uspeo sam za to vreme da stupim u kontakt sa mojim bratom koji mi je predložio da napustim to mesto i da idem, odnosno da dođem za Balovac, selo u blizini Podujeva. Razlog da napustim to mesto i da pođem za Balovac jeste: hteo sam da tražim porodicu, da nađem porodicu za koju nisam znao gde je sklonjena i gde se nalazi. Dok sam bio u gradu Podujevu čuo sam od gospodina Nazima Veselija da su ubijeni otac i sin Idriz i njegov sin Selif⁴⁶, ne sećam se njihovog prezimena, a sam Nazim koji mi je to saopštio, bio je ranjen. Na istoj lokaciji gde su pomenuta dvojica bila ubijena, znači u istoj ulici gde se nalazi moja kuća, znači na suprotnoj strani. To veče sam proveo u Balovcu, sutradan sam izašao i bio sam tu negde kraj puta koji vodi ka Nišu, tu su već počeli da dolaze drugi stanovnici Podujeva i ponadao sam se da će tu neko biti od mojih. Ceo dan sam tu proveo, nikog nisam video i nikakva obaveštenja i saznanja od nikoga nisam dobio u vezi njih. Sutradan postupio sam na isti način, trećega dana sam pokušao da se probijem, otišao sam do Šajkovca, Ladovca, Hertice i tražio sam porodicu. Sutradan sam stigao do Baklave⁴⁷ u mestu Diz. Tu sam ceo dan čekao od 7 sati i tražio sam ih. Uveče pokušao sam da se ponovo vratim u Balovac. U to vreme, odnosno oko 7 časova, kada sam pokušao da se vratim u Balovac, počela je pucnjava u pravcu Podujeva i okolnih sela – mesta po onome kako sam ja shvatio, pucnjevi su dolazili od pozicije iza crkve i sa mosta koji se nalazio na putu u pravcu Niša.

Po prvi put čuo sam o sudbini dece 14. aprila u selu Kulići⁴⁸. Informaciju sam dobio od jedne osobe čije dete je operisano uoči početka bombardovanja i nalazio se u bolničkoj sobi sa mojom decom. Deca su njemu dala jedno pismo sa imenima i prezimenima s molbom da to pismo preda nekome od njihovih očeva koji se nalaze trenutno negde po šumama. Od te

⁴⁵ Enver Duriqi.

⁴⁶ Selim.

⁴⁷ Batlave.

⁴⁸ Koliq/Koljić.

osobe saznao sam da su mi deca u bolnici. U bolnici je bila Saranda, Fatos Bogujevci, Jenoga Bogujevci⁴⁹, Genc Bogujevci, a Lirio⁵⁰ je već tada bila u Beogradu. 15. aprila moj rođeni brat Safet i moj prijatelj Enver dogovorili su se i odlučili da pođu u bolnicu u Prištinu i to od sela Diz koje je otprilike udaljeno od Prištine oko 30 kilometara. Tada smo saznali istinu o sudbini i o onome šta se deci dogodilo. Naime, moj brat Safet Bogujevci i moj prijatelj Enver Durići otišli su u Prištinu i od moje dece saznali šta se dogodilo sa mojom porodicom, pa su meni to ispričali. Ja sam saznao po povratku Safetovom iz bolnice sledeće: Safetova ćerka Sradna⁵¹ je rekla da je ona ranjena, da je Liria⁵² prebačena za Beograd. Tada sam znao da su ostali članovi porodice ubijeni, bio sam šokiran i nisam mogao da verujem da se to dogodilo i tog trenutka nije postojala nikakva mogućnost da budemo detaljnije obavešteni kako se to dogodilo.

Svoju decu sam video prvi put 1. maja u bolnici i to kada su nas sve skupa naterali da napustimo šumu da pođemo u pravcu Prištine, i u polasku iz Prištine za Podujevo zabranili su nam da svratimo za Podujevo nego da produžimo dalje za selo Šajovo.

Shvatio sam da su deca teško ranjena, Jehona je imala dve prostore rane na leđima i jednu na nozi, tada je imala 11 godina. Liria⁵³ je bila ranjena u predelu vrata i to u dušnik i dušnik je bio skoro potpuno uništen, ona je imala nepunih 9 godina. Fatos je bio ranjen na levoj nozi i mislim da je bio ranjen sa pet ili šest metaka, tada je imao nepunih 13 godina. Genc je bio ranjen u levu butinu i dan-danas metak mu nije izvađen i tada je imao 6 godina. Saranda, ćerka moga brata, ona je pretrpela najteže rane i mislim da je imala oko 9-10 metaka samo na desnoj ruci i na leđima i po dolasku KFOR-a tada je ona imala nepunih 14 godina. Od dece sam saznao šta se desilo sa ostatkom porodice. Ja nisam sahranjivao nijednog od njih, nisam ih našao, njih su sahranili neki ljudi koji su bili ovlašćeni od strane Opštine Podujevo. Čuo sam da su sahranjeni u gradskom groblju. Čuo sam tada da se 19 grobova nalaze u kompleksu gradskog groblja. Ispred grobova bila

⁴⁹ Jehona Bogujevci.

⁵⁰ Lirrie Bogujevci.

⁵¹ Saranda Bogujevci.

⁵² Lirrie Bogujevci.

⁵³ Lirrie Bogujevci.

je jedna lamperija. Na svakom grobnom mestu je bilo po jedno obeležje i samo jedno ime je čitko napisano, ime Ambi Durići⁵⁴, otac Envera Durićija i ime Enverove majke – Ecme⁵⁵ i ime i prezime, odnosno devajačko prezime Nede Šabani⁵⁶, to je žena Envera Durićija. Na osnovu te činjenice mi smo došli do zaključka, s obzirom da su članovi naše porodice bili u to vreme zajedno sa njima, da su i oni poginuli u to vreme i da su sahranjeni zajedno sa njima. Dok je trajao rat nije me niko pozivao da izvršim identifikaciju, niti su mi odobrili da ja pođem do groblja da vidim, čak su mi zabranili i pristup kući. Posle rata bilo mi je omogućeno i odobreno da to vidim. Pozvao me je KFOR i OESCE⁵⁷ i pripadnici Haškog tribunala. Ekshumacija je izvršena otprilike 19. jula ili avgusta 1999. godine. Mi smo prepoznavali žrtve, jedan broj na osnovu odeće, a neki su bili potpuno čitavi, moglo se lako videti. Tom prilikom sam identifikovao, odnosno video tri člana moje porodice, odnosno sve članove moje porodice i Enverove porodice. Tu je bio zajedno sahranjen i moj komšija Seljman Gaši. Ekshumacija je izvršena na gradskom groblju u Podujevu – to je groblje kod pruge, a to je put koji vodi prema Šajkovcu. Tu je bilo sahranjeno devetnaestoro ljudi, svi su ekshumirani. Ja sam prepoznao: moju majku – Šehide Bogujevci, moju suprugu – Šefkate, bratovljevu ženu – Salju Bogujevci, moju ćerku – Noru Bogujevci, moje sinovce – Špend Bogujevci i Špetin Bogujevci, moju tetku – Nefise Bogujevci-Dugaliju⁵⁸, njenu snahu – Fezrije Bogujevci, devojačko Bljakčori – Lugariju⁵⁹, otac mog prijatelja Kandi Durići⁶⁰ koji je bio sklonjen kod moje porodice, to je bilo tog dana kada sam ja otišao, njegovu suprugu – Esmu Durići, Fitnete Durići – njihova snaha, Dafinu Durići – Enverova kćerka, Arbr Durići⁶¹ – njihov unuk, Mimozu Durići – takođe unuka i Arbion Durići⁶² – on je unuk. Svi su oni bili zajedno, s tim što ja objašnjavam da su neki od njih bili u kući mog strica, a neki u mojoj kući, a obe kuće su u istom

⁵⁴ Amdi Duriqi.

⁵⁵ Esma Duriqi.

⁵⁶ Fitnete Shabani Duriqi.

⁵⁷ OEBS[Organizacija za evropsku beybednost].

⁵⁸ Nefise Bogujevci Llugaliu.

⁵⁹ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

⁶⁰ Hamdi Duriqi.

⁶¹ Arbër Duriqi.

⁶² Albion Duriqi.

dvorištu. Toga dana od straha moji su napustili kuću i otišli su kod strica Hamdije⁶³, koja se nalazi u istom dvorištu zato da bi bili svi na okupu.

Nakon izvršene ekshumacije mi smo sahranili tela pokojnih. Osim ovih ljudi koje sam nabrojao, koje sam prepoznao, na istom mestu bili su sahranjeni i drugi ljudi i to Selam Gaši⁶⁴, koji je bio moj prvi komšija. Prepoznao sam oca i sina Idriza i Selima, čijeg se prezimena ne sećam. Samo jednog od svih tih ljudi nisam prepoznao. Prema tome ja sam video svih 19 ekshumiranih leševa i prepoznao sam 18. Ekshumacija je izvršena ponovo 2001. godine, ja nisam mogao da prisustvujem jer sam bio sprečen, tada sam se nalazio u Engleskoj i nisam imao isprave.

Nikakvu dokumentaciju u vezi sa ekshumacijom nisam dobio, a kada je ekshumacija ponovo rađena 2001. godine tada sam dobio dokumentaciju. Tada kada je vršena ekshumacija 2001. godine, posmrtni ostaci su poslani za Orahovac, gde je postojala ekipa koja je bila ovlašćena da vrši identifikaciju. Posle prve ekshumacije 2001. godine nije vršena ekshumacija, samo prepoznavanje. Meni je poznato da su pregled leševa vršili patolozi koji su radili u Prištinskoj bolnici, Muharem Rama i Tefik Gaši, to je bilo 30. marta 1999. godine.

Ja se pridružujem krivičnom gonjenju prema okrivljenom. O odštetnom zahtevu ću se izjasniti naknadno.”

Pošto su svedoku predložene fotografije koje se nalaze u fotodokumentaciji, svedok objašnjava:

„Na slici pod brojem 1 i 2 u fotodokumentaciji označenoj sa rednim brojem 16 vidi se slika stare kuće Aljena Gašija⁶⁵, koja se nalazila na kraju našeg dvorišta. Na fotodokumentaciji koja je obeležena rednim brojem 15, fotografija napravljenih kako je naznačeno preko puta kuće broj 267, izjavljujem da lica na fotografiji ne prepoznajem. Na fotografijama u istoj fotodokumentaciji prepoznajem kafanu ‘Drina’⁶⁶, a mislim da je lice na fotograf-

⁶³ Hamdi Duriqi.

⁶⁴ Selman Gashi.

⁶⁵ Halim Gashi.

⁶⁶ „Drini”.

iji broj 2 Hamdija⁶⁷ ili Selman Gaši, nisam potpuno siguran, na fotografiji broj 3 mislim da bi trebalo da bude Hamdija Durići, na fotografiji broj 4 ne mogu nikog da prepoznam, na fotografiji broj 5 prepoznajem moju majku Šehidu Bogujevci, na fotografiji broj 6 je Šefkata Bogujevci⁶⁸, moja su-pruga.”

Na pitanje zamenika OJT, svedok odgovara:

„Od Podujeva prema Šajkovcu je bio jedini bezbedan put i jedini prolaz kojim je moglo da se ide. Mi nismo pobegli što nam je neko rekao ili naredio da mi napustimo, nego smo zbog pucnjave sa svih strana morali da odemo, a to što tom prilikom je bilo puno poginulih. Siguran sam da je to bilo protivavionsko oružje, ne mogu tačno da odgovorim, odnosno objašnjavam da su Idriz i Selim kojima ne znam prezime stanovali u kući preko puta. Tačno je da je prezime tih lica Tahiri, kako je sada navela zamenik OJT, oni su kao podstanari stanovali u toj kući.”

Konstatuje se da je svedok nacrtao skicu lica mesta gde se nalazi njegova kuća koja je združena spisima.

Na pitanje punomoćnika oštećenih adv. Dragoljuba Todorovića, kakva je to akcija za koju je on čuo, akcija ulazaka u kuće, i od koga je čuo, ko je vodio akciju, svedok odgovara:

»Ja ne mogu da navedem imena i prezimena policajaca koji su se prvi tu pojavili pred našu kuću, gde je stalo jedno oklopno vozilo ispred kuće, ali tvrdim da su to bili pripadnici lokalne policije, a ko je njih vodio i ko je komandovao njima meni nije poznato. To sam lično i video, i odmah su počeli da udaraju i nogama i drugim predmetima po kućnim vratima, odnosno po dvorišnim vratima. Pucnjave i nasilno obijanje raznih objekata i lokala bilo je pre toga, ali toga dana je počela akcija takvih razmera. Prvog dana bombardovanja ubijen je Naser Ćata⁶⁹ i njegov stric isto tako bio je ranjen, a lež je stajao ceo dan. Smatram da je bilo neophodno da ovo iznesem, jer je taj događaj prethodio ostalim događajima. Ja nisam smeo da dođem

⁶⁷ Hamdi Duriqi.

⁶⁸ Šefkate Bogujevci.

⁶⁹ Naser Gjata.

kući da vidim šta se desilo sa mojom porodicom, a verujem da je Podujevo napustilo svo stanovništvo, a ostalo je samo dvadesetak starijih ljudi Albana i to je bio razlog što se nisam mogao vratiti da tražim familiju u Podujevu. Otac i sin Tahiri su ubijeni 28. marta 1999. godine, ja sam za to saznao istog tog dana oko 12 sati, bio sam na jednoj livadi preko puta moje kuće, to je mesto gde sam se bio sklonio. Abdi Durić⁷⁰ je imao otprilike 71 godinu, a Seljman Gaši je imao oko 68 godina.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić, svedok odgovara:

„Dana 19. aprila 1999. godine, od straha od pucnjave mi smo se samoinicijativno kretali prema Prištini, to je bila velika kolona i sa velikim brojem ljudi. Kada smo stigli u Prištinu, rekli su nam, oni koji su iz Prištine da tu ostanu, a oni koji su iz Podujeva da produže prema Podujevu. Kad smo stigli blizu Podujeva, onda nam je naredeno da niko ne sme da ulazi u grad nego samo produžiti u pravcu Šajkovca.

Za vreme bombardovanja samo jednom sam bio u Podujevu, ne sećam se tačno datuma. Prvo su zatražili od nas da se obratimo opštinskim organima da dobijemo neke isprave, formulare da ispunimo kako bismo dobili dozvolu za slobodno kretanje. Tu sam zatekao gospodina Petrovića Peru, mislim da je radio u opštinskim organima i bio je inspektor trgovinski i sl. Zamolio sam ga da mi omogući da razgovaram sa gospodinom Srboljubom⁷¹, odgovorio mi je da će se on pobrinuti za to i da će mi omogućiti i da će me obavestiti da li mogu sa njim da razgovaram ili ne. Zamolio sam ga da me obavesti ako nešto zna, odnosno sazna u vezi sudbine moje ćerke koja je tada bila u Beogradu. Tri puta sam insistirao i gospodin, pomenuti, mi je rekao da dođem kod njega u dva sata po podne s obzirom da je bilo nemoguće slobodno kretanje u to vreme ja sam od toga odustao. Prvi put sam išao 20. ili 21. aprila 1999. godine, pod pratnjom Nebojše Maljevića, kao i gospodina Ševćeta Jašarija⁷², pa je Nebojša Maljević prvi ušao u moju kuću kada sam došao do nje i rekao da unutra ne možemo da uđemo jer je kuća zauzeta. Kuća je bila zauzeta od vojske. Tada je došla Svetlana Filipović, pa je plakala

⁷⁰ Hamdi Duriqi.

⁷¹ Biserčić Srboslav.

⁷² Svedok misli na Faik Jašari/Jashari Faik

i pitala šta je sa mojom familijom, rekavši hvala Bogu što ste se spasili. Ona me je pitala šta je sa Šehatom⁷³, kao da ne zna, a ja sam joj odgovorio da ona bolje zna šta je sa Šefkatom, bolje nego ja, jer je ona radila sa Šefkatom u Domu zdravlja. Moj brat od strica je pitao Maljevića da li zna nešto o našoj porodici, pa je on odgovorio da se u našem dvorištu nije ništa desilo, da se desilo nešto u dvorištu Seljmana Gašija, da su poginula dva starca. Ja se više nikome nisam obraćao, a moj brat od strica i moj prijatelj Enver jeste, ja sam se obraćao samo Srboljubu Biserčiću i on nikada nije hteo da razgovara sa mnom, govoreći da ima druge obaveze.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih advokata Tekija Bokšija, svedok odgovara:

„Znam gde se nalazi ul. Rahmana Morine, zločin se dogodio u toj ulici, a mislim pri tom na dvorište Halima Gašija koje izlazi i na ulicu Rahmana Morine, tu su bili tragovi krvi kako su vukli leševa, bilo je tragova krvavih po zidovima, bilo je delova ljudskog mozga i naravno leševa i u kafani ‘Drini’ sam ušao i video pomešanu krv sa ruskim čajem. Ovo mesto koje sam sada opisao je oko pedesetak metara udaljeno od Stanice milicije u Podujevu. Čajdžinica je udaljena oko dvadesetak metara od Stanice milicije. Patrola gospodina Rama, na moju molbu da mu detaljnije objasnim neke činjenice oko leševa, rekao mi je da nema kada da razgovara sa mnom jer ja nisam ovlašćeno lice sa kojim bi on razgovarao, dok je gospodin Gaši tada rekao da poseduje registar lica koja nisu bila poznata, dakle registar NN lica i na osnovu podataka prilikom pregleda, odnosno identifikacije oštećenih ja sam utvrdio da se radi o mojoj porodici.

Taj čovek mi je dao podatke samo za 4 leša i na osnovu podataka o njihovom izgledu koje mi je on dao ja sam zaključio da se radi o članovima moje porodice. Jeste činjenica da je bilo reči o zlatnim predmetima i o nekom novcu, ti predmeti i novac su stajali pored leševa. Te predmete i navodno taj novac podigao je po mom saznanju inspektor Živojin Živković.”

Na pitanje branioca okrivljenog advokata Rodić Gorana, svedok odgovara:

⁷³ Shefkate Bogujevci.

„Toga konkretnog dana 28. marta kada sam napustio kuću, ja nisam pošao ulicama javnim, nego sam išao preko raznih dvorišta, tako da nije postojala šansa da primetim ljude po ulicama, odnosno vojsku po ulicama, ali pre toga dana sam primetio uniformisane ljude. Prethodnog dana sam video ljude koji su došli u belim džipovima u maskirnim uniformama i redom su počeli da razvaljuju izloge. Bilo je i policajaca u plavim uniformama, bilo je i lica u kombinezonima, jednobožnim, plave boje na crno. Milicija je imala samo oznaku belim slovima. Ove iz džipova nisam dobro ni video, samo sam video kada su došli beli džipovi, kada su izašli iz njih uniformisani ljudi koji su lomili sve živo. Moja kuća i kuće mojih stričeva nemaju izlaz u ulicu Rahmana Morine, jer postoje kuće Selmana Gašija Naime Gašija⁷⁴ i Marina Gašija⁷⁵. Posle prve ekshumacije posmrtno ostatke članova svoje porodice sahranio sam na groblju koje se nalazi preko puta, odnosno s druge strane pruge u odnosu na groblje na kome su bili sahranjeni. A moj drug Enver Durići sahranio je članove svoje porodice na svojoj njivi u selu Obrandže. Između dva mesta gde su bili sahranjeni pre i posle ekshumacije članovi moje porodice udaljeno je možda 200–300 metara. U vezi s tim dao sam pisanu izjavu, odnosno podatke o članovima svoje porodice koji su poginuli, naveo sam u pismenoj izjavi koju sam dao Haškom sudu, prilikom identifikacije koju sam ja vršio ja sam dao te podatke službenim licima koji su prisustvovali ekshumaciji, ali ne znam koja su bila ta službena lica. To je bilo u julu 1999. godine. Istim ljudima, odnosno istoj komisiji koja je izvršila ekshumaciju ja sam istovremeno dao i podatke o godini rođenja i ostale podatke. Isto tako je uradio i Enver Durići, s tim što Enver nije dozvolio da se drugi put 2001. godine ekshumiraju članovi njegove porodice.

Na fotografijama pod brojem 5 i 6, na kojima sam prepoznao svoju majku i suprugu, ja objašnjavam da se mesto gde se njihova tela nalaze, nalazi u dvorištu Alima Gašija⁷⁶ između stare i nove kuće, pred kraj dvorišta iza stare kuće Gašija, kao što je nacrtano na skici. Na fotografiji broj 3 iste fotodokumentacije prepoznaje mesto, to je kafana 'Drin'⁷⁷ u blizini šanka.

⁷⁴ Naim Gashi.

⁷⁵ Halim Gashi.

⁷⁶ Halim Gashi.

⁷⁷ „Drini”.

Dok sam obilazio moju decu u bolnici, ja sa njima nisam pričao o detaljima događaja, niti sam za to imao potrebe, oni su bili ranjeni. Ja sam naslućivao šta se dogodilo, tako da o detaljima sa decom nisam mnogo razgovarao, jer nisam hteo da ih opterećujem. Ja sam sa decom kasnije razgovarao o detaljima događaja. U vezi sa ovim sam razgovarao sa Natašom Kandić prvi put prošle godine.”

Za ovim branilac okrivljenog postavlja pitanje da li je svedok u vezi sa ovim događajima i detaljima razgovarao i izneo joj svoja saznanja o događaju i viđenja, svedok odgovara:

„Naravno da jesam.”

Branilac okrivljenog postavlja pitanje da li je svedok Nataši Kandić pominjao Srboslava Biserčića

Sud donosi

R e š e n j e

Zabranjuje se odgovor na ovo pitanje.

Na sledeće pitanje branioca svedok odgovara:

„Prvi put sam u Podujevo došao 24.04.1999. godine do 1. maja 1999. godine. Kada sam spomenuo da sam u pratnji KFOR-a prvi put ušao u dvorište Halima Gašija⁷⁸, to je bilo 19. avgusta 1999. godine. Video sam puno čaura i tragova od metaka ispred Alimove⁷⁹ kuće, video sam i čebe, video sam igle od injekcija i omot za zavoj sa natpisom 'prva pomoć' i našao žensku maramu, šal od moje ćerke, jednu dečju čizmu za koju mislim da je Enverovog sina, a Enver je našao sat svoje žene i blizu 120 čaura od metaka, od automatskog oružja. Sve su čaure bile identične, te sam čaure ja uzeo sa sobom i predao sam haškim istražiteljima kada sam polazio u Englesku. Tragovi po zidovima su i dan-danas vidljivi. I u kafani 'Drim'⁸⁰ sam našao

⁷⁸ Halim Gashi.

⁷⁹ „Halimove».

⁸⁰ „Drini”.

čauze iste kao one iz dvorišta. Našao sam i zdravstvenu knjižicu na ime Selim Gaši⁸¹, dve čauze iz te kafane ja nisam dirao. Nisam pratio tok suđenja, odnosno početak u Prokuplju. Okrivljenog nikada u životu nisam video do sada. Nisam video takođe ni fotografiju okrivljenog. Sa Natašom Kandić sam razgovarao o događaju, ali ne i o njegovim detaljima. Naravno da sam upoznat sa tokom sudskog postupka, da nisam znao ne bih ni došao ovde. Ja ne znam sadržaj iskaza svedoka koji su saslušani u ovom postupku.”

Na pitanje okrivljenog svedok odgovara:

„Meni je cilj da izađe pravda na videlo, a nije mi cilj da nekoga optužujem.”

„Meni je žao zbog onoga što je gospodin Bogujevci preživeo, a želim da napomenem da ja nikada nisam ubijao žene i decu, ja sam završio Vojnu školu i razne specijalizacije i uvek sam radio po zakonu. Smatram da je sramno ovo što se meni stavlja na teret i da oštećeni ima pogrešnu sliku o meni.”

⁸¹ Selman Gashi.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU, dana 10. jula 2003. godine, u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02.

PRISUTNI SU:

PREDSEDNK VEĆA – SUDIJA
Biljana Sinanović

ZAMENIK OJT-a
Ružica Janjić

ČLAN VEĆA – SUDIJA
Siniša Važić

ČLANOVI VEĆA – SUDIJE
– p o r o t n i c i –
Pajović Ivica
Nikolić Nada
Rakić Ljubiša

OPTUŽENI
CVJETAN SAŠA

ZAPISNIČAR
Slobodanka Nedeljković

BRANIOCI:
adv. Đorđe Kalanj
adv. Goran Rodić

R e š e n j e

Glavni pretres je javan.

SASLUŠANJE SVEDOKA-OŠTEĆENE SARANDE

Svedok-oštećena BOGUJEVCI SARANDA, stara 18 godina, od oca Safe-ta, student, živi u Engleskoj, okrivljenog ranije nije poznavala, nesrodna,

opomenuta, položila zakletvu, iskaz iznosi posredstvom prevodioca za engleski jezik i navodi:

„Bilo mi je 13, skoro 14 godina, boravili smo u kući, spavali smo tamo, tamo je bila moja majka Salja, moja dva brata Špeder⁸² i Fetin⁸³, moja strina Ševkade⁸⁴ i moji rođaci od strica Nora, Fatos, Jehona, Lirie⁸⁵ i Genc, tamo je bila moja baka Šehida⁸⁶ i strina moga oca Nefise i njena snaha Vejzije⁸⁷. Dakle, dok smo bili u kući neko je rekao da su se pred kućom zaustavila policijska kola, tako da smo otišli u kuću strica mog oca koja je u blizini naše kuće. U toj kući je bila porodica prijatelja mog oca, tamo su bili njegovi roditelji, njegova supruga i njihovo četvoro dece. Tamo smo otišli zato što smo verovali da ćemo tamo da budemo bezbedniji budući da je naša kuća na glavnoj ulici da se pred njom zaustavio policijski automobil. Dakle, nabavili smo nešto za jelo i nakon nekog vremena koje smo tamo proboravili primetili smo policajce u dvorištu pred našom kućom. Nakon nekog vremena u kuću je došlo nekoliko vojnika, bili smo spakovali stvari u torbe kako bismo ih mogli poneti sa sobom, budući da su to radili i drugi ljudi. Čim smo videli policajce, počeli smo izlaziti iz kuće, onda su nam rekli da podignemo ruke uvis i da ostavimo torbe na onom mestu van kuće na kojem smo se zatekli, onda su upitali da li je neko ostao u kući. Međutim, tada su sami ušli u kuću da se lično uvere. Onda su nam naredili da prodemo kroz dvorište našeg komšije, budući da je bilo hladno stavila sam ruke u džepove, kada je to video jedan policajac pretražio je samo moje džepove, dakle, on me je pretresao oko nogu, onda smo morali da prodemo kroz komšijino dvorište i da uđemo u dvorište drugog komšije, kada smo tamo stigli tamo je bilo još vojnika. Tamo smo stali na stazi koja je vodila kroz dvorište, onda su počeli da pretresaju ostale, tj. moju majku, braću i ostale koji su tamo bili. Budući da su u dvorištu bila dva kamiona, jedan od vojnika je upitao šta se u njima nalazi, no mi smo odgovorili da ne znamo jer to nije naše dvorište. Onda su odvojili Enverovog oca Hamdiju Durićija kojeg su izdvojili iz kolone u kojoj smo se mi nalazili, rekli su mu da se osloni ru-

⁸² Shpend Bogujevci.

⁸³ Shpetim Bogujevci.

⁸⁴ Shefkate Bogujevci.

⁸⁵ Lirrie Bogujevci.

⁸⁶ Shehide Bogujevci.

⁸⁷ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

kama o zid, pretresli ga, izvadili sve iz njegovih džepova i skinuli mu kapu, koju mi zovemo fes, onda su mu rekli da pokupi sve sa tla, budući da su vikali on je pokušavao da svoje stvari pokupi što je brže moguće. Izdvojili su i Enverovu suprugu Esmu i njihovo dvoje male dece, mislim da su njihova imena Mimoza i Albion.

Onda su govorili nešto što nisam razumela i vratili ih nazad gde su ranije bili, onda su prišli mom bratu i uzeli mu klikere iz džepova i bacili ih na tlo, vikali su i moja majka se sagnula i pokupila toliko klikera koliko je stigla. Njegovo ime je Špejtin⁸⁸, ime moga brata, imao je oko 9 godina. Nastavili su da nas pretresaju pri tom govoreći starijim ženama koje su nosile maramu da ih skinu. Ja sam stajala na začelju kolone gde su bili moja strina Ševkate⁸⁹ i Genc, ona je imala nešto novca, onda je prišao vojnik i uzeo novac od nje, pritom su vojnici vikali, ali ja nisam mogla da razumem šta. Onda su odvojili moju strinu Šefkate koja je držala Genca, prišle su joj moja baka Šehida⁹⁰ i moja sestra od strica Nora, koje su preuzele Genca, iza nas se nalazila mala kuća u koju su odveli moju strinu odmah nakon toga, onda su nas odveli u dvorište drugog komšije, smejali su se i budući da sam ja znala slabo srpski razumela sam samo da kažu 'odveli smo vam majku'. Dakle, jedan od vojnika izvukao je limenku iz bunara i prišao mi smejući se i pitao me 'da li želiš', dakle kad smo prošli kroz naše dvorište u dvorište našeg komšije odveli su nas na ulicu pred policijsku stanicu. Tamo smo stajali u koloni, tamo je bilo mnogo vojnika ili policajaca, nosili su šarene uniforme od nekoliko različitih delova, dakle vojnici su nosili različite uniforme, smejali su se, vikali i psovali nas, razbijali su izloge na svim dućanima i kafanama, onda je jedan od vojnika, nisam mogla dobro da vidim koji, jer sam bila na začelju kolone, prišao Hamdiji Durići, nešto je rekao i ošamario ga. Dakle, napolju na ulici videla sam maminog strica Seljmana Gašija s čijom se kapom poigravao jedan od vojnika, onda su njih obojicu, to znači Hamdiju Durići i Seljmana Gaši, uveli u dućan ili kafanu, za njima su ušli vojnici i onda smo čuli dva pucnja iz vatrenog oružja. Odmah nakon toga odveli su nas nazad u dvorište gde se nalazila naša kuća, vikali su i govorili nešto što nisam mogla da razumem, a to je snaha, tetka od njenog oca, Fezija⁹¹,

⁸⁸ Shpetim Bogujevci.

⁸⁹ Shefkate Bogujevci.

⁹⁰ Shehide Bogujevci.

⁹¹ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

onda je jedan od vojnika koji je stajao pored nas izvadio skalpel, kakav se koristi prilikom hirurških operacija, onda je nešto vikao, ali nisam mogla da razumem šta je govorio, i onda ga je vratio nazad u džep iz kojega ga je bio izvadio. Onda sam niže u dvorištu videla moju strinu Ševkate⁹², koja je bila odvojena od nas, plakala je, ona je znala srpski i govorila je nešto na srpskom, ali ja sam razumela samo 'oni su samo deca'. Onda je jedan od vojnika gurnuo dok je hodala stazom koja je vodila iza kuće i pri tom je pucao u nju. Tada su moja braća i sestre od strica počeli da plaču, kada sam ih pogledala Šefkate je već bila na zemlji, onda su ponovo pucali u nju. Kada je on pucao u moju strinu, tamo je bilo još nekoliko vojnika, on je odbacio svoje oružje i prišao drugom vojniku i uzeo od njega njegovo oružje. Tada je počeo da puca u nas. Dakle, kada je on počeo da puca, ja sam bila u sredini naše grupe blizu zida, naslonila sam se na zid i skliznula na tlo, kad sam skliznula na tlo, on je još uvek pucao i pogodio me dva puta u nogu, on je nastavio da puca, prestao je tek nakon nekog vremena. Jedna osoba nije mogla normalno da diše pa se čulo njeno otežano disanje, onda su opet počeli da pucaju. Tom prilikom, prilikom te pucnjave pogodoena sam u ruku i leđa. Nakon nekog vremena pucnjava je prestala. Ništa nisam mogla da čujem i ne znam koliko je to trajalo, onda sam podigla glavu da se osvrnem, budući da nisam ležala nego sam bila u sedećem položaju, moj brat Šekim⁹³ koji je ležao držao je glavu na mestu mojih nogu tako da sam mogla da mu vidim pola lica. Ispred mene je bio moj brat od strica Fatos, koji je ležao na tlu. Na leđima je bilo nešto što je upućivalo na to da je bio pogodoen jer mu je nešto izlazilo iz leđa. Mislila sam isprva da je mrtav, ali sam se onda uverila da je živ jer je podigao glavu, nisam znala je li mu loše, onda sam videla Enverovog najstarijeg sina čije je ime Arbar⁹⁴, mislim da mu je ime Arbar⁹⁵, on je bio dobio pogodak u lice koje je bilo unakaženo, onda sam videla moju baku Šekiru⁹⁶ koja je bila nasuprot meni, bila je posve žuta i oči su joj bile izbuljene, ona je bila nasuprot našoj grupi, mi smo bili iza, a ona ispred. Onda sam videla Fezrije⁹⁷, snahu moje strine, nisam mogla da joj vidim lice, ali sam joj videla telo, ležala je i bila je tamnoplave

⁹² Šefkate Boguejvci.

⁹³ Shpetim Bogujevci.

⁹⁴ Arbër Duriqi.

⁹⁵ Arbër Duriqi.

⁹⁶ Shehide Boguejvci.

⁹⁷ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

boje, blizu nje je bio i Genc, koji je podigao glavu. 'Saranda, gledaj šta su napravili Špetinu' – misleći na mog brata. Onda sam začula neke glasove i vikanje i rekla sam Gencu 'lezi dole' i povukla sam se na mesto na kome sam ranije bila. Tada sam zažmurila, ali sam čula da je neko pored nas, oko nas, onda sam čula da jedan od mojih braće i sestara od strica stenje od boli veoma tiho, nisam znala šta se događa, ali sam odlučila da otvorim oči jer sam pretpostavljala da misle da sam mrtva, kad sam se pomaknula mislim da su došla dva čoveka i izvukli me, onda su me izvukli iz gomile ljudi gde sam bila, stavili me na tlo i mislim da su proveravali gde sam ranjena, govorili su srpski, ali su imali uniforme drugačije od onih koje su nosili oni koji su pucali u nas, onda su me stavili na nešto i odvezli me pretpostavljam u vojna ambulantna kola, zato što je unutra bilo dosta lekova i ćebadi. Nakon nekog vremena posle kojega su nešto radili, ali nisam mogla da vidim šta, čula sam da su se kola pokrenula, onda sam zaspala, ne znam koliko je to trajalo, kada sam se probudila, probudila me je vika, isprva sam žmurila, a kada sam otvorila oči videla sam da sam u bolnici. U bolnici su me pitali kako mi je ime i odakle sam, svukli su me, snimili me rendgenski i onda sam zaspala, pretpostavljam da su mi dali neko sredstvo za smirenje.

Pogođena sam 13 puta u ruku, dva puta u nogu i jednom u leđa. Lečena sam u Prištinskoj bolnici, mislim da nemam nikakvu medicinsku dokumentaciju. Sada ne mogu normalno da koristim levu ruku, pretrpela sam i mentalne posledice jer ne mogu normalno održavati koncentraciju, to se prvenstveno odnosi na učenje. Dakle, bilo je i fizičkih posledica, ali svakako i psihičke prirode, kada sam videla kako mi ubijaju članove porodice."

Na pitanje predsednika veća svedok odgovara:

„Kada sam spomenula da su ušli policajci, ne mogu sad tačno da navedem njihov broj, a bilo ih je mnogo, imali su maskirne uniforme, koje su bile iste, zelene maskirne boje, a oni koji su stajali na ulici bili su obučeni u uniforme iz raznih delova. Čovek koji je pucao u strinu Šefkate bio je dosta visok, imao je oko 30 godina, kratku bradu i tamnosmeđu kosu, mislim da nije imao kapu na glavi. Mislim da je imao kosu normalne dužine ni vrlo kratku ni dugu. Ja sam videla samo jednog čoveka koji je pucao na strinu Šefkate, isti čovek koji je pucao u nju pucao je u nas, ja sam videla jednog koji je pucao u nas. Kada je počela pucnjava, koja je trajala dugo, više nisam znala

iz kojeg smera sve dolaze meci, ali sudeći prema mojim ranama pucalo se barem iz dva smera, budući da sam pogođena i u leđa.”

Upitana da opiše neke od ljudi koje je videla na licu mesta, svedok navodi:

„Dakle, bio je jedan mlad čovek koji je bio veoma nizak, taj nas je pretresao, nosio je kapu kojoj je obod bio usmeren postranično umesto napred. Bio je i onaj koji je izvadio skalpel, dakle bio je još jedan čovek, zaboravila sam to ranije da kažem, koji je udario Fezrije⁹⁸, kada je vratio skalpel u džep udario ju je po zatiljku, bio je veoma snažne građe i visok, nosio je bradu, a kosa mu je bila tamnosmeđa.”

Konstatuje se da je svedokinji predocen album fotografija pa izjavljuje:

„Onaj visoki, korpulentan, koji je udario Fezrije” – rekla je da pomalo liči na lice sa fotografije broj 16 – „on je bio tako korpulentan, a lice koje je ušlo u kafanu s oružjem nakon čega su se začuli pucnji podsećalo je malo na lice sa fotografije broj 49, nisam sigurna da li je lice sa velike fotografije učestvovalo.”

Upitana da objasni svoje pokazivanje na zapisniku o prepoznavanju gde je navela da lice koje se nalazilo na mestu broj 1 nije sigurna da li je učestvovalo, svedokinja izjavljuje:

„To je zato što sam videla samo jedno lice kako puca, dakle uključeno je bilo više ljudi, uključujući one koji su nas pretresali, vikali i vodili nas kroz razna dvorišta i van na ulicu i nakon što je počeo da puca ja sam pala na tlo i nisam mogla da vidim ko je još pucao, jer nisam mogla da dižem glavu i gledam ko puca. Budući da u to vreme ta osoba koja je pucala imala je bradu i dužu kosu, veoma je teško tačno utvrditi identitet. Nikoga nisam videla da puca, osim jednog, budući da se radilo o dva, radilo se o vatri iz automatskog oružja koja je dugo trajala, zaključujem da ih je bilo više jer sam pogođena i u ruku i u nogu. Dakle, najpre sam pogođena u ruku, a onda na nogu, a nakon toga u leđa, što znači da je metak došao iz drugog pravca. Lice koje sam videla kako puca nakon što sam pala nalazilo se

⁹⁸ Fexhrie Blakqori Llughaliu.

u ovom pravcu” – pokazuje ulevo – „dok je metak kojim sam pogođena u leđa došao iz onog pravca” – pokazuje desno. „Osim nas koji smo pozvani da svedočimo i Genca niko nije preživeo.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih advokata Dragoljuba Todorovića izjavljuje:

„Trenutak koji sam opisala da sam videla povređene svoje rođake oko sebe, nisam videla ni jedno uniformisano lice. Ja nisam gubila svest i kada sam rekla da ništa nisam čula to je zato što je bila tišina. Kada sam prilikom prepoznavanja samo za okrivljenog rekla da nisam sigurna da li je učestvovao u događaju, karakteristika koja se isticala, a koja me je podsetila na nekoga ko je tamo bio, njegov stas i oči, a to su njegov stas i oči.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih advokata Tekija Bokšija, svedok odgovara:

„Lica koja su uvela Seljmana Gašija i Seljmana Durićija⁹⁹ u kafanu, onaj koga sam videla kako ulazi u kafanu, imao je uniformu kakvu je nosio i onaj koji je pucao u nas. Međutim, oni koji su stajali napolju imali su policijske plave pantalone i vojničke bluže, znači uniforma sastavljena od raznih delova. Žena plave kose koja je ubijena je moja strina Ševkate.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić, svedok odgovara:

„Kada nam je naređeno da odemo u dvorište, ona je bila na samom pragu Ševkaste¹⁰⁰ male kuće i uveli su je unutra dok smo mi izlazili van. Od trenutka kada su nas izveli iz dvorišta na ulicu dok su nas vratili u dvorište dosta smo vremena proveli napolju dok je taj vojnik nešto govorio Hamdiji Durićiju i dok ga nije uveo unutra, pa je do našeg povratka prošlo 15 do 20 minuta, možda i više, nisam sigurna. Isti je vojnik koji je izdvojio Ševkate i uveo je u kuću. Kada smo se vratili u dvorište, nije bio isti vojnik koji je odveo Ševkate. Napolju je bilo dosta vojnika, tako da je oko Ševkate stajalo nekoliko, vikali su, Ševkate je plakala i gurnuli su je. Nije isto lice onaj koji

⁹⁹ Hamdi Duriqi.

¹⁰⁰ Ševkate Bogujevci.

je gurnuo i onaj koji je odveo u kuću, jer taj koji je odveo u kuću bio je viši od onoga koji je gurnuo.”

Branilac okrivljenog izjavljuje žaljenje zbog onoga što je preživela Saranda i njena porodica.

Na pitanje branioca okrivljenog advokata Gorana Rodića, svedok odgovara:

„Mi smo počeli da izlazimo pre nego što su vojnici počeli ulaziti jer smo ih videli.”

Pošto je svedokinji predloženo da je na zapisniku o prepoznavanju navela da je jedan čovek koga je videla bio star blizu 40 godina, dok je danas rekla da je taj čovek imao oko 30 godina, svedokinja izjavljuje:

Da je podrazumevala i danas da je starost tog čoveka otprilike od sredine tridesetih do kasnih tridesetih godina.

Okrivljeni Cvjetan Saša izjavljuje žaljenje zbog onoga što se desilo Sarandi i njenoj porodici, nema pitanja, a sa svoje strane stavlja primedbu:

Pre svega, nije bio u dvorištu u kome se sve odigralo, niko nije mogao da vidi crte njegovog lica, a događaj se odigrao onako kako je on opisao na glavnom pretresu u Prokuplju i Beogradu.

Osim toga, iznosi primedbe na prepoznavanje, smatrajući da ni njegov identitet nije bio zaštićen s obzirom da mu je fotografija više puta prikazivana u novinama, da je suđenje u Prokuplju prenosila televizija, da je i on sam gledao snimke na novosadskom dnevniku i da ima VHS snimke, pa je prema tome prepoznavanje trebalo biti obavljeno mnogo ranije, a osim toga na fotografijama koje su pokazane svedocima nalazi se upravo manje lica od ukupnog broja ljudi u jedinici. Zbog toga smatra da je na prepoznavanju trebalo da budu svi učesnici jedinice u uniformama da bi to prepoznavanje bilo verodostojno.

Upitana da li se pridružuje krivičnom gonjenju, svedokinja izjavljuje:

„Ja želim da ono lice koje je izvršilo krivično delo prema mojoj porodici krivično odgovara, a što se mene lično tiče ne tražim odštetu, jer to ne može da mi vrati porodicu. Ja se pridružujem krivičnom gonjenju protiv okrivljenog, a odštetni zahtev ne ističem.

To je sve što imam da izjavim.”

Pitanja više nema.

SASLUŠANJE SVEDOKA-OŠTEĆENOG SAFETA BOGUJEVCIJA

Svedok-oštećeni SAFET BOGUJEVCI izjavljuje da će svoj iskaz dati na srpskom jeziku, s tim da ukoliko mu bude nešto teže, koristiće pomoć sudskog tumača za albanski jezik; star 43 godine, po zanimanju elektrotehničar, sada nije zaposlen, živi u Engleskoj od socijalne pomoći, okrivljenog ranije nije poznao, nesrodan, opomenut, položio zakletvu, izjavljuje:

„Ja sam sve vreme bio zajedno sa mojim bratom Seljatinom. Dana 07.03.1999. godine ja sam zajedno sa bratom otišao kod komšije, tu su bili uglavnom muškarci. Mi smo praktično bili na livadi, s tim što objašnjavam da su iz moje neposredne blizine pošli uglavnom muškarci, na livadi su već bile čitave porodice, bilo je oko dvadeset–trideset hiljada ljudi. Nas su deca i žene zamolile da napustimo kuću zbog toga što su se plašili da će muškarci biti poubijani, a žene i deca neće. Uglavnom 27.03. uveče ja sam hteo da se vratim kući, ali me je moj brat Seljatin odgovorio od ovoga rekavši da će otići on, a da ja ostanem. Sutradan ujutru došao je Seljatin i kada sam ga pitao za moju familiju rekao mi je da su oni ostali kod kuće. Ja sam se nalazio na dvadesetak metara od moje kuće u dvorištu mog komšije i odatle sam posmatrao šta se događa. Toga jutra 28.03.1999. godine odjednom se stvorilo jako mnogo uniformisanih lica, dolazili su sa svih strana, bilo je četiri-pet vrsta uniforma, a većina su bile kamuflažne uniforme. Kada sam video toliko uniformisanih lica ja sam pobegao opet na onu livadu i tamo sam bio u toku dana, dolazio je veliki broj porodica koje su bile proterane. Moj brat Seljatin i ja smo se dogovorili da ja ostanem na livadi, a da on ide zajedno sa ostalim ljudima. Pre nego što smo se

rastali negde oko deset časova pre podne čula se rafalna pucnjava, pa ja mislim da je pucano iz automatskog oružja. Ta pucnjava je trajala oko pola sata u prekidima. Mislim da je bilo pucanja iz više oružja, tako sam znao da su počeli da ubijaju, jer je došao jedan dečko koji je bio ranjen u stomak i u rame, a koji je inače stanovao u kući preko puta moje, ne sećam se kako se taj dečko zove. Taj dečko je rekao lekaru koji mu je ukazao pomoć da su ubijeni Selim i Idriz Tahiri, otac i sin koje sam ja dobro znao, koji su stanovali u istoj kući gde i taj dečko. Ja sam čuo kad je on to rekao lekaru. Toga dana uveče oko dvadeset časova najpre je otišao moj brat, a u toku noći oko 4 ujutru otišao sam i ja sa tog mesta. Objašnjavam da su noću te jedinice postavljale neku vrstu koridora, pa ovi ljudi koji su se nalazili na toj livadi, odnosno u tom delu grada mogu da napuste grad, tako smo mi tim koridorom kroz dvorišta izašli iz grada, prešli put Niš–Podujevo i onda smo dalje išli po selima. Oko 6–7 sati tog jutra ja sam se sreo sa bratom Seljatinom u selu Balovci, nakon toga se više nismo razdvajali, odnosno mi smo se razdvajali zbog toga što je moj brat Seljatin išao sa svojim drugom Enverom Durićijem, išli su da traže porodice po selima, ja sam međutim bio u takvom psihičkom stanju da nisam mogao da idem i onda smo se brat i ja dogovorili da ja ostanem i da idem uvek sa narodom gde narod ide, a on bi svako veče opet dolazio.

Od moje porodice u kući u Podujevu ostali su: moja majka Šehida¹⁰¹, moja žena Salja, moji sinovi Špend i Špetin, koji su imali 9 i 11 godina, žena moga brata Šefkata¹⁰², moja ćerka Saranda, moja bratanica Nora, sinovac Fatos, bratanice Jehona i Lirija¹⁰³ i njihov brat Genc, moja tetka Nefisa¹⁰⁴ sa svojom snahom Fezdrije i porodica našeg prijatelja Envera Durićija, njegovi otac i majka, njegova žena i četvoro njegove dece. Oni su svi zajedno bili u stričevoj kući. Prvi put sam nakon toga čuo za njih 14. aprila 1999. godine. Tada je došao jedan moj drug, čijeg se imena ne sećam, ali znam da je njegov sin još od pre bombardovanja bio u bolnici na operaciji, uglavnom ja sa tim čovekom nisam razgovarao, već mi je on opet preko nekog drugog poslao poruku koju mi je napisala moja ćerka Saranda. Ispostavilo se da je sin moga druga koji je bio u bolnici u Prištini bio u istoj sobi sa Je-

¹⁰¹ Shehide Bogujevci.

¹⁰² Shefkate Bogujevci.

¹⁰³ Lirrie Bogujevci.

¹⁰⁴ Nefise Bogujevci Llugaliu.

honom i Sarandom. U toj cedulji nije pisalo ništa osim Saranda i Jehona. Prema tome, tada smo saznali samo to da su Saranda i Jehona u bolnici. Te iste večeri, pošto je moj brat već bio umoran, ja sam odlučio da ja idem u Prištinu sutradan preko šume. Usput kada smo išli sreli smo Durići Envera koji je pošao sa mnom jer nije želeo da me ostavi samog. Istog dana negde oko 2–3 sata po podne stigli smo u Prištinu u kojoj je bilo mnogo vojske i policije koji su šetali, odnosno nije ih bilo mnogo. Neki ljudi na periferiji su nam rekli da je rizično da se mnogo šetamo pa smo odlučili da nekog zamolimo da prenoćimo u njegovoj kući. Mi smo se odlučili da zakucamo na jedna vrata kuće iz koje se video dim, pa nam je otvorio jedan čovek i pustio nas da uđemo. Posle dvadesetak minuta čula se pucnjava u okolini, ali smo mi bez obzira na rizik odlučili da u toj kući ostanemo.

Sutradan ujutru ja sam rekao Enveru da se vrati, pa je on otišao, a ja sam sa tim starijim čovekom otišao do centra grada. Kada sam ušao u bolnicu, jedna medicinska sestra preko spiska bolesnika pronašla je samo ime Sarande, moje ćerke. Otišao sam u sobu u kojoj je Saranda ležala i to mogu opisati kao najteži dan u mom životu. One su bile bespomoćne, ranjene, u groznom stanju i vikale su kada su videle da sam ja živ. Saranda mi je rekla: 'Imali smo sreće da ste ti i stric živi.' Ništa osim toga nije govorila, a podrazumevalo se da kada su one tu, da su ostali poginuli. Ja je nisam tada pitao šta se dogodilo jer ona nije mogla ni da govori o tome, a nisam mogao ni ja. Bilo mi je veoma teško i izašao sam iz sobe da bih mogao da se ispraznim, da se isplačem. Dok sam tu stajao, prvi koji mi je prišao bio je jedan od lekara, koji mi je izjavio saučešće i rekao mi 'ova deca su tu, a njihove familije su poginule'. Pitao sam ga da li je još neko od moje porodice tu, a on je rekao da misli da su tu još dva momka od moje familije i da je jedna devojčica koja je bila teško ranjena prevezena u Beograd, ona je imala presečen grkljan.

Kada sam pitao doktora, on mi je odgovorio da su svi ranjeni od metkova, da nema govora o tome da su ranjeni usled bombardovanja. Doktor mi je pomogao da kupimo nešto Jehoni i Sarandi, odnosno rekao mi je da idem nešto da im kupim što sam ja i učinio, a onda mi je sugerisao da ako mogu Sarandu transportujem u inostranstvo, zbog toga što je teško povređena i da će joj biti amputirana ruka. Dao mi je otpusnu listu za Sarandu i za Jehonu, a ja ne znam da li imam te otpusne liste sada u svojoj kući. Ja sam 16 uveče pošao da se vratim; na ulazu u Prištinu video sam 4 leša; kada sam

se sreo sa Enverom ja sam mu rekao šta se dogodilo sa našim porodicama. Ja sam hteo ponovo da se vratim za Prištinu zbog dece, ali nisam mogao. Naime, mi smo kolonama vođeni, naredili su nam da idemo i morali smo da idemo peške, a u koloni od Prištine 75 ili 78 ljudi su bili ubijeni. Mi smo posle dužeg lutanja stigli do Podujeva, pa nas nisu pustili da uđemo, pa smo morali okolo da odemo za selo Šajkovac. Tu sam se sreo sa Seljatinom, opet posle nekog vremena ja sam ušao u Podujevo, boravio sam 7 dana, bio sam u kući kod jednog čoveka koji nas je pustio u kuću, mene i moga brata, i za to vreme svako veče su dolazili neki ljudi u uniformama, neki sa šeširima, većina su imali kožne šešire, neki su imali kožne prsluke. Za to vreme u Podujevu moj brat je sreo predsednika Opštine Biserčica, pitao ga za familiju, nije mogao ništa da sazna ni od Pere koga je takođe sreo, kao ni od Maljevića koga je takođe sreo, koji mu ništa nisu rekli za familiju. Ja nisam mogao da uđem u svoju kuću jer je u celom tom delu grada bila vojska. U mojoj kući je bila vojska, a u kući moga strica koji se nalazi u istom dvorištu nalazio se štab te vojske. Napominjem da sam se ja kada sam bio u Šajkovcu sreo sa Maljevićem oči u oči i pitao ga za moju familiju, a on mi je rekao da u mojoj kući nema ništa, da za moju familiju ne zna, a da u Fašijevoj¹⁰⁵ familiji ima tri leša. Konačno jednom prilikom sam uspeo da ubedim Biserčica koji mi je odredio jednog čoveka pretpostavljam iz Civilne zaštite, i sa njim u pratnji sam otišao do svoje kuće. Usput sam sreo Svetlanu Filipović, sa kojom nisam hteo ni da razgovaram, zato što je prethodno sreo moj brat pa mu je rekla da ne zna ništa za familiju. Kada sam došao do moje kuće, iz nje je izašao mladić koji me pitao šta želim i kome sam objasnio da je to moja kuća, da ne znam gde mi je familija i da bih želeo makar samo da uđem u kuću. Taj mladić mi je odgovorio da tu nema mrtvih ni tragova krvi, i da mu je žao, ali ima naredbu da me ne pusti dok su oni unutra i tako ja nisam ušao u svoj kuću. Do kraja rata ja uopšte nisam ulazio u svoju kuću. Ja sam čuo da postoji 19 grobova oko železničke stanice i pretpostavljali smo da su to grobovi članova naše porodice, jer smo računali da je tu verovatno sahranjeno šesnaestoro naših, otac i sin Tahiri i još jedan, međutim nismo mogli da prilazimo tim grobovima zbog toga što je tu uvek bio prisutan neko od vojske. Tek kada je rat okončan kada je došao KFOR i kada su došli ovlašćeni stručnjaci iz Haga, tada je izvršena ekshumacija, tada smo videli da su sahranjeni na tom mestu Enverov otac, moj sin Šten¹⁰⁶, Enverov sin i

¹⁰⁵ Gashijevoj.

¹⁰⁶ Shpend Bogujevci.

kćerka, moja majka, tetka, snaha i moj sin, a bilo mi je najteže kada sam skupljao njegove ostatke jer je njemu bila polomljena lobanja i ja sam je skupljao. Ovo je čak detalj koji sada već treći put u životu nekome saopštavam i veoma mi je teško. Imena članova moje porodice koji su ekshumirani sa tog mesta su: Šehide, Šefkata¹⁰⁷, Nefise, Salja, Nora, Špen¹⁰⁸, Špetim, Fezrije Bogujevci¹⁰⁹, a zatim Fezrije Bljakćori-Ljugaliye¹¹⁰, a zatim članovi Enverove porodice, otac Hamdija Durići¹¹¹, majka Ecma Durići¹¹², supruga Fitneta Durići¹¹³ i još četvoro Enverove dece, čijih imena ne mogu da se setim, kao i komšija, inače stric moje žene, Seljman Gaši. Moj brat i ja i Enver smo izvršili identifikaciju leševa. Mi smo posmrtnje ostatke članova naše porodice nakon toga sahranili na našem groblju koje se nalazi s druge strane preko mosta. Nakon toga su haški istražitelji vršili ekshumaciju leševa. Tom prilikom je izvršena ekshumacija svih leševa naše familije.

Moja kuća u Podujevu nalazila se u Podujevu u ulici Kosančić Ivana, a ne znam tačan broj. Moj prijatelj Enver Durići živi u selu Obranža¹¹⁴, opština Podujevo.”

Konstatuje se da je svedoku predočena fotodokumentacija, pa svedok izjavljuje:

„Na fotografijama pod brojevima 1 i 2 u fotodokumentaciji označenim pod rednim br. 16 prepoznajem kuću Halima Gašija Na fotodokumentaciji označenoj pod rednim brojem 15 na fotografiji broj 3 nalazi se Selim Tahiri. Moguće je da je na fotografiji broj 2 njegov otac Idriz Tahiri, ali u ovo nisam siguran. Na fotografiji pod brojevima 1 i 2 prepoznajem kafanu 'Drim'¹¹⁵, i na istoj fotografiji broj 1 prepoznajem tela Seljmana Gašija i Hamdije Durićija, a na fotografiji broj 2 prepoznajem telo Seljmana Gašija.

¹⁰⁷ Šefkate Bogujevci.

¹⁰⁸ Bogujevci Shpend.

¹⁰⁹ Fezhrie Balkqori Llugaliu.

¹¹⁰ Fezhrie Blakqori Llugaliu.

¹¹¹ Hamdi Duriqi.

¹¹² Esma Duriqi.

¹¹³ Fitnete Duriqi.

¹¹⁴ Obranža/Obrance.

¹¹⁵ „Drini”.

Na fotografiji broj 3 ne mogu da prepoznam osobu koja je na fotografiji, a na fotografiji broj 4 prepoznajem tetku Nefise, i prepoznajem noge, cipele i farmerke mog sina Špena¹¹⁶, na fotografiji broj 6 prepoznajem bratovu ženu Šefkade¹¹⁷ i više nikoga ne mogu da prepoznam.

Ja se pridružujem krivičnom gonjenju prema okrivljenom, a o odštetnom zahtevu ću se izjasniti.”

Na pitanje zamenika OJT, svedok izjavljuje:

„Jehona Bogujevci je ćerka moga strica, a Afrodita je moja žena. Moja žena Afrodita o ovom slučaju ništa ne zna, ona zna nešto o ubijanju ljudi u drugome delu grada, a Jehona možda zna.”

Branilac okrivljenog advokat Đorđe Kalanj izjavljuje da izražava žaljenje zbog onoga što se desilo svedoku.

Na pitanje branioca svedok odgovara:

„Dana 29.03.1999. godine grad je skoro ceo bio prazan, a mislim pri tome na ovaj deo grada u kome sam ja stanovao. Sve komšije koji su bili u blizini, koji su stanovali u blizini naše kuće, bili su na livadi onda kada smo došli moj brat Gaši i ja, samo je moja familija ostala kod kuće, samo moja i Enverova familija nisu došli, a mi nismo znali šta se sa njima dešava.”

Okrivljeni izražava žaljenje zbog onoga što se desilo svedoku i njegovoj porodici i dodaje da nije bio u njegovom dvorištu, da nije pucao na civile u Podujevu, i da ovde sedi pogrešan čovek i da bi za ovo trebali da odgovaraju oni koji su to učinili.

Pitanja svedoku više nema.

Za ovim zamenik OJT predlaže da se u dokaznom postupku pribave izveštaji o vrstama i težini povreda koje su zadobili oštećeni od KBC u Prištini i Dečije bolnice u Tiršovoj ulici u Beogradu, da se saslušaju svedoci

¹¹⁶ Shpend Boguejvci,

¹¹⁷ Shefkate Bogujevci.

Albanci čija su imena navedena u podnesku Fonda za humanitarno pravo, a osim njih i Bogujevci Valjbona, Jusufi Isak, Durići Enver i Durići Šemsa¹¹⁸, s tim što je Jusufi Isak iz sela Donja Dubnica¹¹⁹.

Branioci okrivljenog izjavljuju da se ne protive dokazima, odnosno saslušanju svedoka koji bi mogli nešto reći o samom događaju, ali se protive saslušanju svedoka čija su saznanja samo paušalno određena, te predlaže da Veće zatraži objašnjenje na koje okolnosti treba saslušati svedoke koje tužilac predlaže.

Okrivljeni ostaje pri predlozima iz svoje odbrane.

Punomoćnik oštećenih Nataša Kandić izjavljuje da ljudi koji su predloženi u dopisu, očevici događaja kada su uvedeni u kafanu, odnosno izdvojeni iz kolone Seljman Gaši i Hamdi Durići, svedok Nazmi Veselji¹²⁰ je lice koje je bilo ranjeno, a koga je svedok Safet Bogujevci danas pomenuo u svom iskazu, odnosno Nazim koji ima saznanja o događaju, a smatra da je jako važno pošto su pripadnici „Škorpiona“ prolazili kroz dvorište Ćata¹²¹ i Kas-trati da bi ušli u dvorište u kome su nastradali žene i deca.

Zamenik OJT predlaže da se spisima združi podnesak pod naslovom „U ime žrtava“ Fonda za humanitarno pravo kao obrazloženje predloga.

Branioci okrivljenog ne protive se slušanju svedoka Durići Envera, a protive se saslušanju ostalih svedoka, a smatraju da ni u izveštaju koji je sada dostavljen nisu navedene adrese niti opisano gde ti ljudi žive.

Sud donosi

R e š e n j e

Da se na idućem glavnom pretresu saslušaju svedoci Durići Enver i Durići Šemsa¹²², kao i svedok Bogujevci Valjbona, te da se pozovu radi saslušanja

¹¹⁸ Shemsi Duriqi.

¹¹⁹ Donja Dumnica

¹²⁰ Nazim Veseli.

¹²¹ Gjata.

¹²² Shemsi Duriqi.

u svojstvu svedoka Medić Dragan, Medić Slobodan, Olujić Radoslav, da se zatraže izveštaji o vrsti i težini povreda, te izveštaji o izvršenoj ekshumaciji, te da se sasluša kao svedok Tefik Gaši i Muharem Rama, koje pozvati preko KBC Priština, kao i Nazmi Veselji¹²³, selo Donja Dubnica, Podujevo.

Radi ovoga današnji glavni pretres se odlaže za 8, 13. i 14. oktobar 2003. godine u 10.00 sati, što je prisutnima saopšteno.

Konstatuje se da je prilikom napuštanja (...)od strane pripadnika nevladinih organizacija sa Kosova okrivljeni rekavši svojoj porodici pretećim glasom „ako sledeći put budem video ove iz Prištine...”

Dovršeno u 16.45 časova.

¹²³ Nazim Veseli.

K-broj 792/02.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU, dana 5. decembra 2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02.

PRISUTNI SU:

Predsednik veća – sudija
Biljana Sinanović

Zamenik OJT-a,
Ružica Janjić

Član veća – sudija
Siniša Važić

Članovi veća – sudije
Porotnici
Pajović Ivica
Nikolić Nada
Rakić Ljubiša

Okrivljeni:
CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Branioци:
Adv. Đorđe Kalanj
Adv. Goran Rodić

Započeto u 10.00 časova

Glavni pretres je javan.

Konstatuje se da su na pretres pristupili zamenik OJT Ružica Janjić, okrivljeni Cvjetan Saša, branilac okrivljenog advokat Đorđe Kalanj, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokat Dragoljub Todorović i Teki Vokši¹²⁴, svedoci Đukić Željko, Medić Slobodan i Olujić Radoslav.

¹²⁴ Teki Bokshi.

Nije pristupio branilac okrivljenog advokat Goran Rodić.

Okrivljeni Cvjetan Saša i prisutni branilac advokat Đorđe Kalanj predlažu da se pretres održi u odsustvu drugog branioca advokata Gorana Rodića.

Sud donosi:

R e š e n j e

Da se glavni pretres održi.

Konstatuje se da je Veće u istom sastavu i donosi

R e š e n j e

Da se glavni pretres nastavi izvođenjem dokaza.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

SASLUŠANJE SVEDOKA MEDIC DRAGANA

Svedok **MEDIĆ DRAGAN**, sa ličnim podacima kao na zapisniku iz prethodnog postupka od 28.03.2002. godine, položio zakletvu, opomenut na dužnost kazivanja istine, upozoren u smislu člana 100 ZKP, navodi:

Konstatuje se da svedok izjavljuje u svemu kao na zapisniku iz prethodnog postupka, što se tiče opisa događaja do dolaska autobusa u Podujevo i dodaje:

„Mi smo došli autobusima u Podujevo i rečeno nam je da ostanemo u autobusima dok se ne vrati komandant. Mi nismo imali formirani vod zbog toga što još nismo bili dobili raspored. Neko vreme smo ostali u autobusima, a zatim smo izašli da potražimo neki smeštaj, jer je bilo bombardovanja, čula se pucnjava sa svih strana. Ja sam zajedno sa Brkom, to je svedok

Željko, Kovačević Nikolom, Momić Miloradom i jedinim dečakom iz Šida koga zovu Sarma (...) da pođemo da nađemo smeštaj. Sa nama je bilo još ljudi koje ja nisam poznavao. Mi smo pronašli jednu kuću koja je bila udaljena možda 300–400 metara od autobusa. Ja mislim da u toj kući u koju smo mi došli nije bilo nikoga. Ja sam ostao ispred kuće, nisam ulazio unutra, uzeo sam insulin pošto sam inače dijabetičar i nešto sam pojeo. Onda se čula pucnjava iz više vrsta pešadijskog oružja, od puškomitraljeza do raznog automatskog i poluautomatskog oružja. Ta pucnjava se čula otprilike iz mesta gde su bili autobusi i mi smo u tom pravcu krenuli. Kada smo došli na mesto gde je bila pucnjava, tu je sve već bilo gotovo. Meni je tada pozlilo i, kako su mi kasnije moji drugovi rekli, odveli su me u autobus i ja sam u autobusu došao k sebi. Ja sam došao k sebi tek u Prolom Banji, jer inače kada mi se dogodi da izgubim svest moram da odležim i odspavam neko vreme. Ja sam pre nego što smo došli do tog mesta video da nekog iznose. Tek kasnije kada sam bio saslušavan u Prokuplju u Okružnom sudu čuo sam da su nastradali civili. Sem mase različite vojske na licu mesta ja ništa drugo nisam video. Nakon toga bili smo u Prolom Banji još par dana, a zatim smo se vratili kući. Moj brat Medić Slobodan je komandant jedinice, ali ja njega nisam pitao zbog čega treba da se vratimo nazad.

Pošto mi je predložena razlika u odnosu na moj iskaz iz prethodnog postupka ja izjavljujem da je tačno ono što sam danas izjavio na glavnom pretresu. Naime, ja sam video da nekoga iznose iz dvorišta, a tek kasnije sam čuo da iznose civile. Ja nisam video kada su nekog previjali jer to nisam ni mogao da vidim, ali valjda je to bio doktor čim ih je previjao, a znam da SAJ ima svog doktora. Kada sam prišao licu mesta na 30 do 50 metara, kao što sam rekao, tu je bila jedna masa ljudi, vojske i policije. Nas nekoliko koji smo zajedno otišli u onu kuću koju sam spomenuo smo se zajedno vraćali nakon što smo čuli tu pucnjavu. Tu je bilo još par momaka iz 'Škorpiona' koje ja nisam poznavao. Okrivljeni Cvjetan Saša nije sa mnom bio, a nisam ga ni video na licu mesta. Ja sam okrivljenog prvi put upoznao 1994. godine, nakon toga video sam ga 1999. godine, i to, koliko se sećam, kod mog brata u kući, jer smo odatle krenuli autobusima, i kasnije smo razgovarali samo neformalno u prolazu, pošto se on družio sa Rajkom. Posle ovog smo se vidali i u Prolom Banji, ali o ovom događaju nismo pričali. O ovom događaju nisam pričao ni sa svojim bratom. Mislim da je ovo što se dogodilo veliki greh, pa ne volim o tome ni da pričam. Mi jesmo bili vojska, ali ovakve stvari nismo radili. U jedinici se nije pričalo o tome ko je ovo uradio."

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić, svedok izjavljuje:

„Čuo sam da su me pripadnici ‘Škorpiona’ pominjali kao jednog od izvršioca ovog dela, što je apsurdno jer ja nisam ni bio tu. Ja sam uzeo pušku sa 150 metaka i takvu istu pušku sa toliko metaka predao. Policija je bila mislim iste večeri ili sutradan u Prolom Banji i mogli su da pronađu i da utvrde ko je pucao. Policajci su razgovarali sa komandantom Medić Slobodanom i čovekom koji je zaduživao oružje, a to je Manojlović Srđan. Mene iz Podujeva do Prolom Banje nije niko pitao u vezi sa ovim događajem. Ja se ne sećam tačno kada sam saznao da se i ja spominjem kao jedan od izvršilaca, mislim da je bilo i po novinama, a čuo sam i kod istražnog sudije kada sam saslušavan, a i sada me još uvek to pitaju. U principu me ljudi pitaju šta je to bilo, ja svima odgovaram da ja to ne znam; pošto sam ja brat komandanta ljudi misle da ja nešto znam, a ja u stvari ništa ne znam i sve su to bapske priče. Mi smo svi imali iste uniforme policijske uniforme zelene boje maskirne uniforme. Imao sam dugu kosu. Mislim da niko nije imao šlem. Mislim da sam na glavi imao kapu iste maskirne boje, imao sam malu bradicu (nisam imao zulufe) staru možda nedelju dana. Nikada me policija nije ispitivala u vezi sa navodima da sam ja učestvovao u ubistvu civila. Komandant Medić Slobodan je sprovodio istragu o tome ko je ubio civile, tako što je pitao vojnike šta se desilo, a ne znam šta je saznao. Moj brat komandant je znao da ja to nisam napravio i znao da niko od naših koji je bio tamo tako nešto nebi učinio. On je karakteran pa da je neko od naših tako nešto učinio ne bi bi potreban sud da to rešava, on je kažnjavao i za sitnice. Ja sam u Prolom Banji ostao do kraja, a i mislim da smo svi ostali do kraja, da niko nije otišao ranije.”

Pitanja više nema.

SASLUŠANJE SVEDOKA MEDIĆ SLOBODANA

Svedok **MEDIĆ SLOBODAN**, sa ličnim podacima kao na zapisniku iz prethodnog postupka od 28.03.2002. godine, okrivljenog poznaje, nesrodan, opomenut, položio zakletvu, upozoren u smislu člana 100 ZKP izjavljuje:

Izjavljuje u svemu kao na zapisniku iz prethodnog postupka od 28.03.2002. godine, a na pitanje Predsednika veća odgovara:

„Kada su se čuli pucnjevi, ja sam bio u jednoj kući, možda 350 do 400 metara, kada sam čuo, mi smo komentarisali oružje iz koga se čula pucnjava. Ja sam prepoznao da se radi o mitraljezu – 84. Pošto moja jedinica nije imala to naoružanje, ja sam zaključio da nisu oni pucali. I pre toga i posle toga se čula sporadična pucnjava – kratki rafali iz lakšeg oružja. Moja jedinica je imala automatske puške. Kada sam došao blizu lica mesta, odnosno blizu autobusa, ja sam video na udaljenosti oko 100 metara da se nalazi ambulaatno vozilo, video sam kada lekar puža pomoć dvema ženama ili dvema devojkicama. Video sam da tu ima mnogo različite vojske i policije. Između ostalog bilo je i mojih vojnika iz jedinice, ali ja sada ne mogu da se setim koga sam sve video na licu mesta. Ne znam da li je bio okrivljeni Cvjetan Saša tu na licu mesta. Moj brat Medić Dragan je takođe bio tu i mislim da je on bio ovamo bliže autobusu sa nekim momcima iz SAJ-a i sa nekim našim momcima, ali ne mogu tačno da opredelim gde je on bio. Ja sam pitao šta se dogodilo, ali mi niko ništa nije rekao. Tada je došao Tutinac i rekao da moju jedinicu skupim i vratim u Prolom Banju, što sam ja i učinio. Moguće je da sam ja vikao i psovao na mladiće iz moje jedinice, ali najviše zbog toga što su izašli iz autobusa, mislim da mi je neko od njih dao logično objašnjenje da su izašli zato što se čula pucnjava. Ja mislim da im je Tutinac i rekao da se sklone u stranu, da izađu dok se ja ne vratim da vidimo šta će dalje biti. Meni jeste bilo čudno što nas tako brzo vraćaju, ali objašnjavam da sam ja došao na tuđu teritoriju, a i takva su bila vremena da nisam ni postavljao pitanja, osim toga ja sam vojnik, pa nisam sprovodio neku istragu. Ja sam se po jedinici raspitivao isto kao i komandiri voda da li je neko nešto video i da li neko nešto zna o tome što se dogodilo, ali nisam dobio konkretan odgovor. Ja smatram da niko iz 'Škorpiona' to nije mogao da uradi jer je to suviše kratko vreme. Mislim da je moguće da se sve ovo, odnosno da su se ubistva dogodila ranije, možda i pre nego što smo mi uopšte došli u Podujevo. Ja nisam prilazio mestu odakle su iznošeni leševi, odnosno gde se sve to dogodilo. Moguće je da je neko od vojnika iz 'Škorpiona' bio grub prema nekom od meštana, moguće je da je neko pucao u vazduh ali mislim da niko nije ubio civile, odnosno mislim vojnika, a civila sigurno ne. Mi smo bili u Prolom Banji još nekoliko dana, pa smo vraćeni za Novi Sad i ja ni tada nisam dobio objašnjenje zbog čega smo vraćeni. Posle dvadesetak dana me pozvao zamenik ministra unutrašnjih poslova i rekao da se javim, pa sam onda upućen u Kosovo Polje i dalje na zadatke zajedno sa jedinicom 'Škorpiona'."

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić svedok odgovara.

„Jedinica ‘Škorpioni’ osnovana je 1992. godine maja meseca i to kao obezbeđenje Naftne industrije Krajina u sastavu Vojske Srpske Republike Krajina i u tom sastavu je ostala od 1991. do 1996. godine. Nakon toga, pošto sam ja tražio da moja jedinica bude u sastavu MUP-a Srbije, to mi nije udovoljeno jer su ‘Škorpioni’ bili rezervni sastav specijalne antiterorističke jedinice MUP-a Srbije. Kada je Tutinac došao on je samo izdao naređenje i rekao da idemo u Podujevo. Nije rekao zbog čega niti sam ja to pitao, već sam ja vojnik, išao sam da se borim protiv terorističkih organizacija i okupatora, a ni vojnici iz moje jedinice me nisu pitali gde idemo. Kao što sam i ranije objasnio, ja sam držao jedan govor, to je onaj govor nakon koga se tridesetak ljudi vratilo svojim kućama. Ja sam kasnije, tek nakon dolaska iz Prolom Banje, slušao o imenima, pa između ostalog sam čuo da se i moj brat spominje. Međutim, ja sam smatrao tada, a i sada smatram, da sam ja bio izmanipulisan, a da je ovo bio način da i ja budem uvučen u ovu priču. Ja smatram da sam ja izmanipulisan jer moji ljudi nisu osećali krivicu zbog ovoga što se dogodilo i mislim da nisu ni krivi, već sam ja izmanipulisan zbog toga što je morao neki krivac da se nađe i to iz moje jedinice. Da sam ja nešto lično uradio ja bih se toga prihvatio jer ja od odgovornosti ne bežim, a sam sam svesno išao u zlo. Niko iz moje jedinice nije otišao iz Prolom Banje, ali za vreme dok smo bili u Prolom Banji dolazio je general Pavković, koji je bio u redovnom obilasku svojih ljudi, pa je iskoristio priliku da se sa mnom vidi i rekao mi da je čuo da se nešto desilo i da smo mi to uradili, na šta sam mu ja odgovorio da mi to nismo uradili, a on ako ima nekih dokaza neka to prezentuje, tu je bio i ovaj gospodin koga sada pokazujem u sudnici, to je Manojlović Srđan. Mene policija posle ovog događaja nije pozvala niti me ispitala u vezi ovog događaja i nikoga od mojih ljudi iz jedinice, niti znam kako su došli na ideju da uhapsu okrivljenog Cvjetan Sašu. Ne poznajem pukovnika Dragana Ilića. Na pitanje da li sam bogat, ja izjavljujem da sam ja iz Hrvatske doneo ono što sam ja imao tamo i nasledio od svoga dede i oca, a to je stado ovaca, 500 ovaca, imam 30–40 konja, 20–30 krava i 100 bikova, a inače sam po zanimanju čoban, završio sam Poljoprivrednu školu, po zanimanju sam veterinar. Imam tridesetak jutara zemlje.”

Na pitanje okrivljenog svedok odgovara:

„Tačno je da je okrivljeni prijavio pištolj koji je našao u kući i to je kod Manojlovića evidentirano. U takvim situacijama u praksi je dozvoljeno da se to oružje nosi jer predstavlja trofejno oružje. Ja okrivljenog poznajem po dobru, smatram ga dobrim čovekom, poznajući ga i odranije mislim da je on mlad čovek koji je svoj patriotizam nosio i usmeravao na mesta gde treba da budu.“

Pitanja više nema.

K-broj 792/02

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU, dana 10. decembra 2003. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02.

PRISUTNI SU:

Predsednik veća – sudija
Biljana Sinanović

Zamenik OJT-a
Ružica Janić¹²⁵

Član veća – sudija
Vinka Beraha-Nikićević

Članovi veća – sudije
Porotnici
Pajović Ivica
Nikolić Nada
Rakić Ljubiša

Okrivljeni:
CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Branilac
Adv. Đorđe Kalanj

Započeto u 10 časova

Glavni pretres je javan

¹²⁵ Ružica Janjić.

Konstatuje se da su pristupili zamenik OJT Ružica Janić, okrivljeni Cvjetan Saša, branilac okrivljenog advokat Đorđe Kalanj, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokat Dragoljub Todorović i advokat Tehmi Bokši¹²⁶, oštećeni i svedoci Durići Enver, Ćata Florim¹²⁷, Kastrati Redžep, Veseli Nazim¹²⁸, tumači za albanski jezik Rugova Mira i Rugova Vegim.

Sud donosi:

R e š e n j e

Da se glavni pretres nastavi izvođenjem dokaza.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

Konstatuje se da je sudskim tumačima Rugova Miri i Rugova Vegimu predloženo da su dužni položiti zakletvu u smislu člana 95. ZKP, da će ver-
no preneti pitanja koja se upućuju oštećenom i svedocima i izjave koje oni
budu dali.

Sudski tumači su položili zakletvu.

SASLUŠANJE OŠTEĆENOG DURIĆI ENVERA

Pre prozivanja oštećenog okrivljeni predlaže da se izvrši fono-snimanje
iskaza oštećenih i svedoka Albanaca.

Branilac okrivljenog izjavljuje da podržava ovaj predlog.

Zamenik OJT izjavljuje da se ovom predlogu ne protivi.

¹²⁶ Teki Bokshi.

¹²⁷ Florim Gjata.

¹²⁸ Nazim Veseli.

Sud donosi

R e š e n j e

ODBIJA SE predlog okrivljenog da se izvrši fono snimanje obzirom na aktuelnu nemogućnost tehničkih uslova za ovo.

Oštećeni-svedok DURIĆI ENVER, iz sela Obranče¹²⁹, ulica Ibrahim Lemoli b.b., star 34 godine, po zanimanju vatrogasac, okrivljenog ranije nije poznavao, nije u srodstvu sa okrivljenim, opomenut, izjavi upozoren, položio zakletvu, izjavi.

Konstatuje se da svedok iznosi izjavu na albanskom, svom maternjem jeziku, posredstvom tumača Rugova Vegima, čije se prevođenje direktno unosi u zapisnik.

„Došao sam da svedočim za ono što se desilo 1999. godine, datuma 24. decembra 1998. Hteo bih da kažem i o tome kako su se desila čišćenja u mom selu od strane srpskih jedinica. Tri dana pre nego što je NATO započeo bombardovanja mi smo pošli da tražimo utočište kod drugova Seljadina¹³⁰ i Safeta, to znači da smo došli sa svojim porodicama da tražimo utočište. Tamo smo sedeli prvu noć bombardovanja u porodici strica Seljatina Bogujevcija, nalazi se u centru Podujeva. Objašnjavam da smo mi 24. decembra prethodne godine 1998. napustili svoje domove zbog čišćenja, da nas je neko isterao, isterale su nas srpske snage iz sela Obrandža¹³¹, i to ne samo mene već sve stanovnike ovog sela. Od 24 decembra do tri dana pre početka bombardovanja stajali smo kod mog zeta u selu Lubnice¹³² do kada su došle snage od strane srpske granice i započeli su čišćenje sela Dubnice. Tom prilikom su ubili nekoliko ljudi i dece, a i onda smo se mi nastanili kod Drugova Seljatina i ... Bogujevci¹³³. Kada je počelo bombardovanje, onda su te snage počele da luduju i da pucaju nekontrolisano razbijajući lokale

¹²⁹ Obrandža/Obrance-

¹³⁰ Bogujevci Selatin

¹³¹ Obrandža/Obrance.

¹³² Dubnice.

¹³³ Izostavljeno "Safeta"

i dućane i ovo je trajalo tri dana, ova ubijanja i razbijanja. Onda 28. marta 1999. godine moj otac Hamdi Durići došao je ujutru i pozvao me da razgovaramo. Ja sam bio u ležećem stavu sa decom u kući strica Selatina Bogujevcija. Moja ćerka Dafina je bila poreed mene sa desne strane ispružena spavajući, stariji sin Albert¹³⁴ bio je kod mojih nogu, dok je moja supruga Fitnete Durići sa mojom drugom ćerkom i dvadesetjednosećnom bebom sinom su ležali sa strane. U toj kući zajedno sa mnom bili su: moj otac Hamit¹³⁵, majka Esmā, moja supruga Fatnete¹³⁶, starija kćerka Dafina od 9 godine, moj stariji sin, sedmogodišnji Albert¹³⁷, druga kćerka Mimoza, i moj najmlađi sin Arbion¹³⁸ star dvadeset jedan mesec. Došao je otac i on me obavestio da je komšiluk bio okružen sa srpskim trupama, snagama, i da su počeli da lome i da viču dolazeći tim putem. Probudio sam se, ustao sam, postavio sam mog sina koji je bio blizu mene na mom mestu na krevetu i otišao sam u drugu sobu i video sam moju majku kako je spremala hranu za decu. Razgovarao sam sa svojom majkom, a svom ocu sam dao moj novac, knjižicu od traktora i ključeve od traktora. Pozdravio sam se sa svojom suprugom i pitao sam je gde joj je njena lična karta i zlato. Ona je iz svog desnog džepa iz trenerke izvadila svoju ličnu kartu i nakit, zlato koje je bilo u jednoj maramici, i rekao sam joj da u slučaju potrebe da spasi decu da to zlato. Pozdravio sam se i sa ocem, a i sreo sam se sa Safetinom¹³⁹ i zatim smo zajedno Seljatin i Safet Bogujevci bežali od avlije do avlije od zida do zida. Dok nismo prešli asfaltiranu glavnu ulicu sa leve strane, a pored reke Lab su i vrbe, i mi smo hodali pored tog drveća i približili smo se do kuće Hadži Sadrije. To je u stvari desetak metara daleko od kuće od Seljatina Bogujevcija. Tamo smo otprilike stajali jedno četiri sata u jednoj šupi i tada smo čuli glasove kako su molili i vikali. Nakon nedugog vremena čuli smo da su ubijeni otac i sin i da je još jedan čovek ranjen. Ovo smo čuli od mase ljudi. Ljudi koji su ubijeni su iz sela Dubnice, opština Podujevo, Idriz Tahiri, i ako se ne varam Seljim Tahiri. Od mesta gde sam ja stajao bilo je na dvadesetak metara daleko su ti ljudi ubijeni. Ja ništa nisam video, ali ja sam video Nazima Veselija i doktora koji mu je dao prvu pomoć. Nazima

¹³⁴ Arbër Duriqi.

¹³⁵ Hamdi Duriqi.

¹³⁶ Fitnete Duriqi.

¹³⁷ Arbër Duriqi.

¹³⁸ Albion Duriqi.

¹³⁹ Safet Bogujevci.

i doktora sam video na udaljenosti od oko jednog kilometra otprilike od mesta gde je ranjen. Ja nisam s njim razgovarao niti ga pitao šta se dogodilo, samo sam video zavoje kako su mu zavijali stomak zavojem. Kada smo mi čuli pucnje mi smo pobjegli iz te šupe, a to je bilo pre nego što sam ja video Nzmija¹⁴⁰. Bila je jedna kuća u dvorištu i bila je ledina oko kuće. 28. marta te iste večeri počela su velika čišćenja i ljudstvo je bilo proganjano. Išli su po selima Balovac, Ladovac, Lumoš, Svečer, Surtiš, Baklar, Suručica. Tu sam ja lično pešice prolazio tražeći moju porodicu, postojao je jedan koridor kuda su prolazile teške trupe, odnosno ne teške trupe nego ljudi i traktori koji su isterani.

Prvi put sam čuo o svojoj porodici gde sam bio udaljen kao i svo stanovništvo u šumama Količa¹⁴¹. Ja ne znam tačno datum, ali znam da je bilo pre nedelju dana, ali znam da je bilo pre nego što su nas srpske trupe udaljile iz sela, a najmanje dve nedelje nakon mog odlaska iz Podujeva. Prešli smo jedan deo stojeći u Koriću¹⁴² i tamo smo bili stalno u kontaktu sa Seljatinom i Safetom, stalno tragajući za porodicom i da ne čujemo bilo koju reč u vezi njih. Jedno lice iz sela Lapašnice bilo je kod svog sina u bolnicu, koji je išao da uzme svoje dete iz bolnice. Tamo su bile Saranda i Jehona Bogujevci, su im dale jedno pismo u kome je pisalo da se Saranda i Jehona nalaze u bolnici. I to pismo je stiglo u selo Konjić¹⁴³. I tako smo ja i Seljatin odlučili da sutradan, u ponedeljak, odemo u Prištinu u bolnicu. Objašnjavam da nije bio Seljatin nego Safet. Tu smo pošli pešice, bilo je vrlo teško zato što su na svakim ključnim tačkama bile raznorazne uniforme, ali nije bilo cene samo da stignemo do bolnice u Prištini. Kad smo stigli u Prištinu, kod nove Koljovice pored trafostanice videli smo tri lica koja su bila egzekutirana ubijena u glavu. Ja ne znam ko su ta tri lica. Nastavili smo put za bolnicu i ja lično nisam uspeo da uđem u bolnicu, ali je Safet uspeo da uđe u bolnicu. Ja ne znam šta je on razgovarao sa decom i kad se vratio on mi je sve ispričao šta se desilo.

Safet mi je rekao 'tvoja deca i tvoja porodica su svi mrtvi'. Ja sam ga pitao šta se to desilo, da li je bio neki masakr ili egzekucija, on je rekao da su bili

¹⁴⁰ Nazim Veseli.

¹⁴¹ Koljić/Koliq.

¹⁴² Koljić/Koliq.

¹⁴³ Koljić/Koliq.

streljani. Pošto nisam mogao ništa više da saznam, ja sam to ispričao svom drugom po redu bratu Šemsiji, a drugi članovi porodice nisu znali. Izdržali smo do onih trenutaka kada su nas srpske trupe – snage isterale iz Konjica¹⁴⁴. Tu noć smo proveli u šumi sa sinom od mog brata koji je star samo tri nedelje, dok sutradan ujutru u ponedjeljak smo pošli prema Prištini. Stigli smo u Prištinu i odseli smo kod porodice moga strica. Bili smo tamo stajali, pa su počela bombardovanja, a posle egzekucije, maltretiranja. Ja sam otišao sa Seljatinom, otišli smo u mrtvačnicu Prištine gde smo našli zapise ko je poslao moje članove porodice u mrtvačnicu, ko ih je primio i koga datuma. Datum streljanja je bio 28. marta, dok datum [nedostaje reč, verovatno „koji“] figurira u dokumentima, je 30 mart. Nisam siguran, ali mislim da je to bilo posle 22 časa – datum prijema. U tom zapisniku nisu stajala imena već je samo pisalo NN lica, a leševi su bili poslani od civilne zaštite Opštine Podujevo. Da su to članovi moje porodice ja sam znao po broju leševa moje porodice, porodice Bogujevci i porodice Ljugali¹⁴⁵. Jedan čovek Srbin, a moj otac je radio sa njim u jednoj firmi pored mrtvačnice i bili su prijatelji, i on mi je rekao kada sam mu se predstavio, i on mi je rekao da su familiju Durići doneli mrtve u mrtvačnicu i on mi je pronašao tu svesku – knjigu prijema. Mi smo tražili datum 28. mart. Taj čovek je sigurno njih video zbog toga što mi je rekao, jer mi je i rekao da ih je video kada su ih doveli, jer je on poznavao mog oca sa kojim je bio prijatelj. Ja ne znam tog čoveka, nisam imao nikakvog kontakta sa njim. Mi smo se u mrtvačnici raspitivali i ja sam tog čoveka sreo u Prijemnom odeljenju u toj mrtvačnici koja se nalazi u krugu bolnice u Prištini. Nakon što smo pronašli te podatke u mrtvačnici, iako je bilo jako nesigurno za Albance vratio sam se u kuću svog strica u Prištini, do datuma 4. maja. 4. maja sam se uputio prema Podujevu. Na autobuskoj stanici kod Lab džamije u 9,1 je stigao autobus, ja sam ušao u autobus i unutra je bilo 37 putnika koje sam ja lično prebrojao kupili su karte i nastavili smo put prema Podujevu. Na raskrsnici u Podujevo Miloševo–Priština tu se nalazi jedna srpska kafana koja se zove 'Dva slavuja', tu je bilo uniformisanih lica u raznim uniformama. Zaustavili su autobus iz koga su izašli svi putnici, pa su nas sedam putnika postrojili, a jedan od uniformisanih lica rekao je 'vodi ga u podrum, majku mu jebem'. Taj podrum je bio pun vode, unutra su bila trojica koji su imali čizme i oni su nam tražili da izvadimo novčanike, pa kada smo to učinili iz novčanika

¹⁴⁴ Koljić/Koliq.

¹⁴⁵ Llugaliu.

su nam uzimali nemačke marke i dinare, dinare nisu uzimali. Onda su nam vratili novčanike, naredili nam da se poskidamo, što smo i učinili, i onda su nas varvarski tukli, tako da i ja sada imam ožiljke po telu. Nakon toga su nas pustili i autobus je otišao, a mi smo ostali na tom raskršću. U veoma teškom stanju sam bio kada smo nastavili pešice od sela Besije do Šukovačke Banje. Tada je došao drugi autobus koji nas je odveo do groblja u selu Sekirača. Ja sam više sati hodao i jedva sam došao do moje tetke. Kod tetke sam ostao tri dana, a zatim sam došao do groblja u selu Sveće gde je bila mala pijaca i tamo smo čuli reči da je bilo u gradskim grobnicama sahranjeno 74 grobnice, neko je rekao, da je bilo 90, a neko 100. Ja sam odlučio da odem da posetim te grobnice. Ispred groblja je put vodio sa vrbama na obe strane. Od tih vrba do mlina Enera Ćaćurija¹⁴⁶ je otprilike razdaljina 300 metara. Ja sam se približio tom mlinu i kad sam prešao taj mlin približio sam se putu sa vrbama i tu sam video jedan leš obezglavljen. Otprilike je bio star 27 godina. Od tog leša do groblja ima samo 70 metara pa sam se približio groblju, a to groblje je podeljeno na dva dela, a po sredini prolazi železnička pruga. Na toj pruzi su bila četiri uniformisana lica, gornju bluzu su imali starog tipa jugoslovenske vojske, dok su pantalone nosili novijeg tipa jugoslovenske vojske. Ta lica uniformisana su sišla sa pruge i približila su mi se i pitali šta tražim tu. Ja sam im rekao da ne znam za moju decu da li su živa ili mrtva. On mi je tražio novac, tražio je 2.000 maraka, naredio mi da podignem ruke izvadio mi novčanik i sa ova dva prsta uzeo 1.000 maraka. A onda su se vratili na put, onda sam ja prošetao oko groblja, a na groblju broj 2 je bilo ime moje supruge Finete¹⁴⁷. Na tom groblju broj 8 je bilo samo ime Durići. Dok je na broj 19 bilo ime Avdi Durići. Moje pravo ime oca je Hamdi, ali kad mu je bila izdata lična karta, oni su napisali Avdi, ali kad sam video uporedio godinu rođenja i smrti ubedio sam se da je to moj otac. Ta četiri lica su ponovo došla i pitali su me da li sam pronašao svoju porodicu, a ja sam im rekao ne, zbog straha. On mi je rekao da smo mi došli da se ne borimo protiv dece i starih ljudi nego protiv terorizma.

Nakon dolaska trupa KFOR-a u Opštinu Podujevo prvoga dana ja, Safet i Seljatin išli smo na mesto streljanja i pronašli smo 98 čaura, pronašli smo cipele od naše dece, rukavice od dece, i klikere koje sada pokazujem u sudnici sa kojima su se deca igrala. Pronašao sam i sat od moje supruge gde

¹⁴⁶ Enver Blakqori.

¹⁴⁷ Fitnete Duriqi.

se vidi gde ga je metak prošao. Sve te čaure koje smo pronašli slike, i spisak parlamentaraca¹⁴⁸ broj jedinice gde su služili, vreme kada su bili dežurni i čak i vreme kada su dobijali posete. Mi smo pronašli to u dvorištu Safeta Bogujevcija. To je sve predato haškim istražiteljima.

Kada je ušao KFOR, ljudi iz Haškog tribunala su došli i ja sam lično prisustvovao ekshumaciji i izvršio identifikaciju. Tom prilikom sam prepoznao svog oca Hamdija Duričija starog 71 godinu, moju majku Esmu, moju su-prugu Fikmetu¹⁴⁹, staru 35 godina, stariju ćerku Dafinu, starijeg sina Arbëra¹⁵⁰, i mlađu ćerku Mimosu i najmlađeg sina Reisa¹⁵¹ koji je bio star 21 mesec. Prepoznao sam i Šefkate Bogujevci, Lugaliju Bogujevci¹⁵² i Salju Bogujevci. Za ostale nisam mogao više iz zdravstvenih razloga da nastavim prepoznavanje. Oni su ekshumirani sa opštinskog gradskog groblja Podujevo pored pruge. Ja pretpostavljam da su ljudi iz Haškog tribunala o tome načinili zapisnik, ali u tim trenucima ja o tome nisam vodio računa. Nakon ovog još jedna ekshumacija je vršena za porodicu Bogujevci, ali ne i članova moje porodice.

Kad sam se vratio iz Prištine tražeći grobnice članova moje porodice, Sr-boljub Biserčićs njegovom grupom iz Civilne zaštite, kada sam tražio doz-volu prebivališta, dali su mi dozvolu prebivališta.

Što se tiče onoga što se desilo mojoj porodici, ja sam za taj događaj čuo od Seljatinove i Safetove dece, čuo sam da su ih izveli i odveli do ispred policijske stanice, a zatim da je došla druga grupa uniformisanih lica u odnosu na one koji su ih izveli iz kuće, koji su izdvojili Hamdija Lurijića¹⁵³ i Seljmana Gašija. Hamdi Durići je moj otac. Deca su videla kada su ta uniformisana lica ih ošamarili i strpali ih u kafanu Drum¹⁵⁴, zatim su deca čula dva pucnja. Nakon toga uniformisana lica su uzela decu, otvorila vrata kuće Selmana Gašija odnosno Haljima Gašija i u toj kući su pucali u Šefkate pred njenom

¹⁴⁸ Verovatno – „paramilitaraca”.

¹⁴⁹ Fitnete Duriqi.

¹⁵⁰ Arbër Duriqi.

¹⁵¹ Albion Duriqi.

¹⁵² Šefkate Bogujevci.

¹⁵³ Hamdi Duriqi.

¹⁵⁴ Kafana „Drini”.

decom. Nakon toga su pucali i u ostalu decu i ostale žene. To sam ja čuo o ovom događaju. Ja sam više puta razgovarao sa Srboljubom¹⁵⁵ Biserčićem, pokušavao od njega da saznam šta se dogodilo sa mojom porodicom, međutim, on nije hteo da mi kaže, mada sam ja siguran da je on sve znao šta se dogodilo. Čak sam stekao utisak da je i moj život u opasnosti i morao sam da platim dokument da bi sa tim dokumentom izašao i otišao do Prištine. Biserčić je znao gde se nalazi grob Ajeta Durićija, mog rođaka, mada ni to nije hteo da nam kaže, tako da je mesto gde je Ajeta Durići sahranjen nama i dan-danas poznato [nepoznato].

Ja se pridružujem krivičnom gonjenju prema okrivljenom i ističem odštetni zahtev.”

Na pitanje zamenika OJTD oštećeni odgovara:

„U kući u kojoj je ostala moja porodica nije bilo oružja. Idriz i Selim Tahiri su nastradali blizu kuće Hadži Sadrije koja se nalazi na dvadesetak metara od te šupe.

Nazmi Veseli¹⁵⁶ je ranjen prilikom streljanja oca i sina Tahiri. Sa Nazmijem¹⁵⁷ o događaju kada je on ranjen nisam razgovarao. U toj kući u kojoj su oni ostali ne znam da li je bilo oružja u ovoj kući gde je ostala moja porodica, jer smo mi tu bili gosti. Znam samo da pošto smo mi otišli od svoje kuće još 24. decembra, nije ni bilo moguće da imamo bilo kakvo oružje.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Dragoljuba Todorovića svedok odgovara:

„Ja sam čuo da su dolazili iz Prolom Banje organizovano raznorazne policijske vojske. Ja smatram da mi nismo imali problema sa redovnom policijom, ali maramitalne¹⁵⁸ i vojne snage su dolazile i organizovano obavljale čišćenja. Paramealsi¹⁵⁹ su obavili čišćenja ubijali žene i decu i tako su praktično ispraznili ceo grad. Prilikom ekshumacije bili su prisutni lekari

¹⁵⁵ Srboslav

¹⁵⁶ Nazim Veseli.

¹⁵⁷ Nazim Veseli.

¹⁵⁸ Verovatno – “paramilitarne».

¹⁵⁹ Verovatno – “paramilitarci».

KFOR-a, oni su pregledali leševe, ne znam da li su o tome sačinili zapisnik. Nakon toga sam ja preuzeo leševe i sahranio. I posle više nije ponovo vršena ekshumacija, jer ja zbog svog zdravstvenog stanja nisam dozvolio da se ponovo vrši ekshumacija. Ja i Safet smo skupili 98 čaura na mestu gde je bilo krvi u dvorištu Halima Gašija, otprilike na tri metra udaljenosti od mesta gde je bilo krvi i sve ove čaure predali smo Haškom tribunalu.”

Na pitanje branioca okrivljenog, oštećeni odgovara:

„Selman i Idriz Tahiri ubijeni, odnosno streljani 28. marta. Mi smo čuli pucnjeve, a nismo tada znali ko je streljan. Oko 10.30 ili 11 časova. Ne bih mogao tačno da kažem kog dana su došle maralamentarne¹⁶⁰ snage, mi nismo čuli, a informacije smo dobijali iz usta drugih ljudi. Ja sam čuo da su 27. marta iz Prolom Banje došli pripadnici maramitiračnih¹⁶¹ snaga i da su se smestili u školi 'Bratstvo jedinstvo' u Podujevu. To sam čuo uveče 27. marta. Ono što sam ja video što se tiče čišćenja započelo je 28. marta rano ujutru. Kada smo napustili kuću, a to je bilo 28. marta, ja sam video ljude u crnim uniformama bez kapa sa maramama i obrijanih glava i lomili su izloge, vrata, prodavnice i jako mnogo vikali. Mislili smo da to nisu ljudi već životinje.”

Branilac okrivljenog izjavljuje da stavlja primedbe i moli Veće da se ubuduće drži samo navoda optužnice, s obzirom da je danas svedok govorio o događajima kojima okrivljeni nije prisustvovao, koji su se odigrali pre i posle 28. marta, a osim toga spominje odgovornost i Biserčić Srboljuba¹⁶², što sve nije predmet optužnice.

Konstatuje se da su branilac i okrivljeni izjavili saučešće oštećenom-svedoku, a okrivljeni podržavajući primedbe svog branioca izjavljuje da nije pucao ni u jednog civila niti u članove porodice oštećenog, da je vršio svoju dužnost i da će to i ubuduće činiti bez obzira čiji bude državljanin.

Na pitanje okrivljenog oštećeni svedok odgovara:

¹⁶⁰ Verovatno – “paramilitarne».

¹⁶¹ Verovatno – “paramilitarnih».

¹⁶² Srboslav Biserčić.

„Ja nisam istog dana zadržan u onom podrumu o kojem sam pričao kada su mi oduzete devize, nije bio isti dan kada mi je nakon toga na groblju oduzeto 1.000 maraka.”

Okrivljeni izjavljuje da današnje svedočenje ovog svedoka (...)pristrasnim što se tiče ponašanja srpske policije, o čemu smatra da treba da odgovaraju oni koji su to uradili i smatra da oni koji su to uradili takođe su životinje.

Pitanja više nema.

Za ovim naknadno oštećeni izjavljuje:

„Ja želim da napomenom da sam od doktora Tefika Gašija u mrtvačnici dobio jedan dokument o tome gde su popisani predmeti koji su pronađeni na leševima i ti predmeti su predati inspektoru policije Živojinu Cvetkoviću.”

SASLUŠANJE SVEDOKA GJATA FLORIMA¹⁶³

Svedok **DJATA FLORIMA**¹⁶⁴ iz Prištine, star 34 godine, trgovac, zaposlen, okrivljenog ranije nije poznavao, nesrodan, opomenut, poučen, izjavljuje da mu je maternji jezik albanski, ali dobro poznaje srpski jezik, pa će svoju izjavu dati na srpskom jeziku, izjavi:

„Ja sam dana 24. marta 1999. godine izašao iz svoje kuće koja se nalazi u Podujevu u ul. Ibrahim Degol¹⁶⁵, a tada se zvala Kosovometohijska br. 179. Pošto smo čuli da dolaze paramilitarne jedinice izašli smo iz straha, mislili smo da je možda sigurnije u centru grada, tako da sam je sa svojom porodicom došao u kuću mog strica Isaka Četa¹⁶⁶ koja se nalazi u ul. Kosančić Iva-
na kako se tada zvala mislim da je broj 174. U toj kući bilo je još dosta naše familije na jednom spratu bio je brat od strica moga oca i njegovi rođaci iz sela Dumnice. U istom dvorištu gde se nalazi ta kuća bila je još jedna kuća,

¹⁶³ Florim Gjata.

¹⁶⁴ Florim Gjata.

¹⁶⁵ Ibrahim Demolli.

¹⁶⁶ Isak Gjata.

to je kuća mog strica Sabita Ćeta¹⁶⁷, a u istoj toj kući živi i Redžep Kastrati, a svi oni sa svojim porodicama su se nalazili u tim kućama. Ujutru oko osam sati 28. marta došao je naš rođak Bejtush Ćeta¹⁶⁸ i rekao nam je da svi moramo da izađemo iz kuća jer su mu tako rekli iz paramilitarnih jedinica. Prethodno su pripadnici paramilitarne jedinice ušli u kuće mojih stričeva u tom istom dvorištu, naredili im da izađu i oni su već izašli, tako da je moj rođak Bejtush samo rekao da su oni došli, da moramo svi da izađemo. Moja supruga se odmah spakovala, uzela dvoje dece i otišla. Ja sam ostao sa mojim roditeljima, jer mi je otac prethodno bio ranjen, pa je toga dana obukao novu košulju. Izašli smo iz kuće tako što su moj otac i majka prvi izašli pre mene, a ja sam sa mojim sinom koji je imao oko godinu dana išao iza njih. Kada smo bili na stepeništu, tada sam video dvojicu u uniformama, oni su već bili na stepeništu. Jedan od te dvojice se obratio mom ocu i rekao mu 'ti si ranjen', a moj otac mu je odgovorio 'ne, ja sam bolestan', te je otkopčao mantil koji je nosio na sebi i rekao da je bolestan. Njega su odmah pustili, pa su moji majka i otac sišli niz stepenice i otišli. Ta dvojica su imali iste uniforme na sebi, zelene maskirne uniforme šarene, jedan od njih bio je ćelav i nije imao ništa na glavi, a drugi je na glavi imao crnu maramu, taj koji je bio ćelav razgovarao je sa mojim ocem i nakon toga kada sam ja naišao držeći u rukama dete, isti taj čovek rekao je meni 'dodi, tebe tražimo'. Ja sam držao u rukama dete, a on mi je rekao 'pusti dete da te ne ubijem sa detetom'. Ja sam pustio dete i dete je jako plakalo, kada je taj drugi čovek koji je imao maramu na glavi rekao 'pusti čoveka, ja imam tako malo dete', a zatim je meni rekao 'uzmi dete i beži'. On je to ponovio jer je ovaj drugi čovek ponovo rekao 'pusti dete'. Ja sam uzeo dete ponovo u naručje i kada sam silazio dalje niz stepenice, ja sam video lokalnog policajca koga poznajem, Tomu Petrovića. Pokazao sam mu da držim u rukama dete i rekao sam mu 'vidiš da imam dete', a on je samo pokazao da idem nagore. Ja sam tada čuo rafal koji je otprilike dolazio sa puta, taj rafal čuo se iz automatskog oružja. Bio je samo jedan rafal. Kada sam izašao na ulicu, video sam na ulici moje rođake koji su išli u koloni, tada sam video da niko od njih nije povređen. Tu je bilo dosta policajaca, koji su bili u raznim uniformama, neki su bili u zelenim, neki u plavim, a neki su bili u crnim uniformama. Svi su oni samo govorili 'idite putem gore'. Ja sam sustigao

¹⁶⁷ Sabit Gjata.

¹⁶⁸ Bejtush Gjata.

tu kolonu i onda sam išao za njima prema naselju Brecalija. Dok smo išli u koloni, ja nisam čuo više pucnjeva.

Ja poznajem Safeta i Seljatina Bogujevci, njihova kuća je udaljena oko 30 metara od kuće mog strica Isaka i to u istoj ulici. Kada sam ja otišao, ja nisam video njihovu porodicu, jer su oni još bili u svojim kućama pošto do njihove kuće još nisu stigli. Tada kada sam ja prolazio ulicom tek su izlazili članovi porodice iz kuće Seljmana Gašija tada su počeli da izlaze. Ja nisam smeo mnogo ni da gledam jer je bilo mnogo policajaca. Ja ne znam tačno ko je i od koje policije ulazio u ostale kuće. Kasnije kada smo već bili van Podujeva od ljudi smo čuli da se nešto desilo kod porodice Bogujevci ali ja nisam ništa video. Dok sam ja bio u Podujevu ja nisam video da li se nešto desilo sa Selmanom i Idrizom Gašijem, a kasnije sam čuo da se nešto s njima desilo.

Upitan da li sam okrivljenog koga danas vidim u sudnici video na licu mesta, ja izjavljujem da je od tada proteklo pet godina i ne mogu da kažem da li sam tada tamo okrivljenog video ili ne. Možda bih prepoznao ljude koje sam video koji su meni prišli, onog ćelavog i onog sa maramom. Ne mogu da kažem da li bi okrivljeni Cvjetan Saša mogao da bude jedan od njih, jer u to zaista nisam siguran.

Pošto su mi pokazane fotografije iz fotodokumentacije objašnjavam da je na slici broj 1 kuća u kojoj se nalazila porodica Envera Durićija. Mislim da je to kuća brata od strica Selatina Bogujevcija. Na fotografiji označenoj pod brojem 2 – označenoj kao položaj leša čoveka preko puta kuće broj 167 – izjavljujem da je to Enverov otac Hamdi Durići. Na ostalim fotografijama ne mogu da prepoznam ljude jer im se ne vidi dobro lice, s tim što na fotografiji broj 6 – položaj leša u dvorištu kuće broj 7 u ul. V. Morine¹⁶⁹ – prepozna- jem ženu Seljatina Bogujevcija. Za ostale nisam siguran sem na fotografiji broj 3, na kojoj mislim da se nalazi Seljman Gaši.”

Na pitanje zamenika OJT – svedok odgovara:

„Ne bih mogao da kažem više detalja o izgledu one dvojice uniformisanih lica sa kojim sam razgovarao. Taj čovek je bio visok, bio je obrijane glave,

¹⁶⁹ Verovatno – «R. Morine».

taj ćelavi je bio viši od mene, a onaj drugi je bio možda moje visine i otprilike iste konstitucije kao ja. Ja sam visok otprilike metar i 74 centimetra.”

Konstatuje se da je svedoku predložen album fotografija za grupu „Škorpiona”, svedok izjavljuje:

„Ja ne mogu sa sigurnošću ništa da kažem, na ovim fotografijama svi imaju kosu. Iz kuće mog strica Isaka sve je odneto, odeća, televizor, mašina za veš i kuhinjski aparati, ostao je samo nameštaj koji je bio polomljen, a sve od bele tehnike je odneto. Ja sam se vratio u Podujevo otprilike juna meseca iste godine.”

Na sledeće pitanje zamenika OJT svedok odgovara:

„Ja nisam imao oružje, ni članovi moje porodice nisu imali oružje.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih advokata Dragoljuba Todorovića, svedok odgovara:

„Ja sam siguran da su dva uniformisana lica koja su se meni obratili na rukavu imali amblem na kojem je pisalo ‘Škorpioni’, to sam video svojim očima. Iz kuće u kojoj smo se mi nalazili može se doći do kuće Halima Gašija¹⁷⁰, može se preko bašte doći do kuće. Iz kuće mog strica Isaka Čete¹⁷¹ u kojoj sam ja bio, kao i iz kuće Redžepa Kastratija, koje su obe dvospratne, može se videti šta se dešava u bašti Halima Gašija. Pošto je moj stric Isak Četa bio rezervni policajac 1981. godine, moguće je da je ta uniforma se nalazila na tavanu njegove kuće. Moj otac je ranjen 25. marta ujutru, kada je krenuo u našu kuću, pa su on i njegov brat od strica naišli na zasedu, pa je brat od strica poginuo, a on je bio ranjen. U dvorištu mog strica mislim da je bilo pet-šest automobila, jedan moj, jedan mog oca i ostali naših rođaka, a kada smo se vratili, zatekli smo samo moj automobil. Pošto mi nismo ostali u Podujevu, već smo nastavili za selo Ladovac, mi nismo mogli da čujemo paljbu koja bi dolazila iz centra grada.”

Na pitanje branioca okrivljenog svedok odgovara:

¹⁷⁰ Halim Gashi.

¹⁷¹ Gjata Isak

„Kada sam izašao na ulicu, ja nisam smeo mnogo ni da gledam ni da brojim, gledao sam samo napred, ali sam video da ima dosta uniformisanih lica, dosta policajaca možda 20-30, a možda i više.”

Na pitanje okrivljenog svedok odgovara:

„Polovina stepeništa ide sa leve strane zida, a polovina sa desne strane. Kada se uđe stepeništem na prvi sprat, prva prostorija sa desne strane je spavaća soba. To nije moja spavaća soba, jer ja tu ne živim. Ja ne znam šta se nalazilo u ormanu te sobe, a s leve strane na tom prvom spratu je kuhinja, a napred malo dalje su još dve sobe. Tačno je da kada se izlazi iz kuće kapija se nalazi pravo pored stepeništa, nema ni pola metra udaljenosti. Tačno je da sa leve strane te kuće postoji takođe jedna kuća, to je kuća Ćata Gašija¹⁷². U toj kući kada se uđe ispred stepeništa postoje jedna manja vrata.”

Za ovim okrivljeni izjavljuje:

„Ova kuća o kojoj svedok govori je kuća u koju sam ja ušao i rafal koji je čuo je rafal koji sam ja ispalio. Ja nisam taj ćelavi čovek o kome svedok govori, nikada nisam bio obrijan.”

Na naknadno pitanje okrivljenog svedok odgovara:

„Ja sam zadnji izašao iz kuće, nisam mogao da čujem da li je neko na albanskom jeziku od prisutnih policajaca pozvao da izađemo. Mene niko nije kundakom odgurnuo niti udario kundakom u predelu glave.”

Predočava se fotodokumentacija oštećenom Durići Enveru pa isti izjavljuje:

„Na fotografiji broj 1 nalazi se kuća Haljima Gašija, vidljivo je na stubu kuće. Na fotografiji broj 1, 2 i 3 ne prepoznajem nikoga, a na fotografiji broj 3 gde je naznačeno bliži izgled leša Seljmana Gašija, ja izjavljujem da je to moj otac Hamdi Durići. Siguran sam zbog toga što je on u bundi koju sam mu ja kupio. U istoj bundi prepoznajem da je njegov leš na fotografiji

¹⁷² Gjata.

broj 1 u čajdžinici. Na fotografiji broj 4 prepoznajem da se nalazi moja žena pored zida u sivotamnozelenoj odeći, a u roze i ljubičastoj odeći je moja starija ćerka Dafina. Tu se nalazi i moja majka Esma i braon kaputu, a ispred njih nalazi se Nora, Seljatinova¹⁷³ ćerka. Na fotografiji broj 6 nalazi se Šefkate Bogujevci, Selatinova¹⁷⁴ žena.”

SASLUŠANJE SVEDOKA STOPARIĆ GORANA

Svedok **STOPARIĆ GORAN** sa ličnim podacima kao na zapisniku o glavnom pretresu od 11.11.2002. godine, kod Okružnog suda u Prokuplju, okrivljenog ranije nije poznao, nesrođan, opomenut, poučen shodno odredbi člana 100. ZKP navodi.

„Ja sam bio u jedinici ‘Škorpioni’, krenuli smo iz Šida za Beograd, pa zatim za Prolom Banju. U Prolom Banji smo se zadržali neko vreme jer smo čekali da dođu još neki ljudi iz naše jedinice i nakon što su ti ljudi još došli mi smo krenuli za Podujevo. U Prolom Banji smo zadužili oružje automatske puške kalibra 7,62 mm. Negde pred ulaz u Podujevo komandant jedinice Medić Slobodan nam je rekao da je otprilike pola grada pod srpskom kontrolom, a druga polovina nije i mi treba da idemo u akciju zauzimanja te druge polovine grada. Autobusima smo došli u centar grada i nakon što smo došli preneto je naređenje da izađemo iz autobusa jer nije bezbedno u autobusima ostati zbog toga što je bilo bombardovanje. Ja sam izašao iz autobusa, uglavnom sam bio zajedno sa mojim prijateljem Tomić Milovanom koga znam od ranije. Negde posle 20 do 30 minuta muvanja okolo rečeno nam je da potražimo smeštaj po kućama. Tomić i ja smo zajedno krenuli, a u gradu je bilo jako mnogo policajaca. Mislim da nas je neko iz aktivnog SAJ- a usmerio da idemo u tu određenu ulicu i ja sam video da je u toj ulici jako mnogo policije. To je bilo otprilike posle podne, ne znam tačno koje vreme, još je bio dan. Nisam video po ulicama mnogo civila, samo na kraju ulice sam video da neki ljudi pretrčavaju preko asfalta. Tomić i ja smo ušli u jedno dvorište u kome je postojalo nešto što ja zovem amforski prolaz, a to bi značilo da su dve kuće spojene krovom. Ja sam video da u toj kući nema nikoga, pošto sam ušao u jednu sobu te kuće i po stvarima sam zaključio da

¹⁷³ Selatin Bogujevci.

¹⁷⁴ Selatin Bogujevci.

su ljudi skoro napustili kuću. Ja sam bio u dvorištu ispred ulaza u sobu, a to je u stvari u tom dvorištu jedna kao odvojena kuća, u tom trenutku video sam da grupa civila ulazi u pratnji okrivljenog Cvjetan Saše. U toj grupi civila bio je jedan muškarac i ostalo su bili žene i deca. Već kada sam ja ušao u ovo dvorište već je bilo nekoliko pripadnika 'Škorpiona', bio je mali Zicko kome je prezime Šolaja, bio je Dabić Aleksandar, bio je Smiljić Zdravko. Ja mislim da je tada sa civilima došao Gulja, Medić Dragan, odnosno znam jer sam ga video, a pošto sam obratio više pažnje na civile, nisam video ko je još došao sa njim. Osim ovih ljudi koje sam sada naveo mislim da je bio jedan čovek policajac iz redovnog sastava policije, ali ga ja ne znam i ne znam tačno ni da li je ostao u tom dvorištu ili ne, moguće je da je posle zajedno sa civilima izašao. Kada su ovi civili ušli u dvorište tada ih je Zicko – Šolaja – počeo pretresati, nisam video da li ih je još neko pretresao. To pretresanje zaustavio je Tomić Milovan koji je Zicku rekao 'nemoj više, nemoj da ih diraš', nešto u tom smislu. U tom trenutku u dvorištu su bila sva ova lica iz 'Škorpiona' koje sam naveo i Borojević Dragan, a i Cekić Nebojša, ali on je izašao sa civilima i više se nije vraćao. Tomić je rekao da se civili izvedu na ulicu, a ostali smo zajedno Tomić, ja i Pero Čubra, kada je Tomić rekao 'šta ćemo, najbolje je izvesti ih na ulicu'. Tu je bio veliki broj ljudi tako da ja nisam sve video i bila je velika gungula i bilo je mnoštvo civila. U tom trenutku ja nisam video da li je neko od civila ubijen, dok nisam pročitao u novinama, ja sam smatrao da ih je bilo 12–13, ali sam verovatno pogrešio pošto su neku decu nosili u rukama. Tomić i ja smo izišli sa ovim civilima do kapije. Zajedno sa civilima izašao je sam Cekić Nebojša i taj policajac u uniformi, i niko od ostalih pripadnika od 'Škorpiona' nije izašao pred kapiju gde sam ja stajao. Pošto u tom dvorištu ima još kuća, pretpostavljam da su oni otišli po tim kućama jer se to dešavalo vrlo brzo. Kada su ti civili odmakli jedno 20–30 metara niz ulicu, jer smo ih mi uputili prema mestu gde su se nalazili Tutinac, Boca, očekujući da oni znaju kako će da se ponašaju u takvoj situaciji, neko od policije na ulici je povikao nešto u smislu 'šta to isterujete, vraćajte to'. Nakon tih reči ja sam imao utisak da su se te žene koje su bile u grupi samo okrenule i vratile se ponovo do ovog dvorišta gde sam ja i dalje stajao na kapiji. Muškarac koji je bio sa njima nije se vratio. Video sam da je kod tog muškarca neka gužva, ali više nisam obraćao pažnju. Ne znam da li je taj muškarac negde ušao, a u tom trenutku su ove žene i deca prošli pored mene i ponovo ušli u to dvorište.

Sa mesta gde sam ja stajao na kapiji, ja nisam mogao dobro da vidim šta se dešava unutar dvorišta, na mestu gde su bile ove žene, osim toga ja u tom pravcu nisam ni gledao. Gledao sam preko puta u jednu kuću, za koju sam mislio da bih se ja mogao smestiti, u tom trenutku čuli su se rafali, to je bila nesređena vatra, da se nije pucalo istovremeno, već je verovatno počeo jedan, a zatim drugi pa treći. Čula se paljba iz više cevi i to iz automatskih pušaka, možda iz četiri-pet automatskih pušaka. Ja sam pretpostavio da se pucalo u one ljude, civile koji su bili u dvorištu. Hteo sam da krenem prema mestu odakle je dolazila paljba, ali me je Tomić Milan sprečio, rekavši mi: 'Nemoj, budalo, da prljaš ruke'; ja sam onda i ostao na tom mestu na samoj kapiji, na otprilike metar i po unutra odakle sam video jedan deo dvorišta i to stepeništa. Zatim su počeli iz tog dvorišta da izlaze pripadnici 'Škorpiona'. Najpre sam video Labića¹⁷⁵ i Smiljića, koji su sišli sa stepeništa, tamo, a ja pretpostavljam da su oni došli negde odozgo iz kuće, ima neki balkon ili tako nešto. Nakon njih izašli su Medić Dragan, Cvjetan Saša, Borojević Dragan i Demirović Dejan, mislim da su svi oni u hodu menjali okvire osim Demirovića, koji je došao poslednji i nisam video da li je menjao okvir. Poslednji koga sam ja video bio je Demirović zbog toga što sam nakon njega se ja okrenuo i izašao, a u dvorištu je ostalo još ljudi koji su posle izlazili odatle. Tada već je Olujić postrojavao svoj vod, a i mi smo se samoinicijativno postrojavali jer smo znali da se dogodilo nešto što se nije smelo dogoditi. Sve se odvijalo vrlo brzo od trenutka kada su ove žene ponovo ušle u dvorište, od njihovog ulaska, pa dok se nisu začuli pucnji prošlo je možda minut, a po mojoj proceni pucanje je trajalo manje od jednog minuta i odmah nakon te pucnjave su oni izlazili iz dvorišta. Ja nisam čuo iz tog dvorišta ništa, kasnije kada sam o tome razmišljao baš me je čudilo da nisam čuo nikakav plač. Ja nisam čuo da li su to pripadnici 'Škorpiona' između sebe nešto pričali, a nisam na to ni obraćao pažnju, jer mi nije ni pala na pamet zamisao da bi neko mogao da pobije civile, a prvenstveno mislim na decu. Znam da je bilo dece, ali tada na licu mesta nisam mogao tačno da zaključim koliko, sada bih mogao da kažem na osnovu podataka iz novina. Ja sam video da su iz tog dvorišta izašli još ljudi, ali ne znam tačno ko, mislim da su to bili pripadnici 'Škorpiona'. Nisam primetio odakle je došao Olujić.

¹⁷⁵ Dabića.

Posle kraćeg vremena možda minut, dva ili tri došao je jedan pripadnik SAJ-a, Vuk, on je ušao unutra i iz dvorišta izneo jednu devojčicu koja je bila povređena, za njim je došao jedan njegov kolega koji je hteo da uđe u dvorište, ali ga je Vuk u tome sprečio, rekavši mu da ne ulazi. Vuk je naime, tom svom kolegi rekao 'nemaš šta videti', taj kolega je upitao da li su ih sve pobili, a Vuk je odgovorio 'da'. Nakon ovoga došao je doktor Dragan, ja sam video da je on ukazivao pomoć toj devojčici, došao je komandant Boca, došao je Tutinac u pratnji još nekih ljudi i Vuk i Tutinac su govorili, vikali govoreći: 'Stoko to [bi] sve trebalo postreljati', a pri tom misleći verovatno na nas. Ja nisam ulazio u dvorište i uskoro nakon toga svega mi smo ušli u autobus i otišli u Prolom Banju, odnosno sedeli u tom autobusu desetak minuta i otišli u Prolom Banju. U autobusu je bilo razgovora oko toga, odnosno bila je svađa, bila je neverica, dilema, oko toga ko je to mogao da uradi, prvi je reagovao Brka Đukić Željko, koji je rekao 'ko je to mogao da uradi, pa ja imam troje dece'. Na to je Gulja – Medić Dragan odgovorio 'ćuti, Brko, ja sam, pa šta' i onda je Brka ućutao. Iza mene je sedeo Cekić Nebojša, koji je vrlo žustro govorio, reagovao, govoreći da će odmah da ide kući i ljuteći se što je uopšte bio pozvan da dođe. U autobusu, a i u narednih deset dana koliko smo proveli u Prolom Banji, ništa se drugo nije pričalo osim o ovom događaju. Ja sam od Borojevića čuo da je on navodno u tome učestvovao, ali da nije on to uradio, odnosno kasnije on o tome nije hteo da priča. Oko toga je najviše Tomić vršio neku svoju privatnu istragu. Mi smo u stvari svi znali ko je to uradio. U Prolom Banji su izašla imena Cvjetan Saše, Demirović Dejana, Medić Dragana i Borojević Dragana. Kasnije se izgubilo ime Borojević Dragana, ostala su ova tri imena."

Na naknadno pitanje predsednika veća odgovara:

„U trenucima kada su civili prvi put uvedeni u dvorište i zatim kada su izašli iz dvorišta, ja nisam čuo pucnje, mada da se čuo jedan hitac, ja na njega ne bih obratio pažnju, jer ne znam gde se nalazi. Nakon pucnja u dvorištu prvi hitac koji sam ja čuo bio je kada sam se već nalazio u autobusu, i to je bio samo jedan hitac koji je zvučao malo grublje i posle toga hica je vozač krenuo jer se uplašio.

Kada smo se vratili u Prolom Banju, ta gužva i svađa je kulminirala time što je komandant voda održao jedan govor i nakon toga se vratio jedan deo ljudi, odnosno jedan deo ljudi se istog trenutka razdužio oružjem i opremom

i tražio da se vrati svojim kućama, da odmah napuste, jer nisu hteli više da budu sa nama. Razlog je ubistvo dece. Ljudi koji su se vratili su uglavnom oni ljudi koji su došli naknadno, većinom ali ne samo oni. Mi smo svi imali civilna odela tako da nije bio problem da se skinemo i razdužimo.”

Kada je svedoku predložen njegov iskaz sa glavnog pretresa od 17.12.2002. godine, svedok izjavljuje:

„Istina je ovo što sam danas rekao na glavnom pretresu, to je istina koju sam ja video. Drugačiju izjavu sam dao ranije na glavnom pretresu jer sam tako bio savetovan od advokata odbrane. Ja sam sada dobio metu na leđima, sada sam veliki sprski izdajica i normalno je da sam uplašen.”

Za ovim okrivljeni izjavljuje: „U laži su kratke noge.”

Svedok za ovim izjavljuje:

„Ja ću verovatno zbog ovoga biti proganjan, a ako budem morao zbog ovoga da nastradam, onda mi i nije žao zbog te dece. Ja sam deset godina učestvovao u oružanim sukobima, dosta dugo u jedinici ‘Škorpioni’, ali ne uvek u toj jedinici, i nikada nisam video da je neko ubio neko dete. Ja smatram da bi sud trebalo da izda nalog da mi bude pružena zaštita.”

Konstatuje se da je svedok, objašnjavajući kako su civili koji su se nalazili na ulici vraćeni prema dvorištu, taj koji je vikao ‘vratite ih nazad’, između ostalog je vikao: „Šta ste to izveli na ulicu vraćajte to u kuće, sutra kad se krene, krene, ko se zatekne – zatekne.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih adv. Dragoljuba Todorovića, svedok odgovara:

„Ja sam u Prolom Banji čuo da je navodno Borojević Dragan izdvojio jednu ženu iz te grupe civila i da joj je navodno uzeo neke novce. Kao što sam rekao, Borojević Dragan je u početku bio ponosan na to, a pretpostavljam da je on tu ženu i ubio. Posle toga on je ćutao. Koliko ja znam, nije nikakva istraga tada vođena, mene niko nije ispitivao, mi smo posle tih desetak dana u Prolom Banji vraćeni kući, s tim što je dolazio komandant SAJ-a zahvalio se na saradnji i rekao nam da idemo da ćemo biti pozvani drugi

put, da idemo da se odmorimo. Nakon povratka kući, posle desetak dana, mi smo vraćeni ponovo na Kosovo, ne u istom sastavu, drugi put nije bio Cvjetan Saša, nije bio Olujić, bio je Olujić i Medić Dragan.”

Na pitanje punomoćnika advokata Teki Voški¹⁷⁶, svedok odgovara:

„Ja sam imao nameru da svedočim prošli put, ali nisam bio baš toliko bolestan da ne mogu da svedočim, ali razlog zbog koga nisam hteo da svedočim je moj razgovor sa komandantom Medić Draganom u hodniku zgrade suda, on mi je objašnjavao posledice današnjeg svedočenja, nije rekao da će me ubiti, ali je rekao da su posledice drastične i kakve su prednosti onakvog svedočenja.”

Na pitanje branioca okrivljenog svedok odgovara:

„Kada je okrivljeni ušao u dvorište zajedno sa civilima, on je hodao, puška mu je bila u ruci. Mi inače ne nosimo remen, tako da svi držimo puške u ruci. Koliko se ja sećam, jedino je Olujić Rajko imao maramu na glavi i to crnu. Okrivljeni je tada imao ovakvu istu kosu ko danas, a možda još i kraću. Bilo je par pripadnika 'Škorpiona' koji su bili obrijani, ali za okrivljenog to ne bih mogao da kažem. Naše uniforme su bile maskirne, identične šarama NATO trupa. Trebalo je svi da nosimo na glavi šilt kape iste šare sa robom¹⁷⁷ policije. Jedini šlem u jedinici imao je Demirović. Jedini od svih nas on je i na terenu i na sledećem imao šlem.”

Na pitanje okrivljenog koje glasi: da svedok kaže kada je spominjao njegovo ime u kontekstu ovog događaja, za koji okrivljeni ne može da tvrdi da svedok laže jer to ne zna, od koga je instruisan, na koji način, kada je razgovarao sa gospodom Kandić i šta mu je ponuđeno, svedok odgovara:

„Nisam instruisan, jedina instrukcija je bila kada sam ranije davao izjavu, tada mi je advokat Kalanj rekao da kažem da sam trčao ka mestu pucnjave i da sam tada video i Cvjetan Sašu.”

¹⁷⁶ Teki Bokshi.

¹⁷⁷ Verovatno – „grbom”.

Za ovim okrivljeni izjavljuje da stavlja primedbu u tom smislu što smatra da nije moguće da ga je svedok video kad je spominjao da su civili ulazili u dvorište, jer okrivljeni tada nije bio tu, jer je okrivljeni bio u susednom dvorištu, svedok koji je malopre svedočio, i odatle ispalio metke uvis, rafal u vazduh, a kada je čuo rafalnu paljbu krenuo je prema tom mestu odakle se rafalna paljba čula kroz dvorište, jedino tada kada je izlazio iz dvorišta svedok je mogao da ga vidi, s tim što je okvir promenio u Prolom Banji, ne tada.”

Na naknadno pitanje predsednika veća svedok odgovara:

„Ja ne znam da li se iz tog dvorišta u kojem sam ja bio može ući sa neke druge strane ili izaći na neku drugu stranu.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić svedok odgovara:

„Meni je komandant Medić Slobodan u ponedeljak kada je bio zakazan prošli glavni pretres rekao da bi njegov brat Dragan Gulja umro za dva dana kada bi otišao u zatvor, jer je inače bolestan. Rekao mi je ‘odradi mi još to pa ćemo lepo sesti, otići ćemo kod mene pa ću ti se odužiti, ja znam da ti nisi izdajica’. Ja sam mu odgovorio ‘vidim kako mi veruješ kada si došao’, a on nije hteo ni da uđe u sudnicu, već je ostao napolju ispred zgrade suda. Kada sam izašao iz zgrade suda Medić me nije video, valjda nije očekivao da ću izaći. Tako brzo.” Na naknadno pitanje punomoćnika oštećenih svedok odgovara: „Ja sam jednom prilikom u Novom Sadu sreo okrivljenog Cvjetan Sašu i Demirovića, sa kojima sam se (...) ¹⁷⁸nakon njihovog puštanja iz policijskog pritvora. Njih dvojica su tada rekli ‘ovo nam je namestio Boco’, čak su nas policajci pitali kakva je to tečnost koju Boca koristi. Sa inspektorima koji su sa njima vršili razgovor razgovaralo se uvek o Boci i nešto u tom kontekstu su mi rekli. Taj razgovor je bio u nekom kontekstu da su njih dvojica kao neke žrtve, u smislu da je Boci valjda odgovaralo da za to odgovara samo Cvjetan Saša, jer je neko morao da bude odgovoran. Kada neko menja okvir, to znači da mu je puška prazna ili da nema dovoljno municije. Ja sam menjao okvir kada je desetak metaka, uvek sam voleo da je pun magacin. Pun magacin je 30 metaka.”

¹⁷⁸ Nedostaje deo teksta.

Pitanja više nema.

Okrivljeni izjavljuje:

„Što se mene tiče svedok je bezbedan, ne ulazim u to ko mu je pretio i šta se dalje dešavalo.”

Za ovim zamenik OJT predlaže da se organima unutrašnjih poslova zahteva preduzimanje posebnih mera zaštite svedoka Stoparić Dragana.¹⁷⁹

Sud donosi:

R e š e n j e

Da se od MUP-a Republike Srbije zatraže posebne mere zaštite svedoka Stoparić Gorana u smislu člana 109. stav 3. ZKP.

Sud donosi

R e š e n j e

Da se glavni pretres prekine zbog isteka radnog vremena.

Branilac okrivljenog, upitan da li bi mogao da uskladi termin za sutra, izjavljuje da će sve pokušati, ali nije siguran da će moći da obezbedi odgovarajuću zamenu ukoliko bi se glavni pretres nastavio sutra.

Glavni pretres se nastavlja na dan 11.12.2003. godine u 10 časova.
Dovršeno u 16.40 časova.

¹⁷⁹ Goran Stoparić.

K-broj 792/02.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU, dana 11. decembra 2003 godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE, zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog sstanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SSRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02.

PRISUTNI SU:

Predsednik veća - sudija
Biljana Sinanović

Zamenik OJT-a
Ružica Janić

Član veća – sudija
Vinka Beraha-Nikićević

Članovi veća – sudija
Pajović Ivica
Nikolić Nada
Rakić Ljubiša

Okrivljeni
CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Branilac
Adv. Đorđe Kalanj

Započeto u 10 časova
Glavni pretres je javan

Konstatuje se da su pristupili zamenik OJT Ružica Janić¹⁸⁰, okrivljeni Cvjetan Saša, koji je priveden iz Okružnog zatvora, branilac okrivljenog advokat Rajko Jelušić koji se javlja kao zamenik advokata Đorđa Kalanja. Pristupili su i svedoci Kastrati Redžep i Veselji Nazim¹⁸¹.

¹⁸⁰ Ružica Janjić.

¹⁸¹ Veseli Nazim.

Okrivljeni izjavljuje da prihvata da ga na današnjem glavnom pretresu brani advokat Rajko Jelišić¹⁸², koji je zamenik advokata Kalanj Đorda.

Pristupili su i punomoćnici oštećenih advokata Dragoljub Todorović i Tekim Voški¹⁸³, kao i Nataša Kandić, te tumači Rugova Mire i Rugova Egim¹⁸⁴.

Sud donosi:

R e š e n j e

Da se glavni pretres nastavi izvođenjem dokaza.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

SASLUŠANJE SVEDOKA KASTRATI REDŽEPA

Svedok **KASTRATI REDŽEP** iz Podujeva, ulica Skener Beograd¹⁸⁵ broj 173. star 57 godina, prosvetni radnik, trenutno bez zaposlenja, okrivljenog nije poznavao, nesrodan, opomenut položio zakletvu, upozoren u smislu člana 100. ZKA izjavljuje da će svoj iskaz izneti na srpskom jeziku koji dobro poznaje i navodi:

„Otprilike mesec dana pre 28. marta 1999. godine ja sam sa svojom porodicom došao u kuću mog zeta Sabita Četa¹⁸⁶, koji se nalazi u Podujevu, a mislim da se tada ta ulica zvala Kosančić Ivana. Na dan 28.03.1998.¹⁸⁷ godine ja sam i dalje bio u toj kući i smatram da je taj dan bio crna nedelja za građane Podujeva jer je nastradalo dosta nedužnih civila, mahom žena

¹⁸² Rajko Jelušić.

¹⁸³ Teki Bokshi.

¹⁸⁴ Rugova Begim

¹⁸⁵ Skenderbegova.

¹⁸⁶ Sabit Gjat.

¹⁸⁷ 1999.

i dece. Sa mnom u ovoj kući bile su moje dve sestre, od kojih je jedna paralizovana, i brat moga zeta, svi sa svojim porodicama, tako da je u kući bilo ukupno preko 30 ljudi.

Ujutru negde posle 8 časova, možda je bilo 8.10, čulo se lupanje na vratima; ja sam krenuo prema vratima kuće, tada je u dvorištu već bilo dosta uniformisanih ljudi. Objašnjavam da se u istom dvorištu nalaze i kuće Isaka i Džafera Ćata¹⁸⁸ u kojima je takođe bilo mnogo ljudi. Kada sam izašao pre mene je izašla moja sestra i bila ispred. Uniformisani ljudi su već razvalili vrata od kapije i ušli unutra u dvorište. Ja sam video ljude u otprilike četiri različite uniforme. Jedni su imali šarene kamuflažne uniforme zelene, drugi su imali potpuno crne uniforme i na glavi su imali maramu, ti su imali svi crne naočare, jedni su imali plave policijske uniforme, a bilo je ljudi koji su imali civilna radnička odela. Moja sestra je u ruci držala 1.000 maraka u jednoj novčanici i pružila jednom uniformisanom licu, on je pitao zašto ona to daje, a ja sam iz njene ruke uzeo tu novčanicu i rekao sam: 'Sestra čašćava jer ćete nas pustiti da izađemo, pošto smo već četiri dana zatvoreni u kući i ne znamo kuda da idemo.' Taj čovek je uzeo novac i zatim mene levom rukom uhvatio za jaknu, a desnom rukom mi je uperio automat u grudi. Taj čovek je bio obučen u zelenu kamuflažnu uniformu bio je visok, zgodan, možda moje visine i pomislio sam da bi mogao da bude dobar sportista ili pevač. Na glavi nije imao ništa, bio je kratko podšišan. Tu je bilo puno drugih ljudi. Sve vreme držeći mi uperen automat u grudi taj čovek me pitao šta se nalazi iza vrata sa leve strane, a ta su vrata bila otključana, i ja sam mu odgovorio da se tu nalaze torbe sa robom uglavnom iz prodavnice. Ta vrata sam ja otvorio, pitao me je šta se nalazi iza drugih vrata koja su bila zaključana i ja sam mu rekao da se tu nalazi zimnica, onda je on slomio vrata nogom, a onda me pitao šta se nalazi ispod stepenica i odgovorio sam mu da se tu nalazi pumpa za vodu. Tada je taj čovek počeo da viče svi van, a ja sam vikao isto to, ali na albanskom jeziku, da bi svi od moje porodice izašli iz kuće što pre. Kada su svi izašli, ja sam pitao tog čoveka da li mogu da uđem u kuću da izvedem sestru koja je paralizovana, međutim on mi nije dozvolio on je i dalje držao uperenu pušku automatsku u mene. Objašnjavam da smo mi bili uglavnom svi bos, nismo stigli da se obučemo, a nisu nam dozvolili da se obučemo. Sa desne strane pored ulaznih vrata u kući bila je natkasna za cipele. Ko je kako silazio od ukućana

¹⁸⁸ Xhafer Gjata.

više gore nije mogao da se vrati jer mu nisu dozvolili. Moja druga sestra je ponela sa sobom nakit i kada je izašla, tako je podelila tim ljudima nakit i oni su primili. Tada je izašla moja ćerka iz kuće i kada je videla da taj čovek drži uperen automat u mene ona je vrištala 'ubiše mi oca'. Onda je jedan policajac u plavoj uniformi, koga ja tada nisam poznavao, a kasnije sam saznao da se zove Toma, uzeo jedne cipele, pružio ih mojoj ćerki i rekao joj 'nemoj da se plašiš'. Nekako istovremeno su i iz Džaferove i Isakove kuće počeli da izlaze ukućani i čula se galama. Objašnjavam da je u tom dvorištu bilo dosta automobila, meni su uporno tražili ključeve od automobila, ali sam ja odgovorio da nemam. Na svoju sreću deo dvorišta je bio ograđen, pa sam ja pokazao da je taj deo dvorišta u kome nije bilo automobila naš, a da je drugi deo dvorišta komšijski. Kada se čula galama, tada je mene taj čovek pustio, otrčao, i ja sam čuo da je njemu neko viknuo 'Saša, šta ćemo sa njima.' Nisam čuo da je taj čovek nešto odgovorio. Tada je neko od policajaca, a mislim da je možda taj Toma, rekao 'svi ka izlazu' i upućivao nas da idemo prema izlazu iz dvorišta. Mi smo izašli iz dvorišta na ulicu i tu na ulicu ispred prodavnice i butika smo nekako svi stajali na okupu. Svi koji su bili u istoj kući sa mnom, bili smo na ulicu, a još uvek su izašli ukućani iz Džaferove i Isakove kuće. Taj čovek koji je mene držao prethodno već je bio na ulici. Kada smo mi pošli ulicom, taj čovek je trčao ispred, odnosno on nije trčao, već je bio na ulici ispred nas dok smo još stajali i rekao 'sve ću vas ubiti', zatim je prišao meni, izveo me iz grupe ljudi i opet mi stavio automat na grudi i pitao me zašto psi laju, jer se iz nekog dvorišta čuo lavež psa, a zatim me je pitao zašto govorim srpski, a ja sam mu odgovorio da sam srpski naučio u Beogradu. Tada je neko iz te grupe uniformisanih ljudi došao i rekao čoveku koji me je držao 'pusti čoveka', onda me je taj čovek pustio, ali je okrenuo pušku i kundakom me udario u lice, tako da ja i sada imam ožiljak. Ja sam onda krenuo sa ostalim ljudima ulicom, jer nam je neko od uniformisanih rukom dao znak da idemo gore i ja sam se približio grupi i svi smo zajedno krenuli. Prethodno sam sačekao sestru koja je paralizovana i kada je ona došla mi smo krenuli sa grupom. Kada je kolona krenula, isti čovek koji me je prethodno držao i udario kundakom je počeo da puca uvis. Ispucao je rafal i ja znam da je on pucao da bi nas uplašio. Druge pucnje tada nisam čuo. Kako smo se kretali ulicom otprilike na 15 do 20 metara od našeg dvorišta kod ulaza kuće Seljmana Gašija, kada su ukućani iz te kuće izlazili iz dvorišta ja sam video da su Seljmana zadržali i rekli su: 'Ti belokapac ostaješ sa nama', a zatim su svi zajedno sa njim ušli u Seljmanovo dvorište.

Mi smo nakon toga napustili Podujevo i vratili smo se 20. juna, a nakon tri meseca. Za to vreme jednom prilikom moja ćerka je bila u Podujevu pa je po povratku iz Podujeva kada je izašla iz autobusa u Prištini prepoznala policajca Tomu i rekla mu da ga poznaje i rekla mu da je on koji je bio u istoj grupi ljudi koji su nas isterali iz kuće. Taj policajac je uzeo flašu koka-kole i dao mojoj ćerki i njenoj drugarici i tada joj rekao da smo mi dobro prošli, inače bi doživeli sudbinu naših komšija. U to vreme mi smo već čuli da se nešto dogodilo sa porodicom Bogujevci i Durići.”

Posebno upitan od predsednika veća svedok navodi:

„Ja bih mogao da prepoznam čoveka koji je držao automat uperen u mene i čije sam sve ostale radnje opisao, a mislim da nikoga od ostalih ljudi ne bih mogao da prepoznam. Ja prepoznajem u liku okrivljenog koga ovde vidim pred sudom tog čoveka koji je držao automat uperen u mene udario me kundakom i pucao uvis.”

Na pitanje zamenika OJT-a svedok odgovara:

„Taj čovek, koga sada prepoznajem u liku okrivljenog, drsko se ponašao, sve vreme je govorio ‘zašto niste izašli, šta ste čekali’, on i ja smo se prepirali možda 15–20 minuta, a možda i više, dok nisu izašli svi članovi porodice, i on me je gurao cevi od automata i prema njegovom ponašanju ja sam stekao utisak da je on glavni, jer je on tako delovao, ponašao se kao besan. Objašnjavam da se od kuće u kojoj sam ja bio na dvadesetak metara u istoj ulici nalazi ulaz u kuću Seljmana Gašija, odmah iza ulaza u kuću Seljmana Gašija u istoj ulici nalazi se kuća Safeta Bogujevcija. Kuća Halima Gašijanala se na raskrsnici ulice Kosančić Ivana i Rahmana Morine, ali se dvorište te kuće graniči sa dvorištem kuće u kojoj sam bio sa dvorištem Seljmana Gašija i verovatno sa dvorištem Bogujevci. Ja te detalje ko se sa kim graniči ne znam tačno. U sva ta dvorišta može se proći kroz dvorišta odnosno kroz bašte. To znači da se iz dvorišta kuće u kojoj sam ja bio može ući u dvorište kuće Safeta Bogujevcija, a da se pri tom ne izlazi na ulicu, znači da se može proći kroz dvorište. Dvorišta su ograđena žicom. Uvek između komšijskih dvorišta postoje prolazi tako je bilo i tada, tako je i sada.”

Konstatuje se da je svedoku predložena fotodokumentacija u spisima, pa isti objašnjava:

„Na slici broj 1 – označenoj kao opšti izgled ulaza u kuću prepoznajem da je kuća u kojoj je bio smešten Hamdi Durići. Ja ne znam čija je ta kuća, verovatno je to kuća porodice Bogujevci. Na skici lica mesta koja mi je pokazana ja objašnjavam da se kuća u kojoj sam ja bio nalazila u ulici Kosančić Ivana, otprilike iznad butika i lokala na kome piše Video igre. Iza lokala, kako je naznačeno u skici između lokala i video igre je ulaz u kuću u kojoj sam ja bio. Iznad lokala i dragstora nalazi se kuća porodice Gaši. Kuća Seljmana Gašija se ne nalazi tu, već se nalazi otprilike na mestu koje je označeno kao TV servis. U ulici Rahmana Morine otprilike iznad mesta na kome je u skici napisano traktor nalazi se kuća Halima Gašija. Nakon što smo izašli iz dvorišta, mi smo se kretali ka severnom delu grada i na skici pokazujem da je to ulicom Kosančić Ivana, suprotno od ulice Rahmana Morine, na suprotnu stranu, otprilike iza mesta na kome je naznačeno Banka, i tu se nalazila kuća Bogujevci porodice Bogujevci. Kada smo se kretali u okolini iz našeg dvorišta ulicom ja nisam video članove porodice Bogujevci, niti sam video nekoga u njihovom dvorištu. To je bilo sve zatvoreno i zaključano.

Na ostaloj fotodokumentaciji ja na fotografiji broj 2 na kojoj je naznačen položaj leša na stepenicama preko puta kuće broj 267 prepoznajem Hamdiju Durićija. Na fotografiji pod brojem 3 prepoznajem Seljmana Gašija, prepoznajem ga po bundi. Ostala lica na fotografijama ne prepoznajem.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih advokata Dragoljuba Todorovića, svedok navodi:

„Ja sam kasnije čuo da je Seljman Gaši ubijen, a nađen je u zajedničkoj grobnici sa porodicom Bogujevci i Durići. Ja mislim da su možda Halid¹⁸⁹ i Seljman Gaši dalji rođaci.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić, svedok odgovara:

„Ja ne mogu da se setim drugih karakteristika osim onih koje sam opisao kod čoveka koga prepoznajem u liku okrivljenog, osim onoga što sam do sada naveo.”

Na pitanje branioca okrivljenog svedok odgovara:

¹⁸⁹ Halim Gashi.

„Ja sam stekao utisak da je okrivljeni glavni zbog toga što su ostali uniformisani gledali u njega i zbog toga što su njega pitali 'Saša, šta ćemo sa njim'. Ja mislim da je mene taj čovek pustio zbog toga što se čula galama jer su izlazili ukućani iz Isakove i Džaferove kuće, a nisam stekao utisak da je njemu nešto neko rekao, odnosno to nisam čuo. Ja ne mogu da objasnim šta je uticalo da me drugi put kada me je uhvatio taj čovek pusti. Možda je sam odlučio, možda je poslušao čoveka koji mu je rekao da me pusti. Ja mislim da je taj čovek koji se obratio rečima 'pusti čoveka' imao crnu uniformu i crne naočare i u ovaj detalj sam u stvari siguran. U tim trenucima nije se čula pucnjava u blizini.“

Naknadno na primedbu branioca svedok precizira:

„Okrivljeni mi je između ostalog rekao 'zašto lepo govorite srpski'.“

Za ovim okrivljeni izjavljuje:

„Tačno je da sam ja čovek koji je svedoka Kastrati Redžepa prepoznao sada, tačno je da sam ja ušao prvi u dvorište te kuće i tamo je bio svedok sa sestrom, ta žena je držala u ruci nakit ili novac koji ja nisam uzeo, a pitao sam ovako kao što je svedok rekao zašto da se to plaća. Ne znam da li je neko od drugih pripadnika to uzeo. Tačno je i da sam svedoka pitao otkud tako dobro govori srpski, a on mi je odgovorio: 'Zbog posla.' Ja sam držao pušku u ruci jer sam išao na nepoznati teren, ne znam šta će me tamo čekati. Moguće je da sam pušku uperio u svedoka ovako kako to on danas opisuje. Tačno je da sam pitao svedoka šta se nalazi iza vrata sa leve strane od stepeništa, ali ta vrata nisam razvalio, nisam im čak ni prišao, mada mi se čini da je svedok rekao da je to prolaz za butik. Sećam se da sam rekao da svi izađu iz kuće, ne sećam se da li je svedok bio bos i sećam se da je svedok rekao da na spratu kuće ima paralizovanu sestru. Nije tačno da sam svedoka gurao sa cevi puške onako kako je svedok opisao, nije tačno da sam ga udario kundakom. Tačno je da sam ja svedoka odgurnuo kundakom u predelu glave, ali to nije bilo odnosno to je bilo tada kada je svedok opisao, ali je to bilo kasnije, a ja želim da idem redom. Znam da su svi izašli iz kuće i stali sa desne strane vrata i bilo je i putnih torbi, mislim da ih niko nije pretresao. Ne znam tačno o koliko lica je reč. Znam da se čula galama u susednoj kući jer sam juče spominjao u kojoj sam bio na prvom spratu, jer mislim da je neko rekao da ima ljudi u toj kući da je policajac na

albanskom jeziku rekao da izađu iz kuće. Ja mislim da sam i ja pitao šta da se radi s tim ljudima ili je možda mene neko pitao pa je onda neko rekao da se ti ljudi puste da idu niz ulicu. Mislim da se tada desio taj momenat kada sam ja svedoka gurnuo kundakom kako je on opisao. Znam da je svedok ustao i da su otišli dvadesetak metara niz ulicu da su tu stali i gledali prema nama. Ja sam tada ispalio jedan kratak rafal, otprilike od 10 metaka u vazduh. To sam učinio iz bezbednosnih razloga, da bi ovi ljudi požurili da ne bi videli da će se u tu kuću smestiti naš vod. Grupa ljudi je nastavila niz ulicu ne okrećući se. Ja sam se posle toga vratio u kuću kao što sam objasnio na glavnom pretresu ranije.”

Na pitanje okrivljenog svedok odgovara:

„U vezi sa ovim događajem ja sam razgovarao sa gospodom Natašom Kandić, i ni sa kim više. Tačno je da je to bilo otprilike 30. ili 31. oktobra prošle godine. U tom razgovoru gospođa Nataša me je pitala da li bih pristao da svedočim i ja sam na to pristao.” Na pitanje okrivljenog koje glasi: Da li je neko uzimao providnu flašicu i iz te flašice uzimao nešto na nos svedok izjavljuje: „Da, vi ste to uradili. To je bilo onda kada je kolona već krenula, kada je okrivljeni iz levog džepa odnosno još dok smo bili u dvorištu, izvadio iz levog džepa neku malu flašicu i tu flašicu omirisao i tačno je da je on tada postao agresivniji. Ja nisam osećao udarce kundakom po telu, ali kasnije kada sam došao u selo, kada su mi lekari ukazivali pomoć zbog povrede na licu, kada sam se skinuo, gornji deo tela mi je bio modar. Ja sam stekao utisak da je tečnost u flašici bezbojnog mirisa. Ja nisam imao razloga da kažem da je taj čovek imao čudne oči.”

Na naknadno pitanje predsednika veća svedok odgovara:

„Ja jesam video sliku okrivljenog sinoć na televiziji, a mislim da sam i ranije video njegovu sliku kada sam razgovarao sa Natašom Kandić.”

Okrivljeni izjavljuje da se izvinjava svedoku, smatra da je postupao kao profesionalac, obavljao svoju dužnost. Predlaže da sud angažovanjem stručnog lica razjasni da li postoji uopšte tečnost koja se miriše, bezbojna, od koje se postaje agresivniji.

Za ovim okrivljeni izjavljuje da stavlja primedbu na iskaz svedoka u ovom delu u kom spominje tečnost, i smatra da je u tom delu svedok instruisan da se što i zlonamerno prikaže javnosti srpska policija, a u vezi sa tim napominje da je u listu „Danas“ objavljena izjava svedoka pod naslovom „U ime žrtava“, a izjava ovog svedoka danas saslušanog objavljena je 22. i 25. novembra 2002. godine.

Za ovim svedok izjavljuje:

„Ja nisam ni od koga instruisan, rekao sam ono što mi se toga dana dogodilo, onako kako mi se dogodilo. Tačno je da sam to ispričao gospođi Nataši Kandić.“

SASLUŠANJE SVEDOKA VESELI NAZIMA

Svedok **VESELI NAZIM** iz sela Dubnice, opština Podujevo, star 30 godina, po zanimanju radnik, zaposlen, okrivljenog ne poznaje, nesrodan, opomenut, upozoren u smislu člana 100. ZKP, izjavljuje da će svoj iskaz dati na albanskom jeziku, pa se konstatuje da svedok daje iskaz posredstvom tumača za albanski jezik.

„Dana 28.03.1999. godine zajedno sa mojom porodicom i tri ostale porodice bili smo u kući Skendera Husenija¹⁹⁰, koji je bivši prevodilac. Ta kuća se nalazi u ulici koja se pre zvala Ivana Kosančića. Tog dana u ranim jutarnjim časovima tu ulicu su napunile vojne i policijske snage, različite.

Negde oko 9 časova, jedna jedinica o kojoj ne znam kakva je bila ta jedinica, a ja sam s drugog sprata primetio sa prozora, primetio sam gledajući iza zavese, i primetio sam da u toj jedinici su bile neke osobe koje sam prepoznao, koji su bili iz okoline Podujeva. Ta jedinica bila je na ulici. I onda je došao kritičan momenat, sa tog prozora sa koga sam gledao jedan vojnik je gurnuo metalna vrata koja su ograđivala dvorište, a vrata su bila prethodno zaključana i on je izvadio revolver iza pojasa i sa metkom je probio

¹⁹⁰ Skender Hyseni

bravu, otvorio vrata i onda su počeli da ulaze neki policajci ili vojska. Tog momenta ja sam sišao sa drugog sprata, išao sam kod porodice Tahiri i Jusufi i obavestio ih da ima vojske u dvorištu. Ja nisam prolazio kroz dvorište. Ja sam prošao kroz prozor. Mi smo namerno ostavili taj prozor otvoren da bismo mogli da se međusobno obaveštavamo. Te kuće se nalaze u istom dvorištu, odnosno to je kuća koja ima dva sprata i dva ulaza. Otišao sam kod druge porodice i obavestio sam da su velike snage ušle u dvorište. Oni su u tom momentu kucali na ulazna vrata kuće; Seljim Tahiri je došao i otvorio vrata i rekao im 'izvolite'. Jedno uniformisano lice je ušlo, njegova uniforma je bila zelena kamuflažna uniforma i samo se sećam da mu je na leđima pisalo policija. U tom momentu kada je ušla ta osoba sa uniformom naredio nam je da svi muškarci izađemo napolje. Kada sam izašao ja sam primetio jednu osobu iz sela koji se zove Dragan Biočanin. Ta osoba je radila u zgradi SO pored kancelarije za Odbranu i zaštitu. Oni su nas sve prekontrolisali, tražili su mi ličnu kartu koja mi je bila u zadnjem džepu pantalona i ja sam hteo da izvadim ličnu kartu. Jedan policajac je rekao: 'Ja ću da ti izvadim ličnu kartu.' Moja lična karta je bila u novčaniku, on je izvadio moj novčanik, pogledao je moju ličnu kartu, a tu je bila i vozačka dozvola, bio je neki novac. On je prekontrolisao moju ličnu kartu i ponovo mi je vratio. Dragan Biočanin je zajedno sa dva vojnika ili policajca, sigurno su bili policajci, uzeo je sa sobom Seljima Tahirija i Isak Jusufija, on je izgleda uzeo njih kao zaštitu i ušao je u dvorište kuće Ferhi Ibrahima¹⁹¹. Posle su izašli odatle i ušli su u dvorište jedne druge kuće koja ne znam čija je. Dok su oni bili u dvorištu tih kuća mnogo policajaca je ušlo u kuću gde smo mi bili i sve su kontrolisali. Kada su vratili Seljima i Isaka, jedan od tih policajaca je tražio novac. Pokojni Seljim Tahiri je pozvao svoju sestru Ševadije¹⁹² i tražio od nje da mu da novac zato što je ona držala novac. Ona je izašla i počela je da vadi novac koji je držala u grudima. Ne znam koliko je novaca imala znam da je izdvojila oko 200 maraka. Jedan od njih je uzeo sve što je imala novaca i u tom momentu tamo je bila i ćerka Isaka koja se zove Valbona. Oni su uzeli te dve devojke Veradiju i Valbonu¹⁹³ stavili su ih u sobu i prekontrolisali su ih da nemaju neki drugi novac. Kod Valgone¹⁹⁴ su pronašli veliku količinu maraka prema njenim rečima oko 7.000 maraka. Onda jedan od policajaca je mene pozvao da uđem u hodnik, on je tražio novac i od mene, a ja sam rekao da imam samo malo maraka i to uzeo. U

¹⁹¹ Ferki Ibrahimi.

¹⁹² Feradije Tahiri Jusufi.

¹⁹³ Feradije [Tahiri Jusufi] i Valbona [Jusufi]

¹⁹⁴ Valbona.

tom momentu one je repetirao automat i stavio ga na moje čelo. Pitao me gde sam sakrio ostali novac.

Pitao me gde sam sakrio ostali novac i rekao 'ili kaži ili ću te ubiti'. U tom momentu ja sam došao do zaključka da će ubiti sve nas, imao sam tada obučenu jednu plavu jaknu sa kopčama i u tom momentu sam obukao jaknu i rekao sam 'ubij me jer mi nemamo drugi novac'. U tom momentu je došla jedna druga osoba, on ga je povukao pozadi i onda me dva puta udario pesnicama u lice. Tada je došla treća osoba i rekla je 'zašto udaraš momka'. Misleći da on hoće da me zaštiti, a on u stvari je počeo isto da me udara i pokušao je kolenom da me udari u moje genitalije. U tom momentu ja sam podigao nogu da se zaštitim i onda me on udario u butinu. On me je toliko jako udario da sam pao u nesvest tom prilikom. Ja sam se ispružio i oni su mi naredili da ustanem. Zatim je došao drugi policajac koji je bio u policijskoj jakni. Ta cela jakna sva je imala različite alate kao što su šrafčigeri, makaze, klešta. Svi ovi policajci koje sam pomenuo su imali iste uniforme i bilo ih je preko 50 u dvorištu. Uniforme su bile zelene kamuflažne i samo se sećam da im je na leđima pisalo policija. Imali su i neke kape na glavama. Nisu svi imali kape, ali oni koji su imali kape imali su svi iste kape, okrugle sa strehom napred sa šiltom isto zelene kamuflažne boje kao i uniforma.

Taj policajac koji je naknadno došao izvadio je klešta i rekao mi je 'je l' znaš da ću ti izvaditi sve zube, jedan po jedan'. U tom momentu ja sam mu rekao 'Ako ti nešto učinim onda mi izvadi sve zube'. I oni su nam naredili, rekli su da muškarce trebamo da pošaljemo u policijsku stanicu u Podujevo. U tom momentu ja sam bio neobuven, nisam se usudio da ih pitam da tražim od njih da uzmem cipele i odlučio sam da pođem u čarapama. Kada smo prišli drugom ulazu, tamo je bilo par papuča ispred vrata i pitao sam policajca da li da obujem ove papuče i on mi je naredio da ih obujem. Onda smo izašli na glavnu ulicu; kad smo stigli do ulice koja vodi ka policijskoj stanici, oni su nam naredili da se ponovo vratimo na mesto sa kojeg smo pošli. Mi smo se vratili i oni su nam naredili da uđemo u hodnik kuće u kojoj smo ranije bili. Jedan policajac nam je naredio, rekao nam je 'spremite se što pre i udaljite se sa ovog mesta'. U tom momentu ja sam bio na dnu hodnika, a taj hodnik je bio pokriven zavesom zelene boje, a na kraju je samo malo prozor bio otvoren. Gledajući sa prozora ja sam video jednu osobu, visok oko 160 do 165 cm, nije bio jako krupan, srednjeg

rasta, koji je imao par pantalona zelene boje i mislim da su te pantalone od vune, te pantalone su pripadale rezervnoj vojsci, a gore je imao crnu rolku. U tom momentu on je hteo da uđe na glavni ulaz kuće i kada nas je video u hodniku prvog ulaza on se vratio i stavio svoju desnu nogu u hodnik, a onda nas je opsovao na srpskom jeziku 'šta radite vi ovde majku vam jebem' i naredio nam da se naslonimo i počeo je da puca na nas. Iskoristio je magacin od automata. Mi smo pronašli 29 čaura nakon što je NATO ušao na Kosovo. U tom momentu sam primetio da su i mene meci pogodili pa sam ja ostao na nogama, nisam mogao da se ispružim, mislio sam da su me 12 do 13 metaka pogodila u stomak.

Seljim Tahiri je vikao 'jadan ja, gotov sam', dok je njegov otac sa mecima po telu pokušao da pobegne na drugu stranu. On je prešao tri stepenice i ostao da leži mrtav, a Isak Jusufi i on je ostao u ležećem položaju i nije bio svestan. Mi smo mislili za njega isto da je ubijen. U tom momentu sam pokušao da padnem jer sam bio uplašen, jer sam se uplašio da će se on ponovo vratiti i da će ponovo pucati na nas i onda sam se ispružio na stomak. Mislio sam da ako se opet ponovo vrate nek misle da sam ja mrtav. Sa drugog sprata, gde je bila moja porodica, prva je došla moja sestra Nedživana na mestu zločina i ona je videla ubili su sve. U tom momentu ja sam okrenuo glavu i rekao sam čuti, ja sam živ. Posle je došla moja porodica, porodica Seljima, a i Isakova. Zatim je došla moja majka i pitala me 'šta se desilo, sine', ja sam rekao 'ništa, samo sam ranjen na desnoj ruci', nisam se usudio da joj kažem da sam ranjen i u stomak. Onda je moja majka uzela pelenu od moje ćerke i da bi mi uvila ruku, zato što je bilo krvarenje. U to vreme nismo imali zavoje i rekla mi je: 'Ustani, sine, da bežimo odavde', ja sam se suzdržao i ustao. Imao sam nameru da hodam da ona ne primeti da sam ranjen i onda sam primetio da ne mogu da se pomerim i rekao sam majci: 'Ja ne mogu da hodam zato što sam pogođen u sredini tela.'

Mi smo pobegli sa tog mesta, svi mi koji smo bili tamo osim leševa Seljima Tahirija i Idriza Tahirija, samo njihovi leševi su ostali.

Ovo je počelo pre negde 11 časova, a kad je pucao na nas onda je bilo 11.40 ili 11.45 sati. Kada bih ga video ja bih mogao da ga prepoznam, jer mi se njegov lik često pojavljuje pred očima. Kada smo izašli iz kuće napolje pre nego što samo vraćeni ponovo nazad, ne mogu da se setim da li sam na ulici video druge civile. Kuća gde sam ja bio i kuća porodice Bogujevci

su na razdaljini od 50 do 100 metara u istoj ulici. Od prvog momenta kada smo izašli iz kuće mi smo se okrenuli nadesno dok kuća porodice Bogujevci nalazi sa leve strane na ulici koja vodi u pravcu Podujeva. Nisam tada video nikoga od porodice Bogujevci. Mi smo bežali iza kuća i nismo izašli na ulicu prešli smo preko tri-četiri dvorišta različitih porodica, ali nismo prolazili kroz dvorište porodice Bogujevci, jer je kuća porodice Bogujevci ostala na drugoj strani. Mi smo otišli i ušli u jednu garažu koja je bila u dvorištu kuće Abdulaha Rahmanija.

U toj jedinici osim Dragana Biočanina nisam nikog prepoznao; Dragan Biočanin je bio u istoj takvoj uniformi kao i ostali koje sam opisao. Pre nego što su oni ušli u naše dvorište policajci i vojska koja se šetala ulicom mogla je primetiti i četiri druge osobe, dve osobe su bile u policijskoj uniformi plavoj i mislim da je ta uniforma pripadala rezervnoj policiji, to su bili Milan Biočanin sa nadimkom Mičko, koji je radio u Šumskom gazdinstvu, kao šumar – čuvar. U njegovom društvu je bio Radoslav Vićentijević sa nadimkom Crni, on je radio u stambenom i mislim da je bio građevinski inspektor.

Ne sećam se da sam video okrivljenog Cvjetan Sašu na licu mesta.”

Konstatuje se da je svedoku predložena fotodokumentacija u spisima pa isti izjavljuje:

„Na fotografiji broj 3, gde je prikazan položaj leša NN čoveka u kući preko puta broj 267 ja prepoznajem Selima Tahirija. Na fotografiji broj 2 gde je prikazan položaj leša u istoj kući prepoznajem njegovog oca Idriza Tahirija. Na fotografiji broj 1 se ne vidi dobro. Na fotografiji broj 2 gde se vidi položaj leša u čajdžinici čini mi se, a prepoznajem lice Seljmana Gašija, ali nisam siguran. Na fotografiji broj 3 ne mogu da prepoznam. Ni na ostalim fotografijama ne mogu nikog da prepoznam.”

Na pitanje zamenika OJT svedok odgovara:

„U istoj kući zajedno sa mnom bila je moja porodica, porodica Tahiri Selima i Jusufi Isaka. Tu je bilo još jedna porodica koju ja ne poznajem, četvoročlana porodica. Verujem da bih na fotografiji prepoznao osobu koja je pucala.”

Konstatuje se da je svedoku predložen album fotografija sa delom pripadnika jedinice „Škorpioni“, pa svedok izjavljuje:

„Lice koje je pucalo ne nalazi se na ovim fotografijama. Na ovim fotografijama nisam nikoga prepoznao.“

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić svedok odgovara:

„Ja sam spomenuo Biočanin Bobana, jer ta osoba koja je pucala u nas liči jako na Biočanin Bobana. Ja sam njega znao iz viđenja odranije, a kada su uvedene prinudne mere u fabrici armature on je došao tamo da radi. Ja sam njega svakodnevno viđao kada sam išao na posao u Podujevo, a on je iz Podujeva išao prema Dumnici. Ja nisam siguran da je baš on taj koji je pucao, ali taj koji je pucao jako liči na njega.“

Na naknadno pitanje zamenika OJT svedok odgovara:

„Ne znam da li je neko od nastradalih toga dana sahranjen u mestu Dumnica, odnosno Selim i Idriz Tahiri su naknadno sahranjeni u selu Dumnica.“

Okrivljeni izjavljuje:

„Koliko je meni poznato, oznaku policije na leđima nosili su pripadnici posebne jedinice policije.“ Na pitanje okrivljenog svedok odgovara: „Ja sam dao izjavu predstavnicima Haškog tribunala, nešto slično, ali ne sve ispričao sam i novinarima Bota Sot iz Prištine i razgovarao sam sa Natašom Kandić o ovome. Ja ne znam da li je Dragan Biočanin bio zajedno sa onim koji je pucao na nas za koga sam rekao da bi mogao biti Boban Biočanin. Dragan Biočanin nije bio unutra, a možda je bio u dvorištu.“

Za ovim okrivljeni stavlja primedbu koja glasi:

„Ovaj svedok je dao izjavu gospođi Kandić kojom je vršen pritisak u vezi sa ovim predmetom na javno mnjenje i na mene.“

Pitanja nema.

Konstatuje se da majka okrivljenog Cvjetan Milka izjavljuje da smatra da bi njoj i njenoj porodici trebalo pružiti zaštitu, jer se već duže vremena oseća ugroženom, pa i ako je ranije tražila zaštitu obraćajući se MUP-u RS OUP-u Novi Sad, da joj niko nije pružio nikakvu zaštitu. Oseća se ugroženom zbog toga što je ranije dobijala pretnje u smislu da li su svi u kući, da li su na okupu, a pretnje su ponekad dolazile na šiptarskom, a ponekad na srpskom jeziku. Ima utisak da joj nepoznati automobili staju ispred kuće, bez registarskih tablica, beli mercedes, golf i druga vozila. Zbog osećaja straha smatra da joj je potrebna zaštita. „Stanujem u ulici 19. maj broj 6 u Veterniku. To mesto pripada teritoriji Novog Sada.”

Sud donosi:

R e š e n j e

Glavni pretres se prekida, a nastavak je određen za sutra, 12. decembra 2003. godine u 10 sati.

Dovršeno u 15 časova.

KAKO ZAŠTITI SVEDOKE NA KOJE JAVNOST I POLICIJA GLEDAJU KAO NA SRPSKE IZDAJNIKE?

Ponovno suđenje Saši Cvjetanu pred Sudskim većem Okružnog suda u Beogradu, kojim predsedava sudija Biljana Sinanović, prvo je suđenje za ratni zločin protiv albanskih civila u Srbiji na kojem su svedočile žrtve sa Kosova. Međutim, kao što je Vojni sud u Nišu podigao optužnicu i izrekao presudu kapetanu Vojske Jugoslavije i dvojici vojnika za ubistvo dva NN Albanca, tako se i na ovom suđenju sudi po optužnici u kojoj su većina žrtava označena kao NN lica. Problem je pre svega što domaći tužioci ne vide sebe i u ulozi zastupnika žrtava, te se i ne trude da pribave njihova imena. Nažalost, time kažu da te žrtve nama (Srbiji) nisu bitne.

Na suđenju Saši Cvjetanu, za ubistvo 19 albanskih civila u Podujevu, za vreme NATO bombardovanja, preživela deca (5) su svojim svedočenjem učinila najviše na vraćanju ljudskog dostojanstva žrtvama. Gledajući sudijama u oči deca su polako i jasno izgovarala imena svojih majki, braće i sestara. Sudija Sinanović je bez greške ponavljala imena žrtava, kao da ih vidi kroz dečije sećanje.

Zaštita albanskih svedoka

Trebalo je vremena da se dogodi da albanski svedoci stanu pred srpske sudije. Nije bilo lako voditi razgovor sa žrtvama o njihovom dolasku u Srbiju, koja je za njih uzrok bola i porodične nesreće. Preživela deca pamte uniforme srpskih policajaca koji su streljali njihove majke, braću i sestre, postrojene pored zida male kuće Halima Gashija. Njihovi očevi izbegli su smrt zahvaljujući tome što su dva sata pre ulaska policije pobjegli iz kuće. Moji višemesečni razgovori sa očevima dece, Selatinom i Safetom, o istini i pravdi za žrtve, bili su teški, ali su oni vremenom prihvatili moju poruku da istinu o sudbini svojih najbližih treba da izgovore pred sudom i javnošću u Srbiji. Budući da Srbija nema Zakon o zaštiti svedoka i da nema prakse u zaštiti svedoka ratnih zločina, mere zaštite su kreirali Fond za humanitarno pravo i Jedinica za istraživanje ratnih zločina MUP-a Srbije. Konačno, uz saglasnost očeva dece, dečijeg psihologa i sudije Sinanović, dogovorili smo se da obezbeđenje nosi civilnu odeću, ne koristi policijske automobile, da među njima budu dva pripadnika multietničke policije iz Preševa

i Bujanovca i da se zbog iskustva u suđenjima za ratne zločine na Kosovu pozovu prevodioci UNMIK-a. Sudija je dodatno odredila da domaći dečiji psiholog obavi razgovor sa decom i izvesti sud o psihičkom stanju dece i njihovoj sposobnosti da svedoče. Tim za zaštitu svedoka, predvođen obrazovanim i komunikativnim policajcem, bio je pored svedoka 24 časa dnevno. Drugog dana nakon dolaska u Beograd, deca su u pratnji policajaca išla u zoološki vrt, šetala po Zemunu, zaboravljajući strah koji su imali i na samu pomisao da će ih čuvati srpski policajci. Tokom tih šetnji, neko od dece je rekao: „Oni nisu bili na Kosovu, zato su ovako dobri.”

Deca i njihovi očevi su svedočili u julu 2003. godine, a četvero drugih albanskih svedoka u decembru 2003. UNMIK policija je dopratila tu drugu grupu svedoka do graničnog prelaza Merdare, gde ih je preuzeo tim policajaca koji su u slučaju dece funkcionisali kao Tim MUP-a Srbije za zaštitu svedoka. Ponovo je njihovo ponašanje bilo profesionalno i sa ljudskim odnosom prema traumatizovanim žrtvama.

U ovoj drugoj grupi svedoka bio je Enver Duriqi, kome su pripadnici srpske policije tokom NATO bombardovanja ubili četvero dece, suprugu i roditelje. Posle rata, kada su se srpske snage povukle sa Kosova, on je svojim rukama otkopavao grobove svojih najbližih, i na mestu zločina skupljao klikere koji su ispali iz džepa njegovog srednjeg sina. Ti klikeri su za njega najveće blago. U sudnici je iz džepa izvadio beli zamotuljak, pažljivo ga odmotao i Sudskom veću pokazao klikere.

Enver Duriqi i još jedan albanski svedok bili su u sudnici, kada je sudija najavila svedoka Gorana Stoparića. Obojica su sa nevericom slušali pripadnika „Škorpiona” koji je detaljno opisao put srpskih specijalaca na Kosovo, isterivanje Albanaca iz kuća i ubistvo dece i žena.

Zaštita svedoka koji terete pripadnike policije

Odbrana optuženog, njegova porodica i bivši saborci počeli su da sumnjaju u „patriotizam” Gorana Stoparića, kada su doznali za moj susret sa njim u kafani u Šidu. Najpre je reagovala lokalna policija, pozivajući Stoparića na informativni razgovor, sa pitanjem o čemu je sa mnom razgovarao. Potom su počeli da ga saleću ratni drugari, najpre su ga sa nevericom pitali da li je istina da će izdati „srpstvo”, da bi ga, kako se približavalo suđenje, ozbiljno

opominjali da to ne čini, jer mu neće biti spasa. Uoči njegovog svedočenja, 10. decembra 2003. godine, komandant Boca mu je ponudio veliku nagradu za „patriotsko ponašanje“, u protivnom, upozorio ga je, sleduje mu kazna za „izdajnike“.

Nisam se usudila nikome da kažem da je jedan bivši specijalac odlučio da prekine ćutnju o zločinu nad albanskom decom i ženama. Međutim, dan uoči njegovog svedočenja obratila sam se republičkom tužiocu Srbije, predala mu izjavu koju je meni dao Stoparić i zatražila njegovu zaštitu. Na moje pominjanje komandanta Boce i njegovih veza u policiji, tužilac je bio odlučan da svedok ne treba da se plaši, da je najvažnije da svedoči pred sudom i da će institucije, policija, tužilaštvo i sud profesionalno i odgovorno vršiti svoje zadatke, utvrđene zakonom.

Prva mera zaštite koju je Stoparić dobio od suda bila je da se posle svedočenja pridruži albanskim svedocima koji su bili pod zaštitom policije tokom čitavog boravka u Beogradu. Stoparić je uveden u sobu pored sudnice i u susret su mu krenuli Enver Duriqi, Florim Gjata, Rexhep Kastrati i Nazim Veseli. Duriqi je na srpskom rekao: „Prvi put se bolje osećam.“ Florim Gjata je pružio ruku Stopariću, a Kastrati i Veseli su u jednom glasu rekli: „Vredelo je izdržati strah koji smo imali dolazeći u Beograd.“

U međuvremenu, vest o Stoparićevoj „izdaji“ je stigla u Šid. Ograda kuće u kojoj živi porodica Goranovog brata ispisana je pogrđnim rečima. Dana 17. januara 2004. godine, Goranovog brata telefonom je pozvao Sabo Igor, i u svoje i ime Tomić Milovana, bivšeg srpskog specijalca sa hrvatskim pasošem, zapretio je „zolja“, savetujući mu da kupi venac jer „izdajniku“ Goranu nema života.

Nakon što je odluka sudijske Biljane Sinanović o stavljanju svedoka pod policijsku zaštitu stupila na snagu, 10. decembra 2003. godine, Gorana Stoparića je preuzelo Odeljenje MUP-a Srbije za obezbeđenje ličnosti i objekata. Šef tog odeljenja potpukovnik Dragan Veškovac odredio je jednog kapetana da brine o sigurnosti svedoka. Svedok je dobio pristojan smeštaj i ishranu. Kapetanu je bilo potrebno dve nedelje da mu donese karticu za korišćenje mobilnog telefona. Svedok je pušač, ali kupovina cigareta ne spada u zaštitne mere, kao ni kaladont, ni druga sredstva za higijenu. Nema šetnje i udisanja svežeg vazduha. Može da telefonira, gleda televi-

ziju, čita knjige i spava koliko hoće. Za mesec i po dana pomenuti kapetan obišao ga je najviše deset puta. Po pravilu, uleti u sobu, pita svedoka da li se pridržava pravila i ode. Za novogodišnje praznike preselio ga je privremeno na mesto gde je svedok sreo dvojicu poznanika iz Šida, pripadnike žandarmerije. Sutradan je ceo Šid znao da je Stoparić u policijskom samačkom hotelu na Bežaniji. Svedok oseća da kapetan na njega gleda kao „izdajnika“. Jednom rečju, zaštita svedoka u okviru Odeljenja za zaštitu ličnosti i objekata sprovodi se kroz izolaciju i psihičko mučenje.

Pretnje sudiji

Sudija Biljana Sinanović mesecima je izložena pretnjama. U julu 2003. godine, neposredno nakon odlaska albanske dece iz Beograda, pred Palatom pravde je odjeknula bomba. Od tada je sudija Sinanović nekoliko puta našla pismeno upozorenje na svom automobilu. Dva puta joj je neko is-pumpao gume na automobilu.

Pozivanje svedoka na informativni razgovor uoči njihovog svedočenja

Svedok Nebojša Cekić, koji je pred sudom svedočio 5. februara 2004. godine, dan uoči toga ispitivan je u policiji u vezi sa predmetom suđenja. Iako je svedok pred sudom rekao da su se trojica inspektora korektno ponašala, takvo postupanje policije predstavlja pritisak na svedoke i utiče na njihovu spremnost da iznesu istinu pred sudom.

Perspektiva suđenja za ratne zločine

U Srbiji preovlađuje stav da domaći sudovi, a ne Hag, treba da sude za ratne zločine. Međunarodna zajednica podržava prenošenje nadležnosti za suđenja za ratne zločine na domaće sudove. U ime domaćih suđenja Srbija je dobila značajnu materijalnu pomoć. Tim sredstvima opremljena je sudnica i pritvorska jedinica. Bilo bi dobro da je reč o tome da su domaće institucije spremne a društvo sazrelo da preuzmu odgovornost za ratne zločine koji su počinjeni za vreme Miloševićevog režima. Nažalost, danas smo dalje od toga nego juče. Imamo sudiju čija je bezbednost ugrožena, svedoka koji pod zaštitom policije ispašta zbog svog svedočenja i policiju koja ispituje svedoka uoči njegovog svedočenja, štiteći komandanta Bocu i druge ratne bogataše, nadređene i počinioce Srebrenice, Podujeva i Bataj-

nice. Zakonom o zaštiti svedoka mogu se utvrditi najbolje mere za zaštitu svedoka, ali ko će ohrabriti ljude da pred sudom iznesu istinu ako svi znamo da bi „narod” bio najzadovoljniji zakonom koji zabranjuje da se Srbima sudi za ratne zločine.

Nataša Kandić
6. februar 2004.

U IME NARODA

OKRUŽNI SUD U BEOGRADU, u veću sastavljenom od sudija Biljane Sinanović – predsjednika veća i Olivera Anđelković – člana veća, te sudija porotnika Pajović Ivice, Nikolić Nade i Rakić Ljubiše, članova veća, sa zapisničarem Slobodankom Nedeljković, u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. stav 1. KZSRJ i neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz čl. 33 st. 1 Zakona o oružju i municiji RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br.1273/02 od 13.02.2004. godine, nakon održanog glavnog, javnog pretresa dana 15. i 16.03.2004. godine, u prisustvu zamjenika ODT-a Ružice Janić, okr. Cvjetan Saše, branilaca okrivljenog advokata Đorđa Kalanja i advokata Gorana Rodića, punomoćnika oštećenih Nataše Kandić i advokata Dragoljuba Todorovića i adv. Teki Bokši, doneo je i dana 17.03.2004. godine javno objavio

P R E S U D U

Okrivljeni CVJETAN SAŠA iz Veternika, ulica 19. maja br. 6, rođen 20. decembra 1975. godine u Zadru, od oca Milana i majke Milke rođ. Atlagić, državljanin SRJ, sa završenom srednjom vojnom školom, mašin-bravar, neoženjen, bez dece, bez imovine, sa regulisanom vojnom obavezom, protiv njega se vode krivični postupci pred Okružnim sudom u Bijelom Polju i Opštinskim sudom u Novom Sadu

K R I V I E

Što je:

1. Dana 28.03.1999. godine zajedno sa još nekoliko lica oko 10.00 časova u Podujevu za vreme rata između SR Jugoslavije i Koalicije NATO pakta koji je otpočeo bombardovanjem snaga NATO pakta na teritoriji SR Jugoslavije 24.03.1999. godine i oružanog sukoba sa pripadnicima naoružane

organizacije „OVK” kao pripadnik rezervnog sastava MUP-a RS – jedinice „Škorpioni” kršeći pravila Međunarodnog prava za vreme oružanog sukoba opisana u IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih lica za vreme rata od 12.08.1949. godine i to odredbama člana 2 stav 1, člana 3 stav 1 tačka 1 i stav 2 tačka a) i c) i u odredbama Dopunskog protokola I o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba člana 51, 76 i 77 i Dopunskog protokola II o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba član 4 i 13 uz navedenu Konvenciju nečovečno postupao prema civilnom stanovništvu i učestvovao u izvršenju ubistva više žena i dece i telesnog povređivanja više dece albanske nacionalnosti, tako što je po dolasku jedinice u Podujevo došao na raskrsnicu ulice Kosančićev venac i ulice Rahmana Morine na kojoj se nalazi više kuća albanskih porodica, ušao u kuću Sabita Ćate gde mu je Redžep Kastrati predao 1.000 DEM da bi pustio civile koji su se nalazili u kući, uzeo novac i uperio Kastratiju automatsku pušku u grudi, naredio civilima da izađu iz kuće, pa kada su izašli napolje i zajedno sa stanovnicima okolnih kuća kojima je takođe naređeno da izađu formirali kolone na ulici Rahmana Morine, vikao da će ih sve pobiti, udario Kastratija kundakom u lice, ispalio rafal iz automatske puške uvis, kako bi ih primorao da se brže kreću, a zatim ušao u kuću nepoznatog lica albanske nacionalnosti i izvršio pretres i oduzeo i zadržao za sebe pištolj marke „zbrojovka” čehoslovačke proizvodnje M-95 kalibra 9 mm, fabričkog broja D 4754 sa okvirom i 15 metaka kalibra 9 mm a onda izašavši iz te kuće, na ulicu, gde je već bila grupa žena i dece koji su se nalazili na ulici prethodno primorani da napuste svoje kuće, zajedno sa njima ušao u dvorište kuće porodice Gaši te zajedno sa još nekoliko lica u navedenom dvorištu ispalio više hitaca iz automatske puške kalibra 7, 62 mm tipa „kalašnjikov” u grupu žena i dece čime je sa umišljajem učestvovao u lišenju života 14 lica i to: Šefkate Bogujevci rođene 1956. godine, Nore Bogujevci, rođene 1984. godine, Fezdrije Ljugaliju¹⁹⁵ rođene 1978. godine, Nefise Ljugaliju¹⁹⁶ rođene 1945. godine, Salje Bogujevci rođene 1960. godine, Špenda Bogujevci rođenog 1986. godine, Špetima Bogujevci rođenog 1989. godine, Šehide Bogujevci rođene 1932. godine, Isme Durići¹⁹⁷ rođene 1930. godine, Fitnete Durići rođene 1963. godine, Dafine Durići rođene 1990. godine, Arbra Durići¹⁹⁸ rođenog

¹⁹⁵ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

¹⁹⁶ Nefise Bogujevci Llugaliu.

¹⁹⁷ Duriqi Esmā

¹⁹⁸ Arbër Duriqi.

1992. godine, Mimoze Durići rođene 1995. godine i Albiona Durići¹⁹⁹ rođenog 1997. godine i teškom ranjavanju petoro dece i to: Sarande Bogujevci rođene 1985. godine, Fatosa Bogujevci rođenog 1986. godine, Jehone Bogujevci rođene 1988. godine, Lirie Bogujevci²⁰⁰ rođene 1990. godine i Genca Bogujevci rođenog 1993. godine,

– Čime je izvršio krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZSRJ,

2. U periodu od 28.03.1999. godine do 21.05.1999. godine neovlašćeno bez odobrenja nadležnih organa držao u svom stanu u Novom Sadu u ulici 19. maja br. 6 pištolj marke „zbrojovka“ čehoslovačke proizvodnje kalibra 9 mm M-75 fabrički broj D-4754 sa okvirom i 6 metaka kalibra 9 mm do koga je došao prilikom izvršenja krivičnog dela opisanog pod tačkom 1. i koje je kod njega pronađeno dana 21.05.1999. godine,

– Čime je izvršio krivično delo neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz člana 33 stav 1 Zakona o oružju i municiji RS,

– pa mu sud za svako izvršeno krivično delo utvrđuje pojedinačne kazne i to:

– ZA KRIVIČNO DELO RATNOG ZLOČINA IZ ČLANA 142 STAV 1 KZSRJ KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 20 (DVADESET) GODINA.

– ZA KRIVIČNO DELO NEOVLAŠĆENO DRŽANJE VATRENOG ORUŽJA I MUNICIJE IZ ČLANA 33 STAV 1 ZAKONA O ORUŽJU I MUNICIJI RS KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 (ŠEST) MESECI.

Primenom navedenih zakonskih odredaba i odredaba članova 3, 33, 38, 41. i 48. KZSRJ sud okrivljenog Cvjetan Sašu

OSUĐUJE

¹⁹⁹ Duriqi Albion.

²⁰⁰ Lirrie Bogujevci.

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 20 (DVADESET) GODINA u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 21.5.1999. godine do 16.6.1999. godine i od 15.11.2001. godine do pravnosnažnosti presude.

Od okrivljenog se oduzima pištolj marke „zbrojovka“ kalibra 9 mm M-75 fabrički broj 4754 sa okvirom i 6 metaka kao predmet izvršenja krivičnog dela.

Oštećeni se upućuju na parnicu radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva.

Okrivljeni se oslobađa plaćanja troškova sudskog paušala.

O B R A Z L O Ž E N J E

Optužnicom Okružnog javnog tužilaštva u Prokuplju Kt.br.25/99 od 05.04.2002. godine okrivljenima Cvjetan Saši i Demirović Dejanu stavljeno je na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 st. 1 KZJ, a okr. Cvjetan Saši i izvršenje kriv. dela teške krađe iz čl. 166 st. 1 tačka 4 KZRS i izvršenje kriv. dela neovlašćenog nabavljanja, držanja i nošenja vatrenog oružja, municije iz čl. 33 st. 1 ZOOM-a RS.

Rešenjem Okružnog suda u Prokuplju Kv.br.23/02 od 08.04.2002. godine odlučeno je da će se okrivljenom Demirović Dejanu suditi u odsustvu.

Rešenjem Okružnog suda u Beogradu Kv.br.391/03 od 26.02.2003. godine prema Demirović Dejanu razdvojen je krivični postupak koji je pokrenut optužnicom OJT-a u Prokuplju Kt.br.25/99 od 05.04.2002. godine, zbog kriv. dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZSRJ, od krivičnog postupka prema okr. Cvjetan Saši.

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Novice Pekovića, predsednika veća, Slobodana Gazivode, Dragiše Đorđevića, Sonje Manojlović i Dragana Aćimovića, članova veća, sa savetnikom Jelenom Petković-Milojković, zapisničarem, u krivičnom postupku protiv okr. Saše Cvjetana, zbog kriv. dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st. 1. KZ SR Jugoslavije i kriv. dela neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz čl. 33. st. 1. Zakona o oružju i municiji Republike Srbije, odlučujući o žalbama okrivljenog Saše Cvjetana i njegovih branilaca, advokata Đorđa Kalanja, advokata Ilije Radulovića, advokata Gorana Rodića i advokata Đorđa Mamule, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Beogradu broj K. 792/02 od 17.03.2004. godine, u sednici veća održanoj u smislu člana 375. ZKP, dana 22.12.2004. godine, doneo je

R E Š E N J E

UVAŽENJEM žalbi okrivljenog Saše Cvjetana i njegovih branilaca UKIDA SE presuda Okružnog suda u Beogradu broj K. 792/02 od 17.03.2004. godine i spisi predmeta vraćaju prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prema okr. Saši Cvjetanu PRODUŽAVA SE pritvor, s tim da po ovom rešenju može trajati najduže dva meseca i to do 22.02.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Beogradu broj K. 792/02 od 17.03.2004. godine, okr. Saša Cvjetan je oglašen krivim zbog kriv. dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st. 1. KZJ, za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 20 godina i kriv. dela neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz čl. 33. st. 1. Zakona o oružju i municiji RS za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od šest meseci, pa je primenom člana 48. KZJ osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina, u koju mu se ima uračunati vreme provedeno u pritvoru od 21.05.1999. do 16.06.1999. godine i od 15.11.2001. do pravnosnažnosti presude. Okrivljenom je izrečena mera bezbednosti oduzimanja predmeta, pa je od njega oduzet pištolj marke „zbrojovka“ kalibra 9 mm M-75 fabričkog broja 4754

sa okvirom i šest metaka, dok su istom presudom oštećeni upućeni na parnicu radi ostvarivanja imovinsko-pravnih zahteva, a okrivljeni Saša Cvjetan je oslobođen plaćanja troškova krivičnog postupka i sudskog paušala.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili:

- okrivljeni Saša Cvjetan, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz čl. 368. st. 1. t. 10. i t. 11. i 368. st. 2. ZKP i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se presuda ukine i da se prema njemu ukine pritvor;
- branilac okrivljenog Saše Cvjetana, advokat Ilija Radulović, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se prvostepena presuda ukine;
- branilac okrivljenog Saše Cvjetana, advokat Đorđe Kalanj, je protiv navedene presude izjavio žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje;
- branilac okr. Saše Cvjetana advokat Đorđe Mamula, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje;
- branilac okrivljenog Saše Cvjetana, advokat Goran Rodić, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se prvostepena presuda ukine;
- branilac okrivljenog Saše Cvjetana, Anđelkoska Tatjana je po proteku roka za žalbu dostavila podnesak kojim pojašnjava žalbu okrivljenog i predlaže da Vrhovni sud Srbije ukine ožalbenu presudu.

Vrhovni sud je održao sednicu veća, u smislu člana 375. ZKP, u prisustvu zamenika republičkog javnog tužioca Ružice Janić, koja je ostala kod sta-

va iz podneska Republičkog javnog tužilaštva br. Ktž. 1813/04, u kom je predloženo da Vrhovni sud odbije kao neosnovane žalbe okrivljenog Saše Cvjetana i njegovih branilaca, te u prisustvu okrivljenog Saše Cvjetana i njegovih branilaca advokata Đorđa Kalanja, advokata Ilije Radulovića, advokata Gorana Rodića i advokata Đorđa Mamule, a u odsustvu uredno obaveštenog branioca advokata Anđelkoski Tatjane, na istoj razmotrio spise predmeta, zajedno sa pobijanom presudom, pa je po oceni žalbenih navoda našao:

Žalbe okrivljenog Saše Cvjetana i njegovih branilaca osnovane su.

Osnovano se u žalbama okrivljenog i njegovih branilaca ukazuje da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz čl. 368. st. 2. ZKP, jer je nepravilno primenio odredbu člana 337. stav 2. ZKP u odnosu na čitanje zapisnika o saslušanju svedoka Mijata Bajovića, Radice Marinković i Aleksandra Đorđevića, jer ovi svedoci nisu saslušani na glavnom pretresu pred predsednikom veća koje je donelo ožalbenu presudu, a saglasnosti stranaka za čitanjem iskaza ovih svedoka, posebno odbrane, nije bilo. Radi se o svedocima čiji iskazi su od značaja za pravilno i zakonito presuđenje, jer svedok Radica Marinković tvrdi da branilac Dragutin Stanković nije prisustvovao saslušanju okrivljenog u istrazi 24.05.1999. godine, kada je isti priznao izvršenje krivičnog dela koje mu se stavlja na teret, u kom slučaju taj zapisnik se ne bi mogao koristiti kao dokaz u krivičnom postupku (član 368. stav 1. t. 10. ZKP).

Da je razjašnjenje ovog pitanja bitno i značajno zaključuje i sam prvostepeni sud, navodeći da bi u tom slučaju moralo doći do ponavljanja krivičnog postupka.

Međutim, ovakav zaključak prvostepenog suda je pogrešan jer pravo suda da ocenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima (član 18. stav 1. ZKP), što drugim rečima znači da je prvostepeni sud bio dužan da izvede sve raspoložive dokaze na glavnom pretresu i raspravi ovu okolnost, pošto i sam zaključuje da je bitna okolnost za presuđenje da li je ispitivanju okrivljenog u istrazi prisustvovao branilac po službenoj dužnosti. Propuštajući da tako postupi prvostepeni sud je nepravilno primenio odredbu člana 337. st. 2. ZKP, što je moglo da bude od uticaja na zakonito i pravilno presuđenje.

Osim toga, postupajući na ovakav način prvostepeni sud je narušio jedan od osnovnih principa krivično-procesnog postupka i to princip neposrednosti, jer prvostepeno veće koje je donelo ožalbenu presudu nije neposredno steklo utisak o istinitosti kazivanja svedoka Radice Marinković, a takođe je povredio i princip kontradiktornosti krivičnog postupka jer okrivljenom nije omogućeno da raspravlja, tj. ispituje svedoka Mijata Bajovića neposredno pred sudskim većem, na koji način je narušeno i pravo na pravično suđenje, što takođe predstavlja propust prvostepenog suda i povredu postupka iz čl. 368. st. 2. ZKP, a sledstveno tome i povredu odredbe člana 352. st. 1. ZKP, jer se presuda može zasnivati samo na dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu.

Osim toga, postupajući u odnosu na ovu okolnost na dva različita načina, i to prvi, da ukoliko branilac nije prisustvovao saslušanju okrivljenog, prvostepeni sud zaključuje da se taj propust može otkloniti ponavljanjem krivičnog postupka, i drugi, da potom prvostepeni sud pristupa da ceni iskaze ovih svedoka iz istrage u odnosu na tu okolnost, čime je prvostepeni sud razloge o ovoj odlučnoj činjenici u znatnoj meri učinio protivrečnim, što predstavlja bitnu povredu iz čl. 368. st. 1. t. 11. ZKP, jer ostaje nejasno i nerazumljivo da li je prvostepeni sud ovu okolnost uopšte utvrđivao u sprovedenom postupku ili ne. U pitanju je okolnost da li je branilac po službenoj dužnosti prisustvovao saslušanju okrivljenog 24.05.1999. godine, kada je ovaj priznao radnju izvršenja predmetnog krivičnog dela.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti napred navedene povrede postupka tako što će neposredno saslušati na glavnom pretresu svedoke Mijata Bajovića, Radicu Marinković i Aleksandra Đorđevića, svedoke čije iskaze je čitao bez saglasnosti odbrane, a radi utvrđivanja te okolnosti dužan je da sasluša i svedoka Nikolić Miroslava. Pored toga, sud će od uprave Okružnog zatvora u Prokuplju pribaviti podatak o tome da li je 24.05.1999. godine evidentiran ulazak advokata Dragutina Stankovića u navedeni zatvor, te da li je evidentiran i ulazak sudije Mijata Bajovića i zapisničara Radice Marinković, a ovo u cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjenice da li je advokat Dragutin Stanković bio prisutan za vreme ispitivanja okrivljenog Saše Cvjetana u istrazi 24.05.1999. godine u svojstvu branioca po službenoj dužnosti.

Osim toga, prvostepeni sud je učinio povredu odredaba krivičnog postupka iz čl. 368. st. 1. t. 11. ZKP, jer u obrazloženju presude nisu dati razlozi o odlučnim činjenicama.

Iz sadržine člana 361. stav 7. ZKP proizilazi da će u obrazloženju presude sud određeno i potpuno izneti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocenu verodostojnosti protivrečnih dokaza i kojim razlozima se rukovodio naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično delo i krivična odgovornost, te iz kojih razloga nije uvažio pojedine predloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svedok ili veštak čiji je iskaz pročitao bez saglasnosti stranaka (član 337. stav 2.).

Obrazloženje prvostepene presude nije u skladu sa odredbom člana 361. stav 7. ZKP, jer u presudi nisu u najbitnijim crtama, uz verodostojnost izvedenih dokaza reprodukovani oni dokazni rezultati na osnovu kojih je sud odlučivao o pitanju dokazanosti činjenica od kojih zavisi postojanje objektivnih i subjektivnih obeležja krivičnog dela.

Tako prvostepeni sud, iako na strani 22 prvi pasus presude između ostalog ističe da je kao svedoke saslušao Filipović Miroslava, Filipović Svetlanu, Petrović Tomislava, Đukić Željka, Medić Dragana, Medić Slobodana, Kovačević Nikolu, Mitrović Petra, Veseli Nazima²⁰¹, Cekić Nebojšu, Tomić Milovana, Borojević Dragana, Manojlović Srđana, te da je pročitao izveštaj Živojina Cvetkovića o pronalasku 19 leševa na teritoriji Opštine Podujevo, kao i dopis tužioca Međunarodnog krivičnog suda Ujedinjenih nacija sa imenima lica koja su eventualno oštećena u ovom krivičnom postupku i imenima lica čije su obdukcije izvršene od strane osoblja tužilaštva, a pri tom propušta da svaki od ovih dokaza oceni.

Kako svaki dokaz izveden na glavnom pretresu mora biti predmet ocene i zaključka da li je njime neka relevantna činjenica dokazana ili nije dokazana, ovakvim svojim propuštanjem prvostepeni sud je presudu učinio takvom da ista nema razloga o odlučnim činjenicama što predstavlja bitnu povredu iz čl. 368. st. 1. t. 11. ZKP.

²⁰¹ Nazim Veseli.

Kod činjenice da okrivljeni menja svoju odbranu, a prvostepeni sud prihvata odbranu okrivljenog datu u prethodnom postupku na zapisniku od 24.05.1999. godine, bilo je naročito nužno sadržajno ceniti iskaze svedoka Medić Slobodana zvanog Boca, koji je u kritično vreme bio komandant jedinice „Škorpioni“, svedoka Manojlović Srđana, koji je bio zamenik komandanta, svedoka Medić Dragana, zvanog Guljo, rođenog brata komandanta ove jedinice, a koji je prema tvrdnji okrivljenog Cvjetan Saše bio komandir jednog voda, i svedoka Borojević Dragana.

Iskaze napred navedenih svedoka je bilo nužno ceniti i zbog toga što na strani 31. pasus 1. presude sud prihvata iskaz svedoka Stoparić Gorana dat na zapisniku od 10.12.2003. godine, iz kog proizilazi da je ovaj svedok nakon pucnjave u dvorištu video kako iz ovog dvorišta izlaze svedoci Medić Dragan, Borojević Dragan, Demirović Dejan i okrivljeni Cvjetan Saša, koji su svi osim Demirovića u hodu menjali okvire na puškama.

Međutim, kao što je već rečeno, sud propušta da ceni iskaze pre svega Medić Dragana i Borojević Dragana, a koji u svojim iskazima kako to proizilazi iz sadržine spisa potpuno negiraju bilo kakvo svoje učešće u kritičnom događaju, pa su ovakvi njihovi iskazi protivrečni sa odbranom okrivljenog koju sud prihvata, kao i sa iskazom svedoka Stoparić Gorana. Kada se radi o protivrečnim dokazima, a iskaz okrivljenog je u smislu člana 327. ZKP takođe dokaz, naročito kada je odbrana okrivljenog koju sud prihvata u suprotnosti sa iskazima svedoka koji su napred navedeni, onda je neophodna suštinska analiza svakog dokaza posebno, pa uzajamna analiza i najzad analiza u odnosu na ostale izvedene dokaze, što je u konkretnom slučaju izostalo i time je prvostepeni sud učinio bitnu povredu iz čl. 368. st. 1. t. 11. ZKP.

Vezano za napred navedeno, ne samo da prvostepeni sud nije uopšte cenio pojedine dokaze, već pojedine dokaze nije ni sadržajno ocenio i to opet kad se radi o protivrečnim dokazima. U tom pogledu je nejasno utvrđenje suda na strani 24. pasus 3. presude „Prilikom zaduživanja nije vršeno upisivanje brojeva pušaka..., a prilikom razduživanja nije vršena identifikacija zaduženog oružja...“ Ovakvo utvrđenje prvostepenog suda je u suprotnosti sa iskazom svedoka Olujić Radoslava, koji u prethodnom postupku na zapisniku od 11.02.2002. godine (list spisa 55) kaže: „Pošto je oružje očišćeno iste večeri smo po spiskovima koje imamo zadužili svo ljudstvo sa

oružjem po brojevima. Izjutra smo dobili naredbu da krećemo na Kosovo." Isto tvrdi i Đukić Željko, koji na zapisniku od 28.03.2000. godine kaže: „... kod zaduživanja oružja mislim da je isto bilo nama deljeno po brojevima, ali se ne sećam da li smo mi to potpisivali ili je to Srđo kasnije vodio evidenciju i zaduživao... Prilikom razduženja sa oružjem isto smo razduživali tako što je Srđan zapisivao od svakog broj puške..." Ovo bi mogla da bude odlučna činjenica, posebno kad se poveže sa nalazom i mišljenjem veštaka balističara iz kog nalaza proizilazi da sve čaure sa lica mesta potiču iz istog oružja, automatske puške tipa „kalašnjikov“, a iz kog nalaza takođe proizilazi da su veštačene čaure od strane balističara i po tom mišljenju iste su ispaljene iz tri različite puške „kalašnjikov“ domaće proizvodnje, što bi moglo da govori i o broju lica koja su na licu mesta vršila ispaljenje iz ovih pušaka. Takođe je prvostepeni sud propustio da pokuša da utvrdi da li je okrivljeni bio zadužen sa automatskom puškom tačno određenog broja i da li je istu razdužio, pa ako jeste da se ova puška zatraži od MUP-a Srbije kako bi se izvršilo balističko veštačenje kojim bi se pouzdano utvrdilo da li su na licu mesta pronađena zrna i čaure eventualno ispaljena iz puške kojom je okrivljeni bio zadužen, pa i na ovakav način proverila odbrana okrivljenog. Ovo će prvostepeni sud uraditi u ponovnom postupku.

Na strani 24. pasus 2. presude sud utvrđuje: „Iz zapisnika o obdukciji utvrđeno je da je obdukcija izvršena na 11 leševa". Međutim, ni na jednom jedinom mestu u presudi sud ne navodi razloge zbog kojih ovu činjenicu uzima kao dokazanu. Ovakvo utvrđenje suda je nejasno, jer se ne zna na kojih 11 leševa se odnosi i ono što je osnovno ne daje se sadržaj ovih obdukcioničkih zapisnika, tako da se ne zna šta je uzrok smrti kod svakog lica pojedinačno, šta je taj uzrok izazvalo, ne znaju se povrede na svakom pojedinačnom lešu sa preciznim opisom njihove lokacije i kakvim sredstvom su povrede nanete.

Član 337. stav 1. ZKP propisuje da se između ostalog i zapisnici o iskazima saoptuženih mogu po odluci veća pročitati ako je njihov dolazak pred sud otežan zbog drugih važnih uzroka. Kod činjenice da je okr. Demirović Dejan saslušan u svojstvu okrivljenog u ovom krivičnom postupku i da se ovaj okrivljeni nalazi u Kanadi, nejasno je zašto prvostepeni sud nije pročitao iskaz ovog okrivljenog.

Ovako učinjenim bitnim povredama odredaba krivičnog postupka sud je pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, a između ostalog i zbog toga što je kao što je napred rečeno propustio da sasluša bivšeg javnog tužioca OJT u Prokuplju Miroslava Nikolića.

U konkretnom krivično-pravnom predmetu bilo je nužno u celosti ukinuti navedenu presudu, dakle ukinuti je i u odnosu na krivično delo iz čl. 33. st. 1. Zakona o oružju i municiji RS, a ovo iz razloga što ovo delo sa krivičnim delom iz čl. 142. st. 1. KZJ čini jedinstvenu povezanu celinu koju između ostalog povezuje i vremenski kontinuitet, pa se u smislu čl. 389. st. 3. ZKP, ovaj deo presude nije iz iste mogao izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje u celini.

Zbog svega napred navedenog, prvostepena presuda je morala biti ukinuta. U ponovnom postupku prvostepeni sud će postupiti po primedbama na koje mu je ukazano u ovom rešenju, pa pošto otkloni učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, biće u mogućnosti da donese zakonitu i pravilnu odluku.

Vrhovni sud smatra da je protiv okrivljenog Saše Cvjetana nužno produžiti pritvor po osnovu propisanom u čl. 142. st. 2. t. 5. ZKP, s obzirom da postoji osnovana sumnja da je izvršio krivično delo za koje je propisana kazna zatvora preko 10 godina, a to je opravdano zbog načina izvršenja i teških posledica krivičnog dela, s tim što će prvostepeni sud u daljem toku postupka imati posebno u vidu odredbu člana 146 ZKP, o dužini trajanja pritvora nakon ukidanja presude.

Sa svega iznetog, na osnovu čl. 389. ZKP, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

Zapisničar,
Jelenom Petković-Milojković, s.r.

Predsesnik veća – sudija,
Novica Peković, s.r.

NEZAKONITA ODLUKA VRHOVNOG SUDA

Dragoljub Todorović

Krajem prošle godine Vrhovni sud Srbije ukinuo je presudu Okružnog suda u Beogradu kojom je Saša Cvjetan osuđen na 20 godina zatvora zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, počinjenog 28. marta 1999. godine, u jednom dvorištu u Podujevu, kada je streljano 14 albanskih civila (deca, žene i starci), a petoro dece teško povređeno. Nekoliko meseci ranije u Vrhovnom sudu ukinuta je presuda, takođe Okružnog suda iz Beograda, kojom su osuđeni počiniooci ratnog zločina izvršenog 22. oktobra 1992. godine tako što je iz autobusa na relaciji Sjeverin – Užice oteto i kasnije likvidirano 16 putnika bošnjačke nacionalnosti. S obzirom da su navedene presude jedine koje su razmatrane pred Vrhovnim sudom za navedeno krivično delo, to znači da je procenat ukinutih presuda za ratni zločin pred Vrhovnim sudom sto odsto.

Kada se radi o ukidanju presude Saši Cvjetanu, razlozi odluke Vrhovnog suda apsolutno su izvan prava i pravde, suda i zakona, sudske prakse i tumačenja propisa, izvan logike i zdravog razuma; potpuno su apsurdni i nebulozni. Reč je o drskoj i flagrantnoj zloupotrebi sudijske funkcije i visoke pravosudne institucije u dnevopolitičke svrhe.

Prvi, osnovni, glavni i suštinski razlog za ukidanje presude Cvjetanu jeste taj što prvostepeni sud nije vodio istragu povodom izjave osuđenog Cvjetana da njegovom prvom saslušanju pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, na kome je u potpunosti, precizno, jasno i detaljno priznao izvršenje dela koje mu se stavlja na teret, nije prisustvovao branilac, iako je po zakonu morao prisustvovati. Iz spisa predmeta nesumnjivo i bez ikakve dileme proizlazi da je prvostepeno veće Okružnog suda u Beogradu ispravno, pravilno i zakonito postupilo kada je odbilo da sprovede istragu koju je tražio okrivljeni Cvjetan i njegova odbrana i to iz sledećih razloga:

1. U zapisniku o saslušanju Saše Cvjetana 24. maja 1999. pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju Mijatom Bajovićem, na dva meseta je konstatovano da ispitivanju prisustvuje branilac po službenoj dužnosti Dragutin Stanković.

2. U spisima predmeta postoji rešenje o isplati advokatskog honorara Stankoviću za odbranu Saše Cvjetana po službenoj dužnosti 24. maja 1999. godine. Visina honorara je opredeljena u skladu sa advokatskom tarifom.
3. Zapisnik o ispitivanju okrivljenog u istrazi je zvaničan dokument koji sastavlja istražni sudija, koji je funkcioner, izborno lice, koga bira najviši organ vlasti – Skupština u kojoj je položio zakletvu. Postoji presumpcija kojom se zapisnici, pečati, potpisi, dostavnice smatraju ispravnim i autentičnim sve dok se u sudskom postupku, pravosnažnom krivičnom presudom ne dokaže falsifikat. Sudska praksa svih sudova i u svim materijama u Srbiji jedinstvena je da se netačnosti u zvaničnim sudskim dokumentima prihvataju samo na osnovu pravosnažne krivične presude za falsifikat ili drugo krivično delo.
4. Protiv istražnog sudije Mijata Bajovića nije se vodio niti se vodi krivični postupak zbog sačinjavanja navedenog zapisnika
5. Posle saslušanja Saše Cvjetana, saslušan je drugi okrivljeni za isto delo, Demirović. Prema izjavi sudije Bajovića, advokat Stanković nije hteo da brani Demirovića, jer ne može i ne želi takav zločin da brani. Zbog toga sudija pronalazi drugog advokata, Šubaranovića, koji u svojstvu branioca po službenoj dužnosti prisustvuje ispitivanju Demirovića. Situacija sa angažovanjem Šubaranovića omogućuje postavljanje dva logična pitanja: prvo – zašto bi sudija angažovao i tražio advokata da prisustvuje ispitivanju Demirovića, a za Cvjetana u zapisnik upisao da prisustvuje advokat iako on nije prisutan; drugo: zašto i prilikom ispitivanja Demirovića sudija nije postupio kao što odbrana tvrdi da je postupio kod Cvjetana, odnosno upisao prisustvo advokata Stankovića koji nije bio u kancelariji istražnog sudije.

Ovih dana vodi se velika kampanja na svim nivoima srpskog društva i najšireg javnog mnjenja za preuzimanje pojedinih slučajeva od Haškog tribunala u kojima su okrivljeni Srbi. Posebno je aktuelno preuzimanje predmeta tzv. vukovarske trojke (Mrkšić, Šljivančanin, Radić).

Iako je u Srbiji postignut određen napredak i stvoreni izvesni uslovi za suđenja izvršiocima ratnih zločina (formiranje specijalnih tužilaštava i sudova, usklađivanje zakonske regulative, stvaranje optimalnih tehničkih uslova, uspostavljanje stručnih profesionalnih i objektivnih prvostepenih veća) ipak je antihaški lobi u Srbiji izuzetno jak, široko rasprostranjen i vrlo uticajan. Značajno uporište, baza i pravi epicentar antihaškog lobija u Srbiji jeste Vrhovni sud. Ta institucija je, sem smene predsednika Govedarice i sudije Lelovca, ostala neokrnjena i u istom sastavu kao u vreme vlasti Slobodana Miloševića. Sudije Vrhovnog suda su bivši predsednici sudova, rukovodioci krivičnih odeljenja i sudije koje su sudile predmete za koje je postojao najveći interes javnosti i politike u Miloševićevom periodu. Više od 90 odsto današnjeg sudijskog sastava Vrhovnog suda izabrano je u vreme Miloševićevog režima.

Posle 5. oktobra 2000. sudije Vrhovnog suda su velikim aplauzom, glasnim povcima i udaranjem nogama u pod proslavili rezultat glasanja svoje Opšte sednice, kojim je izglasano poverenje sudiji Vrhovnog suda koji je odlučujuće doprineo izornoj krađi u Srbiji 1996. godine.

Kada je na sastancima novi predsednik Vrhovnog suda (izabran posle 5. oktobra 2000) kritički govorio o Miloševićevom predsedniku Govedarici, grupa sudija je demonstrativno napuštala sastanak.

Poslednji montirani sudski proces, u režiji Miloševićeve tajne policije, bio je proces Vladimiru Nikoliću. Sudija izvestilac u predmetu Sjeverin, sudija izvestilac u predmetu Podujevo i član sudskog veća u predmetu Podujevo bili su članovi Lelovčevog veća petorice koje je osudilo Nikolića.

U navedenom kontekstu postaju jasniji razlozi za donošenje poslednjih odluka Vrhovnog suda u predmetima osuda za ratne zločine i razotkriva se antihaška pozicija te najviše pravosudne institucije u Srbiji.

„Danas” 18. februar 2005.

ODLUKA NA OSNOVU LAŽNIH PREMISA²⁰²

Dragoljub Todorović

U vezi sa rešenjem Vrhovnog suda objavljenim u „Danasu“ 4. marta 2005. molim da objavite sledeće:

1) U tekstu koji je izazvao reagovanje Vrhovnog suda naveo sam da je prvi i glavni razlog za ukidanje presude Saši Cvjetanu taj što Vrhovni sud traži da prvostepeni sud sprovede istragu i saslušanjem brojnih svedoka utvrdi da li je prvom ispitivanju Cvjetana pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, na kome je Cvjetan priznao izvršenje dela, prisustvovao branilac, bez obzira na to što je u samom zapisniku o ispitivanju na dva mesta istražni sudija konstatovao prisustvo branioca Dragutina Stankovića.

Da bi čitaocima situacija sa ovim razlogom za ukidanje bila jasnija, neophodno je napomenuti da je proces Saši Cvjetanu započet pred Okružnim sudom u Prokuplju, pred većem sudije Milorada Lapčevića, i da je nakon nekoliko pretresa za vođenje ovog procesa delegiran Okružni sud u Beogradu iz bezbednosnih razloga. Na samom početku ovog krivičnog postupka, pred Okružnim sudom u Prokuplju saslušani su istražni sudija Mijat Bajović, njegova zapisničarka Radica Marinković i upravnik zatvora Aleksandar Đorđević na okolnost da li je prvom ispitivanju Saše Cvjetana pred istražnim sudijom prisustvovao branilac.

Na glavnom pretresu pred prvostepenim većem Okružnog suda u Beogradu odbijen je predlog odbrane da se kao svedoci ponovo saslušaju istražni sudija, zapisničar i upravnik zatvora kao i novopredloženi svedok,

²⁰² Dana 4. marta 2005. godine u dnevnom listu „Danas“ objavljeno je reagovanje Vrhovnog suda: „U vašem listu br. 2701 od 18.02.2005. godine na 18. strani objavljen je tekst advokata Dragoljuba Todorovića sa naslovom 'Nebulozna odluka Vrhovnog suda' u kojem je autor izneo niz neistina i uvreda kako u odnosu na sudije koje su učestvovala u donošenju predmetne odluke tako i u odnosu na sam Vrhovni sud Srbije. Nije nam namera da polemišemo sa autorom, već radi pravilnog, tačnog i potpunog informisanja javnosti zahtevamo da, u skladu sa zakonskim propisima, na istoj strani, u celosti objavite odluku Vrhovnog suda Srbije KŽ-1-1687/04 od 22.12.2004. godine kako bi javnost bila upoznata sa svim razlozima koji su u odluci navedeni a povodom ukidanja presude Okružnog suda u Beogradu K.792/02 od 17.03.2004. godine.“ Odluka Vrhovnog suda Srbije objavljena je sa nužnim skraćenjima.

okružni tužilac iz Prokuplja. U smislu člana 337 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), a uz prethodno pribavljenu saglasnost stranaka, prvostepeno veće Okružnog suda u Beogradu pročitao je izjave navedenih lica datih u Prokuplju i koristilo ih kao dokaz u svojoj presudi.

Međutim, Vrhovni sud u rešenju kojim ukida presudu Saši Cvjetanu navodi da je prvostepeni sud napravio bitnu povredu odredaba ZKP predviđenu u članu 368 stav 2 ZKP koja se sastoji u tome da prvostepeni sud nije primenio ili je nepravilno primenio odredbu Zakonika o krivičnom postupku. Konkretno, konstatuje se da je prvostepeni sud nepravilno primenio odredbu člana 337 stav 2 ZKP i to sledećim rečima: „...jer je nepravilno primenio odredbu člana 337 stav 2 ZKP u odnosu na čitanje zapisnika o saslušanju svedoka Mijata Bajovića, Radice Marinković i Aleksandra Đorđevića, jer ovi svedoci nisu saslušani na glavnom pretresu pred predsednikom veća koje je donelo žalbenu presudu, a saglasnosti stranaka za čitanjem iskaza ovih svedoka, posebno odbrane, nije bilo.”

Ovo je notorna neistina, čista laž i drska prevara. Na glavnim pretresima održanim pred većem petorice Okružnog suda u Beogradu 6. februara i 2. marta 2004. postignuta je saglasnost stranaka da se čitaju iskazi svedoka koji su saslušani pred Okružnim sudom u Prokuplju, a nisu saslušani pred Okružnim sudom u Beogradu. Prema tome, ne postoji bitna povreda ZKP predviđena u članu 368 stav 2 ZKP, jer je odredba člana 337 stav 2 ZKP potpuno pravilno primenjena u prvostepenoj presudi.

Iz navedenog grubog falsifikata stanja u spisima predmeta koji je napravio Vrhovni sud u odluci o ukidanju proizašli su i drugi razlozi za ukidanje. Na lažnoj premisi da je napravljena bitna povreda ZKP, zasnovane su primedbe da je prvostepeni sud: „...narušio jedan od osnovnih principa krivično-procesnog postupka i to princip neposrednosti...”, zatim princip kontradiktornosti, a i da je narušeno pravo na pravično suđenje. Sve te povrede bi postojale da je tačan podatak koji navodi Vrhovni sud da je u prvostepenoj presudi počinjena bitna povreda ZKP tako što je nepravilno primenjen član 337 stav 2 ZKP, jer nije dobijena saglasnost stranaka za čitanje zapisnika. Međutim, kako je taj podatak ordinarna laž, kako su odredbe ZKP u prvostepenoj presudi dosledno poštovane i potpuno pravilno primenjene, onda nema povrede prava na pravično suđenje, načela kontradiktornosti i načela neposrednosti. Svi principi i sva načela

krivičnog postupka ugrađeni su i inkorporirani u Zakonik o krivičnom postupku, pa pravilnom primenom ZKP nema ni njihove povrede.

U ovom kontekstu treba podsetiti da ovo priznanje Saše Cvjetana nije jedini dokaz da je izvršio krivično delo. Njega su, postavljenog u red sa još četvoricom lica, radi prepoznavanja, prepoznali da je u vreme streljanja bio na licu mesta svedoci koji su preživeli streljanje, zatim ga je svedok očevidac označio da je neposredno nakon streljanja dolazio sa mesta streljanja menjajući okvir za municiju na pušci, a postoji i čitav niz drugih posrednih dokaza koji se uklapaju i međusobno prožimaju sa neposrednim i direktnim dokazima i čine logičnu celinu i zatvoren krug u sistemu dokaza iz koga je potpuno jasno da je Cvjetan pucao u civile.

2) Drugi razlog za ukidanje presude takođe je rezultat lažnog prikazivanja stanja u spisima predmeta okrivljenog Cvjetana od strane drugostepenog veća Vrhovnog suda. Naime, Vrhovni sud ne prihvata utvrđenje prvostepenog suda da prilikom zaduživanja oružja pripadnicima „Škorpiona“, jedinice kojoj je pripadao Cvjetan, nije vršeno upisivanje brojeva pušaka, a prilikom razduživanja nije vršena identifikacija zaduženog oružja. Pošto takav zaključak iz prvostepene presude ne prihvata, Vrhovni sud nalaže da se od MUP-a Srbije pribavi puška tačno određenog broja sa kojom je bio zadužen Cvjetan i da se balističkim veštačenjem utvrdi da li su pronađena zrna i čaure ispaljeni iz nje.

Prvostepeni sud je utvrdio da nikome u jedinici „Škorpioni“ nije vršeno ni zaduživanje, ni razduživanje pušaka po broju, pa ni Saši Cvjetanu. To je utvrđeno na osnovu sledećih dokaza:

Čovek koji je predavao oružje pripadnicima „Škorpiona“, a od njih kasnije ponovo uzimao oružje, Srđan Manojlović, rekao je u istrazi 28. maja 2002. i na glavnim pretresima 10. oktobra 2002. i 6. februara 2004:

„Prilikom zaduživanja oružja koje sam inače ja vršio, nije isto vršeno po serijskim brojevima...”

„Upravo zbog manjka vremena mi nismo upisivali brojeve pušaka, mislim na fabričke brojeve po vojnicima...”

„Oružje nisu zaduživali po broju već sam im ja lično predavao u ruke samo po jednu pušku... a razduživali su se tako što su puške predavali direktno u kamion uz moje prisustvo.”

Komandant jedinice „Škorpioni” Slobodan Medić u istrazi 28. marta 2002. izjavljuje:

„Naoružanje je delio Manojlović Srđan i isto je deljeno odmah po prispeću, deljeno je po glavi bez upisivanja brojeva i nekih posebnih formalnosti u zaduženju, jer se za to nije imalo vremena.”

Sam okrivljeni Saša Cvjetan u svojoj izjavi na okolnost zaduživanja oružja rekao je:

„...dobili smo ambleme, oružje, automatske puške, bilo je konzervirano, a sa tim oružjem nas niko nije zaduživao, samo su nam ih podelili.”

Ovu izjavu Cvjetan nijednom nije promenio u mnogobrojnim izjavama koje je dao u toku postupka.

Da nisu zaduživani puškama po brojevima potvrdili su pripadnici „Škorpiona” Dragan Medić, Zoran Vukšić, Milovan Tomić, Nebojša Cekić, Zdravko Smiljić, Petar Dmitrić, Dragan Borojević i drugi.

Vrhovni sud se poziva na izjave pripadnika „Škorpiona” Rajka Olujića i Željka Đukića iz istražnog postupka, da je zaduživanje i razduživanje oružja vršeno pojedinačno za svakog vojnika po fabričkom broju puške. Međutim, Željko Đukić je na glavnom pretresu 5. decembra 2003. o zaduživanju oružja rekao:

„Prethodno u Prolom Banji smo zadužili oružje i to automatske puške koje nam je podelio Srđan Manojlović. Mi smo dobili te puške, a mislim da nije bilo zvaničnog zaduženja, mislim da nije bilo upisivanja brojeva.”

Prvostepeni sud je imao izuzetno značajne, validne i prvorazredne dokaze za zaključak da nije bilo zaduživanja vojnika „Škorpiona” po brojevima pušaka. Pre svega to su: iskaz samog okrivljenog, zatim Manojlovića koji

je delio oružje, Medića koji je bio komandant jedinice „Škorpioni“ i svih pripadnika „Škorpiona“ koji su saslušani, sem Olujića.

Dakle, zahtev Vrhovnog suda za balističkim veštačenjem puške Saše Cvjetana nerealan je, nelogičan, životno nemoguć i potpuno besmislen budući da se ne zna koju je pušku Cvjetan tog dana nosio. Ovakav zahtev je posledica lažnog predstavljanja stanja stvari u spisima predmeta Okružnog suda po krivici Saše Cvjetana u odluci Vrhovnog suda.

3) Jedan od razloga za ukidanje prvostepene presude Vrhovni sud nalazi u tome što u presudi piše da je obdukcija izvršena na 11 leševa, a u dispozitivu presude se navodi da je streljano 14 žena i dece albanske nacionalnosti. Zbog toga se po shvatanju Vrhovnog suda ne zna šta je uzrok smrti kod svakog lica pojedinačno, šta je taj uzrok izazvalo, ne znaju se povrede na svakom pojedinačnom lešu sa preciznim opisom njihove lokacije i kakvim sredstvima su povrede nanete.

Za utvrđivanje broja streljanih i ranjenih, mesta na kome se streljanje odigralo i oružja iz kojeg je streljanje izvršeno prvostepeni sud je imao uporište u skoro svim dokazima izvedenim tokom postupka. Pre svega saslušanje dece koja su bila na stratištu i preživela streljanje, a čije su majke, sestre, braća i druga rodbina streljani. Na deci su vrlo vidljive teške posledice ranjavanja i trajni invaliditet. Zatim, izjave lekara SAJ Dragana Markovića koji je sa stratišta iznosio preživle, ukazivao im prvu pomoć i ubacivao ih u sanitetsko vozilo; iskazi komandanta beogradskog SAJ Zorana Simovića i oficira SAJ Spasoja Vulevića, koji je došao na stratište nekoliko trenutaka posle streljanja i lično na svojim rukama iznosio preživle; izjave istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju, koji je vršio uviđaj, Mijata Bajovića, i srpskih policajaca koji su učestvovali u uviđaju, Milana Anastasijevića i Radislava Jankovića; onda iskazi Miška Keče, šefa Odseka odbrane u Podujevu i Srboslava Biserčića, komandanta Štaba civilne zaštite u Podujevu; saslušanje Envera Durićija, Selatina Bogujevcija i Safeta Bogujevcija, čija su deca, supruge i majke streljani i ranjeni; iskaz svedoka Redžepa Kastratija; na kraju veliki broj materijalnih dokaza u vidu projektila, čaura, ličnih stvari streljanih, fotodokumentacije, zapisnika o uviđaju, zapisnika o obdukciji, zapisnika o prepoznavanju leševa, zapisnika o ekshumacijama i izveštaja međunarodnih organa iz sastava KFOR i civilnih službi UN.

Prilikom razmatranja ovih primedaba Vrhovnog suda treba imati u vidu da je za pravnu kvalifikaciju i elemente krivičnog dela dovoljno da se zna koliko je ljudi streljano, njihova imena, mesto i način streljanja, a to je prvostepeni sud vrlo jasno, dokumentovano i precizno utvrdio.

4) U pogledu razloga za ukidanje presude koje Vrhovni sud vidi u tome što nisu cenjeni iskazi Dragana Medića i Dragana Borojevića, koji su protivrečni iskazu svedoka Gorana Stoparića, čiji iskaz prvostepeni sud prihvata, smatramo da je sud pravilno ocenio iskaz svedoka Stoparića koga je cenio u odnosu na iskaze dece koja su preživela streljanje, iskaz Redžepa Kastratija, priznanje okrivljenog, iskaze svih ostalih svedoka koji su svedočili o pojedinim segmentima događaja iz Podujeva od 28. marta 1999, kada je izvršeno streljanje, pre svega doktora SAJ-a Dragana Markovića, uvidajne ekipe, oficira SAJ-a Spasoja Vulevića, brojnih materijalnih dokaza i izveo vrlo pouzdan zaključak o prihvatanju Stoparićeve izjave kao validnog dokaza.

Što se tiče upoređivanja iskaza svedoka Stoparića sa jedne strane i iskaza svedoka Dragana Medića i Dragana Borojevića sa druge strane, njihova uporedna analiza je zakonski nemoguća iz razloga što svedok Stoparić iznosi činjenice koje terete svedoke Medića i Borojevića, a svedoci Medić i Borojević ne moraju da se izjašnjavaju o činjenicama koje ih mogu izložiti krivičnom progonu. Dakle ocena iskaza svedoka Medića i Borojevića u kontekstu Stoparićevog svedočenja je pravno besmislena.

„Danas” 11. februar 2005.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU dana 19. maja 2005. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 1273/02.

PRISUTNI SU:

Predsednik veća – sudija
Biljana Sinanović

Zamenik OJT-a
Dušanka Dadić

Član veća – sudija
Olivera Anđelković

Članovi veća – sudije
porotnici
Slaviša Pavlović
Vukašin Đurić
Dobriša Ilić

Okrivljeni
CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Branioци:
Adv. Đorđe Kalanj
Adv. Goran Rodić
Adv. Ilija Radulović

Početo u 10 časova

Glavni pretres je javan

Konstatuje se da su na glavni pretres pristupili zamenik OJT Dušanka Dadić, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, branioци okrivljenog advokati Goran Rodić i Đorđe Kalanj, okrivljeni Cvjetan Saša koji je priveden iz Okružnog zatvora, svedoci Mijat Bajović, Radica Marinković i Aleksandar Đorđević.

Nisu pristupali svedok Nikolić Miroslav, kome je poziv saopšten, brani-lac okrivljenog advokat Ilija Radulović, koji je obavestio sud da danas ima obaveze u drugom krivičnom postupku te nije u mogućnosti da pristupi na glavni pretres.

Sud donosi

REŠENJE

Da se glavni pretres nastavi.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

SASLUŠANJE SVEDOKA

Svedoci Aleksandar Đorđević i Radica Marinković se udaljavaju iz sudnice radi saslušanja svedoka Mijata Bajovića.

Svedok **MIJAT BAJOVIĆ** sa ličnim podacima kao na zapisniku o glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju od 11.11.2002. godine s tim što dodaje da stanuje u Prokuplju, ulica Tatkova broj 63, okrivljenog poznaje, nesrođan, opomenut, položio zakletvu, izjavi:

Izjavljuje u svemu kao na zapisniku o glavnom pretresu od 11.11.2002. godine bez izmena, a na pitanja predsednika veća odgovara: „Što se tiče uviđaja koji sam ja izvršio koliko se sećam ja sam saznao da treba izvršiti uviđaj od načelnika SUP-a koji me zvao telefonom. Ja sam lično obavestio tužioca Miroslava Nikolića telefonom, a on mi je rekao da idem sam jer on ne može. Koliko se sećam, nešto mu nije bilo dobro. Uviđaj sam izvršio on-ako kako sam već i ranije objašnjavao, a sve što sam zatekao na licu mesta ja sam uneo u zapisnik. Kada me je telefonom zvao načelnik SUP-a rekao mi je da postoji mnogo, gomila žrtava. Toliki broj žrtava inače nije uobičajen, a ni u to vreme ja nisam nikada išao na takav uviđaj. Ja nisam insistirao da tužilac ide sa mnom jer sam žurio pošto su me policajci čekali. Policajci su mi rekli da me čekaju da požurim jer mogu ovde i da izginu. Zbog toga

nisam insistirao da tužilac ide sa mnom i nisam se protivio kada mi je rekao da ne može. O tome da sam izvršio uviđaj obavestio sam tužioca takođe telefonom.

Napominjem da sam i tužiocu tada ispričao kako sam naišao na stravičan prizor koji me je veoma potresao.

Inače je to bilo vreme bombardovanja, sud je bio izmešten, svi su bežali i uglavnom sam ja u sudu ostajao. Bila je teška situacija i sa advokatima kojih takođe nije bilo jer su se svi sklanjali.

Posle nekog vremena, a to je bilo možda mesec dana ili nešto više, sada se tačno ne sećam, ja sam obavešten da je pronađen izvršilac tog krivičnog dela. O tome koliko se sećam obavestili su me policajci operativci, a mislim da se radilo o policajcima iz Republičkog SUP-a. Ja njih nisam uopšte video, već su me zvali telefonom i rekli mi da se u pritvoru nalazi taj i taj, odnosno radilo se o dvojici koji se nalaze u pritvoru. Ne mogu da se setim da li sam pre nego što sam otišao da ispitujem okrivljene imao zahtev za sprovođenje istrage ili nisam. Svakako je zahtev došao, ali ne znam tačno da li pre ili posle ispitivanja u zatvoru. Siguran sam da sam kod sebe imao krivičnu prijavu, a mislim da je zahtev došao posle. Krivičnu prijavu sam dobio od pisarnice suda. Telefonom sam obavestio tužioca Miroslava Nikolića da treba da saslušavam okrivljene, a on mi je rekao da idem sam da saslušavam, a da će on kasnije da se uključi. On je tada bio nešto bolešljiv i mislim da je bio kod kuće i ležao. Saslušanje je moralo da se obavi u Okružnom zatvoru zbog toga što je sud bio premešten, a nikoga u sudu i nije bilo pa nije moglo ni da se sudi ni da se saslušava. Kao što sam i ranije objasnio, pre nego što sam otišao u zatvor ja sam tražio advokata da bude prisutan saslušanju okrivljenog, međutim, nijednog advokata nije bilo i ja sam sasvim slučajno uspeo da zateknem advokata Dragutina Stankovića. Taj advokat je upravo krenuo da beži iz svoje kancelarije i ja sam mu rekao 'nemoj, molim te, da bežiš, pođi sa mnom, ako te prihvati okrivljeni za branioca'. Taj advokat je bio inače bolešljiv i rekao mi je da će to da učini samo zbog mene, jer sam mu predložio o čemu se radi. Rekao mi je da je srčani bolesnik, da mu je to teško, ali je ipak prihvatio samo zato da meni učini, jer sam mu ja rekao da je takvo krivično delo da ima dvojica okrivljenih i da mora da imaju advokata.

Saslušanje smo obavili u prostorijama Okružnog zatvora, bila je neka veća prostorija u kojoj smo bili prisutni ja, zapisničarka Radica Marinković, advokat Dragutin Stanković, okrivljeni Cvjetan Saša i mislim da je povremeno ulazio jedan od stražara iz zatvora. Upravnik zatvora nije navraćao prilikom saslušanja, niti su dolazili policajci osim stražara iz zatvora. Saslušanje je trajalo možda dva sata ili tako nešto, ne mogu sa sigurnošću da opredelim. Kada je saslušanje završeno, advokat Stanković mi je rekao da ne može više da izdrži, jer mu je bilo muka zbog onoga što je čuo, hvatao se za stomak i kada sam ga molio da ostane da saslušamo i drugog okrivljenog, i predočavao mu da nigde nema nijednog drugog advokata, on mi je rekao da je i ovo jedva izdržao i da ne može nikako da ostane. On je otišao, a ja sam zajedno sa njim izašao iz zatvora, jer je Stanković počeo da se hvata i za stomak i za srce pa sam se i za njega uplašio te sam izašao zajedno s njim. Advokata Šubaranovića sam slučajno sreo, jer mislim da je on bio negde pobegao pa se vraćao. Zamolio sam ga da pođe sa mnom da ispitamo drugog okrivljenog, pa je i on jedva prihvatio, ali je pošao sa mnom i bio prisutan kada sam ispitivao drugog okrivljenog Demirovića. Mislim da je saslušanje drugog okrivljenog brzo bilo gotovo i, koliko se sećam, još u toku radnog vremena smo izašli iz Zatvora. Nisam svraćao kod Upravnika, koliko se sećam pravo odatle sam otišao kući, jer mi je javljeno posle toga da treba opet da idem na neki uviđaj. Kada sam došao kući, telefonom sam zvao tužioca Nikolića i rekao mu da sam saslušao okrivljene. On je takođe bio kod kuće jer mu nešto nije bilo dobro i rekao mi je da nema problema, da će on napisati zahtev za sprovođenje istrage. Pitao me je da li sam okrivljene zadržao u pritvoru, a ja sam mu odgovorio da jesam do izjašnjenja tužioca i stavljanja zahteva za istragu. On je stavio zahtev za sprovođenje istrage i predložio pritvor za okrivljene. Posle ovoga ja njega nisam video. Objašnjavam da sam ja u to vreme skoro svakodnevno išao na Kosovo i vršio uviđaje u toku dana i u toku noći.”

Konstatuje se da je svedok izjavio da uvek prilikom saslušanja odnosno ispitivanja okrivljenih na kraju pita okrivljene da li imaju još nešto da kažu. „Siguran sam da sam i okrivljenog Cvjetan Sašu pitao da li ima još nešto da kaže, a on je odgovarao da više nema šta da kaže.”

Koliko se sećam, nakon ispitivanja i nakon prijema zahteva za sprovođenje istrage ja sam doneo rešenje o sprovođenju istrage, a okrivljeni Cvjetan

Saša se žalio i ja sam predmet prosledio Krivičnom veću koje je prema okrivljenom ukinulo pritvor.

Nakon ovoga dosta vremena je prošlo kada je mene jednom prilikom zvao predsednik suda koji je u međuvremenu promenjen i koliko sam shvatio šredsednik suda i okružni tužilac su naložili da ponovo idem da saslušavam okrivljenog Cvjetan Sašu, koji se tada nalazio u pritvoru u Bijelom Polju povodom drugog krivičnog dela. Okružni javni tužilac je podneo zahtev za sprovođenje istrage protiv njega i predsednik suda mi je rekao da ponovo idem da saslušavam okrivljenog. Rekao mi je da idem kako znam i da krenem odmah. Nije mi dao dovoljno vremena ni da nađem zapisničara, već mi je rekao da će on sve da mi obezbedi preko predsednika suda u Bijelom Polju, a da ja hitno tamo odem i saslušam okrivljenog. U međuvremenu je tužilac izmenio kvalifikaciju krivičnog dela i okrivljenom je stavljeno na teret krivično delo za koje nije bila obavezna odbrana, što mi je rekao i predsednik suda. Kada sam došao u Bijelo Polje, ja sam okrivljenom Cvjetan Saši rekao da odbrana nije obavezna, ali pošto nema branioca da ja mogu da se vratim i da ponovo dođem kada budemo obezbedili branio-ca. Okrivljeni, koji je uvek bio korektan, rekao mi je 'ne moraš da se vraćaš, možeš da ostaneš'. Mom saslušanju okrivljenog tom prilikom bila je prisutna zapisničarka koju je obezbedio sud u Bijelom Polju i ja. Ne mogu da se setim da li sam tada imao zahtev za sprovođenje istrage, da li sam ga možda pročitao u kolima, odnosno mislim da sam taj zahtev imao a nisam siguran, od tad je prošlo dosta vremena, u ovo nisam zaista siguran, ali koliko se ja sećam.

Naknadno upitan da li je siguran da je imao zahtev za sprovođenje istrage tužioca svedok izjavljuje: „Ja smatram da sam imao zahtev tužioca pre nego što sam saslušavao okrivljenog u Bijelom Polju jer znam da sam na osnovu tog zahteva posle odredio pritvor. Pre nego što sam išao u Bijelo Polje ja sam zvao tužioca Miroslava Nikolića, a ja inače njega uvek zovem jer smo i komšije, pa mi je on rekao da idem sam jer je on nešto sprečen.

Naknadno sam ja o ovom saslušanju razgovarao sa tužiocem i rekao mu da okrivljeni nije imao branioca, te da sam ja hteo da se vratim u slučaju da on nije prihvatio da iznosi odbranu bez branioca, ali mi je Nikolić rekao da nisam morao to da učinim jer tu nije obavezna odbrana.

Objašnjavam da je Radica Marinković duže vremena pre ovoga svega radila sa mnom. Kada sam pošao da saslušavam okrivljenog Cvjetan Sašu u Zatoru u Prokuplju, nas dvoje smo izašli zajedno iz suda a Radica je pošla pravo u zatvor, dok sam joj ja rekao da ja idem da tražim advokata ako mogu da ga nađem. Ja ne znam da li je u neku evidenciju upisano da sam ja došao ili da nisam došao u zatvor. Ovo inače nije uobičajeno, tako da mislim da mene nikad niko nije upisivao da sam došao. Ja ne znam da li je negde upisano prisustvo branioca advokata koji je došao sa mnom. Koliko se sećam, kada je završeno ispitivanje okrivljenog Cvjetan Saše i kada sam ja izašao iz zatvora da bih potražio drugog branioca, Radica je ostala u zatvoru da me sačeka. Ja sam joj rekao da me ona sačeka da vidi da li ću da dovedem drugog branioca ili ne. Kada smo završili saslušanje i drugog okrivljenog u zatvoru, ja ne znam gde je otišla Radica, a ja sam otišao kući. Ne sećam se da li je ona nosila mašinu koju inače donosimo iz suda u zatvor radi ispitivanja. Ne sećam se ni ko je nosio mašinu kada smo išli u zatvor. Kada nije trka, kada nije hitno, ja pomognem zapisničarki i ponesem mašinu, ali traženje branioca i hitno postupanje u ovom slučaju, pa zbog toga ne znam ko je nosio mašinu kada smo išli u zatvor.”

Na pitanja zamenika OJT svedok odgovara: „Ja sam stavio nalog za obdukciju leševa, ali sam od mnogo kompetentnih ljudi čuo da ćemo da budemo pobijeni, jer tu ima mnogo Šiptara i napravićemo mnogo više žrtava nego što je ovde i nakon toga sam ja povukao nalog za obdukciju da ne bi izginuli ljudi. Meni je šef Državne bezbednosti rekao da zbog bezbednosti ne treba da se vrši obdukcija jer su Šiptari za ovu gomilu čuli i videli i pošto nikada nije bilo tako ni slično onda mogu sve da nas pobiju. Za vreme bombardovanja sud je samo formalno izmešten u školu, ali praktično u toj školi nikoga nije ni bilo, jer nam je i rečeno da ne dolazimo čim čujemo sirene. Ni ja nisam u tu školu svraćao. Ja sam svraćao u pravu zgradu suda bez obzira što je sud trebalo da bude izmešten. Zgrada suda je udaljena pedesetak metara od Okružnog zatvora. Kada sam pošao na saslušanje okrivljenog u Okružni zatvor, ja sam pošao iz te zgrade suda. I moja zapisničarka je sa mnom pošla iz iste zgrade. Pošto mi je predložen zapisnik o ispitivanju okrivljenog u zatvoru u Bijelom Polju, izjavljujem da je tačno da sam imao zahtev za sprovođenje istrage koji sam okrivljenom predložio.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih svedok odgovara: „I toga dana kada sam ispitivao okrivljenog Cvjetan Sašu prvi put u Prokuplju i prethodnih

dana i posle toga bilo je najavljeno bombardovanje suda u Prokuplju, te je stalno vladala panika, tako da se dešavalo da čim počnu sirene svi odmah napuste zgradu i jedino sam ja ostajao. Ja sam dao nalog za isplatu troškova advokatima Stankoviću i Šubaranoviću i to sam lično otišao u računovodstvo i dao nalog, tri dana nakon saslušanja naglašavajući da su se advokati žrtvovali da prisustvuju i pošteno je da im se to plati. Znam da sam za Stankovića vrlo brzo dao nalog jer sam ga i sreo i on mi je rekao da će možda uskoro ići u bolnicu. Taj advokat je i umro posle nekoliko meseci. Ja sam dao pismeni nalog, a taj nalog mi je otkucao zapisničar ili možda šef računovodstva.”

Na pitanja branioca okrivljenog svedok odgovara: „Ako u zapisniku o saslušanju okrivljenog od 24.05.1999. godine piše da sam okrivljenom predočio zahtev za sprovođenje istrage, onda to znači da sam taj zahtev imao, a ako piše krivična prijava onda sam predočio krivičnu prijavu, a ja toga sada ne mogu da se setim. Nije tačno da sam ja razgovarao sa inspektorima Oparnicom i Klikovcem pre saslušanja okrivljenog. Uobičajeno je da oni kontaktiraju sa tužiocem. Moguće je da sam ih možda video ukoliko su oni bili kod tužioca, ali sigurno sa njima nisam razgovarao o predmetu. Moguće je da sam se ja sa Oparnicom sreo u hodniku. Ja sam prvi put čuo za Oparnicu u vezi sa ovim predmetom, pre toga ga nisam video.

Pošto mi je predočen iskaz svedoka Oparnica Miloša u delu gde je rekao da je sa mnom razgovarao i da sam mu rekao da sam bio na licu mesta i sačinio zapisnik, ja izjavljujem da je moguće da sam sa njim razgovarao ako on kaže, ali ja se zaista toga ne sećam. Spise predmeta uvek nosi zapisničar, tako da kada sam završio saslušanje okrivljenog u zatvoru u Prokuplju predmet je ostao kod zapisničarke i ona to nosi u moju kancelariju u sudu, kao što i inače čini. Zapisničar nosi i pisaću mašinu, a ja joj obično pomognem kao što sam i tada učinio, odnosno zvali su me telefonom i ja sam pošao kući od SUP-a.”

Na pitanja branioca svedok odgovara: „Ono što sam danas izneo to su uglavnom stvari kojih se ja sećam, a pre današnjeg svedočenja nisam čitao ništa od dokumentacije u vezi sa predmetom u kome sam ja postupao i o kome sam danas upitan. Toga dana kada sam vršio uviđaj u Podujevu ja sam najpre došao u dvorište gde se nalazila gomila leševa, a onda su mi iz SUP-a rekli da ima na još nekoliko mesta žrtava, po jedna ili po dve žrtve,

i ja sam istog dana obišao tri do četiri mesta gde su se nalazile žrtve. Ne sećam se da li sam sve to naveo u istom zapisniku. Tada su mi rekli da to nije isti čovek koji je izvršilac onog dela, a gde se nalazila gomila leševa. U SUP-u su mi rekli da nije isto lice izvršilac tamo gde je gomila leševa i u onim ostalim slučajevima. Oni su to zaključili na osnovu načina izvršenja. Policajci su mi samo rekli da taj koji je izvršio ono, misleći na gomilu leševa, nije izvršio i ostala dela, misleći pri tom na ostale žrtve na mestima lokacijama, koje sam tog dana obišao. Tog dana je sa mnom od krim. tehničara radio tehničar SUP-a Podujevo koga znam samo pod nadimkom Pajče. Pošto sam upitan da li je bio Anastasijević Milan izjavljujem da jeste, ali nisam siguran, a znam da mi je on referisao, mislim da je bio još jedan, ali nisam siguran, a mislim da je bio Pajče, ali ni u to nisam siguran, jer su oni jedan po jedan kolabirali, oni su snimali ono što su mogli i odmah su odlazili. Mesto gde se nalazila gomila leševa je na betonu u blizini kuće, a mislim da je taj prostor bio ograđen, i mislim da se radilo o visokim zidovima kojima je kuća ograđena. Taj prostor gde su bili leševi sa mnom je ušao jedan milicioner pa se i on uhvatio za stomak i rekao mi da mu je loše. Mislim da je on iz SUP-a Podujevo, policajac koji je obezbeđivao lice mesta. U tom dvorištu bio je i tehničar koji je snimio leševe. Na betonu je uza zid bila gomila leševa, koja nije bila mnogo visoka, već široka. Radi se o zidu kuće. Karakterističan detalj koji sam zapamtio je da je jedna žena u toj gomili jednom rukom držala dete za glavu, a drugo je bilo naslonjeno glavom na njene grudi i ona je držala drugom rukom glavu tog deteta. Leševi su bili u odeći. Leševi nisu bili ničim pokriveni. Kada sam došao na lice mesta, tu je već bio prisutan taj policajac koji je obezbeđivao lice mesta. Ja se sada ne sećam koliko je bilo leševa u tom dvorištu, ali sam sve što sam video na licu mesta uneo u zapisnik. Ja sam lično prebrojavao leševe i, koliko sam mogao naznačavao majka, dete i slično, kao i pol leša i otprilike životnu dob. Ja sam prilikom prebrojavanja samo podizao leševe i onda ih vraćao. Ja sada ne znam da li sam ja prvo prebrojao leševe ili je tehničar prvo izvršio fotografisanje. Tom prilikom sam imao blok u koji sam upisivao podatke, a onda sam to kasnije koristio prilikom sačinjavanja zapisnika o uviđaju. Ja se sada ne sećam broja leševa, ali sam upisao u zapisnik koliko je bilo leševa. Taj zapisnik sam sačinio samo ja. Ne znam da li je još neko vodio evidenciju na licu mesta. Sve ono što sam zatekao na licu mesta ja sam upisao u zapisnik. U mom prisustvu niko nije leševe podizao, premeštao, prebrojavao. Jedno vreme sam ja bio sam u dvorištu jer su policajci kolabirali i izlazili iz

dvorišta. Onda sam tražio od komandira da dođe neko za obezbeđenje ko može da izdrži da ne kolabira.

Pošto mi je predložen deo iskaza svedoka Anastasijević Milana u kome je naveo da on nije pregledao leševe, a misli da ni istražni sudija to nije činio izjavljujem da je to potpuno netačno. Kakav bih ja istražni sudija bio da sam propustio da prebrojim leševe. Ja sam siguran da sam naložio da se čaure koje su bile na licu mesta pakuju i odnesu u SUP, a ne znam da li je to učinjeno. Ja ne verujem da sam nakon toga naložio policiji da prikuplja čaure sa lica mesta. Možda sam i rekao 'sačuvajte čaure'. Naredio jesam da se čaure kao i ostali materijalni tragovi prikupljaju kao što uvek činim. Koliko mi je poznato, leševi su kasnije sahranjeni i to je učinila Teritorijalna odbrana. Ne znam da li su leševi bilo gde transportovani osim za sahranjivanje. Ja sam naložio obdukciju Sudskoj medicini u Prištini. Ne mogu da se setim imena lekara obducenta. Ja ne znam da li su leševi stigli do Sudske medicine u Prištini. Ja sada neću da kažem ime šefa Državne bezbednosti koji mi je rekao da su mu Šiptari rekli da će biti opšta pogibija ukoliko bude izvršena obdukcija."

Za ovim branilac okrivljenog advokat Goran Rodić stavlja primedbu u vezi sa odgovorom svedoka koji neće da kaže ime šefa Državne bezbednosti koji mu je dao pomenutu obavest. „Ja sam pismeno povukao nalog za obdukciju. Ne sećam se tačno, a mislim da sam SUP-u napisao ovaj nalog i dao nalog da se ti leševi sahrane radi eventualne ekshumacije. Ja ne znam da li takav dopis postoji u spisima predmeta. Inače je uobičajeno da dopise stavljam u spise predmeta. Sećam se da je bila brzina u pisanju i moguće je da sam nešto pisao u Podujevu, ne sećam se sada tačno. Prilikom prvog saslušanja okrivljenog Cvjetan Saše kod sebe sam imao krivičnu prijavu, a moguće je da sam imao i njegovu izjavu koju je dao policajcima, ali ja to inače ne gledam pošto se to izdvaja iz postupka. Tom prilikom ja sam okrivljenog pitao da li ima branioca, on je rekao da nema, i onda sam ga ja pitao da li prihvata ovog branioca i on je rekao da prihvata. Kao što sam rekao, okrivljeni je bio korektan u tim stvarima uvek. Ja sam ga pitao da li želi sam sebi da angažuje branioca, a on me je pitao koliko bi vremena trebalo da se čeka. Rekao je da bi trebalo iz Beograda ili neke druge varoši da se angažuje branilac, a onda sam mu ja rekao da to treba dugo da se čeka jer je sada bombardovanje, a onda sam ga pitao da li ima poverenja u ovog čoveka advokata i u mene; okrivljeni je onda to prihvatio. Rekao sam

mu da će pročitati zapisnik i pitati ga da li ima on još nešto da kaže. Zaista je okrivljeni pročitao zapisnik, pre nego što ga je potpisao i rekao da nema primedbi. Ja ne znam da li su ova moja pitanja okrivljenom uneta u zapisnik ali sam ja to rekao kao što to uvek činim. Ja ne znam da li su njegovi odgovori na moja pitanja uneti u zapisnik, ali ja sam to uvek govorio. Ja znam da sam diktirao zapisnik, pa i odgovore okrivljenog na moja pitanja u vezi sa braniocem po službenoj dužnosti, ali ne znam da li je to uneto u zapisnik. Ja sada vidim da se saslušaava i zapisničar i da se tu radi o nekoj manipulaciji, ako to nije uneto u zapisnik, a ja sam to sigurno diktirao. Ja znam da sam sve to diktirao, a sada bi moglo da se ispostavi da nema ničega u zapisniku. Ja sam otišao u penziju i ko zna šta je sada sve to. Ja znam da sam ja potpisao zapisnik, a ne znam da li je zapisničar potpisala zapisnik. Ja nisam pročitao zapisnik pre nego što sam ga potpisao. Ja ne znam da li je spomenuto u zapisniku o ispitivanju okrivljenog, ali o tome da su pobijeni majka i deca i ona scena koju sam ja opisao zbog koje sam se potresao je verovatno bila u krivičnoj prijavi. Ja sam imao pred sobom krivičnu prijavu i ispitivao okrivljenog da li je učinio to što piše u krivičnoj prijavi. Pre nego što sam otišao u Bijelo Polje da ponovo saslušam okrivljenog Cvjetan Sašu, ja sam znao da on ima branioca Filipović Božidara iz Prokuplja, jer se taj branilac nešto najavljuvao, i ja sam njega pozivao da pođe sa mnom, ali Filipović nije bio tu. Okrivljenom Cvjetan Saši sam predočio da sam tražio Filipovića i da nije bio tu, a onda mi je on rekao da ima advokata u Beogradu. Ponudio sam mu da se ja vratim i da dođem ponovo kada obezbedimo tog branioca iz Beograda, ali je okrivljeni to odbio. Ja nisam na bilo koji način uticao na okrivljenog da bez branioca da izjavu prilikom saslušanja u Bijelom Polju. Ovo što sam sada rekao to sam rekao i prilikom mog saslušanja pred Okružnim sudom u Prokuplju, a ko zna kako je uneta ta moja izjava. Ne znam ime i prezime zapisničarke koja je bila sa mnom u Bijelom Polju prilikom saslušanja okrivljenog u zatvoru. Ja sam čuo i ranije od v.d. okružnog tužioca Višeslava Bukumirovića da u zapisniku o ispitivanju okrivljenog iz Bijelog Polja postoji ime i prezime zapisničara iz Bijelog Polja i nije mi jasno koja je sad ovo varijanta koja mi je predočena. Ni Višeslav Bukumirović ni drugi tužilac nije bio u Bijelom Polju na saslušanju, ali je to bio njegov predmet, tako da je njemu dostavljen zapisnik o saslušavanju. Kad sam završio saslušanje, ja sam spise predmeta uputio tužiocu. Ja taj zapisnik nisam gledao. Nisam gledao ni da li se zapisničarka potpisala prilikom tog saslušanja. Meni je advokat Rodić pokazao kopiju tog zapisnika u kome nema imena zapisničarke a ja sam onda

kada sam to video čuo od tužioca Bukumirovića da on ima primerak tog zapisnika sa imenom zapisničarke.

Upitan od predsednika veća izjavljujem da se na zapisniku od 18.07.2001. godine nalazi u potpisu istražnog sudije moj potpis. Ja sam u taj zapisnik uneo sve ono što mi je okrivljeni rekao. Meni nije poznato da je neko nešto unosio u taj zapisnik, a ja sigurno nisam. Ja nisam ništa dodavao u zapisnik. Zapisnik sam sačinio u istom danu. Ne sećam se koliko je bilo sati kada je počelo saslušanje. To saslušanje je dugo trajalo. Što se tiče pitanja o tome da se na četvrtoj strani navodi nemam primedbi na zapisnik, a zatim se na petoj strani zapisnik nastavlja, odgovaram da se radi o tehničkim pitanjima. Stav da nema primedbi na zapisnik unosi se na kraju, a kako će zapisničarka da složi i da li će to da napiše na kraju strane radi se o tehnicima. Ceo zapisnik je rađen istog dana. Saslušao sam ga u jednom navratu. Ako je okrivljeni imao primedbe onda su one unete u zapisnik. Pre nego što sam potpisao zapisnik nisam pročitao.”

Za ovim branilac postavlja pitanje koje glasi: „Da li ste vi kao istražni sudija dužni da proverite tačnost zapisnika i da li odgovara za ispravnost zapisnika.

Sud donosi

REŠENJE

Zabranjuje se odgovor na ovo pitanje.

Na sledeće pitanje branioca okrivljenog advokata Gorana Rodića svedok odgovara: „Tih dana u vreme kada sam saslušavao okrivljenog u Prokuplju ja sam imao mnogo posla na terenu i nisam ni u jednoj prilici bio zajedno sa svojom zapisničarkom u društvu sa okružnim tužiocem Nikolić Miroslavom, a on je bio bolestan i bio je kod kuće.”

Za ovim branilac postavlja pitanje koje glasi: Da li su toga dana u Prokuplju radili telefoni mobilni i fiksni.

Predsednik veća donosi

REŠENJE

Zabranjuje se odgovor na ovo pitanje.

Na sledeće pitanje branioca svedok odgovara: „Nisam telefonom zvao branioca za okrivljenog Cvjetan Sašu, već sam lično trčao da branioca pronađem. Nikada u vezi sa ovim predmetom nisam pozivan na odgovornost ni pisao izjašnjenje. Dodajem da su advokati u Prokuplju uglavnom u ulici u blizini suda i tu su smeštene uglavnom kancelarije svih advokata, pa i tu ulicu zovemo Advokatska ulica.”

Na pitanje branioca advokata Đorđa Kalanja svedok odgovara: „Meni je Filipović Božidar rekao da je branilac okrivljenog Cvjetan Saše. Ja nisam video punomoćje potpisano od članova njegove porodice u vreme kada je vođena istraga protiv okrivljenog Cvjetan Saše. Ja ne znam da li je Filipović Božidar išao u posetu okrivljenom u pritvoru u Prokuplju, a ukoliko se Filipović toga seća onda je to moguće. Ja ne znam da li je postojalo rešenje o razrešenju advokata Dragutina Stankovića kao branioca po službenoj dužnosti.”

Na pitanje okrivljenog svedok odgovara: „U prostoriji u kojoj sam saslušavao okrivljenog sećam se da je advokat sedeo pored vrata, ja sam sedeo za stolom, okrivljeni preko puta mene, a zapisničarka sa moje desne strane. Ja mislim da posle saslušanja okrivljenog u Prokuplju okrivljenog više nisam video, a ako sam išao da obilazim zatvor moguće je da sam ga tada video. Ja nisam pio viski sa okrivljenim. Nisam ništa podvlačio u pisanoj izjavi okrivljenog. Nije tačno da sam zapisničarki rekao 'Rođo, upiši Stankovića, on će doći kasnije'.” Za ovim okrivljeni postavlja pitanje „zašto ste držali predmet u fioci dve godine”.

Sud donosi

REŠENJE

Zabranjuje se odgovor na ovo pitanje.

Na sledeće pitanje okrivljenog svedok odgovara: Nisam se susretao sa okrivljenim u kancelariji upravnika Zatvora Đorđević Aleksandra. Ja ne znam kada sam saznao da je Filipović Božidar branilac okrivljenog. Tačno je da mi je okrivljeni kada sam ga saslušavao u Bijelom Polju rekao 'ja sa ovim nemam nikakve veze' i tako je uneto u zapisnik. Nije tačno da sam mu ja rekao „Sašo, znam, izdrži još malo’.”

Pitanja više nema.

Okrivljeni izjavljuje da ima primedbu na kompletno svedočenje svedoka Mijata Bajovića i dodaje da je lično podneo krivičnu prijavu protiv ovog svedoka zbog falsifikovanja isprave Okružnom javnom tužilaštvu, te smatra da ovakvim neistinitim svedočenjem svedok Mijat Bajović želi da od sebe otkloni krivičnu odgovornost za krivično delo koje je izvršio, a pri čemu je falsifikovan zapisnik, stub presude, na osnovu koje je on oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od dvadeset godina, a koja je ukinuta odlukom Vrhovnog suda. Predlaže da sud izvrši suočenje između njega i svedoka.

Sud donosi

REŠENJE

ODBIJA SE predlog da se izvrši suočenje.

Sud donosi

REŠENJE

Glavni pretres se nastavlja dana 20.05.2005 godine u 10 sati.

Dovršeno u 14.35 časova.

ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Sastavljen pred VEĆEM OKRUŽNOG SUDA U BEOGRADU dana 20. maja 2005. godine u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ, po optužnici OJT iz Beograda Kt. broj 1273/02.

PRISUTNI SU:

Predsednik veća – sudija
Biljana Sinanović

Zamenik OJT-a
Dušanka Dadić

Član veća – sudija
Olivera Anđelković

Članovi veća – sudije
porotnici
Slaviša Pavlović
Vukašin Đurić
Dobрила Ilić

Okrivljeni
CVJETAN SAŠA

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Branioци:
Adv. Đorđe Kalanj
Adv. Goran Rodić
Adv. Ilija Radulović

Početo u 10 časova

Glavni pretres je javan

Konstatuje se da su na pretres pristupili zamenik OJT Dušanka Dadić, punomoćnici oštećenih Nataša Kandić, advokat Dragoljub Todorović, okrivljeni Cvjetan Saša koji je priveden iz Okružnog zatvora, branioци okrivljenog advokati Đorđe Kalanj, Goran Rodić i Ilija Radulović, svedoci Mijat Bajović, Aleksandar Đorđević i Radica Marinković.

Nije pristupio svedok Miroslav Nikolić.

Sud donosi

REŠENJE

Da se glavni pretres nastavi izvođenjem dokaza.

Iz sudnice se udaljava svedok Radica Marinković radi saslušanja svedoka Aleksandra Đorđevića.

NASTAVAK DOKAZNOG POSTUPKA

SASLUŠANJE SVEDOKA

Svedok **ALEKSANDAR ĐORĐEVIĆ** sa ličnim podacima kao na zapisniku o glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju od 11.11.2002. godine s tim što dodaje da je sada upravnik Okružnog zatvora u Zaječaru, opomenut na dužnost kazivanja istine, opomenut položio zakletvu izjavi:

Ja sam u to vreme o kome sam upitan bio upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju. Sećam se da su okrivljeni Cvjetan i okrivljeni Demirović uhapšeni, koliko se sećam, 21. aprila 1999. godine i da ih je istražni sudija saslušao tri dana nakon hapšenja. Ta tri dana oni su bili u prostorijama Okružnog zatvora. Koliko sada mogu da se setim, oni su 21. privedeni u prostorije Okružnog zatvora. Pre saslušanja od strane istražnog sudije sa njima su razgovarali operativci iz SUP-a, a mislim da su bili dvojica, a ne mogu da se setim njihovih imena i prezimena. Toga dana kada je bilo saslušanje okrivljenih od strane istražnog sudije istražni sudija je pre saslušanja svratio kod mene u kancelariju zajedno sa zapisničarkom Radicom i kod mene su u kancelariji se zadržali jedno kraće vreme, popili su piće jer je istražni sudija očekivao da dođe advokat Stanković Dragutin koga znamo pod nadimkom Guta. Pošto Stanković Dragutin nije došao istražni sudija i zapisničarka su sišli u kancelariju načelnika Službe obezbeđenja i tu je istražni sudija saslušavao okrivljenog. Mislim da je on prvo saslušao okrivljenog Cvjetan Sašu. Ne znam tačno koliko je vremena istražni sudi-

ja saslušavao okrivljenog možda jedan sat ili nešto više. Pošto sam ja u to vreme često silazio i obilazio prostorije Zatvora jer je bilo ratno stanje i bilo dosta pritvorenika sa teritorije Kosova i Metohije, ja sam došao i do kancelarije u kojoj je istražni sudija Mijat Bajović saslušavao okrivljenog Cvjetan Sašu. U tu prostoriju nisam ulazio, ali pošto prostorija ima staklena vrata, a ima i prozor koji se nalazi odmah pored vrata, ja sam gledao kroz vrata jer sam bio ispred i video sam da se u toj kancelariji nalaze istražni sudija Mijat Bajović, zapisničarka Radica i okrivljeni. Možda je unutra bio neko iz službe obezbeđenja zatvora, ali toga sada ne mogu tačno da se setim. Znam da nije bio prisutan advokat Stanković. Još dok je trajalo saslušanje okrivljenog Cvjetan Saše kod istražnog sudije ja sam se na ulazu u zatvor sreo sa advokatom Šubaranovićem čije ime tačno ne znam, a mislim da se zove Živorad. On mi je rekao da ga je tražio sudija Bajović u vezi sa saslušanjem. Nije mi rekao u vezi sa kojim saslušanjem, a ja sam znao da se odnosi na ta dva pritvorenika Cvjetana i Demirovića. Uputio sam ga u prostoriju u kojoj je istražni sudija saslušavao okrivljenog. Ja ne znam gde je Šubaranović tada otišao, da li je odmah otišao u tu prostoriju ili je sačekao da Bajović završi ispitivanje okrivljenog Cvjetan Saše. Toga dana kod mene u kancelariju dolazili su i inspektori SUP-a koji su radili sa okrivljenima, ali mislim da oni nisu išli u prostoriju u kojoj je istražni sudija saslušavao okrivljenog. Nakon što je saslušanje završeno sudija Bajović, njegova zapisničarka Radica i advokat Šubaranović došli su kod mene u kancelariju i popili su piće. Napominjem da sam ja prethodno video da je Šubaranović prisustvovao saslušanju okrivljenog Demirovića. Ja ne znam da li je istražni sudija Bajović napuštao zgradu zatvora kada je završio saslušanje okrivljenog Cvjetan Saše. Možda je odlazio u drugu prostoriju iz prostorije u kojoj je saslušavao. Nakon saslušanja okrivljenog Cvjetan Saše istražni sudija nije dolazio kod mene, a nije dolazila ni zapisničarka. Ja ne znam tačno kad je počela vazдушna uzbuna, ali mislim da je trajala maltene celog dana. Ne mogu da se setim koliko je bilo sati kada je istražni sudija došao u zatvor.”

Na pitanja predsednika veća svedok odgovara: „Na ulazu u zatvor postojala je knjiga u koju je stražar upisivao ulazak svih lica, što znači i istražnog sudije zapisničara i advokata i svih ostalih lica, koja nisu zaposlena u zatvoru. Osim toga u Dežurnoj službi postojala je knjiga u koju se zapisivalo kada se vrši saslušanje pritvorenih lica, razgovori sa advokatima, s kim se vrši razgovor i po čijem odobrenju. Pošto su mi predloženi delovi mog iskaza koji sam dao pred Okružnim sudom u Prokuplju a koji se razlikuju od

iskaza koji sam danas dao ja navodim sledeće: Što se tiče datuma tačno je da se sve ovo dešavalo u maju mesecu, ne aprilu kako sam sada pogrešno naveo. Što se tiče prisustva nadzornika straže Marjana Mijatovića koga sam ranije spomenuo, izjavljujem da se ne sećam da li je on bio u prostoriji ili nije bio u prostoriji. Što se tiče mog ulaženja u prostoriju u kojoj je ispitivan okrivljeni Cvjetan Saša izjavljujem da sam ja siguran da sam dolazio do vrata i kroz staklena vrata video ko se nalazi unutra. Ne sećam se da li sam možda ulazio unutra ili nisam, a u svakom slučaju bio sam u tom prostoru ispred. Što se tiče detalja koji nisam spomenuo kada sam ranije saslušan u vezi sa dolaskom istražnog sudije i zapisničara u moju kancelariju pre saslušanja izjavljujem da sam ja tada prilikom saslušanja u sudu odgovarao na pitanja sudije i verovatno pitanja nisu bila usmerena u tom pravcu. Ja sam siguran da je advokat Šubaranović posle završenog saslušanja zajedno sa sudijom i zapisničarkom dolazio kod mene u kancelariju.

Na pitanje člana veća – sudije svedok odgovara: „Ja mislim da smo toga dana kada je bilo ispitivanje okrivljenih dobili rešenje o određivanju pritvora. Ja nisam kontrolisao naknadno da li je toga dana evidentiran ulazak u zatvor svih ovih lica koje sam ja sada spomenuo. Njihovo evidentiranje je obavezno, a naročito što je bilo ratno stanje. Ja sam mislim sutradan ili možda dva dana nakon saslušanja okrivljenih sreo sa advokatom Stankovićem, koga sam inače poznavao iz detinjstva. On mi je rekao da je čuo da ga je tražio istražni sudija, ali nije rekao koji istražni sudija, a ja mu nisam rekao u vezi sa čim ga je tražio istražni sudija jer nisam hteo da se u to mešam. Inače je uobičajeno i obavezno da upravnik Zatvora obilazi prostorije u kojima se vrši ispitivanje okrivljenih odnosno da obilazi taj deo zatvora u kome se nalazila i prostorija u kojoj je vršeno ispitivanje. Sudija Bajović je skoro svakodnevno svraćao kod mene jer je Zatvor bio jedina ustanova koja nije izmeštena i dislocirana za vreme ratnog stanja.”

Na pitanje zamenika OJT svedok odgovara: „Sa vrata kroz koja sam ja gledao može se videti cela prostorija u kojoj je vršeno ispitivanje zbog toga što su povučeni ka suprotnom zidu od vrata. Nema mogućnosti da neko sedi pored vrata jer nema stolova, nema ni stolica. U to vreme radnici obezbeđenja Zatvora su nosili uniforme obavezno.”

Na pitanje punomoćnika oštećenih Nataše Kandić svedok odgovara: „Po dolasku u prostorije Zatvora Šubaranović je mogao da ode u tu prostoriju

u kojoj je vršeno ispitivanje i mogao je da ode u prostoriju Dežurne službe jer se one nalaze jedna pored druge, a ja nisam gledao gde je on otišao. Ja isključujem mogućnost da je Šubaranović prisustvovao saslušanju okrivljenog Cvjetan Saše zbog toga što mi je on rekao kasnije da je on prisustvovao saslušanju Demirovića. Ja mislim da je sudija Bajović nakon saslušanja okrivljenog Cvjetan Saše imao još kontakata sa njim u zatvoru. Sudija Bajović je kao istražni sudija obično obilazio pritvorenike, pa je verovatno u tom svojstvu komunicirao sa okrivljenim Cvjetan Sašom, ali ne znam koliko puta. Koliko se ja sećam, sudija Bajović nije imao poseban tretman u odnosu na bilo kog pritvorenika, već ih je sve obilazio. Za vreme trajanja pritvora i okrivljeni Cvjetan i okrivljeni Demirović su imali posete od strane rodbine, a dolazili su da se interesuju i pripadnici jedinice kojoj su oni pripadali, ali ne znam da li su imali dozvolu da ih obilaze. Možda je komandant imao takvu dozvolu, a to bi trebalo da stoji u evidenciji. Okrivljeni Demirović i Cvjetan nisu imali različit tretman u odnosu na ostale zatvorenike u vezi sa vrstom i visinom krivičnog dela koje im je stavljeno na teret, ali su operativci SUP-a koji su ih doveli upozorili (...) fizički spretni, snažni, opasni, i da treba obratiti pažnju sa aspekta bezbednosti, pa su njih dvojica bili u različitim prostorijama.

Na pitanja advokata Dragoljuba Todorovića svedok izjavljuje: „U toku ispitivanja okrivljenog Cvjetan Saše ja sam više puta silazio do te prostorije isto kao i u toku ispitivanja Demirovića. Ponavljam da sam ja siguran da Stanković uopšte nije dolazio u prostorije Zatvora toga dana, što može da se proveriti kroz evidenciju. Ja poznajem tužioca Nikolića, a sudija Bajović mi nije ništa rekao zbog čega Nikolić nije došao na saslušanje. Ja mislim da je saslušanje i okrivljenog Cvjetana i okrivljenog Demirovića završeno u toku radnog vremena. Ja se ne sećam da li mi je sudija Bajović rekao da posle ovog saslušanja ide na neki uviđaj, a on je svakodnevno odlazio na uviđaj. Ne sećam se da li su zajedno Šubaranović, sudija i zapisničarka zajedno izašli iz Zatvora ili je možda Šubaranović morao negde da ide pa je izašao ranije, jer sam se ja naknadno setio da je i Šubaranović došao sa nama na piće.”

Na pitanja branioca advokata Đorđa Kalanja svedok odgovara: „Kada sam se sreo sa Stankovićem nakon dan ili dva po ispitivanju okrivljenih, Stanković mi je rekao da ga je zvao istražni sudija ali mi nije rekao koji istražni sudija i u vezi sa čim ga je zvao. Ja sa njim nisam razgovarao o tome

zašto on nije došao, ali pošto je on bio narušenog zdravstvenog stanja, ja pretpostavljam da nije došao zbog toga što je bio bolestan. Inspektore SUP-a koji su doveli okrivljene u pritvor ja sam znao iz viđenja od ranije, odnosno objašnjavam da ja ne znam ko je doveo okrivljene, da li policija ili inspektori, ali su sa njima razgovarali u Okružnom zatvoru inspektori SUP-a. Te inspektore znam od ranije iz viđenja, ali ne znam im imena. Tog dana kada je bilo saslušanje okrivljenih ti inspektori su kod mene u kancelariji proveli možda oko pola sata, ali su bili u drugoj prostoriji zatvora u kojoj su nešto pisali a to je druga kancelarija. Ja sam siguran da su inspektori baš toga dana kada je bilo ispitivanje okrivljenih bili kod mene u kancelariji i u drugoj prostoriji Okružnog zatvora.

Pitanja više nema. Sud donosi

REŠENJE

Da se izvrši suočenje između svedoka Mijata Bajovića i svedoka Đorđević Aleksandra.

Vrši se suočenje pa svako ostaje pri svom iskazu.

Naknadno upitan od predsednika veća svedok Mijat Bajović izjavljuje: „Ja stvarno ne znam kakva su bila vrata na prostoriji u kojoj sam vršio saslušanje. Dalje odgovaram da sam ja rešenje o sprovođenju istrage i određivanju pritvora uradio čim sam dobio zahtev za sprovođenje istrage. Ne mogu da se setim kada je to bilo.

Pitanja više nema.

Svedok **RADICA MARINKOVIĆ** sa ličnim podacima kao na zapisniku o glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju od 11.11.2002. godine, okrivljenog ranije nije poznavala, nesrodna, opomenuta, položila zakletvu izjavi:

Izjavljuje u svemu kao na zapisniku od 11.11.2002 godine s tim što dodaje: Sećam se da je bio 24. maj 1999. godine kada je saslušan okrivljeni Cvjetan Saša. Toga dana u kancelariju istražnog sudijskog Mijata Bajovića

sa kojim sam ja radila kao zapisničar, došao je okružni tužilac Miroslav Nikolić, koji me je zamolio da ja otkucam zahtev za sprovođenje istrage i određivanje pritvora protiv okrivljenih Demirović Dejana i Cvjetan Saše. Ja sam taj zahtev otkucala i toga se dobro sećam zbog toga što sam pogrešila slovo u prezimenu okrivljenog Cvjetan Saše i tužilac mi je to popravio. Pošto je sudija Mijat Bajović čovek koji ne može da sedi na istom mestu, on je ulazio i izlazio iz kancelarije za vreme dok sam ja ovo kucala. U svakom slučaju kad je to završeno sudija Bajović mi je rekao da treba da idemo u zatvor da saslušamo okrivljene Cvjetan Sašu i Demirović Dejana, a prethodno mi je rekao da pozovem okružnog tužioca da i njemu saopštim da treba da idemo u zatvor i da ga pozovem da prisustvuje saslušanju. Ja sam Okružnog tužioca zvala telefonom i on mi je rekao da idemo mi, da on ne može da pođe sa nama zbog toga što ima obaveze u Nišu, odnosno morao je da ide kod lekara, ne znam tačno da li on ili u vezi sa majkom, rekao je da kada budemo završili da dođemo kod njega jer će se on brzo vratiti iz Niša. Sudija Mijat Bajović i ja smo zajedno pošli iz suda u zatvor i kada smo tamo došli prvo smo svratili kod upravnika Zatvora Aleksandra Đorđevića u njegovu kancelariju. Ja ne znam o čemu se pričalo kod upravnika, ja znam samo da sam ja popila kafu. Upravnik Đorđević nam je obezbedio kancelariju za saslušanje okrivljenih koja se nalazi u zatvorskom dvorištu. Prvo je na saslušanje doveden okrivljeni Cvjetan Saša. Kada smo sudija Bajović i ja otišli u tu kancelariju, tu su već bila dva lica u civilu, to su bila dva meni nepoznata lica. Sudija njih ništa nije pitao. Pošto ja baš ne vidim dobro, ja nisam primetila ni reakciju sudije ni njihovu reakciju niti sam obraćala pažnju na njih, oni se nisu predstavili. Nisam čula da ta dvojica nešto pričaju pošto nisam čula mislim da nisu ni pričali, a da li su pisali ne znam jer nisam obraćala pažnju.

Pošto je meni istražni sudija sa kojim sam radila od 1996. godine dozvolio da sama unosim podatke na zapisniku o ispitivanju na prvoj strani na štampanom obrascu to sam ja pitala okrivljenog za njegove lične podatke koje sam zatim sama unosila na prvu stranu obrasca. Kada sam došla do mesta gde treba uneti branioca pitala sam sudiju koga da upišem, a on mi je rekao 'upiši Gutu'. Guta je nadimak advokata Dragutina Stankovića, a sudija je rekao da ćemo mi da počnemo, a da će Guta da dođe. Ja sam upisala ime Dragutina Stankovića. Ispitivanje okrivljenog nije trajalo dugo petnaest do dvadeset minuta možda najviše pola sata. Za to vreme advokat Dragutin Stanković nije došao. Kada se završilo ispitivanje okrivlje-

nog Cvjetan Saše, pošto branilac nije došao sudija je izašao iz prostorije iz zgrade zatvora. Meni nije rekao gde ide a prethodno su došli stražari i odveli okrivljenog Cvjetan Sašu. Mislim da je redosled izlaženja bio takav da je najpre izašao sudija Bajović iz prostorije, onda su izveli Sašu i onda su izašla i ta dva čoveka u civilu. Ja sam ostala i dalje u toj prostoriji. Sudija Bajović se vratio posle pet do deset minuta. Odmah za njim je došao advokat Šubaranović Živorad i ja sam pretpostavila da je sudija išao da potraži branioca za okrivljenog Demirovića pošto je sudiji prethodno tužilac rekao da okrivljeni moraju imati branioca jer je za to krivično delo zaprećena kazna do dvadeset godina, pa sam pretpostavila da pošto Stanković nije došao bar jedan okrivljeni treba da ima branioca. Nakon toga doveden je i Demirović Dejan i njega je saslušavao sudija Bajović u prisustvu branioca Šubaranovića, a tom ispitivanju niko više nije bio prisutan.

Kada se završilo saslušanje sudija Bajović, Šubaranović i ja smo otišli ponovo kod upravnika Đorđevića. Kratko smo se zadržali i Šubaranović je izašao pre nas, a sudija Bajović i ja smo zajedno izašli i otišli u zgradu suda, to je bilo možda oko 14.30 ili 15 časova. Čim smo došli otišli smo pravo u kancelariju Miroslava Nikolića i on je bio tada u svojoj kancelariji. Pitao je sudiju Bajovića kako je bilo, a okružni tužilac je pitao sudiju 'Barba, koga si uzeo za branioca', a sudija mu je odgovorio da je njemu obećao Guta da će da dođe, ali da nije došao do kraja saslušanja okrivljenog Cvjetan Saše, mada je dečko sve priznao, a da je za Demirovića našao Šubu što je nadimak advokatu Šubaranoviću. Tužilac je sudiji rekao da to nije smeo da uradi jer je okrivljeni morao da ima branioca. Mislim da je to bilo sve što smo tog trenutka pričali u kancelariji kod Okružnog tužioca Nikolića.

Posle nekoliko dana sam se ja videla sa tužiocem Nikolićem koji je došao kod sudije u kancelariju. Ja sam tada tužiocu rekla da mi je bilo nešto čudno, odnosno rekla sam 'jao, svašta se dešavalo tamo u zatvoru', a kada me je on pitao 'a šta je to svašta', ja sam odgovorila da su prisustvovala dva lica u civilu, što je meni bilo čudno, jer do sada nikada nije bila praksa da neko sa strane prisustvuje saslušanju okrivljenog. Tužilac je na to slegnuo ramenima, pitao me kako su izgledala ta dva lica, a ja sam mu odgovorila da ja to ne znam jer su ta dva lica bila dosta daleko od mene. Tom razgovoru nije bio prisutan sudija Bajović. Ne sećam se da li je to bilo sve što sam tom prilikom pričala sa Nikolićem u vezi sa ovim predmetom.

Posebno upitana da li sam pitala sudiju ko su ta dva lica odgovaram da nisam, zbog toga što kad god bih ga nešto tako pitala on bi mi odgovorio 'pušti, Rođo, čuti, Rođo', jer je on mene inače zvao Rođo.

Zahtev za sprovođenje istrage i rešenje o određivanju pritvora sam ja kucala. Ne mogu da se setim kada sam kucala ovo rešenje. Ovo zbog toga što se ponekad dešavalo da rešenje o sprovođenju istrage otkucam odmah čim dobijemo zahtev za sprovođenje istrage, znači i pre saslušanja okrivljenog. U ovoj situaciji ne znam da li sam to uradila pre saslušanja okrivljenih ili posle toga. Rešenja o sprovođenju istrage šaljem ja, odnosno ja pišem dostavnice, spakujem uz dostavnice rešenje, a rešenje nosi kurir. U ovom slučaju rešenje o sprovođenju istrage nisam uputila braniocu okrivljenog Cvjetan Saše jer on branioca nije imao, a mislim da to rešenje nisam uputila advokatu Dragutinu Stankoviću jer je to bilo dosta davno, pa svih tih detalja ne mogu da se setim."

Na pitanje sudije člana veća svedok izjavljuje: „Toga dana kad je bilo ispitivanje okrivljenog Cvjetan Saše ja uopšte nisam videla advokata Dragutina Stankovića nisam ga videla ni nekoliko dana posle toga. Upitana objašnjavam da se dešavalo da se rešenja o sprovođenju istrage i rešenja o određivanju pritvora odmah nakon ispitivanja uruče okrivljenima u zatvoru. Ponekad bi okrivljeni bio doveden i lično potpisao dostavnicu, a ponekad bismo ostavljali pismeno i dostavnicu službeniku u zatvoru koji je nadležan za dostavljanje. Braniocima nismo uručivali rešenja u zatvoru odnosno dešavalo se da im ne uručujemo odmah u zatvoru da ne bi izgledalo da smo mi otkucali rešenja pre nego što je neko i saslušan.

Pošto su mi predočene dostavnice o uručanju rešenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora od 24.05.1999 godine gde je primalac Uprava zatvora Prokuplje, okrivljeni Cvjetan Saša, advokat Šubaranović Živorad, okrivljeni Demirović Dejan, advokat Stanković Dragutin, izjavljujem da je na svim ovim dostavnicama moj rukopis na mestima gde je naznačen primalac, kao i naziv pismena koje se dostavlja. Upitana da objasnim prijem rešenja po dostavnici za advokata Stanković Dragutina objašnjavam da se dešavalo da advokati prime rešenje posle par dana, a da stave datum saslušanja. Stvarno se ne sećam kada je i da li uručeno rešenje advokatu Stanković Dragutinu. Inače svi predmeti kod istražnog sudije Mijata Bajovića nalazili su se u jednom gvozdenom ormanu od koga smo ključeve

imali on i ja. Prema tome ne znam kako je došlo do tog potpisa na dostavnici. Dešavalo se kao što sam objasnila ranije da se rešenja o sprovođenju istrage urade pre saslušanja lica koja se nalaze u pritvoru. U tim situacijama ja sam sva rešenja već pripremila zajedno sa dostavnicama za okrivljene Upravu zatvora i za tog branioca za koga je sudija rekao da će prisustvovati. Ne sećam se da li je tako bilo i u ovom slučaju. Postoji mogućnost da mi je sudija Bajović još pre nego što smo došli u zatvor radi saslušanja okrivljenog rekao da upišem podatke Dragutina Stankovića kao branioca.

Ja želim da napomenem da sam ja napisala rešenje za troškove za advokata Šubaranovića, a sudija mi je rekao da napišem i rešenje o troškovima za advokata Stankovića. Kada sam mu predložila da advokat Stanković nije bio prisutan i pitala ga zašto da mu pišem rešenje, sudija je odgovorio 'Rodo, ja sam sudija, ti moraš da pišeš ono što ti ja kažem'.

Na pitanje sudije – člana veća svedok izjavljuje: „Sudija Mijat Bajović je ispitivao okrivljene tako što bi im dao zahtev za sprovođenje istrage i rekao 'pročitaj za šta te okrivljuju', nakon toga bi sudija uzeo krivičnu prijavu i hemijsku olovku, podvlačio po krivičnoj prijavi i rekao: 'ovde si rekao ovo, ovde si rekao ono je l' bilo tako', a za to vreme bi okrivljeni sve vreme ćutao i nakon toga bi sudija rekao 'potpiši tu, slobodan si'. Što se tiče ispitivanja okrivljenog Cvjetan Saše ja sam ponela u zatvor zahtev za sprovođenje istrage i ostalu dokumentaciju. Kada je doveden okrivljeni Cvjetan Saša istražni sudija Mijat Bajović mu je dao zahtev za sprovođenje istrage, rekao mu da pročitaj za šta ga okrivljuju, nakon toga sudija je uzeo krivičnu prijavu i počeo da podvlači po njoj pitajući okrivljenog da li si rekao ovo. Kada bi okrivljeni rekao 'nije tako, sudija', sudija bi rekao 'to ti je isto' i uglavnom ono što je podvučeno u krivičnoj prijavi to je diktirano u zapisnik. To ne znači da okrivljeni nije ništa govorio, nešto je pričao, ali ja ne znam tačno šta. Ne sećam se da li je okrivljeni potpisao zapisnik, jer znam da je sudija nakon saslušanja ustao i u nekoj žurbi rekao ajde, ajde. Ja znam da ja nisam potpisala zapisnik, sudija je potpisao, a ne sećam se da li je okrivljeni potpisao. Ja nisam potpisala zapisnik jer je inače praksa u Okružnom sudu u Prokuplju da nije bitno da li zapisničar potpiše zapisnik dok nisam došla u ovu situaciju kao danas da sam shvatila da je to veoma bitno. Ja ne znam šta je sve bilo uz krivičnu prijavu koju smo poneli u zatvor.”

Na pitanja zamenika OJT svedok izjavljuje: „Posle nekoliko dana nakon saslušanja ja sam okružnom tužiocu Nikoliću rekla da sudija Mijat ponovo podvlači iz krivične prijave i prepisuje u zapisnik o saslušanju. Ovo sam mu rekla zbog toga što je i ranije okružni tužilac govorio sudiji da to ne čini već da pusti čoveka da sam priča, na šta je sudija uglavnom odgovarao ‘ma to on sve isto priča’. Prostoriju u kojoj smo saslušavali okrivljenog Cvjetan Sašu odredio je upravnik Zatvora. To je bila prostorija u kojoj smo ponekad ređe vršili saslušanja okrivljenih jer su se saslušanja okrivljenih uglavnom odvijala u susednoj prostoriji u kojoj su valjda čuvari zatvora. Upravnik zatvora nam nije rekao da u toj prostoriji već ima nekih lica. Ta prostorija je možda dugačka desetak metara, a otprilike oko tri-četiri metra široka. Kad se uđe u tu prostoriju sa desne strane je kancelarijski sto za kojim smo sedeli sudija Bajović i ja, a preko puta sudije je sedeo okrivljeni Cvjetan Saša, a uz taj sto je konferencijski sto na čijem kraju su sedela ta dva čoveka u civilu. U prostoriju se ulazi kroz vrata pored kojih se odmah nalazi prozor. Prozor gleda u dvorište ima zavesu, a vrata takođe vode u dvorište. Mislim da su ta vrata drvena. Sud nije bio iseljen iz sudske zgrade za sve vreme trajanja bombardovanja i svi smo radili. Bilo nam je dozvoljeno da kada je dat znak vazdušne opasnosti možemo da izađemo iz zgrade, ali kada opasnost prestane da se vratimo. Radno vreme je bilo redovno od 7 do 15 časova. Ja se ne sećam kada sam dala predmet na ekspediciju.”

Na pitanja punomoćnika oštećenih advokata Dragoljuba Todorovića svedok izjavljuje: „Ja sam sigurna da su ona dva čoveka u civilu ljudi iz policije, po njihovom ponašanju i po tome što su bili lepo doterani i pristojni što naši ljudi nisu. Ja nisam obavestila predsednika suda o tome da je napisano rešenje o isplati troškova advokatu Stankoviću koji nije bio prisutan saslušanju okrivljenog. Nije moj običaj da idem kod predsednika suda odnosno nije moja obaveza da obaveštavam predsednika suda o tome šta radi istražni sudija, a smatram da je i predsednik suda znao šta radi i kako radi sudija Mijat Bajović. Ja ne znam da li je Predsednik znao da je Stankoviću isplaćen troškovnik. O ovome nisam ništa rekla okružnom tužiocu.”

Na pitanja branioca okrivljenog advokata Đorđa Kalanja svedok izjavljuje: „Kada smo pošli u zatvor iz suda sudija i ja smo zajedno išli, pa pošto smo taj deo puta zajedno prošli istražni sudija nije išao po okolnim ulicama da traži advokata. Ja sam možda pet-šest puta mesečno išla u prostori-

je Okružnog zatvora radi saslušanja pritvorenih lica. Nisam ostavljala ličnu kartu prilikom ulaska u zatvor na prijavnici jer mi niko nije ni tražio, verovatno zato što me poznaju. Ne znam da li je moje ime i prezime upisivano negde prilikom mog ulaska u zatvor.”

Konstatuje se da je svedokinja odgovarajući na pitanja odgovorila: Ne znam kako i kada je potpisana dostavnica na ime advokata Dragutina Stankovića o uručenju rešenja o sprovođenju istrage.

Na pitanja branioca okrivljenog advokata Gorana Rodića svedok izjavljuje: „Kao zapisničar kod istražnog sudije ja ispunjavam dostavnice i povratnice i uz njih pakujem rešenja i druga pismena koja zatim predajem kuriru i on ih zatim ekspeduje. Kada sam ja odsutna to onda radi bilo koja moja koleginica. Dešavalo se da ako nisam tu i istražni sudija neko pismo da stranci koja potpiše. Kao što sam i ranije rekla, istražni sudija Bajović i okružni tužilac Nikolić su bili prijatelji. Dešavalo se ponekad da kada su istražni sudija i tužilac zajedno na saslušanju pođu kući zajedno, a tada sam i ja sa njima išla zajedno pa to znam. Ne znam tačno kada, ali možda 2000. ili 2001. godine upravitelj pisarnice mi je rekao da je od Ministarstva pravde stigao zahtev da ja dam izjavu gde je ovaj predmet protiv okrivljenog Demirovića i Cvjetana bio dve godine. Ja sam tada napisala da je predmet bio u gvozdenom ormanu u kancelariji istražnog sudije Bajovića. Ja sam od koleginice Vesne čula da je sudija Bajović pisao izjašnjenje u vezi sa ovim predmetom i da je napisao da je predmet bio dve godine kod predsednika suda Branislava Đ. Niketića, a kada me je sudija pitao šta sam ja napisala, ja sam mu odgovorila da sam napisala ono što je istina, a to je kako sam mu rekla ‘predmet je stajao kod tebe dve godine’. Ne mogu da se setim da li sam u prostorijama zatvora nakon saslušanja okrivljenog Demirovića advokatu Šubaranoviću uručila bilo kakvo rešenje. Ja sada radim u Okružnom sudu u Prokuplju u Parničnom odeljenju kod sudije Svetozara Milojevića. Posle odlaska sudije Bajovića u penziju ja sam radila u Istrazi kod sudije Jovanovića tri-četiri meseca. Pre mog svedočenja u Okružnom sudu u Prokuplju sa mnom je razgovarao sudija Milorad Lapčević. Sudija Lapčević me je pitao da li je okrivljeni Cvjetan Saša imao branioca, ja sam mu rekla da nije. Tada je sudija Lapčević odgovorio ‘znao sam’ a ja sam ga pitala ‘a kako ste znali’. On mi je odgovorio da mu je rekao Fića advokat; onda je sudija Jovanović koji je bio prisutan rekao meni ‘bolje je da se ne sećaš’, a ja sam rekla da ja nisam ni luda ni glupa da se ne sećam. Tada je sudija

Gordana Đurić, koja je takođe bila prisutna, rekla da to ne može tako i da moram da kažem ono što je istina koliko se sećam, a tada je sudija Lapčević rekao da ukoliko je Cvjetan Saša kriv treba da odgovara, a ako nije onda ćemo videti. Onda je sudija Jovanović rekla da to neće valjati za Mijata, a ja sam im odgovorila da ukoliko tako misle da je onda bolje da mene ne zovu za svedoka i da treba da se odluče da li će da saslušavaju mene ili ne.

To je sve što imam da izjavim.”

Sud donosi

REŠENJE

Da se izvrši suočenje između svedoka Mijata Bajovića i Radice Marinković.

Vrši se suočenje pa svako ostaje pri svom iskazu.

Sud donosi

REŠENJE

Da se izvrši suočenje između svedoka Aleksandra Đorđevića i Radice Marinković.

Vrši se suočenje pa svako ostaje pri svom iskazu, s tim što svedok Đorđević naknadno upitan izjavljuje: „Ja nisam video dva lica u civilu u prostoriji u kojoj je ispitivan okrivljeni Cvjetan Saša. Moguće je da su lica u civilu nama tada bila na ispomoć.” Svedok Radica Marinković izjavljuje: „Aco, ja se sećam da si ti ušao i pogledao prema nama pitajući da li nam nešto treba, nisi pogledao na onu stranu gde su sedeli ti ljudi”, pa svedok dodaje: „Zato ja pretpostavljam da ovaj svedok nije video te ljude koji su sedeli u kancelariji, jer čim se otvore vrata tu je stočić i nema gde da se ide.”

Upitan naknadno svedok Đorđević izjavljuje: „Moguće je da nisam video jedan deo prostorije, a imajući u vidu i da je prostorija slabo osvetljena, a da se radi o prostoriji dimenzija dvanaest metara sa četiri metra, a stolovi su

raspoređeni u obliku slova G. Advokata bih obavezno video jer je to odmah tu pored vrata.”

Branilac okrivljenog advokat Đorđe Kalanj izjavljuje da je u toku rada o žalbi na prvostepenu presudu od Ministra pravde – Uprave za izvršenje krivičnih sankcija dobio informaciju da se podaci o evidenciji poseta u Okružnom zatvoru u Prokuplju nalaze u Ministarstvu pravde, pa s tim u vezi predlaže da se traženi podaci traže od ove Uprave, a nakon dobijanja ovog podatka odbrana će staviti svoje predloge u odnosu na ovu činjenicu.

Zamenik OJT i punomoćnici oštećenih predlažu da se pročitaju iskazi do sada saslušanih svedoka i nemaju novih predloga za dokazni postupak.

Branioци okrivljenog izjavljuju da su saglasni sa predlogom za čitanje iskaza saslušanih svedoka i osim navedenog za sada drugih predloga nemaju.

Okrivljeni izjavljuje da je saglasan sa predlogom svojih branilaca i saglasan sa predlogom da se pročitaju iskazi do sada saslušanih svedoka.

Sud donosi

REŠENJE

Da se zatraži podatak od Uprave za izvršenje krivičnih sankcija da se ponovi traženje istog podatka od Okružnog zatvora u Prokuplju

Sud donosi

REŠENJE

Da se glavni pretres odloži za 6, 7, 8, 9, i 10. jun 2005. godine u 10 sati što je prisutnima saopšteno.

Dovršeno u 15 časova.

U IME NARODA

OKRUŽNI SUD U BEOGRADU, u veću sastavljenom od sudija Biljane Sinanović – predsjednika veća, i Olivera Anđelković – člana veća, te sudija porotnika Slaviše Pavlovića, Vukašina Đurića i Dobrile Ilić, članova veća, sa zapisničarem Slobodankom Nedeljković, u krivičnom postupku protiv okrivljenog CVJETAN SAŠE zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 stav 1 KZ SRJ i neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz čl. 33 st. 1 Zakona o oružju i municiji RS, po optužnici OJT iz Beograda Kt.br. 1273/02 od 13.02.2004. godine, preciziranoj i izmenjenoj 08.06.2005. godine, nakon održanog glavnog, javnog pretresa dana 18,19. i 20.05.2005. godine, 6, 7, 9, 16. i 17.06.2005. godine u prisustvu zamenika OJT-a Dušanke Dadić, okr. Cvjetan Saše, branilaca okrivljenog advokata Đorđa Kalanja, advokata Gorana Rodića, advokata Ilije Radulovića i advokata Đorđa Mamule, te punomoćnika oštećenih Nataše Kandić i advokata Dragoljuba Todorovića, doneo je i dana 17.06.2005. godine javno objavio

P R E S U D U

Okrivljeni CVJETAN SAŠA iz Veternika, ulica 19. maja br. 6, rođen 20. decembra 1975. godine u Zadru, od oca Milana i majke Milke rođ. Atlagić, državljanin SRJ, sa završenom srednjom vojnom školom, mašinbravar, neoženjen, bez dece, bez imovine, sa regulisanom vojnom obavezom, osuđivanim presudom Višeg suda u Bijelom Polju K. broj 36/01 od 10.11.2001. godine zbog krivičnog dela iz člana 201 stav 1 KZ CG na kaznu zatvora u trajanju od šest meseci i presudom K. 1260/00 Opštinskog suda u Novom Sadu od 16.11.2004. godine zbog krivičnog dela iz člana 62 stav 2 KZ RS uslovnom osudom – kaznom zatvora u trajanju od jedne godine uslovno na četiri godine,

K R I V I E

Što je:

Na dan 28.03.1999. godine, oko 10.00 časova, u Podujevu, zajedno sa nekoliko lica kao pripadnici jedinice „Škorpioni“, u rezervnom sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i oružanih snaga SR Jugoslavije, za vreme rata između SR Jugoslavije i koalicije NATO pakta, koji je otpočeo bombardovanjem snaga NATO pakta na teritoriju SR Jugoslavije, i oružanog sukoba sa pripadnicima naoružane organizacije tzv. „OVK“, kršeći pravila međunarodnog prava za vreme oružanog sukoba protivno članu 2. stav 1. i članu 3. stav 1. tačka 1. i stav 2. tačka a. i c. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vreme rata od 12.08.1949. godine, i protivno članu 51. stav 1. stav 2. i stav 3, članu 76 stav 1. i članu 77. stav 1. dopunskog Protokola I iz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, te protivno članu 4. stav 1. i stav 2. tačka a. i e. i članu 13. dopunskog Protokola II iz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, prema civilnom stanovništvu albanske nacionalnosti koje nije učestvovalo neposredno u neprijateljstvima, nečovečno postupao, te učestvovao u povređivanju telesnog integriteta dece i vršenju ubistva žena i dece i to tako što je, po dolasku svoje jedinice u Podujevo, na raskrsnici ul. Kosančićev venac i ul. Rahmana Morine, na kojoj se u jednom dvorištu nalazilo više kuća albanskih porodica, ušao u kuću Sabita Đate gde mu je Redžep Kastrati dao 1.000 DEM-a, da bi civilima dozvolio da mirno napuste kuću, uzeo novac, uperio Kastratiju automatsku pušku u grudi, naredio prisutnim ženama i deci da izađu iz kuće i dvorišta, što su oni i učinili, pa kada su izašli na ul. Rahmana Morine, i od njih i stanara okolnih kuća, kojima je takođe naredeno da izađu iz svojih domova, formirana kolona, okrivljeni Cvjetan je pretio da će ih sve pobiti, udario Redžepa Kastratija kundakom u lice, ispalio rafal iz automatske puške uvis, kako bi ljude u koloni uplašio, zatim ušao u kuću lica albanske nacionalnosti čiji identitet nije utvrđen, izvršio pretres, pronašao i prisvojio pištolj marke „zbrojovka“, čehoslovačke proizvodnje M-75, kalibra 9 mm, fabrički broj D-4754 sa okvirom i 15 metaka, izašao na ulicu gde je zatekao grupu žena i dece, iz porodica Bogujevci (Bogujevci), Durići (Duriqi) i Lugaliu (Llugaliu), kako se po naredbi vraćaju u dvorište kuće porodice Gaši, za njima ušao u dvorište, držeći pušku uperenu u njih, pa su tu on i još nekoliko NN lica iz jedinice „Škorpioni“, iz automatskih pušaka, kalibra 7,62 mm, rafalnom paljbom ispalili više hitaca u grupu žena i dece, nanevši im povrede od kojih su na licu mesta preminuli, čime je sa umišljajem učestvovao u lišenju života četrnaest lica i to: Šefkate (Shefkate) Bogujevci, rođene 1956. godine, Nore

(Nora) Bogujevci, rođene 1984. godine, Fezdrije Lugalju (Fezdrije Llugalju²⁰³), rođene 1978. godine, Nefise Lugalju (Nefise Llugalju), rođene 1945. godine, Salje (Sala) Bogujevci, rođene 1960. godine, Špenda (Shpend) Bogujevci, rođenog 1986. godine, Špetima (Shpetim) Bogujevci, rođenog 1989. godine, Šehide (Shehide) Bogujevci, rođene 1932. godine, Isme Durići (Isma Duriqi²⁰⁴), rođene 1930. godine, Fitnete Durići (Fitnete Duriqi), rođene 1963. godine, Dafine Durići (Dafina Duriqi), rođene 1990. godine, Arbra Durići (Arber Duriqi²⁰⁵), rođenog 1992. godine, Mimoze Durići (Mimoza Duriqi), rođene 1995. godine, i Albiona Durići (Albion Duriqi), rođenog 1997. godine, a ispaljeni hici pogodili su i tela i time povredili telesni integritet petoro dece i to: Sarandu (Saranda) Bogujevci, rođenu 1985. godine, Fatosu (Fatos) Bogujevci, rođenog 1986. godine, Jehonu (Jehona) Bogujevci, rođenu 1988. godine, Lirije (Lirije) Bogujevci²⁰⁶, rođenu 1990. godine i Genca (Genc) Bogujevci, rođenog 1993. godine, kojima je kasnije pružena lekarska pomoć,

čime je izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ

Pa ga sud primenom navedene zakonske odredbe i odredbi članova 3, 33, 38 i 41 OKZ

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 20 (DVADESET) GODINA u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 21.05.1999. do 16.06.1999. godine i od 15.11.2001. godine do pravosnažnosti presude.

Oštećeni se upućuju na parnicu radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva.

²⁰³ Fexhrie Blakqori Llugalju.

²⁰⁴ Esma Duriqi.

²⁰⁵ Arbër Duriqi.

²⁰⁶ Lirrie Bogujevci.

Okrivljeni se oslobađa plaćanja troškova krivičnog postupka i paušala sudu.

Na osnovu člana 354 stav 1 ZKP prema

Okrivljenom CVJETAN SAŠI

ODBIJA SE OPTUŽBA

Da je:

Da je u periodu od 28.03.1999. godine do 21.05.1999. godine neovlašćeno bez odobrenja nadležnih organa držao u svom stanu u Novom Sadu u ulici 19. maja broj 6 pištolj marke „zbrojovka“ čehoslovačke proizvodnje kalibra 9 mm M-375 fabrički broj D-4754 sa okvirom i šest metaka kalibra 9 mm do koga je došao prilikom izvršenja krivičnog dela opisanog pod tačkom 1 i koje je kod njega pronađeno dana 21.05.1999. godine,

čime bi izvršio krivično delo neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz člana 33 stav 1 Zakona o oružju i municiji RS.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnicom Okružnog javnog tužilaštva u Prokuplju Kt.br. 25/99 od 05.04.2002. godine okrivljenima Cvjetan Saši i Demirović Dejanu stavljeno je na teret izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 st. 1 KZJ, a okr. Cvjetan Saši i izvršenje kriv. dela teške krađe iz čl. 166 st. 1 tačka 4 KZRS i izvršenje kriv. dela neovlašćenog nabavljanja, držanja i nošenja vatrenog oružja, municije iz čl. 33 st.1 ZOOM-a RS.

Rešenjem Okružnog suda u Prokuplju Kv.br. 23/02 od 08.04.2002. godine odlučeno je da će se okrivljenom Demirović Dejanu suditi u odsustvu.

Rešenjem Okružnog suda u Beogradu Kv.br. 391/03 od 26.02.2003. godine prema Demirović Dejanu razdvojen je krivični postupak koji je pokrenut optužnicom OJT-a u Prokuplju Kt.br. 25/99 od 05.04.2002. godine,

zbog kriv. dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZSRJ, od krivičnog postupka prema okr. Cvjetan Saši.

OJT u Beogradu preuzelo je zastupanje optužnice OJT-a u Prokuplju Kt.br. 25/99 od 05.04.2002. godine, pa je optužnicom OJT-a u Beogradu Kt. br. 1273/02 od 13.02.2004. godine, koja je precizirana i izmenjena dana 08.06.2005. godine, okrivljenom Cvjetan Saši stavljeno na teret izvršenje kriv. dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ. Istim podneskom zamenik OJT odustala je od daljeg krivičnog gonjenja okrivljenog Cvjetan Saše zbog izvršenja krivičnog dela neovlašćenog držanja vatrenog oružja i municije iz člana 33 stav 1 Zakona o oružju i municiji Republike Srbije.

Okrivljeni Cvjetan Saša je u više navrata u toku krivičnog postupka i u toku istražnog postupka iznosio svoju odbranu.

Pred Okružnim sudom u Prokuplju na glavnom pretresu na dan 09.10.2002. godine okrivljeni je u svoju odbranu naveo:

„Ja sam rođen u Zadru, a inače moja porodica je živela u Dalmatinskoj Ostružnici. Rođen sam u radničkoj porodici, otac mi je bio vozač, majka domaćica. Pored mene, moji roditelji imaju još dvoje dece, tako da ja imam mlađeg brata i mlađu sestru. Cela porodica živela je u Ostrovici, gde sam ja završio osnovnu školu do 4. razreda, nakon toga nastavio sam 5, 6, 7. i 8. razred u selu odnosno mestu Lišane nedaleko od Ostrovice. Moja porodica živela je skromno, pošteno, rekli bismo lepo. Srednju školu mašinsku – mašinsko-tehničkog smera završio sam u Benkovcu. Nakon toga srednju vojnu školu završio sam u nastavnom centru u Vrbasu, odnosno u Banjaluci.

Početak ratnih zbivanja zatekao je u Hrvatskoj moju porodicu u mom rodnom selu. Selo biva napadnuto 15. jula 1991. godine. Radi sigurnosti sve srpske porodice iz sela, žene i deca bivaju smešteni u Kistanju kod Knina, tu smo bili smeštani u kolektivnom smeštaju u osnovnoj školi.

Nakon jedno dva meseca moja porodica se vraća u Ostrovicu. 1992. godine, pošto je bilo ratno stanje, ja odlazim u Banjaluku, gde završavam sred-

nju vojnu školu. Moja porodica ostaje u Ostrovici. Moj otac je sve vreme bio mobilisan kao vozač u oružanim snagama Republike Srpske Krajine.

Po završetku srednje vojne škole, ja dobijam diplomu da sam školu završio, potom bivam raspoređen u VII kninski korpus u Drugu pešadijsku brigadu na mesto komandira čete. Bio sam komandir čete u dva mesta u okolini Knina – Čista Mala i Čista Velika. Nakon toga bivam premešten u Benkovac u 92. motorizovanu brigadu, gde dobijam zaduženje da držim obuku mladim vojnicima. Tu ostajem oko dva meseca dok pešadijska obuka mladih vojnika nije bila završena. Nakon toga prelazim u mesto Pruška, to je 107. nastavni centar Alfa, kojim rukovodi kapetan Dragan. Praktično sam u tom centru bio obučen za specijalca. Nakon toga preuzimam i jedan izviđačko-diverzantski vod 92. motorizovane brigade Vojske Republike Srpske Krajine na isturenom komandnom mestu Biljane Gornje. Tu ostajem kratko vreme, a zatim dobijam novi ratni raspored – službeno postavljen je da preuzmem izviđačko-diverzantsku četu VII kninskog korpusa. Tada sam praktično bio najmlađi komandir jer sam imao samo nekih 18 godina. Stupanjem u ovakvu elitnu jedinicu znao sam, jer mi je to objašnjeno, a zatim sam preneo mojim vojnicima, da se pravila rata u svakom pogledu po našim i međunarodnim pravilima apsolutno moraju poštovati i uvek sam bio i ostao zastupnik toga. Strogo je bilo zabranjeno ubijati starce, žene, decu, nehumano postupanje sa ranjenicima i zarobljenicima. To je bilo poštovano s moje strane, a to je morala poštovati i moja jedinica, odnosno svaki njen vojnik. Ja sam tri puta ranjavan u raznim operacijama, ali ništa nije moglo da utiče na takvo moje opredeljenje čestitog vojnika. Krajem 1994. godine, otišao sam na Dinaru po zadatku i tu proveo sve vreme do nastupa „Oluje” odnosno napada na Republiku Srpsku Krajinu od strane hrvatskih oružanih snaga. Čak nam nije ni bilo javljeno da se takve operacije izvode, pa je cela moja jedinica ostala dva dana u totalnom okruženju. Sa Dinare 50 km pešice moja jedinica probija se do Republike Srpske do Drvara. U Drvaru odlazim u komandu brigade, tražim instrukcije i objašnjenja ne znajući šta se dešava. Nisam znao šta se dešava ni sa mojom porodicom. Znao sam jedino da mi je brat živ, jer se u to vreme nalazio u Srbiji, bolje rečeno u Vranju, na školskoj ekskurziji. Otišao sam potom u Banjaluku u nastavni centar u kome sam ranije završio srednju vojnu školu i tražio jedino pomoć da saznam šta se desilo s mojom porodicom. Rečeno mi je da odem u kasarnu Kozara i tu sam našao porodicu u jednom teškom stanju koje će teško moći da shvate ljudi koji kroz sve to nisu prošli. Jedino

što sam tada želeo i što sam tražio bilo je utočište za moju porodicu, mesto gde ćemo iznova početi i gde ćemo moći da živimo normalno. Utočište nalazimo u Novom Sadu. U Novom Sadu počeo sam da radim kratko vreme na obezbeđenju nekih biznismena, znači privatan posao, ono što mi je ponuđeno. U Novom Sadu neposredno posle toga moj otac i ja praktično bivamo uhapšeni i autobusima prebačeni do Zrenjanina. Tu nam je rečeno da se ne radi o hapšenju već o mobilizaciji i ja bivam prebačen u Erdut. Na moje insistiranje otac je pušten i vratio se u Novi Sad. Ja tada bivam predat u Srpsku dobrovoljačku gardu kojom komanduje Željko Ražnatović Arkan. Obzirom na moje vojno iskustvo i spremu koju sam imao meni je ponuđeno od strane Srpske dobrovoljačke garde, ne znam tačno kog oficira, da formiram jedan vod – jednu manju jedinicu za obavljanje izviđačko-diverzantskih aktivnosti. Ta jedinica nije formirana, mada sam ja počeo sa njenim formiranjem, pa sam zahtevao da budem pušten, praktično demobilisan, i da se vratim kući, što mi je i udovoljeno. Po povratku u Novi Sad nastavljam da obavljam posao obezbeđenja određenih ličnosti, biznismena, da bih zarađivao novac i prehranio sebe i porodicu. U Novom Sadu upoznajem dosta ljudi iz Krajine koje sam i ranije poznao.

17.11.1994. godine ja upoznajem u Bihaću Slobodana Medića zvanog „Boco“ koji je bio komandant Specijalnih jedinica „Škorpioni“. Moja jedinica diverzantsko-izviđački vod učestvuje zajedno sa njegovom jedinicom „Škorpioni“ još te 1994. godine. U Novom Sadu po povratku iz Erduta slučajno se srećem sa Medićem s kojim se i nakon toga često viđam na piću u kafićima, u kafani. Rajka Orlovića²⁰⁷ koji je komandir jednog od vodova „Škorpiona“ poznajem iz srednje škole. S njima se družim u Novom Sadu s vremena na vreme.

24. marta 1999. godine počinje bombardovanje SRJ od NATO snaga. 24. marta ja sedim u jednom od kafića s Medićem i komandirima vodova „Škorpiona“. Jedinica „Škorpioni“ po zahtevu oružanih snaga SRJ kao specijalne jedinice trebalo je da se uključe u borbu protiv NATO snaga i terorističkih snaga koje su delovale na području Republike Srbije.

Na poziv Medića da stupim u jedinicu „Škorpioni“, jer pre toga nisam bio pripadnik „Škorpiona“, ja to prihvatom i 26. marta odlazim u ulicu Petefi Šandora u Novom Sadu. Bila je noć, ne mogu da se opredelim o kom se tačno

²⁰⁷ Rajko Olujić

vremenu radilo. Video sam dva autobusa i mnoštvo ljudi. Od njih sam neke poznao a neke nikada do tada nisam video. Tu smo se zadržali vrlo kratko jer nam je naređeno da uđemo u autobuse i autobusima odlazimo do Beograda u Makišku šumu gde na stadionu Milicionera zadužujemo uniforme „Škorpiona“. Inače, jedinica SAJ, da napomenem, u ovom trenutku pripada Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije kao Specijalna antiteroristička jedinica. „Škorpioni“ su ranije bili u sastavu SAJ-a, a sada se zvanično angažuju. Bombardovanje je bilo u punom jeku i ja se javljam porodici da odlazim na zadatak. Niko nije znao gde idemo, koje je naše odredište, ali smo s obzirom da su na Kosovu vođene borbe i protiv UČK-terorista i protiv NATO snaga, znali da ćemo biti upućeni na Kosovo. Naša dva autobusa sa određenom policijskom pratnjom dolaze u Prolom Banju. Bivamo smešteni u hotel „Radan“ rano ujutro jer smo cele noći putovali. Sve se to događa 27. marta. Rajko Olujić, koji je bio komandir voda, bio je od tog momenta i moj komandir voda jer sam ja bio raspoređen u njegov vod, a zbog ranijeg poznavanja, a takođe smo bili i cimeri u istoj sobi. 27. marta, znači istog dana kada smo stigli u Prolom Banju, dobijamo naoružanje i to automatske puške 7,62 mm koje su bile konzervirane i po pet okvira municije sa po 30 metaka, znači 150 metaka, mada je neko ko je hteo mogao da uzme i više. Nakon što smo očistili oružje ne samo za nas, nego još za jednu grupu vojnika koja se očekivala da dođe, celoj jedinici obratio se Slobodan Medić zvani „Boco“, komandant jedinice, i tada nam je otprilike rekao sledeće: „Vi ste elitna jedinica, u borbu idete da se borite protiv okupatora i terorista. Ne idete da pljačkate, ne idete da ubijate, vi idete da branite zemlju, da se borite protiv okupatora i terorista.“ Obratio se po pravilima koja važe u ratu za jednu regularnu vojsku, a to je istovremeno bila šansa da ta jedinica stekne imidž elitne jedinice. Jedan broj ljudi, ne mogu da procenim o kom se broju radi, istupio je, svakako da se radilo o ljudima koji su pošli u rat sa nekim drugim namerama, i tada je naređeno da sednu u autobus i da se vrate prema Beogradu. Nakon njihovog odlaska mi bivamo smešteni po sobama. Hteo bih da dodam još samo to da zaduženja po broju, mislim na puške, nije bilo jer nije ni bilo vremena, a pored toga puške su bile konzervirane prilikom predaje. Pripremili smo naoružanje za borbeni zadatak. 28. rano izjutra, verovatno zbog bezbednosti i potrebe jedinice, mi krećemo autobusima na Kosovo. Tačno odredište u tom momentu nismo znali. Ja nisam znao tačno odredište, a verovatno da su komandiri vodova ili komandant brigade znali gde idemo. Stigli smo u Podujevo, na meni potpuno nepoznat teren, jer do tada nikada nisam bio tamo. Radilo se možda od 7 do 8 sati ujutro. Ne mogu tačno da

opredelim jer ne znam grad, ali smo stali otprilike negde u centru Podujeva u neposrednoj blizini stanice policije. Čim smo stigli, nama je prvo rečeno da ostanemo u autobusima, jer je naš komandant otišao na dogovor s komandantom SAJ-a na nekakav sastanak, odnosno na sastanak rukovodstva tih jedinica koje su bile stacionirane u Podujevu. Tada primećujem da u stvari Podujevo ne drži UČK kako sam mislio do tada, već da u Podujevu ima dosta naše vojske, naše policije i da je Podujevo praktično bez prisustva UČK, pa sam se tada osećao malo slobodnije. Bio sam u ubeđenju da je Podujevo pod UČK-om sa razloga što znam da je pre toga izvršen atentat na Živka Trajkovića, komandanta SAJ-a, kojom prilikom je poginuo njegov vozač, a on bio ranjen. I pored zabrane da se izlazi iz autobusa pojedini pripadnici „Škorpiona“ napuštaju autobuse i ja vidim da odlaze u blizini autobusa gde provaljuju u prodavnice i butike i iz njih iznose robu. Mene je to zaprepastilo jer sam se držao naređenja koje mi je dato.

Meni se tada Rajko Olujić obraća da pođem s njim i da nađemo pogodnu kuću u Podujevu za smeštaj našeg voda. Naime, svaki vod je bio, odnosno trebalo je da bude, razmešten po posebnim objektima. S nama tada kreću četvorica policajaca, možda je među njima bio neki pripadnik SAJ-a, ja to sada ne znam, da nam pokažu bliži teren i da nam pomognu da nađemo pogodnu kuću, s obzirom na to da su oni tu bili duže i da su poznavali situaciju u gradu. Mi smo krenuli uz neku ulicu malo dalje od policijske stanice od autobusa gde smo bili smešteni, ne znam kroz koju ulicu, par stotina metara dalje, jer su nam pripadnici SAJ-a rekli da su oni objekti u blizini policijske stanice i mesta gde su bili autobusi smešteni već zauzeti i da u njima već borave pripadnici drugih jedinica koje su ranije došle u Podujevo.

Dolazimo do jedne kuće koja je po našoj proceni bila podobna za smeštaj našeg voda, do jednog dvorišta na kome je bila zatvorena kapija. Radilo se o velikoj kapiji čija je prva trećina odozdo bila metalna pa zatim drveni deo u jednoj trećini, a zadnja trećina metalna. Ja sam udario nogom u drveni deo, i taj drveni deo je popustio. Nisam siguran da li sam u dvorište ušao ja ili Rajko, uglavnom ušli smo u to dvorište zajedno, a ušli su i pripadnici policije koji su pošli da nas prate. U tom dvorištu s moje desne strane gledano od ulaska u dvorište uočio sam jednu veliku kuću na dva sprata, dva nivoa, a sa leve strane takođe jednu spratnu kuću. Ulaskom u dvorište sa desne strane od kapije uočio sam jednu bombu zelene boje, ne bih mogao da kažem o kojoj vrsti bombe se radi.

Nakon našeg ulaska u dvorište, iz te kuće sa leve strane izlazi jedan stariji čovek, u ruci drži neki novac i zlato, rekao je: „Da platimo.“ Ja sam mu odgovorio: „Mi ništa ne uzimamo“. Rekao nam je pri tom da u kući ima još ljudi. Mi smo im rekli da izađu napolje iz kuće. Taj stariji čovek koji je izašao sa zlatom pozvao je na naš zahtev lica koja su se nalazila u toj kući i izašli su iz kuće četiri ili pet muškaraca i žena sa putnim torbama. Nakon toga u toj drugoj kući u istom dvorištu čula se neka galama. Da li je neko pozvao te ljude da izađu, a ja mislim da jeste, i da ih je pozvao neko od tih ljudi policajaca koji su bili sa nama, međutim, kako niko nije izlazio ja sam polomio ulazna vrata, a sa mnom je bio Rajko Olujić. Prvo je niz stepenice sišao jedan čovek tridesetih godina, dobro građen, koji je imao savi-jenu ruku koju je držao na čudan način, za mene čudan način, a pošto mi je bilo poznato čime se sve teroristi služe, meni je bilo sumnjivo i radi lične bezbednosti gurnuo sam ga kundakom, on je pao i ustao nakon toga. Jedna žena iza njega rekla mi je da mu je ruka povređena. Ja sam radi provere uklonio deo košulje koja je bila karirana i uočio da na ruci iznad lakta ima prostrelnu ranu od metka. Za mene je to bila sumnja da se radi o pripadniku terorista. Rečeno je da svi izađu napolje. U toj kući bilo je desetak osoba. Iz ove kuće izašlo je takođe četiri do pet ljudi tako da je u dvorištu bilo ukupno desetak ljudi. Među tim osobama bilo je četvoro, možda petoro dece, a ostalo su bili muškarci i žene. Tad je Rajko rekao da ti ljudi izađu na ulicu. Istovremeno sam video da Rajko plače odnosno da ima suze u očima i pretpostavio sam da on tada doživljava ono što je moja porodica, kao i njegova porodica, doživljavala u operaciji „Oluja“ u Krajini. Rajko im je rekao da idu niz ulicu. Bilo je očigledno da ti ljudi nerado napuštaju svoju kuću i svoje dvorište. Ja tada, u cilju da ih požurim da što pre odu s tog mesta na mesto gde ih upućuje Rajko, iz moje automatske puške ispaljujem do desetak metaka. Taj kratak rafal ispaljujem direktno uvis i garantujem da tom prilikom nikoga nisam povredio ni na koji način. Pre toga, pre izlaska ovih ljudi iz ovog dvorišta, znači kada su ljudi iz svojih kuća izašli u svoje dvorište, ja sam na ulici uočio određen broj pripadnika naše jedinice „Škorpion“. Ti ljudi bili su udaljeni od ulazne kapije do koje smo došli Rajko i ja 20-30 metara. Od tih ljudi prepoznao sam Stoparić Gorana, pripadnika „Škorpiona“, Lukić Zlatka, takođe pripadnika „Škorpiona“ i mislim da je sa njima bio i Rokvić Pavle, takođe pripadnik „Škorpiona“. Bilo je još par ljudi, takođe pripadnika „Škorpiona“, koje ja nisam poznavao. Lica koja sam ja nabrojao i ona koja su bila sa njima mogla su da vide da ja nikoga od tih ljudi nisam ni povredio, ni ubio, ni naneo mu bilo koje

drugo zlo. Nakon što su ovi ljudi izašli na ulicu, ja se vraćam da proverim prostorije kuće u kojoj treba da boravi naš vod. Na spratu u jednoj prostoriji pronalazim sa desne strane uniformu i nalazim bombe i to nekoliko bombi u jednom sandučiću. U drugoj sobi levo pronalazim pištolj marke „zbrojovka“ M-75 češke proizvodnje sa metkom u cevi, što sam utvrdio proverom, vađenjem okvira i repetiranjem pištolja. Dok sam bio u kući, čuo sam pucnjavu pojedinačno i rafalno iz više oružja u neposrednoj blizini, i to iz pravca iz koga smo mi došli, a suprotno od mesta gde su otišli ovi ljudi. Mi smo došli iza autobusa, do potpuno suprotnog pravca u kome su otišli ljudi, žene i deca iz ovih objekata u koje smo mi ušli. Izašavši na ulicu, mislio sam da su napadnute naše jedinice, da su napadnuti „Škorpioni“ i jedinice SAJ-a. Zajedno sa Stoparićem, Lukić Zlatkom i Rokvić Pavlom trčao sam u pravcu odakle se čula paljba. Trčali smo ulicom nekih 200–300 metara, odnosno mi smo išli preko dvorišta, ne ulicom, i dolaskom do jedne kuće kroz jedan uzani mali prolaz, ulaskom u dvorište uočavam s moje leve strane na jednoj betonskoj stazi da leži ubijena žena, a sa njene desne strane video sam još šest do sedam leševa. Video sam da se radi o civilima. To je za mene bio jedan vrlo neprijatan doživljaj. U tom momentu, ja čujem galamu na ulici, okrećem se i vidim jedan deo pripadnika Prištinskog bataljona i jedan deo „Škorpiona“. Ja u tom dvorištu u tom momentu nisam uočio niti pripadnike „Škorpiona“, niti bilo kojih drugih formacija koje su bile prisutne na terenu u Podujevu. Sa napred navedenom trojicom pripadnika „Škorpiona“, ja tada izlazim na ulicu i zatičem ljude koji galame, koji pričaju. U tom momentu dolazi više pripadnika SAJ-a, znam da se jedan zove Vuk, ne znam mu tačno ime i prezime, i pošto je on video mene i ove momke koji su izašli sa mnom počeo je da nas psuje. Ja sam mu odgovorio takođe psovkom. Između mene i njega došlo je do koškanja koje je kratko trajalo. U tom momentu na lice mesta dolazi komandant „Škorpiona“ Medić Slobodan Boco i počinje ljutito da se obraća svom rođenom bratu Medić Draganu pod nadimkom „Guljo“, zatim Crnom i Žući i Marić Slobodanu. Bilo je i drugih pripadnika „Škorpiona“ kojima imena ne mogu da se setim. Na njih je vikao komandant Medić Slobodan Boco. Od momenta kada sam ja začuo pucnjavu do dolaska komandanta SAJ-a prošlo je možda po mojoj proceni 4-5 minuta. Pri tom mislim na komandanta „Bocu“. Dolaskom Medić Slobodana Boce ja sam čuo da se on obraća licima koja sam napred naveo, njegovom bratu i ostalima rečima: „Pizda vam materina, ne mogu nijednog trenutka da vas ostavim same a da ne napravite neku pizdariju“. Nisam čuo nikakav odgovor s njihove strane. Istog momenta stiže

naređenje da uđemo u autobuse, svako sa svojim vodom i da se vraćamo nazad u Prolom Banju. Ja nisam znao razlog zbog čega nas vraćaju nazad osim što sam video te leševe. Autobusom sam se vratio u Prolom Banju sa mojim vodom i komandirskom vodom.

U Prolom Banji se o ovom događaju malo pričalo, ali se govorilo da je najmlađi pripadnik „Škorpiona“, takođe po imenu Saša, koji je Šilja, koga ja znam, ali mu ne znam prezime, bio zaista u tom dvorištu, ali ovim ne želim da ga teretim i dovedem u bilo kakvu neprijatnu situaciju. U Prolom Banji imali smo normalne aktivnosti kao i svaka druga vojska, ali o tome ko je izvršio ovo delo ja nisam uspeo bilo šta da saznam. U Prolom Banji niko od pripadnika policije nije dolazio i niko, makar mene, nije ispitivao. U Prolom Banji proveli smo desetak dana, nakon čega nam se obratio komandant Medić Slobodan i rekao da se vraćamo za Vojvodinu da razdužimo naoružanje i da ćemo biti nakon nekog vremena ponovo angažovani. Mi smo razdužili naoružanje u Prolom Banji.

Sud traži od mene da se posebno izjasnim o pronalaženju pištolja i upaljača, ja mogu da kažem sledeće:

Nakon što su ljudi, žene i deca napustili dve kuće i dvorište, što sam već rekao, ja sam ispred kapije na ulici našao jedan zlatni upaljač marke „Dupon“, kasnije sam tek saznao da se radi o zlatnom upaljaču. Momenat nalaska upaljača je bio nakon što sam ja pucao u vazduh i ovi civili otišli su niz ulicu. U tom momentu ja nisam znao gde se Rajko nalazi, ali ja se vraćam u kuću da proverim objekat i tu nalazim pištolj, kako sam već napred i objasnio.

Pronađeni pištolj u albanskoj kući ja sam poneo u Prolom Banju. Taj pištolj videli su svi jer sam ga javno nosio u futroli. Video ga je i moj cimer, komandant voda Olujić. Kada je došlo do razduženja, nisam bio samo ja taj koji je pronašao pištolj, bilo je još ljudi koji su imali pronađeno naoružanje u Podujevu. Pitao sam komandanta Bocu šta da radim s tim pištoljem u momentu kada smo bili praktično demobilisani, on je rekao: „Prijavite to kod Srleta“, a radi se o Manojlović Srđanu, praktično evidentičaru i magacioneru, „da on to evidentira i ponesite to kući kao svoje lično naoružanje, a kada se završi rat videćemo šta će s tim biti“. Srle je evidentirao broj pištolja, njegovu marku i kalibar u jednoj posebnoj svesci i ja sam dobio potvrdu da

mogu da nosim taj pištolj. Za mene je, međutim, ta potvrda bila praktično bezvredna, jer koji bi bio smisao da ja kao pripadnik antiterorističkih jedinica mašem potvrdom da imam pravo da nosim pištolj dok traje rat.”

Kada su okrivljenom predočene razlike u odnosu na njegove izjave kod istražnog sudije dana 24.05.1999. godine i 18.07.2001. godine, okrivljeni je naveo:

„Nakon mog povratka u Novi Sad, ja sam živio u Radničkoj ulici br. 6 s mojom porodicom, odnosno tu sam živio sam, a porodica u Veterniku. Normalno je da sam održavao kontakt s ljudima s kojima sam bio do tada, sa pripadnicima moje jedinice, sa pripadnicima SAJ-a, izlazio sam sa njima na piće u kafane, jednostavno družili smo se. Jednog dana, jedan major pripadnika Ministarstva pokrajinskog SUP-a u Novom Sadu predložio mi je da formiram jednu jedinicu. Pretpostavljam da se radi o jedinici koja bi izvršavala zadatke posebne namene. Počeo sam da razmišljam i da pravim spisak koji bi to ljudi mogli adekvatni da budu da se ta jedinica formira, odnosno za tu jedinicu. U međuvremenu odbio sam da ponovo odem na teren zbog iskustva koje sam imao na terenu u Podujevu.

21. maja 1999. godine u prepodnevrim satima dok sam sedeo sa nekim mojim prijateljima u jednom lokalu gde smo pili piće, iznenada prišla su nam dva civila, izvadili pištolje i rekli su mi da budem miran i dodali pri tom: „Nemoj da se suprotstavljaš, urokaćemo te.” Izveli su me iz lokala i odveli u jedan civilni auto, mislim da se radi o „renou 18” bele ili krem boje. Stavljaju me na zadnje sedišta automobila i odvoze u prostorije na sajmu. U prostoriji u koju su me odveli bilo je još nekoliko civila, fotografisali su me po metodama policije i tu započinje prvo psihološko maltretiranje. To psihološko maltretiranje bilo je u tome što su mi naredili da ustanem, da sednem i rekli su mi „Pičko jedna”, zatim je jedan od njih prišao i uperio pištolj u mom pravcu ili mi zapalili cigaretu a potom istu uzeli i bacili govoreći „Što si zapalio”. To je trajalo jedno sat vremena, a da pri tom ja nisam znao uopšte o čemu se radi. Zamolio sam Jovović Slobodana, jednog od tih inspektora, kasnije sam saznao da je inspektor i da se tako zove, da javi mojima kući gde se nalazim, a napisao sam mu pri tom broj mog telefona. Odgovorio mi je da nema problema. Tek kasnije sam saznao da on o tome moju porodicu nije obavestio. Nakon sat vremena došla su četvorica ljudi iz interventne jedinice, bili su u borbenoj uniformi sa auto-

matskim puškama, bombama i prslucima. Stavili su me u „maricu“ i to iza sedišta vozača, pa je jedan od njih seo napred, a ja između dvojice drugih inspektora. Pri tom su mi stavili lisice na ruke. Markuš Zoran je bio komandant i dan-danas je komandir interventne jedinice u Novom Sadu. Odveli su me u zatvor Plisa u Novom Sadu, iz vozila su izašli Markuš i vozač, a ja sam, mada sam očekivao da izađem iz vozila, ostao neko vreme u vozilu. Nakon nekog vremena vratio se Markuš, vratio se i vozač i krenuli smo van kruga zatvora ulicama Novog Sada. Poznavao sam Novi Sad i video sam da izlazimo iz Novog Sada za Zrenjaninski put i krećemo u pravcu Zrenjanina. Ja sam tada pitao Markuša šta je ovo, šta se događa, a on mi je odgovorio: „Saša, nemoj da se sekiraš, nećemo ti ništa“. Pre toga meni je rečeno da imaju strogo naređenje i da mi ne mogu reći bilo šta i gde me vode. Ja sam pomišljao tada svašta, da me vode da bi me likvidirali, da bi me negde usput ubili, pa sam u jednom momentu čak pomislio da ispućam osigurač od bombe u jednog od pripadnika te interventne jedinice i da svi odletimo u vazduh. Po ulasku na Zrenjaninski put, mi skrećemo i sporednim putevima krećemo u pravcu Beograda. Tačnije, od Beograda krećemo sporednim putevima, ne autoputem, i to putovanje traje veoma dugo, praktično do predveče, i tada stižemo u Prokuplje. U Prokuplju mene vode u jednu osnovnu školu preko puta SUP-a, ja ne znam kako se zove ta škola, gde me uvode u jednu učionicu i govore da sednem u prvu klupu. Tu me predaju inspektorima SUP-a Prokuplje, a pripadnici interventne jedinice Novi Sad napuštaju tu školu i verovatno se vraćaju za Novi Sad. Proveo sam par sati u toj učionici u prvoj klupi sa nekoliko pripadnika SUP-a ili neke druge službe inspektora, da bi me nakon par sati odveli u noćnim satima u zatvor u Prokuplju. Smestili su me u jednu prostoriju, mislim da se radi o prostoriji br. 6, u kojoj je bio još jedan momak sav u zavojima i koja prostorija nije imala struje. Prilikom ulaska u zatvor oduzeli su mi stvari koje su mi praktično već bile oduzete i o tome izdali potvrdu o privremeno oduzetim predmetima. U zatvoru sam u toj prostoriji proveo ceo jedan dan da bih nakon toga bio pozvan i odveden u spratni deo u prostoriju uprave. Odveli su me u prvu prostoriju na spratu sa leve strane u kojoj su bila dva inspektora. Njihov prvi nastup je bio da sam ja kriminalac, da o meni imaju sva saznanja iz Novog Sada, da znaju ko sam i šta sam i šta sam počinio. Počinje jedna psihološka tortura i počinju da me pitaju da li znam za civile koji su ubijeni u Podujevu. Ja sam rekao da znam i opisao sam im događaj upravo ovako kako sam danas pred sudom govorio. Međutim, oni tada govore da će me izvesti napolje i da će me streljati, to su mi govorili Klikovac i Oparnica.

Rečeno mi je da moja porodica ne zna gde sam, da porodicu neću videti niti će porodica videti mene sve dok ne budem napisao i potpisao onako kako će mi oni to izdiktirati. Pri tom su mi ponavljali da ću biti streljan i da će me oni lično likvidirati. Tek kasnije sam saznao da moja porodica uopšte nije znala gde se ja nalazim. Obavili su razgovor mobilnim telefonom sa nekim generalom iz Beograda u mom prisustvu, on im je otprilike rekao da sam ja „tvrda kost“ i da se mogu slomiti samo na drugi način, a očigledno je bila u pitanju moja porodica. Na kraju su mi jasno stavili do znanja da ću se porodici javiti onog momenta kada budem napisao i potpisao izjavu koju oni budu diktirali. U protivnom se zna šta sleduje. Izjavu su napisali na pisačkoj mašini inspektori i jedino što sam ja mogao da učinim, a to sam učinio, da se potpišem na drugi način od načina kako se inače potpisujem. Naređeno mi je pri tom da kada budem davao izjavu kod istražnog sudije da to mora biti identično i da se praktično ta izjava prepíše, a da ću nakon toga da izađem iz pritvora.

Sud mi predočava da je izjava koja je uneta na zapisniku kod istražnog sudije u oba slučaja detaljna u pogledu rasporeda objekata, u pogledu pružanja staze, u pogledu likvidacije plave žene, u pogledu priterivanja uza zid, u pogledu davanja naređenja od strane tačno određenog lica i samog čina pucanja, po broju pušaka, po broju lica koja su pucala, pa je to mogao da iznese samo neko ko je zaista video sve to i bio na licu mesta. Pa mi je rečeno da odgovorim otkuda takvi podaci inspektorima ako im ja to nisam dao i da li sam im ja te podatke dao pa u vezi s tim optuženi odgovara: Ja te podatke inspektorima nisam dao. Ja ne znam odakle su podaci pripadnicima SUP-a jer se očigledno radi o podacima sa terena. Ja sam dobio zapisnik sa ovakvom sadržinom, ja sam ga potpisao, a naređeno mi je da takvu izjavu moram dati kod istražnog sudije.

Od strane istražnog sudije Mijata Bajovića ja sam ispitan u Okružnom zatvoru. Prisutni mom ispitivanju pored Mijata Bajovića bili su jedna zapisničarka i ova dva inspektora SUP-a koji su mi i napisali izjavu i primorali me da je potpišem.

Posebno naglašavam da nisam imao branioca, da moj advokat nije bio prisutan i da nisam ni imao advokata. Istražni sudija praktično je prepisao ranije datu izjavu kod SUP-a.”

Na pitanje da li je čuo upozorenje istražnog sudije da ima pravo na branio-
ca i da li je čuo da mu je za branioca postavljen advokat Dragutin Stanković,
a sud mu predočava da je on takav iskaz i potpisao optuženi je odgovorio:
„Ja tvrdim da me istražni sudija nije upozorio na prava koja imam i ja bih
voleo da dođe taj advokat koji je bio moj advokat, da dođe istražni sudija i
da dođu svi ti koji su bili prisutni mom ispitivanju, pa da se pogledamo i da
vidimo ko govori istinu i da li sam ja imao advokata.

Nijedan navod sa zapisnika od 24.05.1999. godine koji sam dao kod
istražnog sudije ovog suda, a koji se ne poklapa sa mojom izjavom koju
sam danas dao kod ovog suda ja ne priznajem. Jedino što su ispunili
obećanje, to je da su posle 5-6 dana obavestili moju porodicu i rekli im gde
se ja nalazim.

Što se tiče moje izjave date u prostorijama zatvora u Bijelom Polju kod is-
tog istražnog sudije, ja sam tada zaista dao izjavu, ali mislim da se ta iz-
java poklapa sa izjavom koju sam danas dao kod ovog suda. Na sudu je da
izvrši uvid u takvu izjavu i da oceni tu izjavu u sklopu kompletne moje od-
brane.”

Optuženom je predočen deo izjave sa zapisnika od 18.07.2001. godine o
događajima u Podujevu i o tome da je u tom delu izjave optuženi jasno
opisao događaj iz svog viđenja, ali sa tačnim mestom gde su civilna lica ub-
ijena, ko je naredio njihovo ubistvo i spominje da je naređenje izdao Medić
Slobodan zvani „Gulja”²⁰⁸. U vezi sa tim optuženi je odgovorio:

„Istražni sudija Mijat Bajović, koga bih ja voleo da vidim ovde i da mu
postavim neka pitanja, morao je, da bi sebe opravdao, da napiše to što je u
zapisniku napisano. Inače u Bijelom Polju nije bilo pretnje.

U vezi ove izjave želim da kažem sledeće: ja sam u Bijelom Polju odgovarao
zbog određenog krivičnog dela i moj branilac bio je gospodin Đorđe Ka-
lanj koji je branilac i u ovom predmetu. On je već bio angažovan, moraće
istražni sudija da mi objasni zašto mi tada nije dozvolio da me brani bra-

²⁰⁸ Verovatno – «Medić Dragan zavni Gulja».

nilac koji je već bio s moje strane angažovan. Mene istražni sudija nije ni pitao da li ja želim ili ne želim advokata.”

Na pitanje suda da li je bilo komentara u Prolom Banji o događaju koji se desio u Podujevu optuženi je odgovorio: „Bilo je komentara, pokušali smo da saznamo šta se desilo, ali u tome nismo uspjeli.”

Na pitanje suda da li je on poznao Dejana Demirovića optuženi je odgovorio: „Nisam.”

„Pošto mi sud omogućava da kažem još ono što imam, u svoju odbranu ističem i sledeće: Maja meseca 2000. godine u Novom Sadu u kafiću ‘Bonaparta’ pokušana je moja likvidacija od strane Službe državne bezbednosti odnosno od nekih ljudi koji su unajmljeni sa juga Srbije i koji su iznajmili vikendicu u okolini Novog Sada, a ja sam o tome saznao preko jednog policajca koji me je upozorio na to. Ta likvidacija je trebalo da usledi da se ja danas ne bih pojavio na ovom sudu i da ne bih rekao ovo što sam danas rekao.”

Na pitanje državnog tužioca zašto je danas na zapisniku prilikom utvrđivanja istovetnosti optuženog izjavio da nema nadimak, a u zapisniku od 24.05.1999. godine kod istražnog sudije stoji da ima nadimak „Kobra” i šta je u vezi s tim tačno, optuženi je odgovorio: „Moj jedini nadimak može biti Sale iz milošte, Kobra me niko ne zove, a istražni sudija je mogao da napiše da imam i nadimak Rambo.”

Na pitanje državnog tužioca da objasni zašto je nakon događaja kada je on izašao na ulicu, a došao je i komandant SAJ-a, Vuk i drugi komandanti, zašto ga je taj komandant psovao: „Ja sam već objasnio: kada je komandant došao na lice mesta, on se obratio ljudima sa desne strane, grupi u kojoj sam ja bio, gledao je u nas, znači gledao je u mene, pa ako je psovao, ja sam smatrao da psuje i mene pa sam zato ja i odgovorio. On nas je psovao govoreći nam ‘Vi ste pičke’, ja sam njemu odgovorio ‘Ti si pička’. Na njegovu psovku izvratio sam identičnom psovkom. I to se na tome završilo.”

Na pitanje državnog tužioca da objasni deo izjave od 24.05, praktično sam kraj izjave, okrivljeni je naveo: „Objašnjavam da se svako naređenje mora izvršiti i to ne samo u toj jedinici, nego u svakoj jedinici specijalne namene

bez obzira na posledice. Najneposredniji na licu mesta bio nam je Guljo. Po njegovom naređenju smo postupali.” Tužilac konkretno traži da se objasni ako je komandant bio Medić Slobodan Boco, a njegov komandir voda Olujić Rajko, ko je sada Guljo, i da objasni ovaj deo izjave.

Optuženi je odgovorio: „Ja sam već ranije objasnio i mislio sam da je gospodin državni tužilac shvatio. Ništa u toj izjavi nije tačno ukoliko se odnosi na izjavu od 24.05.1999. godine. Međutim ja ponovo ponavljam da se postupanje moje jedinice ima odvijati po pravilima službe i pravilima ratovanja.”

Na pitanje državnog tužioca kako je on to krenuo sa Olujić Rajkom iza autobusa ako je komandant njegove jedinice rekao da se ne vrši udaljavanje sa lica mesta dok sastanak traje optuženi je odgovorio:

„Na to pitanje dobićete odgovor od Olujić Rajka, on je meni prvi pretpostavljeni i on me je pozvao da pođem sa njim.”

Na pitanje svog branioca Kalan Đorđa da li je primio rešenje od predsednika suda o postavljanju branioca po službenoj dužnosti i kada je to rešenje primio, optuženi je odgovorio:

„Ja nikad nisam primio rešenje o postavljanju branioca po službenoj dužnosti.”

Na pitanje branioca Đorđa Kalanja optuženom kada mu je prvi put došao branilac nakon 24.05.1999. godine kada je ispitan kod istražnog sudije i ko je taj branilac bio sa imenom i prezimenom, optuženi je odgovorio:

„Nakon mog saslušanja nakon 5-6 dana prvi put kod mene je pristupio advokat Božidar Filipović iz Prokuplja, a ne mogu da se setim da li sam mu dao ovlašćenje da me brani u daljem delu postupka ali mislim da mu ja nisam dao.”

Na pitanje branioca Gorana Rodića da li je svakog puta kada je bio na terenu zaduživan naoružanjem okrivljeni je odgovorio:

„Svakog puta kada sam bio na terenu u jedinici i u Bosni i u Hrvatskoj ja sam bio zaduživan naoružanjem jer je naoružanje sastavni deo borbene opreme i bez njega se jednostavno ne može.”

Na pitanje branioca Gorana Rodića da malo bliže objasni ulazak u kuću nakon izlaska civila i zašto on tamo ide u tu kuću, zašto ulazi unutra, optuženi je odgovorio: „Cilj mog ulaska u kuću nakon izlaska civila bio je pretres kuće i stvaranje bezbednosnih uslova za ulazak ostalih pripadnika, a u vezi s pištoljem koji sam tamo našao smatram da je sasvim normalno što sam ga uzeo i dobro je što sam ga uzeo ja, a da ga nisu upotreбили teroristi za borbu protiv naše strane.”

Na pitanje svog branioca Gorana Rodića: pošto je u momentu kada je našao pištolj čuo pucnjavu i žurno se udaljio iz kuće da li bi da nije bilo tog momenta pucnjave on oduzeo iz kuće i bombe koje je pronašao, optuženi je odgovorio:

„Da nije došlo do te pucnjave svakako da bih sa sobom poneo i bombe i stavio ih na bezbedno mesto i predao jedinici na dalji postupak.”

Pred Okružnim sudom u Beogradu na glavnom pretresu dana 12.03.2003. godine okrivljeni je ponovio svoju odbranu sa zapisnikom o glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju od 09.10.2002. godine i dodao:

„Bio sam u maskirnoj uniformi. Što se tiče ostalih detalja i objašnjenja i opisao kako je izgledala ta uniforma, ne želim da kažem kakva je ta uniforma bila, zbog toga što želim da pitam te Albance koji budu došli da opišu uniformu u kojoj sam ja bio.

Prilikom mog sastanka sa komandantom jedinice Medić Slobodanom on je rekao da je jedinica 'Škorpioni' angažovana da bi se borila protiv snaga NATO-a i protiv terorista na Kosovu. Jedinica je angažovana od strane oružanih snaga SRJ, a ulazi u sastav Specijalne antiterorističke jedinice MUP-a Republike Srbije. Kao što sam ranije objasnio, prilikom dolaska u Prolom Banju komandant Medić je održao govor u kome je naglasio da mi ne idemo da pljačkamo, da ne ubijamo civile, onaj koji je došao da to radi može odmah da se vrati.”

Pošto su okrivljenom predložene skice lica mesta i fotodokumentacija koja se nalazi u spisima, okrivljeni je objasnio: „Mislim da su naši autobusi dobro ucrtani na skici lica mesta u blizini stanice milicije u Podujevu. Objašnjavam da sam ja išao ulicom koja je označena kao ulica Rahmana Morine i ušao u jednu kapiju koja se nalazi sa desne strane iz mog pravca kretanja. Po mojoj proceni, ta kuća odnosno dvorište u koje sam ušao nalazi se oko 200 do 300 metara od raskrsnice na kojoj su stajali autobusi. Objašnjavam da kada sam začuo pucnjavu, ja sam išao prema mestu sa koga je dolazila pucnjava krećući se kroz dvorište i dvorište u kome su se nalazili leševi bilo je kako pokazujem u skici lica mesta na istoj strani ulica Rahmana Morine između poprečne ulice i zgrade i dvorišta označenih sa brojevima 5 i 6. Kada sam iz ovog dvorišta izašao, ja mislim da sam izašao na poprečnu ulicu i to upravo onu u kojoj su se nalazili autobusi, kako je obeleženo u skici lica mesta. Što se tiče fotodokumentacije, objašnjavam da je moguće da je prizemna kuća koja se vidi na skici br. 1 u fotodokumentaciji ta ispred koje su se nalazili leševi, odnosno leševi su se nalazili nekako sa leve strane od te kuće, a ne baš ispred. Na fotografiji br. 6 označena je kao položaj posebnog leša u dvorištu kuće br. 7 u ulici Rahmana Morine na kojoj se vidi ženski leš, mislim da je to leš koji sam video na stazi, kako sam objasnio, ali u ovo nisam sasvim siguran. Mislim da je leš koji sam video bio u tom položaju. Što se tiče fotografije br. 4, na kojoj se nalaze leševi u dvorištu kuće br. 7 u ulici Rahmana Morine, ja izjavljujem da ovde ne mogu da prepoznam i ne mogu da tvrdim da su to leševi koji su u tom dvorištu bili na gomili o čemu sam se ranije izjašnjavao.

Pošto mi je predložena razlika u odnosu na moj iskaz iz prethodnog postupka od 24.05.1999. godine ja izjavljujem da je tačno ono što sam rekao danas na glavnom pretresu i ono što sam rekao na glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju. Pri objašnjenjima koja sam već dao odakle takav moj iskaz u prethodnom postupku ja i dalje ostajem i ističem da sam ja i tada istražnom sudiji rekao ovo što sam rekao i danas, ali on je u zapisnik prepisao onu izjavu koja mu je bila data od strane radnika SUP-a.

U vreme događaja o kome sam pitan Demirović Dejana nisam poznao. Znam da je on bio pripadnik 'Škorpiona', ali ga tada nisam znao. U jedinici 'Škorpioni' bilo nas je sto do sto dvadeset, a možda i više, a u mom vodu je bilo dvadeset do trideset ljudi. Demirović je bio tada u nekom drugom vodu, a kasnije kada smo se vratili za Novi Sad ja sam čuo da je on tražio da

pređe u naš vod zbog razloga lične bezbednosti. Ja sam tek kasnije posle povratka u Novi Sad upoznao Demirović Dejana zbog toga što je i on bio u pritvoru u Prokuplju kao i ja.”

Na pitanje zamenika ODT-a okrivljeni je odgovorio: „Pre dolaska u Podujevo nije bilo posebnog naređenja, ali se podrazumevalo da treba da ponesemo borbenu opremu i da se smestimo u autobuse. Niko nam nije rekao zbog čega idemo u Podujevo, a mislim da ovo ni komandant jedinice Medić Slobodan nije znao, jer kada smo došli u Podujevo otišao je na sastanak sa rukovodiocima MUP-a. Prilikom odlaska on je naredio da ostanemo u autobusima, ali meni je moj komandir voda Olujić Rajko rekao da pođem sa njim da nađemo odgovarajući smeštaj. Olujić je bio sa mnom kada sam ušao u dvorište spratne kuće, i kada smo ušli u tu kuću pored stepeništa. Mislim da je on bio prisutan i kada sam ispalio rafal iz automatske puške, međutim nije bio sa mnom kada sam se ja popeo na sprat te kuće i nisam ga video kada sam trčao prema dvorištu kuće odakle su se čuli pucnji, a moguće je da je on bio tu negde. Ja pretpostavljam da je on otišao da dovede ostale ljude iz voda da bi se vod smestio u tu kuću u koju sam ja prethodno ulazio.

Kuća u koju sam ja ušao bila je pogodna za smeštaj voda zbog toga što je imala prilaz sa ulice, bila je spratna i nova i svakako bezbednija nego neka starija kuća. Osim toga, bila je pogodna da se u nju smesti petoro-šestoro ljudi, odnosno da se smesti vod, s tim što bi se po petoro-šestoro ljudi moglo smestiti u jednu prostoriju. Sledeće naređenje bilo je da svi uđemo u autobus i da se vratimo. Ja mislim da su svi u autobusu bili začuđeni zbog čega se vraćamo, a ja u svakom slučaju jesam i tražio sam objašnjenje zbog čega se vraćamo. Pretpostavljalo se da je to zbog ubistva civila u Podujevu, ali mi to niko nije rekao. Ja sam i u jedinici i svugde pričao da sam uleteo u dvorište i video leševe. To je bilo sve što sam ja pričao. Ne znam čiji je interes da se meni stavlja na teret ovo što se sada stavlja na teret. Koliko mi je poznato, jedan vod je ostao u Podujevu, mislim da je komandir voda bio ‘Žuća’ i oni su kasnije došli u Prolom Banju nekim prevozom. Oružjem smo se razdužili posle desetak dana kada smo krenuli za Novi Sad. Razdužili smo se oružjem u Prolom Banji na isti način na koji smo se i zadužili. Vratili smo automatske puške i municiju, a lično je naoružanje svako zadržao za sebe. Mene, dok smo boravili u Prolom Banji, niko nije ništa ni ispiti-vao ni saslušavao, a nije mi poznato da li je neko nekog drugog ispiti-vao i

saslušavao. Meni je bilo neobično zbog čega se vraćamo, mada smo mi za vreme boravka u Prolom Banji imali aktivnosti, a osim toga očekivalo se da će se u rejonu Radan planine izvršiti desant od strane NATO snaga. Nisu postavljeni ni sistemi veze koje bi trebalo da funkcionišu u vreme desanta. Ja sam i dan-danas pripadnik jedinice 'Škorpioni' i dalje se vodim na spisku te jedinice."

„Sa mnom je bio prisutan Olujić Rajko, kako sam naveo, a osim njega sa nama je bilo još četiri pripadnika MUP-a, a pretpostavljam da su oni bili iz OUP-a Podujevo. Ja mislim da su oni bili prisutni u dvorištu. Moguće je da su i oni trčali za mnom, a njih ne poznajem, a ove koje sam nabrojao dobro poznajem."

Na posebno pitanje predsednika veća okrivljeni je odgovorio: „Meni niko nije dao naređenje u vezi sa ljudima koji su bili zatečeni u kućama. Podrazumeva se da kada snage MUP-a ulaze u kuće da se mora predati naoružanje koje se nalazi u kućama, a meni se stavlja na teret teška krađa. Normalno je da ukoliko ima terorista da se uhapsu prilikom ulaska u kuću, ako bi on pucao na mene i ja bih pucao na njega. Poznato je i praktikovalo se, a i u toku mog školovanja sam naučio, da se civili ne diraju, da se ne maltretiraju, da se u njih ne puca."

Na pitanje da li se podrazumevalo ili je postojalo neko naređenje u vezi sa udaljavanjem civila iz kuća u koje su pripadnici MUP-a i drugih jedinica dolazili, okrivljeni je odgovorio: „Verovatno su ti ljudi koji su bili prisutni, a mislim na ostale pripadnike MUP-a, nešto o tome znali, čim su rekli da se ti ljudi puste da idu niz ulicu. Tačno je da sam ja kada sam ušao u kuću rekao glasnije da svi izađu napolje zbog toga što se u kući čula graja i priča. U tom slučaju sam postupao po pravilu, jer bi po pravilu, ukoliko je nešto sumnjivo trebalo bi da se u kuću baci suzavac, a mi nismo imali suzavac, a možda bih ja u nekoj drugoj situaciji pucao u čoveka koji je držao ruku, jer ne znam šta je u njegovoj ruci. To svako službeno lice uradi i u miru, a kamoli i u ratu. Ja jesam patriota, ali nisam nacionalista. Ja jesam državljanin SRJ, a ne kako je u optužnici navedeno da nisam državljanin SRJ."

Na kraju je okrivljeni izjavio: „To je sve što imam da izjavim, a vrlo mi je čudno što nevin ležim u pritvoru i jedva čekam da se sve ovo okonča, te da se napokon dođe do istine."

Prilikom prvog saslušanja u prethodnom postupku pred istražnim sudijom u Okružnom sudu u Prokuplju dana 24.05.1999. godine okrivljeni je naveo: „Ja živim u Novom Sadu. Oženjen sam. Dece nemam.

Početkom napada NATO na Jugoslaviju dana 24.03.1999. godine angažovan sam kao pripadnik rezervnog sastava SAJ, a radi se o posebnom sastavu koji ima naziv 'Škorpioni'.

25.03.1999. godine krenuli smo autobusom iz Novog Sada sa dva autobusa, kamionom koji vozi opremu i borce, komandant 'Škorpiona' išao je sa još trojicom koji su iz njegovog ličnog obezbeđenja. Ispred je išao Boca sa BMW-om sivometalik boje. Jedan autobus je bio 'Šid prevoza', a jedan 'Bečej prevoz-a'. Svi autobusi su bili angažovani za svrhe naše jedinice.

Putovali smo dosta dugo, krenuli smo uveče negde oko ponoći i došli smo u Prolom Banju kasno. Na putu prema Prolom Banji svratili smo u Makiš. Tamo smo uzeli samo uniforme i odmah ih obukli, a kada smo došli u Prolom Banju razmestili smo se po sobama. Ja sam bio sa mojim komandantom voda Rajkom. Posle 2–3 dana kada je trebalo da stigne druga grupa dobili smo od komandira vodova naređenje da čistimo oružje koje je bilo konzervirano, kako za nas tako i za grupu koja je trebalo da stigne. Svi smo dobili automatske puške kalibra 7,62 mm, i municiju smo takođe dobili u Prolom Banji gde smo bili smešteni do dolaska u Podujevo na izvršenje zadatka.

Ja mogu da kažem da nam uopšte nije bilo rečeno prilikom angažovanja da ćemo učestvovati u akcijama u sastavu SAJ-a. Mi smo samo znali da su nas pratili pripadnici „SAJ” kada smo išli prema Podujevu iz Prolom Banje. U Prolom Banji smo proveli 2–3 dana, čistili smo puške, one su bile konzervirane, nismo zaduživali puške, a čistili smo puške za one koji su trebali da dođu u Prolom Banju.

Ja objašnjavam da SAJ ima značenje specijalne antiterorističke jedinice, a mi imamo naziv 'Škorpioni'.

Komandant moje jedinice koja ima naziv 'Škorpion' je bio čovek koji ima nadimak Boca, a ja njegovo prezime ne znam. Ja sam imao svog komandanta voda, a to je bio Rajko Olujić sa kojim se znam odranije, iz Dalmacije

i Novog Sada. Naša jedinica ima oko sto dvadeset ljudi podeljenih u 5 vodova.

Komandir jednog voda je bio čovek koji ima nadimak Guljo, čije ime i prezime ne znam, ali znam da je rođeni brat komandanta Boce. Poznato mi je da su po nadimcima Brka i Žućo bili komandiri još dva voda.

Ja ne znam tačno dan i datum, ali jednog jutra oko 06 do 07 časova, zajedno sa pratnjom pripadnika SAJ, autobusima smo otišli iz Prolom Banje na izvršenje zadatka u Podujevu. Tada nam je prilikom polaska rečeno da ćemo učestvovati na čišćenju terena. Mi smo brzo stigli do Podujeva i tu su nas dočekali pripadnici SAJ-a, a tu sam video i nekoliko pripadnika policije. Oni su mislim imali plave maskirne uniforme i zelene maskirne prsluke, a preko prsluka je pisalo 'Policija' belim slovima. Kada smo došli u Podujevo sa dva autobusa komandant Boca je otišao negde na sastanak, a mi smo izašli iz autobusa. Ja sam stajao sa Rajkom Olujićem i još nekoliko naših pripadnika i razgovarali smo sa pripadnicima SAJ-a. Pripadnici SAJ-a su nam rekli da su sve te kuće prazne i da je sve očišćeno. Tada se jedan broj ljudstva samovoljno udaljio od autobusa i odlazio je po okolnim kućama. Znam da je jedan od starešina SAJ-a rekao da nas komandiri vodova smeste po kućama u neposrednoj blizini, a ja sam sa komandirima Rajkom Olujićem u pratnji nekoliko pripadnika SAJ-a i dvojicom pripadnika policije krenuo da nađem kuću pogodnu za smeštaj voda. Pripadnici SAJ-a su nam opet objasnili da su kuće prazne, a da su srpske kuće obeležene belim peškirim izbačenim kroz prozore.

Sasvim blizu naših autobusa gde su bili parkirani pronašli smo jednu kuću na kojoj je bila zatvorena kapija, ja sam probio deo kapije koji je bio od drveta, a Rajko se provukao i otvorio kapiju. Ovde je iz jedne kuće koja je bila na levoj strani od kapije izašao jedan muškarac starosti oko 40 godina i rekao mi na srpskom da u kući ima još žena i dece. Ovaj čovek je bio Šiptar, ali je odlično govorio srpski. Mi smo tada rekli ovima što su u kući da izađu iz kuće i oni su izašli iz kuće sa stvarima, nosili su kofere i torbe. Kada su izašli iz kuće bilo ih je desetak, od čega je bilo dva muškarca starosti jedan oko 30, a drugi oko 40 godina. Ovaj čovek od 30 nosio je dete i crnu kožnu jaknu. Kada sam ja ušao u kuću našao sam mu crni pojas od borbinih veština. Ostali su bili žene i deca.

Pored ove dvojice muškaraca bio je i jedan treći muškarac, izlazio je iz kuće, a imao je od 40 do 50 godina, nižeg rasta, sed, dobro građen, imao je na sebi starije odelo, košulju žućkastu sa štraftama. Kada je izlazio, držao je levu ruku podvučenu pod sako, ja sam mu povukao tu ruku mahinalno, iz lične bezbednosti. Tada je jedna žena povikala 'Ne, ruka mu je polomljena'. Ja sam mu pokidao košulju, i video sam na levoj strani na ramenu imao je ranu od metka. Ja sam ga tada ošamario i rekao sam mu 'Da li je to slomljena ruka, ili rana od metka'. Po konstituciji i građi ovog čoveka i po svemu taj čovek je bio pripadnik UČK.

Jedan muškarac je rekao da se u kući pored žena i dece nalazi jedna nepokretna paralizovana žena.

Komandir Rajko i ovi iz SAJ-a su naredili da ova lica izađu na ulicu i da se postroje. Rajko je tada rekao 'Neka se puste', video sam tada komandiru Rajku suze u očima. Rekli smo im da beže niz ulicu i kada su oni bežali ja sam uvis visoko iznad njih ispalio jedan kratak rafal. Ja ne znam gde su oni otišli ali su se razbežali na ulicu.

Posle ovoga ja i Rajko smo se vratili nazad u dvorište, ovaj policajac je ostao na ulazu u kuću, a 'Sajevci' su bili na kapiji. Ovo je druga kuća u istom dvorištu u koje smo prvo ušli. Mi smo ušli da pretraseмо i ovu kuću i u sobi na spratu našao sam pištolj marke 'zbrojovka' M – 75 9 mm sa okvirom koji je bio pun municije i jedan upaljač marke 'Dupon'. Ja sam uzeo pištolj i upaljač i o tome Rajku nisam rekao. Policija mi je ovo uzela u Novom Sadu 21.05.1999. godine.

Kada smo izašli na ulicu čula se galama u susednom dvorištu i komandir voda Rajko mi je rekao da odem da vidim šta se tamo dešava, a on će da se vrati po pomoć i Rajko mi je rekao da se priključim ostaloj vojsci da im pomognem. Ja sam prošao kroz ulaznu kapiju dvorišta i produžio pored kuće i pored česme, a tu je bio parkiran 'volvo' plave boje. Kada sam došao pored te česme, zatekao sam postrojenu grupu ljudi uza zid te kuće. Tu je bilo petnaestak ljudi među kojima Guljo i Brko. Jedan od njih je bio niskog rasta i bio je najmlađi od njih i on je pretresao te ljude, a ja sam gledao po prozorima da ne bi neko pucao na njih. Tad je jedan od pripadnika naše grupe odvojio jednu ženu plave kose i odmah se vratio i čuo sam da je pitao 'Kako ne znaš čije su to bombe i čiji su trombloni – mine' i odmah je ovu ženu

gurnuo prema zidu. Neko je rekao od ove policije što imaju oznake 'Da se svi pobiju', na šta je ovaj odmah odveo ovu plavu ženu stazom prema kući i ispalio kratki rafal po leđima i žena je pala na betonsku stazu. Ja ne znam ko je ovo uradio, ali znam da je taj izvršilac bio plav. Guljo je tada rekao ljutito i uzbuđeno da se sva ova lica priteraju uza zid i da se pobiju. Tada smo mi pucali iz više oružja, bilo je 10 ili 12 oružja. Pucao sam ja, pucao je Guljo, ja sam ispalio najviše 10 metaka, pucao je i onaj mladić koji ih je pretresao, a pucalo je još šest do sedam ljudi. Svi postrojeni su pogodoeni i popadali su jedni preko drugih na gomilu. Mi nismo proveravali da li među njima ima preživelih već smo se odmah povukli nazad na ulicu i tu sam primetio da je zavladała panika. Pojedine starešine iz SAJ-a povikali su da se postrojimo i pitali su ko je pucao. Od starešina znam za jednog da mu je nadimak Vuk, a to je jedan dobar momak, i Simović je isto rekao da se povučemo. Pojavio se i Boca koji je bio ljut i govorio '„p... vam materina, nijednu minutu vas ne mogu ostaviti same a da ne napravite neku pizd...'. On u tom momentu nije znao šta se desilo. Ja mislim da ni Vuk nije znao, a ja mislim po tome jer su nam oni rekli da je sve čisto.

Na postrojavanju Guljo je kasnio sa svojim ljudima, dato je naređenje da svi uđemo u autobuse, čuo se još poneki rafal na šta je Boco rekao Rajku da se vratim, da još verovatno ima naših ljudi. Rajko se vratio sa tim ljudima i u tom momentu se čulo još par snajperskih hitaca i mi smo sto posto sigurni da je to pucao UČK na Žučinu grupu.

U Prolom Banji smo ostali još desetak dana i rečeno nam je da se vratimo kući i da nikom ništa ne pričamo. Pukovnik Trajković se zahvalio na izvršenom zadatku i od tada smo znali da pripadamo rezervnom sastavu SAJ. Rekli su nam da će nas zvati kada bude potrebno i da tada idemo kući. Odmah smo u Prolom Banji ostavili puške i municiju i otišli smo za Beograd. Znam da nam se zahvalio jedan od ministara kome ne mogu da se setim imena. Takođe su nam rekli da ćemo uniforme razdužiti u Novom Sadu i da će biti na jednom mestu. Rekli su nam da ćemo dobiti kombinezone kada se budemo drugi put angažovali.

Ja objašnjavam da se svako naređenje mora izvršiti i ne samo u toj jedinici nego u svakoj jedinici specijalne namene, bez obzira na posledice. Ja nisam video da je bilo ijedno dete, ali ja sam malopre objasnio da se sva naređenja moraju izvršavati.

Najneposredniji na licu mesta nam je bio Guljo i po njegovom naređenju smo postupali.”

Prilikom saslušanja u prethodnom postupku pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju u prostorijama zatvora u Bijelom Polju dana 18.07.2001. godine okrivljeni je izjavio:

„Ja ističem da sam rezervista SAJ-a specijalnih antiterorističkih jedinica. Ja mislim, ali nisam siguran, da je u to vreme SAJ pripadao Vladi Srbije. Komandant SAJ-a u to vreme je bio pukovnik Živko Trajković. Ja sam platu normalno od SAJ-a primao, od komandira naše jedinice Boce Medića koji nam je delio platu. Znam da je to bilo početkom napada NATO u Jugoslaviji i na dan 24.03.1999. godine pozvao me je Boco Medić, koji vodi tu jedinicu ‘Škorpiona’ u sastavu SAJ-a, i ja sam se odazvao, i rekao je da je izvršen napad na našu zemlju. Ja sam došao iz Novog Sada, odnosno došao u ulicu Petefi Šandora u Novom Sadu, tu je bio autobus, odnosno dva autobusa. Znam da je tu pored autobusa bio neki ministar Mrgud, znam da mu je to nadimak i da je potpisao sporazum. To je bilo uveče i Boco Medić, ne znam mu ime, nama je rekao tada da ćemo biti priključeni SAJ-u i to kao legalna formacija, a da nismo paravojna formacija. Komandant ove jedinice je Boco Medić, a on je iz Mirkovaca iz Istočne Slavonije. Ja kad sam pozvan u Novom Sadu u klubu ‘Bonaparta’, tu je bio Boco Medić i on mi je rekao da treba da se ide na Kosovo. Rekao je sve je napadnuto, sve gori, ja nisam otišao do kuće, samo sam se ženi javio telefonom. Odatle smo otišli u Makišku šumu kod Beograda i tu smo zadužili uniforme, čizme, tačnije samo uniforme bez naoružanja. Nas je bio pun autobus. Ja mislim da je bio neki civilni autobus, da li je bio ‘Auto Bečeja’ ili neki drugi, ne znam. To je bio 24.03.1999. godine. Mi nismo znali gde idemo, tako da autobusom smo išli, bila je velika pratnja policijskih kola ispred autobusa, par džipova i kamion. Nisam siguran da je bila policijska pratnja, ali je bila pratnja. Boco Medić je rekao da idemo na Kosovo i znam da smo negde stali i došli smo u Prolom Banju, nismo dovedeni na Kosovo nego u Prolom Banju, bili smo u hotelu ‘Radan’ i bez oružja i da čekamo dalje instrukcije. Tu smo bili u Prolom banji 5–6 dana. Došla je još neka grupa ljudi, dobili smo ambleme, oružje, automatske puške, bilo je konzervirano, a sa tim oružjem nas niko nije zaduživao samo su nam ih podelili. Samo puške sa borbenim kompletom. Dobijali smo i bajonete od pušaka. Ja sam Bocu znao odranije. Znao sam i Rajka Olujića koji je ustvari bio komandir voda, a komandant jedinice

Boca, a ne znam mu ime. Kao što rekoh, Olujića sam znao iz Dalmacije. Naša jedinica kojom je komandovao komandir voda čiji je bio komandir Rajko Olujić imala je 100–120 ljudi. Vodom je komandovao Rajko Olujić, a on je iz Dalmacije, živi u Novom Sadu. Bilo je pet vodova, ali meni je lično bio komandir mog voda Rajko Olujić. Znam da je komandir jednog voda bio čovek po nadimku Guljo, a da je rođeni brat komandira Boca, a ne mogu da se setim imena komandanta Boce. Brko i Žuća su bili komandanti još dva voda. Znam da su Brko i Žuća bili u 'Škorpionima' u Istočnoj Slavoniji pod komandom Boce. Rajko Olujić mi je nudio da budem ili njegov zamjenik, ili da vodim jednu grupu ljudi, ali sam ja to odbio zato što nije bilo neke prave organizacije, zbog toga što nismo imali osnovne stvari ni zavojne ni sistem veze pa sam zbog toga odbio. Ja ističem da je 'Škorpion' bio u sastavu SAJ-a, a ja sam pripadao 'Škorpionu'.

Ja se ne sećam tačno datuma, ali znam da je bilo krajem marta ili početkom aprila, ne znam kog dana. Znam da su mi uveče rekli, meni konkretno je rekao komandir voda Olujić Rajko da idemo u čišćenje terena u Podujevo, a drugima su rekli njihovi komandiri vodova, da se sutra ide. Izjutra smo krenuli i to dva autobusa ispred hotela u Prolom Banji, a bila su puna dva autobusa kad smo krenuli iz Prolom Banje. Znam da je general Pavković bio u Prolom Banji, ali on sa nama nije kontaktirao, on često menja mesto stanovanja u ratu. Znam da je ispred nas išlo vojno vozilo, ali tvrdim da ne znam da li je vojno oklopno vozilo, ispred nas je prvo išao džip, odnosno nekoliko vozila, i išli su prema Podujevu. Kada smo došli u Podujevo, video sam dosta, ne znam koliko pripadnika SAJ-a, i nas su dočekali pripadnici SAJ-a, a bilo je pripadnika specijalnih jedinica policije, a vojne jedinice nisam video. Kada smo mi izašli iz autobusa, komandant Boca otišao je na neki sastanak, mi smo izašli i rečeno nam je od Rajka Olujića da se razmes-timo po kućama, da svaki vod uzme po jednu kuću i da se stacioniramo u te kuće. Kada smo mi izašli iz autobusa i pošli prema kućama, tamo su bili pripadnici SAJ-a koji su ranije došli na taj teren i rekli su nam 'Evo mi smo u ovim kućama, a vi idite malo dalje u one kuće', a to je značilo da uđemo u te kuće i da se tu stacioniramo. Nama je rekao Rajko Olujić za našu jedinicu, a drugima drugi komandanti. Kada su izlazili neki ljudi iz ova dva autobusa, oni su provaljivali u trgovine i butike i uzimali su šta su hteli iz tih prodavnica. Ja nikoga od tih ljudi nisam poznao, da bih mogao reći konkretno ko je ulazio u te prodavnice, ali znam da su uzimali stvari iz njih. Kada smo mi došli u te kuće, 'sajevci' su rekli da je taj teren očišćen i siguran.

Rajko Olujić je meni rekao da idem s njim i da pogledamo tu kuću u koju mi treba da idemo. Mi smo ušli u kuću i bila su dva pripadnika PJP-a koje ja ne poznajem, nosili su na borbenim prslucima natpis 'Policija', a koji su bili mrežasti prsluci. Iz SAJ-a je bilo još dvojica ljudi, a koje ja ne poznajem. Ja sam probio drvenu kapiju nogom i ušli smo unutra, iza ove kapije je bila bomba, znam da je bila zelena, a kako se zove ne znam. Nas šestoro-sed-moro smo ušli unutra. U dvorištu ove kuće bila je još jedna kuća. Mi smo ušli iz kapije, nismo ušli u ovu prvu kuću, već u drugu, i izašao je stariji čovek sa zlatom i parama i rekao je „Da platim“. Mi smo rekli da nećemo da uzimamo ništa, nego da svi izađu iz kuća. Izašlo je troje ili petoro ljudi iz kuća, a bilo je žena i dece. Nosili su putne torbe sa sobom. Mi tu kuću nismo pretresali. Otišli smo u tu kuću, u isto dvorište gde se čula galama. Probio sam vrata nogom i za mnom je ušao Rajko Olujić, otišao sam uza stepenice na sprat i čula se galama i rekli smo da svi siđu i da se predaju. Bilo je par muškaraca, par mlađih žena, ukupno ih je bilo 15 osoba. Iz te kuće silazio je niz stepenice jedan mlađi čovek oko 30 godina, ja sam ga udario radi bezbednosti kundakom po glavi, on je pao i odmah ustao. Jedna žena je bila pored njega, ne znam da li mu je bila supruga, rekla je da mu je ruka slomljena, ja sam pocepao zavoj, ruka mu je bila ranjena. On nije bio u uniformi, a sigurno je bio pripadnik UČK-a. Mi smo ih pustili i rekli da svi izađu i oni su izašli. Ovi ljudi su se pripojili ljudima iz prve kuće. Ukupno je bilo iz obe kuće petnaest ljudi. Bilo je tu i žena, a muškaraca koliko je bilo ne znam tačno, možda sedam-osam njih, bilo je mlađih i starijih ljudi. Mi smo rekli da idu niz ulicu, ja sam ispalio 10 metaka uvis, nismo ni na koga od njih pucali. Demirovića nisam poznavao, niti sam ga video. Mi smo se vratili u dvorište opet u prvu kuću, i na spratu prve kuće smo našli uniformu UČK-a, bilo je tromblona i bombi, našao sam pištolj 'zbroyovka' koji sam prisvojio i zlatni upaljač marke 'Dipon'. Ovi ljudi i žene su otišli niz ulicu i u drugom dvorištu, a ne u ovom čula se pucnjava, par rafala, ličilo je na neki obračun. Mi smo potrčali prema toj kući jer smo bili ugroženi od vatre, preskočili smo zid ove kuće i sa desne strane je bila česma i video sam mrtvu ženu na stazi ispred kuće. I u ovoj kući u drugom dvorištu bilo je leševa u dvorištu, ali ne znam koliko. Mislim da su bili civili, ne znam da li je bilo žena i dece, ali je to bio užasan prizor za mene. Ovi leševi su bili pored kuće, pored nekog zida, a kao što rekoh, video sam jedan leš na stazi. Kasnije sam čuo da je to Guljina grupa. Gulja je rođeni brat Bocin, koji je isto nosio dugu kosu kao Boco, a mislim da se preziva Medić. Kada smo autobusima otišli u hotel u Prolom Banji, čuo sam priču, kao i svi pripadnici su čuli da se desilo

nešto strašno, da je Gulja naredio da se svi ti ljudi ubiju. Ja sam čuo da su ovi ljudi i žene postrojeni i ubijeni, a ko je to naredio da se postroje i ko ih je ubio ja ne znam. Ja sam čuo u Prolom Banji, jer su pričali svi o tome, da ih postroje i ubiju, da je to Gulja naredio, ali ne mogu to tačno da kažem, ali je ta priča bila.”

Okrivljenom je predloženo da je na zapisniku o ispitivanju kod istražnog sudije u Prokuplju dana 24.5.1999. godine izjavio: „Tada smo mi pucali iz više oružja, bilo je 10-12 oružja, pucali smo ja i Guljo, ja sam ispalio 20 metaka, pucao je i mladić koji ih je pretresao, pucalo je još 6-7 ljudi, svi su postrojeni i popadali su jedan preko drugog na gomilu.”

„Ja tvrdim da ovo nije tačno, meni je to bilo zaprećeno u zapisniku kada sam to izjavio. Ja ne znam ko je po nadimku Vuk, a Simović je bio komandant beogradskog SAJ-a i rekli su nam da se povučemo u autobuse. Tačno je to da je Boca rekao: ‘P... vam materina nijednu minutu same vas ne mogu ostaviti da ne napravite pizdariju.’ Ja mislim da oni uopšte nisu imali pojma šta su radili vodovi pod komandom Gulje i Žuču. Mi smo se sa dva autobusa vratili u Prolom Banju i tu je bio Živko Trajković i on je bio ranjen. On nas je pozdravio. Kada smo došli u Prolom Banju, tamo smo konstatovali da nedostaje jedan vod, to je bio Žučin vod. Mi smo bili na terenu sat ili sat-dva, a Žuču je tek uveče neko doveo kamionom iz SAJ-a, a nismo znali čak ni gde se nalazi njegov vod i šta su radili.

Za mene je čišćenje terena broj 1, znači slušaju se naredbe pretpostavljenih. Znači da se naredbe moraju izvršavati i to od pretpostavljenih, a to znači da se ubijaju pripadnici UČK-a, a ne civili. Meni je Rajko Olujić bio komandir voda. Meni je mogao da naređuje i Gulja i Rajko. Ja nemam nikakve veze sa Guljom. Ja sam uhapšen od strane policije u Novom Sadu od strane dva civilna lica koja su mi rekli ‘Nemoj da reaguješ, ucakaćemo te.’ Oduzeli su mi pištolj.

Kada sam davao izjavu kod istražnog sudije nije bilo nikakve pretnje, a kada sam davao izjavu u policiji pretili su mi.

Ja opet tvrdim da nisam pucao u ljude uopšte, a u vazduh jesam.”

U dokaznom postupku sud je, na saglasan predlog stranaka, pročitao iskaze svedoka koji su saslušani pred Okružnim sudom u Beogradu i oštećenih koji su saslušani pred Okružnim sudom u Beogradu i to: Keča Duška, Filipović Miroslava, Filipović Svetlane, Oparnica Miloša, Klikovac Duška, Marković Dragana, Anastasijević Milana, Janković Radislava, Maljević Nebojše, Petrović Tomislava, Dabetić Mitra, Fabijanić Predraga, Orlović Nebojše, Radulović Milana, oštećenih Bogujevci Selatina, Bogujevci Lirie²⁰⁹, Bogujevci Jehone, Bogujevci Fatos, Bogujevci Sarande, Bogujevci Safeta, svedoka Đukić Željka, Olujić Radoslava, Medić Dragana, Medić Slobodana, Kovačević Nikole, Radić Aleksandra, Mitrović Petra, oštećenog Durići Envera, svedoka Čata Fljorima²¹⁰, Stoparić Gorana, oštećenog Kastrati Redžepa, svedoka Veseli Nazima, Smiljić Zdravka, Šolaja Miodraga, Cekić Nebojše, Tomić Milovana, Borojević Dragana, Simović Zorana, Vulević Spasoja, Manojlović Srđana, te pročitao sledeća pismena: Zapisnik o uviđaju od 30.03.1999. godine, sa fotodokumentacijom i skicom lica mesta priloženom uz zapisnik o uviđaju, dopis upravnika Instituta za sudsku medicinu dr Slaviše Dobričanina od 03.06.1999. godine, izveštaj o pronalasku devetnaest leševa na teritoriji opštine Podujevo od 09.04.1999. godine, zapisnik o pretresanju lica od 21.05.1999. godine, izveštaj MUP-a RS od 11.03.2002. godine, izvršen uvid u fotografije pripadnika jedinice „Škorpioni“ dostavljen od strane MUP-a RS Okružnom sudu u Beogradu na dan 04.07.2003. godine i izveštaj MUP-a RS od istog datuma, nalaz i mišljenje sudskih veštaka psihologa Stanka Ivandića i Garić Dušanke, službena beleška SUP-a Kuršumlija od 25.11.2002. godine, balističko veštačenje Instituta bezbednosti veštaka Vučković Milivoja od 12.05.2003. godine, zapisnici o prepoznavanju od 08.07.2003. godine, izvršen uvid u skicu priloženu uz zapisnik o saslušanju oštećenih od 09.07.2003. godine, nalaz i mišljenje Komisije sudskih veštaka neuropsihijatra i kliničkog psihologa od 04.02.2004. godine i izveštaj iz KE za okrivljenog, dopis tužioca Međunarodnog krivičnog suda Ujedinjenih nacija od 16.07.2003. godine sa izveštajima o autopsiji izvršenoj od strane osoblja Tužilaštva.

²⁰⁹ Lirrie Bogujevci.

²¹⁰ Florim Gjata.

Kako je ranija prvostepena presuda K.broj 792/02 od 17.03.2004. godine ukinuta rešenjem Vrhovnog suda Srbije Kž.broj 687/04 od 22.12.2004. godine, to je krivični postupak ponovljen.

Postupajući po primedbama iz rešenja Vrhovnog suda kojim je ranija presuda ukinuta, sud je na glavnom pretresu saslušao svedoke Nikolić Miroslava, Mijata Bajovića, Aleksandra Đorđevića, Radicu Marinković, te saslušao svedoka Šubaranović Živorada, pribavio dopis MUP-a Republike Srbije od 17.05.2005. godine o zaduženju pušaka pripadnika jedinice „Škorpioni“, te fotokopiju evidencije poseta licima lišenim slobode u periodu od 20.05. do 28.05.1999. godine Okružnog zatvora u Prokuplju i fotokopiju stranice iz knjige dežurstava Službe obezbeđenja u Okružnom zatvoru u Prokuplju za dan 24.05.1999. godine, te ova pismena pročitao na glavnom pretresu.

Svestranom analizom izvedenih dokaza i ocenom odbrane okrivljenog utvrđeno je činjenično stanje kao u izreci presude.

Događaji koji su predmet optužbe odigrali su se dana 28.03.1999. godine na teritoriji Podujevo. Objektivne okolnosti vezane za postojanje oružanog sukoba i ratnog stanja kao i statusa jedinice „Škorpioni“ utvrđene su na osnovu dopisa MUP-a RS. Tako je činjenica da je postojao oružani sukob na teritoriji Podujeva utvrđena na osnovu dopisa MUP-a Republike Srbije i iskaza svedoka. Iz dopisa MUP-a od 01.03.2004. godine, čiji sadržaj niko od stranaka nije osporio, utvrđeno da je do 1998. godine na području Opštine Podujevo postojala gerilska organizacija sastavljena od pripadnika albanske nacionalnosti koja je izvodila terorističke akcije uglavnom na pripadnike MUP-a RS i Vojske Jugoslavije. Početkom maja 1998. godine dva pokreta – NPOK i NPRK – prerasli su u OVK, te je formirana operativna zona „LAB“ koja je geografski pokrivala područje Opštine Podujevo i deo Opštine Priština. Oružani deo OVK na području te operativne zone sastojao se od oružanih vojnih formacija OVK i gradskih ili seoskih naoružanih snaga takozvane „milicije“ sa najmanje dve hiljade boraca. OVK je imala vojnu organizaciju od nivoa operativnih brigada do nivoa bataljona, četa i vodova. Svaka brigada imala je komandanta i komandni štab i brojne potčinjene jedinice u vidu bataljona, četa, vodova i po zoni odgovornosti pripadajuće snage „milicije“, jačine najmanje jednog voda do čete koji su bili u funkciji strateške rezerve aktivnim formacijama OVK. Ovim snagama koje su činili naoružani civili rukovodio je komandant lokalnog štaba u selu

ili naselju koji je bio potčinjen komandantu brigada u čijoj se zoni odgovornosti nalazio i komandant štaba operativne zone „LAB“. Prema tome, formirana OVK imala je vojnu organizaciju, materijalna sredstva, odgovornu komandu i mogućnost kontrolisanja delova teritorije Kosova, što je ovoj organizaciji omogućavalo da izvodi kontinuirane i usklađene vojne akcije. Sukobi OVK i snaga bezbednosti Republike Srbije – vojske i policije, s obzirom na njihovu prirodu, sredstva i ciljeve, predstavljali su unutrašnje oružane sukobe, koji su započeli znatno pre predmetnog događaja u Podujevu i nastavili se i nakon početka rata između SRJ i koalicije NATO pakta započetog bombardovanjem teritorije SRJ od strane koalicije NATO pakta na dan 24.03.1999. godine.

Na dan 28.03.1999. godine u samom gradu Podujevu nije bilo sukoba između posebnih jedinica policije Republike Srbije i pripadnika OVK, ali su u tom periodu pripadnici OVK na udaljenosti od oko 3 do 4 kilometra od Podujeva iskopali rovove iz kojih su izvodili akcije, tako da su posebne jedinice policije MUP-a Republike Srbije bile angažovane na sprečavanju napada pripadnika OVK sa tih položaja, pa je to bio razlog za prisustvo velikog broja pripadnika MUP-a Republike Srbije, među kojima i jedinice „Škorpioni“ u to vreme u Podujevu.

Jedinica „Škorpioni“ formirana je kao dobrovoljačka jedinica i brojala je sto dvadeset osam pripadnika. Okrivljeni Cvjetan Saša je marta meseca 1999. godine bio pripadnik ove jedinice. Komandant jedinice „Škorpioni“ bio je Slobodan Medić zvani „Boca“, a njegov zamenik Manojlović Srđan. Ova jedinica je dana 25.03.1999. godine prevedena u rezervni sastav SAJ MUP-a Republike Srbije i upućena u Prolom Banju radi daljeg angažovanja. Dana 27.03.1999. godine Simović Zoran, tadašnji komandant SAJ-a, otišao je u Prolom Banju da preuzme jedinicu „Škorpioni“ i dana 28.03.1999. godine oko 4.00 časa po dogovoru sa Medić Slobodanom, Simović je preuzeo ovu jedinicu. Sve ovo utvrđeno je iz izveštaja MUP-a Republike Srbije – Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala od 11.03.2002. godine.

Po dolasku u Podujevo pripadnici jedinice „Škorpioni“ bili su upućeni u kuće koje su pripadale licima albanske nacionalnosti a nalazile se u blizini mesta gde se nalazila policijska stanica, da bi tu našli smeštaj.

Iz iskaza komandanta SAJ-a, Simović Zorana, pripadnika SAJ-a i pripadnika jedinice „Škorpioni“, koji su u toku postupka saslušani, nesumnjivo je utvrđeno da je jedinica „Škorpioni“ toga dana – 28.03.1999. godine došla u Podujevo. Pripadnici ove jedinice bili su naoružani automatskim puškama „kalašnjikov“ koje su pre polaska za Podujevo zadužili. Prilikom zaduživanja nije vršeno upisivanje brojeva pušaka, niti količine zadužene municije, a prilikom razduživanja takođe nije vršeno prebrojavanje preostale municije niti identifikacija zaduženog oružja. Ovo je utvrđeno na osnovu iskaza svedoka Manojlović Srđana koji je podelio oružje pripadnicima jedinice „Škorpioni“, kao i na osnovu dopisa MUP-a RS od 17.05.2005. godine iz koga proizilazi da je za potrebe jedinice „Škorpioni“ dana 27.03.1999. godine u Prolom Banju, gde je ova jedinica bila smeštena, dovezen kamion u kome je bilo ukupno 15 sanduka sa po 10 automatskih pušaka kalibra 7,62 mm i municijom. Srđan Manojlović je preuzeo naoružanje i podelio ga pripadnicima jedinice „Škorpioni“, pri čemu nije vršio evidentiranje serijskih brojeva automatskih pušaka kojima ih je zaduživao.

Istoga dana kada je jedinica „Škorpioni“ stigla u Podujevo, u kući porodice Đata koja se nalazi u Podujevu u ulici Kosančić Ivana br. 174 nalazili su se osim članova porodice Đata i porodice Kastrati Redžepa i druge porodice, tako da je ukupno u tom dvorištu bilo oko 30 ljudi. Svedok Redžep Kastrati naveo je da su toga jutra kada je, začuvši buku u dvorištu, sišao, u dvorištu bili uniformisani ljudi i to otprilike u četiri vrste različitih uniformi. Ispred svedoka Kastratija u dvorište je izašla njegova sestra koja je u ruci držala novčanicu od 1000 DEM. Ovu novčanicu sestra je pružila jednom uniformisanom licu koji je pitao zašto ona daje novac, a tada je svedok Kastrati iz njene ruke uzeo novac i predao ga tom licu, objašnjavajući mu rečima „To sestra čaščava“. Čovek je uzeo novac, a zatim svedoku Kastratiju uperio automat u grudi. Taj čovek u uniformi bio je okrivljeni Cvjetan Saša, koga je svedok Kastrati na glavnom pretresu sa sigurnošću prepoznao i do detalja opisao njegovo ponašanje. Držeći svedoku Kastrati Redžepu sve vreme uperenu automatsku pušku u grudi, okrivljeni je ispitivao šta se nalazi iza vrata i kuda vode vrata prostorija kuće u prizemlju, što mu je svedok sve objašnjavao. Pošto se začula galama, jer su i iz drugih kuća u tom dvorištu izlazili ljudi, okrivljeni je ostavio svedoka Kastratija i otrčao i tada je svedok čuo da je okrivljeni nekog pitao: „Saša, šta ćemo sa njima“. Čitava grupa ljudi, među kojima i svedok Kastrati, izašla je iz dvorišta na ulicu gde je okrivljeni rekao „Sve ću vas ubiti“, a zatim ponovo prišao svedoku Kastrati

Redžepu, izveo ga iz grupe i stavio mu automat na grudi. Nakon nekoliko pitanja koja mu je postavio i pošto mu je neko od ostalih uniformisanih lica rekao da pusti tog čoveka, okrivljeni je kundakom udario ovog svedoka u lice, a zatim ga pustio, te se svedok pridružio grupi civila i svi su krenuli ulicom u pravcu koji im je pokazan. Kada je kolona krenula, okrivljeni je ispucao rafal uvis.

I svedok Đata Florim²¹¹ je bio u istoj grupi kao i svedok Kastrati Redžep. On je sa svojom porodicom boravio u kući Isaka Đata koja se nalazila u istom dvorištu gde i kuća Sabita Đata u kojoj je bio smešten Redžep Kastrati sa svojom porodicom. I ovaj svedok je naveo da je dana 28.03.1999. godine velika grupa uniformisanih lica ušla u njihovo dvorište i da su zahtevali da svi napuste svoje kuće. On je zajedno sa svojom suprugom, decom i roditeljima izašao, s tim što su njega i njegovog oca na stepenicama zaustavila dva lica u zelenim maskirnim uniformama. Jedan od njih je svedoku pretio, ali je drugi sugerisao da ga pusti, jer je svedok nosio svoje malo dete u rukama. Svedok je zatim izašao iz kuće, a izlazeći je čuo jedan rafal iz automatskog oružja koji je dopirao sa ulice. Našavši se na ulici svedok se pridružio koloni u kojoj su bili njegovi rođaci i tada je uočio da niko od njih nije bio povređen.

Svedok Florim Đata²¹² nije mogao da kaže da li je okrivljenog toga dana video na licu mesta, s tim što je naveo da bi možda mogao da prepozna onu dvojicu koja su mu prišli na stepeništu, ali nije mogao da odgovori da li bi okr. Cvjetan Saša mogao biti jedan od njih.

Sam okr. Cvjetan Saša delimično potvrđujući iskaz svedoka Kastrati Redžepa, doprineo je razjašnjenju opisa svog učešća u ovom događaju. Nakon saslušanja svedoka Kastrati Redžepa, okrivljeni je izjavio da je tačno da je on bio taj koga je svedok prepoznao. Okrivljeni je tom prilikom, negirajući da je uzeo novac od svedokove sestre, izjavio da je razgovarao sa svedokom, ispitivao ga kuda vode vrata kuće i da je svedoka gurnuo kundakom puške, dozvoljavajući mogućnost da je prethodno držao pušku uperenu prema ovom svedoku. Okrivljeni je potvrdio i to da je, nakon što je svedok ustao i pridružio se ostalim ljudima na ulici, on ispalio jedan kra-

²¹¹ Florim Gjata.

²¹² Florim Gjata.

tak rafal uvis. Ovo je, kako sam kaže, učinio iz bezbednosnih razloga, da bi ljudi otišli, a da ne vide da će se u te kuće smestiti njegov vod. I redosled događaja je objasnio okrivljeni, navodeći da se odmah zatim vratio u istu kuću, što bi značilo da je to jedna od kuće porodice Đata. U svojoj odbrani na glavnom pretresu okrivljeni je naveo da je u jednoj prostoriji pronašao pištolj koji je zadržao za sebe, s tim što ga je prijavio svojim starešinama.

Sud je u potpunosti poverovao iskazu svedoka Kastrati Redžepa. U opisanju događaja svedok je bio precizan, a u prepoznavanju okrivljenog kategoričan. Njegov opis izgleda okrivljenog i njegovog ponašanja potpuno odgovara utisku koji okrivljeni realno ostavlja. Iako detalje ovoga događaja okrivljeni nije opisivao ranije, okrivljeni je tek nakon saslušanja svedoka Kastrati Redžepa ispričao detalje ovog događaja, koji se, osim podataka o uzimanju novca, uglavnom poklapaju sa iskazom svedoka Kastrati Redžepa. Očigledno da je svedok govorio istinu, a pri tome nije pokazao tendenciju za neodgovarajućom interpretacijom događaja, već je govorio ono u šta je bio siguran. Stoga je sud poverovao i u deo iskaza ovog svedoka u kome je naveo da je okrivljenom dao novčanicu od 1000 DEM koju je okrivljeni primio.

Sud je prihvatio i iskaz svedoka Đata Florima²¹³, ali kako ovaj svedok nije prepoznao okrivljenog, to je sud našao da okrivljeni nije bio u neposrednom kontaktu sa njim. Ipak, iskaz ovog svedoka je hronološki razjasnio događaje. Svedok je, naime, naveo da je čuo rafal, za koji okrivljeni ne osporava da ga je on ispalio na ulici, u trenutku kada je svedok Đata još bio u dvorištu. Očigledno su iz istog dvorišta prvo izašli svedok Kastrati i njegova porodica, a tek nakon toga svedok Đata Florim²¹⁴ i njegova porodica, pa je i događaj koji je opisao svedok Kastrati prethodio događaju koji je opisao svedok Đata²¹⁵, a u kome se ne može sa sigurnošću utvrditi učešće okrivljenog.

Nakon događaja u dvorištu kuće porodice Đata, okrivljeni se vratio u jednu od kuća i, kako sam kaže, izvršio pretres, te u jednoj od tih kuća

²¹³ Florim Gjata.

²¹⁴ Florim Gjata.

²¹⁵ Florim Gjata.

pronašao pištolj koji je zadržao za sebe i kako zatim kaže kasnije ga prijavio nadležnim oficirima svoje jedinice.

Svedok Olujić Radoslav je potvrdio deo odbrane okrivljenog koji se odnosi na situaciju u vezi sa svedokom Kastrati Redžepom²¹⁶. On je, naime, bio zajedno sa okrivljenim kada su došli do kuće porodice Ćata i kada su porodice iz ovog dvorišta napuštale svoje kuće. Ovaj svedok je, kako kaže, kada su civili izašli, ušao u kuću odakle je, začuvši jedan rafal izašao, te tada dobio objašnjenje od okrivljenog Cvjetan Saše da je on pucao u vazduh da bi požurio civile da što pre odu. Svedok Olujić je, zatim, otišao da dovede ostale vojnike, dok je okrivljeni Cvjetan Saša ostao. To se i hronološki poklapa sa objašnjenjem okrivljenog koji je naveo da je, nakon što je velika grupa civila napustila dvorišta porodice Ćata, ušao u kuće i izvršio pretres. U jednoj od tih kuća okrivljeni je pronašao pištolj marke „zbrojovka“ koji je i zadržao za sebe.

U neposrednoj blizini kuće porodice Ćata, na ulici se nalazila grupa žena i dece iz porodica Bogujevci, Ljugaliju²¹⁷ i Durići²¹⁸, koja je prethodno izbačena iz kuće porodice Bogujevci. Oštećeni Selatin Bogujevci, Safet Bogujevci i Enver Durići su očevi, supruzi i sinovi žena i dece koji su bili u grupi i pre predmetnog događaja napustili svoje kuće, pa je iz njihovih iskaza utvrđen identitet i broj članova njihovih porodica koji su ostali zajedno u njihovim kućama. Članovi njihovih porodica koji su istom prilikom ubijeni u istom dvorištu, nakon ubistva su zajedno sahranjeni, a kasnije i ekshumirani i identifikovani.

Tako je, na osnovu iskaza svedoka Bogujevci Selatina, koji je u jutarnjim časovima 28.03.1999. godine napustio svoju kuću, utvrđeno da je u toj kući ostala njegova porodica i to majka, supruga i maloletna deca, porodica njegovog rođenog brata Safeta, te roditelji, supruga i maloletna deca njihovog prijatelja Durići Envera. Svedok Bogujevci Selatin je na glavnom pretresu nacrtao skicu mesta gde se nalazi njihova kuća u ulici Kosančić Ivana br. 265 u Podujevu, a u istom dvorištu se nalazi još nekoliko kuća. Kao što su oštećeni i njihova deca koja su bila prisutna događaju opisali, oni su bili

²¹⁶ Rexhep Kastrati.

²¹⁷ Llugaliu.

²¹⁸ Duriqi.

najpre u Selatinovoj kući, a onda su otišli u kuću Selatinovog i Safetovog strica gde su bili svi zajedno sa porodicom Durići.

Svedoci – oštećeni maloletni Lirie²¹⁹, Jehona, Fatos i Saranda Bogujevci suštinu i detalje događaja opisuju na isti način. Iz njihovih iskaza je utvrđeno da su najpre bili zajedno u kući Safeta i Selatina Bogujevci, njihove supruge i deca, njihova majka, strina i njena snaha. Pošto su se ispred ove kuće zaustavila policijska kola, oni su svi prešli u kuću Selatinovog i Safetovog strica koja se nalazi u istom dvorištu. U toj kući su već bili otac, majka, supruga i četvoro dece njihovog prijatelja Envera Durićija. U toj kući su onda bili svi zajedno – dvadeset lica – od toga jedan stariji muškarac – otac Envera Durićija, dvanaestoro dece uzrasta od 2 do 14 godina i sedam žena od kojih su dve imale blizu 70 godina. Pošto je u dvorište ušlo dosta uniformisanih ljudi i pošto su neki od njih ušli i u kuću u kojoj su ove porodice bile, oni su počeli da spremaju svoje stvari u torbe da bi izašli. Međutim, ljudi u uniformama su im rekli da ostave torbe, da podignu ruke uvis i izađu. Dok su oštećeni i svi ostali izlazili, neki od uniformisanih ljudi su ušli u kuće. Pošto su svi oštećeni izašli u dvorište, rečeno im je da odu u komšijsko dvorište, gde su ih sve pretresli. Tada je iz grupe izdvojen Hamdi Durići – otac Envera Durićija. Nakon toga nastavljeno je pretresanje i iz grupe je izdvojena majka oštećenih Lirie²²⁰, Jehone i Fatos – Šefkate Bogujevci²²¹, dok su ostali upućeni da izađu na ulicu prema stanici milicije. Tada su oštećeni videli kako su Hamdi Durići i Seljman Gaši uvedeni u jednu kafanu, za njima su ušli vojnici i onda su neki od oštećenih začuli pucnje iz vatrenog oružja. Nakon toga, grupi u kojoj su bili oštećeni naređeno je da se vrati u dvorište. Tada su oni u dvorištu videli oštećenu Šefkatu oko koje je bilo nekoliko vojnika, koja je plakala i, kako oštećeni kažu, govorila na srpskom jeziku nešto u smislu „oni su samo deca“, pa ju je jedan vojnik gurnuo i pucao u nju, a kada su njena deca počela da plaču i viču „mama“, onda su vojnici ponovo pucali u nju. Nakon toga vojnici su, kako ih nazivaju neki od oštećenih, pucali u sve njih. Oštećena Jehona i Lirie²²² su se onesvestile, tako da nisu mogle da opredele broj ljudi koji su u njih pucali,

²¹⁹ Lirrie Bogujevci.

²²⁰ Lirrie Bogujevci.

²²¹ Šefkate Bogujevci.

²²² Lirrie Bogujevci.

dok iz iskaza oštećenih Fatosa i Sarande proizilazi da se pucalo iz najmanje dva smera, mada ni ovi oštećeni nisu mogli da opredele broj ljudi koji su pucali. Oštećena Saranda Bogujevci je pogođena trinaest puta u ruku, dva puta u nogu i jedanput u leđa. Oštećeni Fatos Bogujevci je ranjen u obe noge i to sa tri metka u jednu nogu i dva metka u drugu. Oštećena Jehona je povređena u oba ramena, levu ruku i levu nogu i oštećena Lirie²²³ je ranjena u predelu vrata, leđa, ramena i prsta. Po njihovim iskazima, njima je nakon povređivanja ukazana pomoć i transportovani su u bolnice. Osim ovih svedoka i mal. Bogujevci Genca ostali nisu preživeli.

Na osnovu iskaza ovih svedoka, pismene dokumentacije u spisima i podataka koje su dali oštećeni Safet i Selatin Bogujevci²²⁴ i Enver Durići utvrđeno je da je tom prilikom i na tom istom mestu lišeno života četrnaestoro lica od kojih je sedam žena i to: Šefkate Bogujevci koja je imala 42 godine, Fezdrrije Ljugaliju²²⁵ koja je imala 21 godinu, Nefise Ljugaliju²²⁶ koja je imala 55 godina, Salja Bogujevci²²⁷ koja je imala 39 godina, Šehide Bogujevc²²⁸ koja je imala 67 godina, Isme Durići²²⁹ koja je imala 69 godina i Fitnete Durići²³⁰ koja je imala 36 godina i osim njih sedmoro dece i to: Nora Bogujevci koja je imala 14 godina, Špent Bogujevci²³¹ koji je imao 13 godina, Špetim Bogujevci²³² koji je imao 10 godina, Dafina Durići²³³ koja je imala 9 godina, Arbr Durići²³⁴ koji je imao 7 godina, Mimoza Durići koja je imala 4 godine i Albion Durići koji je imao 2 godine.

Opisujući broj i izgled uniformisanih lica oštećeni-svedoci su naveli da je u dvorište kuće toga dana ušao veliki broj uniformisanih lica koji su svi bili

²²³ Lirrie Bogujevci.

²²⁴ Selatin Bogujevci.

²²⁵ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

²²⁶ Nefise Bogujevci Llugaliu.

²²⁷ Sala Bogujevci.

²²⁸ Shehide Boguejvci.

²²⁹ Duriqi Esma.

²³⁰ Fitnete Duriqi,

²³¹ Shpend Boguejvci.

²³² Shpetim Boguejvci.

²³³ Dafina Duriqi.

²³⁴ Arbër Duriqi.

u zelenim maskirnim uniformama. Kako oni kažu, bilo ih je možda i više od dvadesetoro. Njihov se broj menjao, jer se i grupa civila – žena i dece premeštala iz dvorišta na ulicu i nazad u dvorište. Na kraju, svedoci nisu bili sigurni koliko je ljudi u njih pucalo, ali znaju da je pucano najmanje iz dva pravca. Oštećene-svedokinje Jehona i Lirije su se i onesvestile pre nego što je u njih pucano. Svedok Fatos je na osnovu povreda koje je zadobio, zaključio da je na njega pucano najmanje sa dve strane, a svedok Saranda Bogujevci, navela je da se pucalo sa raznih strana iz najmanje dva smera, jer je pogođena i u ruke, noge i u leđa. Opisujući izgled uniformisanih lica, neki od oštećenih su ih nazivali policajcima, a neki vojnicima. U svakom slučaju uniforme lica koja su ušla u dvorište bila su zelene – maskirne. Oštećeni Jehona, Lirije²³⁵ i Fatos, prepoznali su okr. Cvjetan Sašu kao jednog od prisutnih uniformisanih lica. Tako je Lirije Bogujevci²³⁶ navela da misli da je okrivljenog videla kada je rekao da izađu na ulicu, a kasnije da se vrate u baštu, a onda je uperio oružje u njih i njihovoj majci se uneo u lice, nakon čega se maloletna Lirije²³⁷ onesvestila. Oštećena Jehona opisala je da je okrivljeni neprestano hodao gore-dole, a drugi put ga je primetila kada je pucao u njenu majku. Maloletni oštećeni Fatos Bogujevci misli da bi okr. Cvjetan Saša mogao biti čovek koji je bio glavni, jer je izdavao naredjenja i stalno nešto govorio. Oštećena Saranda Bogujevci izjavila je da je okrivljeni podseća na nekoga ko je bio na licu mesta.

Činjenica je da su svi oštećeni prilikom prepoznavanja od pet lica u nizu prepoznali okrivljenog. Činjenica je i to da oni nisu bili sigurni u opisivanju radnji i postupanja okrivljenog. Oštećeni nisu mogli sa sigurnošću ni reći da je baš okrivljeni Cvjetan Saša jedan od lica koje je u njih pucalo.

Ovakve nesigurnosti u iskazima oštećenih prilikom saslušanja na glavnom pretresu su sasvim logične i objašnjive. Ovo zbog toga što se mora imati u vidu uzrast ovih oštećenih koji su u vreme događaja bili deca, a naročito okolnosti događaja koje su takve da su morale imati uticaja na njihovu mogućnost upamćivanja detalja. Pre svega, u dvorište je ušlo, kako kažu oštećeni, možda i dvadesetoro ljudi u uniformama, a uniforme su sve bile iste – zelene maskirne. Samo je jedno lice od njih imalo na glavi šlem, a

²³⁵ Lirije Bogujevci.

²³⁶ Lirije Bogujevci.

²³⁷ Lirije Bogujevci.

to nije bio okr. Cvjetan Saša, dok su svi drugi bili ili gologlavi ili su imali kačkete. Na okrivljenom nije bilo karakterističnih detalja po kome bi se mogao izdvojiti iz grupe uniformisanih lica, zapamtiti kao takav i kasnije opisati. Posebno se mora imati u vidu situacija koju su oštećeni opisali, a koju su i zapamtili. To je situacija kada je pred očima svedoka-dece pucano u njihovu majku Šefkate, i kada su oni, videvši da je u nju pucao, krenuli ka njoj, onda je u nju ponovo pucano, a zatim je odmah pucao i u sve njih. Ovakva situacija ne samo što je ostavila fizičke posledice narušivši zdravlje i telesni integritet preživele dece, već je svakako morala ostaviti i psihičke tragove. Iako su maloletni oštećeni strpljivo, uverljivo i sigurno, a bez tragova patetike ispričali događaj u kome su oštećeni 28.03.1999. godine, nesigurnosti i nedoslednosti u opisivanju detalja su sasvim prihvatljive. Njihovo ukazivanje na okr. Cvjetan Sašu kao na jednog od učesnika događaja je stoga sasvim logično i pored nesigurnosti, jer su svedoci ispričali pred sudom događaj u kome su im nastradale porodice, pri čemu nisu ostavili utisak lica koja žele da bilo koga neosnovano terete. To je naročito karakteristično za prepoznavanje po osnovu fotografija, jer je svedocima predložen album fotografija koji se nalazi u spisima. Ni na jednu fotografiju iz ovog albuma svedoci nisu sa sigurnošću pokazali. Pri tome se mora imati u vidu da je album fotografija nepotpun, jer, iako zatražen od MUP-a Republike Srbije kompletan album sa fotografijama svih pripadnika „Škorpiona“, sudu je dostavljen nepotpun album sa fotografijama manje od polovine pripadnika jedinice „Škorpioni“.

Iz nalaza i mišljenja sudskih veštaka psihologa Stanka Ivandića i Dušanke Garić utvrđeno je da ni kod jednog od maloletnih svedoka – oštećenih nisu uočene cerebralne smetnje koje bi uzrokovale sklonost prema komfabulacijama, da u psihološkoj strukturi ličnosti ovih lica nema simptoma psihotičnog procesa, duševnih poremećaja, zbog čega su isti sposobni da svesno kontrolišu svoje ponašanje u vremenu i prostoru. Njihov duševni status odgovara njihovom kalendarskom uzrastu, intelektualne sposobnosti Sarande Bogujevci i maloletnog Fatos Bogujevci ocenjene su iznad prosečnih – spadaju u kategoriju visoke inteligencije dok su intelektualne sposobnosti maloletne Lirie Bogujevci²³⁸ na gornjoj granici proseka, a Jehone Bogujevci – u okvirima proseka. Svi ovi svedoci – maloletni oštećeni

²³⁸ Lirie Bogujevci.

su po oceni veštaka sposobni da percipiraju životne situacije, da događaje zadrže u sećanju i realno ih reprodukuju.

Prilikom saslušanja na glavnom pretresu navedeni oštećeni su svedočili veoma mirno, pribrano, trudeći sa da događaj što vernije reprodukuju. Iskazujući bez naglašenih emocija, odgovarajući na pitanja kako u odnosu na predmetni događaj tako i na svoje sadašnje zdravstveno stanje, svedoci su ostavili utisak iskrenosti i želje da ispričaju samo ono što se zaista dogodilo. Nesigurnosti i nepreciznosti u detaljima, kao i u prepoznavanjima, logične su s obzirom na uzrast oštećenih, kao i na činjenicu da su ovi oštećeni bili u velikoj grupi, da ih je takođe i okruživao veliki broj uniformisanih lica, te nisu svi mogli uočiti iste detalje i na isti način opisati ni broj ni tačan izgled učesnika događaja. Sve ovo, sve ove razlike u detaljima, a podudarnosti u odlučnim činjenicama govore u prilog nepristrasnosti ovih svedoka, pa je sud, nakon detaljne analize njihovih iskaza ove u potpunosti prihvatio.

Iz iskaza oštećenih Bogujevci Selatina, Bogujevci Safeta i Durići Envera²³⁹, utvrđeno je da su supruge i deca braće Bogujevci toga dana – 28.03.1999. godine kada su oni otišli iz svoje kuće ostala u kući, a sa njima i njihova majka, tetka i njena snaha, a da su u kući njihovog strica ostali roditelji, supruga i deca njihovog prijatelja Durići Envera koji su tu bili sklonjeni. I Enver Durići je takođe toga jutra napustio kuću porodice Bogujevci, a u toj kući su ostali njegovi roditelji, supruga i deca. Više od dve nedelje nakon odlaska, kada je čuo da su Saranda i Jehona Bogujevci u bolnici u Prištini sa Safetom Bogujevci je otišao u bolnicu u Prištini i tada je saznao da su svi članovi njegove porodice mrtvi. Kasnije je od dece Safeta i Selatina Bogujevci čuo da su ih uniformisana lica izvela iz kuće i odvela ispred policijske stanice, a zatim da su druga uniformisana lica izdvojila njegovog oca Hamdija Durićija i Seljmana Gašija, ošamarili ih, uveli ih u kafanu „Drini“, a da su se onda odatle čula dva pucnja. Nakon toga, kako su mu dalje ispričali, pucali su u Šefkate Bogujevci pred njenom decom, a onda su pucali i u ostalu decu i žene. Nakon dolaska KFOR-a, vršena je ekshumacija leševa kojoj je oštećeni Enver Durići prisustvovao i izvršio identifikaciju, kada je prepoznao svoje roditelje – oca Hamdija, majku Esmu, suprugu Fitnete, ćerke

²³⁹ Duriqi Enver.

Dafinu i Mimozu i sinove Arbra²⁴⁰ i Arbiona²⁴¹. Oštećeni Enver Durići i Selatin Bogujevci nakon dolaska KFOR-a u Podujevu otišli su u dvorište Safeta Bogujevci i u njemu pronašli 98 čaura koje su predali haškim istražiteljima, a pronašli su i cipele njihove dece, njihove klikere i Enver Durići je pronašao i sat svoje supruge.

I oštećeni Safet i Selatin su prethodno napustili kuću u kojoj su im ostale porodice – supruge, deca, majka, strina i njena snaha. O tome da su im porodice nastradale prvi put su saznali 14. aprila kada su i saznali da su im deca – Saranda, Jehona, Fatos i Genc preživeli, te da se leče u bolnici u Prištini. Od njih su saznali da su osim njih i Lirie²⁴² ostali koji su toga dana ostali zajedno u kući, ubijeni. Raspitujući se kasnije, čuli su da su oni svi sahranjeni na gradskom groblju. Ekshumacija leševa kojoj su oni prisustvovali izvršena je od strane pripadnika KFOR-a, uz učešće haških istražitelja. Oštećeni su prepoznali članove svoje porodice i porodice njihovog prijatelja Durići Envera. Objašnjavajući mesto gde se nalazi kuća u kojoj su ostali članovi njihove porodice, svedok – oštećeni Selatin Bogujevci je i nacrtao skicu objašnjavajući položaj njegove kuće i kuće njegovih stričeva koje se nalaze u istom dvorištu. U skici je oštećeni ucrtao i mesto gde su bili leševi, koja se u opštim crtama poklapa i sa skicom lica mesta i fotodokumentacijom u spisima, pa je sud na osnovu ovih podataka utvrdio mesto događaja. Osim što je iz iskaza oštećenih utvrđen identitet žrtava, ova činjenica je potkrepljena i čitanjem podataka o ekshumaciji i obdukciji.

Iskaze oštećenih Safeta i Selatina Bogujevci i Durići Envera sud je prihvatio, a isti su pomogli u utvrđivanju mesta, odvijanja događaja i identiteta žrtava, mada o samom događaju ovi oštećeni imaju samo posredna saznanja. Ipak, ono što su oni saznali od svoje dece koja su preživela događaj identično je upravo sa iskazima te dece na glavnom pretresu, pa je i ovo podatak koji govori u prilog verodostojnosti iskaza oštećenih.

Oštećeni – preživela deca – koji su saslušani na glavnom pretresu nisu mogli da opredele broj ljudi koji su u njih pucali i nisu mogli sa sigurnošću da te ljude prepoznaju na fotografijama. Okrivljenog Cvjetan Sašu su pre-

²⁴⁰ Arbër Duriqi.

²⁴¹ Albion Duriqi.

²⁴² Lirrie Bogujevci.

poznali, ali nisu svi sa sigurnošću mogli da opišu njegovo ponašanje i radnje. Njihove iskaze je, međutim, potvrdio svojim iskazom i svedok Stoparić Goran. On je bio pripadnik jedinice „Škorpioni” i na glavnom pretresu dana 10.12.2003. godine ispričao ono što je video na licu mesta. Dana 28.03.1999. godine jedinica „Škorpioni” došla je u Podujevo gde je već bilo mnogo pripadnika policije, pa nakon što su izašli iz autobusa, jer je bilo bombardovanje, te kraćeg kretanja po gradu, usmereni su u ulicu u koju su krenuli da potraže smeštaj po kućama. Kada je došao do jedne kuće koja ima amforsi prolaz – krov koji spaja dve kuće, te ušao u kuću, zaključio je, po stvarima, da su ljudi skoro napustili ovu kuću. Kako dalje objašnjava svedok Stoparić, izašao je ponovo ispred kuće i tada video da grupa civila sastavljena od žena i dece i samo jednog muškarca ulazi u dvorište u pratnji okr. Cvjetan Saše. U tom dvorištu već je bilo nekoliko pripadnika „Škorpiona”, a on je video Šolaju, Dabić Aleksandra, Smiljić Zdravka, Cekić Nebojšu i Borojević Dragana, dok je sa civilima došao i Medić Dragan kao i još jedan policajac iz redovnog sastava policije. Kada su civili ušli u dvorište, tada ih je Šolaja, čiji je nadimak Zicko, počeo pretresati, ali ga je u tome zaustavio Tomić Milovan, koji je i rekao da je najbolje civile izvesti na ulicu. Stoparić i Tomić su izašli sa civilima iz dvorišta, a zajedno sa njima i Cekić Nebojša i policajac. Pošto su civili, čiji tačan broj ne zna, a od kojih su neki nosili decu u rukama odmakli 20 do 30 metara niz ulicu, neko od policije ih je vratio. Kako opisuje svedok Stoparić, ta grupa žena i dece samo se okrenula i vratila nazad u dvorište, s tim što tada sa njima više nije bio onaj jedini muškarac. Stoparić je stajao na kapiji i kada su žene i deca prošli pored njega ušavši u dvorište, on više nije gledao u onom pravcu gde su oni otišli, već na drugu stranu. Tada se začula pucnjava – nesređena vatra, kako kaže svedok – iz više cevi i to iz četiri-pet automatskih pušaka. Svedok je pretpostavio da se pucalo u one civile u dvorištu, ali on nije ulazio u dvorište, već je ostao na istom mestu. Nakon toga su iz dvorišta počeli da izlaze pripadnici „Škorpiona” – najpre Dabić i Smiljić koji su sišli sa stepeništa za koje pretpostavlja da su došli iz kuće, a nakon njih – Medić Dragan, Cvjetan Saša, Borojević Dragan i Demirović Dejan koji su svi osim Demirovića u hodu menjali okvire. Svedok Stoparić se nakon toga okrenuo i izašao iza Demirovića, a u dvorištu je ostalo još ljudi koji su posle izlazili. Svedok je istakao da se sve odvijalo veoma brzo – od ponovnog ulaska žena i dece u dvorište do pucanja prošao je možda minut, a pucanje je trajalo manje od minuta i odmah nakon toga su pomenuta lica izlazila iz dvorišta. Odmah zatim je Olujić postrojavao svoj vod na ulici, a i ostali su

se samoinicijativno postrojavali, znajući da se dogodilo nešto što se nije smelo dogoditi. Svedok je naveo da su svi pripadnici jedinice „Škorpioni” znali ko je pucao u civile, a da su u Prolom Banji izašla imena Cvjetan Saše, Demirović Dejana, Medić Dragana i Borojević Dragana, pa se kasnije izgubilo ime Borojević Dragana, a ostala tri pomenuta imena. On je u Prolom Banji čuo da je navodno Borojević Dragan izdvojio jednu ženu iz te grupe civila i da joj je navodno uzeo neke novce, a svedok pretpostavlja da je on tu ženu i ubio.

Opisujući izgled pripadnika jedinice „Škorpioni”, svedok Stoparić je objasnio da su oni bili u maskirnim uniformama identičnih šara NATO grupe. Trebalo je da svi na glavama nose šilt kape iste šare sa grbom policije. Jedino je Olujić Rajko imao na glavi crnu maramu, a jedini u jedinici koji je imao šlem je Demirović Dejan, koji je na tom terenu i na sledećem nosio šlem.

Svedok Stoparić Goran je u toku postupka menjao svoj iskaz. Saslušan na glavnom pretresu pred Okružnim sudom u Prokuplju, ovaj svedok naveo je da je video grupu civila i da je kasnije saznao da su upravo ti civili pobijeni, ali da je u trenutku pucanja bio udaljen od mesta gde se pucalo 200 do 300 metara, a da se pucalo iz oružja većeg kalibra od automatskih pušaka, i da je on bio zajedno sa okr. Cvjetan Sašom, kada su se čuli pucnji i da su zajedno trčali do dvorišta. Po tom iskazu, kada su stigli do dvorišta, odatle su već pripadnici SAJ-a iznosili ljude na šatorskim krilima. Takođe je svedok tom prilikom naveo da nikada nije saznao ko je pucao. Kada mu je predložena razlika u iskazima, svedok je naveo da je istina ono što je rekao na glavnom pretresu 10.12.2003. godine pred Okružnim sudom u Beogradu. Pozvan na prethodni termin zakazanog glavnog pretresa – 08.12.2003. godine, ovaj svedok je došao u sud, ali je istakao da se ne oseća dobro. Objašnjavajući ovu izjavu na sledećem glavnom pretresu – 10.12.2003. godine, svedok Stoparić je izjavio da je razlog zbog koga tada nije želeo da svedoči – njegov razgovor sa komandantom Medić Slobodanom koji mu je u hodniku ispred sudnice rekao da bi njegov brat Dragan zvani „Guljo” umro za dva dana kada bi otišao u zatvor, te mu je rekao: „Odradi mi još to – pa ćemo lepo sesti kod mene pa ću ti se odužiti, ja znam da ti nisi izdajica”. Svedok Stoparić istakao je da je uplašen, jer je nakon svedočenja kako kaže, dobio metu na leđima. Na predlog zamenika OJT na glavnom pretresu,

sud je doneo naredbu da se prema svedoku Stoparić Goranu preduzmu posebne mere zaštite, a tu naredbu izvršio je MUP Republike Srbije.

Sud je u potpunosti prihvatio iskaz svedoka Stoparića sa glavnog pretresa od 10.12.2003. godine. Ovaj iskaz je jasan i ubedljiv, a što je najvažnije, podudara se sa iskazima dece – oštećenih. Oštećeni su opisali svoje kretanje iz dvorišta na ulicu i nazad, a i svedok ga je opisao na isti način. Podudara se i detalj o pretresanju koje je vršio Miodrag Šolaja zvani „Zicko“. Svedok Šolaja koji je svedočio na glavnom pretresu – upravo odgovara onom opisu koji su za lice koje ih je pretresalo dali maloletni oštećeni – deca Bogujevci. Karakteristično je i to da su oštećeni naveli da je taj čovek prestao da ih pretresa kada mu je neko rekao da prestane – baš kao što i svedok Stoparić govori. Saglasno izjavi ovog svedoka govori i činjenica da je okrivljeni Cvjetan Saša ušao u dvorište sa grupom civila koju u svom iskazu navodi oštećena Bogujevci Lirije²⁴³. Stoga je sud zaključio da ove detalje svedok ne bi mogao ispričati da ih zaista nije video. Iako je prilikom ranijih saslušanja na drugačiji način opisao svoj dolazak do lica mesta, tada očigledno u želji da pomogne okrivljenom u njegovoj odbrani sa glavnog pretresa, svedok Stoparić je čak i tada rekao da nije ulazio u dvorište u kome se odigrao događaj. Podatak da nije ulazio u dvorište u kome se pucalo, svedok je ponovio na glavnom pretresu kada je dao novi iskaz, očigledno u nameri da opiše samo ono što je čuo i video, a za ono što nije, upotrebio izraz „pretpostavljam“, pa je stoga jasno da svedok Stoparić očigledno nije želeo da ispriča nešto čemu nije očevidac, pa time i da dođe u situaciju da neosnovano tereti učesnike događaja u pogledu onih radnji koje nije video da su oni izvršili.

Podacima o vrsti oružja iz koga potiču čaure pronađene na licu mesta – automatskog oružja, koji su utvrđeni na osnovu veštačenja, potkrepljen je iskaz svedoka da je u oštećene pucano upravo iz tog oružja kojim su bili naoružani pripadnici „Škorpiona“.

Komandant SAJ-a Simović Zoran nije bio prisutan na licu mesta u trenutku ubistva, ali je on kao i drugi pripadnici SAJ-a i kao i radnici OUP-a Podujevo takođe bio u blizini mesta događaja i svi su oni saznali odmah da je ubijena

²⁴³ Lirije Bogujevci.

velika grupa žena i dece. Toga dana je ubijeno devetnaest civila albanske nacionalnosti, i to četrnaest u jednom dvorištu, dva u čajdžinici i tri u jednoj kući u Podujevu. Svedoci Orlović Nebojša – komandir OUP-a Podujevo, Radulović Milan – načelnik istog OUP-a, Maljević Nebojša – pomoćnik komandira OUP-a Podujevo, Anastasijević Milan – inspektor i Janković Radislav – krim. tehničar OUP-a Podujevo, istog dana kada se događaj odigrao saznali su za njega. Svedoci Janković Radislav i Anastasijević Milan su zajedno sa istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju Mijatom Bajovićem dana 30.03.1999. godine sačinili zapisnik o uviđaju, fotografisali lice mesta i prikupili deo čaura sa lica mesta. Svedoci Orlović, Maljević i Radulović čuli su u prepodnevnom časovima paljbu iz automatskog oružja. Nisu izlazili na lice mesta, ali su saznali da je veliki broj civila ubijen, s tim što je svedok Maljević naveo i to da je on čuo da je ubistvo izvršeno od strane pripadnika jednice „Škorpioni”. Ubistvo je izvršeno, kako on kaže u čajdžinici i u dve kuće. Svedok Orlović čuo je da su nastradale porodice i da su među nastradalima žene, deca i starci, pa je, kako navodi, organizovao vozila za prevoz ranjenih i povređenih do bolnice u Prištini. I svedok Radulović je, nakon što je čuo rafalnu paljbu, naložio da dežurni policajac izađe na lice mesta, što je i učinjeno, a zatim je svedok saznao da ima mnogo žrtava i to žena, dece i staraca. Svedok Maljević Nebojša – koji je u to vreme bio pomoćnik komandira OUP-a Kuršumlja nije izlazio na lice mesta, ali je, kako kaže, saznao da je toga jutra došlo do masovnog ubistva civila i to da je nastradalo 19 civila u jednoj ili dve kuće i u čajdžinici. Ovaj svedok se nalazio na sastanku starešina SUP-a Podujevo i starešina posebnih jedinica MUP-a RS koji je održan toga dana, kada je čuo da je ubistvo civila izvršeno od strane pripadnika rezervnog sastava SAJ-a – jedinice „Škorpioni”. I ovaj svedok je čuo da je ova jedinica vraćena iz Podujeva u vezi sa ovim događajem. Iskaz ovog svedoka je prihvaćen kao verodostojan, a svedok, obzirom da ne poznaje nikoga iz jednice „Škorpioni”, nema nikakvog razloga da govori neistinu. Kao i ostali svedoci koji nisu pripadnici ove jedinice i ovaj svedok je o događaju ispričao ono što je čuo i saznao na licu mesta.

Iz iskaza komandanta beogradske jedinice SAJ-a – Simović Zorana, koji je saslušan i u prethodnom postupku i na glavnom pretresu kao svedok, utvrđeno je, između ostalog, da je 28.03.1999. godine jedinica „Škorpioni” došla u Podujevo, te da je za njihov smeštaj bio zadužen Vulević Spasoje koji je zajedno sa komandirima vodova jedinice „Škorpioni” ostao da rasporedi ljudstvo u objektima koji su za to bili namenjeni. Svedok Simović

je, kako kaže, otišao na sastanak u komandu mesta, zajedno sa Medić Slobodanom i još nekim njegovim ljudima, i u toku tog razgovora čuo je rafalnu pucnjavu iz automatskog oružja. Zbog toga je odmah izašao iz zgrade u kojoj se održavao sastanak. Opisujući pucnjavu, svedok je naveo da se radilo o malo dužem rafalu, s tim što je u prethodnom postupku istakao da je, koliko se seća, čuo dva rafala. Izašavši na ulicu, na udaljenosti od oko 300 do 400 metara od zgrade u kojoj se održavao sastanak, video je pripadnike SAJ-a, a među njima i Vulević Spasoja, pa ga je neko iz te grupe informisao da su pripadnici „Škorpiona” upotrebili vatreno oružje nad civilnim stanovništvom i da ima poginulih i ranjenih. Nije ulazio u dvorište gde je došlo do pogibije civila, jer je upravo tada civilima ukazivana medicinska pomoć od strane lekara SAJ-a dr Dragana Markovića. Preduzeo je sve da se ukaže pomoć ranjenim civilima u smislu obezbeđenja sanitetskog vozila i transporta ranjenih do medicinske ustanove. Pozvao je komandanta „Škorpiona” Medić Slobodana i naredio da se pripadnici „Škorpiona” vrate u Prolom Banju što su oni i učinili.

Svedok Vulević Spasoje – takođe pripadnik SAJ-a, naveo je da je dana 28.03.1999. godine po dolasku jedinice „Škorpioni”, po zadatku odveo dvojicu komandira vodova ove jedinice da im pokaže kuće u kojima će biti smešteni. Pokazao im je dve kuće koje su bile jedna pored druge u ulici pod uglom od 90 stepeni u odnosu na glavnu ulicu, ostavio ih tu, a on otišao do mesta gde su bili pripadnici njegove grupe. Nakon 10 do 15 minuta čuo je pucnjavu u neprekidnim rafalima iz više automatskih pušaka. Ocenjujući da pucnjava dolazi sa mesta gde je trebalo da budu smešteni „Škorpioni” otišao je tamo i na ulici ispred te dve kuće zatekao četrdesetak pripadnika „Škorpiona”. Kada je ušao u dvorište video je gomilu leševa. Među leševima bilo je i lica koja su još davala znakove života, te je svedok prišao da im pomogne i istovremeno zvao lekara Dragana Markovića koji je odmah došao i preživele pregledao. Zajedno su ih smestili u vojna vozila sa oznakama Crvenog krsta. Svedok Simović je naveo da se seća da je pomoć ukazana trima devojkama i jednom dečaku, a da je od lica koja nisu odavala znake života na gomili ostalo sedmoro ili osmoro dece uzrasta od 6 meseci do 7–8 godina i četiri žene. Nakon zbrinjavanja preživele dece svedok je, kako kaže, izašao na ulicu i tražio od prisutnih pripadnika „Škorpiona” da kažu ko je to učinio, ali mu niko ništa nije odgovorio.

I svedoci Dabetić Mitar i Fabijanić Predrag su pripadnici SAJ-a koji su toga dana – 28.03.1999. godine bili u Podujevu u pratnji komandanta prištinske jedinice SAJ. Oba svedoka su, za vreme dok je trajao sastanak kome su prisustvovali njihovi rukovodioci, čuli pucnje koji su dopirali sa mesta blizu stанице milicije i to pucnje iz automatskog oružja. Svedok Fabijanić otišao je na lice mesta koje se nalazilo na oko 200 do 300 metara od zgrade štaba i to je bilo dvorište u kome je ležalo više ljudi, a on lično je ukazao prvo pomoć jednom detetu koje je davalo znake života. Ovaj svedok je, kao i svedok Vulević Spasoje, ispred dvorišta uočio dosta pripadnika „Škorpiona“. Svedok Dabetić Mitar nije odlazio na lice mesta, ali zna da se pričalo da je bilo pucnjave u nekoj zgradi, da je pucao neko od rezervista MUP-a Republike Srbije u ljude. Misli da se pričalo da su pucala dva ili tri čoveka i misli da su oni iz sastava „Škorpiona“. On je, inače, video pripadnike te jedinice ujutru kada su došli u Podujevo i video je kada su njihovi autobusi vraćeni. Navo je i to da zna da je cela jedinica „Škorpiona“ vraćena zbog pucnjave. I od policajaca iz Podujeva čuo je da je bilo pucnjave i da je jedinica zbog te pucnjave vraćena.

Sud je u potpunosti poverovao iskazima svedoka Vulević Spasoja, Simović Zorana, Fabijanić Predraga i Dabetić Mitra. Svedok Vulević, a i svedok Fabijanić su među prvima, osim pripadnika „Škorpiona“, došli na lice mesta. I oni, kao i svedok Simović i svedok Dabetić ostavili su utisak istinitog kazivanja činjenica koje su videli i onih koje su čuli na licu mesta, očigledno ne želeći da govore nešto u šta nisu sigurni. Pored utiska da istinito govore, sud je ocenio i to da ovi svedoci nisu želeli da terete okrivljenog. Uostalom, nijedan od njih nije mogao da kaže da li je na licu mesta video okrivljenog Cvjetan Sašu, koga, kako kažu, nisu ni poznavali. Baš zbog ovog događaja svedok Simović – komandant beogradske jedinice SAJ-a je naredio da se jedinica „Škorpiona“ vrati u Prolom Banju što je i učinjeno. Svedok Vulević Spasoje je, kako kaže, znatno kasnije, nakon povlačenja vojske i policije sa Kosova, čuo da se u vezi sa ovim događajem pominju imena Cvjetan Saše i Demirović Dejana.

Iskazi navedenih svedoka potkrepljeni su i iskazom svedoka Marković Dragana, lekara pripadnika SAJ-a. I ovaj svedok je, kako kaže, čuo duži rafal i nakon 5 minuta, po pozivu komandanta Simovića otišao do dvorišta u blizini opštine. U tom dvorištu video je više lica koja su ležala, pa je on izvršio trijažu, procenjujući da je bilo samo troje ili četvoro dece koja su

davala znake života i kojima je odmah ukazao pomoć. Iz iskaza ovog svedoka utvrđeno je i to da su povrede tim licima nanete projektilima iz vatrenog oružja i te povrede su bile sveže, a krvarenje je bilo u toku kada je on pružao pomoć ranjenima. Iz iskaza ovog svedoka – lekara utvrđeno je i to da su sve povrede kod preživle dece bile teške, jer se radilo o prostrelnim ranama, a kako ovaj svedok navodi, i ove povrede bile bi kobne da nije bilo medicinske intervencije. Iskaz ovog svedoka saglasan je sa iskazima ostalih svedoka – pripadnika SAJ-a i čini sa njima logičnu celinu.

Uviđaj na licu mesta je izvršen nakon dva dana i iz iskaza svedoka Anastasijević Milana utvrđeno je da je samo u jednom dvorištu i to prizemne kuće zatečeno četrnaest leševa, uglavnom žena i dece i jednog starijeg čoveka. Prilikom uviđaja pronađena su i dva leša u čajdžinici, kao i tri leša u kući u blizini. Svedoci Anastasijević i Janković su prilikom uviđaja pokupili čaure sa lica mesta, ali ne sve, jer su čaure bile, po njihovoj oceni, istog kalibra. Naknadno, po nalogu načelnika krim. policije iz Prokuplja, sakupili su sa istog mesta još čaura koje su zatim poslate u OUP Prokuplje. Istražni sudija je, nakon uviđaja, dao nalog da se leševi prebace u KBC Priština radi obdukcije. Međutim, iz dopisa KBC Priština utvrđeno je da obdukcija nije izvršena, već je izvršen samo spoljni pregled leševa koji su vraćeni u Podujevo, gde su preuzeti od radnika civilne zaštite.

Opisujući uviđaj koji su vršili, svedoci Anastasijević i Janković naveli su da je slika četrnaest leševa u jednom dvorištu bila toliko mučna, da im je bilo teško da na uobičajeni način izvrše uviđaj. Isto ovo istakao je i istražni sudija Mijat Bajović koji je lično vršio uviđaj, objašnjavajući ovo kao razlog zbog koga su podaci u zapisniku o uviđaju nejasni. Na fotodokumentaciji u spisima vidljivo je da su pre uviđaja razneti delovi leševa, što je očigledno dodatno uticalo na problem prebrojavanja leševa i pokušaj njihovog opisivanja od strane istražnog sudije. Ovakvi problemi prilikom uviđaja, i činjenica da je zbog bombardovanja bio otežan dolazak istražnog sudije na lice mesta i činjenica da je uviđaj izvršen tek nakon dva dana, objašnjavaju nejasnoće o broju leševa i njihovom mestu i položaju na licu mesta kako su konstatovani u zapisniku o uviđaju. Ovo ipak ne utiče na verodostojnost zapisnika o uviđaju, jer su nejasnoće iz zapisnika otklonjene saslušanjem svedoka Anastasijevića i Jankovića, koji su u bitnim elementima saglasni sa sadržinom zapisnika o uviđaju i međusobno se dopunjuju. Iz nalaza veštaka balističara utvrđeno je da sve čaure koje potiču sa lica mesta

a podvrgnute su analizi potiču od istog oružja – automatske puške tipa „kalašnjikov“ 7,62 mm.

Iako su leševi upućeni Institutu za sudsku medicinu KBC Priština, obdukcija nije vršena, a leševi su 01. ili 02.04.1999. godine vraćeni u Podujevo. Iz iskaza svedoka Biserčić Srboslava, koji je bio komandant štaba civilne zaštite u Podujevu i svedoka Keča Miška koji je bio načelnik štaba civilne zaštite utvrđeno je da je devetnaest leševa neidentifikovanih lica kamionom vraćeno u Podujevo i da su oni organizovali sahranu, koja je obavljena na postojećem muslimanskom groblju u Podujevu. Po iskazu svedoka Biserčića, ekshumacija nije vršena do 18.06.1999. godine. Ekshumacija je izvršena naknadno uz prisustvo KFOR-a. Iz izveštaja o autopsiji koji se nalaze u spisima, proizilazi da su ekshumaciju i obdukciju vršili stručnjaci angažovani od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Ekshumacija i obdukcija vršena je iz grobnice u Podujevu i sudu je dostavljen izveštaj koji se odnosi na osam lica koji su kao poginuli obuhvaćeni optužnicom i izrekom presude, kao i tri lica koji nisu obuhvaćeni optužnicom. Tako je izveštaj dat za Šefkate Bogujevci, Nore Bogujevci, Špenda Bogujevci, Šehide Bogujevci, Špetima Bogujevci, Salu Bogujevci²⁴⁴, Fezrije Ljugaliju²⁴⁵ i Nefise Ljugaliju²⁴⁶. Kod svih ovih lica uzrok smrti su višestruke povrede iz vatrenog oružja. Sud je prihvatio navedene izveštaje, s obzirom da se podaci iz ovih izveštaja poklapaju i sa iskazima svedoka i oštećenih. Činjenica da nije izvršena ekshumacija i obdukcija svih lica, objašnjava se time što preživeli oštećeni, čiji su članovi porodica već bili sahranjeni, nisu dozvolili ponovnu ekshumaciju i obdukciju. Obzirom da je uzrok smrti u odnosu na sva lica nesumnjivo utvrđen ne samo na osnovu navedenog izveštaja, već pre svega na osnovu iskaza oštećenih – očevidaca događaja, kao i na osnovu pismene dokumentacije u spisima, to je sud našao da ponovna ekshumacija i obdukcija nije neophodna za razjašnjenje činjeničnog stanja.

U dokaznom postupku saslušani su i drugi pripadnici jedinice „Škorpioni“. Svi oni su govorili o svom kretanju kroz Podujevo kritičnom prilikom, ali nijedan od njih nije hteo da navede ključne činjenice, a naročito podatak ko

²⁴⁴ Sala Bogujevci.

²⁴⁵ Fexhrie Blakqori Llugaliu.

²⁴⁶ Nefise Bogujevci Llugaliu.

je od pripadnika ove Jedinice pucao u civile. Ipak iz delova njihovih iskaza mogli su se izvesti određeni zaključci.

Tako je svedok Olujić Radoslav naveo da ne zna da li je video okrivljenog kada se vratio da smesti svoj vod, ali zna da je došavši na mesto odakle se čula pucnjava, video okrivljenog koji se svađao sa nekim policajcem. Kao i svedoci Simović i Vulević i ovaj svedok je naveo da je ispred dvorišta u kome se dogodilo ubistvo civila osim okrivljenog Cvjetan Saše bilo prisutno još pripadnika „Škorpiona“. Ovaj deo njegovog iskaza o svađi između okrivljenog i svedoka Vulevića potkrepljen je i iskazom i svedoka Vulevića, a i sam okrivljeni ovaj detalj ne osporava.

Svedok Smiljić Zdravko je prvi od saslušanih svedoka – pripadnika „Škorpiona“ detaljnije opisao vremenski tok događaja od dolaska jedinice u Podujevo do povratka u Prolom Banju. Tek je iz njegovog iskaza sud stekao uvid u činjenicu da su pripadnici ove jedinice proveli toga dana u Podujevu oko pet sati. Iako iz iskaza ostalih pripadnika „Škorpiona“ proizilazi da su oni došli u Podujevo, počeli da se smeštaju i vratili se, ipak je jasno da je za sve radnje u kojima je opisano učešće okrivljenog bilo potrebno određeno vreme, i to je detalj koji je razjašnjen, osim iskazima oštećenih i iskazom svedoka Smiljića. Ovaj svedok je, osim toga, naveo da je, smestivši se u jednu prizemnu kuću čuo „malo žešću paljbu“ koja je dopirala iz pravca gde je bio stacioniran prvi vod „Škorpiona“. Kada je, zajedno sa ostalima iz svoje kuće otišao do mesta odakle se čula paljba, video je da iz dvorišta iznose ranjenike, a u samoj ulici je video sanitetska vozila. Svedok je objasnio da misli da je komandir prvog voda bio Đukić Željko, a njega, Šolaja Miodraga, Stoparić Gorana, Medić Dragana, Dabić Sašu i okrivljenog je video na postrojavanju ispred kuće iz koje su iznosili ranjene. U ove delove iskaza svedoka sud je poverovao, jer se oni uklapaju u sliku događaja čije elemente čine iskazi ostalih saslušanih svedoka i oštećenih.

Svedoci Šolaja Miodrag i Dabić Aleksandar su saglasno izjavili da su po izlasku iz autobusa ušli u jednu kuću, pa se nakon pola sata čula pucnjava, zbog čega su izašli, te im je rečeno da idu prema autobusima što su i učinili. Iako ovi svedoci, očigledno nisu hteli da kažu sve što su videli i čuli toga dana, pojavljivanje svedoka Šolaja Miodraga pomoglo je u rasvetljavanju činjenice da je on bio taj koji je pretresao članove porodice Bogujevci. Pored toga što je ovu činjenicu izneo svedok Stoparić Goran, i sam iz-

gled svedoka Šolaja Miodraga i njegova starosna dob u potpunosti odgovaraju opisu koji je za lice koje ih je pretresalo dao oštećeni Bogujevci Fatos. I ovim detaljem, kao i drugim potkrepljeni su iskazi oštećenih i svedoka Stoparić Gorana, pa je potvrđena njihova verodostojnost.

I ovi svedoci, kao i ostali svedoci – pripadnici „Škorpiona” navode da je pucnjava koju su čuli iz nekog različitog oružja u odnosu na automatske puške kojima su oni bili zaduženi. Ovi podaci ne odgovaraju pre svega tragovima na licu mesta, jer zatečene čaure odgovaraju mecima iz automatskih pušaka, upravo onakvim kakve su pripadnici „Škorpiona” zaduživali, a onda i iskazima svedoka, naročito svedoka iz redovnog sastava SAJ-a. I ostale navode ovih svedoka – da nisu videli ko je pucao u oštećene, da nisu ni zvanično ni nezvanično saznali ko je pucao na civile, a da ne znaju ni zbog čega su vraćeni istog dana iz Podujeva za Prolom Banju, sud je ocenio kao neistinite. U prikrićivanju činjenica o ličnom učešću svakoga od njih u događajima toga dana stoji i želja da se prikrije i činjenica o učešću saboraca – pripadnika iste jedinice. To je i razlog što su ovi svedoci i menjali iskaze na glavnom pretresu u odnosu na ono što su izjavili u istrazi, zbog čega sud nije mogao prihvatiti kao verodostojne iskaze tih svedoka.

Prisustvo jedinice „Škorpioni” koji su tada već bili prevedeni u redovni sastav SAJ-a, a u čijem sastavu je bio okrivljeni Cvjetan Saša, u Podujevu na dan 28.03.1999. godine je nesporno. Iz izvedenih dokaza koji su međusobno povezani, nesumnjivo je utvrđeno da je okrivljeni najpre ušao u kuću Sabita Đate gde je naređivao civilima da izađu iz kuće, pretio im da će ih pobiti, uperio automatsku pušku u oštećenog Kastrati Redžepa, udario ga puškom, te da je od ovog oštećenog primio novčanicu od 1.000 DM koji mu je oštećeni dao napuštajući kuću sa članovima svoje i ostalih porodica. Nakon izlaska svih lica iz ovih kuća i njihovog odlaska ulicom, okrivljeni se vratio u jednu od kuća iz tog dvorišta, izvršio pretres te unutra pronašao pištolj koji je zadržao za sebe. Istovremeno je od strane pripadnika jedinice „Škorpioni” iz kuća porodice Bogujevci koja se nalazi u neposrednoj blizini kuće Sabita Đate isterana grupa žena, dece i staraca koja je tu boravila. Oni su se našli na ulici napustivši dvorište, a okrivljeni Cvjetan Saša se tada, izašavši iz kuće, ponovno našao na ulici i zajedno sa drugim pripadnicima jedinice „Škorpioni” i sa grupom žena i dece porodice Bogujevci ušao u dvorište druge albanske porodice, gde je ova grupa žena i dece sa ulice vraćena. Tada se u tom dvorištu našla grupa od ukupno devetnaest lica,

od čega je dvanaestoro dece i sedam žena. U tu grupu pucalo je nekoliko pripadnika jedinice „Škorpioni“, među kojima i okrivljeni Cvjetan Saša, iz automatskih pušaka. Mecima iz automatskog oružja pucajući u žene i decu koji su bili postrojeni uza zid dvorišta, okrivljeni Cvjetan Saša i još nekoliko pripadnika jedinice „Škorpiona“ lišili su života sedam žena i sedmero dece, a petoro dece su preživeli zadobivši teške telesne povrede. Pucajući iz automatske puške istovremeno sa još nekoliko lica koji su takođe istovremeno pucali, okrivljeni Cvjetan Saša iskazao je svoju nameru da liši života ta lica. S obzirom na svoju vojnu obučenosť, poznavanje oružja kojim je zadužen, okrivljeni je znao da, ukoliko sa malog rastojanja puca u grupu ljudi, kada to istovremeno čini i još nekoliko lica, time izvesno dovodi do smrti tih lica. Okrivljeni Cvjetan Saša je očigledno i hteo nastupanje ovakvih posledica, kada je pucao u nenaoružanu grupu dece i žena koji pre toga nisu pružili nikakav otpor, niti dali bilo kakvog povoda za pucanje ili ranjavanje. Time što je na ovaj način, pucanjem iz vatrenog oružja došlo do smrti četrnaest lica i teškog telesnog povređivanja pet lica, ostvarila su se sva objektivna i subjektivna obeležja krivičnog dela ubistva.

Objektivne okolnosti u kojima je ovo krivično delo izvršeno uslovile su njegovu kvalifikaciju shodno članu 142 stav 1 KZSRJ. Ovo krivično delo izvršeno je za vreme rata i oružanog sukoba, zbog čega se radi o krivičnom delu ratnog zločina kako je optužnicom okrivljenom stavljeno na teret.

Upućivanje u određene kuće radi smeštaja okrivljeni je zajedno sa ostalima iz svoje jedinice iskoristio da naredi civilima albanske nacionalnosti da napuste svoje kuće, a da zatim pretresa i ljude i njihove kuće koje su oni napustili. Činjenica da su iz kuća isterivani civili albanske nacionalnosti, te da njihovo proterivanje iz kuća i udaljavanje iz Podujeva nije bilo u cilju zaštite od bombardovanja, već u cilju smeštaja pripadnika jedinice „Škorpioni“ koji su bili prisutni u Podujevu zbog preduzimanja akcija protiv OVK, ukazuju na postupanje okrivljenog koje je proizašlo iz postojećeg oružanog sukoba na teritoriji Podujeva.

Okrivljeni Cvjetan Saša je prema oštećenom Kastrati Redžepu i članovima njegove porodice postupao na način koji vređa dostojanstvo ljudi, a osim toga, koristeći upravo situaciju da su civili albanske nacionalnosti pod njegovim pretnjama i pretnjama ostalih naoružanih lica u strahu napuštali svoje kuće ušao u jednu od tih kuća i odatle oduzeo oružje da bi ga zadržao

za sebe. Naoružan kao i ostali pripadnici njegove jedinice i znajući da mu zbog straha od oružja i brojnosti naoružanih ljudi niko od civila neće pružiti otpor niti ga sprečiti u ulaženju i oduzimanju tuđih stvari iskazao u svemu nečovečno postupanje prema civilima albanske nacionalnosti, što je kulminiralo učešćem u ubistvu četrnaestoro žena i dece i teškom telesnom povređivanju petoro dece. U konkretnom slučaju radilo se o umišljajnom lišavanju života i nanošenju teških telesnih povreda jednoj grupi žena i dece koji su napustili kuću, a zatim bili vraćeni u dvorište gde je u njih pucalo nekoliko lica među kojima i okrivljeni. U njihovoj neposrednoj okolini – u susednim kućama i na ulicama istovremeno je bilo još mnogo lica albanske nacionalnosti koji su napuštali grad. Pucanje u ograničenu grupu pojedinaca koji su se nalazili u ograđenom prostoru, sa namerom da ta lica budu lišena života je učestvovanje u ubistvu više lica sa umišljajem.

I radnja oduzimanja pištolja iz kuće NN lica albanske nacionalnosti se ne može posmatrati nezavisno od objektivnih okolnosti – postojanja oružanog sukoba i od ponašanja okrivljenog u tim okolnostima. Zahvaljujući toj objektivnoj okolnosti pre svega, okrivljeni je imao automatsko oružje kojim je zadužen kao pripadnik formacije u redovnom sastavu MUP-a Republike Srbije. Koristeći tu okolnost okrivljeni je izvršio pretres kuća koje je napustilo albansko stanovništvo. Upravo zato što se radilo o kući albanske porodice, a obzirom da su se i oružani sukobi vodili protiv pripadnika iste nacionalnosti, okrivljeni je očigledno smatrao da ima pravo da oduzima stvari civilima albanske nacionalnosti i da pretresa njihove kuće. Ovakvo njegovo postupanje, kada se ima u vidu prethodno učestvovanje u isterivanju iz kuća tih lica uz pretnje, udaranje i pucanje uvis radi zastrašivanja predstavlja deo očigledno nečovečnog postupanja prema civilima koje je povezano sa oružanim sukobom. Sve opisane radnje okrivljenog u datim objektivnim okolnostima predstavljaju obeležja krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ.

U situaciji kada postoji oružani sukob i rat kao objektivne okolnosti, i utvrđenih činjenica koje ove okolnosti povezuju sa krivičnim delom, moraju se primeniti pravila međunarodnog prava sadržana u konvencijama od 12.08.1949. godine koje su ratifikovane od strane FNRJ.

Četvrta Ženevska konvencija o zaštiti građanskih lica za vreme rata od 12. avgusta 1949. godine primenjuje se u slučaju objavljenog rata ili svakog

drugog oružanog sukoba koji izbije između dveju ili više visokih strana ugovornica čak i ako jedna od njih nije priznala ratno stanje, kako je to opisano u članu 2 ove Konvencije. U članu 3 stav 1 tačka 1 i stav 2 tačka a i c. iste Konvencije predviđena je obavezna primena određenih odredbi u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica. Ovom odredbom predviđeno je da se prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usled bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kod drugog uzroka, postupa u svakoj prilici čovečno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, veri ili ubeđenju, polu, rođenju ili imovnom stanju, ili bilo kome drugom sličnom merilu. U tom cilju zabranjeni su i zabranjuju se u svako doba i na svakom mestu prema navedenim licima između ostalog povrede koje se nanose životu i telesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, osakaćenja, svireposti i mučenja, te povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci. Obzirom da je na teritoriji SRJ bio u toku rat između snaga bezbednosti SRJ i snaga NATO koalicije, a na teritoriji Kosova i unutrašnji oružani sukob, to su svi učesnici bili u obavezi da poštuju navedenu odredbu Ženevske konvencije. Dopunski protokol I uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine u članu 51 predviđa zaštitu civilnog stanovništva, a u članu 76 i 77 predviđa posebnu zaštitu žena i dece. Tako je članom 51 stav 1 ovog Protokola predviđeno da civilno stanovništvo i pojedini civili uživaju opštu zaštitu od opasnosti koje proističu iz vojnih operacija. Da bi se sproveda ta zaštita, poštovaće se, u svakoj prilici dodatna pravila pored drugih primenjivih pravila međunarodnog prava. U stavu 2 određeno je da civilno stanovništvo kao takvo kao i pojedini civili neće biti predmet napada. Zabranjeni su akti ili pretnje nasiljem kojima je glavni cilj da šire teror među civilnim stanovništvom. U stavu 3 određeno je da će civili uživati zaštitu koja je predviđena u ovom odeljku ukoliko ne uzimaju direktnog učešća u neprijateljstvima odnosno za vreme dok ne uzimaju direktnog učešća u neprijateljstvima. U članu 76 istog Protokola u stavu 1 predviđeno je da će se sa ženama postupati sa posebnim obzirima i one će biti zaštićene naročito protiv silovanja, prinudne prostitucije i svakog drugog oblika nedoličnog napada. U članu 77 ovog Protokola određena je zaštita dece pa je u stavu 1 određeno da će se prema deci postupati s posebnim obzirima i biće zaštićena protiv svakog oblika nedoličnog napada. Strane u sukobu će se

o njima brinuti i pružiti im pomoć koja im je potrebna bilo zbog njihovog doba bilo iz drugih razloga.

Protokol I je primenljiv u situacijama predviđenim članom 2 Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. godine, što upućuje na primenu za vreme objavljenog rata ili svakog drugog oružanog sukoba međunarodnog karaktera. Stoga je, s obzirom na postojanje rata na teritoriji SRJ, svaki pripadnik oružanih snaga bio dužan da poštuje odredbe i ovog Protokola, a naročito one koje predviđaju zaštitu civila, a posebno žena i dece.

Osim činjenice da je u toku bio rat, utvrđena je i činjenica da je postojao i unutrašnji oružani sukob. Ova činjenica nalažala je poštovanje odredbi Protokola II uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba. Stavom 4 ovog Protokola predviđene su osnovne garancije pa je u stavu 1 navedeno da sva lica koja ne uzimaju direktno učešće ili koja su prestala da učestvuju u neprijateljstvima, bez obzira na to da li je njihova sloboda bila ograničena ili ne, imaju pravo da njihova ličnost, čast i ubeđenje i versko ubeđenje budu poštovani. Ona će u svim prilikama biti humano tretirana, bez ikakve diskriminacije. Zabranjeno je naređivati da ne sme biti preživeli. U stavu 2 navedeno je: ne dirajući u načelni karakter napred navedenih odredaba, sledeća dela protiv lica pomenutih u stavu 1 jesu i ostaju zabranjena u svako doba i na svakom mestu: a) nasilje nad životom, zdravljem i fizičkim ili mentalnim blagostanjem ljudi, naročito ubistvo i okrutno postupanje kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik telesne kazne, i e) vređanje ljudskog dostojanstva, naročito ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prinudna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada. Članom 13 ovog Protokola predviđena je zaštita civilnog stanovništva tako što je u stavu 1 ovog člana određeno da civilno stanovništvo i pojedinci civili uživaju opštu zaštitu od opasnosti koje proističu iz vojnih operacija. Da bi se sproveda ta zaštita, sledeća pravila biće poštovana u svakoj prilici: u stavu 2 navedeno je da civilno stanovništvo i pojedinci civili neće biti predmet napada. Zabranjeni su akti ili pretnje nasiljem, čiji je glavni cilj da šire strah među civilnim stanovništvom i u stavu 3 navedeno je da će civili uživati zaštitu predviđenu ovim delom ukoliko ne uzimaju i za vreme dok ne uzimaju direktno učešće u neprijateljstvima.

U optužnici je navedeno i učešće okrivljenog Demirović Dejana u izvršenju krivičnog dela. Sud je ime ovog okrivljenog izostavio iz izreke presude, s obzirom da krivični postupak protiv okrivljenog Demirović Dejana nije okončan, a njegove radnje i učešće u predmetnom događaju nisu utvrđeni, pa se sud ne može o njima izjašnjavati pre okončanja krivičnog postupka. Iako je ovaj okrivljeni izneo svoju odbranu pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, sud nije pročitao njegovu odbranu na glavnom pretresu, jer je krivični postupak prema njemu razdvojen. S obzirom da je u toku postupak za ekstradiciju ovog okrivljenog, to sud nalazi da se njegova odbrana ne može pročitati jer je krivični postupak prema njemu u toku i ta odbrana ne može, za sada, biti predmet ocene suda.

Okrivljeni Cvjetan Saša je u prethodnom postupku prilikom prvog saslušanja kod istražnog sudije priznao odlučne činjenice vezane za izvršenje krivičnog dela ubistva. Kasnije je u toku postupka ovo priznanje opovrgao i za to iznosio detaljna izjašnjenja. Okrivljeni je pre svega tvrdio da prilikom njegovog prvog saslušanja kod istražnog sudije u Prokuplju nije bio prisutan branilac, iako je prisustvo branioca zapisnički konstatovano.

Postupajući po primedbama Vrhovnog suda, a radi utvrđivanja činjenice prisustva branioca, sud je saslušao svedoke na čije je saslušanje Vrhovni sud ukazao u rešenju o ukidanju presude. Po nalogu Vrhovnog suda, na glavnom pretresu su saslušani: istražni sudija Okružnog suda u Prokuplju Mijat Bajović, koji je prvi saslušavao okrivljenog, zapisničarka Okružnog suda u Prokuplju koja je radila sa ovim istražnim sudijom – Radica Marinković, tadašnji upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju Aleksandar Đorđević, a osim njih je saslušan u svojstvu svedoka i advokat Živorad Šubaranović iz Prokuplja, koji je bio branilac po službenoj dužnosti okrivljenom Demirović Dejanu.

Istražni sudija Mijat Bajović je detaljno objasnio okolnosti u kojima je vršeno saslušanje okrivljenog i okolnosti pod kojima je vršio uviđaj u Podujevu. On je potvrdio istinitost sadržine zapisnika o saslušanju okrivljenog koji je on diktirao, o prisustvu branioca okrivljenog – advokata Dragutina Stankovića. Pored činjenice da ovaj sud nema zakonskih osnova da sumnja u sadržinu zapisnika, sud nema ni razloga da sumnja u istinitost iskaza istražnog sudije saslušanog kao svedoka. Istražni sudija je detaljno objasnio kakve je sve probleme imao da izvrši uviđaj i da i pored teških uslova u

ratnom stanju obezbedi prisustvo branioca ispitivanju okrivljenog. Pri tom je istražni sudija lično išao da traži branioca i pronašao advokata Dragutina Stankovića sa kojim je zajedno otišao u prostorije Okružnog zatvora da bi ispitao okrivljenog Cvjetan Sašu. Ovaj branilac je bio prisutan ispitivanju okrivljenog, kako je i konstatovano u zapisniku, a inspektori SUP-a istom ispitivanju nisu prisustvovali. Sud je u potpunosti poverovao iskazu istražnog sudije Mijata Bajovića. Njegov iskaz odgovara sadržini podataka unetih u zapisnik o ispitivanju okrivljenog od 24.05.1999. godine, a saglasan je i iskazima svedoka Miloša Oparnice i Duška Klikovca, inspektora MUP-a, koji su takođe kategorično tvrdili da su nakon sačinjavanja krivične prijave napustili Prokuplje i nisu prisustvovali saslušanju okrivljenog od strane istražnog sudije.

U prilog istinitosti tvrdnje istražnog sudije o prisustvu branioca-advokata Dragutina Stankovića ispitivanju okrivljenog Cvjetan Saše govori činjenica da je ovaj advokat istoga dana kada je obavljeno ispitivanje okrivljenog potpisao dostavnicu o uručanju rešenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora od 24.05.1999. godine. Podatke koji se odnose na naziv pismena koje se dostavlja i ime lica kome se dostavlja – advokata Dragutina Stankovića upisala je zapisničarka Radica Marinković, kako je ona sama navela u svom iskazu. Datum prijema i potpis stavio je advokat Dragutin Stanković. Isti je potpis na troškovniku koji je ovaj advokat dostavio sudu i po kome su mu plaćeni troškovi za službenu odbranu okrivljenog Cvjetan Saše. Rešenje o određivanju pritvora i sprovođenju istrage koje se odnosi na okrivljenog Cvjetan Sašu i na okrivljenog Demirović Dejana istoga dana dostavljeno je i advokatu Šubaranović Živoradu i Upravi Okružnog zatvora u Prokuplju. Pošto je tada bilo vanredno stanje i, kako opisuje svedok Šubaranović, advokati u Prokuplju uglavnom nisu išli u sud zbog bombardovanja, a i njega je slučajno pronašao istražni sudija Mijat Bajović, očigledno je da je bila samo jedna prilika kada je advokatu Stankoviću moglo biti uručeno rešenje, a to je upravo nakon ispitivanja okrivljenog Cvjetan Saše u prostorijama Okružnog zatvora u Prokuplju. Konačno, advokatu Dragutinu Stankoviću plaćeni su i troškovi odbrane po službenoj dužnosti, a sve to – uručenje rešenja i isplata troškova ne bi moglo biti učinjeno da advokat nije prisustvovao ispitivanju okrivljenog, kako je to i konstatovano u zapisniku od 24.05.1999.godine.

Nasuprot iskazu istražnog sudije Mijata Bajovića stoji iskaz zapisničarke koja je sa njim radila – svedoka Radice Marinković. Ova svedokinja je od početka tvrdila da branilac – advokat Dragutin Stanković nije prisustvovao ispitivanju okrivljenog Cvjetan Saše. Pored ove izričite tvrdnje, svedokinja je izričito tvrdila i da su ispitivanju okrivljenog prisustvovala i dva inspektora SUP-a. Osim okrivljenog, sa čijom odbranom je iskaz ove svedokinje jedino i potpuno saglasan, njen iskaz u drugim detaljima nije potvrdio ni tadašnji upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju – svedok Aleksandar Đorđević, ni tadašnji okružni javni tužilac u Prokuplju – svedok Miroslav Nikolić. Isto tako izričito svedokinja je tvrdila da ona nije uputila rešenje o sprovođenju istrage braniocu okrivljenog Cvjetan Saše, jer, kako je ona navela, on branioca nije ni imao. Pošto je svedokinja očigledno zaboravila za dostavnicu u kojoj je sama napisala ime primaoca – advokat Dragutin Stanković, i naziv pismena koje dostavlja, kada joj je ova dostavnica predočena na glavnom pretresu, svedokinja je dala neistinito i krajnje nelogično objašnjenje rekavši da se dešavalo da advokati prime rešenje posle par dana, a stave datum kao da su rešenje primili ranije – datum saslušanja okrivljenog. Ovakva tvrdnja značila bi da advokati antidatiraju dokumenta i time sami sebi skraćuju ili oduzimaju rok za izjavu žalbe, u šta se ne može poverovati, naročito kada je u pitanju rešenje o određivanju pritvora kao u konkretnom slučaju kada je rok za žalbu samo tri dana. Osim očiglednog nastojanja da pomogne okrivljenom u pokušaju da se zapisnik u kome je priznao izvršenje krivičnog dela ne koristi kao dokaz, za ovakve tvrdnje svedokinje Marinković Radice nema nikakvog drugog logičnog objašnjenja. Stoga njenom iskazu sud nije mogao poverovati.

Svedok Miroslav Nikolić – okružni javni tužilac je za detalje o ispitivanju okrivljenog Cvjetan Saše saznao od svedoka Marinković Radice. Nikolić Miroslav nije bio ni na uviđaju niti prisustvovao ispitivanju okrivljenih što mu je bila dužnost. Karakteristično je da se ovaj svedok ne seća dobro bilo čega u vezi sa ovim krivičnim postupkom, osim da mu je zapisničarka Radica pričala da okrivljeni Cvjetan Saša nije imao branioca. Tako se on ne seća ni da li je, ni kada je on izmenio zahtev za sprovođenje istrage, pa okrivljenima Cvjetan Saši i Demirović Dejanu stavio na teret krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ. Iako se radi o izuzetno ozbiljnom predmetu sa velikim brojem ubijenih lica, kakav sigurno nije uobičajen ni u Okružnom tužilaštvu u Prokuplju, krajnje je neuverljivo i sasvim tendenciozno kazivanje ovog svedoka da mu je zapisničarka

rekla da okrivljeni Cvjetan Saša nije imao branioca, da se taj razgovor odvijao istog dana i u tačno određeno vreme, pri čemu se ovaj svedok nikakvih drugih okolnosti vezanih za događaj koji je predmet optužbe, kao ni za samo postupanje – čak ni svoje lično u ovom predmetu ne može setiti.

Svedok Đorđević Aleksandar – tadašnji upravnik Zatvora u Prokuplju, nije prisustvovao ispitivanju okrivljenog. On ipak sebi daje za pravo da zaključi da branilac Dragutin Stanković nije bio prisutan ispitivanju okrivljenog Cvjetan Saše. Ovakav zaključak je, međutim, svedok zasnovao na pretpostavkama koje su promenljive – od jednog glavnog pretresa do drugog. Tako je, prilikom prvog saslušanja u Okružnom sudu u Prokuplju zaključak da branilac nije bio prisutan izveden na osnovu činjenice da taj branilac nije došao u kancelariju upravnika Zatvora posle saslušanja. Kada je u toku postupka postalo izvesno da nakon ispitivanja okrivljenog Cvjetan Saše niko nije išao na kafu, već je istražni sudija Mijat Bajović odmah nastavio da ispituje drugog okrivljenog – Demirović Dejana, tada je isti svedok – Đorđević naveo da je on kroz prozor povremeno gledao u prostoriju gde je vršeno ispitivanje okrivljenog i video da u njoj nema advokata. Kada se još ima u vidu činjenica da ta prostorija nije bila ni dobro osvetljena, niti da se kroz prozor – kao sastavni deo vrata ima pregled na celu prostoriju, onda je očigledno da upravnik Zatvora i ako je dolazio da gleda kroz prozor nije ni mogao videti sve prisutne u toj prostoriji. Prema tome, na osnovu tako nepouzdanе činjenice nije se mogao ni izvesti zaključak o prisustvu branioca saslušanju okrivljenog Cvjetan Saše. Iskaz svedoka Đorđevića je nesiguran jer je ovaj svedok bitno menjao iskaz prilikom prvog i drugog saslušanja na glavnom pretresu, pa se ni njegovom zaključivanju kao posrednom dokazu nije moglo poverovati.

Svedok Šubaranović Živorad je došao u prostorije Okružnog zatvora radi ispitivanja okrivljenog Demirović Dejana kao njegov branilac po službenoj dužnosti. Kako je nesumnjivo utvrđeno da je istražni sudija Mijat Bajović najpre ispitivao Cvjetan Sašu, a nakon toga Demirović Dejana, prihvatljiva je tvrdnja svedoka Šubaranovića da on nije video advokata Dragutina Stankovića, koji je otišao iz zgrade Okružnog zatvora nakon ispitivanja okrivljenog Cvjetan Saše. Međutim, svedok Šubaranović je opovrgao tvrdnje zapisničarke Radice Marinković o tome na koji način je sudija Bajović ispitivao okrivljenog. On je istakao da je sudija detaljno ispitivao okrivljene i čak, unoseći njihove odbrane u zapisnik, tražio dodatna objašnjenja kada

mu nešto nije bilo jasno. Ovaj svedok, suprotno tvrdnji zapisničarke Radice Marinković, nije išao kod upravnika Zatvora na kafu posle završenog ispitivanja.

Prema tome, o činjenicama da li je branilac bio prisutan ispitivanju okrivljenog Cvjetan Saše mogli su se izjasniti jedino oni čije je prisustvo nesporno utvrđeno – sudija, zapisničar i okrivljeni. Iskaz zapisničarke je svim izvedenim dokazima doveden u sumnju i jedino je saglasan odbrani okrivljenog koji ima interesa za tvrdnju da branilac nije bio prisutan, da bi se zapisnik na kome je on priznao izvršenje krivičnog dela izdvojio iz spisa i ne bi mogao koristiti kao dokaz. Iskaz sudije Mijata Bajovića potkrepljen je pismenom dokumentacijom i to samim zapisnikom o ispitivanju okrivljenog u kome je prisustvo branioca konstatovano, a osim toga i dostavnicom potpisanom od strane postavljenog branioca advokata Stanković Dragutina i njegovom troškovniku. Sve ovo predstavlja potpuno jasne dokaze o prisustvu branioca po službenoj dužnosti, čije prisustvo ne bi ni moglo biti dovedeno u sumnju da taj branilac nakon ispitivanja okrivljenog nije umro, a zapisničarka sudije Bajovića počela da iznosi tvrdnje o njegovoj navodnoj odsutnosti.

Navedeni zapisnik o ispitivanju okrivljenog od 24.05.1999. godine pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju sačinjen je u skladu sa odredbama tada važećeg Zakona o krivičnom postupku. Zapisnik koji je sačinjen pred istim istražnim sudijom, ali u prostorijama Okružnog zatvora u Bijelom Polju, takođe je sačinjen u skladu sa odredbama istog Zakona. Naime, u vreme važenja tog Zakona prisustvo branioca prilikom prvog ispitivanja bilo je neophodno za krivična dela za koja je zaprećena smrtna kazna. Pošto je okrivljenom Cvjetan Saši prvobitnim zahtevom za sprovođenje istrage stavljeno na teret izvršenje krivičnog dela ubistva iz člana 47 stav 2 KZ RS, za koje je po tada važećem Krivičnom zakonu Republike Srbije bila predviđena smrtna kazna, to je prisustvo branioca bilo obavezno i zbog toga je okrivljenom postavljen branilac po službenoj dužnosti advokat Dragutin Stanković. Naknadno izmenjenim Zahtevom za sprovođenje istrage okrivljenom Cvjetan Saši stavljeno je na teret izvršenje krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ, za koje nije bila predviđena smrtna kazna. Stoga, po tada važećem Zakonu o krivičnom postupku za ovo krivično delo, povodom koga je okrivljeni Cvjetan Saša ispitivan u prostorijama Okružnog zatvora u Bijelom Polju, prisustvo branioca nije bilo obavezno. Taj zapisnik od 18.07.2001. godine, s obzirom da se

radi o istom događaju koji je predmet Zahteva za sprovođenje istrage, što se tiče ličnih podataka okrivljenog, poziva se na lične podatke koje je okrivljeni prilikom prvog ispitivanja od strane istog istražnog sudije već dao. Stoga je sud našao da su oba ova zapisnika sačinjena u skladu sa Zakonom i odbio je predlog branilaca okrivljenog da se ovi zapisnici izdvoje iz spisa. Ovo rešenje predstavlja jedno od rešenja u rukovođenju glavnim pretresom i protiv njega nije dozvoljena posebna žalba.

Što se tiče same sadržine priznanja okrivljenog iznetog na zapisniku o saslušanju okrivljenog pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju od 24.05.1999. godine, priznanje okrivljenog je suštinski saglasno sa iskazima očevidaca događaja. Okrivljeni je opisao događaj u vezi sa oštećenim Kastrati Redžepom, a i kasnije je u svojoj odbrani opisao i detaljnije ovaj događaj. Osim toga, okrivljeni je i tada priznao da je iz jedne kuće oduzeo pištolj, a pri ovome je kasnije u svojoj odbrani takođe ostao. Prilikom istog saslušanja okrivljeni je priznao da je i on zajedno sa licem sa nadimkom Gulja, kao i mladićem koji je prethodno pretresao civile i još šest do sedam ljudi pucao u grupu civila koji su se nalazili u dvorištu u blizini dvorišta iz koga je grupa civila sa svedokom Kastrati Redžepom prethodno izašla. Karakteristično je da se opis mesta gde se ovo dogodilo podudara sa iskazom svedoka Kastrati Redžepa, a hronološki tok događaja i ono što se unutra – u dvorištu porodice Gaši dešavalo poklapa se i sa iskazima oštećenih – preživele dece iz porodice Bogujevci i iskazom svedoka Stoparić Gorana. U svojoj odbrani na ovom mestu okrivljeni opisuje lice koje je pretresalo grupu civila – kao lice niskog rasta i najmlađeg iz grupe prisutnih, što odgovara opisu koji je dao Fatos Bogujevci i svedok Stoparić Goran, a odnosi se na svedoka Šolaja Miodraga zvanog „Zicko“. Detaljno je okrivljeni opisao i to kako je jedan od prisutnih izdvojio ženu plave kose, gurnuo je prema zidu i odveo je stazom prema kući, a zatim pucao u nju, te je žena pala na betonsku stazu. Nakon toga su, kako je okrivljeni naveo, on i Gulja, mladić koji je pretresao i još šest-sedam ljudi pucali u grupu civila. Kako je naveo okrivljeni, svi postrojeni su pogođeni i popadali jedan preko drugog na gomilu, a oni koji su pucali su se povukli na ulicu. Svi ovi detalji u potpunosti odgovaraju opisu događaja koji su dali oštećeni – deca iz porodice Bogujevci i svedok Stoparić, a uostalom i fotodokumentaciji iz koje se vidi položaj leša Šefkate Bogujevci, majke oštećenih Fatos, Lirie²⁴⁷ i Jehone Bogujevci – žene

²⁴⁷ Lirie Bogujevci.

plave kose kako je okrivljeni naziva, i ostalih leševa u dvorištu. Očigledno je da je ovaj opis događaja, kako ga je izneo okrivljeni prilikom prvog saslušanja u prethodnom postupku mogao da iznese samo onaj koji je zaista bio tamo i u događaju učestvovao. Dalji opis događaja – izlazak pripadnika „Škorpiona” iz dvorišta, postrojavanje, dolazak i ponašanje pripadnika SAJ-a koji su prvi došli na lice mesta, odgovara iskazima svedoka – pripadnika SAJ-a, pa je jasno da i taj deo odbrane okrivljenog odgovara istini kao i ostali delovi odbrane sa zapisnika od 24.05.1999. godine. Objašnjavajući svoj postupak okrivljeni je naveo da se svako naređenje mora izvršiti, a da je na licu mesta bio Guljo i da su oni postupali po njegovom naređenju. U žalbama na rešenje o određivanju pritvora i o sprovođenju istrage, okrivljeni je ponovio tvrdnje da je postupao po naređenju. Ovakvi navodi žalbe govore u prilog njegovom priznanju da je pucao, jer je kao objašnjenje za ovaj postupak naveo da je postupao po naređenju.

Prilikom sledećeg saslušanja od strane istražnog sudije, okrivljeni je opisao događaj u vezi sa oštećenim Kastrati Redžepom i članovima njegove porodice i sa oduzimanjem pištolja, ali je izmenio svoju odbranu u odnosu na ubijanje civila – žena i dece. Navodeći da je on došao u to dvorište naknadno, kada su civili već bili ubijeni, okrivljeni je naveo i to da je kasnije u Prolom Banji čuo da je Guljo rekao i naredio da se civili postroje i ubiju. Na kraju zapisnika, okrivljeni je naveo da nije bilo nikakvih pretnji kada je davao izjavu kod istražnog sudije. I ovakav iskaz kao i izvedeni dokazi opovrgli su tvrdnje okrivljenog da su njemu pretili inspektori MUP-a koji su ga saslušali, a zatim navodno i prisustvovali saslušanju koje je izvršio istražni sudija. Da nije bilo nikakvog maltretiranja okrivljenog utvrđeno je i iz iskaza svedoka Oparnica Miloša i Klikovac Dušana koji su saslušani kao svedoci. Sud je u potpunosti poverovao njihovim iskazima iz kojih je utvrđeno da nikakvi nedozvoljeni postupci nisu preduzimani prilikom saslušanja okrivljenog, a da oni nisu ni prisustvovali saslušanju okrivljenog od istražnog sudije. Pojedine nesaglasnosti u iskazima ovih svedoka sasvim su logične jer je od događaja prošlo gotovo pet godina, a ovi svedoci su tada prvi i jedini put radili zajedno, tako da im je u odnosu na različite detalje i sećanje različito. Međutim, izjava okrivljenog koja je data ovim inspektorima SUP-a je u toku postupka izdvojena, tako da ista i nije predmet ocene u krivičnom postupku.

Kako je, prema tome, utvrđeno da je okrivljeni pred istražnim sudijom dana 24.05.1999. godine saslušan u prisustvu advokata Dragutina Stankovića, bez prisustva drugih lica i bez primene ikakvih nedozvoljenih sredstava, a sama sadržina odbrane okrivljenog odgovara izvedenim dokazima, to je sud ovu odbranu prihvatio kao istinitu. Kasnije izmene odbrane očigledno su sračunate na izbegavanje krivične odgovornosti, kako svoje tako i u odnosu na druga lica koje je okrivljeni prvobitno u svom iskazu pomenuo, pa te izmene sud nije prihvatio kao istinite.

Sud nije prihvatio tezu odbrane da nije dokazano da je okrivljeni Cvjetan Saša pucao u civile. Iz izvedenih dokaza nesumnjivo je utvrđeno da je okrivljeni zajedno i istovremeno sa drugim licima pucao u grupu civila – žena i dece u dvorištu porodice Gaši, a i sam okrivljeni je ovo priznao prilikom saslušanja kod istražnog sudije Okružnog suda u Prokuplju na dan 24.05.1999. godine. Iz izvedenih dokaza na glavnom pretresu utvrđen je tačan broj i identitet lica koja su tom prilikom lišena života kao i onih koji su preživeli. Odbrana okrivljenog osporila je i pravilnost primene Međunarodnih konvencija i pravnu kvalifikaciju krivičnog dela. Sud je našao da bez obzira na prirodu organizacije OVK i način borbe, sukobi između pripadnika OVK i oružanih snaga policije i vojske SRJ po opšte prihvaćenim karakteristikama predstavljaju oružani sukob nemedunarodnog karaktera. Činjenica da se ne radi o vojnoj organizaciji pod kontrolom države na koju se ukazuje u odbrani okrivljenog upravo opredeljuje sukob organizovane oružane vojne formacije OVK sa regularnim snagama vojske i policije SRJ je kao unutrašnji oružani sukob, zbog čega je krivično delo koje stoji u vezi sa oružanim sukobom a predstavlja i povredu Međunarodnih konvencija, moralo biti kvalifikovano kao krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ.

Odlučne činjenice u ovom krivičnom postupku, koje se odnose na ubistvo žena i dece i narušavanje telesnog integriteta dece iz iste grupe, utvrđene su na osnovu pismene dokumentacije u spisima, iskaza svedoka i priznanja okrivljenog. Činjenica smrti nesumnjivo je utvrđena na osnovu iskaza svedoka – očevidaca – preživele dece koja su saslušana na glavnom pretresu, iskaza lekara SAJ-a Dragana Markovića koji je zajedno sa drugim pripadnicima SAJ-a došao na lice mesta i odmah utvrđivao ko je pokazivao znake života od ljudi na koje je pucano, a ko nije i odmah ukazivao pomoć deci koja su davala znake života. Identitet lica utvrđen je na osnovu iskaza sve-

doka – oštećenih. Vrsta oružja iz koga je pucano utvrđena je na osnovu čaura pronađenih na licu mesta i na osnovu veštačenja. Veći broj prisutnih pripadnika SAJ-a i OUP-a Podujevo znali su da su u civile pucali pripadnici Jedinice „Škorpioni” i ova činjenica je utvrđena na osnovu njihovih iskaza. Činjenica da je okrivljeni Cvjetan Saša jedan od pripadnika „Škorpiona” koji je u grupu žena i dece pucao utvrđena je na osnovu iskaza oštećenih – preživele dece koji su okrivljenog prepoznali kao jednog od lica koje je bilo prisutno u dvorištu u trenutku kada se pucalo. Ova činjenica utvrđena je i na osnovu iskaza svedoka Stoparić Gorana i na osnovu priznanja okrivljenog datog pred istražnim sudijom 24.05.1999. godine.

Kako su odlučne činjenice analizom izvedenih dokaza nedvosmisleno utvrđene, a kako okrivljeni u ponovljenom postupku nakon ukidanja prvostepene presude nije izmenio ranije iznetu odbranu na glavnom pretresu, niti dao bilo koji novi podatak koji bi trebalo proveriti ili novu činjenicu koju bi trebalo utvrditi, to je sud našao da nije osnovan predlog odbrane za saslušanje svedoka Milićević Stevana, Janković Nedeljka, Strvački Jovana, Plavšić Marka, Lukić Zlatka i Milinović Predraga, koji su po navodima odbrane takođe pripadnici Jedinice „Škorpioni”. Većina ovih svedoka ne nalaze se na spisku pripadnika Jedinice „Škorpioni” koji je sudu dostavljen od strane MUP-a Republike Srbije – UBPOK-a, a osim toga predlaganje ovih svedoka bez navođenja njihovih bližih podataka kao i novih činjenica koje bi trebalo utvrditi, po oceni suda predstavlja nepotrebno odugovlačenje krivičnog postupka.

Sud je odbio i predloge za saslušanje svedoka Kovačević Nebojše, Nedeljković Ivice i Mitrović Igora, koji su potpisani na Dnevnom izveštaju dostavljenom sudu od Uprave Okružnog zatvora u Prokuplju. Naime, iz ovog izveštaja očigledno je da radnici Uprave Okružnog zatvora osim sudije Mijata Bajovića koji je u Zatvoru ispitivao okrivljene Cvjetan Sašu i Demirović Dejana, nisu evidentirali prisustvo drugih lica u zatvoru, mada je u postupku sa sigurnošću utvrđeno i ostalo nesporno da su pored istražnog sudije u Zatvor došli i njegova zapisničarka i advokat Živorad Šubaranović. Stoga je prihvatljiva tvrdnja istražnog sudije, i advokata Šubaranovića da oni nisu bili legitimisani prilikom ulaska u Zatvor, jer su ih službena lica u Zatvoru očigledno poznavala, znala za razlog njihovog dolaska i smatrala da posebno legitimisanje i evidentiranje nije potrebno. Stoga saslušanje službenih lica na okolnosti prisustva određenih osoba u Okružnom zatvoru

nakon šest godina ne bi sa sigurnošću dovelo do utvrđivanja činjenica drugačijih od onih koje su već utvrđene.

Sud je u dokaznom postupku saslušao između ostalog i svedoke Medić Slobodana, koji je bio komandant Jedinice „Škorpioni“, Medić Dragana, Borojević Dragana i Manojlović Srđana. Svedok Medić Slobodan je naveo da je u trenutku kada se začula pucnjava bio na sastanku u Komandi mesta, kada je došao kurir koji ga je pozvao jer komandant SAJ-a Simović Zoran, zvani „Tutinac“, navodno ima neki problem. Tada je video da iznose neke ljude iz dvorišta, a „Tutinac“ mu je rekao da povuče svoju jedinicu ne obrazlažući zbog čega. Ovaj svedok nije mogao da se izjasni o učešću bilo koga iz jedinice „Škorpioni“ u pucanju na civile. Na glavnom pretresu je on izrazio stav da niko od „Škorpiona“ to nije mogao učiniti jer su oni došli u Podujevo pre kratkog vremena, a da on misli da su se ubistva dogodila ranije, pre nego što je jedinica „Škorpioni“ uopšte došla u Podujevo.

Svedok Medić Dragan čiji je nadimak „Guljo“ takođe je naveo da ne zna ko je pucao u civile i da je samo video da neki policajci iznose civile iz jednog dvorišta. Osim ovoga naveo je da na licu mesta nije video ni okrivljenog Cvjetan Sašu ni Demirović Dejana. Na glavnom pretresu ovaj svedok je dodao i detalj koji ranije nije spominjao – da mu je navodno pozlilo ispred mesta gde je bila pucnjava i da su ga drugovi odveli u autobus. Na ovaj detalj prvi je ukazao njegov drug svedok Đukić Željko zvani „Brka“. I on je čuo pucnjavu koja je bila jaka, a zatim video policajce iz SAJ-a kako iznose neke leševe i ranjenu decu iz jednog dvorišta. Ove svedoke pod nadimcima „Guljo“ i „Brko“ spomenuo je okrivljeni Cvjetan Saša prilikom iznošenja priznanja, kao lica koja su takođe bila u dvorištu, a lice sa nadimkom „Gulja“ je čak opisao kao čoveka koji je ljutito i uzbuđeno rekao da se sva lica iz dvorišta priteraju uza zid i pobiju. Prilikom saslušanja na glavnom pretresu ovi svedoci ostavili su utisak ljudi koji ne govore istinu, a s obzirom da su i upozoreni da nisu dužni da odgovaraju na pitanja u koliko bi time sebe izložili krivičnom gonjenju, logično je da nisu želeli da opišu svoje učešće u ovome događaju i da su pokušali da anuliraju krivičnu odgovornost svoju i svojih drugova – pripadnika iste jedinice „Škorpioni“. Ovi svedoci su i menjali svoje iskaze na glavnom pretresu, u odnosu na ono što su govorili u istrazi, pa sud nije mogao da im veruje ni u pogledu onih činjenica koje su kao svedoci dužni da iznesu. Na isti način ocenjen je i iskaz svedoka Borojević Dragana, i on, kao i svedok Tomić Milovan, tvrde

da ne znaju ništa o predmetnom događaju osim što su dok su bili u Podujevu čuli pucnjavu, videli sanitetska vozila i videli kako neke civile uvode u ta vozila. Svi ovi svedoci, pored tvrdnje da nisu znali ko je pucao u civile, tvrde da nisu znali ni zbog čega je njihova Jedinica vraćena u Prolom Banju. Ovakve tvrdnje su očigledno date radi izbegavanja odgovora na pitanja koja su od ključnog značaja, a za koja je nemoguće da ih svedoci nisu znali. Razlog zbog koga su pripadnici jedinice „Škorpioni” vraćeni iz Podujeva za Prolom Banju je upravo to što su njihovi pripadnici pucali u civile. Iz istog razloga je Komandant ove jedinice Medić Slobodan postrojio jedinicu ispred mesta događaja, vikao na njih, naredio da se vrate u autobuse, a zatim, postupajući po naredbi komandanta SAJ-a jedinicu vratio u Prolom Banju, te nazad u Šid i Novi Sad. Sve ovo utvrđeno je iz iskaza prisutnih svedoka koje je sud prihvatio, a iz iskaza svedoka Stoparića nesumnjivo je utvrđeno da se u toku povratka autobusima za Prolom Banju i boravka u Prolom Banji, među pripadnicima jedinice nije pričalo ni o čemu drugom sem o događaju zbog koga su i vraćeni – a to je ubistvo civila u Podujevu. Sasvim je logično da su pripadnici ove jedinice samo o tome i pričali, jer je za one koji nisu učestvovali u predmetnom događaju povratak bio sasvim iznenadna i neobična situacija. Razlog što navedeni svedoci govore neistinu je očigledno pokušaj da sebe i druge iz jedinice zaštite od krivičnog gonjenja. Stoga sud nije prihvatio njihove iskaze.

U toku postupka saslušan je i svedok Manojlović Srđan, pripadnik jedinice „Škorpioni” koji je bio zadužen za prijem i podelu oružja pripadnicima ove jedinice. Više puta u toku saslušanja ovaj svedok naveo je da je svaki od pripadnika jedinice „Škorpioni” bio zadužen automatskom puškom kalibra 7,62 mm, tipa M-70 i borbenim kompletom u koji je spadalo pet okvira sa po 30 metaka što bi činilo ukupno 150 metaka. Nijedan od pripadnika jedinice nije zadužio oružje po broju već im je oružje on lično predavao bez ikakve evidencije, a razduživali su se tako što su po povratku u Beograd stavljali puške direktno u kamion. Ni tom prilikom se nije vršilo razduživanje ni prebrojavanje ni pušaka ni municije. Oružje i municiju dobili su od MUP-a Republike Srbije. Ovaj iskaz potkrepljen je i sadržinom dopisa MUP-a Republike Srbije od 17.05.2005 godine. S obzirom da nije vršena nikakva evidencija zaduživanja oružja pripadnika jedinice „Škorpioni”, to je jasno da se nije mogla izvršiti ni identifikacija pušaka iz kojih je pucano, niti identifikacija pušaka koje su imali pripadnici jedinice „Škorpioni”, ni uporediti te puške sa čaurama koje su pronađene na licu mesta. Ovom delu iskaza

svedoka Manojlović Srđana sud je poverovao, jer je isti potkrepljen iskazima svih ostalih svedoka, pa i samog okrivljenog koji je takođe naveo da posebnog zaduživanja pušaka po brojevima nije bilo. Svedok Manojlović Srđan drugih bitnih saznanja, kako kaže, nije imao, a obzirom da se radi o pripadniku iste jedinice, očigledno je da ni on nije hteo da iznese druge podatke, iz istih razloga kao i ostali pripadnici ove Jedinice koji su saslušani kao svedoci.

Prilikom odlučivanja o krivičnoj sankciji prema okrivljenom Cvjetan Saši sud je imao u vidu zakon koji je važio u vreme izvršenja krivičnog dela, a koji je kao najtežu kaznu za krivično delo ratnog zločina predviđao kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Odlučujući se za ovu kaznu sud je imao u vidu okolnosti i način izvršenja krivičnog dela kao i izuzetnu težinu štetnih posledica.

Sud je cenio nalaz i mišljenje Komisije sudskih veštaka i iskaz sudskog veštaka dr Branka Mandića, psihijatra koji je objasnio stav Komisije veštaka da su sposobnosti shvatanja značaja dela i mogućnosti upravljanja postupcima u vreme izvršenja krivičnih dela kod okrivljenog bile smanjene, ali ne bitno. Po mišljenju veštaka okrivljeni se prezentuje kao uravnotežena ličnost čije su intelektualne sposobnosti u granicama visokog proseka. Na emocionalnom planu karakterišu ga impulsivnost i rigidnost. Međutim, kao integrisana ličnost, on ova obeležja ličnosti uspeva da drži pod kontrolom. Osnovni mehanizmi odbrane su racionalizacija, povišena aktivnost i sublimacija. Učešće u ratnim zbivanjima kod ispitanika nije ostavilo posledicu u njegovom psihološkom funkcionisanju u smislu postojanja posttraumatskog stresnog poremećaja. Okrivljeni u prvi plan postavlja osećanja odgovornosti, poštovanja autoriteta, poslušnosti i disciplinovanosti. Ovo je svakako posledica odrastanja u patrijarhalnoj porodici s jedne strane, a sa druge strane je to i rezultat izbora profesije za koju se u ranoj mladosti opredelio. Prilikom analize duševnog stanja okrivljenog u vreme krivičnog dela koje mu je stavljeno na teret sudski veštaci imali su u vidu i vremenski kontekst u kome su se događaji odigrali. Po mišljenju veštaka, učešće u ratnim zbivanjima, generalno, kod svih osoba dovodi do osećanja neizvesnosti, nesigurnosti, iščekivanja kao i bojazni za vlastitu socijalnu i vitalnu egzistenciju, a to se svakako odnosi i na ličnost okrivljenog i njegovo psihološko funkcionisanje u ratnim zbivanjima. Sve napred navedeno kod njega generiše stanje kontinuirane emocionalne napetosti i istovremeno mu snižava

prag tolerancije na frustracije. To ukazuje na mogućnost neodmerenog i nepromišljenog reagovanja u određenim provokativnim situacijama. Kada se sve navedeno o ličnosti ispitanika, njegovom životnom iskustvu stavi u kontekst krivičnog dela koje mu se stavlja na teret, po nalaženju veštaka sposobnosti shvatanja značaja dela i mogućnosti upravljanja postupcima bile su smanjene, ali ne i bitno. Ovaj stav sud je u potpunosti prihvatio, a veštak ga je objasnio i na glavnom pretresu.

Međutim, s druge strane, sud je imao u vidu činjenicu da je okrivljeni u vreme izvršenja krivičnih dela već bio iskusan vojnik, tako da dolazak na teren gde se vode oružani sukobi za njega nije predstavljao posebno iznenađenje. Ono što je naročito važno je to da niko od oštećenih svojim ponašanjem nije doprineo pojačanju emocionalne napetosti ili eventualnom stresu kod okrivljenog. Situacija je, naime, bila takva, da su u samom gradu Podujevu očigledno ostali civili i to žene, deca i starci. Po dolasku jedinice „Škorpioni“, ovi ljudi koji su napuštali svoje kuće nisu pružali nikakav otpor već su formirali kolone koje su odlazile iz Podujeva. O tome su govorili i oštećeni, kao i pripadnici SAJ-a koji su toga dana takođe bili prisutni u Podujevu. Osim toga, prilikom udaljavanja civila iz njihovih kuća okrivljeni je bio naoružan, kao i svi ostali pripadnici njegove jedinice, i nijednog trenutka neko od njih nije sam ušao u kuću ili u dvorište. Naprotiv oni su ulazili u grupama i svojim ponašanjem očigledno unosili strah među civile. Ulazeći u dvorište gde se nalazila porodica Bogujevci okrivljeni je već video grupu žena i dece koji su se tada nalazili na ulici, pa je upravo zajedno sa njima ušao u dvorište. Stoga, s obzirom da se radilo o ženama koje su u strahu napuštale svoje kuće, prethodno pretresane, sa svojom decom koju su pokušavale da zaštite, njihovo ponašanje nije ni na koji način moglo izazvati osećaj ugroženosti kod okrivljenog. Činjenica da su i druga lica pucala u grupu civila istovremeno kada i okrivljeni ne umanjuje njegovu krivičnu odgovornost. Naprotiv, ova činjenica ukazuje na izrazito povećani stepen opasnosti izvršilaca ideje da grupa potpuno bespomoćnih osoba bude postrojena uza zid i lišena života od strane nekoliko naoružanih ljudi koji iz blizine u tu grupu pucaju i to iz automatskog naoružanja. Konačno sam čin pucanja na navedeni način u grupu koju čine dvanaestoro dece i sedam žena je u toj meri neopravdan, a posledice ubistva čitavih porodica toliko teške, da zaslužuju samo najtežu kaznu. Nikakvih olakšavajućih okolnosti na strani okrivljenog, koji je do sada i osuđivan, nije bilo. Stoga je sud za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav

1 KZ SRJ okrivljenog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina. U ovu kaznu okrivljenom je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 21.05.1999. godine do 16.06.1999. godine i od 15.11.2001. godine do pravnosnažnosti presude.

Okrivljeni je oslobođen obaveze plaćanja paušala i troškova krivičnog postupka s obzirom na činjenicu da on lično nema nikakvih sredstava, te nije ni u mogućnosti da plati troškove krivičnog postupka i paušal sudu, koji zbog toga padaju na teret budžeta.

Oštećeni su upućeni na parnicu radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva, s obzirom da sud nije imao dovoljno podataka da u ovom krivičnom postupku odlučuje o imovinsko-pravnim zahtevima oštećenih.

Kako je zamenik javnog tužioca u toku glavnog pretresa odustala od krivičnog gonjenja za krivično delo neovlašćenog držanja vatrenog oružja i municije iz čl. 33 st. 1. Zakona o oružju i municiji Republike Srbije, zbog nastupanja apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja, to je sud, na osnovu čl. 354 st. 1 ZKP, za ovo krivično delo prema okrivljenom Cvjetan Saši odbio optužbu.

Zapisničar
Slobodanka Nedeljković

Predsednik veća – sudija
Biljana Sinanović

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Vrhovnom sudu Srbije u roku od 15 dana po prijemu pismenog opravka presude a preko ovog suda.

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragomira Milojevića, predsednika veća, Predraga Gligorijevića, Miroslava Cvetkovića, Dragana Jocića i Zorana Tatalovića, članova veća, i savetnika Dragane Jevrić, kao zapisničara, u krivičnom predmetu optuženog Saše Cvjetana, zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije i dr., odlučujući o žalbama optuženog Saše Cvjetana i njegovih branilaca advokata Đorđa Mamule, Đorđa Kalanja, Ilije Radulovića i Gorana Rodića, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Beogradu K. 1823/04 od 17.06.2005. godine, posle sednice veća održane u smislu člana 375. ZKP, u prisustvu optuženog i branilaca, dana 22.12.2005. godine, doneo je

PRESUDU

ODBIJAJU SE kao neosnovane žalbe opt. Cvjetan Saše i njegovih branilaca, a presuda Okružnog suda u Beogradu K. 1823/04 od 17.06.2005. godine, POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Pobijanom presudom optuženi Saša Cvjetan oglašen je krivim zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 21.05.1999. do 16.06.1999. godine i od 15.11.2001. godine do pravnosnažnosti presude. Optuženi je oslobođen plaćanja troškova krivičnog postupka i paušala, a oštećeni su radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva upućeni na parnicu.

Istom presudom, na osnovu člana 354. stav 1. ZKP prema opt. Saši Cvjetanu odbijena je optužba za krivično delo neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz člana 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji.

Protiv te presude žalbe su izjavili:

– branilac optuženog adv. Đorđe Mamula zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona sa predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, kao i da zajedno sa optuženim bude obavešten o sednici drugostepenog veća;

– branilac optuženog adv. Đorđe Kalanj zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, kao i da zajedno sa optuženim bude obavešten o sednici drugostepenog veća;

– branilac optuženog adv. Ilija Radulović zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i vrati na ponovno suđenje, kao i da zajedno sa optuženim bude obavešten o sednici drugostepenog veća;

– branilac optuženog adv. Goran Rodić zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se pobijana presuda ukine i vrati na ponovno suđenje, kao i da zajedno sa optuženim bude obavešten o sednici drugostepenog veća;

– optuženi Saša Cvjetan pobijajući je kao nepravilnu i nezakonitu sa predlogom da se pobijana presuda ukine, kao i da bude obavešten o sednici drugostepenog veća.

Republički javni tužilac u podnesku Ktž. broj 2050/05 od 20.10.2005. godine predložio je da se žalbe optuženog i njegovih branilaca odbiju kao neosnovane, a prvostepena presuda potvrdi.

Vrhovni sud je održao sednicu veća u smislu člana 375. ZKP u prisustvu opt. Saše Cvjetana i branilaca advokata Đorđa Kalanja, Ilije Radulovića i Gorana Rodića i u odsustvu uredno obaveštenog zamenika Republičkog javnog tužioca i branioca adv. Đorđa Mamule koji nije uredno obavešten, na kojoj

je ispitao prvostepenu presudu, razmotrio ostale spise predmeta i po oceni žalbenih navoda našao:

Pobijana presuda ne sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka niti povrede krivičnog zakona na koje drugostepeni sud, u smislu člana 380. stav 1. tačka 1. i 2. ZKP, uvek pazi po službenoj dužnosti, pa ni bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje žalbe ukazuju.

Pre svega, sve žalbe pobijaju prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 10. ZKP i s tim u vezi navode da se presuda zasniva na dokazu na kome se prema odredbama Zakonika o krivičnom postupku ne može zasnivati – na zapisniku o saslušanju optuženog pred istražnim sudijom 24.05.1999. godine, jer okrivljeni Saša Cvjetan prethodno nije upozoren da nije dužan da iznese svoju odbranu niti da odgovara na postavljena pitanja niti je upozoren da sve što izjavi može biti upotrebljeno protiv njega kao dokaz, u smislu člana 13. stav 3. ZKP, ispitivanju nije prisustvovao branilac iako je u zapisniku navedeno da je bio prisutan adv. Dragutin Stanković, što predstavlja falsifikat. Pored navedenog, pomenuti zapisnik o saslušanju pred istražnim sudijom ne može biti dokaz u krivičnom postupku jer je odbrana Saše Cvjetana iznuđena primenom fizičke sile i zastrašivanjem od inspektora policije Miloša Oparnice i Duška Klikovca u informativnom razgovoru, na šta je ukazao istražnom sudiji prilikom saslušanja u Okružnom zatvoru u Bjelom Polju, kada takođe nije bio prisutan branilac.

Iznete žalbene navode Vrhovni sud ocenjuje neosnovanim, jer je prvostepeni sud u ponovljenom postupku, radi otklanjanja nedostataka na koje je ukazano u rešenju Vrhovnog suda Srbije kojim je ukinuta prethodna presuda, izveo dokaze saslušanjem svedoka Miroslava Nikolića, Aleksandra Đorđevića, Živorada Šubaranovića, Radice Marinković i Mijata Bajovića i pribavio izveštaj od uprave Okružnog zatvora u Prokuplju i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, a zatim ocenom navedenih dokaza pravilno zaključio da nema osnova za tvrdnju da zapisnik o saslušanju tada okr. Saše Cvjetana pred istražnim sudijom Mijatom Bajovićem ne može biti korišćen kao dokaz u krivičnom postupku.

Istražni sudija Mijat Bajović potvrdio je istinitost sadržine zapisnika o saslušanju okrivljenog koji je on diktirao, u prisustvu branioca adv. Dragu-

tina Stankovića, i s tim u vezi detaljno objasnio kakve je probleme imao da u teškim uslovima ratnog stanja obezbedi prisustvo branioca, zatim da je lično išao da traži branioca i pronašao advokata Dragutina Stankovića sa kojim je zajedno otišao u prostorije Okružnog zatvora u Prokuplju, da je ovaj branilac bio prisutan ispitivanju okrivljenog kako je i konstatovano u zapisniku, a da ispitivanju nisu prisustvovali inspektori SUP-a. Iskaz sudije Mijata Bajovića u tom delu saglasan je iskazima inspektora MUP-a Miloša Oparnice i Duška Klikovca, koji su kategorično potvrdili da su nakon sačinjavanja krivične prijave napustili Prokuplje i nisu prisustvovali saslušanju okrivljenog pa je neosnovan žalbeni navod da je iskaz okrivljenog pred istražnim sudijom iznuđen primenom fizičke sile od strane pomenutih inspektora.

Tvrđnja istražnog sudije o prisustvu branioca adv. Dragutina Stankovića potkrepljena je činjenicom da je pomenuti advokat istoga dana kada je obavljeno ispitivanje okrivljenog potpisao dostavnicu o uručanju rešenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora od 24.05.1999. godine, pri čemu je potpis na dostavnici isti kao i na troškovniku koji je dostavio sudu i po kome su mu isplaćeni troškovi službene odbrane okr. Saše Cvjetana.

Iz pribavljenog izveštaja Okružnog zatvora u Prokuplju od 22.04.2005. godine o tome da li je evidentiran ulazak adv. Dragutina Stankovića na dan ispitivanja okr. Saše Cvjetana utvrđeno je da je u knjizi dežurstva za 24.05.1999. godine konstatovano da je „istražni sudija Mijat Bajović u kancelariji nadzornika saslušao pritvorenike Sašu Cvjetana i Dejana Demirovića“, a da prisustvo ostalih lica nije konstatovano. Nesumnjivo da se navedena konstatacija Okružnog zatvora u Prokuplju odnosi isključivo na evidentiranje kretanja pritvorenika, što je suštinska obaveza evidencije koju vode Okružni zatvori. Tačno je da nije evidentiran dolazak branioca optuženog adv. Dragutina Stankovića, ali nije evidentiran ni ulazak adv. Šubaranović Živorada, branioca opt. Dejana Demirovića čije prisustvo ispitivanju opt. Demirovića (obavljenog istoga dana i u istoj prostoriji), niti njegov iskaz u svojstvu svedoka žalbe osporavaju. Nije evidentiran ni ulazak Radice Marinković, zapisničara – daktilografa, koja je kucala zapisnik o saslušanju opt. Cvjetan Saše, a branioci u žalbama upravo njen iskaz, saslušane kao svedoka, apostrofiraju. Zbog toga izveštaj Okružnog zatvora u Prokuplju, onako kako glasi ne dovodi u sumnju prisustvo branioca

opt. Cvjetan Saše adv. Dragutina Stankovića, njegovom ispitivanju pred istražnim sudijom u Prokuplju.

Na stranama 44 stav dva i tri, strani 45 i 46 prvi i drugi stav prvostepeni sud je detaljno izneo sadržinu iskaza svedoka koji su se izjašnjavali o tome da li je branilac bio prisutan prilikom ispitivanja okr. Saše Cvjetana i dao detaljnu ocenu istih, posebno ocenu verodostojnosti protivrečnih iskaza kao i razloge iz kojih je poklonio veru iskazu svedoka Mijata Bajovića, koje razloge i Vrhovni sud u svemu prihvata, a suprotne navode žalbi, koje se odnose na taj deo prvostepene presude, ocenjuje kao neosnovane.

Osim navedenog, zapisnici o ispitivanju okrivljenog pred istražnim sudijom od 24.05.1999. godine kao i pred istražnim sudijom u prostorijama Okružnog zatvora u Bijelom Polju u pogledu pouke okrivljenog o svim pravima u postupku sačinjeni su u svemu u skladu sa odredbama tada važećeg Zakona o krivičnom postupku, pa su žalbe i u tom delu neosnovane, jer se ocena da li su dokazi pribavljeni u skladu sa zakonom mora zasnovati na procesnom zakonu (konkretno Zakonu o krivičnom postupku) koji je važio u vreme pribavljanja dokaza.

Prilikom ispitivanja okrivljenog u Bijelom Polju zaista nije bio prisutan branilac, međutim, okrivljenom je izmenjenim zahtevom za sprovođenje istrage umesto krivičnog dela iz člana 47. stav 2. KZ RS za koje je prema tada važećem zakonu bila zaprećena smrtna kazna, što je podrazumevalo obaveznu odbranu, stavljeno na teret izvršenje krivičnog dela iz člana 142. stav 1. KZ SRJ za koje nije bila predviđena smrtna kazna, pa stoga, prema tada važećem Zakonu o krivičnom postupku za to krivično delo povodom koga je ispitivan u Bijelom Polju, prisustvo branioca nije bilo obavezno.

Najzad, neosnovan je i žalbeni navod branioca adv. Đorđa Mamule, da je zapisnik o ispitivanju pred istražnim sudijom trebalo izdvojiti i zbog toga što okrivljenom nije omogućeno da sam izabere svoga branioca koje pravo mu je inače garantovano Ustavom SRJ, Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima, kao i ratifikovanim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava. Ovo, stoga, što ispitivanjem okrivljenog u prisustvu branioca po službenoj dužnosti a ne izabranog branioca, nije povređeno njegovo pravo na odbranu, s obzirom da je imao stručnu odbranu branioca adv. Dragutina Stankovića koga je sud uspeo da obezbedi

na način kako je to opisao istražni sudija, a o čemu je već bilo reči. Osim toga, radilo se o ratnom stanju, kada je Ustavom i zakonom predviđeno ograničenje određenih sloboda i prava građana u koje spada i postavljanje branioca po službenoj dužnosti umesto izabranog branioca. Ograničenje ovih prava u skladu je sa odredbom člana 11. i 12. stav 2. Ustava Republike Srbije, članom 6 Povelje o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama kojima je predviđeno da su po zvaničnom proglašenju ratnog ili vanrednog stanja dozvoljene mere odstupanja od ljudskih i manjinskih prava u obimu u kome je to nužno u datoj situaciji, a u skladu sa Ustavom i Zakonom. Primena ovih ograničenja, suprotno izjavljenoj žalbi, nije u suprotnosti ni sa međunarodnim aktima ratifikovanim od strane državne zajednice Srbija i Crna Gora i to posebno odredbama člana 4. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i člana 15. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Oba ova međunarodna dokumenta dopuštaju odstupanje od, u njima predviđenih obaveza, u slučaju rata ili druge javne opasnosti koja ugrozi opstanak nacije, osim odstupanja od obaveza koje se odnose na pravo na život, zabranu mučenja, zabranu ropstva i kažnjavanje samo na osnovu zakona. Stoga iskaz okrivljenog dat u prisustvu branioca po službenoj dužnosti, a optuženi se nije protivio određivanju adv. Dragutina Stankovića za njegovog branioca, nije pribavljen na nezakonit način i suprotno međunarodnom pravu.

Neosnovano se žalbama prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP i s tim u vezi navodi da je izreka pobijane presude protivrečna razlozima, da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, posebno da nema ni reči o umišljaju, osporava se ocena dokaza od strane prvostepenog suda, posebno kada je reč o iskazima svedoka – maloletnih oštećenih, zatim svedoka Gorana Stoparića i Fatosu Bogujevcija, osporava se balističko veštačenje, zatim način utvrđivanja smrti i povreda lica navedenih u izreci. Na ovaj način, žalbe praktično, obrazlažući navedenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, ujedno daju obrazloženje i za pobijanje prvostepene presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Suprotno iznetim žalbenim navodima izreka pobijane presude je jasna i potpuno opredeljena, u saglasnosti je sa razlozima iznetim u obrazloženju presude, a ti razlozi su dovoljni, potpuni i jasni i u saglasnosti su sa stvarnom sadržinom izvedenih dokaza, pa se neosnovano prvostepena presuda

pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP.

Neosnovani su i žalbeni navodi branioca adv. Đorđa Kalanja da je prvostepeni sud odbijanjem predloga branilaca za saslušanje još pet pripadnika jedinice „Škorpioni“ i još četiri svedoka stražara u Okružnom zatvoru u Prokuplju načinio „školski primer povrede prava odbrane“, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 2. ZKP.

Odbijanjem predloga stranaka da izvede neki dokaz, sud ne čini bitnu povredu odredaba krivičnog postupka jer ni jedna odredba Zakonika o krivičnom postupku, pa ni ona iz člana 17. stav 1. i 18. stav 1. ZKP koja sadrži načelo materijalne istine pri utvrđivanju činjenica, ne obavezuje sud da izvede svaki predloženi dokaz, niti ga ograničava u slobodnoj oceni izvedenih dokaza, čiji je cilj utvrđivanje pune stvarne i prave istine. Zato eventualna greška suda u proceni da li će izvesti neki dokaz predstavlja osnov za žalbu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a ne zbog povrede odredaba krivičnog postupka, ili zbog povrede prava optuženog na odbranu, kako se to pogrešno ističe u žalbi.

U konkretnom slučaju prvostepeni sud je pravilno ocenio da je činjenično stanje izvedenim dokazima u dovoljnoj meri razjašnjeno i da bi saslušanje predloženih svedoka, pored zaista velikog broja već saslušanih svedoka na iste okolnosti vodilo samo nepotrebnom odugovlačenju krivičnog postupka. Odluku o odbijanju predloga branilaca sud je bio dužan da obrazloži, što je i učinio na strani 49, a te razloge citira i branilac optuženog adv. Ilija Radulović na stranama 52 i 53 žalbe. Vrhovni sud smatra nepotrebnim da u ovoj presudi ponavlja te razloge, koje inače prihvata u celosti.

Pravilnom ocenom odbrane optuženog i svih dokaza provedenih tokom postupka pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je optuženi Saša Cvjetan u vreme, na mestu i na način opisan u izreci pobijane presude, kršeći pravila međunarodnog prava za vreme oružanog sukoba prema civilnom stanovništvu albanske nacionalnosti nečovečno postupao, učestvovao u povređivanju telesnog integriteta dece i ubistvu žena i dece, pa je na opisan način sa umišljajem učestvovao u lišenju života 14 lica i povređivanju telesnog integriteta petoro dece čija su imena označena u izreci pobijane presude.

Ovakvo činjenično stanje utvrđeno je pre svega na osnovu odbrane opt. Saše Cvjetana prilikom prvog saslušanja kod istražnog sudije 24.05.1999. godine, kada je priznao odlučne činjenice vezane za izvršenje predmetnog krivičnog dela, a njegovo priznanje je suštinski saglasno sa iskazima svedoka očevidaca događaja. Prilikom prvog saslušanja optuženi je detaljno opisao događaj u vezi sa oštećenim Kastrati Redžepom, priznao je da je iz jedne kuće oduzeo pištolj, da je zajedno sa „Guljom“, mladićem koji je prethodno pretresao civile i sa još šest do sedam ljudi pucao u grupu civila, a opis mesta gde se to dogodilo podudara se sa iskazom svedoka Kastrati Redžepa, sadržinom zapisnika o uviđaju istražnog sudije, sa fotodokumentacijom, dok se opis samog događaja poklapa i sa iskazima oštećenih – preživele dece iz porodice Bogujevci i iskazom svedoka Gorana Stoparića.

Svedoci oštećeni maloletni Lirije, Jahona²⁴⁸, Fatos i Saranda Bogujevci suštinu i detalje događaja opisali su na gotovo isti način i prilikom prepoznavanja od pet lica u nizu prepoznali opt. Sašu Cvjetana kao jedno od prisutnih uniformisanih lica. U obrazloženju prvostepene presude prvostepeni sud je izneo detaljnu sadržinu njihovih iskaza, dao ocenu istih, posebnu ocenu izvesne nesigurnosti u njihovim iskazima i razloge za prihvatanje takvih iskaza koje razloge i Vrhovni sud u svemu prihvata.

Iskaze saslušane dece potvrdio je svojim iskazom i svedok Goran Stoparić, koji je između ostalog naveo da je video grupu civila – žena i dece i jednog muškarca kako ulaze u dvorište u pratnji opt. Saše Cvjetana, da je u tom dvorištu već bilo nekoliko pripadnika „Škorpiona“, da je, nakon što je čuo pucnjavu u dvorištu, video da iz dvorišta izlaze pripadnici „Škorpiona“, među kojima i opt. Saša Cvjetan, i da su svi, osim Dejana Demirovića, u hodu menjali okvire. Prvostepeni sud je sadržinu iskaza svedoka Gorana Stoparića koji je dakle, kao i svedoci oštećeni, maloletna deca iz porodice Bogujevci, potvrdio prisustvo opt. Saše Cvjetana na mestu događaja, detaljno izneo na strani 32 treći stav, strani 33 i 34 prvi stav i dao ocenu istog, uz poseban osvrt na izmene njegovog iskaza tokom postupka kao i razloge za prihvatanje iskaza ovog svedoka sa glavnog pretresa od 10.12.2003. godine.

²⁴⁸ Jehona Bogujevci.

Identitet ubijenih civila utvrđen je na osnovu iskaza svedoka oštećenih, maloletne dece iz porodice Bogujevci, svedoka Safeta i Selatina Bogujevcija i Envera Durićija kao i na osnovu pismene dokumentacije u spisima. Svedoci Nebojša Maljević i Zoran Simović naveli su da su saznali da je 28.03.1999. godine došlo do masovnog ubistva civila, a svedok Spasoje Vulević da je ušao u dvorište i video gomilu leševa, među kojima je bilo lica koja su još davala znake života. Svedok dr Dragan Marković je potvrdio da je, nakon što je čuo duži rafal, otišao u dvorište i video više lica koja su ležala, koji su imali sveže povrede nanete iz vatrenog oružja, pa je izvršio trijažu i odmah ukazivao pomoć licima koja su davala znake života.

Iz zapisnika o uviđaju na licu mesta utvrđeno je da je u dvorištu zatečeno 14 leševa, uglavnom žena, dece i jednog starijeg čoveka, i da su na licu mesta pronađene čaure koje, prema nalazu veštaka balističara, potiču od istog oružja – automatske puške tipa „kalašnjikov“ 7,62 mm.

Nakon ekshumacije leševa obavljena je obdukcija osam leševa lica koja su kao poginuli obuhvaćeni izrekom pobijane presude (čija su imena navedena i na strani 37 poslednji red i 38 prvi stav obrazloženja pobijane presude) i utvrđeno da su kod ovih lica uzrok smrti višestruke povrede iz vatrenog oružja. Kako porodice ostalih nastradalih lica nisu dozvolile ponovnu ekshumaciju i obdukciju, a uzrok smrti svih lica navedenih u optužnici utvrđen je i na osnovu iskaza svedoka očevidaca i pismene dokumentacije u spisima, to je pravilno prvostepeni sud našao da ponovna ekshumacija i obdukcija lica čije porodice to nisu dozvolile, nije neophodna za razjašnjenje činjeničnog stanja.

Neosnovano se u žalbama branilaca optuženog tvrdi da prvostepena presuda ne sadrži ni reči o obliku vinosti optuženog u izvršenju krivičnog dela, posebno u žalbi adv. Đorđa Mamule da je prvostepeni sud „izbegao da se izjasni o vinosti, čak ne spominje ni umišljaj ni nehat“ i da „u odnosu na krivično delo iz člana 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji i ne spominje oblik vinosti, ali osuđuje optuženog“.

U prvostepenoj presudi, već u izreci presude, navedeno je da je optuženi krivično delo izvršio sa umišljajem. U obrazloženju pobijane presude na strani 40 prvostepeni sud zaključuje da je optuženi znao (bio svestan) da ukoliko sa malog rastojanja puca u grupu ljudi kada to istovremeno čini i

još nekoliko lica, time izvesno dovodi do smrti tih lica; kao i da je očigledno hteo nastupanje ovih posledica, kada je pucao u nenaoružanu grupu dece i žena... Odmah potom prvostepeni sud ocenjuje i okolnosti pod kojima optuženi vrši krivično delo, od značaja za oblik vinosti i pravnu ocenu krivičnog dela.

Vrhovni sud ocenjuje da su razlozi u prvostepenoj presudi o vinosti optuženog na koje je prethodno ukazano, jasni, potpuni i nesumnjivo dovoljni. Međutim, činjenice koje je prvostepeni sud utvrdio u postupku i koje navodi u razlozima presude: da je optuženi završio srednju vojnu školu pa potom i obuku za specijalca (strana 4) , da je znao da je ubijanje civila žena i dece zabranjeno i da se pravila rata u svakom pogledu po našim i međunarodnim pravilima apsolutno moraju poštovati (strana 5) , da je već kod okupljanja jedinica od komandanta iste ponovo, izričito, upozoren da je zabranjeno ubijanje i pljačkanje civila (strana 6)... nesumnjivo su utvrđivane upravo radi konačnog utvrđenja oblika vinosti optuženog u izvršenju krivičnog dela, pa su i to razlozi prvostepenog suda, u širem smislu, o vinosti optuženog i predstavljaju celinu sa zaključnim razlozima suda na koje je već ukazano. Isto se odnosi i na deo obrazloženja prvostepene presude na strani 52, odnosno ocenu suda da je optuženi već bio potpuno iskusan vojnik, da dolazak u Podujevo za njega nije predstavljao iznenađenje, da niko od ubijenih ili drugih žitelja Podujeva svojim ponašanjem nije doprineo emocionalnoj napetosti optuženog jer niko od njih, za razliku od optuženog i pripadnika njegove jedinice, nije bio naoružan ... Kod utvrđenog, na osnovu nalaza i mišljenja veštaka, da je optuženi bio uračunljiv, što se žalbama i ne dovodi u pitanje, razloge prvostepenog suda o vinosti optuženog prihvata u svemu i Vrhovni sud.

Žalbeni navodi da prvostepeni sud nije naveo razloge o obliku vinosti optuženog u izvršenju krivičnog dela iz člana 33. stav 1. Zakona o oružju i municiji, ukoliko nisu greška u izradi žalbe, nesumnjivo nisu osnovani, jer je za ovo krivično delo optužba odbijena zbog odustanka javnog tužioca od optužbe, pa prvostepena presuda kod ovakve odluke suda i ne sme sadržati razloge o obliku vinosti optuženog.

Branilac optuženog adv. Goran Rodić prvostepenu presudu pobija i zbog toga što se u njoj već u izreci, navodi „...za vreme rata“. Prema žalbi Međunarodno krivično pravo ne poznaje termin „vreme rata“, može posto-

jati samo „oružani sukob koji može biti međunarodni ili unutrašnji” i da ako nema međunarodnog oružanog sukoba onda nisu mogle biti primenjene Ženevske konvencije iz 1949. godine. Žalba već na narednoj strani ulazi u kontradiktornost navodeći da se sve to dešavalo „za vreme ratnog stanja” (oduzimanje pištolja „zbrojovka”), kada se, dakle, i sama žalba poziva na ratno stanje. Nezavisno od toga, ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Osnovano prvostepeni sud u pobijanoj presudi upotrebljava sintagmu „za vreme rata” jer istu upotrebljava i zakonodavac u odredbi člana 142. KZ SRJ, a definisanje pojmova i činjenica korišćenjem zakonskih termina je neophodno. Uostalom odredba člana 142. KZ SRJ sadrži pojmove i rata i oružanog sukoba, upotrebljene kao sinonime. Ukazivanje žalbe na drugačiju terminologiju Haškog tribunala nije osnovano, posebno kada je odredba domaćeg zakonodavstva potpuna, primenljiva i neprotivrečna Međunarodnim ugovorima o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama koji važe na teritoriji Srbije i Crne Gore. Kod ocene ovih žalbenih navoda Vrhovni sud je imao u vidu i da je u „Službenom listu SRJ” broj 14/99 od 23.03.1999. godine objavljena odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti, da je 24.03.1999. godine bombardovana teritorija SRJ od strane NATO pakta, da je u „Službenom listu SRJ” broj 15/99 od 25.03.1999. godine, objavljena odluka o proglašenju ratnog stanja, zbog čega je, dakle, opravdanost primene Ženevskih konvencija nesumnjiva. Istovremeno je postojao i unutrašnji oružani sukob na teritoriji Kosova, delu teritorije SRJ, o kojem sud daje dovoljno razloga na stranama 24 i 25 pa potom i na stranama 41 i 42 obrazloženja pobijane presude. Zato je osnovan zaključak prvostepenog suda da u situaciji kada postoji i oružani sukob i rat, kao objektivne okolnosti i utvrđenih činjenica koje ove okolnosti povezuju sa krivičnim delom, primenjuju se pravila Međunarodnog prava sadržana u Ženevskim konvencijama.

Vrhovni sud je cenio i ostale navode žalbi optuženog i njegovih branilaca koji se odnose na utvrđeno činjenično stanje i kojima žalbe osporavaju ocenu izvedenih dokaza od strane prvostepenog suda i daju sopstvenu ocenu izvedenih dokaza, pa nalazi da su isti neosnovani i bez bitnog uticaja na drugačiji ishod ovog krivičnog postupka.

Prema tome, činjenično stanje, kako u pogledu činjenica koje čine bitna obeležja krivičnog dela u pitanju, tako i u pogledu onih koje se tiču

psihičkog odnosa optuženog prema učinjenom delu pravilno je i potpuno utvrđeno, a kvalifikacijom protivpravne delatnosti optuženog Saše Cvjetana po članu 142. stav 1. KZ SRJ krivični zakon je pravilno primenjen. S tim u vezi prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude dao dovoljne, jasne i uverljive razloge koje i Vrhovni sud u svemu prihvata.

Ispitujući u smislu člana 383. ZKP prvostepenu presudu u delu odluke o kazni, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno utvrdio i ocenio sve okolnosti u smislu člana 41. KZ SRJ koji utiču da kazna bude manja ili veća i pravilno opt. Sašu Cvjetana za izvršeno krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ osudio na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina sa uračunavanjem vremena koje provodi u pritvoru. Po oceni Vrhovnog suda okolnosti i način izvršenja predmetnog krivičnog dela kao i izuzetna težina štetnih posledica u potpunosti opravdavaju izricanje kazne koja je zakonom važećim u vreme izvršenja krivičnog dela bila predviđena kao najteža kazna za krivično delo u pitanju.

Prvostepena presuda ostala je nepromenjena u odbijajućem delu jer u odnosu na taj deo presude nije bilo žalbi ovlašćenih lica.

Iz iznetih razloga na osnovu člana 388. ZKP odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Dragana Jevrić, s.r.

Predsednik veća –sudija
Dragomir Milojević, s.r.

Za tačnost opravka
SR

HRONOLOGIJA SUĐENJA SAŠI CVJETANU

Advokat Dragoljub Todorović

Krivični postupak protiv Saše Cvjetana, pripadnika jedinice „Škorpioni“, rezervnog sastava SAJ MUP Srbije, a zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, koji je izvršen 28. marta 1999. u Podujevu na Kosovu, kada je ubijeno 14 albanskih civila (žena, dece i staraca), prate vrlo neobične okolnosti, osobite karakteristike i specifičnosti. Može se reći da on predstavlja paradigmu za sve političke, pravosudne i druge prepreke koje se javljaju u svim procesima za ratne zločine koji se vode u Srbiji i Crnoj Gori.

Saša Cvjetan se na poziv komandanta jedinice „Škorpioni“, Slobodana Medića, priključio jedinici 24. marta 1999. kada je počela intervencija snaga NATO u SR Jugoslaviji. Sto trideset pripadnika jedinice je sa naoružanjem, koje su podigli u skladištu MUP-a Srbije u Beogradu, stiglo u Prolom Banju, u blizini Kosova, 25. marta 1999, gde su ih sačekali komandanti Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUP Srbije. Tu je jedinica „Škorpioni“ prevedena u rezervni sastav SAJ-a, na osnovu naređenja general-pukovnika Vlastimira Đorđevića, zvanog Rođa, tadašnjeg načelnika javne bezbednosti MUP-a Srbije.

„Škorpioni“ su 28. marta rano izjutra, autobusima kojima su došli u Prolom Banju, krenuli za Podujevo. Odmah po dolasku, grupa od 4–5 vojnika upada u jednu albansku kuću i ubija 14 albanskih civila (žena, dece i staraca).

Pokretanje postupka protiv dvojice pripadnike „Škorpiona“

Okružni javni tužilac iz Prokuplja podneo je zahtev za sprovođenje istrage protiv pripadnika „Škorpiona“ Saše Cvjetana i Dejana Demirovića na osnovu postojanja osnovane sumnje da su u dvorištu kuće u Podujevu 28. marta 1999. počinili krivično delo ubistva više lica iz člana 47. stav 2 tačka 6 KZ SRS. Okrivljeni Cvjetan i Demirović su uhapšeni i 24. maja 1999. ispitani pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, Mijatom Bajovićem. Zbog težine krivičnog dela po Zakonu o krivičnom postupku bilo je obavezno prisustvo branioca na prvom ispitivanju. U tom smislu sudija Bajović je za odbranu Saše Cvjetana angažovao po službenoj dužnosti advokata Dragu-

tina Stankovića. U zapisniku o saslušanju Saše Cvjetana, na dva mesta je upisano prisustvo advokata Stankovića. Istog dana kada je obavljeno saslušanje, 24. maja 1999, advokat Stanković je potpisao dostavnicu da je primio rešenje o sprovođenju istrage i određivanju pritvora za Sašu Cvjetana. Posle Cvjetana ispitivan je drugookrivljeni Dejan Demirović. Njegovom ispitivanju nije prisustvovao advokat Stanković i on nije bio njegov branilac zbog toga što je Stanković, prema rečima istražnog sudije Bajovića, nakon Cvjetanovog iskaza napustio saslušanje jer nije mogao psihički da podnese iznošenje detalja tako stravičnog zločina. Zbog toga je istražni sudija doveo drugog advokata, Živorada Šubaranovića, koji je po službenoj dužnosti branio Demirovića, i koji je takođe 24. maja 1999. potpisao dostavnicu o prijemu rešenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora za svog klijenta. Oba advokata su naplatili honorar iz budžetskih sredstava suda i to je konstatovano u spisima predmeta.

Na tom saslušanju Saša Cvjetan je u potpunosti priznao da je učestvovao u streljanju 14 žena, dece i staraca albanske nacionalnosti 28. marta 1999. u dvorištu jedne kuće u Podujevu.

Obustavljanje istrage

Okružni sud u Prokuplju, preko svog Krivičnog veća kojim je predsedavao predsednik suda Branislav Đ. Niketić, donosi 16. juna 1999. odluku (Kv-35/99) kojom se obustavlja istraga i ukida pritvor Saši Cvjetanu i Dejanu Demiroviću. Tog dana obojica izlaze na slobodu. Bez obzira na Cvjetanovo priznanje, sud konstatuje da nema dokaza da je on počinio krivično delo pošto je učestvovao u raščišćavanju terena, i tom prilikom naišao na grupu ljudi u kojoj se nalazilo lice osumnjičeno za terorizam, pa je došlo do pucnjave u kojoj je poginulo više lica. Protiv ove skandalozne odluke u kojoj se potpuno lažno predstavlja činjenično stanje, Okružni javni tužilac iz Prokuplja žalio se 18. juna 1999. Vrhovnom sudu. Vrhovni sud svojim rešenjem KŽ II – 456/99 od 13. jula 1999. uvažava žalbu tužioca iz Prokuplja, i ukida odluku Okružnog suda u Prokuplju, kojom je obustavljena istraga i ukinut pritvor osumnjičenim Saši Cvjetanu i Dejanu Demiroviću.

Duže od dve godine, od 13. jula 1999. ovaj predmet je stajao u fioci Okružnog suda u Prokuplju sve do 15. novembra 2001. kada je Saša Cvjetan ponovo uhapšen i protiv njega pokrenuta istraga za streljanje 14

Albanaca 28. marta 1999, ali ovog puta zbog krivičnog dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (Član 142. stav 1 KZ SRJ).

Postupak protiv Cvjetana nastavljen je tek nakon rušenja režima Slobodana Miloševića, smene predsednika Okružnog suda u Prokuplju, Branislava Đ. Niketića, i formiranja nove vlade u Srbiji.

V.d. okružnog javnog tužioca u Prokuplju je 5. aprila 2002. godine podigao optužnicu protiv Saše Cvjetana i Dejana Demirovića za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (Član 142. stav 1 KZ SRJ). Kako je u međuvremenu Demirović pobegao u inostranstvo, postupak protiv njega je izdvojen. Pred krivičnim većem Okružnog suda u Prokuplju kome je predsedavao sudija Lapčević, 9. oktobra 2002. počeo je glavni pretres Saši Cvjetanu. Na tom pretresu Saša Cvjetan povlači svoje priznanje dato istražnom sudiji Mijatu Bajoviću na saslušanju od 24. maja 1999. Kako je u međuvremenu advokat Dragutin Stanković preminuo, Saša Cvjetan i njegovi branioci to koriste i tvrde da Cvjetan nije imao branio- ca na saslušanju 24. maja 1999. pred istražnim sudijom Bajovićem. Pošto je prisustvo branioca bilo obavezno, Cvjetan i njegovi branioci traže da se taj zapisnik izdvoji iz spisa predmeta, jer se on u smislu odredaba Zakonika o krivičnom postupku ne bi mogao koristiti kao dokaz. Predsedavajući Veća petorice, sudija Lapčević prihvatio je predlog odbrane da se kao svedoci saslušaju istražni sudija Mijat Bajović, njegova zapisničarka Radica Marinković i upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju Aleksandar Đorđević, i to sve troje vezano za pitanje da li je advokat Dragutin Stanković prisustvovao ispitivanju Saše Cvjetana 24. maja 1999. kao njegov branilac po službenoj dužnosti. Sudija Bajović potvrdio je da je advokat bio prisutan, zapisničarka Radica Marinković izjavila je da advokat Stanković nije prisustvovao davanju Cvjetanove izjave, dok je Đorđević bio prilično neodređen, ali bliži tvrdnjama zapisničarke.

U toku suđenja u Prokuplju v.d. okružnog javnog tužioca u Prokuplju Višeslav Bukumirović dobijao je preteća pisma. Za vreme suđenja oko zgrade suda kružile su kolone bivših ratnika sa zastavama i transparentima koji su izvikivali parole i demonstrirali protiv ovog suđenja. Ceneći da Okružni sud u Prokuplju ne može da obezbedi uslove u kojima će se suđenje odvijati u skladu sa zakonom, bez pritiska i pretnji, Fond za humanitarno pravo (FHP) se obraća Vrhovnom sudu Republike Srbije sa

predlogom da dalje vođenje postupka poveri Okružnom sudu u Beogradu. Istovremeno FHP je objavio izveštaj „U ime žrtava“, u kojem je izneo informacije o počinjenom zločinu i žrtvama, koje nisu bile poznate. Vrhovni sud Republike Srbije je uvažio razloge FHP-a i doneo je odluku o delegiranju Okružnog suda u Beogradu da dalje vodi postupak o ovom predmetu.

Postupak pred Okružnim sudom u Beogradu

Prvi glavni pretres protiv okrivljenog Saše Cvjetana pred Većem petorice Okružnog suda u Beogradu, kome je predsedavala sudija Biljana Sinanović, održan je 12. marta 2003. U toku procesa izvedeni su brojni dokazi na osnovu kojih je pouzdano utvrđeno da je u Podujevu 28. marta 1999. ubijeno 14 Albanaca, dok je petoro dece teško ranjeno. Zahvaljujući poverenju u Fond za humanitarno pravo preživela deca su došla u Beograd i svedočila na suđenju Saši Cvjetanu, kada su ga prepoznali kao policajca koji je bio u dvorištu njihove kuće za vreme streljanja.

Na osnovu velikog broja dokaza potpuno je izvesno da se zločin dogodio kako je to opisano u optužnici. Tu činjenicu niko od saslušanih svedoka, uključujući i pripadnike „Škorpiona“, nije negirao, niti ju je na bilo koji drugi način doveo u pitanje. Činjenice da su tom prilikom streljani i ranjeni civili, žene i deca iz porodica Bogujevci, Duriqi i Lugalliu takođe nisu sporne, jer proizlaze iz izjava očevidaca: dece koja su preživela streljanje, oficira SAJ-a koji su se neposredno nakon događaja našli na stratištu, lekara koji je ukazivao pomoć preživelim, svedoka koji su videli lekara, povređene i sanitetsko vozilo, svedoka-oštećenih Selatina Bogujevcija, Safeta Bogujevcija i Envera Duriqi koji su svedočili o načinu na koji su članovi njihovih porodica streljani – materijalnim dokazima o njihovom streljanju, ekshumaciji tela, prepoznavanju i sahranjivanju.

U toku dokaznog postupka sa sigurnošću je utvrđeno da su zločin počinili pripadnici „Škorpiona“. To proizlazi iz iskaza pripadnika SAJ-a, komandanta i oficira koji su ispitani pred sudom, ali i iz činjenice da su „Škorpioni“ odmah nakon ubistva civila vraćeni u bazu.

Sud je došao do nesumnjivog zaključka da je u zločinu učestvovao Saša Cvjetan. Deca koja su preživela streljanje i svedočila na sudu, dan pre svedočenja u prostorijama Okružnog zatvora u Beogradu pozvana su da

izvrše prepoznavanje optuženog. Prepoznavanje je izvršeno striktno u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku. Naime, u posebnoj prostoriji bilo je postrojeno pet lica od kojih je jedan bio optuženi. Vršeći prepoznavanje deca – Lirrie Bogujevci, Jehona Bogujevci i Fatos Bogujevci prepoznali su Sašu Cvjetana kao policajca koji je bio u dvorištu u grupi policajaca koji su izvršili streljanje, s tim što neki od njih nisu videli da li je pucao, a neki jesu. Pored toga iskaz svedoka Gorana Stoparića, pripadnika jedinice „Škorpioni“, na glavnom pretresu, direktan je dokaz da je Saša Cvjetan učestvovao u streljanju civila. Stoparić je na sudu izjavio da su nakon što se čula paljba iz više automatskih pušaka, iz dvorišta gde su streljani civili izašli Dragan Medić, Saša Cvjetan, Dragan Borojević i Dejan Demirović, i u hodu su svi, sem Demirovića, menjali okvire u puškama. U vezi sa Demirovićem naveo je da nije video da li je menjao okvir jer je iz dvorišta izašao poslednji. Na osnovu tako značajnih dokaza, ali i na temelju priznanja Saše Cvjetana na ispitivanju pred istražnim sudijom, za koje je sud utvrdio da je dato regularno i u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, Saša Cvjetan je oglašen krivim za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Ta presuda je objavljena 17. marta 2004.

U vezi sa ovom presudom, indikativno je da je prvostepeni sud u potpunosti prihvatio kao tačan i istinit iskaz svedoka Gorana Stoparića. Za prvostepeni sud nije bilo nikakve dileme da Stoparić govori istinu, i to je bio jedan od ključnih dokaza za osudu Saše Cvjetana. Međutim, Stoparić je u svom iskazu za streljanje civila pored Saše Cvjetana teretio još trojicu pripadnika „Škorpiona“: Dejana Demirovića, Dragana Medića i Dragana Borojevića. Pošto je Cvjetan osuđen, a postupak protiv Demirovića izdvojen, tužilac je morao da stavi zahtev za sprovođenje istrage protiv Dragana Medića i Dragana Borojevića, što nije učinjeno. Takvim postupanjem tužilac je pokazao da zakon koji važi za Cvjetana ne važi za Medića i Borojevića. Ovakvim potezom tužilac je praktično abolicirao Medića i Borojevića i sprečio pokretanje krivičnog postupka u kome bi se jedino moglo utvrditi da li su oni krivi ili ne.

Saša Cvjetan i njegovi branioci podneli su žalbu protiv presude Okružnog suda u Beogradu. Glavni žalbeni razlozi i suštinski argumenti protiv presude tiču se Cvjetanovog priznanja u istrazi koje je sud prihvatio, poredio

sa drugim dokazima i zaključio da je ono validno, jer je dato u skladu sa ZKP-om.

Ukidanje presude i ponovno suđenje

Rešenjem KŽ.I 1687/04 od 22. decembra 2004. Vrhovni sud je ukinuo prvostepenu presudu Okružnog suda u Beogradu i vratio predmet na ponovno suđenje. U rešenju kojim je ukinuo prvostepenu presudu Vrhovni sud nije dao pravne argumente za takav stav. Analizom odluke Vrhovnog suda nameće se zaključak da se sud rukovodio političkim a ne pravnim razlozima prilikom donošenja ovakvog rešenja. Vrhovni sud je našao da je Okružni sud u Beogradu u svojoj presudi povredio ZKP zbog toga što nije pribavio saglasnost stranaka za čitanje iskaza svedoka (istražnog sudije, zapisničarke i upravnika zatvora) datih pred Okružnim sudom u Prokuplju. To je netačan podatak, saglasnost stranaka je pribavljena. Drugi razlog za ukidanje presude Vrhovni sud je našao u tome što nije obavljeno balističko veštačenje puške Saše Cvjetana da bi se videlo da li je iz nje pucao. Međutim iz spisa predmeta potpuno jasno proizlazi da „Škorpioni” nisu zaduživali puške po broju tako da nije moguće utvrditi iz koje je puške pucao Saša Cvjetan. Treći argument Vrhovnog suda je da nije pouzdano utvrđeno ko je sve, i na koji način streljan u dvorištu 28. marta 1999. O tome ko je ubijen, na kom mestu, u koje vreme i na koji način, postoji ogroman broj dokaza. Za te činjenice postoji i najveći broj dokaza koji su izvedeni pred prvostepenim sudom. Poslednji argument Vrhovnog suda je takođe proizvoljan i ne proizlazi iz spisa predmeta. Naime, Vrhovni sud traži da se iskaz svedoka Stoparića uporedi sa iskazima ostalih svedoka. I tu je Vrhovni sud napravio previd jer prvostepena presuda sadrži detaljnu analizu iskaza Gorana Stoparića u kontekstu svih drugih izvedenih dokaza. Znači, odluka Vrhovnog suda o ukidanju prvostepene presude zasnovana je na lažnom prikazivanju stanja stvari o predmetu Okružnog suda.

Pošto je prvostepena presuda ukinuta održan je novi glavni pretres pred Većem petorice Okružnog suda kome je opet predsedavala Biljana Sinanović, pa je 17. juna 2005. godine doneta nova presuda K.br. 1823/04 kojom je Saša Cvjetan ponovo oglašen krivim za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ, tako da mu je i ovaj put izrečena kazna zatvora u trajanju od 20 godina. Na ponovljenom suđenju prvostepeni sud je posebno obratio pažnju na dokaze

vezane za prisustvo advokata Stankovića tokom ispitivanju Saše Cvjetana pred istražnim sudijom 24. maja 1999. U tom pravcu prvostepeni sud je ponovo ispitao istražnog sudiju Mijata Bajovića, njegovu zapisničarku Radicu Marinković, upravnika zatvora Aleksandra Đorđevića i tadašnjeg javnog tužioca Miroslava Nikolića. Oni su ostali pri svojim ranijim iskazima. Međutim, sud je odbio predlog odbrane da se iz spisa predmeta izdvoji iskaz Saše Cvjetana od 24. maja 1999. zbog toga što nije uzet u skladu sa ZKP-om. Za ovakvo stanovište sud se opredelio na osnovu materijalnih dokaza. Naime, činjenica je da je prisustvo advokata Stankovića konstatovano na dva mesta u zapisniku, da je on istog dana svojom rukom potpisao dostavnicu o prijemu rešenja o sprovođenju istrage i određivanju pritvora protiv Saše Cvjetana (to je potpuno nesporno jer je to potvrđeno čak i iskazom zapisničarke) i da je za službenu odbranu Saše Cvjetana advokat dobio honorar iz budžetskih sredstava suda, što je konstatovano u spisima predmeta.

Nakon što je sud odbio predlog za izdvajanje iz spisa predmeta zapisnika u kome je Saša Cvjetan priznao delo, Cvjetan je napravio incident, počeo da vređa sudiju, udara nogom u sudijski sto i vrata sudnice, pa je sudsko veće bilo prinuđeno da ga udalji sa glavnog pretresa.

Potvrda presude

Vrhovni sud Republike Srbije je 22.12.2005. potvrdio presudu Okružnog suda u Beogradu od 17.6.2005, čime je postupak protiv Cvjetan Saše, posle brojnih nepravilnosti i propusta pravosudnih institucija okončan pravičnom presudom. Važno je reći da je sudija Biljana Sinanović vodila postupak izuzetno profesionalno, stručno i objektivno. Preživela deca i drugi albanski svedoci učinili su veliki ali vredan napor da pomognu sudu da utvrdi istinu i odmeri pravdu.

INDEX IMENA

A

- Aćimović Dragan**, sudija Vrhovnog suda, član veća Vrhovnog suda, koje je ukinulo presudu Okružnog suda u Beogradu K-792/02 od 17.3.2004, 200
- Aleksić Radovan**, vozač komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUP-a Srbije, Živka Trajkovića 43
- Anastasijević Milan**, inspektor u OUP Podujevo, 89, 102, 215, 224, 225, 274, 290, 293
- Andelkoski Tatjana**, advokat, jedan od branilaca Saše Cvjetana 201, 202
- Andelković Olivera**, sudija Okružnog suda u Beogradu, član veća petorice koje je sudilo Saši Cvjetanu (zamenila sudiju koja je prethodno bila član veća Vinku Berahu Nikićević), 196, 217, 230, 244
- Avramović Bratislava**, zapisničar, daktilograf kod istražnog sudije Ljubomira Jovanovića u Okružnom sudu u Prokuplju 33, 37, 41

B

- Bajović Mijat**, istražni sudija Okružnog suda u Prokuplju, 7, 13, 14, 18, 63, 98, 202, 203, 208, 209, 211, 212, 215, 217, 218, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 258, 259, 275, 290, 293, 301, 302, 303, 304, 309, 317, 318, 319, 327, 328, 329, 333
- Bilali Driton / Biljalji Driton**, predsednik Odbora za ljudska prava na Kosovu 117
- Biočanin Boban**, građanin Podujeva, radnik fabrike armature, 189
- Biočanin Dragan**, radnik Odeljenja za teritorijalnu odbranu i vojne poslove u opštini Podujevo, 91, 185, 188, 189
- Biočanin Milan**, zvani **Mičko**, šumar u Šumskom gazdinstvu u Podujevu, 188
- Biserčić Srboslav**, komandant Štaba civilne zaštite u Podujevu 125, 126, 128, 141, 160, 161, 162, 215, 294
- Bogujevci Afrodita / Bogujevci Afrodita**, supruga svedoka-oštećenog Safeta Bogujevcija 143
- Bogujevci Fatos / Bogujevci Fatos**, svedok – oštećeni (preživeo streljanje), sin svedoka – oštećenog Bogujevci Selatina 3, 88, 89, 91, 110, 113, 116, 117, 119, 121, 131, 133, 139, 198, 246, 274, 281, 282, 283, 284, 286, 296, 306, 320, 322, 331
- Bogujevci Genc / Bogujevci Genc**, oštećeni (preživeo streljanje), sin svedoka – oštećenog Bogujevci Selatina 3, 84, 88, 89, 91, 119, 121, 131, 132, 134, 136, 139, 198, 246, 282, 286
- Bogujevci Jehona / Bogujevci Jehona**, svedok – oštećeni (preživela streljanje), ćerka svedoka – oštećenog Bogujevci Selatina 3, 88, 89, 91, 108, 113, 116, 117, 119,

121, 131, 139, 140, 143, 157, 246, 274, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 306, 322, 331

Bogujevci Lirrie / Bogujevci Lirije, svedok – oštećeni (preživela streljanje), ćerka svedoka – oštećenog Bogujevci Selatina 3, 79, 83, 84, 88, 89, 91, 106, 109, 111, 113, 116, 117, 119, 121, 131, 139, 198, 246, 274, 281, 282, 283, 284, 286, 289, 306, 322, 331

Bogujevci Llugaliu Nefise / Bogujevci Lugaliju Nefise, oštećena (streljana), tetka svedoka – oštećenih Selatina i Safeta Bogujevci 3, 89, 119, 122, 131, 139, 142, 143, 160, 197, 246, 282, 294

Bogujevci Maliq / Bogujevci Malik, stariji stric svedoka – oštećenih Safeta i Selatina Bogujevci, 87

Bogujevci Nora / Bogujevci Nora, oštećena (streljana), ćerka svedoka – oštećenog Bogujevci Selatina 3, 89, 119, 122, 131, 132, 139, 142, 168, 197, 245, 282, 294

Bogujevci Safet / Bogujevci Safet, svedok – oštećeni, otac streljane i ranjene dece, 87, 88, 89, 90, 191, 116, 118, 121, 138, 144, 155, 156, 157, 159, 160, 162, 165, 180, 191, 215, 274, 280, 281, 282, 285, 286, 323, 330

Bogujevci Sala / Bogujevci Salja, oštećena (streljana), supruga svedoka – oštećenog Bogujevci Safeta 3, 5, 89, 119, 122, 131, 139, 142, 160, 197, 246, 282, 294

Bogujevci Saranda / Bogujevci Saranda, svedok – oštećeni (preživela streljanje), ćerka svedoka – oštećenog Bogujevci Safeta 3, 88, 89, 91, 112, 113, 116, 119, 121, 130, 134, 137, 139, 140, 157, 198, 246, 274, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 322

Bogujevci Selatin / Bogujevci Seljatin, svedok – oštećeni, otac streljane i ranjene dece, 84, 87, 88, 89, 116, 118, 119, 138, 139, 141, 155, 156, 157, 158, 159, 165, 168, 191, 215, 274, 280, 281, 282, 285, 286, 323, 330

Bogujevci Shefkate / Bogujevci Šefkate, oštećena (streljana), supruga svedoka – oštećenog Selatina Bogujevci 3, 89, 90, 119, 122, 124, 126, 131, 132, 133, 134, 136, 139, 142, 143, 160, 168, 197, 245, 281, 282, 284, 285, 294, 306

Bogujevci Shehide / Bogujevci Šehide, oštećena (streljana), majka svedoka – oštećenih Bogujevci Selatina i Bogujevci Safeta 3, 89, 119, 122, 124, 131, 132, 133, 139, 142, 197, 246, 282, 294

Bogujevci Shpend / Bogujevci Špend, oštećeni (streljan), sin svedoka – oštećenog Bogujevci Safeta 3, 89, 119, 122, 131, 139, 141, 142, 143, 197, 246, 282, 294

Bogujevci Shpetim / Bogujevci Špetim, oštećeni (streljan) sin svedoka – oštećenog Bogujevci Safeta 3, 89, 90, 91, 119, 122, 131, 132, 133, 134, 139, 142, 197, 246, 282, 294

Bokshi Teki / Bokši Teki, advokat iz Đakovice, punomoćnik žrtava u procesu Saši Cvjetanu 106, 108, 110, 112, 116, 126, 136, 146, 154, 173, 177, 196

Bogujevci Uka / Bogujevci Uka, otac svedoka – oštećenih Selatina i Safeta Bogujevci, 87

Bogujevci Qazim / Bogujevci Ćazim, mladi stric svedoka – oštećenih Safeta i Selatina Bogujevci, 87

Bogujevci Valjbona reč je o Jusufi Valjboni a punomoćnik oštećenih, Nataša Kandić predlažući je za svedoka, označila je njeno prezime pogrešno kao Bogujevci 144

Blakqori Enver, vlasnik mlina iz sela Sveće koje je udaljeno oko 300 metara od groblja u tom selu, gde su bili sahranjeni supruga i otac svedoka-oštećenog Envera Duriqija 159

Borojević Dragan, pripadnik jedinice Škorpioni 169, 170, 171, 172, 204, 205, 214, 216, 274, 287, 288, 310, 331

Bukumirović Višeslav, v.d. Okružni javni tužilac u Prokuplju 33, 37, 41, 49, 50, 51, 71, 79, 226, 227, 329

C

Cekić Nebojša, pripadnik jedinice Škorpioni 169, 171, 194, 204, 214, 274, 287

Cvetković Miroslav, sudija Vrhovnog suda Srbije 315

Cvetković Živojin, radnik Instituta za sudsku medicinu u Prištini 46, 89, 163, 204

Cvjetan Milan, otac optuženog Cvjetan Saše 7, 44, 51, 196

Cvjetan Milka, majka optuženog Cvjetan Saše 7, 44, 51, 190, 196

Cvjetan Saša, optuženi, pripadnik jedinice Škorpioni, 3, 4, 7, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 37, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 61, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 86, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 130, 137, 146, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 165, 169, 170, 171, 173, 174, 176, 182, 188, 190, 191, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 205, 207, 208, 209, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 220, 221, 222, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 247, 248, 276, 277, 278, 280, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 292, 295, 296, 297, 301, 302, 303, 304, 305, 308, 309, 310, 312, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 321, 322, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333

Crni, pripadnik jedinice Škorpioni; ime i prezime nije poznato 58, 254

Č

Čolak Mihajlo, predstavnik Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji, 117

Čubra Pero, pripadnik jedinice Škorpioni 169

D

- Dabetić Mitar**, pripadnik Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUPa Srbije 274, 292
- Dabić Aleksandar**, pripadnik jedinice Škorpioni, 169, 170, 287, 295
- Dadić Dušanka**, zamenik Okružnog javnog tužioca u Beogradu, zastupala optužnicu na ponovljenom suđenju Saši Cvjetanu pred Okružnim sudom u Beogradu 217, 230, 244
- Demirović Dejan**, optuženi koji je bio u bekstvu pa je proces protiv njega razdvojen 4, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 33, 37, 41, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 64, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 79, 81, 91, 93, 95, 96, 98, 100, 101, 103, 104, 170, 171, 173, 174, 199, 205, 206, 209, 220, 231, 232, 234, 236, 237, 238, 241, 247, 260, 263, 264, 272, 287, 288, 292, 301, 302, 303, 304, 309, 310, 318, 322, 327, 328, 329, 331
- Demirović Ismet**, otac okrivljenog Dejana Demirovića 14, 44, 95
- Demirović Ružica**, majka okrivljenog Dejana Demirovića 14, 44, 95, 176
- Dawes Pamela / Dejvis Pamela**, engleski državljanin, socijalni radnik iz Mančestera, staralac povređenoj albanskoj deci, koja su ranjena prilikom streljanja u Podujevu, koja sada žive u Mančesteru, 106, 108, 110, 112
- Dmitrić Petar**, pripadnik jedinice Škorpioni 214
- Dobričanin Slaviša**, upravnik Instituta za sudsku medicinu u Prištini 274
- Duriqi Ajet / Durići Ajet**, rođak svedoka-oštećenog Envera Duriqija 161
- Duriqi Albion / Durići Albion**, oštećeni (streljan), sin svedoka – oštećenog Duriqi Envera 3, 89, 122, 132, 156, 160, 198, 246, 282, 286
- Duriqi Arbër / Durići Arber**, oštećeni (streljan), sin svedoka – oštećenog Duriqi Envera 3, 89, 90, 122, 133, 156, 160, 197, 246, 282, 286
- Duriqi Dafina / Durići Dafina**, oštećena (streljana), ćerka svedoka – oštećenog Duriqi Envera 3, 89, 122, 156, 160, 168, 197, 246, 282, 286
- Duriqi Enver / Durići Enver**, svedok-oštećeni, otac četvoro dece koja su zajedno sa majkom streljani u dvorištu kuće u Podujevu 83, 87, 88, 89, 120, 121, 127, 128, 131, 132, 139, 140, 141, 142, 144, 154, 155, 165, 167, 192, 193, 215, 274, 280, 281, 282, 285, 286, 323, 330
- Duriqi Esma / Durići Esma**, oštećena (streljana), majka svedoka – oštećenog Duriqi Envera 3, 89, 122, 132, 142, 156, 160, 168, 197, 246, 282, 285
- Duriqi Hamdi / Durići Hamdi**, oštećeni (streljan), otac svedoka – oštećenog Duriqi Envera, 3, 45, 87, 89, 90, 122, 123, 124, 125, 131, 132, 136, 142, 144, 156, 159, 160, 165, 167, 181, 281, 285

Duriqi Mimoza / Durići Mimoza, oštećena (streljana), ćerka svedoka – oštećenog Duriqi Envera 3, 89, 122, 132, 156, 160, 198, 246, 282, 286

Duriqi Shabani Fitnete / Durići Šabani Fitnete, oštećena (streljana), supruga svedoka – oštećenog Duriqi Envera, devojčko prezime Shabani 3, 45, 89, 122, 142, 156, 159, 160, 197, 246, 282, 285

Duriqi Shemsi / Durići Šemsi, brat svedoka oštećenog Durići Envera 144, 158

Duriqi Valbona / Durići Valjbona, 185

Đ

Gjata Florim / Đata Fljorim, svedok, 86, 154, 163, 193, 274, 278, 279

Gjata Ejup / Đata Ejup, otac svedoka Gjata Florima, koji je ranjen u Podujevu 28. marta 1999, 86

Gjata Isak / Đata Isak, stric svedoka Gjata Florima, kod koga se on nalazio sa porodicom kada je policija ušla u kuću, 86, 91, 163, 166, 178, 179, 182, 278

Gjata Sabit / Đata Sabit, stric svedoka Florima Gjate 164, 177, 197, 245, 278, 296

Gjata Bejtush / Đata Bejtuš, rođak svedoka Florima Gjate 164

Gjata Xhafer / Đata Džafer, stric svedoka Gjata Florima, 178, 179, 182

Gjata Naser / Đata Naser, sinovac Gjata Ejupa, poginuo na ulici u Podujevu 24. marta 1999. godine 86, 124, 179

Đojinčević Života, sudija Okružnog suda u Beogradu, 95, 96

Đorđević Vlastimir, zvani **Rođa**, general-pukovnik policije, načelnik Resora javne bezbednosti, MUP Srbije 5, 327

Đukić Željko, zvani **Brka**, pripadnik jedinice Škorpioni 5, 10, 12, 46, 48, 146, 147, 148, 171, 204, 206, 214, 267, 268, 271, 295, 310

Đelekar Srđan, pritvorenik Okružnog zatvora u Beogradu koji se nalazio u redu za prepoznavanje Cvjetan Saše, 107, 109, 111, 113

Đorđević Dragiša, sudija Vrhovnog suda, član veća Vrhovnog suda, koje je ukinulo presudu Okružnog suda u Beogradu K-792/02 od 17.3.2004, 200

Đorđević Aleksandar, svedok, upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju 202, 203, 211, 212, 217, 218, 229, 230, 231, 235, 236, 237, 242, 275, 301, 303, 304, 317, 329, 333

Đurić Gordana, sudija Okružnog suda u Prokuplju 242

Đurić Vukašin, sudija porotnik u Okružnom sudu u Beogradu, član veća petorice Okružnog suda na ponovljenom suđenju Saši Cvjetanu u predmetu K-1773/04, 217, 230, 244

F

Fabijanić Predrag, , pripadnik Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUPa Srbije
247, 292

Ferki Ibrahim / Ferki Ibrahim, građanin Podujeva, komšija porodice Bogujevci, 185

Filipović Božidar, advokat iz Prokuplja, branilac optuženog Cvjetan Saše a kasnije
samo okrivljenog Demirović Dejana 33, 37, 41, 50, 51, 66, 68, 71, 226, 228, 229,
241, 261

Filipović Miroslav, komšija porodice Bogujevci u Podujevu, muž Svetlane Filipović
204, 274

Filipović Svetlana, medicinska sestra u Podujevu, prva komšinica porodice Bogujevci,
125, 141, 204, 274

G

Garić Dušanka, sudski veštak, psiholog, 116, 274, 284

Gashi Halim / Gaši Haljim, vlasnik kuće u čijim dvorištu su streljani žene i deca, 84,
88, 89, 90, 123, 126, 127, 128, 142, 160, 162, 166, 167, 180, 181, 191

Gashi Naim / Gaši Naim, građanin Podujeva čija se kuća i dvorište nalaze u neposred-
noj blizini kuće Gashi Halima, 90, 127

Gashi Selman / Gaši Seljman, građanin Podujeva koji je ubijen u Podujevu istog
dana kada i žene i deca iz porodica Bogujevci, Durići, Lugaliju koji su streljani u
dvorištu kuće Gashi Halima u Podujevu 45, 86, 90, 122, 123, 124, 125, 126, 127,
129, 132, 136, 142, 144, 160, 162, 165, 167, 179, 180, 181, 188, 281, 285

Gashi Tefik / Gaši Tefik, patolog Instituta za sudsku medicinu u Prištini 89, 123, 145,
163

Gazivoda Slobodan, sudija Vrhovnog suda Srbije, član veća Vrhovnog suda koje je
ukinulo presudu Okružnog suda u Beogradu K-792/02 od 17.3.2004, 200

Gligorijević Predrag, sudija Vrhovnog suda Srbije 315

Govedarica Balša, predsednik Vrhovnog suda Srbije u vreme Miloševićeve vlasti (do
5. oktobra 2000. godine) 210

Grbić, lekar, direktor Klinično-bolničkog centra (KBC) u Prištini 35

H

Haxhi Sadria / Hadži Sadrija, vlasnik kuće u Podujevu koja je udaljena desetak metara
od kuće svedoka-oštećenog Seljatina Bogujevci, 156, 161

Hyseni Skender / Hiseni Skender, prevodilac, građanin Podujeva, 184

I

Ilić Dobrila, sudija porotnik u Okružnom sudu u Beogradu, član veća petorice Okružnog suda na ponovljenom suđenju Saši Cvjetanu u predmetu K-1773/04 217, 230, 244

Ilić Dragan, general-major policije, načelnik Uprave kriminalističke policije MUP-a Srbije, 101, 103, 104, 151

Ivandić Stanko, sudski veštak, psiholog 274, 284

J

Jakovljević Miodrag, sudija Vrhovnog suda Srbije 27

Janić Ružica, zamenik Okružnog javnog tužioca u Beogradu, 97, 106, 108, 110, 112, 115, 130, 146, 153, 154, 176, 196, 201

Janković Nedeljko, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 309

Janković Radislav, kriminalistički tehničar u OUP-u Podujevo 215, 274, 290, 293,

Jašari Faik / Jashari Faik, član srpske delegacije u Rambujeu, 88, 125

Jelušić Rajko, advokat iz Beograda, povremeno zamenjivao branioca Saše Cvjetana Đorđa Kalanja, 176, 177,

Jevrić Dragana, savetnica Vrhovnog suda Srbije, 93, 94, 315, 326

Jocić Dragan, sudija Vrhovnog suda Srbije 315

Jovanović Ljubomir, istražni sudija Okružnog suda u Prokuplju 33, 37, 41, 241, 242

Jovanović Miodrag, načelnik u MUP-u Srbije, 98, 101

Jovović Slobodan, inspektor MUP-a Srbije, Sekretarijat u Novom Sadu 61, 256

Jusufi Valbona / Jusufi Valjbona, ćerka Jusufi Isaka 185

Jusufi Isak / Jusufi Isak, Albanac iz Donje Dumnice, oženjen Feradijom, ćerkom Idriza Tahirija, a sestrom Selima Tahirija 91, 144, 185, 187, 188

K

Kalanj Đorđe, advokat iz Beograda, branilac okrivljenog Saše Cvjetana 33, 37, 41, 50, 51, 64, 66, 68, 70, 71, 97, 101, 106, 108, 110, 112, 115, 116, 130, 143, 146, 147, 153, 154, 173, 176, 177, 196, 200, 201, 202, 217, 228, 230, 234, 240, 243, 244, 259, 261, 315, 316, 321.

Kandić Nataša, izvršna direktorka Fonda za humanitarno pravo 80, 82, 92, 106, 108, 110, 112, 116, 125, 128, 129, 136, 144, 146, 149, 151, 154, 173, 174, 177, 181, 183, 184, 189, 195, 196, 217, 230, 233, 244,

Karamarković Lepa, predsednica Vrhovnog suda Srbije, 81

Kastrati Nuriye / Kastrati Nuriye, sestra svedoka Kastrati Rexhepa, 85

Kastrati Rexhep / Kastrati Redžep, svedok, 84, 193, 144, 154, 164, 166, 176, 177, 182, 193, 197, 215, 216, 245, 274, 277, 278, 279, 280, 296, 297, 306, 307, 322

Keča Duško, 274

Keča Miško, šef Odseka odbrane i načelnik Štaba civilne zaštite u Podujevu 215, 274, 294

Klikovac Duško, inspektor MUP-a Srbije, Sekretarijat u Nišu 62, 98, 100, 101, 102, 105, 223, 257, 274, 302, 307, 317, 318

Knežević Radovan, general-major, načelnik Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala MUP-a Srbije 6

Kovačević Nebojša, radnik Okružnog zatvora u Prokuplju 309

Kovačević Nikola, pripadnik jedinice Škorpioni 148, 204, 274

Kurteshi Hajdari Anka / Kurteši Hajdari Anka, predstavnik Fonda za humanitarno pravo u Prištini, 117

L

Lapčević Milorad, sudija Okružnog suda u Prokuplju koji je bio predsednik veća petorice kada je počelo suđenje (glavni pretres) Saši Cvjetanu pred Okružnim sudom u Prokuplju 13, 50, 70, 211, 241, 242, 329

Latinik Dejan, pripadnik specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUP-a Srbije 16

Lelovac Dragomir, specijalni sudija Vrhovnog suda koji je do 5. oktobra 2000. za vreme vlasti Slobodan Miloševića sudio u montiranim i političkim procesima 210

Llughaliu Blakqori Fexhrie / Lughaliu Blakćori Fezdrije, oštećena (streljana), snaha streljane Bogujevci Llughaliu Nefise 3, 89, 119, 122, 132, 133, 135, 139, 142, 197, 246, 282, 294

Lukić Zlatko, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 57, 253, 254, 309

M

Maletić Predrag, pritvorenik Okružnog zatvora u Beogradu koji se nalazio u redu za prepoznavanje Cvjetan Saše, 107, 108, 111, 113

Maljević Nebojša, pomoćnik komandira stanice milicije OUP-a Kuršumlja, 88, 125, 126, 141, 274, 290, 323

Mamula Đorđe, advokat iz Beograda, jedan od branilaca Saše Cvjetana, 200, 201, 202, 244, 315, 316, 319, 323

Mandić dr Branko, sudski veštak, psihijatar 312

Manojlović Sonja, sudija Vrhovnog suda Srbije, član veća Vrhovnog suda, koje je ukinulo presudu Okružnog suda u Beogradu K-792/02 od 17.3.2004, 93, 200

Manojlović Srđan, zvani **Srle**, zamenik komandanta jedinice Škorpioni 4, 6, 46, 48, 59, 73, 149, 151, 152, 204, 205, 206, 213, 214, 255, 274, 276, 277, 310, 311, 312

Marinković Radica, daktilograf, zapisničar kod istražnog sudije Mijata Bajevića u Okružnom sudu u Prokuplju 7, 13, 14, 18, 69, 70, 202, 203, 211, 212, 217, 218, 220, 222, 230, 231, 232, 235, 242, 275, 301, 302, 303, 304, 305, 317, 318, 329, 333

Marić Slobodan, pripadnik jedinice Škorpioni 58, 254

Marković Dragan, lekar Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) 5, 33, 36, 38, 40, 43, 46, 48, 71, 171, 215, 216, 274, 291, 292, 308, 323

Marković Vojislav, otac lekara SAJ-a, Dragana Markovića 33

Markuš Zoran, komandant interventne jedinice MUP-a Srbije, Sekretarijat u Novom Sadu 61, 257

Mazniku Ervin / Mazniku Ervin, prevodilac sa albanskog na srpski, i sa engleskog na albanski, 106, 108, 110, 112, 116, 118

Mečanin Slobodan, pritvorenik Okružnog zatvora u Beogradu koji se nalazio u redu za prepoznavanje Cvjetan Saše, 107, 109, 111, 113

Medić Dragan, zvani **Guljo**, pripadnik jedinice Škorpioni, 5, 10, 12, 13, 17, 46, 48, 58, 65, 71, 145, 147, 150, 169, 170, 171, 173, 174, 204, 205, 214, 216, 254, 259, 261, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 287, 288, 295, 306, 307, 310, 322, 331

Medić Slobodan, zvani **Boca**, komandant jedinice Škorpioni 4, 5, 6, 10, 12, 16, 17, 42, 46, 47, 48, 54, 55, 58, 59, 63, 65, 71, 72, 145, 146, 148, 149, 168, 169, 171, 174, 193, 194, 204, 205, 214, 215, 250, 251, 254, 255, 261, 262, 264, 267, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 276, 288, 291, 310, 311

Medić Radivoje, otac Slobodana Medića zvanog Boca i Dragana Medića zvanog Guljo 72

Mijatović Marjan, nadzornik straže u Okružnom zatvoru u Prokuplju 233

Milanović Milan, zvani **Mrgud**, pomoćnik ministra odbrane Republike Srpske Krajine 270

Milenković Tatjana, stručni saradnik Okružnog suda u Beogradu, 95,96

Milenković Vesna, daktilograf, zapisničar u Okružnom sudu u Prokuplju, vodila zapisnik na glavnom pretresu koji je vodio sudija Miodrag Lapčević Saši Cvjetanu pred Okružnim sudom u Prokuplju, 9. oktobra 2002. godine 50, 70

Milićević Stevan, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 309

Milinović Predrag, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 309

Milojević Dragomir, sudija Vrhovnog suda Srbije 315, 326

Milojević Svetozar, sudija Okružnog suda u Prokuplju 19, 50, 70, 241

Milojković Petković Jelena, savetnik Vrhovnog suda Srbije, 200, 207

Miloš, pripadnik jedinice Škorpioni iz Sremske Mitrovice 16

Milošević Miodrag, sudija porotnik Okružnog suda u Prokuplju, član sudskog veća kojim je predsedavao Milorad Lapčević i koje je započelo suđenje Saši Cvjetanu 9. oktobra 2002 50, 70

Milošević Nikola, sudija Vrhovnog suda Srbije, 93

Milošević Slobodan, bivši predsednik Srbije i SR Jugoslavije, haški optuženik, umro u zatvoru u Ševeningenu 11. marta 2006, 194, 210, 329

Milovanović Saša, sudija Okružnog suda u Beogradu, 95

Mitrović Igor, radnik Okružnog zatvora u Prokuplju 309

Mitrović Petar, pripadnik jedinice Škorpioni 204, 274

Mitrović Rada, šef pisarnice Vrhovnog suda Srbije 32

Momić Milorad, pripadnik jedinice Škorpioni 148

Morina Gani / Morina Gani, sudski tumač za albanski jezik, 116

Mrkšić Mile, general JNA, komandant Gardijske brigade na ratištu u Vukovaru 1991. godine. Haški optuženik 209

N

Nedeljković Ivica, radnik Okružnog zatvora u Prokuplju 309

Nedeljković Slobodanka, daktilograf, zapisničar Okružnog suda u Beogradu, 115, 130, 146, 153, 176, 196, 217, 230, 244, 314

Nikićević-Beraha Vinka, sudija Okružnog suda u Beogradu, član sudskog veća kojim je predsedavala sudija Biljana Sinanović (zamenila sudiju Sinišu Važića) 153, 176

Niketić Đ. Branislav, predsednik Okružnog suda u Prokuplju, 19, 21, 241, 328, 329

Nikolić Miroslav, Okružni javni tužilac u Prokuplju 26, 203, 207, 218, 219, 220, 221, 227, 231, 234, 236, 237, 240, 241, 275, 303, 317, 333

Nikolić Nada, sudija-porotnik Okružnog suda u Beogradu, 97, 115, 130, 146, 153, 176, 196

Nikolić Vladimir, žrtva montiranog sudskog procesa za vreme vlasti Slobodana Miloševića 210

O

Olujčić Radoslav, zvani **Rajko**, pripadnik jedinice Škorpioni 10, 11, 46, 48, 54, 56, 57, 59, 65, 66, 71, 145, 146, 148, 170, 173, 205, 214, 215, 250, 251, 252, 253, 255, 261, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 280, 287, 288, 295

Oparnica Miloš, inspektor MUP-a Srbije, direktor Centralnog biroa Interpola za Srbiju i Crnu Goru, 62, 97, 102, 104, 105, 223, 257, 274, 302, 307, 317, 318

Orlović Nebojša, komandir stanice milicije OUP Podujevo 274, 290

P

Pajović Ivica, sudija-porotnik Okružnog suda u Beogradu, 97, 115, 130, 146, 153, 176, 196

Pajče, nadimak kriminalističkog tehničara OUP Podujevo; nije poznato njegovo ime i prezime 224

Pavković Nebojša, general-pukovnik JNA, načelnik Generalštaba JNA, haški optuženik 151, 271

Pavlović Slaviša, sudija porotnik u Okružnom sudu u Beogradu, član veća petorice Okružnog suda na ponovljenom suđenju Saši Cvjetanu u predmetu K-1773/04, 217, 230, 244

Peković Novica, sudija Vrhovnog suda Srbija, predsednik veća Vrhovnog suda koje je ukinulo prvostepenu presudu Okružnog suda u Beogradu, K-792/02 od 17.3.2004, 200, 207

Petrović Pera, tržišni inspektor u Podujevu 125, 141

Petrović Tomislav, policajac iz Podujeva, 85, 87, 164, 179, 180, 204, 274

Plavšić Biljana, predsednik Republike Srpske, optuženik pred Haškim tribunalom 68,

Plavšić Marko, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 309

Poštić Zoran, sudija porotnik Okružnog suda u Prokuplju, član sudskog veća kojim je predsedavao Milorad Lapčević i koje je započelo suđenje Saši Cvjetanu 9. oktobra 2002 50, 70

Pula Gazmend / Pulja Gazmend, izvršni direktor Helsinškog odbora za ljudska prava Kosova, 117

Purić Olivera, savetnik Vrhovnog suda Srbije 27, 32

R

Radić Aleksandar, pripadnik jedinice Škorpioni 274

Radić Miroslav, kapetan JNA, komandir čete u Gardijskoj brigadi na vukovarskom ratištu 1991. godine 209

Radulović Ilija, advokat iz Beograda, jedan od branilaca Saše Cvjetana, 200, 201, 202, 217, 218, 230, 244, 315, 316, 321

Radulović Milan, načelnik OUP-a Podujevo 274, 290

Rahmani Abdulah / Rahmani Abdulah, građanin Podujeva, komšija porodice Bogujevci, 188

Rakić Ljubiša, sudija-porotnik Okružnog suda u Beogradu, 97, 115, 130, 146, 153, 176, 196

Rakočević Božo, sudija Vrhovnog suda Srbije 27

Rama Muharem / Rama Muharem patolog bolnice u Prištini 123, 126, 145

Ranković Aleksandar, sudija Vrhovnog suda Srbije, 93, 94

Rašić Milena, sudija Okružnog suda u Beogradu, 95

Ražnatović Željko, zvani **Arkan**, komandant paravojne formacije Srpske dobrovoljačke garde koja je ratovala u Bosni, u Hrvatskoj i na Kosovu; pre rata više puta osuđivan zbog teških krivičnih dela kod nas i u svetu i begunac iz više svetskih zatvora 53, 85, 250,

Rimac Mirko, pritvorenik Okružnog zatvora u Beogradu koji se nalazio u redu za prepoznavanje Cvjetan Saše, 107, 109, 111, 113

Rodić Goran, advokat iz Podgorice, branilac okrivljenog Cvjetan Saše 50, 51, 66, 67, 70, 71, 76, 97, 106, 108, 110, 112, 115, 118, 126, 130, 137, 146, 147, 196, 200, 201, 202, 217, 225, 226, 227, 230, 241, 244, 261, 262, 315, 316, 324

Rokvić Pavle, pripadnik jedinice Škorpioni 57, 253, 254

Rosini Mario, prevodilac sa engleskog na srpski, 106, 108, 110, 112, 116, 118

Rugova Begim, sudski tumač za albanski jezik 154, 155, 177

Rugova Mira, sudski tumač za albanski jezik 154, 177

S

Sarma, nadimak pripadnika jedinice Škorpioni koji živi u Šidu a kome svedok Dragan Medić koji ga pominje, ne zna ime i prezime 148

Saša, najmlađi pripadnik jedinice Škorpioni, koji je imao nadimak Šilja a čije prezime nije poznato 17, 255

Sekiraqa Rexhep / Sekirača Redžep, građanin Podujeva, koji je telo poginulog Gjata Nasera predao porodici, 86

Simović Budimir, otac Zorana Simovića, komandanta specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) Beogrda, 41

Simović Sava, zamenik komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) za Prištinu 73

Simović Zoran, zvani **Tutinac**, komandant specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) Beograd 5, 6, 12, 17, 34, 35, 39, 41, 43, 46, 71, 75, 150, 151, 169, 171, 215, 269, 273, 274, 276, 277, 289, 290, 292, 295, 310, 323

Sinanović Biljana, sudija - predsednik veća Okružnog suda u Beogradu 3, 97, 115, 130, 146, 153, 176, 191, 193, 194, 196, 217, 230, 244, 314, 330, 332, 333

Smiljić Zdravko, pripadnik jedinice Škorpioni, 169, 170, 214, 274, 287, 295

Stalević Radislav, komandant specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) Priština 5, 6, 34, 46, 71

Stanković Dragutin, advokat iz Prokuplja, branilac okrivljenog Saše Cvjetana na prvom ispitivanju pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, 24. maja 1999. godine 7, 9, 63, 68, 69, 202, 203, 208, 209, 211, 219, 220, 223, 228, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 259, 301, 302, 303, 304, 305, 308, 317, 318, 319, 320, 328, 329, 333

Stanković Slađana, daktilograf, zapisničar Okružnog suda u Prokuplju 19, 21

Stevančević Jelena, istraživač Fonda za humanitarno pravo, 117

Stojanović Aleksandar, sudija Okružnog suda u Prokuplju 19

Stojanović Dragomir, sudija Vrhovnog suda Srbije 27, 32

Stoparić Goran, pripadnik jedinice Škorpioni 57, 168, 175, 192, 193, 194, 205, 216, 253, 254, 274, 287, 288, 289, 295, 296, 306, 309, 311, 320, 322, 331, 332

Strugar Pavle, general JNA, optuženik pred Haškim tribunalom 68

Strvački Jovan, lice koje je branilac okrivljenog Saše Cvjetana predložio kao svedoka i naveo da je pripadnik jedinice Škorpioni, iako se njegovo ime ne nalazi na listi

jedinice Škorpioni koja je sudu dostavljena od strane MUP-a Srbije, Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala (UBPOK) 309

Š

Šaponja Hadžić Milanka, novinar iz Beograd 117

Shala Bexhxtet / Šalja Bedžet, izvršni direktor Odbora za ljudska prava na Kosovu 117

Šljivčanin Veselin, major JNA, načelnik bezbednosti u Gardijskoj brigadi na vukovarskom ratištu 1991. Haški optuženik 209

Šolaja Miodrag, zvani **Zicko**, pripadnik jedinice Škorpioni 169, 274, 287, 289, 295, 296, 306

Šolić Natalija, predstavnik Komiteta pravnika za ljudska prava, 117

Šubaranović Živorad, advokat iz Prokuplja, branilac okrivljenog Dejana Demitrovića na prvom ispitivanju pred istražnim sudijom Okružnog suda u Prokuplju, Mijatoma Bajevićem 24. maja 1999. godine 14, 16, 209, 220, 223, 232, 233, 234, 237, 238, 239, 241, 275, 301, 302, 304, 309, 317, 318, 328

T

Tahiri Idriz / Tahiri Idriz, građanin Podujeva koji je ubijen u Podujevu 28. marta 1999. godine kada su streljani žena i deca iz porodica Bogujevci, Duriqi i Llugaliju u dvorištu kuće Gashi Halima u Podujevu. Otac Selima Tahirija 45, 91, 123, 124, 125, 139, 141, 142, 156, 161, 162, 187, 189

Tahiri Jusufi Feradije / Tahiri Jusufi Feradije, supruga Isaka Jusufija, sestra Selima Tahirija a ćerka Idriza Tahirija 185

Tahiri Selim / Tahiri Seljim, građanin Podujeva, ubijen 28. marta 1999. godine u Podujevu, sin Idriza Tahirija 91, 123, 124, 125, 139, 142, 156, 161, 185, 187, 188

Tatalović Zoran, sudija Vrhovnog suda Srbije 315

Todorović Dragoljub, advokat iz Beograda, punomoćnik žrtava u procesu protiv Saše Cvjetana, 106, 108, 110, 112, 116, 124, 136, 146, 154, 161, 166, 172, 177, 181, 196, 208, 211, 217, 230, 234, 240, 244, 327

Tomić Milovan, pripadnik «Škorpiona» 168, 169, 170, 171, 193, 204, 214, 274, 287, 310

Trajković Živko, komandant Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUP-a Srbije 12, 55, 73, 252, 269, 270, 273

V

Vasiljković Dragan, zvani kapetan Dragan, čovek koji je živio dugo u Australiji i bio pripadnik raznih plaćenčkih vojski; kada je počeo ratu u Hrvatskoj došao u Knin

gde je organizovao srpske oružane formacije i sa njima ratovao protiv Hrvata, u Hrvatskoj je protiv njega podignuta optužnica za ratni zločin i raspisana poternica i sada se nalazi u pritvoru u Australiji gde se odlučuje o poternici Republike Hrvatske protiv njega 52, 249

Važić Siniša, sudija Okružnog suda u Beogradu 97, 115, 130, 146

Veseli Nazim / Veselji Nazim, svedok – oštećeni, ranjen u Podujevu 28. marta 1999. godine, 91, 120, 144, 145, 154, 156, 157, 161, 176, 184, 193, 204, 274

Vesna, daktilografkinja Okružnog suda u Prokuplju; prezime nije poznato 241

Veškovac Dragan, potpukovnik policije, načelnik Odeljanja za obezbeđenje ličnosti i objekata MUP-a Srbije, 193

Vićentijević Radoslav, zvani **Crni**, građevinski inspektor opštine Podujevo, 188

Vučković Milivoje, sudski veštak, balističar iz Instituta za bezbednost MUP-a Srbije 274

Vučković Tanja, daktilograf, zapisničar Okružnog suda u Beogradu, 97

Vučo Novak, predstavnik Komiteta pravnika za ljudska prava, 117

Vukajlović Jovanka, sudija porotnik Okružnog suda u Prokuplju, član sudskog veća kojim je predsedavao Milorad Lapčević i koje je započelo suđenje Saši Cvjetanu 9. oktobra 2002 50, 70

Vukšić Zoran, zvani **Žuća**, pripadnik jedinice Škropioni 4, 10, 12, 17, 18, 46, 48, 58, 75, 214, 254, 264, 267, 269, 271, 273,

Vulević Marko, otac zamenika komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ), Spasoja Vulevića Vuka 37

Vulević Spasoje, zvani **Vuk**, zamenik komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) MUP-a Srbije 5, 12, 17, 34, 35, 37, 42, 58, 65, 75, 171, 215, 216, 254, 260, 269, 273, 274, 290, 291, 292, 295, 323

Ž

Živojin Živković, inspektor MUP-a Srbije, Sekretarijat u Prištini, 126

SADRŽAJ:

1. Nataša Kandić: Uvod	3
2. Dopis Uprave za borbu protiv organizovanog kriminala	4
3. Zapisnik o ispitivanju Saše Cvjetana pred istražnim sudijom	7
4. Zapisnik o ispitivanju Dejana Demirovića pred istražnim sudijom	14
5. Rešenje o obustavi istrage i ukidanju pritvora Cvjetanu i Demiroviću	19
6. Žalba Okružnog javnog tužioca protiv rešenja o obustavi istrage i ukidanju pritvora	22
7. Rešenje Vrhovnog suda Srbije o ukidanju rešenja Okružnog suda u Prokuplju	27
8. Istraga u Okružnom sudu u Prokuplju	33
i) Saslušanje svedoka Dragana Markovića	33
ii) Saslušanje svedoka Spasoja Vulevića	37
iii) Saslušanje svedoka Zorana Simovića	41
iv) Optužnica Okružnog javnog tužioca	44
9. Glavni pretres pred Okružnim sudom u Prokuplju	50
i) Odbrana Saše Cvjetana	51
ii) Svedočenje Slobodana Medića	72
10. Pismo FHP v.d. okružnog tužioca u Prokuplju	79
11. Pismo FHP predsednici Vrhovnog suda Srbije	81
12. Nataša Kandić: U ime žrtava	83
13. Rešenje Vrhovnog suda Srbije	93
14. Rešenje Okružnog suda u Beogradu	95
15. Glavni pretres pred Okružnim sudom u Beogradu	97
i) Svedočenje Miloša Oparnice i Duška Klikovca	97
ii) Zapisnik o prepoznavanju	106
iii) Svedočenje Selatina Bogujevcija	115
iv) Svedočenje Sarande Bogujevci i Safeta Bogujevcija	130
v) Svedočenje Dragana Medića i Slobodana Medića	146
vi) Svedočenje Envera Duriqija, Florima Gjate i Gorana Stoparića	153
vii) Svedočenje Rexhepa Kastratija i Nazima Veselija	176

16. Nataša Kandić: Kako zaštititi svedoke	191
17. Izreka presude Okružnog suda u Beogradu	196
18. Rešenje Vrhovnog suda Srbije o ukidanju prvostepene odluke	200
19. Dragoljub Todorović: Nezakonita odluka Vrhovnog suda	208
20. Dragoljub Todorović: Odluka na osnovu lažnih premisa	211
21. Ponovljeno suđenje pred Okružnim sudom u Beogradu	217
i) Svedočenje Mijata Bajovića	218
ii) Svedočenje Aleksandra Đorđevića i Nadice Marinković	230
22. Presuda Okružnog suda	244
23. Presuda Vrhovnog suda	315
24. Dragoljub Todorović: Hronologija Suđenja Saši Cvjetanu	327
25. Indeks imena	334

Edicija: Dokumenta

Podujevo 1999 – van svake sumnje

Izdavač:

Fond za humanitarno pravo
Mekenzijska 67, Beograd

Za izdavača:

Nataša Kandić

Urednik:

Slobodan Kostić

Design:

Helicon

Lektura:

Jelena Vuković

Tiraž:

1000

Štampa:

Publikum

ISBN 86-82599-76-7

Fond za humanitarno pravo, 2006.

CIP - Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.322.5(497.115)"1999"(093.2)

341.49(497.11)(093.2)

PODUJEVO 1999 - van svake sumnje /

[urednik Slobodan Kostić ; translation into
english Bojana Bošković]. - Beograd : Fond
za humanitarno pravo, 2006 (Beograd :
Publikum). - 351, 374 str. ; 25 cm. -
(Edicija Dokumenta / [Fond za humanitarno
pravo] = Documents Series / [Humanitarian
Law Center])

Nasl. str. prištampanog engl. prevoda:
Podujevo 1999 - Beyond Reasonable Doubt. -
Uporedo srp. tekst i engl. prevod. - Tiraž
1.000. - Str. 3: Uvod / Nataša Kandić. -
Napomene uz tekst. - Registrar.

ISBN 86-82599-76-7

a) Џејетан, Саша (1975-) - Суђење -
Историјска грађа b) Ратни злочини -
Подужево - 1999 - Историјска грађа
COBISS.SR-ID 133566220

